Alle de gedichten. Deel 1

Jan Vos

bron
Jan Vos, *Alle de gedichten van den Poëet Jan Vos*. Jacob Lescailje, Amsterdam 1662.

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/vos_002alle01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

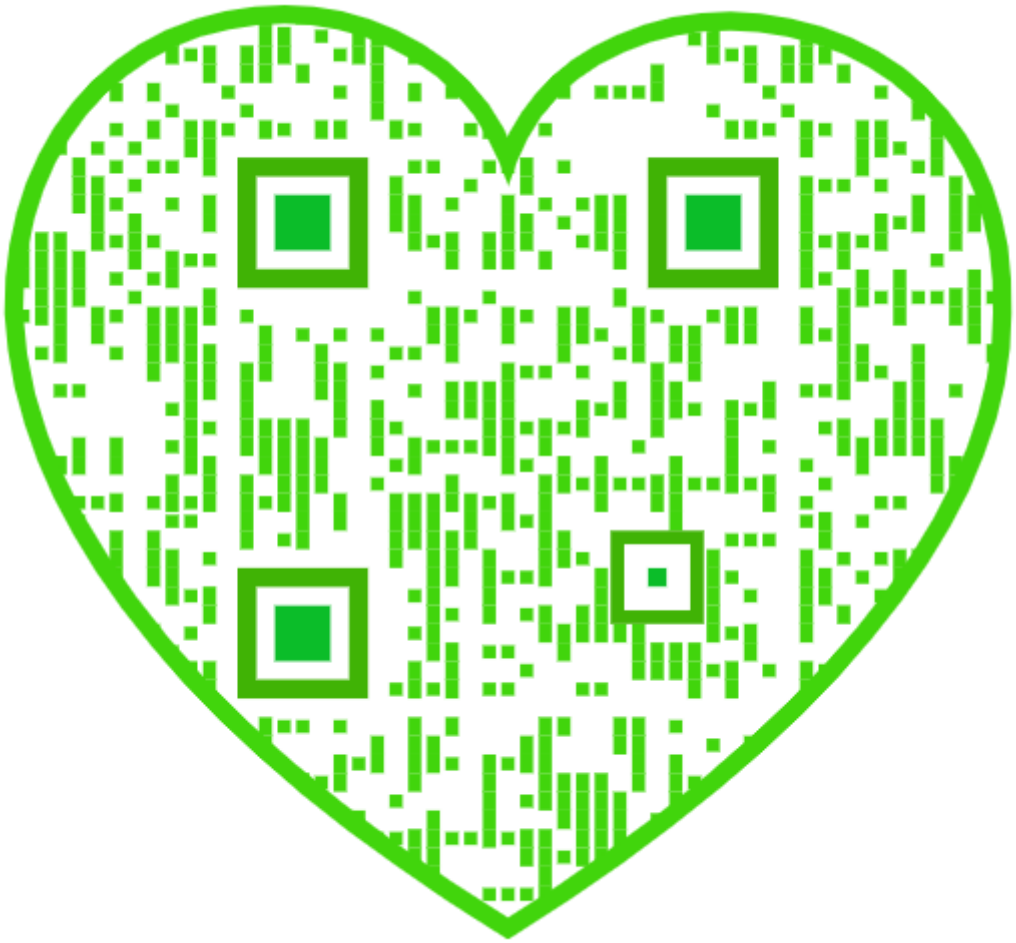

[Voorwerk]

Extract uit de Privilegie.

De Staten van Hollandt en Westvrieslandt hebben geconfenteert, geaccordeert ende geoctroyeert aen Iacob Lescaille Boeckverkooper t'Amsterdam, dat hy, gedurende den tijdt van vijftien eerst achtereen-volgende jaren de Rijmwercken van Ian Vos alleen binnen Hollandt ende West-Vrieslandt sal mogen drucken, uytgeven ende verkoopen: verbiedende allen ende een ygelijcken de selve Wercken naer te drucken, in 't geheel ofte deel, in kleyn ofte groot, directelijk ofte indirectelijk in eeniger manieren: ofte deselve elders nagedruckt, in den voorschreven Lande te brengen, te verkoopen ofte verhandelen: op verbeurte van de naergedruckte, ingebrachte, verkochte ofte verhandelde exemplaren, en soodanigh een boete, ofte pecuniele amende, als breeder uytgedruckt is in den originelen Octroye, verleent ende gegeven in den Hage onder 't groot Segel den vi Maert in 't jaer onses Heeren ende Salighmakers duysent zes hondert twee ende t'sestigh. Onderteeckent

Johan de Witt v^{t}.

Ter ordonnantie van de Staten
Herb ^{t}. van Beaumont.

[Gedicht op het wapen van Maarseveen]

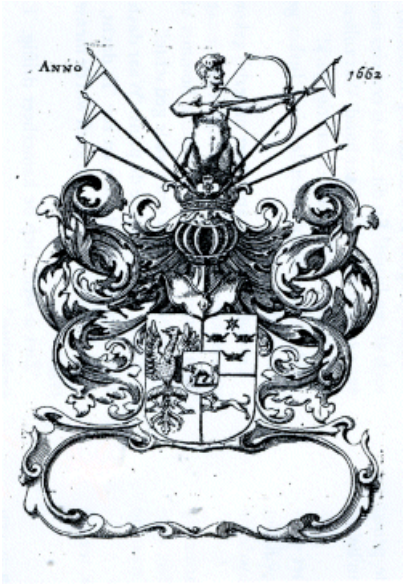

H*ier ziet men 't wapen van de wakkre* Maarseveen:
't Is loffelijk versiert met Koninglijke gaaven.
Zo leeft men, naar zijn doodt, deur 't woên der eeuwen heen.
De luister van 't geslacht besluit men in geen graaven.

Jan Vos.

Den Ed. Gestr. en achtbaren Heer, Myn Heer M^r^. Joan Huidekooper, Ridder, Heer Van Maarseveen, Neerdyk, &c. Scheepen en Raadt der Stadt Amsterdam, &c.

MYN HEER,

Indien ik Uw Ed^t^. de lof der Poëzy poogde te vertoonen, ik zou voor de groote zon een klein licht ontsteeken: want Uw Ed^ts^. doorzichtig oordeel weet die

hemelsche konst en haar oeffenaars op hunne waarde te schatten. Onder de vermaartste die met dien geest zwanger gaan, is de Poëet Jan Vos in Uw Ed^{ts}. achting geensins de minste. Zie hier, Ed. achtbare Heer, alle zijn Gedichten, die Uw Ed^{t}. voor allen anderen, byzonderlijk eigen zijn. Want zy waren Mijn Heer Uw Ed^{ts}. waarde Vader, van heerlijker gedachtenis, toegewijdt; dewijl niemant ter weerelt, door de luister van blinkende weldaden die in yders oogen straalen, en 't voeden dezer edele konst, ooit meer vermogen op 't gemoet van dezen Dichter had: want het is my, en een yder onmogelijk al d'eer- en gunstbewijzen van die hoogh-edele ziel aan hem, en andere konst-oeffenaars be-

toont, na waardy te verhalen. Deze waarheit zullen zoo vele bladeren in dit boek, met zijn Wel-Ed^{ts}. en zijner kinderen en vrienden namen vervult, als levende afbeeldsels van zijn dankbaar hart, overvloedig getuigen. Al de weerelt zal dan met den Auteur en my gevoelen, dat dit werk aan niemant moet opgeoffert worden als aan Uw Ed^{t}., den eersten erfgenaam van de naam, deugt, en waardigheden van dien wel-edelen groot-achtbaren Heer Burgermeester, die, na 't voorbeelt van mijn Heer Uw Ed^{ts}. Grootvader, niet alleen zijn Huis, maar deze gantsche Stadt tot een Vader strekte; en door overloffelijk gebieden, dappere kloekmoedigheit, beroemde Gezantschappen, heerlijke

weldadigheit, en andere ongemeene deughden, een eeuwigh lof heeft verworven. Op deze doorluchtige voor gang draaft Uw Ed^{t}. nu ook in 't zelve spoor van 't bezorgen dezer Stadt, om door Recht en Raadt, haren welstant te helpen bevorderen. Yder ingezeten is den Vaderen der Stadt en des Vaderlandts onsterffelijken dank schuldigh: dies ik (die boven d'algemeene noch bezondere weldaden van Mijn Heer Uwer Ed^{ts}. Vader heb ontfangen) mijn dankbaar gemoet, by deze voorval, in Uw Ed^{ts}. schoot kom uitstorten, met nederig verzoek dat 'et Uw Ed^{t}. niet onaangenaam zy: terwijl ik de Goddelijke Majesteit bidde, dat Hy Uw Ed^{ts}. persoon, en gantsche Vaders Huis, ne-

vens d'aangehechte geslachten, met geheele vloeden van rijken en onophoudelijken zegen overstroome; en my vernoege met d'eer, dat ik, met oprechter harten, en onveranderlijke genegentheit, my altijdt moge noemen, gelijk ik ben,

Ed. Gestr. en achtbare Heer, Uwer Ed^{ts}. ootmoedighste, gehoorzaamste en verplichte dienaar

Lescaille.

den xv van Bloeymaant, 1662.

Aan alle beminnaars der Dichtkunst.

H*ier hebtge, waarde Kunstgenooten, eindelijk de langbeloofde, en noch langer verwachte Werken van den vermaarden Poëet* Jan Vos, *die ik hem, na vele jaren, naulijx uit de handen heb konnen scheuren. Evenwel kan ik u verzekeren, dat alles, wat hy voor 't zijne kent, (uitgezondert vijf of zes dichten, die hy niet voor vruchten van zijn verstant houd,) hier wort gemeen gemaakt. Ik zou met vele redenen, na 't voorbeelt der doorluchtigste verstanden onzer eeuw, zijn lof konnen verhalen; maar gy zult terstont eenige staaltjes daar van zien, als gy zommige lofdichten zelf gelieft te lezen; en vorders zal dit geheele boek het klaarste bewijs daar van strekken: want men zal daar in, onder andere ontallijke blijken van zijn edel en hooghdravend vernuft, bespeuren, dat hy, met doordringender oordeel dan zommige oude Latynse Poëeten, de leden der gezangen verdeelt, en hun behoorlijke grootte en plaats geeft. Derhalve zal ik alleen zeggen, dat nooit Glazemaker, noch iemant anders, die geen taal dan Neêrlants verstont, en in de Hooge Scholen nooit uit de zuivere beeken der weereltwijze Wetenschappen gedronken had, tot zoo een top van eer en vermaartheit is gestegen; waar op hy, met een bezadigt gemoet en vroolijk gelaat, als een diamante schilt, al de pijlen der laster-pennen doet afstuiten; met zoodanig een verachting der zelve, dat hy verscheidemaal begeert heeft, dat ik al de schimpschriften, die ooit op hem uitgebraakt*

zijn, by zijn werken zou drukken: maar ik heb altijt geoordeelt, datse die eer onwaardig waren, dewijl de Schrijvers die niet gewaardigden met hunne namen te versieren; 't zy dan uit versmading van eer; of, dat ik liever geloof, uit vrees van schande. Eindelijk, dewijl mijn oogmerk was, om u al zijn, en niet eens anders werk, te geven, zoo heb ik ook, voor hen die 't begeeren, de klucht van Oene, tegens meening van de Poëet (die met sommige anderen oordeelt datse by dit werk geen plaats behoort te hebben) hier by gevoegt, doch in zulker voegen, dat men die daar af kan laten. Gebruikt alles tot verbeterende stichting, en geoorloft vermaak, de twee ware oogmerken der Poëzy; en gelooft dat ik ben,

Waarde Kunstgenooten, Uwer aller gewillig dienaar en waare vrient

J. *Lescaille*.

Op de Dichtkunst van Jan Vos Glazemaker.

De Glazemakers handt,
Die jonge lauren plant,
Aen Amstels glaze plassen,
Die t'zijner on-dood wassen:
Is dichtend', zoo zy was
In 't dichten van 't Gelas.
Dicht en doorluchtigh waeren,
Haer ambachts eerste waeren:
Doorluchtigh, dicht en fijn
En spiegel-glazigh zijn
Haer onvoorziensche dichten:
Zy spiegelen, zy lichten,
Zy strecken voor een bril.
Men dichte zoo men wil,
My dunckt het beste dicht is,
Dat helder, fijn, en dicht is.

Constanter.

Op de vermaarde Dichten van den Kunst- en Geestrijcke Jan Vos.

Sonnet.

De Dichters sijn al lang in hoogh verschil geweest,
(En noch en geeft het d'een, noch d'ander niet verloren,)
Of oock een Dichter best gemaeckt wierd of geboren,
En of de leer in hem meer vruchts deed' of de geest.

't Is seeker dat veeltijts hier 't een daer 't ander meest
Heeft uytgemunt, en plaets heeft nae sijn kracht gekoren.
Maer niemant heeft het lot so veel gelucks beschoren
Dat hy so wel op d'een schoeyde als op d'andre leest.

Jan Vos alleen, soo 't schijnt, is dese strijdt ontwassen,
Hy dicht met lijf en ziel, en weet het so te passen
Dat hy hier met het hooft en daer dicht met de hand:

Dat hy genot en eer kan vegen by malkander,
En leven dus by 't een, en voor altijd in 't ander.
Dit sijn de vruchten van den arbeid en 't verstand.

P. de Groot.

In effigiem Jani Vossii, Amstelo-Batavi, Poëtae in lingua Patria facilè incomparabilis.

S*pectator, hic est ingení miraculum,*
Poëta natus, non Latinis artibus
Graecisve cultus, cuncta naturâ tenens.

Sophocles cothurno, Naso, cum vult, lacteo
Styli lepôre, maximus tubâ Maro,
Lyraque Flaccus, Martialis acumine,
Stupente scena & cive Belga, Vossius.
Hic est, ubique par sibi vir, Roscius.
Unum Poëtam vultus iste non refert,
Quinos Poëtas vultus iste non refert:
Sed hos, & unà filias novem Iovis,
Phoebi Sorores, Amstelaeque Apollinem.

Henricus Bruno.

Op het Dicht-Werck van den geestrijcken Poëet Jan Vos, Glasemaker.

Waer sijt, waer steeckt ghy nu, ghy weydsche letter-basen,
Die op een weinig Griecksch, die op wat oud Romeynsch,
U selven keuren derft voor vry wat ongemeyns;
En 't werck eens Duytschen klercks verspuwt al 't opgeblasen?
Komt by den schrand'ren Vos, die sal dat ydel rasen,
Dien waen-damp metter vaerd doen ruymen uw gepeyns;
En soo klaar held'ren op de duysterheyd uws breyns
Met sijn doorluchtig dicht als d'oogen met sijn' glasen.
Hy sal u naeckt doen sien, dat veeltijds Helicon
Een' leeck veel milder laeft uyt sijnen Hengstebron,
Als duysenden van slechs wat school-latijns bestoven;
En dat de Poësy geen' heblijckheyd, geen' slaef
Van plack en is noch roê, maer eer een' vrye gaef,
Die niet geleert en word, maer ingestort van boven.

Nonis Octobribus 1659 ludebam
J. de Decker.

Op alle de Vaerssen en Vonden van den Nederduitschen Poëet Jan Vos.

Hier rijst de zon van Hollants Poëzy
Zo hoogh in top op wenken der Meceenen,
Dat Amsterdam, de pracht en hovaardy
Van 't machtigh Roome, en 't wereltwijze Atheenen,
Doet duiken voor den eeuwigen Parnas,
Die in haar stadt zo hoog is opgeklommen,
Dat zy nu kan bereiken 's hemels As,
Ten spiegel van al 's werelts godendommen.
Zo kan de luit van onzen Amfion,
Uit enkel puin, de grootste steeden stichten:
En eeven als een nieuwe opgaande zon,
De ronde bel der werelt overlichten.
Dat is Virgiel, en Nazo, en Homeer,
Grootmoedigh in haar lauwerkroon gevloogen,
En met de punt van zijne Fenixveêr,
De luister der onsterflijkheit ontoogen.
Zo zienwe dat Apolloos duitsche kerk,
Voor Grieken, noch Latijnen, hoeft te wijken:
Maar datze met dit onverganklijk werk,
D'aaloudtheit, hoe vermaart, de vlagh doet strijken.
De kromme Sein, den Tyber, en de Pó,
Mach op Petrarch', en Arioste brommen;
Maar d'Amstel zal op onze Cicero
(Die 't Schouwtooneel op blinkende kalommen
Van marmer heeft getimmert, en volbouwt,)
Nu moedigh zijn, en eeuwige laurieren
Schaakeeren in 't geheilight kroonegout,
Om zijn paruik na rechte te versieren.

Zo zal zijn naam, en wijtberoemden lof,
Als op de tong van duizendt Dichters zweeven,
En weegens zijn verheeve stijl, en stof,
Alle eeuwen, en de werelt overleeven.
Nu wenschte ik wel voor deeze Poëzy,
En Fenixkunst, op 't spoor van zo veel braaven,
En geesten, als 'er dichten aan het Y,
Tot zijnen lof, grootmoedigh heen te draaven:
Maar by dit licht staan alle sterren doof.
Men pooght vergeefs zijn glorie aan te wijzen.
Heel Hollant steekt ten vollen in 't geloof,
Dat deeze Zon der Duitsche Letterwijzen,
In eeuwigheit aan onzen middaghlijn,
De werelden zal koomen toe te lichten,
En, als den grooten Ridder Constantijn,
D'onsterflijkheit behouden in zijn dichten.

Op d'afbeelding van den zelven.

Hier heeft den Dichter Vos zich zelven afgegooten.
Dit pronkbeelt van zijn geest, en hooge Poëzy,
Zal t'allen dagen aan den Amstelstroom, en 't Y,
Een spiegel strekken voor de Duitsche Kunstgenooten.
Gekroonde Koningen, en duizend' and're Grooten,
Die 't machtigh Amsterdam bestaan in maatschappy,
Ontfangen van zijn hant een eeuwige waardy,
Als ofze waaren uit d'oneindigen gesprooten.
Of schoon de goddelooze, en boozen lastermont,
Gelijk een avondtwolf, en losgeborsten hont,
Dit stacybeelt nu zocht baldaadigh te verwoesten:
Zo zal 't in 't midden van zo gruwelijken storm,
In weezen hier alleen, maar in zijn eige vorm,
Zo pal staan als een muur, en nimmermeer verroesten.

H. F. Waterloos.

Op de gedichten van Jan Vos.

De wraeck en weêr-wraeck hadd' al lang haar rol gespeelt;
Thyestes moordt-bancket op 't gruwlijckst uytgebeelt,
En Agamemnons zaedt betreurt van Grieckse Reyen:
Men sag Elisaes oog het ongeluck bcschreyen
Van Trojaes ondergang, en trouw'loos overschot;
En Hannibal was uyt-gekreten voor een sot
Van Juvenael met scherp gepeperde gedichten.
Een jonger eeuw quam voort met vaersen die meer stichten.
Der Musen schoonen hof wiert van lauwrier berooft,
Die Phoebus nae waerdy elck sette op het hooft.
De Sang-godin was stom en achterwaarts gekroopen,
Door dien de kunst op geen belooning hadt te hoopen;
Hier volgt een wildt-sang op, terwijl elck raest en tiert,
Parnas wiert omgewroet van reed'loos ongediert:
Apol wierdt kreupel, ja men sag sijn kracht betoomen:
Hy dorst schier langer op geen harders hoogtijdt koomen,
Tot onse Vos quam die hem gaf sijn rechte leên,
En deed' hem met meer glans als van te vooren treên:
Maer Phoebus heel beschaemt, door dese gunst verwonnen,
Sey, hebb'ick geen lauwrier, al haddick duysent sonnen,
Soo sijnse voor Jan Vos, ik settes' op sijn hooft:
Dat hy de nieuwe licht, en d'oude kunst verdooft.
Van dat tot Delphos my het spreecken wierdt verboden,
Acht ik my selfs onwaardt te sijn een lidt der goden:
En daer Neptuyn sijn vorck geeft over aan de stadt,
't Was onrecht dat daer Vos mijn luister niet en hadt.

A. Overbeeck.

Op het Dicht-werck van Jan Vos.

't Eert Godt en d'Overheên, het trapt Tiran en Ketter.
In yder woordt steekt goudt, en zout in elcke letter.
't Bruyst onversaaght door zee. 't schroomt barning, bank, noch klip:
En 't heeft noch hoeft geen riem van eenig ander schip.

D. Travdenivs.

Op d'Afbeelding van Jan Vos.

Dus leeft de schrandre Vos na 't uyterlijke weezen;
Wiens yver nimmer moê tot nut der Schouburgh waeckt:
't Zy dat hy treurdicht rijmdt, of Boerdt, of Puntdicht maeckt.
Zijn Poëzy behoeft geen lastertong te vreezen;
Die 's werrelts rondt doorkruyst op wiecken van de Faem,
En laet aen 't sterflijck' een onsterffelijcke naem.

D. Heink.

Op d'Afbeelding van den vermaarden Poëet Jan Vos, Glazemaker.

Bezie de gaauwste Vos, en d'yvrigst' in zijn plicht.
Hy licht het huis door glas, de weerelt door zijn dicht.
Hy spreekt geen taal dan Duits: hy zag nooit Hooge Scholen;
En leert geleerde 1iên, die in de rijmkunst dolen.
Natuur, en oeff'ening en vlijt Poëten maakt.
Dus is hy op den top van Helikon geraakt;
Daar hy de bitse Nijt beschouwt met lachend' oogen.
De Laster heeft op Deugt noch Wijsheit geen vermoogen.

J. *Lescaille*.

Aran en Titus, of Wraak en Weerwraak: Treurspel.

***Den zesten Druk*, op nieuw overzien en verbetert.**

Opdraght Aan d'Erentfeste en hooghgeleerde Heer Kaspar van Baarle, Professor der Filosofije in de doorluchtige Schole der vermaarde koopstadt Amsterdam.

DOORLUCHTIGE MAN,

Wy noemen Uw'E. door de mond van alle gezonde oordelen, met de bynaam van Doorluchtigh, zelf met de Poëet

Die als een Sophokles t'Atheen,
Gehooft met hooghgekurkte laarzen,
Op 't Duitsche Treurtooneelkomt treên;
Daar d'Echo van zijn goude vaarzen
Het hardste hart zoo murruw maakt,
Dat 't oogh een beek van tranen braakt.

Met dien hoogdravende Poëet, daar hy zeit:

Doorluchtige van Baerle,
Ghy kostelijke paerle,
Aen Amstels Wapenkroon.

Wy offeren op 't autaar van Uw'E. onpartijdige oordeel, onze eersteling ARAN en TITUS, of Wraak en Weerwraak, onze misgeboorte, of, om recht te noemen, onze wanschepsel, bezwachtelt met de zoo ware als oude spreuk:

Wacht u voor de geen die van Godt geteekent is.

op hoop, dat onze schrikdier d'oogen van Uw'E. verstand, zoo verschrikken en mishagen zal, dat gy het de stralen uwer gunst zult wei-

geren, en zoo 't Uw'E. zoo mishaagt, zoo zullen wy, door zulk een mishagen, ons niet meer met het ranke en roerelooze schip van onze vermetelheid, in de grondelooze zee der heilige Poëzyen begeven; om niet door de bulderende stormen der lasteraren, in de gevaarlijke klippen der algemene oordelen te vervallen: want zoo onmogelijk als 't een Vorst al de werelt wel te beheerschen is, ja zoo onmogelijk als de Natuur een berg zonder dal kan maken, zoo, en noch onmogelijker, is 't een pen alle oordelen te behagen. Maar ik twijffel aan Uw'E. mishagen, overmits de grootste verstanden vaak de nieusgierigste van oogen zijn, en by wijlen staren op schepselen, die Natuur de gevoegelijke maat der ledematen, en juiste hoogselen en diepselen van hare vormen, heeft geweigert; 't zy dat zy 'er iet wonders, of de volmaakte ommetrek van hunne eigen leest in speuren; want de zon blinkt nooit klaarder dan in de omhelzinge der wolken: diesgelijk is de volmaaktheid nooit volmaakter dan in de verzellinge der mismaakte. 't zy hierom, often minsten om de geesten uit te spannen, als de herssenen afgeslooft zijn, van de hoogte der Hemelen te meten, de diepten der Zeên te peilen, de Aardbodem te omvademen, de Natuur te ontleden van bezielde en onbezielde dingen, de Poëzy, het goddeliikste van alle, op vaste voeten te zetten. Heeft Uw'E. zoodanigen mishagen,

Zoo acht ons eersteling 't getal der lastermonden,
Als d'ongenaakbre Maan het bassen van de honden.

Doorluchtige Man, ontfang onze wanschepsel op zulk een wijs alsze Uw'E. geoffert word: zoo blijf ik Uwer E. alleronderdanighste leerling

Jan Vos.

In Amsterdam, den 27 van Wijnmaand, 1641.

Op het hooghdravend Treurspel van Jan de Vos Glazemaker.

Siet hier de kunst op 't hooghst, de schouburgh op zijn top,
Het Treurspel op zijn wreedst, de wraeklust vol van krop.
Noyt daverd het aeloud tooneel met meer gespooks,
Noyt sachmen by de Griek meer bloedgespat noch rooks.
Orestes houd u mond. *Andronikus* die raest,
En dubbelt wee op wee, en wraek op wraek, verbaest.
Medea stilt u toorn. laet *Thamera* vol gals,
Uytbulderen voor 't volk, en liegen door haer hals.
Boosdadigh *Pelops* huys, zwijght van u moordery,
Nu *Aran* hoopt op een en torst zijn schelmery.
Waer wasser oyt een disch gesteurt met meer geraes?
Dan daer de kinders zijn haer moeders laetste aes.
Cassandra wort geschent in *Roselijns* gewaet,
Geknot van tong en handt en eer, door 's Moors verraet.
Hier klaeght d'Onnozelheyt. hier dolt een *Hercules*.
Hier krijght de Strengheyt en Barmhartigheyt haer les.
Hier strijt de Kaizers kroon met d'ongetoomde min.
Hier kijft de oorlooghsmond met 't geestlijk hofgezin.
Ik stae gelijk bedwelmt en overstolpt van geest.
De schouburg wort verzet, en schoeyt op hooger leest.
Rijst *Sophocles* weêr op? stampt *Aeschylus* weêr hier?
Of maekt *Euripides* dit ongewoon getier?
Neen. 't is een Ambachtsman, een ongelettert gast,
Die nu de gantsche rey van *Helicon* verrast.
Die noyt gezeten heeft aen Grieks of Roomsche disch,
Wijst nu de weerelt aen, wat dat een Treurspel is.
Athenen las het Spel, en sprak: ik schrijf niet meer;
Die ons door glas verlicht, verduystert al ons eer.

Caspar van Baerle.

Op Aran en Titus, Of Wraak en Weerwraak van Jan de Vos.

Den Adelaar gelokt van 't Capitool beneden,
Viel op een 's Leeuwen aas, dien drijft de Wraak tot moord,
Daar 't Roomsch gevogelte het naar gekerm af hoort,
En zweert het dier; met moêr en jongen, te vertreden;
Dies Dwinglandy verschijnt in grouwelijke kleden;
De Nijd, wiens ommetrek noit reedlijk oog bekoort,
Raakt op de been, en brengt de felle Bloed-dorst voort.
Melpomene, de Wraak hier ziend in volle leden,
Sou' den ontaarden mensch dit woedende gedrocht
Niet schrikken, zeidz', indien 't ter Schouburg wiert gebrocht?
Mit vat De Vos dat woord, en opent de gordijnen
Van het bebloed' tooneel der dieren wreed van aart
In menschen schijn. Och! wild ons 't quaat in 't hert verschijnen
In sulk gewaad, wie bleef voor 't quaatdoen niet vervaart.

I. vander Burgh.

Op het Treurspel van Jan de Vos.

De *Wijngodt (zo de Griek, een kluchtige Poëet,*
Verzierd) met Xanthias zijn knecht een reyze deed
Naer d'onderaerdsche Goôn, om vonnis daer te haele,
Wie best treurspelen schreef, in zyne moeders taele,
De wyze Euripides, oft schrandere Aeschylus,
Daer van d'omstaender niet durfdd'óórd'len zo oft dus:
Waerom dat Bacchus, om de twistzaek recht te scheyden,
Een yders vayrzen in een juyste weeghschael leydde;
Op dat de waerheyd uyt 't gewicht der vayrzen bleek,
En Aeschylus den kroon Euripides afstreek:
Maer hadde Bacchus met een onpartijdig ooge
Dit treurspel tegen d'oude eens ernstigh opgewogen,
Hy had Jan Vos *vereert met een gewijde palm,*
Om dat hy nu verstrekt der ouden wedergalm.
Liefhebbers, wie ghy zeit, komt ziet, van wat vermogen
Een geest is, schoon hy niet in 't school is opgetogen.
Een Glazemaker, die niet dan zijn moeders tael
En kan, verdooft de glans bynae van all te mael
De Dichters. Dies wy schier vrymoedig mogen spreeken:
Wijkt Spanjen, Vrankrijk, wijkt zelf Romen, ja, wijkt Greeken.
Ik weet niet of'er wel yet grooters oyt uyt quam.
Schept moed, o nieuwe hoop van 't maghtigh Amsterdam,
En volgt de stappen van den Drost, van Vondel, Huygen,
En wilt de hengstebron met lust en yver zuygen,
Zoo zal men t'zijner tijd noch zeggen, dat uw' vayrs
Meê wayrdig wezen zal de Sophokleesche layrs.

Vechtersen.

Inhoud.

Toen Titus Andronikus, een dappere Veldoverste der Romeinen, na 't verdelgen der Gotten, hare Koninginne Thamera, te Roomen op 't Kapitolium, in Triomf gevangen brocht, werde Saturninus, toen Kaizer van Roomen, zoo bevochten door de schoonheid des Koningins, dat hy'er de septer, tot loon van weermin, bood, 't welk zy hem weigerde. Ondertusschen waren de Wichelaars bezigh, om Aran, 't welk een Moor was, in 't byzijn van Saturninus, voor 't outaar van Mars, te offeren: de Gotsche Koninginne, die hare gevange Veldoverste, wiens boel zy was, in de handen des Wichelaars zag, poogde hem, zoo door haar zelfs ten offer te bieden, als door gebeden, te ontzetten; 't welk Saturninus, op voorwaarde van hare wêerliefde te genieten, bewilgden, schoon Titus en alle Wichelaars de Moor ten offer doemden. Aran door zulk een oorzaak op Titus gebeten, besluit, terwijl 't Hof op de jaght is, 't huis van Andronikus uit te roejen, tot welk een hulp hy Quiro en Demetrius, de Zonen des Gotsche Koningins, naar lange tegenstreving, zoo vervoerde, dat zy Bassianus, des Kaizers broeder, en vryer van Rozalyna, d'eenige Dochter van Titus, vermoorden, en Rozelyna niet alleen schenden; maar, op dat het schelmstuk niet gemelt zou worden, de tong en handen af snijden: hy zelf werpt Klaudillus en Gradamard, twee Zonen van Titus, in een put, daar hy alree een hellemet met goud begraven had, en strooiden 'er voorts een zekere brief, die als ofze door de moorders geschreeven was, aan Pollander en Melanus, de jongste zonen van Titus, kondschap zou doen, hoe dat zy Bassianus, met hunne broeders vermoort hadden op de zelfde plaats, daar zy de hellemet met goud, dat quansuis 't loon van deze moorden zou zijn, begraven hadden, om niet door de munt beklapt te werden. Zoo dra als den brief van Titus gevonden en door Saturninus gelezen, en 't goud voor den dagh gebracht was, werden Pollander en Melanus met deze moorden beticht, waar over Saturninus hun ter dood veroordeelde. De Moor, hier meê niet vernoeght, maakt, terwijl dat Pollander en Melanus gerecht worden, Titus de Vader wijs, dat de Kaizer zijne zonen, zoo hy hem zijne rechtehand wilde leveren, verschoonen zal; die hy daar op af kapt en aan den Kaizer stiert; Quintus de staatjongen van Aran, brengt hem uit last zijns Heers, in plaats van zijn Zonen, de hoofden, en zijne afgekapte hand: Titus, door zulk een wreetheid aan 't razen, doch door aanspraak van Lucius, zijn oudste Zoon, die overmits dat hy zijne Broeders met geweld ontzetten wilde, 't land ontzeid was, en Markus zijne Broeder weêr aan 't bedaren geraakt, zweert, op de aanhitzing van de geesten der vermoorden, Roomen tot de grond te verdelgen; waarop Lucius de Regementen van zijne vermoorde broeders naar de Stadt voerde, en vind Aran, verzelschapt met Quiro en Demetrius, die hem de hoedanigheid van Rozelynas verkrachtinge vertellen: Lucius hier door geterght, krijght Aran, naar eenige tegenstand, dewijl Quiro en Demetrius hun op de vlucht begeven, gevangen, en stierde hem voorts, in een besloten koets, naar 't Hof van zijn Vader, daar Rozelyna, Askanius, 't zoontje van hare broeder Lucius, 't Boek der Herscheppinge, overmits datze de vrouwekracht van Thereus zagh, uit zijne handen pooght te nemen; maar eer 't jongsken, van zyne moey vervolgt, naar zyn grootvader liep, die, door Rozelyna aangewezen, de verkrachting van Philomena las, en gekomen daar de Poeët zeid, maar heeft de jongemaagd verkracht, zoo sloegh zy haar Vader 't boek uit de handen, als of zy wilde zeggen, dat zy op zodanigen wijs verkracht was, waar op dat zy van Markus, 't welk haar Oom was, geleerd, de namen van die haar verkracht hadden, met een stok in 't zand schreef.

Thamera, die door hare Zonen kondschap had, dat Aran van Lucius gevangen was, verschijnt Titus, met hare zoons, die zy haar gespelen noemde, in de gedaante van de Wraak, en zoekt hem door zulk een middel wijs te maken, dat Lucius, om de Moor

te ontzetten en hem van kant te helpen, de oorzaak van alle schelmery is. Titus, die haar aan de spraak kende, veinst 't zelfde te gelooven; dies hy haar, op voorwaarde dat zy 'er in de gedaante van zijne bode zou vervormen, om Saturninus stierde. Zoo dra als Thamera vertrokken waar, vermoorde hy 'er zonen, en deê de spieren braden en 't bloed met wijn mengen, dat hy 'er na dat zy met Saturninus op de uitvaart van Lucius, die tot loon van 't quaat, uit last van zijnen Vader, zoo hy zeide, 't hooft afgeslagen was, 't vleesch gegeten had, deê drinken, en de hoofden door zyn dochter Rozelyna vertoonen, dien hy daar op, om niet tot grooter ramp te komen, doorsteekt; en Aran, na dat hy hem door eenen lozen zoldering, in een kolk vol vuurs deê vallen, tot assche verbrande, en Thamera, in byzijn van Saturninus, 't hert afstoot, 't welk Saturninus Titus met gelijke munt betaalde; waar over Lucius de Kaizer de doodsteek geeft, en bekomt door zulk een wraak de Roomsche Kroon.

Het Tooneel is in en om Roome, het Treurspel begint, met den dagh, en eindigt, in de andere nacht.

Personaadjen.

Saturninus, Kaizer van Roomen.

Markus Andronikus, broeder van Titus Andronikus.

Titus Andronikus, Veldtheer der Roomeinen.

Lucius, oudste zoon van Titus Andron.

Pollander, Zoon van Titus Andron.

Melanus, Zoon van Titus Andron.

Klaudillus, Zoon van Titus Andron.

Gradamard, Zoon van Titus Andron.

Askanius, 't zoontje van Lucius Andron.

Rozelyna, Dochter van Titus Andron.

Bassianus, Kaizers broeder en vryer van Rozelyna.

Thamera, Koningin van Gotland, Kaizers Bruid, en Arans boel.

Quiro, Zoon van Thamera.

Demetrius, Zoon van Thamera.

Aran, een Moor, Veldheer der Gotten.

Leeuwemond, Wichelaar.

Quintus, Staatjongen van Aran.

Tacitus, Bode.

Rei van *Roomsche Burgers*.

Rei van *Tempeliers*.

Rei van *Gotten*.

Rei van *Roomsche Ioffren*.

Rei van *Andronizenzer Ioffren*.

Zwijgende:

Roomsche Raden.

Roomsche Rechters.

Vier Kornellen.

Philippus.

Kamillus

Aran en Titus.

Het Eerste Bedryf

Saturninus. Markus Andronikus. Bassianus. Roomsche Raden. Rei van Roomsche Burgeren.

Sat.
Wie zal den Adelaar zijn taje wieken fnuiken,
Nu Titus strijdbre bijl de Gotsche Leeuw doet duiken
Voor 't heilig Kapitool? en slaat Augustus merk
In 't dartele sieraadt van 's vyands metselwerk.

Burgers.
Lang leef Andronikus.

Sat.
Hoe schaatren alle volken!
De Faam draagt Titus lof door 't drift der bruine wolken:
De wijde werreld waagt van zulk een Scipion,
Die 't Roomsche Rijk bestraalt gelijk de middag zon.

Titus Andronikus. Thamera. Quiro. Demetrius. Pollander. Melanus. Klaudillus. Gradamard.

Tit.
Roome rijk van roem! wat torst uw' hoofd al kroonen!
Wat zwaait uw handt al gouds! wat drukt uw voet al troonen!
Hoe zijt gy staag omheint van Roomlus Ridderschap!
Gy zijt tot op de top van Alexanders trap!
Heeft godt Augustus ooit, bestuwt van yzre drommelen,
By 't hitsen der trompett', en 't moedigen der trommelen
Den Persiaan geparst, en buuren van den Nijl?
Uw' hopman heeft in 't Noordt, gewapent met de bijl,
De grenzen van Euroop, zeeghaftig op gaan bijten;
En keerde 't woede heir der wettelooze Schijten,
En dreef het met de kling, en kiem van yzre vuist,
Op 't bekkeneel geschaart, van brein, en bloedt begruist,
Tot in 't Rifeesch gebergt, daar Tanais golven wassen
Tot voedsel van Maeot, en Pontus kille plassen.

De godvergeeten Gott': de sarrende Sarmaatt':
En d'overvinge Vinn', beschorst met harnasplaat:
Al t'zaam ten krijg gerust, met d'ongeruste Russen:
En 't norsche noorsche volk, heb ik de vlam doen blussen
Van godt Gradivus toorts. de Wraak verdelgt haar speer.
Het Oorlog walgt van bloedt. 't Latijnsche moordgeweer
Heeft zich gants zat geknaagt. de beemt komt bouwliên eissen.
Het paardt wil naar de ploeg. de kling buigt zich tot zeissen.
't Besch schreeuwt vast om de bijl. de zeissenkoets zoekt rust.
Het vaandel wil te pronk. elk heeft de Vreê gekust;
Dies vul de holle buik der hongerige roesten
Met glinstrendt wapentuig. uw' handt zal schepters oesten.
De werreld zy uw' erf, en strek u tot een troon,
En 't blaauw' turkoische dak, een hel gestarnde kroon.

Sat.
Heldhaftig oorlogs Heldt, Augustus heldenwaagen,
Zal u, gelijk een godt, tot aan de starren draagen:
Ja dat de Hemel zelf van u kan zijn verheert,
Dat heeft de zuil uw's neks al schraagende geleert.

Tit.
Gy die de troon bekleedt van uw' vergoode ouderen,
En 't Rooms gewelfsel torst, als waar 't met Atlas schouderen:
Gy die de bijl van 't heir en 's oorlogs standaar zweit,
En met uw' staale vuist een oegst van lijken meit,
Heeft Argos bitse wraak de buik van duizent kielen
Bezwangert met haar zaadt, die zoo veel duizent zielen
In Phrygen heeft gebaart, om Menelaus gemaal
Te winnen, door de deugdt van 't overzeesche staal?
Wie zou om zulk een vrouw geen tien jaar willen kampen?

Sat.
Al schakelden 't geval een' reex van oorlogsrampen,
Zoo schoot ik 't harnas aan, en presten 't heir te veldt.
O welk een tooveres heeft Titus hier gestelt!

Tit.
't Is Gotlands Koningin.

Sat.
Wat boezem zou niet blaaken
Om zulk een roozengaardt, op leliwitte kaaken?
O goôn ik ben gewont ! ontbintze die my boeit,

En 't nooit gezengde hart in Aenas schoorsteen gloeit.

Tit.
Daar is de Gotsche praal.

Sat.
O juist gevormde leeden!
Hoe dring ik door 't gedrang van uwe godlijkheeden?
Hier zijn tot een gesmeet, ô praal mijns hofgezins!
Op 't aanbeeld' van Natuur, twee groote vyandins:
Dat 's schoon, en eerbaarheidt. ik laat de schepter slippen
Indien ik met mijn mondt op d'oever van uw' lippen
Mag stranden met een kus: ô mondt vol ambrozijn!
Daar duizent kusjes vliên op wiekjes van robijn.
Uw' voorhoofdt, zonder Voor, ten oogen toe gedolven,
In eene goude zee van kronkelende golven.
Weêrstraalt het stralend licht.

Tham.
De Vorst die zy gerust.
Het vuur dat vaardig brandt, wert vaardig uitgeblust.
De naauw' voldraagen roos, met d'uchtent zon gebooren
Wordt door de middagh zon, op middagh afgeschooren.
De min is als een bloem; een bloem is haast verdort.

Sat.
Zoo schichtig is uw' Rijk, door 't Roomsche heyr, gestort.

Tha.
Uw' heyrkracht was wel groot, maar grooter zijn Gods roeden;
Noch grooter onze zondt: zoo lang zal Gotlant bloeden
Door uwe geesselzweep, tot alles is voldaan:
Dies zal ik 't Roomsche juk met lijtzaamheidt ontfaân.
De goude lijtzaamheidt bemint de zwaarste plaagen.
Hoe dat de deugdt meer lijt, hoe datze meer kan draagen.
Want lijtzaamheidt vereeldt.

Sat.
Beeldt dat Pigmalions
Gezicht beviel, en ziel ontfing op 't zwanendons:
Stier my tot proef van min in d'onderaardsche kolken,
Om Plutoos sleuteldrig, in spijt der helsche volken,
Te slepen voor den dagh van daar nooit daghstraal blikt,
En zoo d'all'ziende zon voor 't schriklijk schepsel schrikt
Als in Alcides eeuw'; en haar paruik laat zinken
In 't pekel van de zee: dan zal de zon noch blinken

Van uw' aanminnig oog.

Tham.
Hoe mijn gezicht een zon?
O oorzaak van mijn leer! noem het een zoute bron.

Sat.
In koutheidt is 't een bron: maar by den Alverwinner!
Een zon die my verteerdt.

Tham.
Al d'eeden van een minner
Zijn vry voor 's hemels straf, zy worden van de windt,
En zee verslonden: dies zweer vry by Venus kindt.

Sat.
Kroondraagster van mijn ziel! indien 't uw' lust bestemden,
Dat gy ten bosch woud' gaan langs marjolyne bemden,
In hazelare schaauw', ik volgden onvermoeit,
In 't opgetorste kleedt, met buigzaam eelt geschoeit;
Ik zou het Kaizers ampt in d'open lucht verpoozen,
Gezetelt op een struik, betullebandt met roozen,
Gescheptert met een stok, omheint van knablent vee;
Dies gun dat ik het steen van uwe boezem kneê.

Tham.
Een afgerechte tong is qualijk te ontslippen.

Sat.
Maar d'oogen van een vrouw zijn Venus minneknippen.

Tham.
Ik haat, ik vloek de Min. mijn oogen zijn te ang
Voor zulk een krokodil, en doodelijke slang.

Sat.
Godin van 't Gots gewest! zijt gy uit ijs gebooren?
Geen paardt zoo hardt van huidt of 't draaft naar Venus spooren.
De wrevelige stier: het borstelige zwijn:
De logge wallevisch: de snelle dollefijn:
En d'overfiere leeuw zijn vol van minnevonken.
De Min is niet t'ontgaan in bosschen noch spelonken.
De schrander' olifant is 't middelrijf doorgrieft:
De winden vliên elkaâr, door onderlinge liefd,
Al hijgende te moet: de dikbeschorste boomen,
Omhelzen ellikaâr: de koele waterstroomen
Vermengen haar in een: zoo zaait de Min haar zaadt,
En spint, met Cinthia, een endelooze draadt.
O groote kracht des Mins! mijn boezem is vol bresschen.
Mijn hart is aangebrandt. het vuur is niet te lesschen

Dan door u weedermin.

Tham.
't Is wellust die u quelt.

Sat.
Is 't smeeken te vergeefs? zoo dient 'er dan gewelt:
Want die te flaauw verzoekt, die leerd een ander weigeren.

Tham.
Wee hen die 't heilig recht door minlust oversteigeren:
Oft steunt gy op uw' macht die zoo veel kroonen torst?
De Vorst is om 't gemeen; 't gemeen niet om de Vorst.

Saturn.
De vorstelijke wil magh hier als wettig spreeken.

Tham.
De Vorst die mag 't gemeen wel buigen; maar niet breeken:
Want hoe hy meerder recht in zich op andre vindt,
Hoe hy, om recht te doen, zich meer aan 't recht verbindt.

Sat.
Daar 't graau op 't kussen zit, is 't allerquaatst te duchten.

Tham.
Daar 't recht in 't staal bestaat, moet d'oude vryheidt vluchten.
Een reedelijke Vorst doormengt het zuur met zoet:
Men koopt zijn gunst voor zweet; maar niet voor menschen bloedt.
De Vorsten, en 't gemeen zijn eeven streng verbonden;
Dies zie wat gy bestaat, de straf vervolgt de zonden.

Tit.
Wel volgtze 't Gotsche Rijk, dat eer zoo strijdbaar was;
Maar nu door 's oorlogs toorts bedooven leit in d'asch.

Tham.
Wy steunden, als wel eer, op ons aaloude machten.

Tit.
Die 't al verdelgen wil, moet alle ding verwachten.
Die tot op 't hoogste klimt, verwacht de laagste val:
Dat tuigt het smookendt puin van uw' gesloopte wal.
Wat zich te zwaar verheft, moet door zijn zwaarte zinken.
Fortuin is van gelas, als zy begint te blinken,
Zoo bryzeltze tot gruis.

Mark.
Mevrouw' zie wat gy doet:
Wie Vorsten gunst ontzeidt, stapt zijne doodt te moet.

Tham.
Een reedelooze Vorst verdelgt zijn eigen muuren,
En maakt zich zelf tot roof van vyandlijke buuren.

Sat.

O min! o min! o min! hoe prikkelt uwe pijl
In Saturninus borst!

Tit.
Men zal door 's Priesters bijl,
Ten offer van Godt Mars, het hooft der Gotten slachten;

Dan zal der Goden Tolk, vol van Sibyllas krachten,
Als Delfos wichelaar in 's Hemels vierschaar treên,
Om d'uitkomst van u min, van lit tot lit t'ontleên.

Rei van Tempeliers.
Aran. Leeuwenmond

O Krestonsche Wapengodt! Die de toom des krijgs liet slippen, Om het liefelijk genot Van Vrouwvenus malsche lippen: Vier de toomen van uw lusten, Hy die 't vuur des krijgs uitblusten, Stookt op uwen offerdisch, 't Vuur dat u geheiligt is: Om de Gotsche Moor te braaden, Die weleer in 't bloedt dorst baaden Van het strijdbre Roomsche volk, Door de snee, : //:: //: van zijnen dolk.

Aran.
Houd op versteent gespook tot mijn verderf geschaapen;
Geveinsde Tempeliers; van Godt vervloekte Paapen;
Bloeddronke wichelaars: die, als 't uw schenzucht wil,
Het plonderende graauw, onkondig in 't geschil,
Van kerk, en landbestier, ontslaat van al hunn' eeden:
En t'zaamgerotte schuim der vrygevochte steeden,
Als of 't den hemel wou, op 't heilig Raadhuis hitst;
En 't Rijk, door tempelwrok, en moordkrakkeel gesplitst,
Ten roof geeft aan den muil der geestelijke tijgers.

Tham.
Is 't Aran? ja hy is 't. o praal van alle krijgers!

Aran.
O Gotsche Koningin!

Saturn.
Wat zijt gy voor een gast?

Aran.
Die 't scharpgeslepen staal, als u de schepter, past;

'k Ben Gotlands Wapengodt, die 't Roomsche heir deedt schrikken
Door 't dondren van mijn stem, door 't blixmen van mijn blikken.
't Is Aran die gy ziet.

Saturn.
Men geef hem voort aan 't vier.

Aran.
Men geef aan Mavors Paap een groen bekranste stier;
Of paait de grage buik der hongerige vlammen
Met geit, en bokkenbloedt, met uitgepikte rammen,
Door 's Priesters mes geslacht.

Tham.
Wat eischt de Roomsche Vorst?
Is 't zuiver hartebloedt? doorprikkel deze borst;
Maar niet die 't Gotsche Rijk, als met een wal, omhekte.
O grijze Tempelier! dat gy mijn voorspraak strekte.

Leeu.
Hy is Gods heil niet waardt, die 't Godlijk ampt bedient,
Die voor 't gemeene best durft neigen tot zijn vriendt.

Tham.
Zijt gy dan op het naarst den Baktriaansche heuvelen,
Waar dat men als op zee, om hier in 't zandt te sneuvelen,
Naar het gestarnte reist, van een leeuwin gebraakt?
Of is uw' wreede hart van harde steen gemaakt?
Of zijt gy op het top der staâgbesneeuwde Alpen;
Of daar Thermodoön, met ys vermengt, komt zwalpen,
Met beeremelk gevoedt? of zijt gy voortgebracht,
By die, van bloedt bemorst, in 's aartboôms andre nacht,
Haar voeten tegens d'onz' aanzetten? zijn de kuilen
Van 't woest Bazarien, daar 't ongediert gaat huilen,
U voedster steên geweest? zeg, Roomsche wichelaar.
O Vorst! ontsla de Moor van 't schrikkelijk outaar.

Sat.
Went u tot Mavors oor, die ons om 't bloedt komt maanen.

Tham.
De wapens van een vrouw zijn krachtelooze traanen.
Hoe heeft de razerny tot u zoo breeden brug?

Sat.
Het eens gesprooken woort kan nimmer weêr te rug.
Hy is aan Godt verlooft, 't is billijk dat hy sneuvel.

Leeu.
Voort: kniel voor 't heilig mes op dees gewijden heuvel.

Aran.
Sta af bloeddorstge Paap.

Leeu.
Wie 's Priesters handt verlet,

Vervalt in 's hemels vloek, als die 't gewijdt besmet.

Tham.
Wie zag ooit menschen bloedt zoo goddeloos vergieten,
By die gevoestert zijn door 't zap der suikre rieten?
Hy heeft wel wreedt geweest die 't eerste lemmet sleep;
Maar wreeder was de handt, die 't om te moorden greep:
Dat was de eerste beul.

Quir.
Sla uw' scheurzieke pooten
In Quiros ingewandt.

Dem.
Verdelg de Gotsche looten:
Hier is Demetrius borst.

Tham.
Kom pletter Thamras hooft;
Zoo wordt het vuur des wraaks door Thamras bloedt gedooft.

Leeu.
Het noodlot eischt de Moor.

Aran.
Ik eisch het hooft der guiten,
Die in zijn herssenschaal een noodlot weet te sluiten:
Of dicht hun die hy haat een Styx ; een Acheron;
Een nimmerzatte hel; een gloeiend' Phlegeton,
Vol doodelijke pijn, en endelooze straffen;
Een Veerman met een boot; een rekel die met blaffen
Een yzre poort bewaart: zoo houdt men 't volk in toom
Door een vervloekte vondt, en schelmsche papedroom:
Maar zoo 'er duivels zijn, die tegens d'aardt zich kanten,
Zoo zijn 't de Tempeliers met hunne vloekverwanten.
De Vorsten vreezen meer voor 't mijterdraagendt volk,
Dan voor de scharpe punt van een verraaders dolk.

Leeu.
O gruwel zonder gaa! een marmer beeldt zouw' beeven.

Sat.
Zoo gy ons min erkent, zoo blijft de Moor in 't leeven.

Tham.
Wie lichtelijk gelooft word lichtelijk verleit.

Sat.
Wy zweeren 't by ons staf.

Tham.
Geen min wordt u ontzeit.

Sat.
Rijs Gotlands Goodenpraal.

Leeu.
Uw' zetels zijn aan 't kraaken,
Zoo gy door Thamras min dees offerhandt doet staaken.

Sat.
Ik offer speer en kling voor Venus elpen stoel;

Want die Vrouw Venus eerdt, eerdt haaren dappren Boel.

Titus.
Wy Romers zijn verplicht aan 't hoofdt der oorlogslieden,
Deez' streng gedoemde Moor op d'offerdisch te bieden.

Saturn.
Zoo weigert zy haar min.

Titus.
Verwintze door de tijdt.

Saturn.
Hoe kan hy die de Min zijn boezem heeft gewijdt?

Titus.
Gy kunt indienge wilt; dies geef Godt Mars geen oorzaak
Tot uw' en ons bederf.

Saturn.
Gy toond' u eerst als voorspraak
Van Saturninus min, nu schijnt het dat gy deist.

Titus.
Nu gy den offer staakt, die Mavors heeft geëischt.

Saturn.
Bekleedt het wreedt outaar met tienpaar gladde stieren:
Ja dubbelt het getal.

Markus.
Godt Mars eischt menschen spieren.

Titus.
Hoe dus zeeghaftigh Vorst, en zenuw' des soldaats
Gy brandmerkt uwe deugt, en brouwt het Rijk veel quaats.
Gy hebt, als 't roer des Rijx, ten dienst der krijghgezinden,
Het buldrend heir gekeert der vier onwinbre winden;
Aan d'Ister was uw' arm het yzigh noordt getroost;
Op d'oever van Byzants het helderdaagend oost;
In 't Rhodiaans gebiet, omheint met zoute baaren,
Het overzwoele zuidt; by Herkules pilaaren
Het zomerblaazend west; gy hebt, gelijk een Godt,
Van 't zwalpend pekelschuim, met uw' getakeld vlot,
Charybdis barrening, tot tweemaal, door gezwommen;
Wie heeft de Pyreneen dan uwe hengst beklommen?
Wie schuimde 't Frans gewest? nu komt een tenger wicht,
En dwingt die 't alles dwong met een vervrouwde schicht.
O toomelooze lust!

Aran.
Waar zijn all' d'oude krachte'
Van mijn gevreesde handt, die zoo veel Romers slachte?
Dat ik de stoute tong, die my ten offer doemt,
Schoon hy 't voor 't Rooms gezag, met Mavors eisch verbloemt,
Niet daatelijk ontruk.

Titus.
'k Zweer by deez' groene telgen,
Dat 't aardrijk uwe bloedt, en Styx uw ziel zal zwelgen.

Aran.
O grijze schuddebol! is 't waarheidt of is 't droom?
De wapens zijn u nut, als Phaëton den toom.
Uw speer zy u een kruk, op dat gy niet zult kruipen.
Uw hellemet een kop, om Bacchus uit te zuipen.
Uw gulde beukelaar verstrekt u tot een disch.
Uw sabel tot een mes, daar 't lekkre wildbraadt is.
De yzre schalischoen bekleedt de leest der handen,
Op dat gy aan 't gebraân uw vingren niet zult branden.
O krachtelooze dwerg!

Titus.
Wie leiden u het juk
Dan Titus op de nek?

Aran.
Toen dienden u 't geluk.
Door 't vluchten van mijn volk hebt gy my vast gekreegen;
Maar niet door uw geweer: te stomp is uwe deegen.

Titus.
Wat houdtme? lasteraar!

Mark.
Hoe zijtge dus verwoedt,
Dat gy het Kapitool bespatten wilt met bloedt?
Steek 't lemmet in de scheê; men vecht hier met de wetten,
Die Saturninus handt in Roomlus handtvest zetten.

Aran.
Ik zweer Andronikus!

Bass.
Ik bidt u weest gerust,
Eer 't uitgetogen staal de lamp des levens blust.

Mark.
Andronikus bedaar.

Tit.
Die 't quaaddoen kan beteuglen,
En 't quaaddoen niet bestraft, die geeft het quaaddoen vleuglen.
De vreeze voor de straf, is vyandt van het quaadt.

Leeu.
O moeder van de Min! wat strooitge hier voor zaadt?

Aran.
Gy zult de slijpsteen zijn die elk het brein zal scherpen,
En blijven zelf zoo stomp, dat elk u zal verwerpen.
Voort rekel, flux van hier; men vindt geen quaader quaadt,

Dan daar een Papentong wil spreeken in den Raadt.

Sat.
Voort Bassiaan geeft last, om Thamras oor te streelen

Met windt, en snaargespel, doorwrocht met maagde keelen.

Mark.
Wie hier? 't is Lucius.

Luc.
Waar is het Rooms Gezag?

Sat.
Wat jaagt u dus verbaast?

Luc.
Gun dat ik spreeken mag.

Sat.
Wat is' er gaans? zeg op.

Luc.
O eer der Saturnijnen!
Al 't landt is op de been. een zwijn, als twee paar zwijnen
Heeft zich in 't west vertoont dicht aan de Tyberboordt.
De bouliên zijn vol schrix, en schreeuwen niet dan: moordt.
Elk geeft zich op de vlucht, de klokken zijn aan 't kleppen.

Sat.
Op Roomsche Ridderschap, 't is tijdt om u te reppen.
Elk wapen zich met moedt; de noodt heeft ons geprest.
Al wat de noodt vereischt dat is 't gemene best.

Rei van Romers, en Gotten.

Zang.

Kleene werreldt, groote stadt,
Die het Roomsche Rijk herstelden,
Voesterwieg, en bakermat,
Van zoo veel befaamde helden,
Geef het glinsterende wapen,
Tot de Gotsche val geschapen,
Aan de kaaken van de Tijdt,
Die het al met roest deurbijt.
Laat de sabel nu versmeede',
Op het aanbeeldt van de vreede,
Tot een kouter voor de ploeg;
Want de krijg heeft haar vernoeg,
Door de val der Gotsche steede'.

Tegenzang.

All' uw' roemen is om zunst;
Roem op Thamras oorloogs tochten,
Op haar zoete toverkunst,
Die den Vorst zoo heeft bevochten,
Dat hy 't toom des krijgs laat slippen,
Om te krijgen met de lippen,
Van de Gotsche Koningin,
D'oorzaak van zijn eerste min;
Want een veldslag van twee monden,
Slaat de borst vol zoete wonden;
Wonden, die de Minnegodt,
Door het minnelijk genot,
Weet te heelen, op de sponden.

Toezang.

Septerdraager van Europe,
Die de werreldt af zou loope',
Die de Gotten in het noordt,
Met hun strijdbre bondgebuuren,
Zegenhaftigh hebt versmoort,
Onder 't puin van hunne muuren,
Is 'er tegens Min geen wapen?
Kan een Vorst zich zoo vergapen,
Aan 't blankkestel van een hoer?
Aan de mondt vol paarlemoer?
O vervloekte minneschichten!
Die de starkste mensch doet zwichten,
Die de Leeuw, der dieren Vorst,
Weet te prikklen in zijn borst,
Dat hy om zijn Gaa gaat raazen,
Wie kan uwe kracht uitblaazen?

Het Tweede bedryf.

Quiro. Demetrius. Aran.

Quir.
Demetrius hou stant.

Dem.
Eer wijken Pindus heuvelen
Eer dat Demetrius wijkt.

Quir.
Deez' handt zal u doen sneuvelen.

Dem.
Indien ik sterven moet, ik sterf voor Rozelijn.

Quir.
De weerklank van die naam doet Quiro moedig zijn.

Aran.
Zacht Prinsen zijt gerust: 'k bezweer u by de handen
Van die u middelrif, in hare min, doet branden,
Dat gy het woeden staakt; oudt Room' is eens bekladt
Van eigen broedermoordt, al wordt het niet bespat
Van Thamars overschot, dat hun tot noch zoo wakker
In 's oorloogs onweer queet.

Quir.
De fenix lijdt geen makker.
Zoo lijdt een minnaars oog geen tweede, by de maagdt
Die hem, gelijk de beemdt de versste dauw', behaagt.

Aran.
Hoe kan uw' oog de glans van Rozelijn verzwelgen,
Wiens Vader 't Gotsche rijk zoo schendig quam verdelgen,
En sleepten u geboeidt voor Saturninus troon?
Een hooghgeboren ziel denkt altijdt aan de hoon
Die hem eens is ontmoet; als wasze met een stempel
In 't herssenvat gedrukt: zoo krijgt de wraak een drempel
In 't eedelmoedigh hardt van een doorluchte borst;
Dies lijdt niet dat de min uw' adeldom bemorst:
Maar mindt haar als de lust uw' boezem komt beschieten;
Zoo zultge wraak door lust, en lust door wraak genieten.

Dem.
Die zich te schelms vergrijpt, door overgeile gloedt,
Die schandvlekt zijne faam, en geeselt het gemoedt.

Aran.
Het schelmstuk is niet schelms, zoo hy het schelms voor goedt schat.
Verdelgt het heilig recht; maakt Romen tot een bloedbadt,
Door bitse burgerkrijg, een schipbreuk voor 't gemeen;
Schept lust in dwinglandy; pleegt bloedschandt, met de geen

Die u ter werreld brocht; verft uw'schenzieke handen
Met broêr en zustermoordt; ontbindt de kuissche banden
Van Vestas maagderey; bestormt het Godlijk zwerk;
Schaft alle Godsdienst af, en bouw u zelfs een kerk;
Mengt gift voor uw' gemaal; draait stroppen voor uw' Vaader;
Verschopt de waare deugdt; bemint de landverraader;
Weest fel op weeuw', en weez'; verkiest de wreedste mensch
Tot uwe Tempelpaap, voldoet de helsche wensch:
Geen schelmstuk is zoo schelms van Acheron bezeten,
Of 't wordt, zoo 't wel gelukt, een schrandre deugdt geheten;
Ja daar de faam van waagt. 't is een noodzaaklijk quaadt
Het geenm' om best wil doet.

Quir.
Ik schrik voor zulk een daadt!

Aran.
Een eedelaardig Prins stelt zich in d'oope kaaken
Van 't wankelbaar geluk, en wil zijn leeven braaken
Zoo hy zich wreeken mach. Een zoete schelmery
Behoudt der Goden gunst. De wraak is yder vry.
Die zich niet wreeken kan, verzaadt zijn wraak met vloeken.
Gy kunt, indien gy wilt. doorleest de goude boeken
Van Gotlands heldenaardt; wat heeft die niet bestaan?
Die zich in noodt bevindt, die moet zich laten raân.

Quir.
Die zich te haast laat raân, zal zich haast onheil brouwen.

Aran.
Die zelver trouwloos is, kan andre niet betrouwen.
De Tydt betoont u gunst. het hof is op de jagt.
De daadt moet, met de raadt, op een tijdt zijn volbracht.
Die zich te langzaam draagt om iet te overdenken,
Als 't voordeel van de tijdt gelegentheidt komt schenken,
Verwaarloost zijn geluk.

Dem.
Zoo zy de schennis meldt,
Vervalt de Gotsche stam in het Romeinsch geweldt.

Aran.
Een eerelijke maagt bijt liever op haar lippen,
Eer zy, tot eigen schandt, haar mondt iet laat ontslippen.
Hoe zijt gy dus vertsaagdt?

Dem.
Ik vrees voor ongeval.

Aran.
Ik vrees dat uwe vrees het werk verbrodden zal;
Want die zijn vyandt vreest, betoont zich overrompeldt
Eer dat hy met zijn heir in 's oorloogs moordkuil strompeldt.
Een, die de vrees verwint, betoont een heldenstuk.

Quir.
Voorzichtigheidt, in noodt, is moeder van 't geluk.

Aran.
Het is geen moedig Prins, die zich door vrees laat snoeren.
Wat zwaar schijnt in 't begin, is licht om uit te voeren.
Uw' moeders tweede bedt verstrekt u tot een wal,
Daar Titus dommekracht vergeefs op woeden zal.

Quir.
De Veldtheer draagt ons gunst.

Aran.
Wat Titus in de koffer
Van zijne boezem draagt, bleek toen hy my ten offer
Van Mavors hadt gedoemt. de gunst van 't hof is roet
Met honigh ingeleit. wie iemant vriendschap doet,
En geene reeden heeft, die hem tot vriendschap porden,
Dat is veeltijdts een schelm, of 't zal een schellem worden;
Dies wreek u van zijn list; maar niet door dwinglandy:
Want dwang veroorzaakt vrees: de vrees baart veinzery:
En 't veinzen queekt verraadt. wie hoedt zich voor verraaders?
Geen Argus ziet zoo gaauw'.

Dem.
Hy sterkt zich met de Vaaders
Van 't Geestelijke Recht.

Aran.
Hun wieken zijn gekort.
De troon van hun geweldt is plotzich neêrgestort.

Dem.
Ziet toe wat dat gy raadt! hy heeft een staale waapen,
Die zich geharnast vindt met korzelige paapen.
Andronikus verkiest de krachten van 't outaar.

Aran.
Steunt hy op 't heiligdom? zoo is 'er geen gevaar
Om 't vuur, van Titus wraak, tot in haar kolk te blussen.
De geestelijke stoel, en 't werreldlijke kussen
Zijn teegens een gekant; de tabberdt schopt de kap,
En draaiboomt het geweldt van Mavors Priesterschap:
De rekels zijn te bits, hy muilbandt hen voor 't blaffen.
Hy lijdt geen menschen smeer op d'offerdisch te schaffen.

Hy slaat hen uit de burg, die wijn met bloedt doormengt,
Op Atreus moordbanket, aan zijne broeder schenkt.

Quir.
Geen rotsen zijn zoo doof voor 't ruisschen van de baaren,
Dan Quiro voor uw 'eisch. ik zweer u by de schaaren
Van 't onderaardsche rijk, dat ik u meerder haat,
Dan ik u heb geliefd: ik walg van uwen raadt.

Dem.
Betoom uw' gladde tong, en oordeel zonder kennis:
Demetrius wreekt zich niet door Rozelijnas schennis.

Aran.
Hier dient een kort bedrog; ik zet mijn zinnen schrap.

Quir.
Ik voeg my by de Vorst.

Dem.
Ik by de Jofferschap.

Aran.
Sta Quiro! sta! ey sta! Demetrius kom niet naader:
Het aartrijk braakt den geest van uw' vermoorden Vaader;
Maar niet in zulk een' schijn, als op de Gotsche troon:
Of als hy was in 't heir, en sloeg den oorloogs toon.

Quir.
Hoe laat hy zich nu zien?

Aran.
Met spierelooze schinkelen;
Zijn oogen, vol van vuur, staan in twee holle winkelen;
Zyn baardt is roodt van bloedt; de hairen zijn bemorst
Van 't uitgespatte brein. hoe yslijk gaapt zijn borst!
Het aanzicht is doorkrabt. sta Quiro!

Quir.
Wat zal 't worden?

Aran.
Zaaght gy het toortslicht niet, dat voor u oversnorden?

Quir.
Hoe Aran! 't is een droom.

Aran.
Ik lil, als lillend riet;
't Is een waarachtig spook.

Dem.
Waar is 't dat gy het ziet?

Aran.
Hier komt het op ons aan; ik schuil my by deez' eiken.

Dem.
Wat eischt mijn vaaders schim? doe ons toch enig teiken.

Quir.
Doe kondschap aan uw' zoons.

Dem.
Wie hier? 't is Rozelijn,
Verzelt met 's Kaizers broêr.

Bassianus. Rozelijna. Demetrius. Quiro.

Bass.
Hoe yslijk vloog het zwijn!
Hoe wurp het vuur, en vlam, uit zijn gehaate blikken!

Rozel.
Liefwaarde Bassiaan, de Stoutheidt zelf zou schrikken
Zoo zy het schrikdier zag; dies geeft u niet te bloot.

Bass.
De min heeft u geleert te vreezen voor mijn doodt.

Rozel.
Het is geen min: ô neen! de min weet van geen teugel.
Nu isze dus, dan zoo; nu snelder dan een veugel;
Nu trager dan een rups; nu kouder dan een stroom;
Nu heeter dan een vuur; nu groender dan een boom;
Nu dorder dan een staak; nu zwakker dan een hallem;
Nu stijver dan een zuil; nu lichter dan een gallem;
Nu zwaarder dan een rots; nu blooder dan een das;
Nu stouter dan een leeuw.

Bass.
My dunkt ik hoor 't gebas
Der honden, die de Vorst op 't ongediert deedt schennen.

Roz.
Zoo zal 't ons raadzaamst zijn, dat wy weer boschwaarts wennen.

Dem.
O Quiro wat een spijt! ik hoor hoe Bassiaan,
De borst van Rozelijn in weedermin doet braân.

Aran.
Ik zweer o zaalge schim ! by 't purper van uw' wonden,
Dat Titus door dit staal eer lang zal zijn geschonden.

Quiro.
Hou Aran, Aran hou.

Aran.
O broeders laat u raân.

Dem.
Wat wil ons vaaders schim?

Aran.
Dat gy na wraak zult staan.

Quiro.
Heeft vaader zulx gezeit?

Aran.

Zijn galm woud' eerst naauw' slippen,
Hy morde binnens mondts; maar 't smoord in zijne lippen;
Ten laatsten borst den Vorst van eedle gramschap uit,
En dreunden in mijn oor met zulk een schor geluid,
Gelijk wanneer de zee de peil van zijne boorden,
Met euvle moed, beklimt, door 't woên van 't buldrend noorden;
Ik sidderde van angst! het hair rees my te berg!

De schrik kroop deur mijn leên, en knaagde tot in 't merg:
Zoo gy de moordtpriem vloekt, die Gotlandts wettestelder
(Zoo sprak hy en voer voort) deedt ylen naar de kelder
Van 't neevelige Styx; zoo maak dat Titus huis,
Tot aan de grontvest toe, verplettert wordt tot gruis,
Pluk Rozelijnas roos; doe all' haar broêrs verzuipen
In eene zee van bloedt: zie hoe mijn wonden druipen,
Die ik, in 't Gotsch gewest, door Titus raadt ontfing,
Van een daar toe gevloekt, en diergekochte kling.
Uit hadt hy, en verdween.

Quir.
Heeft Titus, door zijn Braaven,
In vaaders bloedt gebaadt? ik zal mijn wraaklust laaven,
Door 't schenden van zijn kindt, in spijt van Bassiaan.

Aran.
Die schelm moet eerst van kant, zoo gy na wraak wilt staan.

Dem.
Eer zal de jammerpoel tot aan de starren steigeren,
Eer ik mijn Vaaders schim de wisse wraak zal weigeren.

Aran.
Zoo dra als gy de roos van Rozelijna plukt,
Is 't noodigh dat gy haar de gladde tong ontrukt:
Zoo zal de schendery by haar, en u verblijven.

Quir.
Het derven van de tong, zal haar de handt doen schrijven.

Aran
Snijt haar de handen af.

Quir.
Geen quaadt schijnt my zoo quaadt,
Of ik zal 't zelf bestaan.

Aran.
't Is een lofwaarde daadt.

Saturninus. Thamera. Titus. Markus. Aran.

Quiro. Demetrius.

Satur.
Waar is ons Wildschut? hou. waar Thamra met haar Zoone'?

Tham.
Hier isze met haar kroost.

Satur.
O dochter van Latoone! Begunstig onze jagt, maak Saturninus bruidt
Verwinster van het zwijn: zoo offert zy de buit

Op 't vlak van uw' outaar.

Aran.
Stafdraager van oudt Roomen!
Waar is het ongediert?

Satur.
Het is ons gins ontkoomen.

Titus.
Pollander en Melaan komt herwaarts met u volk.
Voort Lucius kom voort, bezet deez' modderkolk.

Mark.
Ik hoor mijn broeders stem. de bosschen zyn vol leevens.

Titus.
Klaudil en Gradamard lost all' de honden t'eevens.

Bassian.
Andronikus hou standt.

Lucius.
Hier Bassianus, hier.

Saturn.
Elk went zich weêr naar 't bosch, op 't schichtig jagtgetier.

Thamera. Aran.

Tham.
Wat reeden heeft mijn lief dus ongerijmt te spreeken?

Aran.
Geveinsde Toveres, 'k zweer dat ik my zal wreeken.

Thamer.
Doe kundschap van uw' wraak.

Aran.
O duldelooze smart!
't Is Aran in den mondt; maar Saturnin in 't hart.

Thamer.
Ik bidt mijn tweede ziel!

Aran.
Zoo ga by Arans zwaager,
Uw' tweeden bruidegom, den grooten hoorendraager;
Hy toeft u gins in 't bosch: uw' list is my bewust.
Ik zie den tijdt te moedt, dat uw' vervloekte lust
Op geilheidt afgerecht, zoo buiten 't spoor zal hollen,
Dat 's Kaizers koets, ter sluik, staâg warm zal zijn van pollen:
Wat zal het weeldrig hof vol aterlingen zijn!
Een kus vol zwagerschap.

Thamer.
O woorden als fenijn!
Heb ik, door uwe raadt, de moordsteek niet gegeeven
Aan mijne Bedgenoot? op dat gy, na zijn leeven,
Te veiliger zoud zijn op 's Konings ledekant,
Daar ik u heb gestooft met heete minnebrandt.
Denkt gy alreets niet meer, hoe gy de doodt ontsnapte,
Toen ik wou dat men my, voor u, het bloedt aftapte?

Ondankbre lustgenoot, die Thamras gunst verschopt,
Daar uwe dertelheidt zoo vaak meê heeft gepopt.

Aran.
Toen ik in 't elzenbosch mijn lippen wou ververssen
Aan uw' zarpzoete mont, omheint van purpre kersen,
Stiet gy my ruggelings en deisde van my af;
Dat mijn getergde min geen kleen bedenken gaf:
Want *minnendyver ziet (zoo groot is haar vermoogen).
Door 't veinzen van een vrouw met meer dan duizent oogen.
Maar 't bleef hier noch niet by: voorts quam het Roomsch Gezag,
Gy ylden hem te moet met zulk' een lief gelach,
Als Venus, vol van gloedt, haar boelschap plach te naaken.
Hy plukte met zijn mondt de roozen van u kaaken:
Ik spoog mijn gal van spijt.

Tham.
Al wat ik heb gedaan,
Wierdt van den nood vereischt; had hy ons t'zaam zien staan,
Met onderling gekus, hoe zou zijn gramschap woeden!
Want yverende min wil t'allerquaadst vermoeden.
Dies wees in all's gerust: want Saturnin de Vorst
Die leidt my op de tong; maar Aran in de borst.
Ik zweer u by mijn min! zijn hartaâr af te stooten,
Eer hy op 't bruilofsbedt zijn lusten heeft genooten:
Indien 't mijn lief slechts lust.

Aran.
Zijn dootslagh lust my wel;
Maar hier eist wysheidt eer men dit in 't werrik stel.

Tham.
Doe zoo 't u best geval.

Aran.
Wie zonder overwegen
Yet zorgelijx bestaat, vindt zich bywijl verleegen.
Een die voorzichtigh is, is langzaam in zijn raân;
Maar vaardig in het doen.

Tham.
Wat kan ons teegen staan?
De kracht van uwen arm zal u een raadsman strekken.

Aran.
Een groote schelmery eischt tijdt om te voltrekken.

Tham.
Gebreekt het aan u macht?

Aran.
De manslag is gering,

* jalouzy

Al waar 't in 't vlakke veldt, met een gestroopte kling;
Maar wat de Leeuwenhuidt niet voegzaam kan bekleeden
Zal 't vossenvel bekleên. hier dienen listigheeden.
Dit schelmstuk is niet rijp. den angel van 't verraadt
Bekleedt men door de tijdt, met een beveinst gelaat.
Uw' voorslag is te ruw'; men moet het eerst bedisselen.
De beitel kan een blok wel in een beeldt verwisselen;
Maar 't heeft zijn tijdt van doen. de tijdt die doet een spruit
Opwassen tot een boom; dies stelt de neêrslagh uit
Van het Romeinsche hoofdt: de uur is niet gebooren
Van Saturninus doodt. ik heb den val beschooren
Van Titus huisgezin, en 't is alree zoo var
Dat dit in arbeidt gaat; eer Phoebus zijne kar
In d'Oceaan bedelft, zal Thamera bemerken
Wat haar gehoonde lief aan Titus stam zal werken.

Thamer.
Wat heeft u brein gedicht?

Aran.
Ik heb uw' zoons zoo veer
Door myn beleit gebrocht, dat Rozelijnas eer
Van daag verwelken zal, en Bassianus sneuvelen:
Klaudil en Gradamard zal ik van deeze heuvelen
Doen smooren in deez' put.

Tham.
Hoe zal 't dan voorder gaan
Met hunne jongste broêrs, Pollander en Melaan?

Aran.
Mevrouw weest maar gerust, ik weet het zoo te brouwen,
Dat elk de jongste zoons voor broederbeuls zal houwen.
Dies heb ik by dees put, dat hun de doodt zal doen,
Een hellemet met goudt begraven onder 't groen:
Daar toe heeft mijn vernuft, om 't schelmstuk op te tooien,
Een zekre brief gedicht, die ik in 't bosch zal strooien;
Die van 't begraaven goudt, en van de broedermoordt
Zal melden. Ai! schep moedt, zoo krijgt de wraak een poort.

Tham.
Hoedanig is de zin?

Aran.
Mevrouw' die kanze leezen.
Wat dunkt u van 't bedrog?

Thamer.
Hier is in 't minst geen vreezen:
Het schellemstuk heeft schijn; maar elk is een soldaat;
Dies wacht u voor de broêrs.

Aran.
Nooit lukt het quaadt zoo quaadt,
Als d'achterdocht wel ducht: hoe stouter, hoe verwoeder,
Hoe braaver uitgevoert; de stoutheidt is de moeder
Van bloeiend' achtbaarheit; de achtbaarheidt van macht;
En macht van overhandt, daar elk zijn heil uit wacht.
Wie naar de goudmijn steekt, moet zich den arbeidt troosten.
Wie naar de paarel duikt, in 't paarelrijke oosten,
Ontziet zich geen gevaar; zoo doet de Gotsche Moor,
Die zich geprikkelt vindt van een wraakgierge spoor.
Ik zal tot op den troon van Saturninus klaaveren,
Van waar myn wil, gelyk een strenge wet, zal daaveren,
Tot daar het zonlicht ryst; maar 't heeft zijn tijd van doen;
Wie dat hier teegens streeft, zal 't met zijn hals vergoên.

Thamer.
O oorzaak van mijn min!

Aran.
O oorzaak van mijn lusten!

Bassianus. Rozelijna. Thamera. Aran.

Bassian.
Hoe? Thamra by de Moor?

Rozelyn.
Ik zag dat zy hem kusten.

Bassian.
Ik zag, en zie het noch. is dit de Gotsche telg?
Wat houd my, dat ik haar niet daadelijk verdelg?

Rozelyn.
Ai! Bassianus sta.

Thamer.
Gins zie ik iemant koomen.

Aran.
Vaarwel met deze kus.

Thamera.
Verschuil u by de boomen.

Aran.
Vaar wel Vorstin, vaar wel.

Thamer.

Wie raadt uw' liên zoo stout,
Te koomen by de bron, daar Thamra zich onthout?

Bass.
Wie raadt de Gotsche Vrouw de Gotsche Moor t'omvangen?
Dien zy, gelijk een klis, aan zijnen mondt bleef hangen.

Tham.
Ik zweer de laffe Prins!

Bassian.
Ik zweer de geile snol!

Tham.
Ik zweer u andermaal!

Bassian.
Zweer by uw' zwarte Pol.

Rozelyn.
Laat gy uw eerbaarheidt om zulk een schrikdier slippen!
Om zulk een varkensmuil, met omgekrulde lippen!
Wat heeft u dus bekoort, zijn oogen vol van vier?
Zijn krulde Satyrsbaard? zijn bakkes, als een stier?
Of 't hair, als lamre wol? of lompe ledematen?
Of is 't zijn platte neus, met opgespalkte gaten?
Ik schrik voor 't schriklijk beest, besmeert met schoorsteenroet.

Tham.
Hadt ik Dianas macht, mijn lust was al geboet
Aan uw' vermeteleit.

Bassian.
Uw' macht zal nimmer haperen,
Om Saturninus hoofd met hoorens te bekaperen,
Als of 't Acteon waar.

Tham.
't Sa Bengel, ga van hier,
Met uw' albaste pop. voort dartle Venusdier,
Ga flux uit ons gezicht, verlaat deez' groene bosschen:
Uw' kindsheidt is de roê noch naauwelijx ontwosschen.
Hoe lang is 't wel verleên, zeg opgesmokte beeldt,
Dat gy in 't kindrehof met poppen hebt gespeelt?

Rozelijn.
Hoe lang is 't wel verleên, dat gy de Gotten hoonde,
Toen gy uw' Egemaal het hoofd met hoorens kroonde?

Tham.
Hoe lang is 't wel verleên, dat gy met Bassiaan,
Hier in het eenzaam bosch, uw' minslust hebt voldaan?

Rozelijn.
Hoe lang is 't wel verleên, dat gy uw' helsche lusten,
In d'uitgestrekten arm van uwen broeder blusten?

Tham.
't Was op de zelfden tijdt, dat Rozelijnas moêr
Haar bedt ontwijen liet van een Toskaansche boer.

Rozelyn.

't Was toen uw' Vaader hem by zijne Moeder voegde,
Die zijn vervloekte lust op 't bedt haars mans vernoegde.

Tham.
Zwijg Rozelijna, zwijg; uw' huis dat is berucht.

Rozelijn.
Zeg alles wat gy wilt; maar zwijg niet van de vrucht

Die gy by Aran hebt.

Tham.
Wat was uw' eerste Vaader?
Een speelkindt van godt Mars, een schellem, een verraader,
Een moorder van zijn broêr, een die 't Sabijns geslacht,
In 't midden van het spel, baldadig heeft verkracht.

Bassian.
Help Vaader Romulus!

Tham.
Help Quiro! help uw' moeder!

Quiro. Thamera. Rozelijna. Demetrius. Bassianus.

Quir.
Wat eischt mijn moeders schreeuw'?

Tham.
Doorsloot des Kaizers broeder;
Hy lastert onze stam: en boet uw' lust met haar.

Rozelijn.
O schelms wat is uw' doen?

Dem.
Dat wordt gy hier gewaar.

Tham.
Stopt Rozelijnas mondt. hang 't lijk aan deeze struiken.
Verschuilt met Rozelijn, om haare roos te pluiken.

Klaudillus. Thamera. Gradamard. Aran.

Klaud.
Waar is het ongediert?

Tham.
Gins borst het uit een horn,
En 't yld' eerst op ons aan; maar 't raakt in deeze born.

Grada.
Zoo is 't in ons gewelt.

Klaud.
Zoo zal 't ons niet ontworstelen.

Grad.
Zacht, zacht, my dunkt ik hoor het ramlen van zijn borstelen.

Tham.
Voort Aran, nu is 't tijdt.

Aran.
Leght daar vervloekt geslacht:
Zoo zal 't uw' Vaader gaan, die my ten offer bracht.

Tham.
Zoo moet men Titus stam tot aan de wortel snoeien;
Op datz', in eeuwigheidt, niet weeder komt te groeien.

Aran.
Ik heb den brief gestrooit: 't is tijdt dat yder vlucht.

Klaud.
Help Vaader, help, help, help.

Markus. Gradamard. Sataminus. Lucius.
Titus. Klaudillus.

Mark.
My dunkt ik hoor gerucht.

Grada.
Help, help, ik smoor.

Klaud.
Help, help.

Sat.
Het schijnt by deeze linden.

Tit.
Het is in deeze put.

Sat.
Men zal 't geheim wel vinden.
Voort haal ons fakkellicht, om deur de duisternis
In aller yl te zien, wat hier verborgen is.

Luc.
Hou standt, wie datge zijt; of melt u door het spreeken.

Mark.
Het is de Vorst zijn broêr.

Luc.
Hy hangt en is doorsteeken.

Tit.
O heilloos schellemstuk! ô wreede dubble moordt!
De eene door het zwaardt, en ander door de koordt.

Sat.
O broeder Bassiaan! ik zweer u doodt te wreeken,
Al zou het Roomsch gewest verzuipen in de beeken
Van 't afgetapte bloedt.

Tit.
Al was 't mijn eigen zaadt,
Zoo wil ik dat de wraak de handen aan hem slaat.

Mark.
O wakker jongeling, de donder moet hem pletten,
Die op uw' dappre borst de wreede kling durfd' wetten.

Luc.
O driemaal wreede handt, die tot zoo boos een feit,
Daar 's hemels heir voor schrikt, de stroppen hebt gedreit.

Sat.

Moet ik mijn bruilofswijn met bloedt en traanen mengen?
O doodelijke drank! de blixem moet hen zengen.
Indien ik my niet wreek, zoo is mijn macht onnut.

Tit.
Kom herwaarts met de toorts, op dat men in de put,
Daar 't moordgeschreeuw' uit klonk, tot aan de gront kan kijken.

Mark.
Ik zie iets schemeren.

Tit.
My dunkt ik zie twe lijken.

Luc.
Indien 't mijn vaader wil, zoo daal ik met 'er vaart

In d'uitgedrooghde put; want hierbevindt men d'aard,
Ten grondt toe, uitgespat; zoo datm"er als langs trappen,
Met toortslicht in de vuist tot op de grond kan stappen.

Tit.
Ga voor, wy volgen u.

Sat.
O aller steeden stadt!
Die tweemaal twalef mijl, met uwe muur, omvat,
Roem geen meer op 't getal van vierdalf hondert tempelen,
Noch zevenhondert toorns: deez', die de hondert drempelen
Van 't hooge Kapitool, als jongste Raadt, beklom,
Eischt een verslagen hart. Och! vroeghgeplukte blom.

Tit.
O ramp! o groote ramp! o schrikkelijk vertoonen!
Klaudil, en Gradamard, mijn levens waarde zoonen,
Wie heeft u dus verdelght?

Luc.
Klaudillus herssenvat
Is t'eenemaal gescheurt, hier leit het brein gespat;
En Gradamard, o schrik! is 't aanzicht heel aan mortelen.

Tit.
Op, op bloetgierge wraak, schiet uw' verwoede wortelen
In Titus ingewand. ach Markus ach! ach! ach!

Mark.
Men beurt de lijken op, en draagtze voor den dagh.

Tit.
Ik haat, ik vloek den dagh, ja Titus schuwt zich zelven.
Gy zult Andronikus in dezen put bedelven.

Mark.
Klim Broeder, klim, ai! klim.

Tit.
Deez' onderaardsche Mijn',
Zal uwe broeders lijk tot eene grafsteê zijn.

Luc.
Zoo gy hier blijven wilt, wie zal de wraak aanschenden?

Sat.
O Bassianus dood! O bronaâr van ellenden!

Tit.
Vervloekt', afgrijsselijk' en onverzoenbre daad,
Die God, op zijne troon, voor 't eeuwigh voorhoofdt slaat!
Och! kan d'alziende zon aan 's hemels welfsel prijken,
Nu zy haar oogen slaat op deez' bebloede lijken?
O wee, ô barens nood! ô bitter ongeval!
Dat all' de Romers treft, maar Titus boven all'.

Sat.
Wraak hemel, hemel wraak.

Tit.
O schrik der dwingelande'!

Die uwe donderkloot, en blixem t'zamen spande,
En wurpze met uw' vuist op Typhons storremkat,
Och! wreek u van dit bloed, dat u in 't aanzicht spat.

Markus.
't Is noodigh dat gy voort deez' zielelooze lijken,
Op 't midden van de markt, aan yder een laat kijken:
Zoo worden de gemoên van 't burgerlijk geslacht,
Naar eisch van burgerëedt, tot zulk een wraak gebracht,
Die d'overschelle Faam zoo yslijk uit zal blaazen,
Dat zy met haar trompet het aardtrijk zal verbaazen.

Titus.
Hier leit een brief gestrooit.

Markus.
Men geefze 't Roomsch Gezag,
Op dat hy, zoo 't hem lust, den inhoud lezen magh.

Saturn.
Hier schuilt de schelmery.

Titus.
Wie heeft het ons beschoren?

Saturn.
Verraadt, (helaas!) verraadt.

Titus.
Ik bidt u laat ons hooren.

Saturn.
Pollander en Melaan: de wraak die heeft haar lust,
Met Bassianus bloedt, alreê ten deel geblust:
Uw' broeders zijn verdelgt daar ik d'ontfangen gaaven
(Het loon van deeze moord) zorghvuldig heb begraaven,
Voor 't melden van de Faam. Het hof van Saturnijn,
Heb ik ten dienst van u belooft aan Prozerpijn;
Want die zijn hartenleet door leetdoen poogt te wreeken,
Moet nooit een schellemstuk ten halven laten steeken.
Hoe Titus! uwe Zoons staan die naar onzen val?
Men zoek hier naar het goudt. wat braakt de nijdt al gal!

Titus.
Dit schelmstuk is gedicht.

Saturn.
Wie kan dat oordeel strijken?

Titus.
De tijdt, die 't al ontdekt, die zal 't de Vorst doen blijken.

Saturn.
Wy wachten op geen tijdt, de blijken zijn te klaar.
Uw zoonen zijn beticht. ons leven loopt gevaar,
Ten zy men uwe zoons zoo datelijk doet grijpen,

Om d'oorzaak van de moordt uit haare tong te nijpen.

Thamera. Saturninus. Aran. Titus. Markus. Lucius. Quintus.

Tham.
Waarde Bruidegom! hoe is uw' Bruidt gesleurt?
Het aangezicht doorkrabt, en 't lijfsieraadt gescheurt.

Saturn.
Wie durfde zulx bestaan?

Thamer.
Twee godtvergeeten schelmen;
Maar 't aangezicht vermomt met glinsterende helmen.

Saturn.
Verhaal het stout bestaan.

Thamer.
Ik schuilde by een bron,
In schaduw' van 't geboomt voor 't braden van de zon;
Daar ik, met enen schelp, een weinigh water schepte;
En eer dat uwe bruit de frissche koeldrank lepte,
Zoo greepme d'een by 't hair, en wurpme voort ter aardt,
En sprak: o Kaizers hoer! men zal u, door het zwaardt,
Doen dalen naar het rijk der woede razernijen.
Wat zwom ik in een zee van al te groot een lijen!
Ik schreeuwde dat het klonk. op 't ysselijk gerucht
Verscheen de Gotsche Moor. zy tegen op de vlucht;
Maar Aran is als dol de schenders na gevloogen,
En zonder zijn ontzet, ik had mijn ziel gespoogen.

Saturn.
Op Ridders, Ridders op, wy zijn althans verraân!
Bezet in aller yl de monden van de paân.

Aran.
O wijtberoemde Vorst! uw' grontvest is aan 't spatten,
Ten zy men Titus zoons zoo datelijk doe vatten,
En strafze met de doot. de wraak moet zijn voldaan.

Titus.
Wat oorzaak heeft de wraak naar Titus zoons te staan?

Aran.
Zoo haast als 't woede zwijn mijn zwijnspriet was ontkomen,
Heb ik in 't nare bosch een naar geschreeuw' vernomen;
Ik ging op 't schreeuwen aan, en vond Mevrouw' gevat;
Dies ik, getergt tot wraak, vol gramschap, derwaarts trad;
De schelmen aarzelden; maar ik, geheel verbolgen,
Bestondt de vluchters met het naakte staal te volgen;

Zy schuilden achter 't loof, en deên hun helmen af.
Toen kon ik Titus zoons, de schenners van uw' staf,
Pollander en Melaan.

Sat.
Leef lang o eer der helden!
Die Saturninus bruidt in haare vryheidt stelden.

Aran.
Dit lemmer is den een ontvallen.

Sat.
Dit geweer?
Hoe! 't is Pollanders kling; nu twijflen wy niet meer
Of Titus huisgezin heeft onze val geschapen.
Ik ken 't vergult gevest; dit is den schelm zijn wapen.

Tham.
Wat leggen hier voor doôn?

Sat.
De letters van dit bladt
Die hebben Titus zoons, met deze moordt, bekladt.

Tham.
Hun broeders, en uw' broêr zoo jammerlijk doen sterven!

Sat.
'k Wil dat men Titus zoons van lit tot lit doe kerven.
Elk geef zich boschwaart in, en zoek waar datze zijn,
En sleepze streng geboeit voor 't Recht van Saturnijn.

Mark.
De Vorst die zie wel toe; 't zijn reedelooze dingen
Zoo onbewust een stuk d'onnooslen op te dringen.

Quint.
Hier is het heiloos goudt.

Sat.
Wat zeit de Vader nu?

Tit.
Ik zeg gelijk als 't is, dat ik voor 't schelmstuk gruw',
En zweer 't vervloekte feit op 't alderwreedst te loonen,
Tot zoen van uwen broêr, en mijn vermoorde zonen;
Maar waar het schelmstuk schuilt is duister om te raân.

Sat.
Het duister is ontdekt; Pollander, en Melaan
Zijn Titus eigen zoons.

Tit.
Wie heeft den brief geschreven?

Sat.

Die voor 't genoten goudt deez' moorden heeft bedreven.

Tit.
Een die de goude lof van mijne zoons benijdt,
Die zy, in 't Gotsch gewest, verdienden in den strijdt.
Schoon 't waar, gelijk gy zegt: zoo porren mijne daaden,
Die ik voor Romen deêdt, uw' wreedheidt tot genaaden.
Goedt roemens ben ik niet, o Roomsche Burgervoocht!

Maar wie kan 't heldenstuk (daar yder mond van boogt,
Ja daar de Faam meê stoft) van Titus tong verzwijgen?
Gedenkt u wel den tijdt van onze burgerkrijgen?
Wat was 't aaloude Room een yslijk moordtooneel!
Het Raadhuis vol verraadt; de Tempels vol krakkeel.
Elk huisgezin gesplitst. het krielden inde straaten
Van felle plonderaars. de moord was uitgelaaten,
En holden door de stadt. och! met hoe snelle schreên
Quam d'onverwachte doodt het Kapitool betreên.
Hier zagmen, tot veel leeds, het sloopen der gebouwen.
Daar 't woeden van de mans. gins 't kermen van de vrouwen.
Hier 't slepen van de doôn, die men van overal
Ten vensteren uitwurp. de markt was, met een wal
Van lijken, afgesneên, daar d'aangehitste gilden,
Na 't schoppen van de Raadt, haar razerny op spilden.
De Ridderschap bezweek. het graauw' was t'zaam gerot.
Elk vlamden op de buit. die zijnen erfgenot
In twijfel hadt gebrocht, om hem te overleven,
Wierdt van zijn erfgenot een mes in 't hart gedreven;
Zoo sloeg hier d'eigenbaat de handen aan zijn vrund.
D'een ging zijn schuldenaars betaalen, met de punt
Van een vervloekte kling; een ander verft zijn handen,
Door een verjaarde wrok, in 't bloedt der bloedverwanden;
Een wreder blusten 't vuur van zijnen erfkrakkeel,
In 't uitgespatte brein van 's broeders bekkeneel;
Zulk een durft 't felle staal in 's amptmans boezem wringen,
Op hoope van zich zelf in 't oopen ampt te dringen.
Die zijne boelschap had bezwangert, door de tijdt,
Die maakte zich, dat pas, de zwangre boelschap quijt.
De balling, die zich vondt van 't burgerschap versteeken,
Quam zich, met euvlen moedt, van 't heilig vierschaar wreeken.
Geen schennis zoo vervloekt, noch gruwel zoo vol schrix,
Noch wreedheidt zoo gehaat, en borst 'er ooit uit Styx,
Of 't ging 'er toen in zwang. de witbesneeuwde hairen

Verschoonden d'oude niet; noch d'onvolwasse jaaren
De bloem des jongelings; noch d'achtbaarheidt de mans.
Daar Roomen roem op droeg, in d'oorloog met den Frans;
Noch 't weenen kon de schaar der werelooze vrouwen
De breidelooze lust des schenders niet onthouwen;
D'onnozelheid quam 't kindt in 't woeden niet te baat;
Noch 't godgewijde kleedt den Priesterlijken staat.
Het heiligdom was heel met gloejendt puin bedolven.
Men zag een zee van bloedt in kerk, en Raadhuis golven.
De Staatzucht greep uw' staf, en stak naar uwe kroon.
Die dag quam Room te staan op dertigduizent doôn.
Wie kon de razerny, daar 't wijdberoemde Romen
Dat pas van zwanger ging, dan Titus tong, betoomen?
Ik deêdtz' in reden staan; schoon dat de razery
Na geene reeden hoort, zoo deêdtze 't toen naar my.
Is dit mijn loon, dat ik uw' haardsteen, en outaaren
Tot noch toe heb bewaakt, voor 't woeden der Barbaaren?
Dit 's uw' besolding dan, ô overoude Stam!
Weeg al het goedt en 't quaadt dat ooit zijn oorsprong nam
Van Titus huisgezin, ik zweer u dat mijn deegen
Veel zwaarder dan de fout van mijne zoons zal weegen.

Sat.
Is 't billijk dat men deugdt met ware deugd bekroont?
't Is billijk dat men 't quaadt met euvle wraak beloont.

Tit.
Die zich uit euvel wreekt, die wreekt zich niet uit oordeel.

Sat.
De wreeklust van de Vorst, die neemt zijn macht tot voordeel.

Tit.
Die zich tyrannig wreekt, die schandvlekt zijne troon;
En maakt zijn onderdaan ten dienst van 's vyands kroon.

Sat.
Door 't wreeken kan de Vorst de krijts zijns Rijx vergrooten.

Tit.
Door 't wreeken werd de Vorst van zijne troon gestooten.
De Vorst die wreekt zich wijs, die door vergeeten wreekt;
Zoo maakt hy dat zijn faam tot door de wolken breekt.

Sat.
Daar 't quaadtdoen, door de straf, in teugel wordt gehouwen,
Daar kan de Vorst zijn troon tot aan de starren bouwen.

Tit.
De wreedheidt, en de straf zijn ongelijk van waardt.

De streng bepaalde straf bestaat in 't wettig zwaardt:
De wreedtheidt in het hart der wreede dwingelanden.

Sat.
De Vorst wreekt naar het leet de wraak een vierschaar spanden.

Tit.
O Vorst! een reedlijk Vorst gebruikt in 't wreeken maat.

Sat.
Maar niet aan die zich heel bezoedelt met verraadt.

Tit.
Is 't zoo? de fout is groot, zoo groot dat ik moet yzen:
Maar grooter de genaâ die gy ons kunt bewijzen.

Sat.
Die zelf geen schelm wil zijn, die moet de schelmery,
Tot zoen van 't heilig recht, bestraffen na waardy;
Ook is 't onmogelijk, dat een oprecht geweeten,
Tot nadeel van het Rijk, het quaadtdoen kan vergeeten.

Tit.
De hemel is te goedt, gelijk we daaglijx zien,
Om iets onmogelijx aan 't sterflijk te gebiên;
Indien het anders waar, zoo zijn 'er geen tyrannen,
Die teegens 't aards geslacht zoo wreedt zijn ingespannen
Als d'onbepaalde God, de geever alles goedts:
Die, 't geen te bitter is, doormengelt met veel zoets.
De Vorst die 't quaadt vergeeft, die wordt van alle tongen,
Schoon hem de doodt verslindt, een leevend lof gezongen.
De blijdschap van de wraak die duurt slechts voor een poos;
Maar van barmhertigheit, die is gantsch endeloos.

Sat.
De Vorst die zijn gemeent als straffeloos laat dwaalen,
Die laat zijn mogentheidt van zijn gemeent' bepaalen.
Hun wraaklust heeft te schelms in onze doodt gewrocht.

Tit.
Uw' doodt scheen hunne wil; maar die is niet volbrocht.

Sat.
Een onvolbrochte wil, geneigt tot schelmerije',
Die straft men als volbrocht.

Mark.
O Voocht der heerschappije!
Vergrijp u hier, ziet toe, men twijfelt aan de fout.

Sat.
Wie twijfelt aan 't verraadt ? hier is de brief, daar 't goudt.

Mark.
Wierdt Palemedes hier, dien Phenix, die de Grieken
Bestraalde met de glans van zijn vergulde wieken,

Door zoo vervloekt een brief, met landverraad beticht?
Dit 's een Ulysses vondt. de Vorst die is verplicht

Tot nauwer onderzoek, eer hy dit stuk kan straffen.

Sat.
Wy wreeken zoo 't ons lust: wie dart 'er tegen blaffen?

Tit.
Heel anders blonk oud' Room, toen d'elpenbene staf
Van 't Burgermeesterschap zich op het landt begaf,
En huwden aan de spa, in schaduw van de elzen;
Toen 't Raadhuis en de ploeg elkander quam omhelzen
Met onderlinge trouw; toen hier in 's Veltheers kas
Geen nodigh huwlijxgoed voor zoon noch dochter was;
Noch dat men uit den boêl zoo veel by een kon haalen,
Om 't lijkvuur van zijn heer, en doodbus te betaalen;
Maar sedert dat de pruik, verlekkerd op sieraân,
Met Kaizerlijke pracht van paarlen wierd belaân,
En dat de zijde keurs van goudt en zilver kraakte,
En met een koningrijk, van helle stenen, blaakte;
Is all' haar glans bezwalkt. De staatzucht gaat in zwang.
Het Raadhuis wort gevreest, als een getergde slang.
Elk Rechter is een beul. de vierschaar wordt gespannen
Van holle woekeraars. de gouddorst maakt tyrannen.
De Rechter weet het recht te buigen als een was:
Of, zoo 't zijn boosheidt wil, te brijzelen als glas.

Sat.
't Ontbreekt uw' lippen niet ons achtbaarheidt te schelden;
Maar ons ontbreekt noch min uw' lastren te vergelden;
Dies houd de wraak geen standt, voor dat zy haare lust
Met uw' moordaadge zoons, tot walgens, heeft geblust.
Het oordeel is gevelt. Zy zullen 't niet ontkoomen.
Voort, neemt de lijken op, en voertze binnen Roomen.

Mark.
Ik bidt voor broeders zoons, o aller vorsten Vorst!
Eer gy uw' groote deugt met menschenbloedt bemorst.

Tit.
Van godt gevloekte stadt, waar zijn uw' roembaar' eeuwen?
Verduiveld wolvennest, en moordkuil vol van leeuwen!
Ik zie uw' val te moet; uw' oorloogstroon gesloopt;
Het heilig recht onthult; de tabberd uitgestroopt;
't Ontwijde Kapitool vol woede razernijen;
Vol Sphynxen van bedrog, vol Hydren, en Herpijen;

De handvest voor het graauw'; het kerkkelijk gebouw'
De nachtuil tot een nest, de spin tot weefgetouw';
De huisgoôn in het vuur; de huizen heel verlaaten
Van Roomlus burgery; de kronkelende straaten
Bezwalpt van burgerbloedt; de Kollatijnsche poort
Met lijken toegestopt; de Tyber roodt van moordt;
De markten ruig begroeit; en d'outaarkleên beschimmelen?
Het eeuwig vuur geblust, vrouw' Vestas haardsteên grimmelen
Van brullendt ongediert; de deugden zonder heul;
Alreê zie ik den slaaf zijn eigen meesters beul;
De zusters krans geschent van haar schenzieke broeder;
De dochter geeft vergift aan d'afgeleefde moeder;
De vader door de zoon, de zoon, door 's vaders staal,
Van 's levens grens geschopt; de vrouw haar egemaal,
De man zijn bedgenoot op 't bedt de ziel doet braaken;
De voedster voedt het kindt met doodlijk spog van draaken,
En schaft het tengre lam, aan 's moeders spit gerooft,
Op 's moeders eigen disch, die haar gebraaden kroost
Voor lekker wiltbraadt kauwt; hoe zal de Dondraar lijen,
Als hy genaaken ziet zoo goddelooze tijen
O Zon die 't al beziet! ondek de schelmery,
Daar ik, met mijne zoons, zoo onverhoeds, in gly.

Rei van Roomsche en Andronisenzer Iofferen.

Zang.

Yder voeg zicho m te tooien.
Vlij de hagelwitte keurs,
Sluit de tabberd rijk van ploojen,
Met een gordel van veel kleurs;
Doet de paarlemoere pruike,
Niet alleen naar balsem ruike;
Maar naar 't geurige himet:
Streel de hairen, vlei de roozen,

Hecht de sluijer aan 't toppet,
Strikt de strikken op de broozen,
Siert de borst met diamant,
Spaar noch oor- noch arremringen,
Tooi de poezelige handt
Met getal van vingerlingen,
Ingeleit met esmaralt,
Daar het geurig' ooft meê bralt;
Wat is Venus zonder gordel?
Schoonheidt neemt sieraadt te vordel.

Tegen-zang.

Wegh met steenen, wegh met paarelen,
Hier eischt steen noch paarelsnoer;
Want de traanen die hier dwaarelen,
Stremmen nu tot perlemoer.
Krab het aanzicht, klop de borsten,
Smeek het hoofd der Roomsche Vorsten;
Al waar 't hart als diamant,
Zoo is 't tot medoog te smeeden,
Met de hamer van 't verstant,
Op het aanbeelt van de reeden.
Waar de Minnemoer versierdt,
Toen Adonis was gebeeten,
Van het woedend' ongediert?
Venus heeft haar pruik gereeten,
Ja haar geurge roozenhoedt.
Val de Roomsche Vorst te voet.
't Wapen van de Maagde reyen,
Dat bestaat alleen in schreyen.

Toe-zang.

Huw de klank der schelle luiten
Aan het spel der dertle fluiten,

Leid de Bruid met zulk een' galm,
Met de sleep van haar gespeelen,
Langs een vloer van maagdepalm,
Naar de Roomsche wreektooneelen,
By haer lieve Bruidegom,
Die op d'oever van zijn leven,
't Laatste kusje wenscht te geven,
Aan zijn kuische Maagdeblom.

Het Derde Bedryf.

Markus. Rozelijna.

Mark.
Rampzaalge Rozelijn! vloekwaardig zijn de stonden
Van uw' geboortendag. wie heeft u dus geschonden,
In 't quikste van uw' lent? O lijdelooze spijt!
't Schijnt dat de woede wraak my 't ingewand deurbijt.

Titus. Saturninus. Pallander. Melanus. Lucius. Roomsche Rechters. Markus. Rozelijna.

Tit.
Kan ik de Roomsche Vorst niet meuken met de tranen,
Die, als een zoute zee, langs 't rimplend aanzicht banen?
Ik bidt u om de eer van uw' doorluchte stam;
Ik bidt u om de uur dat gy ter werreldt quam;
Ik bidt u om de borst die uwe kindsheidt voede,
Dat gy u niet vergrijpt, door al te heevig woede.
Genaade groote Vorst, genaad, och! en geen recht;
Erbarm, erbarm u toch met uw' gebogen knecht.
Heeft Roomlus kindsgeschrei de wolven niet bewogen?
Bestraal, bestraal uw' slaaf met straalen van medoogen;
Of is u hert verhart in yzer, daar de tijdt
Van mijn demoedigheidt haar tanden op verslijt?
Ik geef mijn hartebloedt, om 't quaadt mijns zoons te boeten.

Mark.
Andronikus sta op.

Titus.
Ik kus de Vorst zijn voeten.

Markus.
Rijs broeder, broeder rijs.

Titus.
Ik laat de Vorst niet gaan
Voor dat ik voor mijn zoons genaade heb ontfaân.

Mark.
Andronikus sta op, de Rechters zijn vertrokken.

Tit.
Wat woel ik in een zee van duizent ongelokken!

Mark.
Och! broeder zie uw' kindt.

Tit.
Mijn uitverkooren roos! Hoe zijtge dus bebloedt?

Mark.
Z'is handt, en tongeloos.

Tit.
Hoe! handt, en tongeloos?

Mark.
Gelijk gy zelf kunt speuren.

Tit.
Hoe! handt en tongeloos?

Mark.
't Is nu geen tijdt van treuren.

Tit.
Hoe! handt, en tongeloos?

Mark.
Dit schellemstuk eischt wraak.
Hoe broeder! wel hoe dus! is broeder zonder spraak?
Hoe is 't Andronikus? hoe zijtge dus verslaagen?

Titus.
Ik vindme veel te zwak om zoo veel ramps te draagen.
Hoe! handt, en tongeloos ? is 't droom of spokery?

Mark.
Och! dat het spook mocht zijn.

Tit.
Mijn lieve honighby!
Wat voor een beulsche klaauw heeft zich aan u vergreepen?

Voorzeker heeft de schelm zijn oogen toegeneepen
Toen hy dit schelmstuk wrocht; 't is wonder dat het zwaardt,
Toen 't uwe schoonheidt zag, zich zelf niet heeft geschaardt,
En aan de moordenaar de wreede sneê geweigert.
O gruwel die de Faam vol schrix in d'ooren steigert!

Mark.
Betoom uw' ongeval.

Tit.
Wie heeft zoo vinn'gen handt,
Die teegens Titus zaadt zoo wrevlig is gekant?
Geen halfgebraaden Moor, in 's werrelds andre deelen;
Noch woedend Arabier, op zijne moordtoonneelen;
Waar heeft de wrede Parth, in 't Kaspiaans gewest,

Of d'ongastvrije Schyt, die 't hongrig aardrijk mest
Met dierbaar menschen bloedt, zich ooit zoo schelms vergreepen,
Dat hy op zulk een lam zijn slachtmes heeft gesleepen?
De felste Heniog ontslipten zijne dag,
In 't heetste van het woên, zoo hy 't afbeeldsel zag
Van Rozelijnas beeldt, en zwoer by Taurus toppen
Zich zelfs verheert te zijn; verhangen in de stroppen
Van haar gekrulde pruik. O paarel van Euroop!
Hoe vloeit uw' mondt van bloedt, die vaak van nektar droop.
Zag Diomeed te rug, die zijne paarden voeden
Met leevendt menschen vlees, hy deisde voor het woeden
Van Romulus geslacht: Prokrustes en Buzier,
Die eertijds zijt gevloekt, het alverteerend vier
Van uw' schenzieke handt is nu te Room' ontsteeken.

Mark.
Spreek Rozelijn, ai spreek! doe ons toch enig teeken
Van 't goddeloos bedrijf. (helaas!) het is om niet.
Wie zal ons kundschap doen hoe 't schelmstuk is geschiet;
En wie de schenners zijn van 't puik der Roomsche maagde',
Die Saturninus broêr tot ene bruidt behaagde?

Tit.
Indien Apelles handt, met een bebloedt penseel,
Dit schelmstuk had gemaalt, wie zou het tafereel
Beschouwen, die het hart niet t'enemaal zou barste,
Eer zich een droppel nats uit zijnen oogen parste?
Of zoo de Poëzy, dat overduurzaam zout,
Dat aller eeuwen boek voor rotting onderhoudt,
Aan 't ongeboren volk, deez' gruwlen komt te melden;
Wat zal men 't Roomsch geslacht voor tigeraardig schelden!
Mijn lieve Maagdelief! waar is de goude tong
Die Vaders goude lof met goude vaarzen zong?
Waar zijn de handen, die wel eer de dappre daaden
In 's Vaders wapenrok, met zijd' en goude draaden,
Borduurden als Minerv'? de rammelende veêl,
De syter, en simbaal, gehuwt aan uwe keel,
Zijn nu als gadeloos.

Lucius. Titus. Markus. Rozelijna.

Luc.
O overgrijze Vaader!
Wat staatme nu te doen? men scheldme voor verraader;
Voor derde moordenaar; het Rijk is my ontzeidt,
Om dat ik met dit staal mijn broeders recht bepleit.

Titus.
Zie Lucius, ai zie! heeft uw' gezicht ook kennis
Aan dit mishandelt beeldt?

Luc.
O gruwelijke schennis!
Mijn zuster Rozelijn.

Mark.
Haar tong is uitgesneên,
Haar handen afgekapt.

Luc.
Is 's menschen hart van steen!
Wie heeft mijn Vaders huis dit ongeval beschoren?
Heeft hemel, hel, en aardt ons vyandschap gezworen!

Tit.
Ik raas van ongedult, ik vloek, en weet niet wien.
Wie heeft 'er ooit op aardt zoo wreedt een stuk gezien?

Aran. Titus. Markus. Lucius. Rozelijna.

Aran.
Zeeghaftig oorloogsheldt, ik kom u tijding brengen,
Hoe dat men 't bloedt uw 's zoons, door 't wettig zwaardt, zal plengen.

Titus.
Waar zal de slachtbank zijn?

Aran.
Dicht aan des Tibers boordt,
In 't aanzien van de stat; wiens marriktruime poort
Byna te barsten schijnt door d'aangedronge schaaren:
De huizen loopen leêg; de vrouwen naar d'outaaren;
De mannen naar 't gerecht; het Kapitool is doodts;
En 't hof van Saturnijn gelijkt een ydle loots;
De waterkant die leeft: het grimmelt op de daken:
Al 't heir is op de been: de popelboomen kraken
Van 't opgeklomme graauw'; de Tiber is bevloert
Van schuiten, vol van volk, van overal gevoert;
Een weereldt van gedrang begeeft zich in 't bosschaadie.
Zoo dra als uwe kroost de Roomsche wreekstellaadie,

Al sidderend, beklom, omheiningt met een stoet
Van Saturninus wacht, elk stietze met de voet:
Wat mart het heilig Recht, begon 'er een te schreeuwen?
Men werpze voor den muil der hongerige leeuwen,
Of hang hun in de lucht aan een beschorste stam,
En sleep hen voort langs d'aard, en braadt hen in de vlam,
En dompel hen in zee, in 't aanzien van hun tenten;
Zoo wordt de woede wraak der twe paar elementen
Naar haaren eisch voldaan. een ander riep: vaar voort,
En straft de moordenaars voor hunne broedermoordt,
Wy zullen 't laauwe bloedt de wraak ten offer brengen,
En met de weifflend' asch van hun gebeente mengen,
En zuipen het, tot zoen van 't vinnig moordkrakkeel,
Uit d'uitgezogen schonk, en 't breinloos bekkeneel;
Zoo zal de wraak haar vuur ten deele konnen blussen.
Een ander riep: zie toe, de Vader zit op 't kussen,
En voert het Roomsche heir; indien gy uw' vergrijpt,
Dat gy het moordgeweer, op Titus zonen, slijpt,
Zoo naakt de Roomsche val, die, als een pest, zal loopen
Door 't ingewandt des Rijx, tot dat wy zijn verzopen
In 't afgetapte bloed; ja dat de vremdeling,
Wanneer hy herwaarts reist, met groot verwondering
Zal zeggen: dit was Room; en met de vinger wijzen,
Hier zag men 't Kapitool, tot aan de sterren, rijzen;
Daar was godt Janus kerk wel eertijds opgerecht,
Maar nu een moordoutaar, door onderling gevecht;
Van deez' gesloopte trans heeft Neroos oog gekeeken,
Toen zijn vervloekte lust de stadt aan brand deê steeken;
Op dat hy zou bezien, van d'opgesteegen muur,
Hoe Trooien branden door de gloedt van 't Griekse vuur.
Het graauw' hier doorgetergt, heeft op hem aangedrongen,
En d'al te losse tong uit zijne mond gewrongen,
En trappeld hem op 't hart dat hy zijn ziel uitspoog,
En slurpten 't reutlend bloed zoo 't uit zijn aders vloog,

En scheurde 't ingewandt, en knaagd aan hun gebeente.
Zoodanig was het woên van Romulus gemeente.

Tit.
O woekerende wraak! o reedenloos geslacht!
Gy zijt van 't ongediert op Taurus voortgebracht.

Aran.
De Roomsche val scheen toen te staan in haar geboorte;
Haar overstrijdbre muur, en driemaal twalef poorte',
En Tempels hemelhoog ontzetten zich van schrik;
Men slibberden in 't bloedt in eenen oogenblik;
Men vocht met stok en steen; want wie zich poogt te wreeken,
Zal zelden wapentuig, in tijdt van noodt, gebreeken.
In 't midden van het woên genaakt' ons eene maagdt,
Als of 't vrouw Venus waar, daar Paphos roem op draagt;
Ten kuiten toe gehooft, met purperverfde broozen;
Bemijtert met een krans van uitgepikte roozen;
Gedost met wormgespin, dat glimprijk neerwaarts plooit,
Van Pallas geborduurt, met diamant bestrooit;
Omgordelt met een riem by Venus riem geleken;
De Zon die zou zijn toorts aan haar paruik ontsteken;
Haar tabbert kraakt van goudt, het hair hangt onvertuidt,
En golleft langs de rug, als 't hair van eene Bruidt.
Zoo klomz' op 't wreektoonneel, met neêrgeslagen oogen,
En heeft, tot driemaal toe, voor 't heilig Recht gebogen.
Een yder was versaagt, en leidt 't moordgeweer,
Met een verslagen moedt, voor haare voeten neêr.
O zegenrijke Vorst (zoo sprak zy in het midden
Van 't grimmelende volk) ik kom uw' hoogheidt bidden
Om Titus jongste zoon, mijn lieven Bruidegom!
De Vorst bleef sprakeloos. hoe! zeidze, zijt gy stom?
Gy zijt aan my verplicht, mijn eisch bestaat in reeden.
Gedenkt u wel de tijdt, dat Roomen wierdt bestreeden
Van 't Afrikaans geweldt? wie heeft het heir geschut?
De kassen waaren leeg; de steeden uitgeput;
Men riep om oorloogsvolk, maar 't roepen mogt niet baaten.
Daar geen bezolding is, daar zijn ook geen soldaaten.

Uw' Grootvaâr vol gevaar, verwachten, alle uur,
Het overzeesche heir voor d'onbemande muur.
Dat speet mijn moeders Moey; dies zy, met d'eer der Jofferen,
Op 't hooge Kapitool eerbiedelijk quam offeren
Haar borst en halssieraat; de pruiken vol gesteent;
De gordels daar de zon haar schittering van leent;
De sluijers stijf van goudt; de keurssen vol simbaalen;
De ketens, zwaar van wicht; de goud' en zilvre schaalen,
Met paarlen overzaait, die 't volk op Bacchus feest,
Ter kimmen toe vol wijns, met zorgelozen geest,
In schaauw' van wijngaardblaân elkander plach te bringen:
Zy gaaven, tot de krijg, hun oor en arremringen.
Zoo wierdt 't verlegen Rijk, door moeders moey', geredt.
De bulderende trom, en dreunende trompet
Die kreeg terstondt gehoor. der bondgenote steeden
Die stelden zich te werk, om wapentuig te smeeden;
Men gespte 't harnas aan, en gorde 't schittrend zwaardt,
En steeg, met speer, en schild, vol moeds, op 't moedigh paardt.
De ploeg moest in de schuur; de zeissens wierden daggen;
De sluijers van 't toppet veranderden in vlaggen;
Men sloopten huis en hof, wel eer tot praal gebouwt,
En bezigden, uit nood, de balken, roodt van goudt,
En gulde wellefsels tot schepen en galaijen;
De vrouwen schooren 't hair, om kabels van te draijen;
Men sloeg in aller yl, al wat tot windvang past,
Als wandt, en vloertapijt, voor zailen aan de mast.
O oude goude tijd! waar zijt gy nu gevloogen?
Zoo sprak de doodsche maagd, met traanen in haar oogen.
Wy weten 't, zeidt de Vorst, al wat gy hebt gezeidt;
Dies zijnw' aan u verplicht; maar in de reedlijkheidt:
Dat 's aan uw' eigen stam; maar niet aan Titus kinderen:
Indienge 't Roomsche recht haar kracht niet wilt verminderen,
Zoo poog geen moordenaar te vrijen voor 't geweer.
Die woorden quetsten haar, als een gescherpte speer.

Zy vloekte 't heilig recht, en 't hoofd der Roomsche Vorsten.
Zy krabden 't aangezicht, en klopte voor haar borsten,
En scheurde 't blanke vel met haare naagels op;
Zy wrong haar tuiten zaam, gelijk een beul zyn strop,
En gordenz' om haar hals, met sidderende handen;
Zy kauden hare tong, en knersten op haar tanden;
Zy liep als een Bacchant; haar docht zy zag de Maan
De paarden van de zon in haar gareelen slaan.
Orest, de moederbeul, vertoont zich nooit verwoeder
Op 't Grieksche treurtoonneel, als zijn vermoorde moeder,
Met toortslicht in de vuist, quam spooken om zijn koets,
En toonde haare borst, beklontert van veel bloeds.
De Vorst stond als een eik, die al zijn telgen kraaken,
Wanneer de dolle windt met wijtgespalkte kaaken,
Komt buldren op zijn kruin. hy wist niet hoe hy zouw';
Nu dacht by aan de moordt, dan dacht hy, zal de Vrouw'
Den jongsten van de twee, als Bruidegom, verwerven?
Zoo is 't onbillijk dat ik d'outste hier doe sterven.
Hy nam een kort besluit, en eischt' uw' rechte hand
Tot zoen van uwe zoons; maar 't recht toond zich gekant,
En wil dat zy uw' zoons de snee van 't zwaart doe voelen;
Op datze, met bun bloedt, het vuur des wraax verkoelen:
Dies zeg hoe datge wilt; de Rechtbank staat na straf.
Daar is de Vorst zijn eisch.

Tit.
Ik houwze daadlijk af.

Mark.
Hoe broeder uwe handt! wie zal de sabel zwaaien,
Zoo gy de Roomsche Vorst met uwe handt wilt paaien?
Mijn handt is krachteloos; zy dient tot kling noch speer.
Hier Broeder, hier 's de mijn, kap af met uw' geweer.

Tit.
De mijn is afgeleeft: hoe kanze beeter strijen,
Dan als zy, afgekapt, mijn zonen zal bevrijen?

Mark.
Dat sta ik nimmer toe.

Luc.
Noch ik gedoog het niet,
Dat my zoo groot een' hoon door vaaders wil geschied.

Tit.
De mijne wordt geëischt voor uwe broeders leeven.

Luc.
Schoon d'uwe wordt geëischt ik wil de mijne geeven.

Mark.
Zacht Lucius, houw stant, hier Aran, hier 's de mijn.

Luc.
Ik zweer u by mijn eer, het zal de mijne zijn.

Tit.
Dit worstlen is onnut, het moet de mijne weezen.

Luc.
Och Vader! uwe handt, die ydereen deedt vreezen?

Aran.
Noch gaat het naar mijn zin; maar noch moet 't anders gaan,
Eer Saturninus kroon op Arans hooft zal staan.
't Huis van Andronikus heb ik alreê aan 't gijpen,
Het wacht de jongste steek. Het mes is weêr te slijpen,
Om Saturninus zelf te stieren naar het graf;
Zoo vlam ik op de kroon, en goude scepterstaf.

Tit.
Hier is de goude handt, die handt, die met den deegen,
Ten dienst van 't algemeen, Granaden met een reegen
Van menschenbloedt begoot; die handt, die 't Duitsche volk
In d'Alpes heeft verheert; die handt, die Pontus kolk
Met lijken heeft bevloert; die handt, die d'Epirotten
Deêdt sneuvlen in 't gebergt; die hand die 't heir der Gotten
Tot tweemaal heeft verdelgt; die handt, die Argos muur
Ten puinhoop heeft gebeukt; die handt die 't oorlogvuur
Zeeghaftig heeft geblust: die handt, die goude wetten
Voor Roomlus burgers schreef, moet die mijn zoons ontzetten?
Daar Aran, daar 's de handt; ga geeftze nu de Vorst,
En eischt zijn gramschap meer? zoo zal ik deeze borst
Ontsluiten met de kling, en 't kiemend bloedt aftappen;
Of wil hy Titus hart? zoo kom weêr herwaarts stappen,
En scheur het middenrif ten bangen boezem uit;
Dan zult gy, 't hof ten dienst, mijn overtaije huidt,
Ten spieren afgestroopt, op 't bekkeneel gaan spannen;
Want zulk een keteltrom zal 't hoofdt der aards tyrannen
Noch kittlen, als hy zich, van brein en bloedt bespat,
Op zijne zeegenkoets laat rijen door de stadt.

Aran.
Ik zal de strijdbre handt, tot zoen van uwe zoonen,
In 't midden van 't gedrang, aan Saturnijn vertoonen.

Kom hier mijn Rozelijn, al lang genoeg verschuilt.
Wat is 'er dat u deert? hoe zijt gy dus behuilt?
Is 't om uw' Vaders handt, dat bey uw' oogen leeken?
Zy knikt, o God zy knikt! hoe gaaren zouze spreeken!
Schep moedt mijn kindt, schep moedt, ik wis uw' traanen af.
Nooit heeft uw' Vaaders handt voor Saturninus staf
Zoo ridderlijk gestreén, by 't klinken der trompette',
Als nu in deeze strijdt, daar zy uw' broêrs ontzette.

Luc.
Wie heeft dit wreede stuk aan Rozelijn gewrocht?

Mark.
Ik vondze gints in 't bosch en hebze voorts gebrocht,
Door dit gewaadt vermomt, daar ik het bloén deé stempen.

Luc.
Kon ik het vuur mijns wraax in 't bloedt des schenders dempen,
Ik stelden my te werk.

Quintus. Titus. Markus. Lucius. Rozelijna.

Quint.
O Roem van 't Vaderlandt!
Ik breng (gelijk gy ziet) uw' afgekapte handt.

Tit.
Waar blijven mijne zoons, die Aran my beloofden?

Quint.
Uw' zonen zijn onthalst, hier ziet gy bei de hoofden.

Tit.
Dat u de donder sla.

Quint.
Dat ik de hoofden breng,
Is niet dan Arans last.

Mark.
Dat u de blixem zeng.

Luc.
Vlie flux uit ons gezicht.

Mark.
Mijn wraak is niet te temmen,
Voor dat ik in liet bloedt dee Roomsche Raads zal zwemmen.

Luc.
Och Vaader! Vaader och! wat lijdt uw' huis al hoons!
Hoe wordt uw' stam gesnoeit, door 't slachten van uw' zoons!
Is Vaader sprakeloos? wie teugelt uwe lippen,
Dat gy geen moordgeschreeuw uit uwe mondt laat slippen?

Mark.
Hy is gantsch roereloos, en staat gelijk de geen,
Die door Meduzas pruik veranderden in steen.

'k Bezweer Andronikus, by mijn getergde tooren,
Dat hy zijn hartewee aan mijn gehoor laat hooren;
'k Bezweer uw' stramme tong, by uw' mishandeld kindt;
By 't bloedt van uwe zoons; indienge zijt gezint,
Dit heilloos schellemstuk op 't allerwreedst te wreeken,
Dat gy uw' mondt ontsluit, en dwingt uw' tong tot spreeken.

Luc.
Zoo gy een Vaaders hart in uwe boezem draagt,
Zoo zeg ons, of de wraak u 't ingewant doorknaagt.
Spreek Vaader, spreek, ai spreek!

Mark.
De Hemel wil ons helpen;
De droefheidt bint zijn tong. wat ramp komt ons bestelpen!

Tit.
O wee! o wee! o wee!

Luc.
Och Vaader! wat zal 't zijn?

Tit.
O wee! o wee! o wee!

Luc.
Hoe pijnigt ons uw' pijn!

Tit.
O wee! o wee! o wee!

Mark.
Waar zijn mijn broeders zinnen?

Tit.
Wraak Hemel, hemel wraak.

Mark.
Laat reeden u verwinnen.

Tit.
Wraak Hemel, hemel wraak.

Luc.
Ik bidt u, weest toch stil.

Tit.
Wraak Hemel, hemel wraak.

Mark.
Een die zich wreeken wil,
Ontveinst zijn ongeval.

Tit.
Wat zal mijn veinsplaats strekken?
De werreld is te kleen om Titus leet te dekken.

Mark.
Het ongeluk is groot; ja overgroot, ik ken 't
Dat gy bevochten wordt met allerlei ellend;
Maar alles heeft zijn tijdt.

Tit.
Al waaren al de vlaagen
Van 't bulderende noord, en dolle donderslaagen,
Tot een metaale stem, in Titus mondt, gesmeedt;
Zoo waarze krachteloos, om d'oorzaak van dit leet
Te melden na den eisch.

Mark.
Wy zullen ons noch wreeken,
Van die dit schellemstuk zoo schellems heeft besteeken,
Tot schennis van uw' huis; dies roep den Hemel aan;
Want zonder 's Hemels hulp wordt hier niet groots bestaan,
Veel minder uitgevoert.

Tit.
De hemel stopt zijn ooren,
En wil my in het bloedt van mijne kindren smooren.
Ik roep de hel tot hulp: komt felle razery,
Komt dochters van de wraak, en voegt uw aan mijn zy:
Komt onderaards gespook, wy moeten ons noch baaden
In 't reutelende bloedt van vijfmaal honderd Raaden.

Luc.
Hoe zijtge dus ontzint?

Tit.
Ik ben gelijk een schip,
Dat zich aan splinters stoot, op een onzichtbre klip.

Mark.
Ik bidt, dat gy uw' tong, voor deez' tijdt, wilt betoomen:
Uw' klachten zijn vergeefs, gy klaagt het aan de boomen.

Tit.
Wiens lot betreur ik eerst, tot teeken van veel smarts?
Pollanders, of Melaans? Klaudils, of Gradamards?
Of mijn bebloede handt, die 't slagzwaardt plach te draagen?
Of zal ik Lucius, in ballingschap, beklaagen?
Of Rozelijnas ramp, die kuische maagdeblom?
Of Saturninus broêr, haar lieve bruidegom?

Luc.
Verkrop uw' harte wee.

Tit.
O vinnige tyrannen!
Och Lucius! och! och! zijt gy altans verbannen?
Moet gy in ballingschap, naar 't koude Pontus, gaan?
Heillooze ravenäas! dat u de moordt moet slaan.
O smart! o pijn! o doodt! hoe is mijn hoop verdweenen!
Hoe zal ik Lucius, hoe zal ik u beweenen?

Mark.
Andronikus schep moedt; ik zal u helpzaam zijn.

Tit.
Mijn kuische tortelduif, mijn lieve Rozelijn,
De traanen, diege weent, zal ik met goudt doorbooren,
En hangen die, tot pronk, voor paarlen aan mijn ooren;
De drupplen van dit bloedt, vermengt met kristalijn,

Die zal ik voor koraal, voor flonkerendt robijn,
En zuiver amatisth, tot halssieraadt gebruiken;
Met deze sprenkelen, als roozen op hun struiken,
Zal ik mijn lauwerier, en goude stevenkroon,
Op 't herelijxt, bekleên; zie! elk is een Adoon.
Stoft Titus op de kuip van 't Vorstelijk scharlaaken?
De wakkre dageraadt op 't purper van haar kaaken?
De zomerzieke May, die wenscht haar roozenhoedt
Te verwen in de bron van dit geplengde bloedt.
O meer dan Philomel door Thereus mes geschonden
Wat voelt mijn bange borst al doodelijke wonden!
Ik ben in lijfs gevaar.

Luc.
Mijn vaader roept te luidt:
Indien gy klagen wilt, zoo schudt uw' krop eens uit,
In 't binnenst van uw' tent.

Tit.
O overwaarde hoofden!
Vloekwaardig zijn degeen die u van 't licht beroofden;
Pollander, en Melaan, is dit voor al de deugdt,
Die gy voor Romen deê? de bloemen van uw' jeugdt
Zijn t'eenemaal verdort in 't bloeienst van haar lenten.
O dubble hartewee! zijn al de elementen
Op Titus aangehitst? ik wreek my, eer de zon
Haar heete straalen blust in aller vloeden bron.
Vervloekte Saturnijn! hoe zal ik uwe darmen,
Uit d'opgescheurde buik, noch hasplen op mijn armen!

Mark.
Is Titus zinneloos?

Tit.
Klaudil, en Gradamard,
Die 't zaaligh zielenveldt, in 't leeven zonder smart,
Met uwe broêrs betreedt, in schaduw' van de boomen,
Zult gy geen kondschap doen, door wienge zijt gekoomen
Aan zoo rampzaalge dood, op dat men 't schelmstuk straf?
Want ik zal uwen asch niet leevren aan het graf,
Of ik heb wraak gepleegt, aan die uw' leevens smoorden;
Schoon 't recht uw' broêrs beticht, die Saturnijn deê moorden.

Luc.
Heeft vaader uitgeklaagt?

Tit.
O Bassianus ziel!
Doe kondschap aan uw' broêr, wie dat uw 's leevens kiel,
Op d'oever van de doodt, zoo jammerlijk deêdt stranden.

Mark.
Hou op, 't is lang genoeg.

Tit.
O roem van alle handen!
O handt! o dappre handt! daar 's vyands macht voor boog:
De zenuw' van de stadt, en d'appel van haar oog;
Gy zijt door 's Kaizers eisch van deezen arm gehouwen.
O schellem! o tyran! ik zal 't vergift noch brouwen
Daar gy aan barsten zult. ween Markus, ween, ai ween!
En klop voor uwe borst met eene keizelsteen;
Gy moet uw' broeders zaedt, gelijk uw' broêr, beschreyen.
Laat uwe dappre handt uw' hooft met aich bespreyen,
En krab uw' aangezicht.

Mark.
O Roomsche maagdenschaar!
Beweent mijn broeders zaadt, met ongevlochten haar;
En maak u aangezicht, door 't rollen van de traanen,
Gelijk mijn broeder doet, tot zoore pekelbaanen;
Ik ben om broeders zaadt, tot in mijn ziel, ontstelt;
Zoo dat mijn bange hart byna aan traanen smelt.

Tit.
Hou op, elk heeft zijn deel, een yder voelt zijn lyen:
Maar al wat yder voelt, komt my alleen bestryen:
Beween uw' broeders ramp. hoe zijtge zoo versteent,
Dat gy uw' broeders zaadt, en broeder niet beweent?
Voort spalk uw' groove keel, en val zoo naar aan 't huilen,
Dat bosch en berriggoôn zich voor 't geschreeuw verschuilen
In Kakus moordtspelonk; 't is nu de rechte tijdt,
Dat elk, om Titus ramp, zich zelf aan traanen slijt.
Ween Rozelijn, ween, ween, ontsluit de zuivre kraanen
Van uw' benaauwde borst, en stort de brakke traanen
In deeze watering, omheint van groeizaam lis,
Tot dat de varsche beek zoo zout als pekel is.
Zoo Lucius, zoo, zoo, laat zoo veel traanen druipen,

Dat Roomen, in een zee van traanen, kan verzuipen.
Zoo Markus, dat gaat wel. stil Rozelijn, stil, stil.
't Schijnt dat het gantsche bosch met Titus treuren wil.

Mark.
O roem van 't Roomsche Rijk! gy zijt van daag gedraagen
Gelijk een Scipio, op Cezars zegenwaagen;
Betulband met lauwrier; begroet met handgeklap;
Omheiningt door 't gedrang van Roomlus Ridderschap;
Bemantelt met de praal van Saturnijns gewaaden;
De Borgermeesteren, en al de Roomsche Raaden
Geleiden uwe koets, in 't aanzien van de Nijdt.

Tit.
Ha, ha, ha, ha.

Mark.
Wel hoe! 't is nu geen lacchens tijdt.

Tit.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha; hoe zoud' ik konnen weenen?
Mijn boezem is verdrooght; mijn traanen zijn verdweenen;
Mijn hart is leeg geput; mijn ingewandt dat kookt;
Zoo heeft de wraak haar vuur in deeze borst gestookt;
Een vuur als Aetnas vuur, een vuur als 't vuur van Trooien.
Ik brandt, (helaas!) ik brandt, hoe kan ik traanen strooien?

Mark.
Betoon nu wie gy zijt, en wie gy eertijds waart,
Toen gy het Gotsche heir deedt sneuvlen door het zwaardt.

Tit.
Van daar, noch eens van daar. weg weg, 't zijn beuzelingen.
Zacht Markus, zacht, ai zacht! waarom zal Titus zingen?
Wat zeidt de domme loer? hoe yslijk gilt het zwijn!
Het gantsche bosch dat dreunt. hoe zegt gy Rozelijn?
Zwijg, zwijg, wy weeten 't wel. hoor! hoor! hoe kanze smeeken!
O hemel wat een vreugdt mijn Rozelijn kan spreeken.

Mark.
O zinnelooze held! dit woeden duurt te lang.

Tit.
Wie daar? is 't Titus? ja 't, ik ken hem aan zijn gang.
Sta Gradamard, sta, sta, gy zult my niet ontsnappen.
Voort, voort, Klaudillus voort, ik moet naar Styx toestappen.
Laat los Melaan, laat los, het is Pollanders Bruidt.
Hier Aran, hier, kom hier, en krijt uw' oogen uit:
Hoe huilt de rekel dus? wat klimmen hier al spooken!
De zon bezwijmt van angst, de hel schijnt uitgebroken.

Luc.
O Vaader zie uw' zoon!

Tit.
Ik bidt u blijf niet staan:
Gy moet, met Vaader thans, naar 't Roomsche Raadhuis gaan.
De Vorst heeft my ontboôn, en houwt 'er zelf zoo wakker
Aan 't huis te weezenbloedt, op aller weeuwen akker;
In 't midden van de zaal, die overgoten is
Van weeuw' en weezenbloedt, zult gy de Vorst een disch,
Van weeuw', en weezenbeen, in aller yl, gaan stellen;
Die alsins is bespreet met weeuw' en weezen vellen;
Hy heeft zijn wreede muil en tanden al gewet,
Om zijn vervloekte balg, op 't dierber moordbanket,
Van weeuw' en weezenvlees, tot walgens vol te vreeten;
Terwijl hy in 't geraamt der weeuwen is gezeeten,
En zuipt het lauwe bloedt by 't holle harssenvat
Van een onnoosle wees.

Luc.
Is Vaaders brein bespat
Van Lethus domme stroom?

Tit.
Weg weg, de Vorst is dronken.
Hier komt de Kaizer zelf, en knaagt noch aan de schonken
Van mijn vermoorde zoons; 't bloedt loopt hem uit den bek.

Mark.
Is broeder hersseloos?

Tit.
Wie staat daar achter 't hek?
Och 't is de Roomsch Raadt! o dood waar zal ik loopen?
De Beul staat al gereedt om Titus op te knoopen;
De ladder is gerecht; de stroppen al gedreit:
Genâ, genâ, genâ; wort my genaad' ontzeid?
Wel hoe! waar blijft de dagh? my dunkt ik hoor iet fluisteren:
Zwijg Thamra, zwijg, ey zwijg! ik moet een luttel luisteren:
Ik hoor, maar 'k weet niet wat.

Mark.
Verzet uw' ongeval:
Hier namaals komt de tijdt, die 't quaatdoen wreeken zal.
Gy zijt wel eer geweest der raadeloozen raader;
De weeduwen tot voogdt; der vaaderloozen vaader;
Den burger tot een burg; een Kokles daar men stormt;

Een Kato in den Raadt: maar nu zijt gy vervormt.

Tit.
Onlijdlijk schellemstuk! ik zal de doodt verrassen.

Luc.
Houw' vaaders handt toch vast.

Tit.
Ik wil de pekelplassen,
Die Rozelijna weent, doormengen met mijn bloedt.

Mark.
Leg af het wreedt geweer: hoe zijtge dus verwoedt?

Tit.
Een gadelooze ramp is qualik te verzette;
Dies zal ik, vol van wraak, mijn brein en sabel wette:
De weêrwraak is getergt.

Mark.
Uw' wraaklust is te groot.

Tit.
Een moedelooze ziel vreest altijdt voor de doodt.

Mark.
Een die voorzichtig is, die zoekt gebaande weegen.

Tit.
Geen weg is ongebaant, voor die zijn lust wil pleegen.

Mark.
Daar 't recht is, daar is Godt: vertrouw slechts op zijn macht.

Tit.
De wraak is op de been: Godt heeft te lang gewacht.

Mark.
Die 't woeden van de zee van d'oever kan beschouwen,
En stiert zijn kiel van landt, wordt redeloos gehouwen.
De zaak is vol gevaar.

Tit.
Het is geen eedel hart,
Dat, door de achterdocht, tot vrees gedreeven werdt.
Ulysses, en Achill' heb ik in een geschapen.
Vernuft, en strijdbaarheidt, is 't allersterkste wapen.

Luc.
Gy zijt, door broederschap, aan Vaaders huis verplicht.

Mark.
Ik vrees voor weederwraak.

Luc.

Het leger dat hier ligt,
Dat is tot Vaaders dienst; het kan niet quaalijk vallen,
En zoo het quaalijk valt, zoo zal ik deeze wallen
Bestormen met gewelt: wie zal ons weêrstand biên?
De vrouwen van haar mans? dat wil die liefd niet zien.

Mark.
Ik buig my naar uw' wil.

Tit.
Geen grooter bergen leggen,
In d'ommering van d'aard, dan tusschen doen en zeggen;
Dies zweere wy elkaâr, hoe datmen 't Roomsche hof
Tot aan de grondvest toe, zal morselen tot stof.

Titus schrijft met zijn vinger in d'aard.

Mark.
Wat doet gy?

Luc.
Vaader schrijft.

Tit.
Ik heb den eedt geschreeven.

Mark.
Den eedt gevalt my wel.

Tit.
Het geldt den Vorst zijn leeven,
En al het hofgezin.

Mark.
De wraak verschoont geen vrundt,
Schoon dat het halzen kost.

Tit.
Men zweer nu op de punt
Van 't wreekgeweer.

Mark.
Ik ben gereedt. leg aan.

Tit. Mar. Lucius.
Wy zweeren.

De Geesten van Klaudil, en Gradamard.

Geest.
Wy zweeren.

Tit.
Wel hoe! zouw' d'Echo wel de klank te rug doen keeren?
Men treê. wat aan d'een zy.

Tit. Mar. Lucius.
Wy zweeren.

Geest.
Wy zweer.

Tit.
Wie baut ons na?

Mark.
'k Zie mensch, noch mensch gelijk.

Tit.
't Is best men derwaarts ga.

Tit. Mar. Lucius
Wy zweeren.

Geest.
Wy zweeren.

Luc.
Wie mach 't zijn? wat wil ons hier vertoonen?

Tit.
Och! 't is de naare galm van mijn vermoorde zonen.
Klaudil en Gradamard, ik ken u aan de spraak;
Wat wilt gy ? spreekt, ai! spreekt.

Geest.
Wy willen niet dan wraak.

Tit.
De wraak is al bestemt; meldt ons uw' moordenaaren.
Spreekt, spreekt, ai zonen! spreekt. hoe rijzen my de hairen!

Mark.
Komt voegt u tot den eedt.

Tit. Mar. Lucius
Wy zweeren 't Roomsche hof,
Tot aan de grondvest toe, te morselen tot stof:
Dat ons de donder sla, dat ons de aardt moet zwelgen,

Indien wy 't heilloos hof niet tot de grondt verdelgen.

Tit.
Nu vindt ik my gehardt, geharnast om de Vorst
Het schitterende staal te wringen in zyn borst.

Mark.
Wat staat ons nu te doen?

Tit.
Wie dat zich poogt te wreeken,
(Zoo schrander is de wraak) zal zelden raadt ontbreeken.
Wy ylen naar de stat, blijf gy in uwe tent,
En hier voor d'avondstondt uw's broeders regement
Tot ons verzekering, met vier van uw' Kornellen;
Wy zullen hun de wraak van ver eens voor gaan stellen;
En stemmen zy de moordt, zoo wordt u weet gedaan
Door een geheimen brief.

Luc.
'k Laat alles op u staan.
Gelukt ons deeze daadt, zoo is 'er niet te vreezen:
Zoo zal myn Vaader Vorst, en ik zijn nazaat weezen.

Lucius. Vier Kornellen.

Manhaftige Kornels, 't is nu de rechte tijdt,
Dat gy naar 't regiment van mijnen broeder rijdt,
En voert het steêwaarts in, de Veldheer zal u wachte.

Aran. Lucius. Quiro. Demetrius. Vier Kornellen.

Aran.
Hoe droeg haar Rozelijn, toen gy haar eer verkrachte?

Luc.
Men treê wat aan d'een zij, zoo krijgt men bes gehoor.

Aran.
Hoe is Demetrius stom?

Luc.
Het is de Gotsche Moor.

Dem.
Ik ben de eerst geweest, die 't maagderoosjen plukte.

Quir.
Ik ben de eerst geweest, die haar de tong ontrukte.

Dem.
Ik sneêdt haar handen af, en tratze met de voet.

Quir.

Ik verfde 't aangezicht met 't uitgespatte bloedt.

Aran.
Is 't errenst dat gy zegt?

Quir.
Gy moogt 'er op betrouwen.

Aran.
Indien ik d'ondergang van Titus huis kan brouwen,
Zult gy my bystandt doen?

Quiro.
Die vraagt, het geen hy weet,
Die is geen antwoordt waard.

Dem.
Hoe zich Demetrius queet,
In 't schenden van de maagd, dat kan mijn broeder tuigen;
Dies zal 'k my, na de wil van uwe wille, buigen,
Indien het strekken zal tot Titus ondergang.

Luc.
Op Roomsche Ridderschap: 't gedult duurt veel te lang.
Men loopt voort op hun aan.

Aran.
Wie komt ons hier bespringen?

Luc.
Die het gestroopte staal tot in uw' hart zal wringen.

Aran.
Eelaardig zaad, schep moed; elk weert zijn eigen lijf.

Luc.
Leg af, leg af 't geweer.

Aran.
Daar is mijn tijdverdrijf,
Daar d'onverzade wraak haar kracht in heeft bezwooren.

Luc.
Heillooze moordenaar! tot ons verderf gebooren,
Meld ons uw' schelmery.

Aran.
'k Zal u mijns leevens boek
Eens leezen, zoo 't u lust.

Luc.
Uw' daeden die ik vloek?

Aran.
Ik groei in menschen moordt; 't was Aran, die de Nonnen,
In 't godgewijde koor, haar kuisheidt heeft geschonnen;
't Was Aran, die by wyl, met zijn gelaarsde voet,
't Heilheiligheiligdom, bespat van menschenbloedt,
Dorst trappelen in 't puin der neêrgestorte daaken;
't Was Aran, die zich queet in 't stroopen, moorden, blaaken;
't Was Aran, die zich heeft met moedermoordt beklat,
Toen hy haar buik op sneedt, en zag waar dat hy zat,
Eer hy geboren was; 't was Aran, die de beenen
Der zuigelingen greep, en kneusdenz' op de steenen;
't Was Aran, die, in 't noordt, zijn geile minnelust,
Met eenen offerstier, voor 't outaar, heeft geblust;
't Was Aran, die, wel eer, zijn jongste broeder slachten;

Wiens egemaal dat hy, op 't lijk haars mans, verkrachten;
Die hy door 't zelfde mes, dat haare man verriedt,

Noch roodt van 't bloedt haars mans, de blanke borst doorstiet;
't Was Aran, die de vrucht uit 's moeders buik quam rijten,
En ging 't mishandelt kindt in 's moeders aanzicht smijten;
En dwong de vaader zelf te knaagen aan zijn zaadt;
't Was Aran, die zijn beeldt, dat noch in 't noorden staat,
Daar 't aangebeeden wordt, een marmrekerk deêdt bouwen;
En liet in 't hoogoutaar deez' goude vaarzen houwen:
Vaart voort boosaardig zaadt, hier na is straf noch heul.
De doodt verstrekt de ziel als 't lichaam tot een beul.
Al wat uw' Vaaders huis van daag is overkoomen,
Dat is door my gewrocht.

Luc.
Hoe zal ik my betoomen!
Wat houdt my, dat ik u niet datelijk doorstoot?
Vervloekte moordenaar, uw' wreedheidt is te groot.

Aran.
De Wraak bewoont mijn hart: de Moordlust stiert mijn handen:
De Schenzucht stookt het vuur, dat my de lust doet branden;
De dertel' Overdaadt, de felle Dwinglandy,
De heete Stokebrandt, en d'arge schelmery
Heb ik tot edelliên.

Luc.
O goddelooze stukken!
'k Zal u de wreede tong uit uwe mondt doen rukken,
En scheuren 't ingewant uit uw' verwoede borst.
O duivelaardig zaadt! dat staâg na wreedheidt dorst.

Aran.
Indien het Duivels zijn, die my tot wreedheidt porden,
Zoo zal ik, na mijn doodt, zoo wreeden Duivel worden,
Als zich ooit heeft vertoont in het Romeinsch gewest,
En doen de menschen vliên, als voor de heete pest.

Luc.
Voort, zet de moordenaar in een beslote waagen;
En doet hem, streng geboeit, naar Vaaders woning draagen.

Rey van Andronezenzer en Roomsche Iofferen.

Zang.

O godvergeete wolvenest,
En zeteltroon der Aards Tyrannen!
Te vreezen als de doodsche pest,
Ghy hebt de roem der Roomsche mannen,
In 't bloeienst van hun jeugt geknot:
Hoe kon 't oneerelijk schavot
Het eerelijke bloedt verzwelgen?
Al zuipt de wraak het bloedt voor wijn,
Zoo is 't te dier van zulke telgen.
Och! och! te wreede Saturnijn,
Indien, gelijk 't wel waar te wenschen,
Het quaat geen herreberrig kreeg
In 't ruime hart der aardsche menschen,
Zoo bleeven al de kerkers leeg;
Men wist in 't Rijk van geen verbannen,
De bijl des Rechts waar voor de roest;
Men hoefd de vierschaar niet te spannen;
Het heilig Raadhuis bleef verwoest,
En zou van Amptenaars verminderen;
De Vorsten waren voor 't gemeen,
Gelijk de poppen voor de kinderen,
En niet om troonen te bekleên,
Daar yder voor 't gezicht moet yzen.
In 't Landt daar 't volk in straf vervalt,
Daar kan de Vorst zijn deugdt bewijzen;
Maar Saturninus is vergalt:
't Is waar, zy leefden om te sterven;
Maar niet dat hun de beulsche kling
De draadt des leevens zou doorkerven;
Hoe sturf de jongste jongeling?

Tegen-zang.

Hy sprak op 't hooge wreektoonneel:
Hoe dus als uitgelaate wolven?
Indien de bron van 't moordkrakkeel,
Die 't borgerbloedt langs d'aard doet golven,
Te stoppen zy door onze doodt,
Zoo sla vry toe, de nek is bloot.
Maar denkt niet datwe zullen sneuvelen,
Als broederbeuls, zoo voer hy voort,
Al staan wy hier op deeze heuvelen,
Beticht met zoo vervloekt een' moordt;
Hoe zal de Wraak haar slachtmes slijpen!
Indien de wijdberoemde Vorst,
Zich zelf aan ons zoo komt vergrijpen,
Dat by zijn handt met bloedt bemorst.
Het woên des Wraax is quaadt te toomen,
Daar een getrouwe bloedtverwandt,
Het bloedt van zijne vrundt ziet stroomen.
Maar godt hoedt u en 't Vaaderlandt.
Toen sloot de Bruidegom zijn lippen,
En knielde voor 't meineedig zwaardt,
Dat hem de ziel uit 't lijf deê slippen,
Het hoofd dat rolde voort langs d'aardt;
En scheen in 't lauwe bloedt te baanen;
De Bruidt die kroonde 't met haar krans,
En ziltent met een zee van traanen,
En zweem voort op het lijk haars mans.

Toe-zang.

Men vangt het bloedt in goude koppen,
Deurmengt met paarlemoere droppen, i-
Dat overkostelijke bloedt!
Men vangt het bloedt van zulke bronnen,

De drupplen zijn alreê geronnen,
Tot roozen aan haar roozenhoedt:
Wat groeien hier al roozeboomen,
Langs d'oever der korale stroomen!
O leevendige purperbeek!
Gy leevert ons uit uwe mijnen,
Een schat van gloeiende Robijnen;
Vergun dat ik mijn hulsel steek
In uw' Tiriersche verruwkuipen,
Die nu van dierzaam purper druipen;
Vergun my daar ik u om smeek:
Zoo zullen al de goude doppen
Veranderen in roozeknoppen.

Het Vierde Bedryf.

Titus. De hoofden van Pollander, en Melanus. De Geesten van Klaudillus, en Gradamard.

Klaud.
Andronikus.

Tit.
Ai my!

Grada.
Andronikus.

Tit.
Ai my!

Klaud.
Op, op, Andronikus, volvoer de wraak, die gy
Zoo dier gezwooren hebt.

Tit.
Wie komt zich hier vertoonen?

Grada.
Klaudil en Gradamard.

Tit.
Waar heen, waar heen mijn zoonen?
Het hair rijst my te berg wat is 'er dat gy deist?
Hoedanig is de wraak, die gy van vaader eischt?

Pol. hooft.
Een zoenelooze wraak.

Tit.
Aan wie zal ikme wreeken?

Mel. hooft.
Aan die onz' Vaaders val zoo schendig heeft besteeken.

Tit.
Wie wrocht uw's Vaders val?

Pol. hooft.
Gy zijt ten val gedoemt,
Van Gotlands wapengodt; of die zich zelf zoo noemt.

Tit.
O goddelooze Moor! gy zult voor 't schelmstuk boeten.
Hoe zal ik met de kling, in uwe boezem, wroeten.

Markus. Askanius. Titus.

Mark.
Hoe staat mijn broeder dus? wat is 't dat broeder peinst?
Het is geen broeders hart, dat voor zijn broeder veinst.

Askan.
Help, help, Grootvaader help;

Tit.
Wat doet mijn neefje krijten?

Askan.
Mijn moey, Grootvaaderlief, wil my dit boek ontrijten.
Daar komt zy uit de zaal; zy schijnt op my versteurt:
Ai lieve houtze vast! eer zy de blaaden scheurt.

Tit.
Askaan mijn waarde neef, gy moet voor moey niet vreezen.
Wat wijst mijn lieve lam? wat is 't? moet vaader leezen?
Wat wiltge dat ik lees? is 't hier of daar gemunt?
Is 't hier rampzalig kindt?

Mark.
Zy wijst op d'eerste punt.

Titus leest.

Ovid. 6 Boek der verschep.

Na dat hy in zijn landt, met Philomela, quam,
Brocht by die schoone maagdt, om zijn onkuische vlam
Te blusschen, in een huis, omheint van oude boomen;
Daar zy, door vrees geparst, terwijl dats' in de stroomen
Van haare traanen zwom, om haare zuster riep:
Maar Thereus was als doof, zijn wondt was veel te diep:
Hoe datz' haar zuster, en haar overoude Vaader,
En boven al de Goôn, tot hulp zocht, de verraader
Erbarmde niet, maar heeft de jonge maaght verkracht, &c.

Rozel. slaat Titus 't boek uit de hand.

Tit.
Is Rozelijn verkracht? is Rozelijn geschonden?

Mark.
Zy knikt, o godt, zy knikt! (helaas!) zy is verkracht.
Wie heeft deez' gruwelen, aan Rozelijn, gewracht?

Tit.
Verkracht! verkracht! verkracht! rampzaligst aller vrouwen!

Uw' zuiverheidt bemorst? uw' handen afgehouwen?
Uw' gallemrijke tong, uit uwe mondt, gescheurt?
O gruwelijk bedrijf! daar Godt en mensch om treurt.
Verkracht? verkracht? op wraak.

Mark.
Zoudt gy den schelm wel kennen,
Indienge spreeken kond, die u zoo schelms dorst schennen?
Kom hier mijn lieve nicht, zijn u de handen af,
Zoo leer van uwen Oom, hoe dat hy met zijn staf
Zal schrijven in het zandt. daar staat mijn naam geschreeven.
Zoo gy de wreede beul, die 't schêlmstuk heeft bedreeven,
Zijn naam, gelijk uws Ooms, kont schrijven in het zandt
Zoo is hy leevenloos.

Tit.
Zoo zal ik, door deez' handt,
Het overgeile bloedt voort uit zijn aadren pompen.

Mark.
Vat eerst met uwe mondt; hier nu met beide stompen.
Schrijf niet te dicht in een.

Titus leest.

Door Thamra, Arans hoer,
Is Rozelijn verkracht, van Quiro, en zijn broêr
Demetrius.
O spijt! o godvergete lusten,
Die uw' vervloekte brandt, met zulk een schepsel, blusten!

Mark.
Nu is ons 't stuk bekent.

Tit.
Door Thamra, Arans hoer,
Is Rozelijn verkracht, van Quiro, en zijn broêr
Demetrius.
O spijt! o godvergete lusten,
Die uw' vervloekte brandt, met zulk een schepsel, blusten!

Mark.
Nu dient ons niet dan wraak.

Tit.
Door Thamra, Arans hoer,
Is Rozelijn verkracht, van Quiro, en zijn broêr
Demetrius.
O spijt! o godvergete lusten,

Die uw' vervloekte brandt, met zulk een schepsel, blusten!

Askan.
Wat deert Grootvaader lief? is u 't verstant ontrooft?
Ik zal de moorderen hun oogen uit het hoofd,
Ja zeker Grootvaâr lief! met deze handen scheuren.

Tit.
Uw' kindsheidt is te zwak.

Askan.
Gy zult wel anders speuren.
Ai! denk niet dat Askaan voor zulke schelmen gruwt;
Heeft Herkles, in zijn wieg, twee slangen doodgeduwt?
Hoe veel te meer zou ik? ik ben de wieg ontwossen,
Ik slaap al zonder Min, ik draag al vederbossen.

Tit.
Mijn neefjen is te jong, het stuk is u te zwaar.

Askan.
Ik ga, Grootvaader lief, al in mijn tiende jaar.
Mijn Vaader heeft gezeidt, als ik zoo mooy kan leezen,
Als Alexander neef, dan zal 'k een Ridder weezen,
En draagen een rapier, en rijen op een paardt
Met een vergulde zaâl. ai! geefme maar een zwaardt.
Ik zal de schenners strax de wreede buik op snijen.

Tit.
O roem van Titus stam! de moedt zou u ontglijen
Dat gy de schenners zaagt.

Askan.
Meent Grootvaâr dat ik schrik?
Ik durf wel alle daag, ja yder oogenblik,
Als ik voor 't outaar sta, met onze huisgoôn spreeken.

Tit.
Het zal u niet aan moedt, maar aan de macht ontbreken.
O zoon van Titus zoon! die in de dageraadt
Van uwe lenten zijt; manmoedige soldaat!
Gy zult de Kaizers staf als Cezars nazaat zwieren;
De paarelrijke kroon zal u de kruin versieren.

Mark.
Ik ga naar 't buitenhof, en pas op 't regement.

Tit.
Ik schrijf aan Lucius, zoo wordt hem 't stuk bekent.

Thamera. Titus. Quiro. Demetrius.

Tham.
Andronikus.

Tit.
Wie daar?

Tham.
Ik kom door 't aardrijk breeken,

Om met mijn Speelgenoots uw' ongeval te wreeken.

Tit.
Wie zijt gy?

Tham.
Wie ik ben? ik ben de Wraakzucht zelf,
Geboren uit de schoot van 't onderaards gewelf.

Tit.
't Is Thamra met haar zoons, hier dienen veinzerijen:
De spraak heeft haar verraân. kom wreexster van mijn lijen!
Kom langverwachte Wraak! zijt driemaal wellekom!
Mijn overschoone Bruidt! hier is uw' Bruidegom.
Ik bidt u om een kus, want zulke roode kaaken
Doen Titus ingewandt in uwe liefde blaaken.

Tham.
Andronikus sla af, mijn aanzicht ziet te naar.

Tit.
Die uwe schoonheidt ziet, die komt in groot gevaar;
Want mint hy, door het zien, uw' aanzicht vol van glooren,
Zoo toont hy zich verwaant; blijft hy gelijk bevrooren,
Zoo is hy zonder brein: maar wie is zoo verstaalt,
Die uwe schoonheidt ziet, en niet in min verdwaalt?
Dies houw dan niet voor vremt, in 't raadhuis van uw' zinnen,
Dat ik (nu ik u zie) uw' schoonheidt moet beminnen.

Tham.
Heeft liefde zulk een' kracht?

Tit.
O tergster van mijn Min!
In liefd bestaat het al. de liefd is het begin,
Het midden, en het eindt van menschelijke dingen.
De liefde kan het hart, al was 't van staal, doordringen.

Tham.
Uw' liefd' die is gedaan, uw' leeven loopt ten endt.

Tit.
Ik ben een jongeling in 't jeugdigst van mijn lent!
O suikerzoete Vrouw'! o poesle ledematen!
Uw' vingren zijn versiert met paarlemoereplaten;
Uw' mond met mildt robijn, spijt Ganymedes kelk;
Uw' kaak met roozebloedt, op spierwit lelimelk;
Uw' zacht albaste borst met purpre kerssebronnen;
Uw' hals met leenigelp; uw' oogen met twee zonnen;
Uw' tanden met yvoor; uw' pruik met schittrendt goudt;
Uw' toverende lach met zedigheidt gezout.
Gelijk de goude zon de zilvre maan doet wijken,

Zoo doet gy Venus zelfs haar schoonheids wimpel strijken.

Tham.
Is 't errenst datge zegt?

Tit.
Mijn zuchten zijn verliefd,
Zoo heeft uw' schoone glans mijn stale borst doorgrieft,
D'een nestelt onder 't dak van uw' vergulde hairen,
Die 't Minnegootjen haalt om zijne boog te snaren;
Een ander, bluscht zijn brandt in d'aassem van uw' mondt;
Een ander kust uw' kaak; een ander, maakt zijn wondt
Een gasthuis van uw' krop; een ander, noch wat grager,
Kruipt by uw' boezem in, en daalt te met wat lager
Naar Venus lustpriëel in 't dartle roozendal,
En plukt de weelge blaân.

Tham.
Andronikus houw' stal;
Uw' vrijen loopt te hoog.

Tit.
Te laag wil wraakzucht zeggen.
Kom gaan wy hier in 't bosch, en vryen langs deez' heggen.

Quir.
Zijn harssens zijn ontstelt.

Dem.
Hy ziet gelijk een stier.

Tit.
Mijn hart dat wordt gebrandt door een wraakgierig vier.

Tham.
Zoo gy uw' hartewee door wreeken wilt betoonen,
Zoo zet de wraak te werk aan d'outste van uw' zonen;
Want wat 'er is gewrocht, dat is door hem gedaan;
Hy was 't die 't goudt begroef; door hem is Bassiaan
Zoo deerelijk vermoordt: nu heeft hy 't mes te wetten,
Om zich, door menschenmoordt, op 's Kaizers troon te zetten.

Tit.
Geveinsde moorderes, ik merk uw' schelmery.

Tham.
De Vaader staat verbaast.

Tit.
Kom voeg u aan mijn zij.
Mijn Dido! mijn Heleen! komt hier mijn trekkebekken,
Die 't goddeloos verraadt aan Titus komt ontdekken.
Poogt hy de Roomsche Vorst te stieren naar zijn graf,
Om zoo, door 's Kaizers doodt, te raaken aan de staf?
Dat sta ik nimmer toe: al hadt ik duizend leevens,
Zoo zijnze voor de Vorst: ik zal mijn wraaklust t'eevens

Betoonen aan die schelm, die wreeden Broederbeul.

Tham.
De doodt van Bassiaan, die zal den Vaader heul
Doen krijgen by de Vorst, om 't schelmstuk fel te wreeken.

Tit.
Ik zal den moordenaar de wreede strot afsteeken.

Tham.
Dat is dat Thamra zoekt.

Tit.
Gy staat naar Titus val;
Maar 't staal is al gewet, dat u doorstooten zal.
Ik zal de Roomsche Vorst met zijne bruidt ontbieden,
En melden 't gantsche stuk.

Tham.
Laat ons maar derwaarts vlieden;
Ik zal de bootschap doen.

Tit.
Neen geurge balsem spruit:
Dat Saturnijn u zag, hy liet zijn schoone bruidt,
En viel voor u te voet, om 't zoet uws monds te leppen.

Tham.
Ik zal my in den schijn van uwe boô herscheppen.
Heb ikme vaak verkeert in leeuw, in beer, in zwijn?
Die goddelijke macht zal niet verandert zijn;
Wy vormen ons bywijl in bergen, en in boomen,
In lucht, in aardt, in vuur, in winden, en in stroomen,
In bloemen vol vergift, dat dieze naaulijx ruikt,
Eer hy zich ommekeert, de doodt zijn oogen luikt.

Tit.
Ga wraakzucht, ga, ja vlieg, en zeg het hoofdt van Roomen,
Dat hy met zijne Bruidt zoo daad'lijk hier moet komen,
Om zaaken van belang: de tijdt lijd geen verzuim;
En groet hem uit mijn naam.

Tham.
Wy vliên gelijk een pluim.

Tit.
Hoe gaat gy alle dry? uw' speelnoots moeten blijven,
Zoo zullen zy mijn hart noch meer tot wraaklust drijven:
Ik bidt u ga alleen.

Tham.
Nu zal ik Titus huis,
Tot nootweer van de Moor, verpletteren tot gruis.

Tit.
Ga heen vervloekte hoer: nu zal de tijdt genaaken,

Dat ik van uwe buik het graf uws zoons zal maaken.
Hou Markus, Tacitus, Philippus en Kamil,

Kom herwaarts met uw' stoet.

Quir.
Ai! Titus, zwijg toch stil.

Tit.
Waar blijft de kamerwacht? waar zijn de dienstbre slaaven?
Mijn lijftrauwanten hou! kom al t'zaam herwaarts draaven.
Hoe is 'er geen gehoor?

Markus. Titus. Quiro. Demetrius. Tacitus. Philippus. Kamillus.

Mark.
Andronikus, wat is 't?

Tit.
Wie meentge, dat hier staat?

Mark.
't Zijn Thamras zoons.

Tit.
Gy mist.

Mark.
Ik zweer 't zijn Thamras zoons.

Tit.
Uw' oogen zijn beneevelt.

Mark.
'k Heb al haar doen gezien.

Tit.
Zwijg Markus, zwijg, gy reevelt:
't Zijn speelnoots van de Wraak.

Mark.
Ik heb de broeders zelf,
Verzelschapt met hun moêr, zien stappen naar 't gewelf.
Het veinzen heeft nu uit. weg met de pruik van slangen:
Weg met de duivels kleên, gy zijt althans gevangen.

Tit.
Wel Broeders! wel hoe dus! vervormt u nu in vier,
Of in een waterstroom, of in een wilde stier;
Kont gy u zelleven verwisselen in winden,
En laat gy u althans van menschen handen binden?

Dem.
Wy bidden lijfs genâ.

Tit.
Toen Rozelijna badt,
Wie heeft met Rozelijn medogenheidt gehadt?

Dies zal ik u de neus flux uit uw' aanzicht bijten,
En al wat manlijk is van uwe lichaam rijten,
En stroopen u de huidt, al leevendig, van 't lijf,
En steeken u aan 't spit; en schaffen 't helsche wijf,
Uw' godvergete moêr, de gaargebraaden schinken:

En geeven haar uw' bloedt, met wijn doormengt te drinken.

Quir.
Wy zijn, door Arans raadt, tot deze fout gebrocht.

Tit.
't Was uw vervloekte lust, die 't schelmstuk heeft gewrocht.

Mark.
Nu broeder vaar maar voort, de tijdt lijdt nu geen rekken:
Of treedt gy aarzeling?

Tit.
Komt herwaarts met een bekken.
Hier Rozelijn, kom hier, wreek u van 't schellemstuk,
Terwijl ik met dit mes de wreede borst opruk.
Hoe staatge dus? wat is 't ? ontbreekt het u aan handen?
Scheur Quiro 't middelrif, met uw' bebloede tanden,
Uit d'opgesnede borst, uw' ramp heeft u verplicht.
Daar, spuw 't moordadig hart in 's moorders aangezicht.
Voort, voort Demetrius, men zal u als uw' broeder,
Door Titus mes geslacht, doen schaffen voor uw' Moeder.
Daar leit het ingewandt, bedooven in het bloedt,
Dat tegens Titus huis zoo schendig heeft gewoedt.

Bode. Titus. Markus.

Bode.
De Vaader zy getroost, de Moor is nu gevangen.

Tit.
Door wien?

Bode.
Door Lucius.

Tit.
'k Zal hem zijn straf doen langen.
Waar is hy? in wiens tent?

Bode.
Hy is al binnen wals,
In een besloten koets.

Tit.
Zoo is de schelm om hals:
En al die Titus huis zoo wreedelijk bestormen.
Hoe zal ik 't Roomsche hof van deeze nacht vervormen!

Mark.
Al wat mijn broêr bestaat, dat zal ik meê bestaan.

Tit.
Het moet'er nu meê door, 't zy hoe 't ook mach vergaan.

Rey van Andronezenzer Iofferen.

Zang.

Is Rozelijnas roos geplukt?
Haar poesle handen afgesneeden?
De tong uit haare mondt gerukt,
Die 't allerhardste hart kon kneeden?
De glans van uw' volmaakte leest,
Heeft u dit ongeluk beschooren;
Veel zaalger waar 't mismaakt geweest,
Dan handt en tong en eer verlooren.
Te duldeloos is uwe smart.
Gy draagt de roozen op uw' koonen;
Maar (laas!) de doorenen in 't hart.
Wie zal deez gruwelen beloonen?

Tegen-zang.

De vaader heeft de schelms geslacht,
En d'overgoddelooze leeden,
Tot loon van zulk een maagdekracht,
Al vloekende van een gesneeden;
En om zijn wraaklust te verzaân,
Half levendig aan 't spit gesteeken;
De vlammen weigren 't vleesch te braân,
Al poogt haar meester zich te wreeken.
De spieren lillen aan het spit;
Men hoortze somwijl deerlijk karmen,
Maar hy die 't hart vol gramschap zit,
Die weet in 't minst van geen erbarmen.

Toe-zang.

Hy dekt den disch op zulk een' wijs,
Gelijk als Atreus voor zijn broeder;

Nooit schafte Roome vuiler spijs,
Dan 't vleesch der kindren voor de moeder:
De galdery is al gereet
Om Aran aan het vuur te geeven,
O oorzaak van ons harteleet!
Gy naakt de grenspaal van uw' leeven.

Het Vyfde Bedryf.

Saturninus. Thamera. Titus. Markus. Lucius in schijn van zijn Kamerling.

Satur.
Was 't Lucius, die 't hart van Bassiaan doorboorde?
Was hy 't, die zijne broêrs zoo jammerlijk vermoorde?
Was hy 't, die 't goudt begroef? heeft by den brief gedicht,
Die zijn onnoosle broêrs met broedermoordt beticht?
En poogt hy nu zijn lust aan Saturnijn te toonen,
Om zoo gevoegelijk te raaken aan de kroonen
Van 't machtigh Roomsche Rijk? dat wil de hemel hoên!
Het zy dan, wie het zy, hy zal voor 't schelmstuk bloên.

Tham.
Ik bidt voor Titus zoon.

Tit.
Gy bidt hier voor zijn leeven,
En poogt nochtans mijn zoon den steek des doods te geeven:
O afgerechte hoer!

Tham.
Hoe zeidt de vaader daar?

Tit.
Dat ik my wreeken zal, dat ik den moordenaar,
Die 't wreede stuk bestondt, van lit tot lit zal snijen.

Luc.
Lang leef de Roomsche Vorst in zijne heerschappijen:
Lang leef de schoone bruidt: lang leef de strijdbre heldt.

Tit.
Wat tijding van mijn zoon?

Luc.
Ik heb' uw zoon gevelt,
In 't midden van zijn lust.

Sat.
ur. Is Lucius verslagen?

Luc.
Hier is 't bebloede hoofd, dat uwe kroon wou draagen.

Satur.
Hoedanig was zijn doodt?

Luc.
'k Heb hem, door Titus last
In d'armen van zijn boel, met deeze kling verrast;
Mits ik, zijn kamerling, de kamerwacht verstierde.

Satur.
Was Roomen vol van vreugdt, toen 't hof de uitvaart vierde
Van Nero? nu is 't tijdt dat elk het zelfde doe.

Tham.
Nu moet de Vaêr van kant, de wraak is noch niet moê,
Daar na de Roomsche Vorst.

Tit.
O schelm! die zoo vermetel
Het kussen wou bekleên van Saturninus zetel!
Heilloozeradebout! meineedige tyran!
Bloeddronken moordenaar! die in uw' harssenpan
De val van 't Kapitool, zoo schendig, hadt beschooren;
O helhondt! die u broêrs, zoo gruwlijk, deedt versmooren;
Is dit de wreede muil, die 't bloedt van Saturnijn,
Uit vaaders bekkeneel, wouw' slurrepen voor wijn?

Mark.
Weg, met dit raavenâas, de wraak heeft haar vernoegen.
Indien 't de Vorst geliefdt, hy kan zich dischwaart voegen.

Tit.
Kom wreeker van ons leet, gy doet de Vorst veel hoons,
Zoo gy niet dischwaart komt.

Satur.
Waar zijn Vrouw Thamras zoons?

Tit.
Die overdeugdelijk, en hooggebooren broeders,
Die zullen daadlijk zijn in d'ommering haars moeders;
Mevrouw, geen handt zalz' u onthouden, zijt getroost,
Gy zult uw' lust verzaân, in 't byzijn van uw' kroost:
Ik zal uw' dienaar zijn. waar zijn de mommerijen?
Daar zich de tong vernoegt, moet 't oog geen honger lijen.

Satur.
De dans bevalt ons oog, gelijk de tong 't banket.

Tit.
Ontsachelijke Bruidt, ontfang, naar Bacchus wet,
Deez' overgoude kop, ter kim vol wijn geschonken,
Daar Titus gemaalin wel eer heeft uit gedronken.

De Geesten van Quiro, en Demetrius.

Tham.
'k Ontfang de waarde gift, op d'uitvaart van uw' zoon.

Men pleng den wijn eerst toe de Vaaderlijke goôn,

En drink dan voort. wat 's dit? mijn handt begint te zinken;
De kop bedriegt mijn mondt in 't midden van het drinken:
De wijn springt zelf te rug, en zijpelt langs mijn kin.
De tafel springt van d'aardt.

Sat.
Wat deert onz' kaizerin?

Tham.
Het toortslicht wordt gebluscht. hoor! hoor! de hemel dondert.
Wat of ons naaken zal?

Tit.
Vorstin zijt niet verwondert:
De hemel lacht ons toe. de tafel danst van vreugdt,
Nu 't schelmstuk is gestraft. o spiegel van de deugdt!
O goddelijke vrouw! 't is nu een tijdt van dartelen.

Tham.
Ik voel iet leevendigs in deeze boezem spartelen.
Ik wallig van 't banket. ik ben in doods gevaar;
Men roep mijn zoonen hier. wel hoe? wien hoor ik daar?
Mijn bange boezem steent; maar niet van 't eigen steenen.
Waar of mijn zoonen zijn? o ramp! ik hoorze weenen.
Komt hier, komt hier mijn zoons. van waar hoor' ikze weêr.
Och! och! mijn kinderen.

Mark.
Men zet Mevrouw' wat neêr.

Tham.
Voort haalt mijn zoonen hier.

Tit.
Mijn dochter Rozelijne,
Die zal hier datelijk met uwe zoons, verschijne'.

Mark.
Daar komt de droeve maagdt.

Sat.
Met glans versierde spruit,
Waar zijn Mevrouw haar zoons? hoe? geeft ge geen geluidt?
Wat draagtge, dus bedekt? hoe Rozelijn? geen reeden?

Tit.
Hoe kanze spraakzaam zijn? haar tong is uitgesneeden,
Gelijk gy zelf kond zien.

Sat.
Wie heeft dit werk bestaan?

Tit.
Die d'eevenrijpe maagdt haar maagdom heeft misdaan.

Sat.

Is Rozelijn verkracht?

Tit.
Haar maagdelijke banden,
Haar minnelijke tong, en poezelige handen,
Zijn haar, op eene tijdt, dus gruwelijk, ontrokt.

Satur.
't Is wonder dat hier d'aard de schelmen niet inslokt!

Tit.
Neen, Saturninus, neen, het aardrijk zou 't zich belgen,
Dat het die vuilen brok door d'open keel moest zwelgen.

Satur.
Hoe kan Andronikus 't mishandeld schepsel zien?

Tit.
Ik zal de moordenaars de punt van 't lemmer biên:
En op dat Rozelijn niet vaaderloos zal leeven,
Zoo ik te sneuvlen kom, zal 'k haar den doodsteek geeven.
Houw' daar mijn Rozelijn, en trouw' met Bassiaan:
Vergeeft my wat ik doe, 't wordt u ten dienst gedaan.

Satur.
Wat raazerny is dit?

Tit.
Mijn doen bestaat uit reeden:
Uw' broêr, haar bruidegom, die zal haar teegens treeden,
En leyen haar langs myrth, in 't Elyzeesche veldt.

Satur.
Wie heeft uw' kindt geschent

Tit.
O wijdbefaamde heldt!
Die, die 't doorluchtig tal van Titus huis verminderen.

Satur.
Wie, Lucius?

Tit.
O neen! 't zijn Thamera haar kinderen;
Demetrius, en zijn broêr.

Satur.
Men haalt hun hier.

Tit.
Houd stal.
De moordenaars, daar gy om stuurt, die zijn hier al.

Satur.
Waar zijnze? wijst ze ons.

Tit.
Hoe! heeft de Vorst geen oogen?

Satur.
Ik zieze hier, noch daar.
Tit. 't Gezicht heeft u bedrogen.

Hier zijn de moordenaars, deez' hebben 't quaad bestaan,
Bezietze wel te deeg.

Tham.
O ramp! Wy zijn verraân!

Tit.
Kent gy de hoofden wel? dit zijn de wreede hoofden,
Die Rozelijn haar eer, door uwe raadt, ontroofden.

Tham.
Hoe kon zy kondschap doen, zy had noch tong, noch handt.

Tit.
Zy heeft het met een staf geschreeven in het zand.

Tham.
Waar is het overschot van mijn vermoorde zoonen?

Tit.
Al wat 'er over is, dat zal ik u vertoonen:
En wat 'er geen meer is, dat hebt gy nu al weg:
Hier is het overschot.

Tham.
Is 't errenst?

Tit.
't Geen ik zeg
Is waar: g'hebt zelf uw' zoons, gy hongerige raaven!
Door d'ingang van uw' keel, in uwe buik begraaven.

Tham.
Hoe! zijn de kinderen in 's moeders ingewandt?

Tit.
Gy hebt aan uwe zoons terstondt gelekkertandt,
Gekerft, geknaagt, gescheurt, met uw' scheurzieke koonen.
Geen tiger is zoo wreedt, of hy zal 't jong verschoonen;
Maar gy maakt uwe balg uw' zoonen tot een graf

Satur.
Voort, vat den moordenaar, 'k zal hem voor dagh zijn straf
Doen voelen, naar verdienst.

Tit.
Doorluchtige kornellen!
Schiet toe, en knelt de Vorst, die Titus zoekt te knellen.

Tham.
Wee my onzalig wijf! wat quaadt is hier berokt?
Heb ik mijn eigen zoons zoo gierig ingeslokt?
Hoor Titus! Titus hoor! hoor Thamras zoonen karmen!
Zy bijten in mijn hart, en scheuren mijne darmen,
En krabben aan mijn borst, om door een enge baan,
Als eer uit 's moeders schoot, in 's wereIds schoot te gaan.
Kom Titus, laat uw zwaardt een oopen venster maaken
In mijn vervloekte buik, ik zal de leeden braaken
Van mijn vermoorde zoons. sta felle moordenaar,
Eer ik uw' gorgel grijp, en wurgze met mijn hair;
Verschoon de geesten die in 's moeders lichaam spooken.
Hoe zal ik mijne zoons 't behoorlijk lijkvuur stooken?
Ik ben gantsch raadeloos, ten zy de blixem zelf,
Ten slinger uitgegooit, komt daalen van 't gewelf,
En zengt mijn wreede borst met al haar ingewanden:
Want zoo ik mijne zoons tot assche wil verbranden,
Zoo moet ik zelver ook verberrenen tot asch.
Kom helsch, en hemelsch vuur. och dat de Moor hier was!
Help Aran, Aran help.

Aran. Thamera. Saturninus. Titus. Markus. Lucius.

Aran.
Wie hoor ik Aran melde?

Tham.
Och! Aran zijtge daar? zoo gy u zelf ooit stelde
Voor Saturninus Bruidt, zoo komt haar nu te baat;
Want Titus stelt my hier als oorzaak van al 't quaadt,
Dat zijn geschonne kindt, in 't bosch, heeft overrompelt;
Hy heeft zijn zwaardt, in 't bloed van mijne zoons, gedompelt,
En 't versche vleesch, gebraân, de moeder voorgestelt:
De Vorst, die 't keren wou, die keert hy door gewelt.

Aran.
Al wat 'er is gedaan, is hem door my gebrouwen;
Door my hebt gy de handt van uwen arm gehouwen;
Door my is Rozelijn zoo deerelijk verkracht;
Door my zijn uwe zoons moordaadig omgebracht;
Door my is Bassiaan zijn hartaâr afgesteeken.

Sat.
Hoe zal ik Broeders doodt, hoe zal ik 't schelmstuk wreeken?
Wie zal my bystandt doen?

Tit.
Ik zal u hulpzaam zijn.

Aran.
O ysselijke val! o doodelijke pijn!
Help Titus! Titus help! ik zal uw gramschap kussen.

Tit.
De wraak keert u de nek.
Aran. Wie zal deez' vlammen blussen?

Tit.
De traanen van uw' hoer.

Aran.
Genâ! genâ! genâ!

Tit.
Als 't quaaddoen wordt gestraft, dan komt 't berouw te spâ.

Aran.
O Titus! geef genâ.

Tit.
De wraaklust heeft geen ooren.

Aran.
Bepaal de woede wraak van uw' getergde tooren.

Tit.
Hadt gy u wreede handt, in al uw' doen, bepaalt,
De weerwraak was zoo fel niet op uw' hooft gedaalt.
Hier leit hy in zijn graf die ons in 't graf wou wikkelen.

Aran.
O overheete vlam! o al te scherpe prikkelen!

Kom Titus, Titus kom, en kerf mijn leevens draân.

Tit.
Eerst moet het rauwe vleesch tot op het been toe braân.

Aran.
Help spooken! spooken help! ik ben om hulp verlegen.
Stort dolle donderaar, stort nu een dichte regen,
Met uw' vergramde vuist, van blixems op my neêr;
Op dat ik, in der yl, tot assche toe, verteer.
O wee! o wee! o wee!

Tit.
De schelm is al gezonken;
Hy leit, als in de gloedt van Aetnas bergspelonken.

Satur.
Nu is mijn wraak vernoegt; mijn broeders geest gepait;
Ik zwem in ene zee van alle dartelheidt:
Het hart springt my van vreugdt.

Tit.
Ik zal de vreugdt betoomen.
Daar moorehoer, hou daar; gy zult uw' pol bekoomen
In 't onderaardsche Rijk.

Satur.
Hou daar vervloekte guit,
En volg de bloedge schreên van Saturninus bruidt.

Luc.
Is vaader doodt ? o doodt! door Saturninus handen?
Tyran daar is uw' loon.

Mark.
Uw' Kaizerlijke banden
Zijn nu voor Lucius, en wat aan 't Rijk behoort.
Nu zal het noodig zijn, dat gy des Tybers poort,
En 't ruime marriktveldt, omheinigt met uw' troepen,
Dan zalmen 's Vorsten doodt, en u voor Vorst, uitroepen;
En wie 'er teegens streeft, alwaar 't de Ridderschap,
Zal voort naar Pontus Meir, in eeuwge ballingschap.

UIT

Vreede tusschen Filippus de Vierde, Koning van Spanje; en de Staaten der vrye Neederlanden.

Eedelen, hooghgeleerden, wijzen en voorzienigen Heer, Myn Heer Andries Bikker, Staat Generaal, Eertijdts Gezant aan de Kroonen van Poolen en Zweeden; Raadt, Oudt-Burgermeester, Kornel, en Bewinthebber der Oost-Indische Maatschappy t'Amsterdam, &c.

Myn heer,

Hier isze, daar de liefde tot het verbondt der Neederlanden, en de lust tot de Dichtkunst, twee scherpe spooren, my toe aangeprikkelt hebben. twijfelt U Eed^{t}. wie 't is, die ik zoo ongedaan, gelijk een ruwe schets, onder d'oogen van U Eed^{t}. dar brengen? de koorenäaren, de palmtakken en olijfkranssen, daar zy haar schoot meê gevult heeft, getuigen dat ik de Vreede voor U Eed^{t}. doe verschijnen. zy komt niet om op uw Burgermeesterampten, die d'Aamstel aan uw' huis verbinden, te roemen; noch om uw Gezantschappen by gekroonde Vorsten, tot heil der ze-

ven Gewesten, voltrokken, met een dreunende stem uit te donderen; neen: laat een ander zich zelf door aantrekkelijke klanken kittelen; U Eed^{ts}. ooren walgen, wanneerze de nimmer genoeg volpreze diensten, daar gy het Vaderlandt meê verplichte, hooren. zy verzoekt om in de handen van U Eed^{t}. te rusten, en gehoor by U Eed^{t}. te krijgen; by u, die, benevens andere Staatkundige vernuften, het woedende Ooreloogh, tot nut der steeden, met staale keetens kluistert, en de heilige Vreede in Neederlandt voor eeuwigh op 't autaar helpt zetten. die Vreede, daar alle rijpe herssenen, met een taaje lijdtzaamheit, naa verlangden, en hun keelen hees om schreeuwden; wantze hadden haar eigenschappen, in de schaal der gemoederen, met het nauluisterende teegenwicht der scherpe oordelen, voor goddelijk opgewogen. zy pooght U Eed^{t}. de hoedanigheeden, dieze in haar boezem verborgen heeft, door d'oogen in het brein te drukken; vergun haar zulk een hoovaardy; vermitsze de Vreede der Neederlanden met zulk een aanminnigheidt omhelst, gelijkze de Krijgh, de moeder aller gruwelen, vervloekt. Myn Heer, indien ik U Eed^{t}. met een te vrye tong bejegent heb, vergeef my zulk een misdaadt; want ik ben in een landt gebooren daar U Eed^{t}. de Vryheidt, het waardtste naast de Vreede, een tempel hebt helpen bouwen.

Uw' eedelheidts plichtschuldighsten onderdaan

Jan Vos.

t'Amsterdam, den xv van Mey, of Vreedemaandt, 1648.

Vreede tusschen Filippus de Vierde, Koning van Spanje; en de Staaten der Vrye Neederlanden.

Een ander doopt de punt van Freedrix staale deegen
In een helmet vol bloedts, om zijn beroemde zeegen,
Op 't yzre harrenas, daar hy zijn borst in waagdt,
Die voor geen hekel van gevelde spietsen saagt,
Noch voor geen zwarm van loôn, op 't heerelijxst te schrijven.
Mijn Zanggoddin heeft lust, in schaaduw van olijven,
Met pallem geperruikt, langs d'Amsterdamsche bron
Te zingen, hoe de Vreê, die helle middaghzon,
Die Neederlandt bestraalt, haar witte vlag komt planten,
't Geschut vernaagelen, de helmen aan de wanten,
En 't slaghzwaardt in de scheê, de roest te knaagen geeft;
Hoe zy de moordttrompet en trom met rach beweest,
En Janus tempeldeur voor eeuwigh weet te sluiten.
Op heldendichters, op, versnaart uw' schorre luiten,
En voeght u aan de rey. de Krijgh is afgestreên.
De Vreede lacht ons toe. hier vloeit een Hippokreen.
Waar vlucht ik, riep Euroop', toen zy haar heerschappyen,
In wapenen gegespt, als helsche raazernyen,
Elkaâr het spits zach biên? Hier zwalpt een beek van bloedt.
Daar rijst een bergh van doôn. gins zie ik, door de gloedt
Van Mavors oorlooghstoorts, de steeden overrompelen.
De dorpen in een zee van duizent jammren dompelen.

Men breekt de graven op, en trekt de doôn uit d'aardt,
Om, of 't de wreetheidt van het nimmerzatte zwaardt
Aan leevendt volk ontbrak, de dooden te bevechten.
Men sleept de kuissche bruidt, by haar ontvlochte vlechten,
Door 't zijpelende bloedt van haare bruidegom,
En schentz' op 't warme lijk. tans plof men in een drom
Van menschen, als de beer, in 't ongebaande Noorden,
Met zijn gespalkte muil, en klaauwen scharp tot moorden,
In 't weerelooze vee. geen gierigheidt zoo hol,
Noch geilheidt zoo onkuis, noch vyandtschap zoo dol,
Of 't wordt gepleeght. men hoeft niet naa de Nijl te vaaren,
Om wreedt gedrocht te zien. mijn heerschappyen baaren
Afgrijslijker gedrocht dan 't Zuiderdeel. geen kuil
Heeft, riepze, mijn gewest, daar ik voor 't Oorloogh schuil.
Zy vluchte naa deVreed'. In 't Oosten, daar de waagen
Van Febus, vol gesteent, om schitterendt te daagen,
Uit Tetis golven rijst, leit een geheilight hof,
Omheiningt met een heg van eeuwighbloeiendt lof.
De mantelingen zijn met ceedren overwossen.
O zegenrijke Vreê! vergun dat ik de bosschen,
En beemden van uw' Rijk, voor 't daalen van de zon,
Door wandel, en mijn pen magh doopen in de bron,
Die 't weeligh klavergras met nektar komt bestroomen.
Hier opent zich een dal, vol gaadelooze boomen.
Dit is het lustpriëel van godt Saturnus tijdt.
De Tempe lilt van schrik, en quijnt van enkle spijt.
Wie zou deez' gaarden niet voor d'Elizeesche kiezen?
Hier nestlen fenixen. daar weien gulde vliezen.
Gins loeien d'akkers van eenhoorens, groot van waardt:
Het krielt 'er, in 't geboomt, van pauwen, schoon van staart:
Van papegaien, en parketten, rijk van taalen:
Het klinkt 'er over al van schelle nachtegaalen.
Hier ruist een zilverbeek. daar lacht een roozegaardt.
Gins aâmt een mirthebosch. men ziet de vruchtbaar aardt,

Met bloemen getapijt, vol liefelijke spikkelen.
De neetlen zijn 'er koel. de doornen zonder prikkelen.
De distlen handelbaar, en d'iben gifteloos.
De koorenhallem bloeit en zwelt 'er van ambrooz'.
Het dauwt 'er hooningraat. men zuigt 'er most uit alssem
En riekt 'er tijm uit look. de pijnboom zweet 'er balssem.
De duif, en kiekendief, die broên 'er op een nest.
Mijn ganzeschacht verlieft op 't vreedenrijk gewest!
Men ziet 'er wolf en schaap, door Min geprikkelt, paaren.
De lauwerier omhelst de groene pallemblaaren.
De poopeltak d'olijf. de daadel is verlieft,
Op d'ooftelooze wilg. elk voelt 'er zich doorgrieft.
Geen dier dat scharp van klaauw', of schor is, mach de heggen
Genaaken, of het moet zijn klaauw' en galm afleggen;
Ja al wat schniklijk is. het is 'er altijt Lent'.
Men heeft 'er ploegh, noch zeis, noch 't snoeimes nooit gekent.
Het groeit 'er zonder huip; of zoo m' 'er hulp kan vinden,
Het zijn geen handen; maar de laauwe westewinden.
Men ziet 'er kruidt noch bloem, door rups noch spin besmet.
De donder, die de kruin der heuvelen verplet,
Durft haar verwoede kracht niet by de takken brengen.
De blixem vreest het loof van 't heiligh bosch te zengen.
De haagel heeft 'er nooit de bloeisemblaân gesnoeit,
Noch balm gekreukt, noch druif gequetst, noch wat 'er groeit.
De vorstelijke Trouw, d'oprecht' Onnoozelheeden,
De stark' Eendrachtigheidt, een borstweer aller steeden;
De waare Burgerliefd, het ongekreukte Recht,
De hemelsch' Eerbaarheidt, en al wie, door 't gevecht,
Euroop' verlieten, gaan in deeze lustpriëelen,
En klaagen dat de Tijdt, die van geen moordtkrakkeelen,
Noch barsche wapenen, noch wallen om de steên,
Noch boey, noch vierschaar wist, zoo jammerlijk verdween.
In 't ronde middelveldt, omgordt met zeven stroomen,
Staat een verheeven slot, dat hier uit alle boomen

Komt rijzen, als het licht van Febus uit de zee.
De stoffen lyden nau dat ik het naader treê.
Mijn oogen schemeren, mijn voeten zijn aan 't stronkelen.
D'agaaten, d'amatist', de paarlen, de karbonkelen,
Het barnsteen, 't kristalijn, het zillever, en goudt,
Heeft Mulciber, tot roem, vol kunst, aan een gebouwt.
Kan iemants ooghstraal het gebouw vol goude zonnen,
Vol zilvre maanen, en vol starren, ongeschonnen,
Deurwandlen, hy ga heen, de mijn is veel te flaauw.
Hier quam de droev' Euroop', toen zy de scherpe klaauw
Des Oorelogh s ontliep, en hoort hier op den drempel
De maaghden zingen: hoe Augustus Janus tempel,
Met yzre grendelen, met ketenen van staal,
Met kopre boomen, en met slooten van metaal,
Naa 't bloedigh vechten, sloot. nu hoe de helsche twisten,
Van 't Sweedsch, en Poolsche Rijk, naa 't woeden, weeder slisten,
Nu zong de Vreedeschaar, hoe Spanje het bestandt,
Daar d'allergaaust' om riep, in 't quijnendt Neederlandt,
Het worstelschool van Mars, voor twalef jaaren maakte.
Hoe d'uitgeputte steên, door vreê, aan 't bloeien raakte'.
Zy tradt in d'oopen zaal, daar zy de Vreede zag,
Dat goddelijke beeldt, gelijk een flonkerbag,
Met paarelen omringt, in 't midden van haar schaaren,
Op een yvoore troon. haar staatsidochters waaren
Heel beezigh met gebloemt, met kruidt, met gom, en zaadt:
Deez' schift' het van elkaâr. die woogent op de maat.
De Vreê bereiden 't voort. 't een doet de bussen zwijgen.
Het ander bluscht het vuur der heete burgerkrijgen.
Het ander wikkelt Mars, wanneer hy menschen slacht,
Het slaghzwaardt uit de vuist. elk heeft bezondre kracht;
Doch elk bemint de rust. Wie zijt gy, riep de Vreede,
Toen zy Euroope zagh; wat jaaght u hier? geef reede.
Hier, sprakz' al knielend', buight Euroope voor uw' schoot:
Ik kom niet klaagen, dat mijn blonde hairen roodt

Van bloedt, begruist van stof, noch vet van merrigh hangen
Langs mijn doorkerfde rugh, noch dat mijn doodtsche wangen
En borsten zijn doorkrabt, noch 't barsten der granaat',
Noch 't springen van de mijn', noch 't woeden der soldaat':
't Een ziet gy, 't andre heb ik ik, door duizent zuchte',
De booden van mijn smart, doen hooren; maar doorluchte
Godin! ik kom om hulp. hier dient iet uitgewrocht.
Hoedaanigh, vraaght de Vreê, wat heeft de noodt bedocht?
Euroop' hier op; gy moet, om onze twist te smooren,
De veerste Koningen, in aller yl, bekooren
Tot een uitheemsche krijgh. mijn eisch is in uw' macht,
Zoo gy hen vreê vergunt; want dit verdeelt geslacht,
Zal, zoo het rust bekomt, in steden, bosschen, beemden,
Hun handen wapenen, om tegens ons, als vreemden,
In 't veldt ten strijt te gaan. o pallemdraagster! prest
(Zoo stikt mijn burgertwist) de Turk uit zijn gewest.
Ja lokt de woest' Albaan uit zijn besneeuwde kuilen.
D'onburgerlijk' Ibeer, die by 't gediert gaat schuilen,
Van het Hirkaansche meir. de straffe Moscovyt
Uit het beplant moeras. en d'onbemuurde Scyt
Van Oxus vuile kil, begroeit met wildernissen,
Tot daar hem d'yszee, vol van yselijke visschen,
Aan d'andre werreldt hecht. hitst hen op 't Duitsche Rijk.
Laat Fes haar olyfant, als eertijdts voor Afrijk',
Gezaadelt met een burg, door d'Iberstroom doen waaden;
En Babel haar kameel, met wapentuigh gelaaden,
Het koele water uit de Donau drinken. doet
Het rappe Moorsche paardt te wedt gaan in de vloedt
Die Avinjon doorklooft. jaa laat hen, die in 't westen
Hun spieren, als 't gewormt, met menschen spieren mesten,
De Taaghstroom, en de Sein, de Loir, de Scheldt, de Rijn,
De Wezerkil en d'Elb, dat zeeven keelen zijn,
Daar Portugees, daar Vrank, en Duitsch hun aâm door scheppen,
Met scheepen naaderen; zoo zal 'er niemant reppen

Van onderling krakkeel. de noodt, die veel vermagh,
Zal 't vollik in de schaauw' van mijn ontrolde vlagh,
D'uitheemsch' te keer doen gaan; want daar men wordt bestreeden,
Wordt binnenlandtsche twist, de bloedtbron aller steeden,
En dorpen, strak gestaakt. dies maak, o goude Vreê!
Dat ik de vrucht geniet van mijn gedwongen beê.
Zoo sprakz' en loofd' een zucht, die uit haar boezem welde,
Die ik niet kan, noch wensch' aan u te kunnen melde';
Want wie zulx pooght te doen, moet zellef zoo vol smart
Als onz' Euroope zijn. de rijke Vreede werdt
Bewoogen; hadt het in haar macht geweest te schreien,
Zy hadt een zoute beek van traanen, met haar reien,
Ten oogen uitgestort. zy drukt haar rechte handt;
En sprak: rampzaalige schep moedt. ik zal uw' landt
Door zachter hulp behoên. mit riepze haar boodinne.
Reis, zeidze, strak naa 't Noordt, op Taurus berrightinne',
En zegh de kille Vorst, die 't vierde deel van 't jaar,
Door d'ysstaf, heerscht, dat hy zijn krachten by elkaâr
Vergaader, om het vuur der heete krijghsgemoeden,
Al waar Euroop' gebiedt, in 't blaakenst' van het woeden,
Te blusschen. voort ry heen. De maaght beklom haar kar
En mende naa Kalist', de groote beer; een star
Die 't noorderäs bemint. zy liet de paarelstroomen
Van Zanbal aan haar recht', d'Araabsche balssemboomen
Heel aan haar slinke zy. de Kaspiaansche zee,
Die nergens uitgang toond' aan dieze vaak doorsneê,
Schoon dat haar twintigh vloên met golleven verkroppen,
Bezaghze van om hoogh. zy daalt op Taurus toppen.
Haar paarden beefden strak, en snooven schuimendt ys.
Het leutrend bit bevroos. haar pallemkrans wierdt grijs.
Hier zat de strenge Vorst, gedost met beeren huiden,
In 't gaapen van een rots, bekroont met dorre kruiden,
Op een verysde troon, en zwaait de kegelstaf,
Die hy in d'yzer eeuw' van Jupiter, tot straf

Van 't aardtsche volk, ontfing, dat staâgh verwoeder worde'.
Op 't midden van den riem, daar hy zijn kleedt mee gorde,
Hadt hy de waterman, de steenbok, en de visch,
Drie hemelteekenen, daar hy vol moedts op is,
Naar 't leeven afgebeeldt. zijn leedemaaten lilden
Als rieten in den windt. zijn eigen krachten kilden
Dwars door zijn boezem heen. zijn lokken waaren graauw
Van nimmerdooient sneeuw. zijn kloofde lippen blaauw.
Hy klappertande staâgh. 't bloedt klonterd' in zijn aâren.
Zijn winkbraauw was berijpt. de borstelige hairen
Van zijn verwarde baart vast ramlen aan zijn kin
Van gladde kegelen. zijn aanzicht glom als tin.
't Bestandt (zoodaanigh wordt de Vreêboodin geheeten)
Riep deezen Godt haar last van verre, door de reeten
Der guure rotsen, toe. zy dorst niet naader gaan;
Want zy gevoeld' haar bloedt en mergh, al bleefze staan,
Bevriezen. zy vertrok. Hy riep zijn lijftrauwanten,
Daar hy ten strijt meê trekt; die strak van alle kanten,
Zijn zeetel naaderden. hier zagh hy Starrelief,
Veeplaager, Zwaluwschrik, Grasplukker, Loverdief,
Ja al wie yslijk is; Natstremmer, Kegelmaaker,
Sneeuwstrooier, Hagelaar, de woeste Buiebraaker,
De sidderende Koudt, de kille Klappertant,
De grijs bepruikte Rijp, en al wie Febus brandt
Verdrijven, lieten zich voor hunne kaizer vinden.
Men heeft op zijn gebodt, twee lijdelooze winden
Voor vleuglen aan zijn rugh. O Aamstelnimf! vergeef
Mijn pen, indien zy mart. ik heb de schuldt. ik streef
Te hoogh op Taurus kruin. mijn inkt is heel bevrooren.
Ik vrees hier in een wolk van jaghtsneeuw te versmooren.
Mijn leeden zijn verstijft. mijn veeder vriest aan 't bladt.
Ik ben de beer te naa. het is hier slibbergladt.
'k Zie niet dan duisternis; of zoo ik licht kan speuren,
't Is glinstering van ys. Apol, ontsluit uw' deuren,

En licht my met uw' toorts. Nu vloogh de Vorst langs 't zwerk,
Met al zijn hofgezin. hy zet zijn kracht te werk,
Om 't vuur des Oorelogh, als eer, voor twalef jaaren,
Voor eeuwig, in Euroop', met hullip van zijn schaaren
Te dooven, waar hy komt. zijn aassem smoorde 't kruidt,
Deur aâr en middelrift, tot in de wortel uit.
Hy blies van al 't geboomt' het overschot der blaâren;
En spreid' zijn mantel, die, door 't wreedste deel der jaaren,
Van eeuwighduurendt ys, in 't spoorelooze Noordt,
Met hagel geborduurt, met ruige rijp geboordt,
En sneeuw gevoêrt was, neêr. de groene meereminnen,
En stroomgoôn hingen 't hair, de baart, en gladde vinnen,
Vol yzge druppelen. geen beek, noch waterval
Zoo diep, of 't nat bevroos aan yzerhardt kristal.
De schepen wierden, in het zeilen, door het stremmen
Der golleven, gestut. de visschen in het zwemmen.
Neptunus dook naa 't zuidt. de paarden, die de borst
Der aard' betrappelen, strak draafden langs de korst
Der roerelooze vloên. het hart wierdt zoo bekroopen
Van d'yselijke kou, dat het in 't snelst van 't loopen
Bevroos; ja doodt bleef staan. daar 't eer uit harde steen,
Vol kunst, gehouwen, dan van kou gesturven scheen;
Den hondt, die 't schichtigh volgt, met d'oopen muil vol kiezen,
Begonnen, eer hy 't beet, de kaaken vast te vriezen.
Hy bleef al gaapend' staan, als Cefaals jaghthondt deê.
Ten lest' bevroos de Krijgh. Euroopes hartewee
Wiert voor een poos verzacht; maar toen de zon aan 't blaaken,
Den Kreeft, het vierde merk des dwarsriems, quam genaaken,
En dat Pomoon haar hair met versche vrucht op huldt,
En Ceres haar perruik met korenäar verguldt,
Ondooide 't Oorloogh weêr, en viel als eerst aan 't woeden.
De Vreede nam Euroop', om zulk een quaat te hoeden,
Naa dat zy Azië, haar zuster, hadt gekust,
Op d'elpenbeenen koets, en reedt, wel toegerust,

Dwars over Siriën. zy zagh 't bekreeten Kreete,
In 't rijden, door den Turk, den boezem opgereete'.
Het aardtrijk dat de doôn bedekt, was hier bedekt
Met dooden, die de Doodt, die elk tot schrik verstrekt,
Op allerleie wijs, in 't rookend bloedt deedt baaden.
Hier lagh 't mishandelt hooft van een der oudste Raaden,
Aan d'uitgebloede romp van een onnoozel wicht.
Daar d'arrem van een vrouw, doorschooten met een schicht,
Aan 't lijf van een soldaat. gins d'afgekapte handen
Van een spierwitte slaaf, noch vast met yzre banden,
Dicht aan de zwarte stomp van een Moorjaansch tiran.
Hier lagh het bovenlijf van een doorluchtigh man,
Aan d'allervuilste romp der hoofdelooze paarde'.
Het scheen hier dat de Krijgh noch wreê Centauren baarde.
De Rijn, noch Donau heeft ooit zulk een strijt gezien.
Zy liet Korinth, Misseen, en Argus, in het vliên,
Recht achter haar. Kartaag', dat om de heerschappyen
Der wijde werreldt, met oudt Roome wilde stryen,
En Malta, mijde zy. nu zaghze van 't gestamt,
In Etnaas schoorsteenmondt, van ondren uit gebarnt,
Daar Tifon aâm door schept, de naakte reuzen smeeden.
Het hol daar Polifeem zijn balg met menschen leeden,
Al knaagendt, heeft gevult, Cyaan, een brakke stroom,
Die eertijdts bergnimf was, Sardeniën, de boôm
Van 't steile Korzika, en wat 'er van den Tiber,
Van Roone, van Argent, van d'Eridaan, en Iber,
Diez' in een lam verschiep, al kabblend wordt besproeit,
Beschaauwtze van de lucht. nu rendez' onvermoeit
Bezuiden Baleaar. de Mauritaansche bosschen,
Daar Atlas, Eters zoon, met pijnen overwossen,
In harde steen vervormt, de flonkerende randt
Der hemelkreitsen schraaght, liet zy ter slinkerhandt.
Hier mentze naa den Taagh, daar 't hof der Lusitaanen,
De markt, en straaten, met het bloedt der Kastiljaanen,

Door 't zwaardt, gemarmert zijn. zy reedt langs dal en tin,
Tot zy de Sein genaakt, die, door de Heerschzucht in
Een felle wolf verschept, de bloedig' oorloogswaagen,
Daar Mars op zat, voort trok; om 't Rijk der naaste maagen,
Dat hem zijn lelytuin, tot eigen schaa, hulp wiên
Van scharpe doorenen, als dol, het spits te biên.
In 't naadren van den Teems, begafz' haar in de wolken,
Op dat het eedle bloedt, door 't woên der Britsche dolken,
Niet in haar aanzicht sprong. zy sloot haar oogen, om
Het raazend' eilandt, dat, door een vervloekte drom,
Zoo zwart van boosheidt was, als wit van krijt, in 't rennen
Niet aan te zien. waar zy haar waagen heen ging mennen,
Is 't vyantlijke vuur een luttel uitgesmoort.
Geen tiger was zoo wreedt, noch leeuw zoo heet na moordt,
Of hy scheen tandeloos. de nimmerstille baaren
Begaaven haar te rust. de grootste visschen waaren
De kleenste toegedaan. de toomelooze windt
Was afgestreên. het weer was heel tot vreê gezindt.
De blixem wierdt gebluscht. de dolle donderslaagen
Bezaadighden. de duif was veiligh voor de laagen
Der felle havikken en arenden. zy quam
Recht boven Batoos wijk. Hier ziet gy Amsterdam,
O Vreede! sprak Euroop', die 't Oorloogh durft verstooten;
Die door haar Burgervooght, een van haar eêlste looten,
De mondt der Staaten, 't heir het woeden heeft belet;
Die Raadtsheer, die Gezant, daar ik mijn hoop op zet.
Die 't blaakent oorlooghsvuur, voor eeuwigh, pooght te blussen.
Die Kato van dit oordt, die 't Amsterdamsche kussen,
Tot neegen reizen toe, als vaader, heeft bekleedt.
Die 't heiligh Recht nooit heeft gekreukt, om lief, noch leet.
Die om de vryheidt, die het volk met bloedt betaalde,
Te starken, u ten hoof voor 't heil des landts afmaalde,
De zeven tanden zijn aan zulk een Man verplicht.
De Vreede marde lang, eer zy haar aangezicht

Van deeze kaizerin der waatersteên kon wende'.
De Zomer was verby, de Winter raakt ten ende,
Eer zy 't Westfaals gewest beneên de waagen ziet.
Zy daalde met Euroop' in 't Munstersche gebiet.
De Lip en vloeiend' Eems, die op hun randen morde,
Bedaarden op haar komst. waar datze reedt, verdorde
De groene lauwerier, 't sieraadt van Mavors kop.
Daar zy haar elpenkoets, en witte paarden op
D'onvruchtbaar' aarde streek, begroeide 't met olijven.
Waar datze tradt wies palm. zy quam om 't bloedigh kijven
Der Vorsten van Euroop' te slechten, door haar raadt.
Zy schuilt haar in de holt' van eene wolk, en gaat,
Onzichtbaar, in de zaal, om naa den twist te luisteren.
Wat geest zal my 't verschil, zoo 't is, in d'ooren fluisteren?
O van der Burg! die het krakkeelen van Euroop',
Te Munster hebt gehoort, ik steld' op u mijn hoop,
Zoo 't u geoorloft was het Staatgeheim te melde'.
O Drossaart! die mijn lier zoo meenighmaal verstelde:
O Hooft! die 't grijze hoofdt, met geen verwelkbaar lof,
Op 't vleiend' Helikon; maar in het goude hof
Van Febus, met een krans van straalen doet versieren,
Besproey mijn harssenvat, blaas niet dan zuivre vieren
In mijn deurvrooze borst, en stier mijn stramme tong.
O Aamstel leen uw' oor! 't beroemde Vrankrijk dong
Naa 't opperste gebiedt. het moedige Germanje
Beschermd' haar oudt gezagh. het wijtbeheerschendt Spanje
Betoond' zich noch vol krachts, naa veel geleede strijdts.
't Gezeegent Hollandt zocht de paalen van haar krijts
Wijt uit te werreken. het oorloghzieke Zweeden
Wou d'Ooster-Adelaar, door enkle dapperheeden,
Een slaghveêr uit zijn wiek doen trekken. ja de Hes
Was meer tot krijgh gezint, nu dat hy 't leegermes
Getrokken had, dan rust. men kon geen toegang vinden,
Om deeze harten door den bandt der Vreê te binden.

Het yzer' Oorelogh, de nijdig' Eigenbaat,
De woede Zielendwang, het eereloos Verraadt,
De woekerende Wraak, de wreede Dwingelanden,
D'in bloedt deurverfde Moordt, de gloênde Stookebranden,
't Bewimpelde Bedrogh, en d' overgeile Lust,
Verspreiden haar vergift. men scheide; maar ongerust.
De zon was afgeslooft, en dreef zijn matte rossen,
Om al wat aassem schiep van 't woelen te verlossen,
In d'oceaan te wedt. de zorgelooze Nacht,
De dochter, die 't Begin, voor 't Licht, ten weereldt bracht,
Klom uit haar diepe kolk, en nam het veldt der zwerken,
En 't ongemeete rondt, in haar ontvouwe vlerken.
De sluisterende Stilt', de moeder van de Rust,
Die volgd' haar speelgenoot, terwijl zy 't daghlicht blust,
Met zachte wol geschoeit, en deedt, in plaats van spreeken,
Door wijzen, het gediert', de menschen, boomen, beeken,
De winden, spijt Eool, hoe breideloos in 't woên,
En 't loeien van de zee, of 't ysgediert in 't broên
Der jongen had geweest, ja wat zich repte, zwijgen.
De logge Slaapzucht, die 't gezicht niet op kan krijgen,
Beklom, al ronkende, haar stramme koets, en goot
Het drabbig water, dat zy uit de bruine schoot
Van Letes hadt geput, om d'oogen toe te lijmen,
Op onze werreldtkreits. de visch begon te zwijmen.
Het vee wierdt roereloos. de stuurman raakt op zee
Aan 't noodigh roer in slaap. de leegerwachter glee
Het waapen uit de handt. het kon de donker voogels
Niet helpen, datze 't net, de strikken en de koogels
Ontvloogen; want de Slaap verrascht haar in de lucht.
Ik voel, o Aamstelnimf! ik voel de sluimerzucht,
Nu ik haar kracht beschrijf, deur al mijn leeden trekken;
Mijn oogen met een wolk van nachten overdekken.
Mijn veeder schijnt van loodt. mijn handt verliest haar kracht.
Mijn yver geeuwt van vaak. de dach schijnt my een nacht.

Mijn oogen willen toe. indien ik kom te missen,
Verhaal het op den Slaap, en zijn geheimenissen;
Die my, by zonneschijn, de heete geesten blust.
O Aamstelnimf! al d'aardt geraakte toen in rust.
De Slaapgodt quam 't gezicht der menschen heel verduisteren,
En wiegde hunne zorg, om hen voort vast te kluisteren,
Door vleiery in slaap. De geest van vaader Ney,
Die 't Spaansch, en Staatsche heir, in Neêrlandt, door 't geschrey
Des volks, tot twalef jaar met staale ketens boeide',
Verscheen te Munster. zijn sneeuwitte tabbert gloeide
Van flonkerendt gestamt. zijn hooft was met een krans
Van groen olijf omringt. in 't aanzicht speeld' een glans,
Daar Febus zijn perruik, als d'uchtent hem komt hulde',
In wenscht te spiegelen. zijn schittrend' oogh vergulde
De wanten van de zaal; die, tot aan 't ruime dak,
Met geur doorwaassemt wierdt. hy hadt een pallemtak,
Vol bloeissem, in zijn handt. hy oopende zijn lippen.
O harten! sprak hy, ja zoo hardt als Kaukaas lippen,
Wat mort gy dagh aan dagh; wilt gy de Vreed' opdoen?
Zoo hakt geen hout om 't vuur des oorelogs te voên;
Maar smoort den nieuwen krijgh, in haar geboortenisse;
Want nergens gaat het meer den schrander' uit zijn gisse',
Dan in de krijgh. of zijt gy dronken, en niet zat
Van menschen bloet? zie toe, dat gy niet meer bevat
Dan uwe septeren bereiken; want de trotse
Gewesten staan Fortuin ten doel, gelijk de rotse'
In 't barnen van de zee, de woeste breidloosheidt
Der winden. wikt uw' doen. 't voorzichtige Beleidt
Is dochter van de Koelt', de Wraakzucht van de Hette
Laat, bidt Euroop, den Krijgh den Vreede niet verlette'.
Elk waant, hy ziet, door 't zwaardt, zijn landtgeluk te moet
't Is hachelijk; en is 't, 't is door een wolk van bloedt.
O averechts geluk! te dierbaar is de zeege,
Die iemant met zijn bloedt, zoo kostlijk, op moet weege'.

Op, legt de wapens af: gy zijt tot vreê geport.
Een vaste vreê met zijn gebuur te maaken, wordt
Van rijpe harssenen de beste raadt gehouwen;
Maar zeekerheidt van Staat op zijn gebuur te bouwen,
Dat is de slimst'. wie 't volk door dwang beminne doet,
Die gaan voor vrinden, zoo men hen, 't welk leedt verhoedt,
Als vyanden betrouwt. verandert uw' gemoeden,
Eer Godt, op u vergramt, u voor de geesselroeden,
Die op de lendenen der poortelooze buur',
Heel afgesleeten zijn, komt smijten in het vuur;
Op datze, die dus lang en naar om vreede karmen,
Hen, schaaterend' van vreughdt, by zulke vlammen warmen,
Doet het vervloekt gespook des Oorloghs in den ban,
En stapt de heilge Vreê, die d'outste dochter van
De Liefd is, te gemoet. waar toe zoo veel Gezanten,
Op 't jammren der gemeent', met moeit' van alle kanten
Der aard' by een gebraght, als 't meer zal strekken om
De steên te sloopen, dan te bouwen, door uw' drom?
Euroop', die feller krijgh, dan ooit, in 't hart moet lyen,
Heeft, door het marren van de vreê der heerschappyen,
Een steekwondt in haar borst gekreegen, die de vloedt
Van d'onbepaalde zee, en d'aarde met het bloedt
Deurpurpert heeft; daar zy niet licht van op zal rijzen.
Hy beelde hen den Krijgh', 't herdenken doet ons yzen,
Zoo gruwelijk alsz' is, en d'overvloedt der Vreed',
Die hen onkunbaar was, en dat zy in het wreed,
En duldelooz' gevecht, verwoedt, geboore waaren,
Zoo leevendt af, dat dit geen tong, hoe wel ervaaren,
Uit spreeken, noch geen brein, hoe stark, begrijpen kan.
Het zaaligh spook verdween. de morgenstont quam an.
De maan was afgewaakt. de zwaluw raakte wakker.
De zorg ontsloot het huis. de ploegh reedt vast naa d'akker.
De handelaars der vreê verreezen met de zon,
En quamen by elkaâr, waar dat de Vreê, de bron

Der leevendige weeldt, de steigerende wanden,
Tot walging van den Krijgh, met een tapijt bespanden;
Daar Klaar' Eugenia, in 't eeuwighblinkend' hof
Der englen, het beloop des Krijghs, de rechte stof
Tot vreê, in hadt gewrocht. men quam nauw of men twiste.
D'een breide d'andre 't net van allerleie liste.
Het Oorlogh fluistert hen de wapenroem in 't oor.
Die 't woeden staaken wou, kreegh nauwelijx gehoor.
De wreê Megeer, die nooit zoo gruwelijk kon werken,
Dat haar deedt schaatren, klapt' van vreugt haar vaale vlerken
Afgrijslijk teegens een. zy spand' haar schorre krop,
En rimpelde haar kruin, en spalkt' haar lippen op
En liet haar tanden, die vol groene galslijm hangen,
En gift uitbraaken, zien; haar kaaken, daar de slangen
Omkrullen, fronste zy by d'ooren in elkaâr,
En lacht, om 't helsch krakkeel, uit zulk een grijns, zoo naar,
Dat Tethis golleven, verbaast, van strandt afzwalpen.
De bosschen sidderen. de Pyreneen, en Alpen,
Al lillend' daveren. de steeden, op 't geschal,
Weêrgalmen. Cerbrus bast', in 't nooit bezonde dal,
Tot driemaal toe, met zijn drie keelen, op dat schaateren.
Bellone deedt haar zweep door alle landen klaateren.
De zon bezweem van anxt. het leeger wou te veldt.
De zaal was vol geraas. elk steunt op zijn geweldt.
De Vreê, die onheil vreest, deedt strak de wolkgordijnen,
Daar zy haar leest zoo lang in hadt verschuilt, verdwijnen,
En zegt: ontmenscht geslacht! hoe zijt gy dus gesplitst?
Wat helsche raazery heeft u weêr opgehitst?
Uw' arm scheen afgeslooft van 't moorden, is de hitte
Van 't moorden niet geblust? voort helpt de Krijgh aan 't zitte.
Uw' moeder d'Aarde zwemt in merg, in brein, en bloedt.
Geen ongebooren eeuw', noch zoute watervloedt,
Zal deeze vlekken uit haar groenen mantel veegen.
Al wat 'er uit haar borst, bevloeit met aaderreegen,

Komt wassen, zal heel roodt, tot schrik van yder, zijn.
Haar balligh' is vol doôn; dat tuigt de Maas, de Rijn,
De Donau, en de Belt, jaa hondert andre beeken.
Gy zult niet ploegen, of gy zult de graaven breeken
Van het vermoorde volk, en steurenz' in hun rust.
Laat Azië haar oost, Afrijk haar zuiderkust
Vry om gaan wroeten, en bezien of zy meer knooken
Doorëggen, en meer asch doorgraaven zullen. 't spooken
Der doôn zal 't overschot der menschen wech doen vliên.
Gy zult geen vreemde kiel in uwe havens zien.
Geen bouman zal het landt, tot rust der menschen, bouwen.
Men zal Euroope voor een woeste moordtkuil houwen.
Het veldt zal leêgh van vee; de steên van menschen zijn.
De stroomen onbezeilt. geen dier, hoe wreedt in schijn,
Of 't zal het purpre gras, dat uit de rotte leeden
Der menschen groeien zal, met gramme poot vertreeden;
Ja walgen voor 't gewas van 't stinkendt ingewandt.
Wat zoudt gy met het bloedt, zoo dol geplengt, al landt
Gewonnen hebben. staakt, ay staakt! uw' krijgelheeden.
Mijn dochter d'Overvloedt reikt uw' vervalle steeden,
Die uitgemergelt zijn, haar zeegenrijke handt.
Wy willen niet, dat gy de waapens aan den want
Van 't hof zult hangen; neen. zy moeten niet verroesten.
Gy moet naa Soliman, om 't Oosten te verwoesten,
Gelijk in Henrix eeuw' de Vorsten van den Rijn.
Laat Luiters, Geus, Paapist, vergeete naamen zijn.
Doet Deenemarken hout, en Neêrlandt scheepen schaffen,
En Zweedenrijk geschut, om Mahomet te straffen.
De Duitschen 't harrenas, de Kastiljaan den dolk,
De Geenevooizen geldt, de Vrank en Poolen volk;
Zoo zult gy met uw' heir, daar yder voor zal saagen,
Den hongerigen Turk uit Hongeryen jaagen;
Zelf uit Dalmatië. gy zult al wat de rug
Van Tracië bewoont, by feil van leegerbrug,

Als Grieken Xerxes heir deur Bosforus doen zwemmen;
En 't oud' Ieruzalem; ja 't steigrendt Babel temmen;
En domplen 't overschot, daar Indus rijke vliet
Haar schatting in den Schoot van d'ooster Tethis giet.
Waar ghy den grondt met bloedt, in 't naadren, zult besproeien,
Door 't ongeloovigh zwaardt, zal 't spoor vol bloemen groeien,
Die Ajax, Hyacinth, Adoonis, en Narcis,
De werreldt deur befaamt, hoe schoon dat yder is,
Verdooven zullen, spijt de veeders der Poëeten.
Dit zullen Cimberen, dat dappre Gotten heeten,
En deez' Hooghduitschen zijn, hier zullen Mantuaan',
Wat verder Kataloon', en gins Latijnen staan,
Dat zullen Batavier', dat Vrank', deez' Portugeezen,
Dit niet dan Kastiljaan, en dat Poolakken weezen;
Elk geurger dan de bloem, die in het purpre bloedt,
Dat uit de doorenbron van Venus zuivre voet
Quam springen, is geverwt. gy zult, wech vederbossen,
Uw' hoofdt met bloemen, uit uw' eigenbloedt gewossen,
Met lauwerier deurmengt, en groene pallemspruit,
Op 't prachtighst, sieren. maakt, o Vorsten! een besluit
Tot eendracht; kneevelt Mars met zulke taaie koorden,
Als daar hem Mulcibar meê kneevelde. Haar woorden
Ontzetten hen. in hun gemoedt gaat een gety
Van staatzucht, dapperheidt, krijghszeege, raazery,
En wreevelheidt; met schaamt, beweegen, burgerminne,
En reedlijkheidt deurmengt. hoe dwerelen de zinne'!
Nu wil men dus, dan zoo. de Vreê heeft hen gelijk
Als d'akkerman in 't bosch een halfdeurkurven yk,
Die daarze van de windt gedrongen wordt, zal vallen.
O Vorsten! kittelen de naare moordtgeschallen
Uw' ooren, zegtze, meer dan wy? weet gy geluk
Uit krijgh te reekenen? ontzinden, zulk een stuk
Eischt rijper overlegh. ik zal u d'oorloghstochten,
Waar dat' uw' ouderen, nu heil, dan ramp bevochten,

Op 't leevendighst doen zien. mit wees zy op 't tapeet,
Daar zy de wanten van de zaal meê hadt bekleet.
Hier, sprakze, komt de Got Ligurien bespringen.
Daar weet hy met zijn heir de Lombardeez' te dwingen.
Gins worstelt hy met Room'. men klimt'er naa den top.
De Tiber zwelt van bloedt. hier geeft de stadt zich op.
Daar wordt het landt verwoest, door d'uitgelaate rotten.
Gins (let 'er op) verdwijnt het kriighsgeluk der Gotten.
Narcis komt met zijn heir, en neemt de steên weêr in.
Hier slaat hyz' in een dal. daar op een berreghtin.
Gins jaaght hyz' in een stroom, door 't dringen van zijn schaaren.
D'een vliet de doodt op 't landt, en rijdt haar in de baaren
Te moet. een andre zinkt, door 't wight van 't harrenas,
Daar hy zijn leeven vaak, als in een yzre kas
Beslooten, door behiel. deez' om de doodt t'ontdraaven,
Wordt leevendt in de buik van eenen visch begraaven.
Zoo nam de Got, uw' roem, in dit gewest een endt.
Dit heen ('t is overstout) wordt u Gustavus tent
(De Donau deinst van anxt) op 's Kaizers boôm gespannen.
Het grimmelt waar men ziet (ik schrik!) van yzre mannen.
Het lemmer girst van leer. hier dwingt hy 't Duitsche volk.
Daar zoekt hy, door de deught van zijn gevreesde dolk,
Naa 't spoor dat Totila te Roomen braght. hier branden,
Door 't blaaken van zyn toorts, de hutten der vyanden.
Deez' vlucht het hongrigh vuur, dat hy het zwaardt genaakt.
Zulk een verstrekt het strooy, daar hy zijn bedt van maakt,
Tot lijkrijs. d'ander die zijn balligh wil verzaaden,
Wordt, eer hy 't wildtbraadt eet, aan zijnen disch gebraaden.
Deez' wordt 't onzichtbre vuur van zijn onkuische lust,
Daar hy zijn boel omhelst, door 't zichtbre vuur geblust.
Terwijl de ruiter twist, om 't roofgoedt te verdeelen,
Verzwelgt de vlam de hut, en endight het krakkeelen.
Hier toont de kunst Gustaaf by Lutsen op het veldt.
De Schikgodin, die hier zijn paalsteen hadt gesteldt,

Staat achter hem, en dreight, terwijl zy 't vuurroer laaden
Met een moordtdaadigh loodt, zijn tengre leevensdraaden.
Hier braakt de donderbus de koegel, en de Vorst
Zijn vlotte ziel. die zuil, die 't Zweedtsch gewelfsel torst,
Lagh nau ter aardt, of uw'geluk geraakt' aan 't ebben.
Waant Zweeden dan noch heil uit oorelogh te hebben?
Het dwarrelendt Geluk, dat op een losse bal
Haar slibberige voet gezet heeft, biedt u al
Haar hairen, om den leeuw, de kracht der Zweedtsche ranken,
Te boeien. zie wel toe, gy zwelgt vergifte dranken
Uit goude kelken, daar gy noch aan barsten zult.
Zoo slokt de visch het aas, dat dicht om d'angel krult,
Zijn eigen beul, in 't lijf. de roos bedekt de doornen.
De Priester siert de stier zijn hals, en gladde hoornen,
Met bloemen, eer dat hy de kartelige strot,
Voor 't outar, met den bijl, ten offer van de godt
Der hemelliên, doorkerft. zaaght gy met Lynceus oogen
Deur al dat veinzen heen, gy vloekt' het ooreloogen.
Hoe waalbaar dat de Krijgh der Vranken heeft geweest,
En is, kan Vrankrijk zien. hier loopenz' onbevreest,
Als hongrigh ongediert, om naa het prat Milaanen,
Tot kosten van hun bloedt, een ruime wech te baanen.
De windtasslinger woedt. de stormleer werdt gezet.
Bellone drijft het heir, met hitsende trompet,
Naa booven toe. hier valt op 't luien van de klokken,
Een harde hagelbuy van koegelen, van blokken,
Van steenen, en van schroot. daar sneeuwt het smookend asch,
En ongeleschte kalk, en half gebrijzelt glas,
Met gloeiendt zandt doormengt. gins stort een dichte reegen
Van smolten loodt, van pik, en ziedend' oly. deegen
Noch werpschicht wordt gevreest. hier naakenz' aan de muur
Een blixem van herpuis, van fakkelen, van vuur,
En vonken. dit heen valt, in 't heetste van 't bespringen,
Een bosch van balken, en een berg van keizelingen.

Itaaljen lijdt geweldt. hier keert hun oorlooghskans.
Daar vlucht het saagende heir. gins moet de dartle Frans,
In 't vet Siciliën, het kneevlen, moorden, stroopen,
En schenden, in een uur, met wreeder doot afkoopen.
De weêrwraak houdt geen maat. dies stoft niet dat uw' volk,
Door moedigheidt gehardt, met busch, met spies, en dolk,
In 't vruchtbre Vlaandre streeft, in spijt der starke muuren;
Want Vrankrijk heeft haar Vlaams', en Duits', en Spaanse buuren
Welëer door krijgh verschrikt; maar 't moest zoo menighmaal
(Hier ziet gy 't afgebeeldt) als 't overquam door 't staal
Des vyandts weêr te rugh. wat maakt u dan vermetel?
Het schijnt de Vranken licht, om op den Spaansche zeetel
Te klimmen; maar het scheen des grooten Karels zoon,
Door Parmaas dapperheidt, veel lichter, om de kroon
Der Vranken op zijn hooft, zoo kroonrijk, te doen drukken.
Betrouwt niet op uw' macht, al lachten u de lukken
Der oorelogen toe. de vloot voor Orbitel,
En 't heir voor Lerida, zoo redloos in de knel,
Door 't Kastiljaansche zwaardt, dat Vrankrijk luidt dedt weenen,
Zijn spiegels van uw' macht. ik rep hier niet van Meenen.
Of steunt gy op uw' list? list is de leste pijl
Die een voorzichtigh Vorst, voor een metaale stijl,
Om 't Rijk te schraagen, in zijn kooker houdt beslooten;
AIs deeze, zonder 't wit te raaken, is verschooten,
Zoo staatm' 'er deerlijk toe. verbant de vyantschap.
De zon van uw geluk is op den hooghsten trap,
En zal, eer dat gy 't denkt, ('t is zeeker) in het brallen,
Om niet licht op te staan, met bloedt besprenkelt vallen.
Verdrijft de waan van winst, veel t'ydel is uw' hoop.
O Hollandt! die de borst der Vorsten van Euroop',
Door uw' aanminnigheidt, om weederliefd doet branden,
Bezie het wisselen der fiere Neederlanden.
Hier spant het los geluk met Albaas leeger aan.
Daar keert het hem de nek, en zwaait Prins Willems vaân.

Gins lonkt het Parma toe. ik zou u meer vertoogen
Van haar verandren; maar de waarheidt schijnt wel loogen.
Op, haast u tot den Vreê. haast is de beste raadt,
Daar 't marren, als gy weet, voor uwe vrye Staat,
De grootste vyandt is. betrouwt geen wufte zinnen.
De Vorsten doen wel deught, niet dat zy deught beminnen;
Maar om, te meer betrouwt, een grooter schelmery,
Op hoop van winst, te doen. de schepters, zeggen zy,
Die moeten 't beste raân, maar vaak het slimste keuren,
Als 't slimst het noodighst is. de noodt kan niet verbeuren;
Want die geweldt, door noodt, bestaat, die heeft voor heen
(Dus tooien zy 't geweldt) door noodt geweldt geleên.
Het Oorlogh schijnt u wel veel zeegening te toonen;
Maar het gebou dat elk behaaght, om in te woonen,
Mishaaght aan die den val hier van verwachten moet.
Gy stookt een vuur, dat uw' gewest, zoo gy meer woedt,
Tot asch verteeren zal. noch pooght gy 's vyandts wallen
Te brijzelen; maar 't puin zal u te barsten vallen.
Wie zal u hulpzaam zijn in zulk een droeven stant?
Britanje wroet zich zelf met staal in 't ingewant.
De Taagh is trouweloos. de Vorsten van Germanje
Zijn tegens een gekant. geloof ook niet dat Spanje
Een ander, om uw' min, uit nijt, te keer zal gaan.
De Moor beloert zijn kust. 't meineedigh Katelaan
Bestelt zijn wapens werk: en Lisbon doet hem duchten,
Schoon dat haar zeetel kraakt. de Zweedtsche krijgsgeruchten
Zijn niet dan voor haar zelf. Veneedje lijdt gewelt.
De Pool is u onnut. de Heerscher van de Belt
Zult gy om uwe ramp, al berright hy zijn tooren,
'k Weet niet waar door geterght, van blijtschap, schaatren hooren.
Wat tegenwerp hebt gy? o Vorsten! blaast de Faam:
Kastilje leit in zwijm, en Weenen weet nau aâm
Te krijgen, door den Krijgh? men roept ook in de steeden:
't Hooghdraavendt Vrankrijk wordt den boezem toegetreeden.

De kracht van Zweedenrijk is, zonder 't Frans beschik,
Niet dan een donkre wolk. de Hes een oogenblik;
En Hollandt draagt een last daar 't onder zal verpletten,
Zoo haar de Vreê niet helpt. wat baat u het blanketten!
Het veinzen is ondekt. Dus maaktz' 'er veel gedwee.
Mit baard de Faam de klank van Freedrix doodt. o wee!
Haar aanzicht was deurkrabt, de borsten opgereeten,
't Hooft met cipres gehuldt, bey d'oogen roodt gekreeten,
De traanen zijpten langs het snoerelooze hair,
Zy hadt haar schouders, om de Prinselijke baar
Tot Delft te vollegen, met treurgewaadt behangen.
Zy blies niet alsze plagh, met uitgespanne wangen,
Deur 't zilvre mondtstuk van haar dreunende trompet;
Zy hadt haar lippen aan een hoorentromp gezet,
En toete naar, en schor, en droef en dof, in d'ooren,
Als of de vrucht der Vreê in haar geboort' zou smooren.
Hoe saaghden Hollandt, door het sterven van den Vorst!
Zy zucht, en karmt, en klopt, met vuisten voor haar borst,
En scheurt de pruik van 't hooft. haar oogen zijn twee beeken,
Daar Quelling en Verdriet in zwemmen. onder 't leeken
Druipt haar het leeven langs de vaale kaaken neêr.
Zy zou den Doodt, indien hy oogen had, zoo veer,
Door 't aanzien, brengen, dat zy haar ellendt beschreide.
In zulk een bangigheidt, die haar de Vreed' ontzeide,
Vermits het jaar verliep, vertoonde zich de geest
Van Willems strijtbre zoon; maar ruim zoo schoon van leest,
Als toen hy met zijn heir op 's vyants boodem raakte,
En met zijn zwaardt een wegh tot in hun steeden maakte.
Dus quam hy uit de zaal, daar niet dan helden zijn,
Die om den vreede te bevechten, in de mijn',
En in het spits van 't heir hun vyanden genaakte.
Men zagh dat hy den twist der hofgezanten wraakte.
Hy drilde met zijn handt een prikkelscherpe speer,
En brakze voort aan twee, als schuw voor zulk geweer.

Strak wies uit yder endt, tot teeken dat hy vreede
Wou hebben, een olijf. zoo quam hy harten kneede'.
Hy dreef den Krijgh, de bron der gruwlen, op de vlucht,
En volgd' hem naa, en liet de zaal vol zoete lucht.
Dit was het dat de Spaansch', en Staatsche 't hart doorgriefde.
De Vreede zocht deez' twee, door onderlinge liefde,
Aan een te schaakelen. de Nering, d'Overvloedt,
De Rijkdom, d'Eendracht, en de Trou, oprecht van moedt,
Deurmengden, om 't verbondt van Neederlandt te schrijven,
In plaats van inkt vol gal, het sap van zoet' olijven
Met nektar en ambrooz'. de Twist moest elders vliên.
Apollo dreef zijn koets, om 't teekenen te zien,
Heel traagh naa 't westen toe. hy poogt den dagh te rekken.
Diaan quam op haar kar, om 't werk te zien voltrekken,
Veel vroeger dan zy plach, en brocht de starren meê.
Saturnus en Merkuur vertoonden hen gedwee.
De helle Jupiter, die zijn gewijde wetten
Zagh scheuren, en zoo lang met bloedt hadt zien besmetten,
Belonkte Neederlandt: doch Mars verscheen heel gram;
Maar toen zijn minnepop de quixe Venus quam,
Liet hy zijn beukelaar, en wreede sabel glyen.
Mit wierdt het vreêverbondt, hier hulp geen teegenstryen,
Bekrachtight op 't papier. Bellone zwol van spijt:
De vreê van ware vreugt. de rustelooze Nijdt
Verwurp haar doornestaf, en knaagd' haar ingewanden.
De Vryheidt, naast de Vreê, de waardst der zeeven Landen,
Was eerst een enkle naam, toen raaktez' in haar kracht.
Den dagh bescheen ons nooit zoo helder, als dien nacht.
Het oude Roome roemd' op haar gewijde daagen;
Maar Neêrlandt zal dien nacht, die 't Oorlogh quam verjaagen,
Voor heiligh offeren. o Munster! gy zijt door
Krakkeelen rijk gemaakt, nu zult ghy, tot een gloor
Van uwe burgery, door vreê onsterflijk worde'.
De Faam, die Neederlandt, ja heel Euroop' door snorde,

Streek op het hoogh Cariel, daar Ottomans geslacht,
Gedoodtverft door haar klank, 't verëende heir verwacht.
De steeden, daar de Nijl, door zeeven ruime monden,
D'Egiptsche zee bevecht, en die langs Ganges sponden
De paarlen vissen, doen hun poort' en wal verzien,
Als toen Filippus zoon hen in de kroon quam vliên.
De vlugge Waterleeuw begint alree te brullen,
Zijn klaauwen t'openen, zijn taaien staart me krullen,
De vleuglen uit te spreên, de maanen rijzen op,
Ja d'oogen branden als twee Etnaas in zijn kop.
Zoo moedight hem 't gerucht der Neederlandtsche vreede.
Hy wil naa 't landt, wel eer beroemt op hondert steede';
Om 't heir van Soliman aan pletteren te treên.
Het grimmelt, waar men ziet, op d'Itaaljaansche zeen
Van scheepen, die van ver, als hemelhooge bosschen,
Omheint van peekelschuim, ten golven uit gewossen,
Neptuin doen vraagen, of het eilandt Delos weêr
Aan 't drijven is. men zeilt en roeit naa 't Kreetsche meir.
O Baarle! die, hoe oudt, ons noch te jong ontvluchten,
Daar 't Schelt, de Rijn, en 't Y, door zucht tot u, om zuchten.
O mondt die my zoo vaak met spreuken onderhiel.
O brein daar Cicero, daar Flakkus, daar Virgiel,
Daar Aristoteles, en Tacitus in woonde.
O wijsheidt daar Apol zijn lauwren aan verkroonde,
Hoe zal mijn pen de vreught beschrijven, die Euroop,
In 't vreedigh Neederlandt, haar allergrootste hoop,
Bejeegent, zonder u? bestier haar uit den hoogen.
't Is waar, ik heb uw' lijk niet dan met traanend' oogen,
En zuchten naagevolgt, in plaats van treurgedicht
Te zingen; maar de smart belette my mijn plicht.
De Droefheidt bindt de tong. dies stort uw geesten needer,
En vul met Pallas inkt, vol waare weeldt, mijn veeder.
Hoe blaakt de blank' Euroop! al d'andre deelen van
De werreldt koomen zich, op 't eeuwigh vreêgespan,

In Neêrlandt, voor haar troon eerbiedelijk vertoonen.
Het gee1' Amerika, die 't hoofdt met veederkroonen,
Van green en roodt, omringt, en bey haar schouwders met
Een taaie menschenhuidt, van brein en bloedt besmet,
Tot pronk, bemantelt heeft, verlaat haar heete paaden,
Om op haar egedis, met suikerriet gelaaden,
Euroop' te naaderen. op 't midden van de plaat,
Daar zy haar kleedt meê gespt, vertoont zich, tot sieraadt,
Een afgemende zon, die half beneeden d'aarde,
Met haar roobijne koets, en zweeterige paarde',
Die hier dan vuur en vlam, ten muil, en snuit uit gaan,
In 't west op 't water daalt. het zwart en half gebraân
Afrijke, die de pruik vol goude zanden hingen,
Die met haar borstkooraal, en oor', en arremringen,
En halssieraaden bralt, beschrijt haar olyfant?
Behangen met een kleedt, daar Pallas wisse handt
De tuin van Atlas, vol van schitterende toppen,
Met goudt, en zijd in wrocht. de draak met hondert koppen,
Bewaakt de koopre poort, en braakt 'er niet dan vuur
Op Herkles stoute borst, die standt houdt als een muur.
Hier zwelt de Nigerstroom. daar staan d'Egiptsche naalde'.
Gins leidt de vette Nijl, die zy naar 't leeven maalde.
Hy zweet, terwijl de zon de gloênde kreeft genaakt;
Elk druppel is een beek, die d'akkers vruchtbaar maakt.
Zijn armen zijn bestikt met felle krokkedillen.
Hy schijnt zijn hoofdt, met riet betulbandt, op te tillen.
Zoo komtze by Euroop', met glimmendt goudt gelaân;
Zy leit het voor haar neêr, en noemt zich onderdaan.
Het geurigh Azië, dat Febus goude straalen
In 't oost ter werreldt brengt, trekt nu, om mêe te praalen,
Haar staatsitabbert aan, die, langs den breeden zoom,
Met naaldtwerk is versiert. de snelle Tigerstroom
Stort plotsigh van 't gebergt, en wentelt zwaare rotsen,
En boomen door zijn loop, om d'oceaan te trotsen,

Al brullend' in den schoot van d'Arabiersche kolk.
Hier spoelt de zoet' Eufraat de vette kley, om 't volk
Te voeden, over 't landt, en laaft de drooge daalen.
De schuimend' Indus beurt , behangen met kooraalen,
En flonkerendt gesteent, zijn paarlemoere pruik,
En giet de golleven uit zijn kristalle kruik,
Daar hondert beeken van gesmolte glas in vallen,
Met paarelen deurmengt, langs kronkelende wallen,
In 't hobbelende zout. de groote Ganges met
Zijn zwalpendt watervat verrijst 'er uit zijn wedt,
En keert den Macedoon door 't steigeren der vloeden.
Dit heen verteert de zon, door haar vergulde gloeden
't Kanneele fenixnest, 'in 't mirth, en balssemwoudt;
Om 't gaadelooze dier, nu zeven eeuwen Oudt,
Een moeder van zich zelf, en 't geurge nest, door 't blaaken,
Voort tot een vruchtbaar graf en bakermatte maaken.
Zoo wilze naa Euroop', op 't langgehalst kameel,
Om, neevens andre schat, aan 't vollikrijkste deel,
Den heilgen wierooktak, daar elk 't rechtvaardigh wreeken
Der gooden meê verzoent, tot een deemoedigh teeken,
Op t'offeren. de Faam verbreit de wisse vreê.
Elk walght van menschenbloedt. het Oorlogh is gedwee.
De vaader Oceaan, d'omarremer der Aarde,
Die op zijn wagenschelp, met blaauw beschubde paarde',
Met vinnen groen van mos, en maanen wit van schuim,
De spoorelooze paân van 't grondelooze ruim,
Al bruizendt, kloofde, deed' het woênde nat bedaaren,
Door zijn beroeste vork, en riep de waterschaaren,
Die, om den Krijgh t'ontvliên, in zijn puimsteene zaal,
Die met turkoois verwelft, met purperverft koraal
Gevloert, en kristalijn beschooten is, vertrokken.
De rosse Triton, zijn trompetter, dien de lokken
En halfgesplitste staart, en slibberige huidt
Met harde schellipen, en slijmigh neetelkruidt

Bewossen is, die stak (het dreund' in yders ooren,)
Zijn schorre zeetrompet; 't welk een deurboorde hooren
Van paarlemoeder is. zy borlen uit den grondt,
En zien Euroop' vol hoops door 't Neederlandts verbondt.
Vochtleeverende Goôn, (zoo sprak de Godt der wateren)
Bewoont uw' killen weêr. gy zult hier meer voor 't klateren
Der bussen sidderen; noch voor het smookendt puin
Der steeden aarzelen; maar uw' gehulde kruin
Weêr beuren in de lucht. de groote leegerbruggen,
Die gy (o zwaare last!) moet schraagen met uw' ruggen,
Zijn nu voor 't vreedevuur. men zal uw' vloên niet meer
Met dooden dammen; neen. de boosheidt neemt een keer.
Zy juighden dat het klonk, en zwommen, op zijn spreeken
Dwars door de barning heen, naa hun geëbde beeken.
De Niers perruikte zich met lekker klavergras.
De Leistroom met een krans, die hy van bloeiendt vlas,
Van reigers veederen, en geele koorenaren,
Door een gestrengelt hadt. de Rijn deurvlocht zijn hairen
Met rijpe muskadel: de Lip met eike lof.
De Maas begaf zich voort in zijn meetaale hof,
Om kooper, yzer, tin, en loodt van een te scheyen,
En d'aderen van goudt en zilver uit te breyen.
Ja d'Iber vormde zich een mijter van limoen
En small' oranjeblaân. men ziet hem in citroen'
En groen' olijvenschaauw van weeld' op 't water dansen.
De Scheldt vertoont zich weêr, in 't midden van de schansen
Die hy te vreezen plagh. al 't onheil is gestuit.
De Satyrs steeken 't hoofdt ten donkren hoolen uit,
Om in hun tempelen van boomen lucht te vinde'.
Zy hippelen door 't bosch, daar Tyter zijn Lerinde,
Die zy belaagen, voor hun snoepery bewaart.
De dichtkunst gaat in zwang. nu ziet men Adelaart,
Op 't Amsterdams tooned, zijn Haageroos genieten.
Garinter speelt vast op zijn ruispijp, rijk van rieten

Op Amerilles op, de wreede Krijghsgodt wordt,
Nu ons de Vreê omhelst, met keetens vast gegordt,
Uit Neederlandt gesleept, al knarsend' op zijn tanden.
Men hoort geen vrouwekracht, noch ziet geen stookebranden.
Men hangt het roer niet meer, om vry in 't veldt te gaan,
Gelaaden op de rugh. het stroopen is gedaan.
De weegen zijn gebaant. 't is veiligh op de stroomen.
Op Amerilles op, het bloeien van de boomen,
Het ruischen van de beek, het blaeten van het vee,
En 't queelen van 't gediert, getuigen van de vreê.
Op Amerilles op, de schaaterende buuren,
Die stooken 't vreedevuur. de Mey belooft de schuuren
Een rijke koorenoest; de stallen weeligh hooy.
Men drijft de lammren weêr, al zingendt, uit de kooy.
De krijghwolf is verjaaght. dit zijn de goude tyën.
Op Amerilles op, en helpt de Vreê inwyën.
Haar outar is in 't veldt van groene zoôn gemaakt.
Amintas offert palm, en Koridon genaakt
Het outar met olijf, die lauwerier verdoemen.
Kamilla leevert gras, deurmengt met botterbloemen.
Gruzella schaapekaas, en Fillis geitemelk.
Op Amerilles op, neem deeze lindekelk,
Daar ik, tot pronk, in sneedt, sint ons de Krijgh verbande,
Hoe dat Arkadië godt Pan haar offerhande'
In d'oopen beemd op draagt: gy zult voor onze rey
Als Priesteresse gaan, en plengen versche wey
Op 't outar van de Vreê, die duinen, daalen, velde',
En bosschen, voor de steên en dorpen oopen stelde.
Op Amerilles op, het mes is in de scheê.
Zoo klinkt Garinters fluit. o goddelijke Vreê!
(Zoo hoort men Vlaanderen, naa 't speelen van Garinter,)
Ik heb u lang verwacht, ik waand' u in de winter
Te kussen; want het vuur der liefde, dat de borst
Der Neederlanden briet, verboô de koude Vorst

Het water met een schors van slibbrig ys te dekken;
Nu komt gy in de Lent, en doet den Krijgh vertrekken,
En maakt haar veldttrompet, en dolle leegertrom,
En 't morzelendt geschut in Neêrlandt eeuwigh stom;
Of zoo 't zich elders rept, 't is om uw komst te mellen.
Antwerpen doet haar Wal en burghpoort oopen stellen.
Het hof te Brussel juight, om 't heiligh vreêbesluit.
De teelend' Aardt, die 't hoofdt tot aan de schouwders uit
De reeten van een mijn' in Neederlandt quam steeken,
En riep: ô Vreê! hoe traagh verschijnt gy op mijn smeeken;
Die steekt haar aanzicht nu, noch half met bloedt bemorst,
Ten klooven uit, en roept: lang leef de Spaansche Vorst
Met zijn gebuur in rust. lang leef de dappre Wellem,
Die 't harrenas ontgespt, en zijn bepluimde hellem
Doet hangen aan den want, en 't slaghzwaardt needer leit.
Bekoorelijke Leeuw vol fiere moedigheidt,
Gy doet mijn borst, in dit gewest, weer aassem haalen,
Opgaand' Oranje zon! de leevendige straalen,
Die gy in d'uchtent van u heerschappy uit schiet,
Belooven Neederlandt, dat vrygemaakt Gebiet,
Een schoonder middagh, dan August de Roomsche volken.
Uw' Vader vocht om vreê; gy drijft de bloedge wolken,
Die, als gy weet, voor heen vergaarden, om dit landt,
Met schennis, Anxt, Ellendt, Verwoetheidt, Moordt, en Brandt
Te naardren, voor u wech. zy wou noch meerder spreeken;
Maar 't vreedevuur begint haar pruik met vlam te leeken.
Haar oogen zijn bezwalkt. haar keel is hees van rook.
Zy trekt haar aanzicht in haar zelf. het schijnt een spook.
De schrandre Tesselscha, die Salems starke schansen,
Met Godefroy, om d'eer van heilge lauwerkransen,
Langs Tassoos spoor, bestormt, verlaat Jeruzalem,
En zingt aan d'Aamstelstroom; maar met een scheller stem:
Nu zal het veldtgeschrey van Mavors woeste drommen,
Noch 't dondren van 't metaal, noch 't bulderen der trommen,

De handt van Konstantyn, in Freedrix leegersteê,
Niet meer verhinderen: Nassau omhelst de Vreê.
Hy zal in 's Princenhof, met palmen en olijven
Behangen, Willems tijdt met goude vaarzen schrijven.
Zijn zwangre fenixveêr, die nu in arbeidt gaat,
Om iet te baaren dat het keurighst' oor verzaadt,
Belooft ons Poëzy in vierderleie taalen.
De groote Vossius begint zijn aâm te haalen;
Hy schuwt zijn Boekery, en viert met Neederlandt.
Den Heer van Brandtwyk, die het koutste hart verbrandt
Door kusjes, vol van gloedt, de rechte bruilofshymen;
Graswinkel, die de mondt van Roomsch' en Duitsche rijmen
Gestaadigh overvloeit; en Brosterhuizen, die
Te Leide, Pallas tuin, zoo yvrigh als een bie,
De diere honingdau der wijsheit heeft gezoogen,
En weeder te Breeda, vermaart door ooreloogen,
Door d'ooren, in het brein der leerelingen stort,
Zijn beezigh om de Vreê, die my tot zingen port,
Een krans van letteren, die eeuwigh duurt, te maaken.
De fiere Bikkers, de van Baarles, en de Baaken,
De van der Hoevens, en de Hoofden, die de bron
Van het geklooft Parnas, en 't wijze Helikon
Beminnen, haaken vast, met oopen oor 'en oogen,
Naa 't geen de ruime Dam, of Schouburg zal vertoogen.
Zoo zong onz' Tesselscha. Op, Zweedsche Hannibal,
Versmijt uw'wapenen. de Haaghsche Mars heeft al
Zijn krijghstuigh neêrgeleit, om niet meer bloedt te zwelgen.
De Spaansche Pyrrhus plant zijn hof vol pallemtelgen.
Staa Hes, en keer uw' heir; want d'oostersche Jupijn
Wil al de straalen van zijn blixem, in de Rijn,
En Donau, en de Beldt, voor eeuwigh uit doen dooven.
Op Fransche Herkles, doet uw' knots aan spaanders klooven,
En leevertz' aan het vuur. zoo sluit men voor de Moordt,
Als in Augustus eeuw, godt Janus oorlooghspoort.

Strydt tusschen de Doodt en Natuur, of Zeege der Schilderkunst.

Eedele, grootachtbaare Heer, Myn Heer Kornelis de Graaf, Vryheer van Zuydt-Polsbroek, Oudt-Burgermeester en Raadt der stadt Amsterdam, &c.

De felle Doodt, o Graaf! verlieft op graven,
Vertoont zich, hier tot schrik van 't aardts geslacht;
Al wat ooit aassem schiep wordt omgebracht:
Z'ontziet noch harders stok, noch koningsstaven.
Vergeefs is 't staaleschildt en steenewal.
De moordtpijl van de Doodt vliegt overal.

Natuur laat zich tot hulp der menschen vinden.
Zy rukt haar kracht, door noodt geparst, by een:
Maar d'alverdelgster wordt om niet bestreên;
Haar ziekten weeten alles te verslinden.
De kruiden dienen 't volk slechts voor een tijdt.
De doodtschicht voert een onbepaalde strijdt.

Nu komt de Kunst, gewapent met haar verven,
En puikpenseelen, tot bederf van 't graf.
Zy maalt de menschen naar het leeven af.
Zoo hoedt men al wat leeft voor 't eeuwigh sterven.
Die zeege dient Natuur in 's werreldts schoot.
De schilderkunst verwint de Tijdt en Doodt.

Uwer Ed. Groot-achtbaare verplichtste dienaar

Jan Vos

Strydt tusschen de Doodt en Natuur, of Zeege der Schilderkunst.

Toen d'opper Jupiter, door zorg gedreeven,
Zijn oog op 't aardtrijk sloeg, en dat hy 't volk
Zag smooren in een poel van heilloos leeven,
Riep hy zijn vlugge zoon, de hemeltolk;
Voort, sprak hy, bindt de vleugels aan uw hielen,
Gy moet naa 't hof der Doodt; 't is over tijdt:
Ik wil de boozen door haar handt ontzielen;
Dies zeg, dat ik de mensch, die ons bestrijt,
Ten doel zal zetten voor haar scherpe schichten.
De Boosheidt wordt door laffigheidt gevoedt.
Men kan de quaân door straf tot deught verplichten.
Zoo sprak de Dondergodt, en smeet de gloedt,
Die Brontes in de staale blixem smeeden,
Met zijn vergramde vuist, door d'ope locht.
Merkuur, zoo gladt van tong als rap van leeden,
Begaf zich voor gezant op deeze tocht.
Hy deedt de wolken voor zijn godtheidt wijken,
En daalde vaardigh door de dampen heen.
Wie zich in dienst begeeft van groote rijken,
Moet wakker zijn tot heil van 't algemeen.
By 't nevelige Styx, het veer der zielen,
Vertoont zich den gewest vol schriklijkheidt.

Men ziet 'er niet dan ongedierte krielen.
Het aardtrijk is 'er met vergift bespreit.
De grachten zijn gevult met bloedt en traanen.
Het is 'er eeuwigh dor; af is 'er groen,
Zoo is 't van neetelen, van ybenlaanen,
Van scherpe doornen en van distelroên.
Hier nestlen ravens, uilen en herpyen.
Het is 'er staadigh nacht: want Sebus laat
Zijn paarden nimmer naa dit moordthol ryen.
In 't midden rijst een slot dat gruwzaam staat.
De Helgodt heeft de wantt' van yzre plaaten,
En staalestaaven aan elkaâr doen smeên.
Men gaat 'er langs een vloer van herssenvaaten,
Doodtshoofden, schouderblaân en schinkelbeen.
Het is 'er ysselijk in alle deelen.
Voor 't pronkbeeldt brandt een lamp vol beerevet.
Dit lichtvat is gemaakt van bekkeneelen.
Het welfsel is van brein en merg besmet.
Men slibbert 'er in bloedt van heldekoppen.
Hier scherpt men wapentuigh dat onheil baart.
Daar mengt men blaauw vergift. gins dreit men stroppen.
Hier staat een outaar overwreedt van aart.
De priester is gekleedt met menschen huiden.
Hy heeft een doodtshooft tot een wierookvat;
En offert harten van gewijde luiden.
Hier quam Merkuur van vuile mist bekladt.
De Doodt verscheen hem op een troon van beenen.
Haar schepter was een vreeselijke schicht,
Gemaakt van zuchten, karmen, klaagen, weenen,
En al wat moordery op d'aarde sticht.
De vlugge boode durft dit spook nauw naaderen:
Haar giftig' aassem maakte hem bevreest.
Het heete bloedt verkoud' in all' zijn aaderen.
Indien de godtheidr sterflijk hadt geweest,

De damp der doodt hadt hem het oog gelooken.
Hy maakte haar zijn last van ver bekent,
En deist voort uit het hol der woeste spooken.
De Doodt, die alles door haar wapens schent,
Deedt driemaal op een menscheschonk trompetten.
Hier op omringden haar een wreede stoet.
Het toomelooz' Geweldt, de schrik der wetten;
De rustelooze Wraak, belust op bloedt;
De pratte Staatzucht, dol naa heerschappyen;
De sidderende Schrik, de bleeke Vrees,
De woede Krijgh, verzelt van Roveryen;
De heete Moordt, verlieft op menschevlees;
De hatelijke Twist, de val der steeden;
En al wat sterven baart quam in de Raadt.
Mijn krijgsvolk, sprak de Doodt, die pest der Vreede,
Nu is 'er stof tot roem voor onze Staat:
Want Jupiter ontzeit de mensch het leeven.
Merkuur heeft ons, door 't hemelsche besluit,
Het menschelijk geslacht tot roof gegeeven.
Wie zucht tot krijgsroem heeft, streef nu voor uit.
Men krijgt geen zeege dan door dapperheeden.
De lijkcypres zal voor de stoute zijn.
Voort baan een bloedigh spoor, ik zal uw schreeden
Haast volgen in een ysselijker schijn.
Zoo sprak zy, en het spook daar zy op steunde,
Maakt zulk een handgeklap in haar spelonk,
Dat d'afgrondt met zijn yzre wallen dreunde.
De Helhondt blaften driemaal dat het klonk;
De weerklank sloeg de kroon van Plutoos hairen;
En smeet de boot van Karon op het strandt.
Nu scheurde d'aardt van een om 't spook te baaren.
De Staatzucht tradt voor uit als moordtgezant;
Men zag haar in geen harders hutten schuilen:
Zy ging in huizen hemelhoogh gebout,

Daar 't gulde welfsel rust op marmre zuilen.
Zy was verlieft op kroon- en scheptergoudt.
Men zag haar, om aan 't purperkleedt te raaken,
Al d'aardt bepurperen met eedel bloedt.
Elk kreegh nu toegang onder hooge daaken.
Nu volgt de Doodt, verwaant door overmoedt;
Zy hadt haar wapenrok, om meê te praalen,
Met kroonen, zwaarden,boeken, roozenhoên,
En dorre kransen kunstigh doen bemaalen.
Dit was een teeken dat zy 't al deedt bloên.
Haar koets was met een menschenhuidt behangen,
En wierdt van raavens door de lucht gevoert.
De heillooz'uil, bodin der lijkgezangen,
Zat achter op 't verhemelt vast gesnoert.
Elk schrikte toen die vyandin van 't leeven,
Gebooren uit de schoot der helsche Zondt,
Zoo heet op menschemoordt, langs d'aardt quam zweeven:
Want zy, die al wat aassem schiep doorwondt,
Quam hier een schatting vol van gruwel eissen,
Die elk met hartebloedt betaalen moest.
Haar scherpe slagzwaardt was een kromme zeissen;
Een sabel daar zy 't leeven meê verwoest.
Waar dat zy met haar waagen quam verschijnen,
Verwelkte het gebloemt' en groene kruidt.
De zon die 't al verquikt begon te quijnen.
Haar schaaduw blusten 't vuur des leevens uit.
Men zag de visschen in het water sneeven.
't Gevogelt, dat zy in de lucht genaakt',
Verloor, in 't zingen, het geluit en leeven,
En viel op d'aarde die naa bystandt haakt.
Het vaardigh sterven strekt de Doodt tot zeege.
Door bloedtvergieten krijgt haar aanzicht glans.
De zwakke mensch, op aard' om hulp verleegen,
Sloegh het bedroeft gezicht naa 's hemels trans:

Och, och Natuur, och moeder aller dingen,
Zoo riep men met een deerelijk gelaat,
Ziet gy uw liefste schepsels hier bespringen?
Of walgt gy van de mensch, uw eigen zaadt?
De snelle Doodtschicht komt ons dol verslinden.
De versche lijken leggen overal,
Gelijk de blaaden, als de woeste winden,
In 't felst der Herfst, in 't bosch, op berg en dal
De boomen schudden, dat de telgen kraaken.
Geen staale borstweer schut het Doodtgeschut.
Nu woedt het spits in hemelhooge daaken;
Dan weeder in een lage rietehut.
Men kan de vlugge moordtpijl niet bepaalen.
Wat baat het u dan dat gy by Jupijn
In 't midden van de blaauw turkooize zaalen,
Bezaait met starren van een helle schijn,
Ten toon moogt zitten in vergulde troonen,
Als gy slechts voor een enkle poos gebiet.
Wie macht heeft laat zich hier van minder hoonen.
Gedoog niet dat de Doodt dus vinnigh schiet.
Zoo riep men naa het hof der hemelgooden.
Terwijl dat dit op d'aardt gebeurde, hadt
Natuur al wie haar dient ten hoof ontbooden.
Dit hof wordt van een zuivre lucht omvat.
Hier koomen, als het Jaar begint, de reien
Der gooden en godinnen van de zeen,
Van stroomen, bergen, mijnen, bosschen, weien,
En al wie vruchten baart voor 't algemeen;
Want deez' verschijnen hier om 't zaadt te haalen
Van allerhande steen, van kruidt, van graan,
Van paarlemoer en dienstige meetaalen:
Dat zy, om 't volk in alles te verzaân,
Door hulp der Maanden, Weeken, Daagen, Uuren,
Elk op zijn beurt, doen koomen in het licht.

De werreldt kan niet zonder vruchten duuren.
't Is drok in deeze plaats. elk volgt zijn plicht.
Deez' vormen zaadt. die weegen. andre deelen.
Deez' blaast 'er leeven in. in dit gebiet,
Vertoont zich een gewest vol lustpriëelen:
Dit is omheiningt van een zilvre vliet.
Hier ziet men duizenden van schimmen krielen.
Deez' worden hier tot zeekre tijdt bewaardt;
Want dit zijn hier dan ongeboore zielen:
Die, schoonz' onsterflijk zijn door hemelsch aart,
Met sterflijk vlees en bloedt ter werreldt koomen.
Het binnenst van dit oordt heeft vrou Natuur
Tot haar vertrek en zetel ingenoomen.
Zy hadt de dunne Lucht, het lichte Vuur,
Het driftigh Water en de zinkend' Aarde,
Vier opperstoffen, aan haar rechtehandt.
Dit zijn de godtheên daar zy 't al door baarde.
Het lieve Leeven stondt aan d'ander kant.
De jonge Lent, belust op grasgehuchten;
De naakte Zoomer, die ons kooren geeft;
De guure Herfst, met haar verzaadtbre vruchten,
En d'oude Winter, die van koudtheidt beeft;
Vertoonde zich in 't midden van de zaalen.
Hier quam de heere Zon en koude Maan,
Deez' met gestarnt versiert, en die met straalen.
Mijn rijxtrauwanten, veilig d'Almoeder aan,
Nu dat het volk vermeert door heiligh paaren,
Begeer ik dat gy d'Aardt, door my bevrucht,
Zoo lang ze zwanger gaat en in het baaren,
Meer dienst zult doen terwijl zy zulk een zucht
Betoond' aan yder mensch, zoo hoogh van waarde,
Vernam zy 't moordtgeschrey. ô droeve standt!
De sleutel waar dat zy de vruchtbaar' Aarde,
In 't voorjaar, meê ontsluit, viel uit haar handt.

De hemel daverde door 't neederstorten.
Hoe! moet ik hooren, riepze, dat de Doodt
De draadt des leevens, door haar sein, kan korten?
De mensch, daar ik mijn gaaven in besloot,
Heb ik geschept om eeuwigh meê te pronken.
Al wat het aardtrijk teelt, dat is alleen
Dit schoonste schepsel tot vermaak geschonken.
Zal ik dit woên dan moeten dulden? neen.
Ik zal haar moorden, zweer ik, haast beletten.
De schrandre Kunst is starker dan Geweldt.
De Noodigheidt weet het vernuft te wetten.
Zoo sprakze, maar door schrik en Spijt ontstelt.
Zy riep de Willigheidt, een van haar maagden.
Voort, zegtze, haal mijn koets; mijn reis strekt var.
De Willigheidt, die haar in all's behaagden,
Bereid', in aller yl, de vlugge kar.
Deez' is van windt gevormt, die Sefier baarde.
Men spant geen kleppers aan de dissel-boom:
De vier Getyen strekken haar voor paarde'.
Het Jaar, haar vaader, vat terstont de toom.
D'alteelster zetten zich op deeze waagen.
De dartle Jongheidt, aangenaam van leest;
De milde Rijkdoom, die zich doet behaagen;
En d'eedle Wijsheidt ver beroemt door geest,
Geleiden haar tot aan het spoor der wolken,
Voort voerman, riep Natuur, maak grooter vaardt;
Ik wil al wat hier schuilt, tot heil der volken,
Bezoeken, en gebiên dat het op d'aardt,
Noch zee, geen leevendt schepsel zal verslinden.
Het Jaar, haar voerman, nam een sneller vlucht,
En bracht haar eerst in 't hof der starke Winden.
Dit is een plaats omheint van graauwe lucht:
De strenge Noordewindt, de plaagh van 't Zuien,
Verschijnt 'er op een troon van ruwe steen.

Hy zwaait een yzre staf, die hy vol buien,
En woeste stormen, door Vulkaan, deê smeên.
De Winden vliegen hier op dunne vleugelen.
Het huilt, het gonst, het loeit en gilt 'er naar.
Het raazend' onweer laat zich niet beteugelen.
Gy woeste, graauwt ze met een straf gebaar,
Die uwe krachten braakt op holle golven,
Om al wie dat de zee om winst deurvaart,
In 't pekel van haar boezem te bedolven;
Gy, zeg ik, die in 't ingewant van d'aardt,
De grondt doet schudden dat de bergen rijten;
Een siddering, die huizen hoogh en wijt
Zelf gooden tempelen om ver durft smijten,
Ik wil niet dat gy mijn geslacht bestrijt.
Het wordt my, door de Doodt, te stout besprongen.
Mit heeft ze hen een scharpe breidel in
Hun bulderend' en harde bek gewrongen.
Zy brulden gruwzaam: maar de schepgodin,
Deedt hen, door 't dreigen van haar oogen, zwichten.
Nu mend' ze naar een wolk die hooger ging.
Hier vindt men zwavelvuur, salpeterschichten,
En kamfersakkels hel van schittering.
Het dreunt 'er gruwelijk van donderklooten.
De slaagen zijn deurmengt met blaauwe vlam.
Deez' woedt op kielen. die op hooge slooten.
Een ander klooft de boomen zwaar van stam.
Zulk een is afgerecht op toorenkneuzen.
Dit is het wapenhuis van godt Jupijn.
Hier haalde hy geweer, toen 't heir der reuzen
Zijn rijk bestormden, om dat boos fenijn
Zijn onbepaalde krachten te doen weeten.
Zy blusten 't blixemvuur, dat heilloos blaakt;
En sloot de dolle donder aan een keeten.
Van hier is zy in 't koudt gewest geraakt.

Hier houdt de Winter standt, om stof te leenen.
Het is 'er ruigh van rijp en wit van sneeuw,
Het kraakt 'er waar ze rijdt van hagelsteenen.
Dit yzigh oordt begon met d'yzereeuw.
De dingen worden hier uit mist gebooren.
Hier zweeft eeu lucht die 't bloedt in d'aadren stremt,
En 't volk in sneeuw, als in een poel, doet smooren.
Zy heeft deez' kille plaats door warmt getemt.
Nu rijtze naa de twalef hemel Merken,
Die, op het zonnespoor, vol starren staan.
Hier gaf zy yder last om niet te werken,
Dat aan de mensch, haar schepsel, kan beschaân.
Ten lesten wentze na de laagste weegen,
Waar dat zy over reedt verkoelde 't woên.
Haar aassem viel op d'aardt gelijk een reegen.
De dorre steenklip zwol en baarde groen.
De dooden wierde 't bloedt weêr warm in d'aâren.
Indien de zielen niet, door Karons boot
Dwars over Styx gezeilt, in d'afgrondt waaren,
Zy hadt ze weêr herstelt, in spijt der Doodt:
Maar wat de hel ontfangt laat zy niet slippen.
Nu daalt zy in het heet en zweetend' Zuidt;
Dan in het koude Noordt vol steile klippen;
Hier in het dagend' Oost, verrijkt door kruidt;
Gins in het goude West, daar 't licht komt daalen;
Zy klom op bergen tot aan 't zweevendt zwerk;
En ging in holen tot aan Plutoos zaalen.
De Noodt, die veel vermagh, ontziet geen werk.
Wie eeuwigh op zijn zeteltroon wil brallen,
Moet zorg noch zweet noch geen gevaar ontzien.
Waar dat de zorg ontbreekt zal 't rijk vervallen.
De vlugge Wakkerheidt kan lagen vliên.
Hier kreegze wortels, steenen, gommen, sappen,
En groene kruiden die zy dienstigh schift;

Elk overdierbaar door zijn eigenschappen.
Zy mengde balsem met gevreest vergift.
Niet is 'er, door Natuur, vergeefs gewossen.
Zy maakt' all' haare vruchten naa den eis.
De Heelkunst komt de mensch bywijl verlossen.
Zy quam, met zulk een schildt voor 't weeke vleis,
Het krachtelooze volk behoên voor sneeven.
Dus heelde zy op aardt de diepste wondt.
Hoe! riep de koude Doodt, ik die het leeven
De draadt, die haar bewaart, wel eer ontbondt,
Wordt nu verhindert in mijn zeegbaar stryen.
O Jupiter! hebt gy my toegerust?
Zoo ly niet dat Natuur uw heir doet lyen.
Of is uw wraak door d'eerste storm geblust?
Een halve wraak kan hier verzeekert weezen.
Wie 't zwaardt hier rusten laat voor 't endt der straf,
Doet zich aanbiddelijk van yder vreezen.
't Begin was veel te fel, of 't endt te laf.
Zoo sprak de Doodt, en wurp haar scherpe pijlen,
Vergramt, om hoogh. strak hoord' zy een gerucht,
Dat uit een nevel op haar aan quam ylen:
Dit was gesteen, gekarm, geklaagh, gezucht,
Deurmengelt met een klank van deerlijk weenen:
Maar toen de wolk verdween, zag zy 't geweer
Allengs veranderen; hier vielen beenen;
Daar storte hoofd' en arm en schouders neêr.
Zy zag haar pijlen heel van leest vervormen;
Maar niet van vinnigheidt: want dit geslacht,
Uit moordtgeweer geschept, wou d'aardt bestormen;
Doch in de schijn van Ziekten, groot van kracht:
Zoo noemt men deeze beulen aller menschen.
Nu riep de Doodt, geneigt tot wreedigheên,
Dit heillooz' heir, om 't leeven te verflenschen,
Door Bloedtdorst, haar heerout, ter vlucht by een.

Strak quam de koude Koorts, de heete Pesten,
De vette Dronkenschap geverft door drank;
De holle Gulzigheidt, verlieft op mesten;
De bolle Waterzucht, de vuile Stank,
De vaale Bloedtgang, die nauw aâm kan haalen;
De maagre Teering, die al gaande sterft;
De geile Min, verzelt van Venus quaalen;
En d'ydle Wanhoop, die zich zelf bederft
Door vuur, door water, ja door mes en koorden.
Dit waaren hopluy van haar leegerstoet,
Al t'zaamen afgerecht op gruwlijk moorden.
De Doodt, omheint van dit vervloekt gebroedt,
Vertoont zich met een kroon van lijkecipressen;
Die zy, tot roem, met lauwren had deurvlecht.
Op, riep dit opperhooft der moorderessen,
't Is overtijdt dat gy de mensch bevecht.
Natuur, hun moeder, komt mijn macht vertreden.
Geen vuilder brandtmerk voor een machtigh Vorst,
Dan 't smartende verlies van moogentheeden.
Voort, kruipt dit bros geslacht tot in de borst.
Het heir verdeelt zich strak in alle rijken.
Dit leger was Natuur in 't woên te wreedt.
Haar allergrootste kracht moest zelver wijken:
Of zoo de Kunst haar immer voordel deedt,
Zoo was het slechts om 't leeven te verlangen.
Wie dat toen dranken aan de zieken gaf,
Wierdt dikwijls zelf, voor 't bedt, met ziekt' bevangen,
Ja raakte met die ziek, of eer in 't graf.
Men zag de draagers met de lijken vallen.
Dit baarden haar een nijpendt hartewee.
Haar groene mantel, daar zy meê ging brallen,
Om dat 'er Pallas hemel, aardt en zee
In hadt gewrocht, elk met zijn eigen verven,
Verscheurden zy als rag. zy zwol van spijt.

De Leeventeelster scheen toen zelf te sterven.
De Doodt die nimmer lacht deedt 't op die tijdt.
Waar zal ik nu toch, riep ze, naa lang zwijgen,
In 't uiterste gevaar, om bystandt gaan?
Wanneer men diensten, door verzoek, kan krijgen,
Dan houd men eerlijk by zijn minder aan.
Zal ik de schilderkunst nu moeten smeeken?
Ik heb haar, ik beken 't, te lang benijdt.
Waarom? om dat zy naa mijn kroon komt steeken.
Maar het verandren van de vlugge tijdt,
Kan bittre vyanden tot vrienden maaken.
De Noodt, die schrander is, zoekt yders gunst.
Zoo sprak zy met haar zelf, heel doodts van kaaken,
En ging naa 't hof van d'eedle Schilderkunst.
In 't midden van een ruime lauwergaarde,
Leit een verheeve huis van marmersteen.
Hier hangen schilden. hier beroeste zwaarden.
Hier leit een doodtshoofdt. hier een menschebeen.
Hier pronkt een leeuwshuidt. Hier gepeesde boogen.
Wat varder boeken met een oude bandt.
Men ziet 'er overal iet vreemts vertoogen.
Wat elk verwurpen heeft krijgt hier weêr standt.
De kunst verkiest by wijl verachte dingen,
De wanden zijn met zwarte kool bemaalt.
Men kan de handt der geesten niet bedwingen.
De blijde dagh, die in de kamer daalt,
Komt hier slechts door een enkel venster heene,
Dat, om het licht, in 't noorden is gemaakt.
Hier quam Natuur, heel nat door staadigh weenen.
De goude Kunst, die zy beleeft genaakt',
Was toen vast bezigh met haar aartigheeden.
Haar blonde hairen hingen half gevlecht.
De zyde tabbert, daar zy haar meê kleeden,
Was haar slechts met een riem om 't lijf gehecht:

Want yver, weet men, wil geen tooien lyen.
De Poëzy haar grootste zuster, daar
De braafste geesten 't keurigh oor naar vlyen,
Hadt zy, tot hulp, gestaadigh neevens haar:
Want zy wist voordeel uit haar raadt te haalen.
Deez' twee zijn by de Grooten groot geacht.
De kunsten gaan tot in de Konings zaalen.
Nu sprak Natuur, geheel door rouw verkracht,
O Schilderkunst! ô liefste van mijn kinderen!
Op, help u moeder, want zy is in noodt;
Mijn oude krachten, ziet gy, zijn aan 't minderen:
Al wat ik immer schiep is voor de Doodt.
Zy wil niet dat 'er iet op aardt zal blijven,
Daar ik meê pronken kan. ô ongeval!
Gy kunt my, zoo gy wilt, door kunsten stijven.
Ik geef u alle verven zonder tal.
De fierste die op 't aardtrijk, door hun werken
Lang leevent zijn, behoort men ook te zien.
Men kan 't gedachte door het oog versterken.
Mijn Staat vervalt zoo gy geen hulp wilt biên.
De gaaven worden tot gebruik gegeeven.
De Wijsheidt maakt zich door haar pen vermaart.
Dies doe de menschen door 't penseel herleeven.
Zoo sprak ze vol van smart en zeeg ter aardt.
De Schilderkunst, tot in haar ziel bewoogen,
Omhelst haar moeder op het droef vermaan;
En looft haar, door het wenken van haar oogen,
(Want zy is stom) gestaadigh by te staan.
Die groote haatster van het schichtigh sterven,
Die wapendt haar in spijt van 't hongrigh graf,
Met allerhande puik van vaste verven;
En teekende de mensch naar 't leeven af.
De Doodt begon hier door van schrik te beeven.
De grijze Tijdt die nu graagh rusten wou,

Wierdt, door de Maalkunst, nu weêr stof gegeeven
Daar al zijn kracht vergeefs op woeden zou:
Hy liet zijn vaale vleugels moedloos hangen.
Toen vrou Natuur de kracht der Kunst vernam,
Sprak zy: ô Dochter die de Doodt kunt prangen!
Ik zal, tot loon, al wie ik schep een vlam
Doen voelen, die de schilderkunst zal volgen.
Gy zult all' oogen binden aan 't panneel.
Geen woedend' yzereeuw, hoe helsch verbolgen
In 't blanke harrenas, zal 't puikpenseel
Begraaven kunnen onder 't puin der muuren.
Men zal de verven meer ontzien dan bloedt.
De fiere Maalkunst zal meetaal verduuren.
Ik zie, mijn kindt, ik zie de tijdt te moedt,
Dat in het Noordt, bespoelt van zoute golven
Een stadt zal rijzen uit een visschers hut,
Al leit haar grondtvest nu in veen gedolven,
Die u zal strekken tot een starke stut:
Want mit dat Amsterdam (dus zal ze heeten)
De gaffel zwaaien zal van alle zeen,
Zal 't grimmelen van schilders en Poëeten:
Deez' zullen in dit hooft der watersteên,
Een broederschap, door Kretsers raadt, oprechten,
Om u op 't jaargety ten dienst te staan.
Briezé zal, tot sieraadt, festonnen vlechten.
Van speel- en bou- en wapentuigh, en blaân
Van lauwren offeren op uw altaaren.
Zoo wordt uw Faam behoedt voor ondergang.
Apollo zal hier met Apelles paaren.
De Dichtkunst met haar dochters Maatgezang.
Hier ziet men Rembrandt, Flink, de Wit, Stokade,
Daar van der Helst, de Koningen, Quillien,
Van Loo, Verhulst, Savooy, van Zijl, wiens daade'
In 't kleen en zoo groot zijn dat de Doodt moet vliên:

Men ziet 'er Bronkhorst, Kalf en Bol uitmunten;
En Graat en Blom en die penseel en plet,
Veel waarder schatten dan de heldre punten
Van dierbaar diamant in goudt gezet.
Die Stadt zal zich zoo ver, door haare verven
Doen roemen, als haar scheepen zee beslaan.
Zoo sprak Natuur, die 't volk, gedoemt tot sterven,
Nu veiligh, voor de pijl der Doodt, zag gaan.
Men zag de mannen die door wijze raaden,
Hun landt behoeden voor het woest Geweldt;
En zulken die door dappre heldendaaden,
Met loof bekranst zijn in 't gewapent veldt,
Voor eeuwigh deur de wijde werreldt zweeven.
De Doodt heeft op die tijdt haar Staat beschreit:
Want wie dat brein heeft wort tot deughdt gedreeven,
Op hoope van zijn aardtsch onsterflijkheidt.
Dus zag Natuur haar schepsels weeder leeven,
Door verf, vol vlees en bloedt, op 't vlak panneel.
De scherpe Doodtschicht wijkt voor 't stomp penseel.

Byschriften op Afbeeldingen, &c.

Byschriften.

Zijn Excellentie den Heer Joachim Gerstdorp, Ridder, Ryx-Hofmeester in Deenemarken, &c. Door Karel Van Mander geschildert.

Dus laat zich Gerstdorp zien, het licht der koningryken,
Dat deur een wolk van bloedt komt straalen aan de Beldt.
Zyn brein vol wysheidt hoeft geen hart vol moedt te wyken.
Een afgerecht vernuft is starker dan geweldt.
De Tydt heeft hem deurzult in 't merg der grootste dingen.
Zyn spreuken, ryk van zin, zyn paarlen aan de kroon.
Hy waakt, tot schrik van al die Freedrix hof bespringen:
Op zulk een steunstyl rust de Deensch' en Noorsche troon.
Wie dat zyn Vorst verlaat, hy blyft in ramp en zeege.
De tong der wyzen strekt de Vorsten tot een deege.

Den Eed. Gestr. Heer Hendrik Bielke, Ridder, Ryx-Vys-Amiraal van Deenemarken, &c. Stadthouder van Yslandt, &c. Door Karel van Mander geschildert.

Hier ziet men Bielke, d'arm der trouwste Ryxpilaaren:
Het Onder-opperhooft der Deensch' en Noorsche zeen.
Hy brandt om Yslandt, door zyn scheepsheir, te bewaaren:
Zoo houdt hy, door zyn wacht, de kroon en staf by een.
Wie voor zyn Koning stryt doet loffelyke daaden.
Zyn krygsdeugdt hoeft geen faam, zy maakt haar zelf vermaart.

Dit Stamhuis pronkt van oudts met helden lauwerblaaden.
Nu waakt het, om zyn Vorst, door donderbus en zwaardt,
Tot heil van 't Deensch gewest, met luister te doen stygen.
De rust der Ryken is door wakkerheidt te krygen.

Den Eed. Gestr. Heer Hendrik Sandra, Ridder, &c. Ritmeester. Door Geeraarts van Zyl geschildert.

Dus toont de kunst Sandra gewapent met een deege.
Zoo waakt men in de vreê, tot rust van 't vrye Landt.
Wie wakker is bewaart de vruchten van de zeege.
De zucht tot reizen dreef hem naar de Poolsche strandt.
Hier vondt hy zich bywyl in ys en sneeuw begraaven.
Wie dat hem nu wil zien, moet hem langs d'Yselstroom,
Op 't moedigh paardt, gevolgt van ruitery, zien draaven.
In 't noopen met de spoor, en 't handelen van toom,
Ontwijkt hy Kastor niet, beroemt op paardemennen.
De roem van kunst is best door 't keurigh oog te kennen.

Mejuffer Margareta Tortarolus, Zyn Gemaalin, door de zelfde geschildert.

Apel, gy maalt Margreet, om na haar doodt te leeven;
Maar 't is vergeefs: haar Faam is starker dan de doodt.
Al wat Natuur aan elk bezonder heeft gegeeven,

Quam zy by haar alleen uitstorten in haar schoot.
Door kunst en wysheidt kan men alles overwinnen.
Wie andren overtreft verkrygt onsterflykheidt.
Vertoon haar in 't gedrang der wakkre Zanggodinnen:
Maar als een Pallas, die dit Neegental geleit.
Zoo zult gy Margareet naar 't leeven doen gelyken.
Een Beelt vol geest en kunst hoeft geen Godin te wyken.

Den E.Heer Pieter Floriszoon, Vys-Amiraal van Noordt-Hollandt &c.

Dit is hy die 't geweldt vol moedts aan boordt durft klampen,
Spyt hagelbuy van loodt en regenvlaag van bloedt.
Een strijdtbaar waterheldt ontziet geen oorloghsrampen.
Hy stapt zyn doodt in zee, tot heil van 't Landt, te moet.
Zoo kreegh hy vaste roem op Tetis losse paaden.
De scheepskroon wordt gekocht voor dappre heldendaaden.

Den Eed. Heer Andries de Graaf, Oudt Raadt ter Rekenkamer van Hollandt &c. Nu Burgermeester t'Amsterdam. Door Ian Lievensen geschildert.

Dus leeft de dappre Graaf, die 't hofampt heeft verlaaten.
Zoo groot een hooftdeugdt past een Hooft van 't hooft der steên.
Wie dat zich zelf verwint kan d'eigenbaat vertreên.
Toen Kato 't hof verliet, verliet hy d'onderzaaten:

Maar deez' verlaat het hof tot heil van 't bloeiendt Y.
Zoo slaaft men niet voor zich: maar voor zyn burgery.
't Gezagh is heerelyk: doch vol bekommeringen.
De Graaven leeven voor het Recht der steedelingen.

Mevrouw Christina de Graaf, Zuster van de gemelde Heer, &c.

Gy laat ons 't buitenst van christyn door kunst beoogen.
Wie haar wil treffen moet beleeftheidt, oordeel, geest
En wakkerheidt alsaam in haar alleen vertoogen.
Het oog vernoegt zich met geen lichaam braaf van leest.
Wy eissen 't waardtste van het Huis der schrandre Graaven,
Dat door de schelle faam zoo heerlyk wordt verbreit.
Het keurigh oor bemint de heerelykste gaaven.
De glansen worden met het lyk in 't graf geleit.
Vertoon ons 't eedelst door de kracht van uw penseelen.
De weetenschappen zyn onsterfelyke deelen.

Maria de Medicis, Koningin van Vrankryk, &c. Door Hondthorst geschildert.

Dus toont zich Medicis, een moeder van drie Ryken.
De dooren van de Nydt versteekt haar leelybloem.
Al wat Fortuin aan veel der Grooten ooit deedt blyken,
Heeft zy alleen gevoelt. onzeeker is den roem.
Haar klimmen wordt verpoost door zwaare ballingschappen.
De troonen zyn van goudt: maar slibberigh van trappen.

Izabella Klara Eugenia, Hartogin van Brabandt &c. in Nonnekleeding. Door van Dijk geschildert.

Dus ziet men Izabell de hoofsche praal verdryven.
Zy leit het purper om de nonnekleeding af.
Haar hooft behaagt geen kroon, dan die van vreed' olyven.
Zy kiest de palmtak voor de goude paarelstaf.
De toppen van haar deugdt gaan hooger dan de wolken.
De deugdt der Grooten strekt een baak voor alle volken.

Den Eed. Heer Lambert Hendriksz. anders Mooi Lambert, L. Amiraal der watervlooten van haar Hoog-Mog.

Dus ziet men Lambert, die getergt tot oorlogsdaaden,
Zyn vyanden besprong, in 't aanzien van de Moordt.
Wie heldenroem bemint heeft zucht tot lauwerblaaden.
Hy klampt den Taag en Turk in 't west en oost aan boordt,
In spyt van 't dondrendt schut en blixemende klingen.
De dapperheidt ontziet noch vuur, noch staal, noch loodt.
Wie dat om zeege vecht is moedigh' in 't bespringen.
Hy vondt zich meenigmaal in 't heetst van 's vyandts vloot:
Maar hy verwon 't Geweldt, of deedt de zeepest wyken.
De scheepskroon is voor 't Hooft van die de vlag doet stryken.

Laura. Aan de Schilder.

Maal Laura met een speer, zy zal Minerf gelyken.
Verschynt zy met een boog, men ziet de Jagtgodin.
Geef haar een goude staf, zy zal geen Juno wyken.
Vat zy een appel, z'is de Moeder van de min.
Vertoef. myn Laura hoeft geen praalglans van Godinnen.
Al wie men by haar lykt, geniet onsterflyk' eer.
Wie yder overwint, laat zich van haar verwinnen.
Vertoon haar in het veldt: Natuur vereist geen meer.
Het zonlicht kan geen glans van bruine wolken haalen.
Wie schoon is van zich zelf hoeft geen geleende praalen.

Den Eed. Heer Andries Bikker, Heer van Engelenburg, Burgermeester, Raadt en Bewinthebber der Oost-Indische Maatschappy t'Amsterdam, &c.

Dus ziet men 't waakend' oog van 't hooft der vrye steeden.
Op zulk een schildtwacht gaat het bloeient Landt te rust.
Zyn zorg behoeden ons in oorlog en in vreede.
Hy waakt hier in het Noordt door raadt voor d'Oosterkust.
Wie heel voor andre leeft is alles te betrouwen.
Veracht Fabricy 't goudt? spreekt Kato voor 't gemeen?
Strydt Brutus om het volk uit slaaverny te houwen?
Wie Bikker kent, bevindt die drie in hem alleen;
Met reeden blaast de Faam tot in het oor der Mooren:
Deez' is niet voor zich zelf, maar voor het landt gebooren.

Mevrouw Katrina Bikkers, Gemaalin van den Eed. Heer Andries Bikker, &c.

Dit is Katryn: maar 't is vergeefs door verf te leeven.
Haar inborst verwint de pylen van de Doodt.
De deugden worden in het brein van 't volk geschreeven.
Zoo volgt zy Englenburg, haar trouwe bedtgenoot:
Deez' zoekt het Landt, als zy haar huis, door zorg te hoeden.
Door Staat- en huiszorg keert men alle teegenspoeden.

Ovidius Nazo.

Dit is Ovidius, die door zyn veedelsnaar
Apolloos luit verdooft, gelyk de zee de beeken.
Virgiel wordt by Homeer, en Flakkus by Pindaar,
Twee Koningen in kunst, tot hunne roem, geleeken:
Maar dit vernuft heeft staagh een ander voor getreên.
De braafst der geesten kan men nooit meer eer bewyzen,
Dan dat men zegt hy volgt de schrandre Nazoos schreên.
Hy deedt de Faam van d'aardt tot aan de starren ryzen,
Om in de ruime maan een andre werreldtkloot,
Die z'in haar boezem heeft verburgen, op te zoeken:
Want deeze werreldt is, hoe ongemeete groot!
Te kleen, om 't eêl verstandt t'omvatten van zyn boeken..
Hier hoeft geen schildery: 't is slechts een ydle leest.
Wie ryk van brein is zoekt geen eeuwigheidt door verven.
Het heele lichaam was niet dan een enkle geest.
De geest, die schrander is, heeft geen gevaar voor sterven.

Beeldt van de Grieksche Veldtoverste Sofokles, &c.

Dus ziet men Sofokles, zoo dapper met het wapen
Als schrander met de pen, van marmersteen geschapen:
Maar wie hem hooren wil hoe hy t'Athene zong,
Moet luistren naar de maat van zyn Elektraas tong.

A. de Poort, Godtgeleerde &c.

Dit is de Poort daar zich de ziel op durft betrouwen.
Door deeze kan men 't heir des afgrondts buiten houwen.
Wie zich verzeekren wil behoeft geen andre wyk.
Men gaat deur zulk een Poort tot in het hemelryk.

Urbanus de Achtste, Uit het Huis der Barbarinen, &c.

Dus ziet men Barbaryn: maar geen barbaarsch gemoedt.
De Kerk verliest zyn kruin met goude myterkroonen.
Apol gaf hem wel eer zyn groene lauwerhoedt.
Nu hult Euroop zyn hooft, om 't vreêbesluit te loonen,
Met palm en olyloof, het eedelst der sieraân.
Vernuft en deugdt word wel geëert: maar nooit voldaan.

Frederik de Derde, Koning van Deenemarken, &c. Door Karel van Mander geschildert.

Dus maalt men Frederik, de burg der Deensche Staaten,
Die 't trouwlooz' Zweeds geweld deed deizen door zyn zwaardt.

Het Kroon- en Burgerrecht wordt door 't geweer bewaardt.
Hy gespt zich, om de vreê, in yzer' oorlogsplaaten:
Maar voor zyn heldenmoedt is 't heele Ryk te klein.
Een ander vecht met macht: maar hy met hart en brein.
Zyn hooft past kroon en helm, zyn handt de staf en deege',
Een wyze krygsmoedt baart een loffelyke zeege.

Sofia Amalia, Koningin van Deenemarken, &c. Door van Mander &c.

Dus leeft Sofy, de wyst' der Baltisch' Amezoonen,
Die in een vrouweborst een mannenhart omvat.
Vernuft en moedigheidt zyn wallen voor een stadt.
De deught versiert haar meer, dan 't goudt der Deensche kroonen.
Wie dat uit staatzucht vecht, verkrygt een bloedigh lof:
Maar Fredrix Gemaalin verlaat het veiligh hof,
En volgt de Vorst, tot heil der burgers, op de muuren.
Zoo kan een vrouwedaadt een manneroem verduuren.

Christiaan, Prins van Deenemarken, &c. Door van Mander &c.

Dus groeit de Deensch' Askaan, d'opgaande zon der steeden;
Die 't Ryk zoo ryk met hoop van geest en kracht bestraalt.
Men ziet hem stout in kryg, en wakker in de vreede:
Zoo wordt de hoogste prys in Pallas school gehaalt.
Hy weet zijn groene moedt met ryp verstandt te paaren.
Verstandt en krygsmoedt zyn twee starke troonpilaaren.

J. M. Siciliaan.

Dit is de stookebrandt die lest uit Etna quam.
Wie Vrankryk niet aan asch wil zien, moet deeze vlam
Voort blussen in de Sein, tot heil der onderdaanen.
Zoo wordt het Ryk ontlast van brandtschat, bloedt en traanen.

Den Eed. Heer Amiraal Houtebeen, &c.

Dit is hy die de zee zal baanen naar de Mooren.
Heeft hy een been van hout? hy heeft een yzre handt.
Het klotsen van zyn stelt dreunt Aragon in d'ooren
Gelyk een donderslagh. het lichaam van ons Landt
Dat rust niet op zyn been: maar op zyn moedigheeden.
Wie zich vol moedts betoont ontbreekt het aan geen leeden.

Bradshaw, die Koning Karel d'Eerste beschuldigde, en 't vonnis deedt vellen.

Heer Bradshaw en zyn print die koomen over een.
Nochtans is 't beeldt, zeidt elk, heel goddeloos gesneên;
En 't is de waarheidt: want zyn print vertoont de blyken.
Het beeldt moedt godtloos zyn of 't zou hem niet gelyken.

Christina, Koningin van Zweeden, &c. toen zij de kroon aan Karel Gustavus opgedragen hadt.

Dus toont de kunst Christyn, de wyst' der Koninginnen.
Wie vyanden verwint betoont wat hy vermach:
Deez' kan haar vyanden en zich ook zelf verwinnen.
Zoo ziet men dat de zon, die 't al beziet, nooit zag.

Wegh Staatzucht die uw bloedt om kroon en staf durft waagen.
De Wysheidt zoekt geen goudt, maar lauwerier te draagen.

S. O. V. Tooneel-Poëet.

Hier maalt de kunst een geest die kaizers plag te maaken.
En zelver kon hy niet aan d'arme kost geraaken.
Zyn armoedt die ontstondt uit zyn verrykte brein.
De groote dichtkunst maakt haar dienaars dikwyls klein.

Joost van Vondel, &c. Door Govert Flink geschildert.

Dus ziet men Vondels beeldt: wie dat hem poogt te hooren,
Moet luistren naar zyn geest, de bron der Poëzy.
Het beeldt der wysheidt is de schoonste schildery.
De treurtooneelen zyn door dit vernuft herbooren,
En daavren door zyn pen vol traanen, bloedt en gal.
Het spel vertoont den mensch het weifflen van 't geval.
Zoo is de Rynzwaan ons, tot roem van 't Y, verscheenen.
De dichtkunst bindt zich niet aan Roomen, noch Atheenen.

Den Eed. Heer Kornelis van Vlooswyk, Heer van Vlooswijk, Diemerbroek, Papenkoop, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam. Door B. vander Helst geschildert.

Dus ziet men Vlooswijk, die tot heil der vrye steeden,
In 't harrenas te paardt, de vyandt spits aan boodt.

Wie zucht tot Vryheidt heeft betoont zijn dapperheeden.
Een eedelmoedigh hart ontziet noch staal, noch loodt.
Nu waakt hy aan het Y, op 't kussen, door zijn raaden.
Op zulk een hooftstijl rust het hooft der watersteên.
Hy heerst tot troost der goên, en straft tot schrik der quaaden.
Zijn grootste zorgen zijn tot welstandt van 't gemeen.
Zoo groet hy Prins en Vorst uit naam van Stadt en Staaten.
Wie wakker is bewaart het Recht der onderzaaten.

Mevrouw Anna van Hooren, Gemaalin van den Eed. Heer Burgermeester Vlooswyk, &c. Door van der Helst geschildert.

Gy maalt vergeefs aan 't hooft der Duitsche zanggodessen.
Een schrandre vrouw verduurt de schoonste schildery.
Minerf versiert Atheen door kunst en Poëzy:
Maar Anna d'Amstel door haar reeden vol van lessen.
Al wat Natuur aan veel vereert, heeft zy alleen.
Wie haar wil treffen, moet haar wakker oordeel, zêen,
En dichtkunst schilderen. zoo ziet men meer dan leeden.
De wijzen kent men niet dan aan hun schranderheeden.

Den Eed. Gestr. Heer P. Kornelisz. Hooft, Ridder, Drost van Muide, Baljuw van Gooilandt, &c. Door Sandrart geschildert.

Dus ziet men Hooft, het hooft der schryvers en Poëeten:
Maar 't oordeel, ryk van geest, wordt door hem zelf gemaalt.
Apols vernuft is door Apels niet af te meeten.
Staat-nutte schranderheidt wordt door geen verf bepaalt.
Zyn geesten vliegen op de vleugels van zyn pennen,
En baanen hem een spoor, om naar 't gestarnt te gaan.
De wyzen kan men best aan hunne schriften kennen.
Zoo ziet men Tacitus en Maro in zyn blaân.
Men hoeft het hooft van Hooft met geen laurier te naadren.
De schoonste praalkrans wordt gevlecht van schrandre blaadren.

Den Eed. Gestr. Heer Jakob Bikker, Ridder der ordre van S. Mark: Opper-Wachtmeester en Kapitein t'Amsterdam. Getekent door Vaillant.

Hier ziet men Bikker, door 't penseel van verf geschapen:
Den Ridder die de Stadt bewaakt door zyne dolk.
Waar wakkre krygsluy zyn, is 't veiligh om te slaapen.
Den zeeleeuw past een man, die 't brullend' oorlogsvolk,
Zoo heet op roof en moordt, durft stutten voor het woeden.
De Bikkers zyn om 't Recht der Vryheidt te behoeden.

Mejuffer Alida Bikkers, Zyn Gemaalin. Door de zelfde geteekent.

Waarom komt ons de kunst dit beeldt slechts half vertoogen,
Daar 't dubble krachten heeft? om dat haar puikpenseel,
Door 't blaakerende vuur van haar bekoorlyk' oogen,
In 't schildren is verbrandt: maar deeze helft, zoo eel
Van luister, weet haar man het heele hart te wonden.
Zoo houdtz' hem aan haar mondt, haar hals en oog gebonden.

Mejuffer Margareta Raaphorst, Gemaalin van den E. Heer Joan van Hellemondt, Scheepen en Raadt t'Amsterdam.

Dus zag men Venus toen zy d'appel hadt gekreegen.
Door zulk een glans heeft zy van Hellemont verplicht.
D'aanminnigheidt verkrygt op alle harten zeege.
De Minnegodt gebruikt de schoonheidt voor zyn schicht.

Sint Jan den Dooper, Door Bakker geschildert.

Hier zou aan 't leeven van Joannes niet ontbreeken,
Indien dien boettrompet een schel geluit kon slaan.
Ey Bakker! doe zyn mondt, vol hemelsch orgels, spreeken.
Gy hebt door uw penseel het keurig oog voldaan.
Vernoeg ook, want gy kunt door uwe kunst, onz' ooren.
Is hy een stem van Godt? zoo maak dat wy hem hooren.

Den Eed. Heer Gabriel Marcellis, Resident van zyn Koninglyke Majesteit van Denemarken, &c.

Dus leeft Marcelis, als hy 't zonnelicht zal derven.
Nu leest hy tot zijn roem voor Freedriks kroon en staf.
Zijn leeden zullen, maar zijn gaaven nimmer sterven.
Al wat doorluchtigh is verduurt het steenegraf.
Zyn diensten zyn tot heil der Deensche koningryken;
Die hy een handt en mondt verstrekt aan d'Amstelstroom.
Geen krygsramp doet zyn trouw van 's Konings zetel wyke.
Zoo houdt hy 't Zweedtsch bedrog in Neederlandt in toom.
Zyn zorgen zyn om 't hooft der Deenen te behaagen.
Een wakker dienaar hoedt zyn Vorst voor 's vyandts laagen.

Flip van der N.N.

Waarom komt Flip ons hier zyn aanzicht zylings biên?
Is 't wonder? neen: de Nydt weet best op zy te zien.

Den Eed. Heer Geeraardt Schaap, Heer van Kortenhoef, Burgermeester en Raadt t'Amsterdarn; eertydts Gezant der Vrye Neederlanden by de Koningin van Deenemarken en Zweeden, &c.

Dus ziet men Kortenhoef, een mondt der onderzaaten.
Wie voor zyn burgers spreekt verdient geen enkel lof.
Zoo droeg hy zich toen hy, tot heil der vrye Staaten,
Voor Hooftgezant verscheen in 't Deensch' en Zweedtsche hof.
Wie d'eer van 't Landt bewaart behaalt gewenste zeege.
Nooit klimt men steiler dan door 't zorgen voor de Staat.
Zyn faam, dit is het loon, is dus ten top gesteege'.
Hy wordt vergeefs van verf die door de tydt vergaat,
Voor 't volk ten toon gestelt: hy leeft op alle tongen.
Een loflyk Burgervoogt wordt eeuwigh opgezongen.

Mevrouw Maria Spiegels, Gemaalin van den Eed. Heer Burgermeester Schaap, &c.

Dus ziet men Spiegels beeldt, de spiegel aller oogen,
Waar oordeel, huiszorg, tucht en trouw in zyn te zien.
De luister van de deugdt wordt nooit met damp betoogen.
Zy lag by Pallas, om de leedigheidt te vliên,
Op 't steil Parnas ter school, in 't oog der Zanggodessen.

Zoo wierdt zy aan het Y de tiende Zanggodin.
Wie 't brein wil scherpen leent zyn oor aan wyze lessen.
Haar glans en schranderheidt, twee pylen van de min,
Deurwonden Kortenhoef, dat hem de borst deedt blaaken.
Een dubble pyl heeft macht om tot in 't hart te raaken.

Meester Lieven van Koppenol, Vermaart schryver. Door Rembrandt van Ryn geschildert.

Hier ziet men Koppenol, de fenix aller pennen:
Maar wie 't vernuft wil zien moet staaren op zyn schrift.
Op zulke vleugels weet zyn Faam om d'aardt te rennen.
Zyn ganseschacht verwint de diamantestift.
Het zonlicht ryst en daalt: elk is verplicht aan wetten:
Maar 't licht van Lieven ryst, en neemt noch aan in glans.
Minerf verwacht zyn pen om by 't gestarnt te zetten.
Augustus past laurier: maar Koppenol een krans
Van vaarzen, die voor geen beroemde lauren zwichten.
De roem der pennen eert men best met eergedichten.

Olivier Kromwel, &c.

Dit is hy daar Natuur een tiger van wou teelen;
Een schrikdier, dat het wreedtst der wilde dieren tart:
Maar 't is haar' macht gemist; doch niet in alle deelen:
Want in een menscheschyn schiep zy een tygers hart.
Dit toont hy door geweldt, door stroopen en verdelgen.
Jong lust' hem niet dan gal, oudt niet dan bloedt te zwelgen.

De zelfde voor Sint Joris, verzelt van den Amiraal Blaak, geschildert.

Hier ziet men Kromwel voor Sint Joris, neevens Blaak.
Maar 't lykt niet: want hy past veel beeter voor de draak.

Famianus Strada, Historischryver van Alexander van Parma, &c.

Dit's Strada, een Romein, in al zyn blaân zoo schrander
Als Parma stout in 't veldt, hy wykt zoo weinigh voor
De pen van Kurcius, als zynen Alexander
Voor die van Macedoon. elk geeft zyn schrift gehoor.
Hoe loont men zulk een geest? gelyk zyn veldtheers zeege.
De pen verdient niet min lauwrieren dan de deege.

Robbert Dudley, Graaf van Leicester, in een goude lyst.

Hier staat Leicester in een lyst met goude doppen.
't Is waar: maar het vergift schuilt meest in goude koppen.

Alexander, Hartog van Parma, Veldtheer van Flips de Tweede, &c.

Hier blinkt van Parmaas beeldt zoo heerelyk in't waapen,
Gelyk 't verstaalde zwaardt in zyn gevreesde handt.
Het hooft is hem vol brein, en 't hart vol moedt geschaapen.
Hier wint hy door zyn raadt, en gins door teegenstandt.

Hy wykt noch donderbus, noch blixemende deege.
Vernuft en moedigheidt zyn moeders van de zeege.

Aan G. Flink, toen hy een geschilderde Venus in Maria Magdaleena veranderde, &c.

Hier maalt men Venus tot een Sinte Magdaleen:
Haar boek, de minkust, tot een handtboek vol gebeên:
't Blanketvat wordt een bus vol zalf, om Jezus t'eeren.
Wel hem die door 't perseel d'onkuissen kan bekeeren.

Den Eed. Heer Reinout Boekhooven, Kapitein over een Vaandel voetvolk, en Kommandeur van Kadsandt, &c.

Dus leest Boekhooven, die het heldenboek der Staaten
Hulp schryven met zyn zwaardt, dat nu Kadsant bewaakt.
Een wakker krygshooft is het oog der onderzaaten.
Geen bulderendt geschut, dat vuur en yzer braakt,
Noch schitterende kling, belust op bloedt te zwelgen,
Beletten hem, als hy op landt, of water woedt.
Niet maakt 'er stouter dan de zucht tot lauwertelgen.
Nu steunt hy op zyn kruk: maar Vlaandren op zyn moedt.
Hy heeft tot sestig jaar het zwaardt voor 't landt gedraagen.
Een trouwe schildtwacht hoedt de Staat voor 's vyandts laagen.

Den Eed. Heer Nikolaas Tulp, Burgermeester, Raadt, &c. t'Amsterdam.

Dus ziet men Tulp door kunst, die door zyn kunst het leeven
Zoo dikwyls heeft beschermt voor 't woeden van de Doodt.
Zoo heeft hy door zyn tong het nachtheir weg gedreeven;
En redden Amstellandt voor 't nypen van de noodt.
Nu waakt hy door zyn zorg voor burger, weez' en weeuwen.
Zoo leeft men na zyn doodt: want deugdt verduurt all' eeuwen.

Mevrouw Margriet de Vlaming van Oudtshoorn, Gemaalin van den Eed. Heer Burgermeester Tulp, &c.

Dus ziet men Vlamings beeldt: maar haar deemoedigheeden,
Beleeftheidt, tucht en trouw, zyn voor geen aardts penseel.
De Maalkunst toont ons niet dan sterfelyke leeden.
Haar deugdt vereist hier min dan 't hemelsche panneel,
Beslooten met een lyst van starren die staâgh blinken.
Het beeldt der deugt houdt standt, als 't lyk in 't graf zal zinken.

Den Eed. Heer Leeuwe van Aitsma, Rezident der Anzeesteeden, &c.

De fiere Leeuw is aan zyn scherpe klaauw te kennen;
Maar hier verschynt een Leeuw van loffelyker aart:
Deez' kent men aan de kracht van zyn beroemde pennen.
De geesten worden door hun blaaderen vermaart.
Wie Aitsmaas geest wil zien, moet zyn papier bestraalen.
De schranderheidt is niet dan door zich zelf te maalen.

Den Eed. Gestr. Heer Frans Banning Kok, Ridder, Heer van Purmerlandt en Ilpendam, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam. Door van der Helst geschildert.

Dit is van Purmerlandt, een van de Hooftpilaaren
Daar 't Raadthuis vast op staat: zyn ongekreukte moedt
Laat zich niet aan het Y, door woest geweldt, vervaaren.
Een die de Vryheidt mint ontziet geen hartebloedt.
Zyn trouw verstrekt een schildt voor 't oog der watersteeden.
Geen starker wallen dan de trouw der Overheeden.

Mevrouw Maria Overlander, Gemaalin van den Eed. Heer Burgermeester Kok, &c.

Dus toont Maria zich, door 't maalen der penseelen.
Begeert gy d'eedle deugdt, het loffelyk verstandt,
En 't liefelyk gemoedt, drie goddelyke deelen,
Die zy omhelst, te zien? zoo zoekt van Purmerlandt
In geen vergulde lyst: maar by haar huisgenooten.
De gaaven worden in geen schildery beslooten.

Venus door vander Helst geschildert.

Dus ziet men Venus, d'eelst der eelste hooftgodinnen;
Zy pronkt met d'appel, die zy door haar glans verkreeg.
De schoonheidt heeft de macht om alles t'overwinnen.
Nu biedt zy 't blinkendt ooft, daar zy ten top door steeg,
Aan van der Helst. waarom? als d'allereelst in 't maalen.
Wie dat zyn verf bezielt behoort met goudt te praalen.

Mejuffer Magdalena Baak

Dus toont zich Magdaleen: maar wie haar tong wil hooren
En glans begeert te zien, twee gaaven in een leest,
Moet zich veranderen in oogen en in ooren:
Of hy blyft onverzaadt van schoonheidt en van geest.
De wysheidt is voor 't oor, d'aanminnigheidt voor d'oogen.
Deez' dient de min voor schicht, die beezigt hy voor boogen.

Den Eed. Heer Freedrik de Vries, Rezident van haar Hoog. Moog. by zyn Koninklyke Majesteit van Deenemarken, &c.

Dus leeft de Vries als hem het leeven heeft verlaaten.
Noch leeft hy langer door zyn dienst aan Neederlandt.
Hy waakten in de Zondt tot rust der steên en Staaten.
Zoo droeg hy zich, toen hy in Holstein voor Gezant
Den doop van 's Hartogs kindt eerbiedigh quam genaaken.
Wie dat zijn plicht volbrengt wordt loffelijk verbreit.
De trouw is machtigh om onsterfelyk te maaken.
Zyn onvermoeide zorg en vlugge wakkerheidt,
Zyn door hem zelf gemaalt in 't hart der vreemde Ryken.
't Onzichbre kan men door zich zelver best doen lyken.

Kupido, door Quellinus, uit marmer gehouwen.

Hier staat de zachte Min van harde marmersteen.
Is die hem koel beziet zelf niet van marmer? neen:
Hy is als in een zee van ys en sneeuw verdronken.
De hardtste steen laat zich door 't slaan van staal ontvonken.

Den Eed. Heer Joan Hinloopen Jakobsz. Scheepen t'Amsterdam. Door van Loon geschildert.

Dus ziet men 't buitenst van d'oprechte Hindeloopen:
Maar 't binnenst, nooit van nydt, noch eigenbaat deurkroopen,
Verschynt ons braaf van aart, in 't Raadthuis aan het Y.
't Vernuft wordt niet vertoont door verf, noch tekenpennen.
't Onzichbre kan men niet dan aan het oordeel kennen.
Zoo ziet men, als hy spreekt voor 't recht der burgery,
't Afbeeldtsel van zyn hart, zoo leevendt als zyn leeden.
Geen schoonder schildery dan 't beeldt der schranderheeden.

Mejuffer Leonora Huidekoopers van Maarseveen, Gemaalin van den Heer Scheepen Hinloopen, &c. Door van Loon geschildert.

Hadt Leonoor de vrucht van Atlas boomgaart in
Haar schoone handt, zy was de Moeder van de min.
Behoeft zy d'appel? neen: Natuur heeft haar beschonken
Met appels van agaat: maar van een heter gloedt
Dan Paris appel: want deez' doen het hart ontvonken.
Wie dat de borst verwint, is meester van 't gemoedt.

Zoo heeft van Maarseveen haar Egaas hart verwonnen.
Een helder voorhooft is een hemel met twee zonnen.

Sybrandt Kamey, en Maria Koppen, Zyn Huisvrouw. Door Geeraarts geschildert.

Dit 's Koppens, noch Kamey: maar Venus en Adoon.
Heeft zy op haar perruik geen purpre roozekroon?
Noch drilt zyn handt geen spriet om harten te verschrikken?
Het is geen noodt: Zy draagt de roozen op haar koon,
En hy vertoont de spriet, op 't scherpst, in zyne blikken.
Zy blaakeren elkaâr door 't kuische minnevuur.
Geen heeter toortsen dan de gaaven van Natuur.

Den Eed. Heer Albert Pater, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam. Door vander Helst geschildert.

Dus ziet men Pater, die hier standt hiel op de wallen,
Toen 't brullende Geweldt in Amstellandt verscheen.
Het zyn geen dappre die met veederbossen brallen.
Maar die in noodt het zwaardt aangorden voor 't gemeen.
Nu strydt hy door zyn raadt tot heil der burgerye.
Geen grooter roem dan 't Recht der Steeden te bevrye.

Jufrouw Margriet Lasmans, huisvrou van Eugenius Fontein. Door Ian Lievensen geschildert.

Wie d'Eer, de Schoon- en Schranderheidt
In d'ommetrek van een wil maalen,
Behoeft geen Venus beeldt te haalen:
Dat drietal, overal verbreit,
Zien wy in Lasmans beeldt vertoogen.
Wie verder zoekt is vert bedroogen.

Voor zeeker Raadthuis in Duitslandt, staat het Beeldt van de Gerechtigheidt met een zwaardt zonder schaal in de handt.

Dit pronkbeeldt plag wel eer Gerechtigheidt te heeten:
Maar nu 't de schaal verwerpt, en 't zwaardt niet heeft versmeeten,
Is 't van een ander aart; dies dient hier by gestelt:
Dit Raadthuis wordt bewaardt door 't goddelooz' Geweldt.

Den Eed. Heer Kornelis Witsen, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam, &c. Door vander Helst geschildert.

Dus maalt men Witsens beeldt, vol geest en dapperheeden.
Zoo ziet men Grieks vernuft en Roomsche moedigheidt.
Door zulk een dubble kracht bewaart men volk en Steeden.

Wie 't algemeen bestiert eist moedt en wys beleidt:
Zoo gijpt men niet in weeldt, noch strandt in teegenspoede.
De wakkerheidt van Wits helpt landt en zee behoede.

Marmerbeeldt van den zelfden Heer. Door Quellinus &c.

Hier ziet men Wits, door kunst, uit marmersteen gesneeden.
Vernuft noch moedt wordt in geen steen ten toon gestelt.
Zyn wakkerheidt bewaakt de markt der watersteeden.
Zoo wordt de Staat behoedt voor laagen en geweldt.
Hy helpt de zee, door raadt, in 't West en Oost ontsluiten.
Zyn wysheidt strekt het Landt niet min dan bus en zwaardt.
Het zeegedrocht is best door oorlogsraadt te stuiten.
Zoo volgt hy 't oude spoor der Witsens trouw van aart.
Verduurt de Tydt zyn beeldt? zyn lof verduurt de Tyen.
De faam der Grooten leeft in 't hart der burgeryen.

Mevrouw Katrina Opsy, Gemaalin van den Ed. Heer Burgermeester Witsen.

Dus toont zich Opsy in het bloeienst van haar jeugdt.
Haar glansen zyn versiert met schranderheidt en deugdt.
Aan zulke keetens heeft zy haar gemaal gebonden.
Het hardtste hart laat zich van geest en deugdt deurwonden.

Den E. Heer Dokter Samuel Koster, &c. Door Sandrart geschildert.

Dus ziet men Koster, die de Doodt aan 't Y doet zwichten.
Natuur, d'Almoeder, wordt bywyl door kunst geredt.
Het Stadt- en Staatnutspel deedt hem de Schouwburg stichten.
Zoo wierdt Apollo, door zyn zorg, ten troon gezet.
Hy leert ons, door zyn pen, de plicht der onderdaanen.
Wie 't woeste volk betoomt heeft loffelyke kracht.
Nu smelt de Schouburg, door zyn treurspel, heel aan tranen.
Dan schaatertze van vreugdt, door 't kittlen van zyn schacht.
Hy wykt geen Marciaal, om 't boos gemoedt te steeken.
Een afgerecht vernuft zal nimmer stof ontbreeken.

Gerrit Barentsz. Zwaanenburg, Opper-Bouwmeester t'Amsterdam.

Dus ziet men Zwaanenburg, beroemt door zyn gebouwen.
Hy toont ons out Atheen en Roomen aan het Y.
Zoo ziet men in een geest de geesten van all' d'ouwen.
Een ander leest door verf van doode schildery:
Deez' door zyn eigen kunst, als by het licht zal derven.
De geesten leeven, door hun kunsten, na het sterven.

Mejuffer Elizabet Vastriks, Door Ovens geschildert.

Dus ziet men Vastriks, in het vroolykst van haar jaaren.
Haar mondt is van koraal; haar oogen vol van vuur:
Haar kaaken zyn bekleedt met rooz' en lelyblaaren.
Zoo ziet men in een beeldt de wondren van Natuur.
Noch siert zy door haar deugdt de roem van deeze gaaven.
De deugden blinken noch als 't lichaam is begraaven.

Den Eed. Gestr. Heer Kornelis de Vlaming van Outshooren, Ridder, Heer van Outshooren, en Gnephoek, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam, &c.

Hier wordt Outshoren, door de kunst, in glas gedreeven.
Het glas is helder: maar zyn faam heeft schoonder glans.
Wie 't algemeen beschermt zal 't sterven overleeven.
Zoo klimt men langs de trap van eer naar 's hemels trans.
Zyn inborst is tot heil van burger, weez' en weeuwen.
Zoo droeg zyn vaader zich op Raadthuis en in Hof.
De roem van d'Amstel wykt geen roem van Roomlus eeuwen.
Wie d'onderdaan bezorgt ontbreekt geen duurzaam lof.
Het glas zal bryslen: maar Outshooren eeuwigh blinken.
't Gerucht der Grooten is een zon die nooit zal zinken.

Juffrouw Katrina Hattevier, in een landtschap.

Katryn komt ons in 't bosch, vol zwier en geest genaaken.
Zy bindt all' oogen aan de glans van 't aangezicht.
Aanminnigheidt heeft macht om 't koudtste hart te blaaken.
Haar voorhooft is versiert met dubbel zonnelicht.
Atheene was vol moedt op Pallas schranderheeden;
Oudt Argos bralde lang met Junoos braave standt;
En Cyprus roemden op vrouw Venus schoone leeden:
Zwyg Cyprus, weg Atheen en Argos, Amstellandt
Komt uwe faam, o drie! alleen door een verwinnen.
In d'omtrek van een vrouw verschynen drie godinnen.

Den E. Heer Jakob Jakobsz. Hinloopen, Scheepen en Raadt t'Amsterdam.

't Is Hindeloopen die men hier door verf ziet Leeven:
Zyn inborst ziet men best waar dat hy recht, of raadt.
De geesten worden door geen doode verf beschreeven.
Zyn zorgen zyn tot heil der burgery en Staat.
Het lichaam van ons Landt vereist geen andre leeden.
De Staatsche Staat houdt stal door wakker' Overheeden.

Den Eed. Gestr. Heer Jakob van Wassenaar, Ridder, Baron van Wassenaar, Heer van Obdam, &c. L. Amiraal van de Scheepsvlooten der Vereenigde Neederlanden.

Dus toont zich Wassenaar, het Hooft der Staatsche vlooten:
Maar niet bespat van bloedt, noch klam van zweet en teer.
Zoo zag men hem in 't Oost, tot heil der Bontgenooten.
Wie Bontgenooten helpt behaalt een eeuwig eer.
Hier is hy koel in 't raân, daar heet in oorlogsdaaden.
Zoo maakt hy zich op landt en ook in zee vermaart.
De scheepskroon past hem als zyn krans van lauwerblaaden.
De donder van zyn schut, en blixem van zyn zwaardt,
Ontsluiten alle zeen, om veiligh uit te vaaren.
De dapperheidt kan heil, voor 't Landt, op baaren baaren.

Den E. Heer Bartolomeus Schout, En Joanna van Oorschot, zyn Huisvrouw.

Dus ziet men Schout en 't beeldt van zyne vrouw verschynen:
In 't leeven ziet men tucht, beleeft- en schranderheidt.
De gaaven houden stant als vlees en verf verdwynen.
Niet duurt 'er langer dan een loffelyk beleit.
Hun zorgen zyn altydt, om hunne plicht te pleegen.
Wie dat zyn plicht voldoet verkiest de beste weegen.

Den E. Heer Pieter Schout, Op zyn Paardt geschildert, &c.

Dus zag men Schout, toen hy Oranjen in hulp haalen.
Hy wykt geen Kastor in het mennen van een paardt.
Wie 't hof ontmoeten wil, behoort in all's te praalen.
Hy toont zich afgerecht, om 't schitterende zwaardt,
En balderendt pistool, als 't noodt doet, te gebruiken.
De dapperheidt verstrekt de steeden tot een schildt.
Wie dat de Vryheidt mint behoedt haar recht voor duiken.
Zyn zucht tot weetenschap, die nimmer tydt verspilt,
En oordeel over kunst, bestellen stof tot dichten.
Wie ryk van gaaven is weet yder te verplichten.

D. G. K. door N. N. geschildert.

Dus ziet men Diedrik, door 't penseel, van verf vertoogen.
Maar 't binnenst overwint de verven vol van kunst.
De Doodt heeft op vernuft, noch inborst geen vermoogen.
Zyn yver voor de Stadt ontziet noch nydt noch gunst:
Zoo weet hy d'Eigenbaat, aan d'Amstel, te vertreeden.
Wie dat zyn plichten pleegt voldoet zyn Overheeden.

Den E. Heer Erasmus Scharlaaken, Penningmeester, &c.

Dus toont de schilderkunst het buitenst van Scharlaaken:
Zyn inborst, braaf van aart, verschynt op geen panneel.

D'onzichtbre deugdt is door geen verf bekent te maaken.
Den mensch verstrekt zich zelf een leevendigh penseel.
Zyn zucht tot kunsten, gaat d'Apollen en d'Apellen,
Als hy zyn zorg verpoost, eerbiedelyk te moet.
Zoo plag Meceen de kunst, tot roem, in 't top te stellen.
Wie eedle geesten eert betoont zich eêl van bloedt.
Noch kan zyn Egaas glans en geest hem meer bekooren.
De schoonheidt is voor 't oog, de schranderheidt voor d'ooren.

Mejuffrouw Anna van Erkel, Huisvrouw van den Heer Penningmeester, &c.

Apelles, maal dit beeldt: maar meng uw verf, in 't maalen,
Met roozen, lelien, robyn en elpenbeen.
Wie 't schoon wil treffen, moet de Schoonste stoffen haalen.
Een pronkbeeldt van Natuur vereist aanminnigheên.
Doorzult het bly gelaat met zout van braave zeeden.
Ik zwyg van simbelsnaar en vaarzen vol van geest.
Gy moet Minervaas standt, vrouw Venus blanke leeden,
En Junoos achtbaarheidt vertoonen in een leest:
Zoo paait gy de Natuur, die haar met recht doet minnen.
Een aardtsche vrouw vertoont drie hemelsche godinnen.

Mejuffer Margriet van Vlooswyk, In een Krans van bloemen geschildert.

Dus toont de kunst Margriet, omheint van schoone bloemen.
Zoo pronkt de Lent als zy de feest van Flora viert.

Al wat aanminnigh is behoort men op te roemen.
Het aanzicht van dit beeldt wordt te vergeefs gesiert;
Natuur beschilderde haar welgevormde kaaken,
Met roozen, leliën, en al wat liefde baart.
Wie schoon is hoeft zich niet door verf bemint te maaken.
Hoe! deeze bloemen zyn niet door de kunst vergaart:
De lier van Orfeus heeft gediert naar zich getrokken;
Margriet wist door haar keel vol englen, schel van klank,
De bloemen ryk van glans en geur tot zich te lokken.
Niet trekt 'er verder dan bekoorelyke zank.
Haar stem komt in 't gebloemt als in onz' ooren dringen.
Een schelle keel heeft macht op onbezielde dingen.

Den Eed. Heer Symon van Petkom, Heer van Nieuwegaarde, Resident by zyn Majesteit van Groot-Britanje, &c.

Apelles wacht u wel, nu gy begint te maalen,
Van meer te toonen dan het beeldt van Nieuwegaardt.
Beleeftheidt, trouw en geest begeeren ruime paalen.
Al wat onsterflyk is wordt door de Faam vermaart.
Zoo schoon een schildery behaagt de keurigst ooren.
Zyn loffelyke zorg, voor Freedriks vrye kroon
Is nu in 't Britsche hof, als eerst in 't Spaansch te hooren.
Staatnutte zorgen zyn steunstylen voor een troon.
Wie voor zyn Koning waakt gevoelt zyn mildigheeden.
Zoo kreegh hy Nieuwegaardt, toen hy ten hoof verscheen.
Hy mint de teekenpen en dichtkunst, ryk van reeden.
Vertoon, o kunst! vertoon dien grote Kunst-Meceen:
Ontrukt het hof ons 't lyf? wy willen 't beeldt niet derven.
In 't afzyn leeft men noch door kunst van doode verven.

Franciscus Snellinx.

Dus ziet men Snellinx, door 't penseel, van verven blaaken:
't Vernuft vertoont hy zelf door zyn beïnte schacht.
Zoo weet hy zich op d'aardt onsterfelyk te maaken.
De Doodt, die 't al verslint, heeft op de geest geen macht.

Den Eed. Heer Jakob Fransz. Hinloopen, Scheepen t'Amsterdam: nu Kastelein van Purmerent, &c. Door vander Helst geschildert.

Hier ziet men d'omtrek van een inborst braaf van aart:
Deez' toont zich overal met moedigheidt gepaart.
Waar deez' bezonder zyn, hier zynz' in een geslooten.
Dit zyn de pylen die zyn Egaas hart doorschooten.

Mejuffer Maria Huidekoopers van Maarseveen, Gemaalin van den Heer Scheepen Hinloopen, &c. Door vander Helst geschildert.

Beleeftheidt, oordeel, tucht, en wat Natuur ooit schonk
Aan vrouwen, zettenz' in dit aangezicht te pronk.

Zy hoeft geen minnetoorts, om haar gemaal te blaaken.
Geen heeter fakkels dan schoon' oogen, mondt en kaaken.

Den Eed. Heer Witte Cornelisz. de Wit, Ridder, Vys-Amiraal van Hollandt &c.

Dus zietmen Witte met de scheepskroon op zyn hairen.
Hadt hy de drietandt in zyn vuist, hy was Neptuin.
Wie dat voor koegels zwicht, hy staat gelyk een duin.
Zyn oorlogs-yver brandt in Tethis koude baaren.
Zoo weet hy 't vuur des Nydts te blussen door zyn bloedt.
Hy zag de Doodt, die hem doet leeven, te gemoedt:
Maar 't hart was hem te hardt om 't krygsgevaar te wyken.
Dat hy een lyk wierdt kost zyn vyandt duizent lyken.

Den Eed. Heer Symon van Hoorn, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam, &c. Door Govert Flink geschildert.

Dit is van Hooren, die een hooren kan verstrekken
Van burger-overvloedt: want hy bewaakt het Y.
Waar trouwe zorgers zyn, is ryke vrucht te trekken.
Het oog vermaakt zich wel door deeze schildery:
Maar 't oor is onvernoegt, elk wil van Hooren hooren.
De wysheidt, groot van roem, wordt best gezien door d'ooren.

Mevrouw Magdaleena Moens, Dochter van Heer Moens, Raadtsheer van de Kaizer, en Ontfanger van de Koning van Spanje, kuische Echtgenoot van Baldees, Veldtheer in 't leeger voor Leiden.

Dus ziet men Moens, waar dat Natuur, om meê te pronken,
Haar gaaven ryk van roem, zoo mildt aan heeft gedeelt.
Wat elk bezonder siert, is haar alleen geschonken.
Niet trekt de harten meer dan een aanminnigh beeldt.
Zy dompelde haar glans in 't water van haar traanen,
Om dat men Leiden niet zou dompelen in bloedt.
Zoo deedt zy haar Baldees, tot heil der onderdaanen,
Het zwaardt ontvallen, eer 't zyn moordtlust hadt geboedt.
De hardtste harten zyn door traanen week te maaken.
Haar schoon- en kuisheidt strekt hem tot een minneschicht.
Een welgeschape vrouw kan koude boezems blaaken.
Heel Neerlandt heeft zy, door haar deugdt, aan haar verplicht.
Wat Judith deedt door 't zwaardt, deedt zy alleen door schreien.
Wie Leien heeft ontzet verdient een beeldt in Leien.

Erasmus beeldt, &c.

Hier staat Erasmus beeldt, is 't om zyn wysheidt? neen;
Want Christus, d'allerwyst, heeft hier geen beeldt van steen:
Het is om dat hy 't quaadt der monken heeft verstooten.
Hadt hy dan geus geweest hy was van goudt gegooten.

Mejuffrouw Joanna Six, Gemaalin van den Ed. Heer Pieter Six. Aan Ian Lievensen, &c.

Wie dat Joanna maalt, moet verf met kunste paaren.
Het schoon wordt best gekent van die vol oordel zyn:
Maar bindt de blindtdoek van de min, om niet te staaren
In 't schildren, voor uw oog. men kan de zonneschyn
Nooit veiliger bezien, dan deur de bruine zwerken.
Wie zich verzeekren wil moet teegens onheil werken.
Als gy haar kaaken vormt, die booven daar de lente,
Met haar bekoor1ykheên, komt brallen voor altoos,
Dan moet gy roozeblaân op witte lelien ente':
Maar doop uw puikpenseel in goddelyk ambrooz'.
Weet gy geen raadt om 't zoet van 's hemels disch te haalen?
Zoo meng uw verven vry met dauw van haar koraalen.
Wilt gy uw zelve hier in haar perruik verhangen,
Zoo mydt het blonde hair: Natuur heeft haar dit net,
Vol kunst, om 't hooft gebreit, om harten in te vangen.
Kupid' hadt zulk een pees op zyne boog gezet,
Toen hy haar bruigoom schoot met zyn gescherpte straalen.
Het zoet genot van min kan alle smart betaalen.
Vertoon haar zuivre mondt met liefelyke lippen.
Dit is de nekterzee, vol leevendt paarlemoêr,
Daar Six staâgh schipbreuk lyt op twee robyne klippen;
En vast moet blyven aan een dubbel paarelsnoer.

Wie zou de vryheidt voor zoo schoon een boeien kiezen?
De minnaars winnen door hun vryheidt te verliezen.
Als gy het blaakendt vuur van haar gezicht zult maalen,
Waar dat de Zoomer op het heerelykst in woont,
Gebruik dan voor penseel twee helle zonnestraalen.
Betoon uw kunst aan een die gy aan veel betoont:
Maar wacht u voor de vlam van haar betoovrendt oogen.
Vraagt gy: waarom? de verf zou door de gloedt verdroogen.
Men moet haar, dus gemaalt, met glinstrendt goudt omvatten.
De puiksteen past in goudt. dit is de diamant
Der vrouwen, die aan 't Y voor roembaar zyn te schatten:
Dies hoor zoo schoon een beeldt niet minder met een randt
Van goudt omringt te zyn, dan steenen ryk van straalen.
Een schoone vrouw is waardt, om staâgh in goudt te praalen.

Beeldt van den Eed. Heer Amiraal Pieter Pietersz. Hein, Op een goude penning.

Hier blinkt den zeeheldt Hein. waarom in goudt gesneeden?
Om dat hy 't gulde vlies van 't west in 't noorden bracht:
Doch niet als Jazon, die het vlies, door tooverreeden,
Te Kolchus heeft verheert: maar door zyn watermacht.
De zeege siert hem met een kroon van Spaansche kraaken.
Wie 't Vaaderlandt verguldt behoort in goudt te blaaken.

Christus van Palmenhout gesneeden.

Hier ziet men Christus beeldt uit Palmenhout gesneeden.
De palmen passen voor een zeeg- en vreedtbaar heldt.
Deez' heeft de zielemoordt aan pletteren getreeden.

Zoo wordt het helsch gebouw, door 't kruis, ter aardt geveldt.
Een hemelsch oorlog dient om vreed' op aardt te baaren.
Wie vreede wil, die kan; Godts Zoon heeft plaats bereit.
Een die uit staatzucht vecht en praal van lauwerblaaren,
Wordt vreed', eer dat hy sterft, en na zyn doodt ontzeidt.
Het kruisbeeldt zoekt geen roem door glans van goude straalen.
Wie alles overwint past best met palm te praalen.

D. Sonoy, Stadthouder van Noordthollandt, &c.

Dit is een beest: maar 't schynt een mensch voor die 't bekykt.
Geen schrikkelyker beest dan dat een mensch gelykt:
Of is 't een mensch; zoo is 't om elk in bloedt te smooren.
De hel heeft aan Sonoy haar wreedtste beul verlooren.

Den Eed.Heer Jan van Gaalen, Opperbevelhebber in de Middellandtsche zee over de Vloot van haar Hoog-Moogende, &c. Door K. Dankersen in print.

Dus ziet men Gaalen in 't gedrang den Britten woeden.
Zoo staat de Noordtsche klip in 't baenen van de vloeden.
Hy streeft deur moordtgeweer, als of hy van Natuur,
Tot heil van Neederlandt, van yzer, staal en vuur,
In spyt der wisse Doodt, onsterflyk was geschaapen.
Een dapper oorlogshooft verstrekt een zeegbaar waapen.
Zyn scheepskroon, vol lauwrier, betaalde hy met bloedt.
Toen hem zyn been ontviel, ontviel den Brit zyn moedt:

Want hy wierdt heet op wraak. wie hart heeft mist geen leeden.
De Tucht, Beleit en Kracht, drie zusters, die zyn schreeden
Staâgh volgden, zyn met hem beroemt in 't graf gegaan.
Het graf zal vallen: maar zyn krygsroem eeuwigh staan.

't Geschildert hooft van Gustaaf Adolf, Koning van Zweeden, &c.

Hier ziet men 't schrander hooft van d'onversaagste Vorst.
't Penseel wist hem geen lyf, gelyk 't behoort, te maalen.
Het hart is veel te groot, om in een kleender borst
Dan 't Duits gewest te zyn. Gustaaf wil aassem haalen.
De heldenharten zyn in 't veldt en op de wal.
De kunst vertoont zyn hooft: het lyf is overal.

Den Eed. Gestr. Heer Marten Harpersz. Tromp, Ridder, L. Amiraal der vereenigde Neederlanden, &c. Door Jan Lievesen getekent.

Dus leeft de groote Tromp, die Taag en Teems deedt zwichten.
Zyn krygsmoedt was een zuil van kooper, die de Staat
Voor 't vallen onderschraagt. hy toonde dubble plichten;
Nu klampt hy aan als hooft, dan vocht hy als soldaat:
Twee deugden die de zee, de keel van 't Landt, herstelden.
Zoo ver als 't grof geschut de handtbus overwint,
Zoo ver verwint hy, door zyn daaden, 't puik der helden.

Wie d'eedle dapperheidt, roept Neederlandt, bemint,
Beschreit dien watergodt. vergeefs is 't zeegepraalen.
De lauwren zyn te dier die wy met Tromp betaalen.

Mevrouw Mevrouw Barkhout, Weeduw van de zelfde Heer Tromp, &c. Door Ian Lievesen geschildert.

Dus ziet men Barkhout nu haar Tromp het licht moet derven:
Maar 't lichaam van zyn faam besluit men in geen aardt.
Geen langer leeven dan voor 't Vaaderlandt te sterven.
Zyn lauwerryke kling, die 't Landt op zee bewaard',
Versiert zich met de glans van Barkhouts waardigheeden.
Leeft Tromp door raadt en moedt? zyn vrouw door deugdt en zeeden.

Den E. Govert Flink, Door zich zelf geschildert.

Dit is geen doode verf, 't is leeven dat hier blaakt.
O fenix der penseelen!
Die eeuwigheidt kunt teelen,
Uw kunst is verder dan uw vaaders macht geraakt.
Heeft hy u 't lieve leeven,
Uit zucht tot zoon, gegeeven?
Gy brengt u zelf, dit 's meer, onsterfelyk in 't licht.
Flink leeft door zyn penseel, als Maro door zyn dicht.

Mejuffer Kornelia Bikkers. Door Terburg geschildert.

Dus toont Terburg de schets van 't puikstaal der Kornelien.
Haar aanzicht is versiert met bloedtkraal, rooz' en lelien.
Zoo blinkt zy in haar jeugt, door zyn bezielde streeken.
Wie dat haar oudt wil zien, die moet haar hooren spreeken.

Den E. Heer Joan Banning Wuitiers, &c. Door Matham gesneeden.

Dus toont de kunst Wuitiers, als 't oog geen meer zal straalen.
Maar zyn godtvruchtigheidt wordt van geen lyst omvat.
De deugdt, die nimmer sterft, begeert geen nauwe paalen.
Hy wyst ons door zyn leer het zaaligmaakendt padt.
Zoo hoed' hy Petrus schip, vol zielen, voor de baaren.
Oprechte leeraars zyn Godts rechte kerkpilaaren.

Willem Jansz. Kamey, &c.

Hier leeft Kamey van verf, nu 't lichaam is begraaven:
Zyn deugden leeven op de tongen van 't gemeen.
Niet houdt 'er langer standt dan loffelyke gaaven.
't Volvoeren van zyn plicht besluit men met geen steen.
Zoo gaat hy, spyt de Doodt, dwars deur de starren streeven.
De deugt is machtigh om het sterven t'overleeven.

Mejuffer Christina Hooft, Gemaalin van den Heer Scheepen Burg, &c. Door Bakker geschildert.

Hier toont de kunst haar kracht in ommetrek en aanzicht.
Al wat aanminnigh is wordt hier ten toon geleit:
Noch wykt dit beeldt Christyn, gelyk 't gestarnt het maanlicht.
Het leevendt schoon wordt door geen doodt verf verbreit.
Wie haar wil schildren eist niet min dan zonnestraalen.
Een hemelsch beeldt is door geen aardtsch penseel te maalen.

Den Eed. Gestr. Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, Neerdyk &c. Burgermeester, en Raadt t'Amsterdam: Bewindthebber der Oostindische Maatschappy. Door Iansen geschildert.

Dus toont zich Maarseveen, een Hooft van 't hooft der steeden,
Die 't leeger, door zyn woord, deedt aarzelen van vrees.
Wie zieledwang bemint: hy helpt die vloek vertreeden.
Is hy hier niet omheint van burger, weeuw en weez?
Men vindt hem zoo, tot dienst, in huis, op markt en straaten.
Elk maalt zich zelver best door deugdt aan onderzaaten.

Op den zelfden Heer, &c. Door Quellinus van marmer

Hier is van Maarseveen uit marmersteen gehouwen,
Om dat hy als een zuil van marmer staat voor 't Y,
Op zulk een burgerburg kan d'Amstel zich betrouwen.
Een ongekreukte moet gedoogt geen dwinglandy.
't Gezantschap naar Berlyn, en Ridderschap van Zweeden,
Verbreien hem gelyk zyn zorg voor d'oosterkust.
Hy waakt, door raadt en moedt, tot heil van volk en steeden.
Door zulk een wakkerheidt bevindt zich elk gerust.
Hier hoeft geen beeldt van steen, hy leeft by vreemd' en buuren.
De Staat- en burgerzorg kan steen en staal verduuren.

Den Eed. Heer Pieter de Groot, Pensionaris van Amsterdam.

Hier toont Apel de Mondt van 't Hooft der watersteeden,
Die zich, tot steun van 't volk, laat hooren in het hof.
Zyn woorden zyn deurzult met merg van schranderheeden.
Wie ryk van geesten is onbreekt geen heilzaam stof.
Hy bindt onz' ooren aan de klanken van zyn dichten.
Zoo liep het ongediert naar Orfeus veedeltoon.
Een afgerecht vernuft weet alles te verplichten.
Met zulk een paarel pronkt de koopstadt aan haar kroon.
Dit is de fenix die uit vaaders asch komt ryzen.
De vruchten zyn als d'aardt. de Wysheidt teelt ook wyzen.

Den E. Heer Kasper Barleus, Professor der Filosofy t'Amsterdam.

Dus ziet men Baarles lichaam maalen.
Maar was het lyf zoo groot als 't brein,
Hy reikte tot aan 's hemels zaalen.
All' d'aardt is voor zyn geest te klein.
De Wysheidt lyt geen nauwe paalen.

S. M. voor Jazon geschildert. Door Bakker geschildert.

Dit 's Jazon, die om 't vlies, vol moedt, te Kolchus landen.
Men krygt door moedigheidt de lauwerkrans op 't hooft.
Zyn schoonheidt doet de borst vol ys en hagel branden
Van die in andren 't vuur des Mins, door kunst, verdooft.
Zy hardt, doch te vergeefs, haar hart door toveringen.
De schoonheidt is een pyl die deur meetaal kan dringen.

Juffrouw N. K. zyn huisvrouw, voor Medea geschildert.

Vraagt gy wat toverkruidt Medea best zou passen?
Niet dan de lelien en roozen, die Natuur
Op haare kaaken, vol aanminnigheidt, doet wassen:
Want deeze toveren haar Jazon, die geen vuur
Van schrikgediert ontziet, dat hem de borst doet blaaken.
Geen starker toverkruidt dan 't loof op schoone kaaken.

Den E. Heer Daniel de Vogelaar, &c.

Dus ziet men Vogelaar, een van de hooftpilaaren
Daar 't Beursgewelf, tot heil van Amsterdam, op rust.
De handel is niet dan door wysheidt te bewaaren.
Hy heeft de zee deurploegt van d'een tot d'andre kust.
De zucht tot koopmanschap begeert de ruimste paalen.
Wie dat de Beurs bezorgt verkrygt een heerlyk lof.
De Noordtbeer, vol gestarnt, quam hem bywyl bestraalen,
Daar hy den grooten Saar begroeten in zyn hof.
Nu wordt hy aan het Y geroemt door schrandre pennen.
Een wakker koopman is na 't leeven noch te kennen.

Praalbeeldt van den Hartog van Alba, van veroovert geschut gegooten.

Waarom is Albaas beeldt van wreedt geschut gevormt?
Om dat het lyken zou: want een die 't volk bestormt,
Past best van heilloos stof. wie 't leeven recht wil raaken,
Moet Albaas praalbeeldt van moordaadigh kooper maaken.

Den Eed. Gestr. Heer J. V. O. in goudt gedreeven, &c.

H. spreekt:

Dit is myn Landtpilaar, de roem der trouwste mannen.
Die d'oude vryheidt heeft verdeedigt voor Geweldt.
De Staatzucht, die dit speet, heeft hem, door haar tierannen,

De Nydt ten dienst, vermoordt. nu wordt zyn faam herstelt.
Zoo blinkt zyn beeldt van goudt, tot eer der trouw en wyzen.
Het zonlicht daalt in zee om schooner op te ryzen.

Den Eed. Heer Jan Jakobsz. Huidekooper, Scheepen, Raadt &c. t'Amsterdam.

Dit 's Huidekooper, die de Spaansche knevelkeeten
Hulp breeken aan het Y, door raadt en dapperheidt.
Nooit toont men grooter kracht dan om een vry geweeten.
Zoo wordt de zieledwang haar gruwlyk' eis ontzeidt.
Nu poogt zyn zoon dit recht aan d'Amstel te bewaaren.
Die 't Recht beschermen zyn de rechte Landtpilaaren.

Den Eed. Gestr. Heer Jakob Westerbaan, Ridder, Heer van Brandtwyk, Gyblandt &c. Door Visscher gesneeden.

Dus ziet men Brandtwyks beeldt, een Ridder die geen deege,
Maar ganseschacht gebruikt, als hy ten strydt zal gaan.
Wie om de dichtkrans vecht, verkrygt Apolloos zeege.
Zoo klimt men langs Pamas, om by 't gestarnt te staan.
Hy volgt Diaan hier min dan 't school der Zanggodinnen.
Zoo ziet men in een man twee geesten groot van kracht.
Een eedel hart zal al wat loflyk is beminnen.
De leedigheidt wordt van de schranderheidt veracht.
Wie dat zyn geest wil zien, moet op zyn dichten oogen.
De wysheidt kan men door zich zelver best vertoogen.

Mejuffer Geertruidt Huidekoopers van Maarseveen.

Toen Venus zoon, de minnestooker,
Dit pronkbeeldt eerst aan 't Y verscheen,
Trok hy de pylen uit zyn kooker,
En stietze deur zyn boezem heen,
Om 't hart in haare min te wonden:
Maar 't stondt zoo pal gelyk een styl.
Weg, zeidt hy, weg met al de vonden
Van myn gewaande minnepyl:
Ik ken geen pylen dan de blikken
Die in dit hooge voorhooft staan;
Noch overtaaier minnestrikken,
Dan deeze kronkelende draân.
Hy bondt de blindtdoek voor zyn oogen,
Om hier te staaren door het licht
Dat hy in Geertruidt zag vertoogen.
De schoonheidt, zeidt hy, is een schicht;
En greep naar 't beeldt vol aartigheeden:
Maar hy omhelsd' een plat panneel.
Dit zyn, riep hy, gemaalde leeden.
O Maarseveen! kan 't kunstpenseel
Door koude verven harten blaaken?
Zoo is myn pyl, zeidt hy, onnut.
Nu leert het goodtje beelden maaken.
De Maalkunst strekt de Min tot schut.

Den Ed. Heer Garbrandt Nikolaasz. Pankras, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

Dus leeft de Vaader van het hooft der watersteên.
Veel heerschen voor zich zelf: maar Pankras voor 't gemeen.

Mejuffer Elizabet Huidekoopers van Maarseveen.

Dit is Elizabet, verlieft op wyze blaâren.
Haar aanzicht is vol glans; haar boezem vol van deugdt:
Haar braave reeden zyn veel ryper dan haar jaaren.
Zoo kan men oudt zyn voor de middagh van zyn jeugdt.
Beleeft- en Zeedigheidt gebruikt zy voor gespeelen.
Wie ryk van gaaven is heeft loffelyke deelen.

Den Ed. Heer Kornelis de Graaf, Vryheer van Zuidtpolsbroek, Burgermeester, Raadt &c. t'Amsterdam.

Als Graaf begraaven is zal hy zich dus vertoogen:
Maar 't brein dat hem Minerf, tot heil van Hollandt, gaf,

Dat zal men door 't penseel van zyne Faam beoogen.
De wysheidt laat zich niet besluiten in het graf:
Dat tuigt zyn vaaders roem in 't oor der vrye steeden.
Niet wordt 'er ouder dan de deugdt der Overheeden.

Marmerbeeldt van den zelfden Heer &c. Door Quellinus &c.

Dus toont zich Graaf voor 't oog: maar niet voor keurig' ooren.
De schranderheidt wordt uit geen marmerbeeldt gehoort.
Zyn werreldtwysheidt is uit 's vaaders brein gebooren.
De rechte fenix brengt niet dan een fenix voort.
Hy bindt de menschen aan de ketting van zyn woorden.
Wie elk behaagen kan behaalt een dubbel lof.
Hy zorgt hier voor het Oost tot welstandt van het Noorden.
Hy mint Apel, Apol en Pallas ryk van stof.
De kunsten zyn bywyl tot voordeel van de steeden.
Zyn raadtslot strekt de Staat een borstweer voor geweldt.
Een wakker oordeel vecht niet min dan dapperheeden.
Hier hoeft geen beeldt voor Graaf van harde steen gestelt;
Zyn eerfaam laat zich niet door 't woên des Doodts verslinnen.
Een loflyk leeven kan de doodtschicht zelf verwinnen.

Mevrouw Katarina Hooft, Gemaalin van den Heer van Zuidtpolsbroek, &c.

Wilt gy Katryn, door verf, de Doodt verby doen streeven?
De Doodt heeft aan de deugdt, die eeuwigh is, geen deel.
Een ander leeft, o kunst! door kracht van uw penseel:
Maar Polsbroeks gemaalin zal uw penseel doen leeven.

Zoo maakt haar man het Y, door wys beleit, vermaart.
Haar eedel' inborst kan men door geen verf vertoonen.
De deugdt wordt door geen kunst, maar door zich zelf bewaart.
Een braave Faam verduurt de roem der lauwerkroonen.

Den Eed. Gestr. Heer Konstantin Huigens, Ridder, Heer van Zuilichem, Moniklandt, Seelhem, &c. Door Visscher gesneeden.

Dus ziet men Zuilichem, de zon der hoofsche lichten:
Maar 't brein wordt niet vertoont dan door zyn fenixveêr.
Mint Nazo? strydt Virgiel? lacht Plautus? reist Homeer?
Wat elk bezonder dicht weet hy alleen te dichten.
De wysheidt maakt zich door haar eigen deugdt vermaart.
Zoo wordt zyn Ridderschap, noch lauwerkrans, door 't zwaardt
Bevochten: maar door 't spits van zyn geleerde schachten.
Een schrandre pen verdient niet min dan helden krachten.

Den Eed.Heer Hans Verkest, &c. &c.

Dus stondt Verkest, toen 't heir voor Valencyn moest wyken.
Zoo baand' hy zich een weg deur yzer, staal en loôn,
En klom ten top van eer langs heuvelen van lyken.
Men plukt geen krygslauwrier dan op een berg van doôn.
Hy viel toen hy de wal van 't Fransche heir deedt vallen.
Geen schoonder heldengraf dan 't stof van 's vyandts wallen.

Beeldt van de Botheidt

Staat hier de Botheidt niet van witte marmer? neen:
De Kunst vervloekt de handt, die deeze schoone steen
Geheel verbrodt heeft. wie de Botheidt wil beschouwen,
Ziet niet op 't beeldt: maar op de man die 't heeft gehouwen.

Den Eed. Heer Kornelis Bikker, Heer van Zwieten, Burgermeester t'Amsterdam.

Dus ziet men Zwieten, die, door dapperheidt en raaden,
De Vryheidt aan het Y bevryde voor gevaar.
Die hooftdeugdt past een krans van palm en eikeblaaden.
Nu waakt hy voor 't gemeen, en draagt, als een pilaar
Van 't Hof, de zorg van 't Landt. hy vreest geen teegenspoeden.
Zoo leeft men recht om 't Recht der steeden te behoeden

Den Eed. Heer Nikolaas Korver, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam, toen hy gedoodtverft was.

Vraagt gy waarom dat ik dit beeldt niet op kan maaken?
Om dat dien Amstelheer my 't aangezicht ontzeidt.
Zoo maal dan in een beeldt, om Korver recht te raaken,
De loffelyke Trouw, de fiere Dapperheidt,
En d'eedle Burgertucht; zoo zal 't geen leeven wyken.
Men doet hem door deez' drie in 't afzyn best gelyken.

Daniel de Lange, Door de Ratel geschildert: Aan de zelfde.

De Lange die hier leeft, schynt niet dan spraak t'ontbreeken:
Maar nu Natuur de kunst uit nydt hier in bepaalt,
Zal zyn papiere mondt, na 't sterven, met ons spreeken.
Zo wordt het kleenst door u, en 't grootst' door hem gemaalt:
Maar zulk een kracht eist eer. Hoe zal men die erkennen?
Met eene letterkroon, deurvlecht met fenixpennen.

Den Eed. Gestr. Heer Joan Huidekooper van Maarseveen, Ridder, Heer van Neerdyk, en Scheepen t'Amsterdam. Door Ian Lievensen geschildert.

Dus ziet men Maarseveen, in 't bloeienst van zyn daagen;
Die d'Alpen wit van sneeuw en d'Apenin betradt.
De zucht tot reizen vreest geen ongeval te draagen.
Nu helpt hy, door zyn raadt, de Rechtbank van de Stadt,
En 't Beursheil stutten, tot een stut van alle Steeden.
Zoo worden Themis en Merkuur in een vertoont.
Nooit hoort men grooter roem dan dubble schranderheeden.
Wie zyn gemeent bezorgt wordt door de Faam gekroont.
Hy mint al wie Apol en Pallas school beminnen.
Waar dat Meceenen zyn behoudt de dichtkunst standt.
Zoo eerd' August Virgiel, tot steun der Zanggodinnen.

De pen der geesten wykt geen punt van diamant.
Al wat de herssens scherpt kan zyn gemoedt bekooren.
Wie dat op 't Raadthuis zit vereist de keurighst' ooren.

Mevrouw Sofia Koeimans, Gemaalin van den Eed. Heer Schepen Huidekooper, &c. Door Ian Lievensen geschildert.

Wat voor een hemelsch beeldt komt ons op d'aardt vertoogen?
Is 't Venus? of Minerf? of is het Juno? neen.
't Zyn drie Godinnen die wy hier in een beoogen:
Elk waart, om d'appel, door de handt van Maarseveen,
Die voor geen Paris wykt, aan d'Amstelstroom, te geeven.
De schoonheidt eist een prys die andren overwint.
Ik scheemer: 't is Sofy. myn oog verliest het leeven.
Wie dat op 't zonlicht staart wordt licht door 't licht verblindt.
Zoo mist men door de glans van Koeimans wondre gaaven.
Aanminnigheidt verkrygt de heerelykste roem.
De braafste luister heeft zy in haar borst begraaven.
De geuren zyn altydt veel waarder dan de bloem.
Zoo blaakt d'onzichtbre glans die by Natuur ten toon leit.
De deugdt der vrouwen is de loffelykste schoonheidt.

Joannes Serwouters.

Dus wordt Serwouters beeldt, door verven, uitgeprint:
Maar 't wit papier vertoont zyn brein door zwarten int.
Apelles verfpen wykt voor zyn vesneede nebben.
Wie hem wil maalen eist zyn geest en pen te hebben.

Geeraardt Vossius, Kanonnik der Aartsbisschoppelyke kerk te Kantelberg, en Professor t'Amsterdam. Door Sandrart geschildert.

Dus ziet men Vossius, die d'overleede jaaren,
Aan 't Y, ten graf uitdelft, door zyn gesplitste schacht.
De Tydt, die 't al verslint, heeft op zyn goude blaaren,
Vol spreuken, ryk van geest en schranderheidt, geen macht.
De Wysheidt weet de tandt des Tydts verby te rennen.
Al wat doorluchtigh is lydt geen vergeetelheidt.
De Faam poogt haar trompet te maaken van zyn pennen.
Zoo wordt het oudt bedryf, roept zy, deur d'aardt verbreit.
Maar 't is vergeefs gepoogt, hy toont ons d'eerste tyen.
De boeken vol van kunst zyn spreekende schildryen.

Juffrouw Kornelia Pauw. Door Geeraarts geschildert.

Uw beeldt is schoon gemaalt, dit stuk vertoont de blyken;
Nochtans gelykt het niet: want hier is nauwlyks schyn.
Vraagt gy hoe 't weezen moet zoo 't u in all's zal lyken?
Uw aanzicht schoon van glans, moet noch veel schoonder zyn.
Noch heelt de kunst gelyk dat zy u niet kan maalen.
Wie 't zonlicht schildren wil die staaroogt door de straalen.

Mejuffer Konstancy Huidekoopers van Maarseveen, Door Govert Flink geschildert.

Dus leeft Konstancy, na 't verwelken van haar jeugdt.
Haar zeeden zyn deurmengt met huiszorg, tucht en deugdt.
Wie dat op glansen roemt, hier huwt men glans met gaaven.
De paarel van de deugdt leit in 't gemoedt begraaven.

Mejuffer Jakoba Huidekoopers van Maarseveen.

Dus toont Jakoba zich in 't bloeienst van haar tydt.
Natuur heeft haar geschept tot doelwit van de Nydt.
Haar schoonheidt is vereent met deugdt en braave zeeden.
De luister van de deugdt verduurt aanminnigheeden.

Den E. Heer Jan Heimensz. Koek, Krygsbouwmeester, &c.

Dus ziet men 't beeldt van Koek, die zoo veel starke steeden
Hulp breeken door zyn arm, en bouwen door zyn raadt.
Zyn wakkre dapperheidt en oorlogs schranderheeden,
Verstrekte 't Spaansche heir een harde harnasplaat.

Hoe zal de Koning hem voor dubble dienst bekransen?
Met lauwren: maar deurvlecht met sluizen, steên en schansen.

Den Eed. Heer Jan van de Pol, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam. Door vander Helst geschildert.

Dus ziet men Pol, die burg der trouwe burgerye,
Die raadt geeft op zyn tydt, en stant houdt in gevaar.
Zoo plag zyn vaader voor het burgerrecht te strye':
Want deugdt ontziet noch nydt, noch gal van lasteraar.
Hadt Roomen, by August, de Pollen tot een wapen.
Het Y durft op de zorg der Pollen veiligh slaapen.

Mevrouw Duifje van Gerven, Gemaalin van den Eed. Heer Burgermeester Pol, &c.

Dus pronkt van Gervens glans, als 't lichaam zal verdwynen.
Maar zoo de verf verdwynt, behoudt haar deugdt noch standt.
De deugden blinken als de zon geen meer zal schynen.
Zoo wist zy 't hart van Pol, schoon hy de huwlyksbandt
Altoos ontworstelt was, tot liefde te verplichten.
De deugdt en Schoonheidt zyn twee scherpe minneschichten.

Den E. Heer Jan de Visscher, Vaandraager van de Burgery t'Amsterdam.

Dus ziet men Visscher, die het vaandel heeft gezweit:
Maar toen het woeste heir de Stadt aan 't Y deedt vreezen,
Heeft hy van spyt zyn vaân en leeven afgeleit.
Zoo toont de jongling zich van Bikkers bloedt te weezen:
Dien Bikker, die zyn Staat, tot heil van 't volk, verliet.
Een vrye ziel gedoogt niet dan een vry gebiedt.

Op d'Afbeeldingen van de Doorluchtighste Vorsten Karel de Tweede, Koning van Groot-Britanje, Vrankrijk en Yrlandt, &c. En zijn Majesteits Broeders. Door Simon Lutikhuis, in Bloeimaandt 1660, te Breda geschildert.

Dus ziet men Karel, door Vulkaan, in staal geklonken.
Wie landt en volk bewaakt moet staag gewapent zijn.
Britanje, dat in bloedt en traanen was verdronken,
Ontmoet, door 's Konings komst, de schoonste zonneschijn.
't Herbooren daghlicht lydt geen neevelige nachten.
De kerken zijn herstelt door 't Koninglyk gebodt.
't Gescheurde Burgerrecht verkrygt zyn oude krachten.
De byl, noch roodt van bloedt, en 't heillooz' moordtschavot,
Verdwynen nu de Bank door Karel wordt gespannen.
Waar 't heilig Recht verschynt heeft alle wreedtheidt uit.

Oprechte Koningen gedoogen geen tierannen.
De gruwlen worden door Genaade best gestuit.
Zoo weet een Koning zich voor eeuwigh vast te zetten.
De Vorst bestaat door macht: het volk door wyze wetten.

Jakob Stuart, Hartogh van Jork, &c.

Dus leeft de dappre Jork in harde harnasplaaten.
Zoo toont zich Mars als hy in 't veldt ten strydt zal gaan.
Een wakker Oorlogsheldt is 't schildt der onderzaaten.
Door fiere moedigheidt kan Vorst en volk bestaan.
Hy wapent zich tot schrik der woede dwingelanden,
En al wie dat de zee door woest geweldt vermant.
Zoo raakt de Roovery in kiem van staale banden.
Wie 't water veiligh maakt ontmoet zyn lof op 't landt.
Hy poogt zyn roem, tot heil van 't Ryk, door 't zwaardt te haalen.
De heldendeugdt verduurt de glans der zonnestraalen.

Henrik Stuart, Hartogh van Glocester, &c.

Dus komt Glocester als een zon voor 't Ryk opdaagen:
De tweede hooftpilaar van Karels zeteltroon.
De troonen zijn door moedt en schranderheidt te schraagen.
Wie zulke stijlen heeft behoudt zijn staf en kroon.
Zijn oordeel, rijp van geest, is ouder dan zijn jaaren.
Het brein wordt best gescherpt door bitter ongeval.
Zoo leerden hem de noodt zijn moedt met wijsheidt paaren.
Die zulk een borstweer heeft behoeft geen steene wal,
Als hy 't geweldt verwacht van slagzwaardt, spies en looden.
Wie koningen beschermt volvoert de wil der gooden.

Den Eed. Heer Joan de Wit, Raadt-Pensionaris van Hollandt en West-Vrieslandt, &c.

Dus leeft de schrandre Wit, de mondt der vrye Staaten;
Dien hofleeuw, die de hoedt van 't Landt voor ramp behoedt.
Een wakker Raadtsman is het schildt der onderzaaten.
Zyn oordeel, ryk van roem, ontwykt geen heldenmoedt.
Zoo blyft men op het landt en doet de zeepest zwichten.
Wie dat door raadt verwint verdient een heerlyk lof.
De goudtzucht heeft hem nooit deurschooten met haar schichten.
Men maak de Wit vry zwart, hy volgt de last van 't hof.
Zyn Staatplicht wordt vergeefs van 't woeste graauw besprongen.
Een ongekreukt gemoedt ontziet geen lastertongen.

Verscheide gedichten.

Aan de boom, die Karel de Tweede, Koning van Groot-Britanje, &c. Na dat hy zich een heele nacht, om zyn vyanden te ontvluchten, in haar holle schors verschoolen hadt, veilig in 't licht brocht, &c.

Britanje spreekt:

Hoe zal myn pen, o Boom! uw eigenschap afmaalen?
Hier eist niet minder dan de heele Helikon.
De deugdt verdient een pen van d'allerrykste taalen.
Elk duikt voor uwe deugdt als 't maanlicht voor de zon.
Wie groot van luister is wordt loflyk uitgekreeten.
De ceder wierdt geroemt om 't steigren van haar hout:
De lauwer siert het hooft der Helden en Poëeten:
Het bosch van Atlas pronkt met applen zwaar van goudt;
Noch moet haar vrucht, o Boom! voor d'uw' in waarde wyken:
Want gy hebt ons een vrucht vol wysheidt voortgebracht:
Een Koning, die van 't volk der waterryke Ryken
Met schepters, kroonen en vreêteekens, vol van pracht,
Eerbiedlyk wordt ontmoet, om eeuwigh meê te brallen.
Een gaadelooze vrucht verdient de grootste praal.
Een wakker Koning stut de Staat en 't volk voor 't vallen.
Gy zyt van Jupiter, het hooft van 's hemels zaal,

Die 't Vorstelyke zaadt voor onheil wil behoeden,
Uit zyn Dodoonsche bosch in dit gewest gebrocht.
Hier heeft hy u besproeit met zuivre nektarvloede',
En op doen wasschen, tot een schrik van 't schelms gedrocht.
De goddelyke zorg heeft onbekende spooren.
Wat d'eeuwigheidt belooft wordt endelyk voldaan.
Nooit moet het blixemvuur, in 't heetste van haar tooren,
U naadren, om uw loof tot asch te doen vergaan.
De donder zy vervloekt zoo zy uw stam wil klooven:
Maar valt gy door de Tydt, die aIles werpt in 't zandt,
Dan zal ik van uw hout, een steun der steên en hooven,
Een zuil doen maaken, voor de troon van Engelandt.
Wie zulk een steunstyl heeft behoeft geen andre schraagen.
Geen trouwer schildtwacht dan een vaader voor zyn zaadt.
Een die men heeft geteelt beschermt men ook voor laagen.
Zoo zal nooit aarts-tiran, door wapens, noch verraadt,
Het wettig' erfrecht uit de handt der Stuarts rukken.
Van nu aan roep ik al myn volkeren by een,
En hou de marmerberg, in aller yl, tot stukken:
Ik zal, tot dankbaarheidt, een tempel van de steen,
Recht over uwe kruin, op 't heerelykste bouwen:
Hier zal ik op de dagh dat gy myn Vorst voortbracht,
O Koninglyke dagh! myn hoogste hoogtydt houwen.
Drie Ryken zullen u, tot roem van uw geslacht,
Haar gaaven brengen, om uw telgen te versieren.
Wie dat een Vorst voortbrengt verdient geen minder eer.
De deugden van een ding vereeuwt men door het vieren.
Een krygsheldt offert Mars zyn slagzwaardt, schildt en speer:
Ik leever u myn hart ontlast van naare zuchten.
Wie wys is eert de boom om 't leevren van zyn vruchten.

Toen den Eed. Gestr. Heer Konstantin Huigens, Ridder, Heer van Zuilechem, Zeelhem, &c. my zeekere uitheemsche vruchten, die in suiker ingeleit waaren, vereerde.

Daar Vos, daar is een vrucht, zegt gy, om op te roemen:
Want zy verstarkt het brein al was de geest versmacht.
O Zuilechem! de geur van uwe Koorenbloemen,
Die gy my hebt vereert, is van een andre kracht:
Zy weet het stomp vernuft op 't schranderst scherp te wetten.
Wie andre geest instort verdient een dubbel lof.
Door wysheidt kan men zich in Pallas hooftschool zetten.
Ik koos voor uw gebloemt geen bloem uit Floraas hof.
Nooit zagh men 't kooren voor 't gebloemt zyn onkruidt stryken:
Maar gy hebt Ceres aâr door uw gebloemt verdooft.
De vrucht die gy my geeft moet voor uw bloemen wyken.
Noch dank ik Zuilechem voor zyn deursuikert ooft,
Als voor zyn bloemen, waardt om by 't gestarnt te praalen.
Twee giften van een handt zyn quaalyk te betaalen.

Hopmanschap van den Eed. Heer Joan Huidekooper Ridder, Heer van Maarseveen, Neerdyk, &c. Voorzittendt Scheepen, Raadt en Bewinthebber der Oost-Indische Maatschappy t'Amsterdam.

Wie helpt my 't Hopmanschap inwyen,
Dat Maarseveen aan 't Y bezweert?

Op, volg 't gedreun der schutteryen.
Een die de Duitsche dichtkunst eert,
Behoort men met gedicht t'ontmoeten.
Ik ga de rey der dichters voor,
Om Maarseveen met zang te groeten.
Vergun myn schorre pen gehoor.
Toen 't woest Geweldt begon te woede',
Besloot het volk zich met een wal.
De wallen zyn om ramp te hoede.
Door wakkerheidt behoudt men stal.
Wie vry is laat zich niet verheeren.
De dieren waapnen zich voor quaadt.
Het Y, beroemt door Staat-regeeren,
Heeft Maarseveen, naar ryp beraadt,
Tot hooft der schuttery verkoozen;
Haar eerste Rechter van 't gerecht:
Die 't zwaardt gebruikt tot schrik der boozen,
En al wie dat men laagen leght,
Voor ramp beschermt, door recht te pleegen.
Zoo raakt d'onnoozel' uit de ly.
De Rechters passen rechte weegen.
Minerf, de hooftgodin van 't Y,
Begaf zich by de schutterschaaren,
Daar Maarseveen het zwaardt ontfangt,
En sprak: o Kaizerin der baaren!
Die staadigh naar myn raadt verlangt,
De schutters zyn tot steun der steeden.
De steeden voor de burgery.
Het volk bestaat door dapperheeden.
Door 't zwaardt bedwingt men dwinglandy.
Zoo dempt men putten, galgen, raaden;
Ja pynbank, water, vuur en staal.
De vryheidt spruit uit heldendaaden.
Van Maarseveen, daar ik meê praal,

Die zweert voor u in noodt te stryden,
Gelyk zyn vaader heeft gestreên,
In d'allerdroefst' en bangste tyden;
Toen zwakke vrouwen daaden deên,
Waar dat haar 's vyandts heir toe porde,
Die van de starkste mannen eer
Gepreezen dan gevollight worde.
Dat yder dan zyn Hopman zweer,
Tot voorstandt van d'aaloude keuren,
Eer dat haar iemandts lust verwoedt,
Tot schrik van 't vrye Landt, komt scheuren,
En dompelen in menschebloedt.
Zoo stuit men 's vyandts oorlogslisten.
De wapens zyn tot heil der steên.
Zoo smoort men kerk- en burgertwisten;
Twee helsche pesten voor 't gemeen.
Zoo zwygt het graauw van huizen plondren.
Hier zweeg Minerf vol geest en moedt.
Mit viel de schuttery aan 't dondren.
De gladde Nimf van d'Amstelvloedt,
Bedekt haar hooft, uit vrees, met stroomen,
En dook tot in haar watergracht.
De vrees is quaalyk te betoomen.
De schrik heeft ongemeene kracht.
Zy school tot in haar veenspelonken.
Het stroom- en goudtryk Amsterdam.
Scheen tot de starren toe verdronken,
In eene zee van rook en vlam.
De lucht was vol van gloênde straalen.
O wakkre Heer van Maarseveen!
Gedoog dat ik myn aâm mach haalen,
Daar gy gelyk een Mars komt treên;
Zoo zing ik hoe men u bestaarde,
En neevens 't Ridderschap beschonk,

Met eene reex van zilvre zwaarde',
Waar dat de Gotsche leeuw uit blonk;
Een dier dat door zyn wyde stappen,
Dwars over alle golven heen,
De Ryn zoo hardt op 't hart komt trappen,
Gelyk 't oudt Roome heeft getreên;
Toen 't overlaân van paarelstaaven
En goude kroonen, door het vuur
Van zyne fakkel, wierdt begraaven
In 't gloeiendt puin van dak en muur.
Myn dicht zal dondren als uw bussen:
Want gy bestelt myn veeder stof.
De zucht tot dicht is niet te blussen.
Vergun my eens dat ik uw lof
In d'ooren van de Faam doe dringen.
De waarheidt hoort men op te zingen.

Toen ik van de hondt in de Stadts timmertuin &c.

Ik wierdt onlangs bestreên, myn arm vertoont de blyken,
Van een vervloekte dog, die d'onderaardtsche hondt,
Met zyn driekoppen, niet in wreedtheidt hoeft te wyken.
Het schrikdier vloog my aan, en oopende zyn mondt
Vol tanden, scherp van punt, en heet op bloedt te zwelgen.
Ik zagh noch weegen om myn lyfsgevaar t'ontvliên;
Noch wapens, om dit dier in 't woeden te verdelgen.
Wie zich verweeren zal eist stof om weer te biên.
Toen Herkles met zyn knots de helpoort quam genaaken,
Schoot Cerbrus hem zoo fel niet uit zyn moordtnest an.
Wat geeft of deeze dog naar 't bloedt van my deedt haaken?
Is 't zeker dat de ziel van een boosaartigh man,
Naar 't sterven, in een dier dat fel is komt te vaaren;
Zoo wordt deez' tuinhondt van een zweedtsche ziel bewoont.
Deez' staat naar weederwraak, om dat ik, door myn blaâren,

Zyn godtvergeeten aart aan 't aardtryk heb vertoont.
De wraak is wakker om haar vyandt te bespringen.
Een dichter moet nochtans geen wreede schelm ontzien.
Wie om de dichtkunst lydt, doet loflyk van zich zingen.
Ik wierdt bevochten: maar ik kon geen weêrstandt biên.
Wie zonder krachten vecht genaakt de grens van 't leeven.
Ik stondt met d'eene voet op d'oever van de doodt.
De veerman Karon quam, op hoop dat ik zou sneeven,
Om myn bebloede ziel te laaden in zyn boot.
De schrik voor 't sterven is veel meerder dan het sterven.
Het leeven, dat ik lief, bevondt zich in gevaar:
Het mes was aan de draadt, het hoefde slechts te kerven.
Ik wiert alree omheint, docht my, van Plutoos schaar.
Hier zagh ik Kromwels ziel, bewaart van zwarte spooken
En vinnig geesselen met slangen vol fenyn:
Want deeze Koningbeul was uit zyn hol gebrooken,
Om opperkoning van het helsche hof te zyn.
Wie eenmaal heeft geheerst heeft noch geneegentheeden.
De zucht tot heerschappy maakt overstout van moedt.
Ik zagh de ketens voor de purpre landtpest smeeden,
Die nu al dronken is: maar noch niet zadt van bloedt,
Om hem te sluiten als hy komt in Plutoos Ryken.
De tieranny bestaat slechts voor een korte tydt.
De Boosheidt kan de straf der gooden niet ontwyken.
Wie dat zyn starker tergt moet zwichten als hy strydt.
In 't bangste van het woên en naarst der moordtgeschallen
Quam Pallas, die het Y tot heil van 't Landt bewaakt;
Want zy was hier om 't werk der steigerende wallen
En gracht te schouwen, en al wat 'er noch gemaakt
Moet worden, tot bescherm der burgers af te steeken.
Zy toond' de dog haar schildt en gruwlyk slangenhooft.
Het schrikdier liet voort los: de wreedtheidt was geweeken.
Toen sprak de Kunstgodin, die my haar gunst belooft:
Een dog die bits is moet men aan de bandt doen smyten.

Een losse reekel ziet noch vreemt, noch vrienden aan.
Een wachthondt dient veel eer tot blaffen dan tot byten.
Op zulk een schildtwacht laat men alle tuinzorg staan.
Zoo sprakz' en ging weer heen van waar zy was gekoomen.
De Schranderheidt verwint het raazende Geweldt.
Een springvloedt laat zich eer door kunst dan kracht betoomen.
Ik dank Minerve, die myn leeven heeft herstelt,
En zal haar outaar staâgh genaaken met myn dichten.
Een die men 't leeven schenkt moet zich tot dienst verplichten.

Aan Juffrouw Tesselschade Visschers, &c.

Op beroemde Tesselschaade,
Stier uw stem naar 't puik der Riddren,
Daar men door de busgranaade',
't Overstarke Sas ziet siddren:
Vrees niet dat de klank zal smooren.
Zangen dringen zelf deur steenen.
't Oorlog zal haar yzer' ooren
Zelver aan uw gorgel leenen:
Want de galm zal deur de drommen,
Deur het blixemen der klingen,
Dwars deur 't rammelen der trommen,
In de tent van Huigens dringen.
Hier gaat hy het krygsnut weegen,
In de schaalen van zyn oordel.
Huigens brein is Freedrix deegen.
Schrandre doen de dappre voordel.
Zing dan dat wy zyn gezeeten,
Aan de disch der poëezye;
Daar het Hooft der hooftpoëeten,
Ons met zulke lekkernye'

D'ooren staadigh komt onthaalen.
Dichtkonst kan de zinnen wetten.
Noodt hem in de Muider zaalen,
Op Apelloos oorbanketten.
Wysheidt past op zulke feesten;
Niet om lessen te ontfangen:
Maar om aan de minder geesten
Saus voor het vernuft te langen.
't Oor laat zich door kunst verzaade'.
Hier op zal hy weeder zingen:
Zeg den Drost, o Tesselschade!
Dat ik, spyt de donderingen,
Spyt de naare moordtgeschreeuwen,
Na zyn schelle luit ga luisteren.
Zeg hem dat het Hooft der leeuwen,
't Sas alree begint te kluisteren.
Stouten vreezen voor geen wallen.
Strydbre willen zeege haalen:
Maar wie als August wil brallen,
Moet het meest met bloedt betaalen.
Koude klingen, heete looden,
Yzre mannen, staale handen,
Noch het vallen van de dooden,
Kunnen 't heir met schrik aanranden.
Helden weeten van geen saagen,
Wie de landen vry wil heeten,
Moet zich voor de landen waagen.
Als myn veldtheer 's vyandts keeten
Heeft gebrooken door zyn deege',
Zal ik, naa de woeste buien,
Ook deelachtigh aan de zeege,
Koomen op het Huis te Muien.
Hier zal ik myn brein verlusten,
In de hemel van myn vrinden.

't Oorlog moet by poozen rusten.
't Zwaardt laat zich bywyl ontbinden.
Zoo zal Huigens gorgel klinken,
Langs d'Oranje leegerpaade',
Daar de scherpe lemmers blinken.
Zing, doorluchte Tesselschade,
Bindt zyn ooren aan de koorden,
Aan de keetens en de zeelen,
Van uw goude goodewoorden.
Maatgezangen zyn gareelen.

Op 't Huis te Muide, 1644.

Blyde Inkomst van den Wel-Edelen Gestrengen Heer Joan Huydekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, Neerdyk, &c. Burgermeester, Raadt, en Gezant der Stadt Amsterdam aan Zyne Keurvorstelyke Doorluchtigheit van Brandenburgh.

O dappre Maarseveen! zyt welkom in uw wallen.
Toen Cezar, om als Vorst op 't Kapitool te brallen,
De Tiber naderde, verschrikte 't Roomsche volk:
Elk vreesde voor de moordt van zyn verwoede dolk.
De Staatzucht bindt zich niet aan 't recht der onderzaaten.
Maar nu dat gy aan 't Y, de zuil der zeve Staaten,
Tot heil van 't volk, verschynt, ontluikt de gantsche Stadt:
De vroolke Blydtschap, die als in een kerker zat,
Vertoont zich op uw komst, met liefelyk geschaater.
De Stroomgodt beurt zyn pruik van liezen uit het waater,
En roept: hier komt een steun van Amstels rijke troon:
Een van de paarlen daar zijn goude waapenkroon,

Door oorlogsdeugdt verdient, op 't heerlijkst meê mach praalen.
Men zoekt u in de Stadt en harten in te haalen.
Al 't volk is op de been. van Waavrens ruiterstoet
Rijt u, vol moedigheidt, gewaapent te gemoet:
Maar niet om u van hier als vyandt te verjaagen.
Gy hebt aan deze stroom, om 't recht der Steen te schraagen,
Het nachtheir, heet op roof, doen deizen, door uw woordt.
Zoo hoedt een tong de Stadt voor plondering en moordt.
Een deugdt die Hollandt aan uw' Stamhuis houdt verbonden.
De zucht tot vryheidt kost de Nederlanden wonden.
Men rukt om vry te zijn de waapens van de wandt.
Van zulk een krijgsrecht tuigt uw vaaders rechtehandt,
Die oover tachtig jaar de wreedtheidt hulp bestryen.
Zoo leeft men niet voor zich, maar voor zijn burgeryen.
De Huidekoopers zijn tot dienst van 't algemeen.
De schandre Graaf, het oog van 't hoof der waatersteên,
D'oprechte Spiegel, en de trouwe Poll, drie stijlen
Van 't Raadthuis, yder waardt om met de bondelbijlen,
Als Burgermeesteren van Roomlus stadt, te gaan,
Verwachten u aan 't Y. zoo doen all' andre Raân.
Op uwe weederkomst gaan alle harten open.
Zoo toonde zich Berlijn, toen 't u te moet quam loopen,
Met dartel handtgeklap, tot roem van d'Amstelvloedt.
Gedoogt dan dat ik u als uw verplichtste groet.
Een die zyn Vaaders eert betoont maar burgerplichten.
O steunstaf van 't Gemeen, en roemstof van myn dichten!
Leef lang voor uwe Stadt, waar dat de Faam op boogt.
Geen langer leeven dan een trouwe Burgervoogt.

Toen Laura ziek geweest hadt, &c.

De Doodt, die anders niet dan uitgeteerde maagde'
Ontmoeten in haar kolk,
Riep, toen zy Laura zag, die haar in all's behaagde:

Ik walg en schrik voor 't volk
Dat, uitgemergelt, in myn duister hof komt ylen.
Ik ben op glans verlieft.
Zoo sprak dit spook, en kreeg een van haar scherpste pylen,
En heeft myn Nimf deurgrieft:
Dit baart, o groot geluk! niet dan verwoede smarten;
Zy was slechts half vermoordt:
Want Laura hadt haar borst gewapent met twee harten,
Toen 't haare was deurboort,
Behiel zy door het hart, dat zy my in het kussen
Ten mondt uitzoog, noch standt.
Twee vuuren in een borst zyn quaalyk uit te blussen.
Het leeven is een brandt.
Zoo wierdt de Doodt gekeert, en in haar hoop bedroogen.
Wie dat twee harten heeft is machtigh van vermoogen.

Yvoore Kop, door zyn Keurvorstelyke Doorluchtigheidt Van Brandenburg gedreit, en aan den Ed. Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, &c. Gezant weegens Amsterdam, te Berlyn vereert.

Is 't zeeker dat de kunst een keurigh oog kan trekken?
Zoo geeft de Keurvorst, door dit proefstuk, keurigh stof.
Zyn handt die 't aardtryk, door het zwaardt, met doôn quam dekken,
En dwingelanden dwong, verdient geen minder lof
Door beitel, dan door kling, by die de kop beoogen.
De kunst heeft op 't gemoedt der menschen groote macht.
Zoo wordt men in het school van Pallas opgetoogen,
En in het veldt van Mars ten oorlog opgebracht.
Door kunst en dapperheidt is alles te verkrygen.
Twee gaaven in een Vorst zyn heilzaam voor 't gemeen.
Nooit kan men hooger dan door braave Vorsten stygen.

Hy heeft de randen met geen zeegepraal besneên;
Hier hoeft geen oorlogsroem van zyn vergoode vaadren:
De Faam heeft ons al lang hun wapendeugdt verbreit.
De helden pronken best in 't veldt met lauwerblaadren.
Zoo ziet het krygsvolk 't loon van fiere dapperheidt.
Eneas wierdt weleer van Helenus beschonken:
Maar nooit met zulk een kunst als onze Maarseveen,
Toen hem den Keurvorst zelf, een eer om meê te pronken,
Voor d'Afgezant van 't Y, met deeze kop verscheen.
Laat andre giften vry met goudt en steenen praalen,
Die door een ruwe handt gevormt zyn voor het hof;
De roem bestaat niet in de glans van kop en schaalen.
De kunsten zyn bywyl veel dierder dan de stof.
Nu ziet men Maarseveen, omheint van dischgenooten,
De kop, ten kim vol wyn, ombrengen, op 't geluk
Van 't machtigh Brandenburg, tot schrik van heir en vlooten.
Een strydbre Stam, zegt hy, verdraagt geen lastigh juk.
Zoo leeft de schenker, door zyn gift, by dankbre menschen.
Een Vorstelyk geschenk baart loffelyke wenschen.

Zingen van Juffrouw Maria Potey.

Men reis geen meer naar vreemde paalen,
Om overliefelyke zank:
Potey verdooft de nachtegaalen,
En weet haar woorden, schel van klank,
Deur d'ooren in de ziel te dringen.
Een schel geluit heeft groote kracht.
De maatzang is vol tooveringen.
Het liedt wordt om 't geluidt geacht.
Wierdt Argus oog van slaap bekroopen,
Door 't helder windtspel van de fluit?
Zy zingt de slaapend' oogen oopen,
Wanneer dat zy haar mondt ontsluit.

Zoo kan men ongediert verwinnen.
Een zoete galm verdooft de veêl.
Zy heeft de neege Zanggodinnen,
Tot roem van d'Amstel, in haar keel,
Elk met een keel vol orgelpypen.
Zoo bindt' all' ooren aan haar maat.
Ulisses, schrander in 't begrypen,
En afgerecht op oorlogsraadt,
Die stopt' zyn bootsgezellen d'ooren,
En deedt zich binden aan de mast,
Om naar geen meeremin te hooren:
Maar hadt hem deeze stem verrast,
Zyn banden waaren los gesprongen;
En 't bootsvolk d'ooren opgegaan.
Geen grooter kracht dan schelle tongen.
Zoo weet zy 't koudtste hart te braân.
De zee moet voor de snaaren zwichten:
Maar 't snaarspel voor haar eedle stem.
Een heldre stem kan elk verplichten.
Zy krygt de minnaars in de klem,
Zoo zy hen na haar zangen schikken.
De zangkunst is vol minnestrikken.

Op een Kriekesteen, daar de Kaizer, de zeeve Keurvorsten, de Doodt met haar zandtlooper en eenige hondert doodtshoofden, door een Beiersche Non, op gesneeden zyn. Aan Mevrouw Katarina Hooft, Gemalin van den Heer Burgermeester Graaf, Vryheer van Zuidtpolsbroek, &c.

Een ander magh op 't helst' van helle steenen zingen,
Tot lof der schitteringen;

Ik roem, ô Polsbroek! op een steentje zonder glans:
Maar daar een vrouw de mans,
In kunsten, door verdooft, in spijt der puikpanneelen.
Wegh beitels en penseelen,
Men snyt hier met een naaldt in 't pintje van een kriek,
Dat nimmer door een Griek
In marmer is gewrocht. men ziet verscheide vormen.
De Kaizer die de stormen,
Vol moets te moet durft treên, verschrikt hier voor de Doodt.
De Vorsten sterven noodt.
Die yder zwichten doet moet voor de doodtschicht zwichten:
Want haar verwoede schichten
Die reiken verder dan de scepter die gy draaght.
De Doodt die hem mishaaght,
Om haar afgryslijkheidt, behaagt hier yders oogen.
De kunst heeft groot vermoogen.
Men drinkt het bitter liefst uit een vergulde schaal.
Het oog heeft zin in praal.
't Vergift wort , door de Moordt, in blinkendt goudt geschonken.
Zoo ziet men 't doodtshooft pronken,
Om 't ruiken te verhoên, met kransen van gebloemt.
Het uurglas waardt geroemt,
Schynt hier, door Mulciber, in leenig goudt gedreeven.
Zoo toontmen ons het leeven:
Nu breekt het als het glas, dan vloeit het wegh als 't zandt.
Het sterflijk houdt nooit standt.
Verkrygt de tong by 't volk, door d'ooren, groot vermoogen?
Dit steentje preekt voor d'oogen.
Men maakt het steenehart gedwee door deze steen.
De vrees kan harten kneên.
Men ziet hier honderden van holle hersenpannen.
Men ken geen dappre mannen,
Noch laffen uit elkaâr. de Doodt maakt elk gelyk.
De Vorsten, die het Ryk

Aan Fardinandus zoon eerbiedelyk opdraagen,
Betoonen zich verslaagen.
De purpre tabbert doet het Zeevetal geen baat.
De Doodt verschoont geen staat.
Nu woedtze hier in schijn der heet' en veege pesten:
Dan maaitze weêr in 't Westen
In 't midden van een vloot, die alles durft bestaan,
Om zich met goudt te laân.
De Roofzucht laat zich aan geen koordt van eeden binden.
Elk maakt zich sterk door vrinden:
Maar deez' zoekt vyandtschap tot heil van Lisbons staf.
De werreldt is een graf:
Een sierlyk kerkhof, vol van leevendige lyken.
De Doodt is hier t'ontwyken.
Een Non vertoont in 't kleen haar overgroot gebiet.
Wie dat dit kunststuk ziet,
En onderscheit begeert, moet arents oogen leenen.
Men siert de handt met steenen,
Maar wie dit karntje vat, behoeft geen diamant,
Tot siersel van de handt.
De kunst verdooft de glans der flikkerende straalen.
De goud' en zilvre schaalen
Zyn dikwyls meer om kunst dan om de stof bemint.
De Doodt die hier verwint,
Wordt zelver door dit werk, dat zy hier ziet, verwonnen.
Zoo leeft de roem der Nonnen
Van d'een in d'ander eeuw. de kunst, van veel benydt,
Verduurt de woede Tydt.

Barnsteene koffertje door Haare Keurvorstelyke Doorluchtigheidt van Brandenburg, aan Mejoffrouw Leonora Huidekoopers van Maarseveen, gemaalin van den E. Heer scheepen Joan Hinloopen, vereert.

Hier bindt de kunst myn oog veel vaster dan een keeten.
Ik brandt, o Brandenburg! nu ik de brandtsteen vat,
Die uit uw zee, in 't oost, op d'oever wierdt gesmeeten.
Een schrander China heeft tot noch de roem gehadt
Van pronkwerk, schoon van glans versiert met goude bloemen:
Nu is haar luister, door dit proefstuk, uitgedooft.
Wie overwonnen wordt heeft geen gehoor in 't roemen.
't Opgaande zonnelicht wordt allermeest gelooft.
Drie transen ziet men, door de kunst, op een vertoogen.
Egipte stof niet op uw grafnaaldt zwaar van steen,
Die steil durft steigren naar de helgestarnde boogen.
De wondren zyn bywyl vol van afgryslykheên.
Polfeem was wonderlyk: maar door wanschape leeden.
Dit minlyk wonder ryst veel hooger dan uw naaldt.
De toppen van de kunst bereiken d'eeuwigheeden.
De faam van loflyk werk bevind zich onbepaalt.
De goude klaauw wordt om de diamant gepreezen:
Maar wierdt de diamant in deeze kas geleit,
Dan zou het binnenst om het buitenst prysbaar weezen.
Zwyg zeven Wyzen: hier is grooter waardigheidt:
De zeven deugden ziet men deeze kas bekleeden.
Pandoora plag weleer te brallen met haar doos.
Maar toen zy 't slot ontsloot, o helsche gruwlykheeden!
Verscheen de tieranny, en al wat goddeloos
Genoemt wordt, onder 't volk, om 't aardtryk te bestryen.
Wie dit geheim ontsluit, zal noch Meineedigheidt,

Noch dolle Burgerkryg, noch wreede Moorderyen,
Noch Staatzucht vinden: want de blanke Venus leit
Hier veiligh by Adoon, in schaauw van mirteblaaden.
O wakkre Leonoor! o inborst goet van aart!
Ik ben verslingert op de wondere sieraaden.
Het kunstigh Neurenberg, de werreldt deur vermaart,
Heeft nooit een stuk vertoont dat by dit stuk kan haalen.
De gift van een Vorstin behoort te zeegepraalen.

Aan Juffrouw M.R.

't Hair dat wy zoo wuft zien kronklen,
Om uw oogen van karbonklen,
Yder als een heldre maan;
Om de lelien en rooze',
Die op uwe kaaken staan,
Vol van nektar en ambrooze,
Beezigt Venus vlugge wicht,
Om de harten vast te zetten.
Yder krul verstrekt een schicht.
Min gebruikt het hair voor netten,
Als hy wis ter jagt wil gaan.
't Menschendom bestaat door paaren.
Zonder Min kan niet bestaan.
Pallas heeft dit hair, voor gaaren
In haar diamante naaldt,
Om haar wapenrok te stikken.
't Stof moet schoon zyn als men maalt.
Schoon sieraadt kan elk verquikken.
Krygt Diana eens een net
Van uw hairen, om te jaagen,
Dan behoeft zy brak, noch fret,
Om de dieren te belaagen:
Wat deur bosch en hoolen zweeft,

Blyft dan in haar jaagtuig hangen.
Wie een schoone boeien heeft,
Is niet meer dan half gevangen.
Goude kluisters nypen niet.
Febus siert zyn zwaddrendt hulsel,
Als hy uit de zee opschiet,
Met dit leevendigh vergulsel,
Daar hy meê ten krits geraakt,
En ontsluit, door zyn geboorte,
Die de huiszorg wakker maakt,
Alle vensteren en poorte'.
't Middaglicht heeft groote kracht:
Maar het moet voor d'uchtent duiken.
Al wat minlyk lonkt en lacht,
Doet het oog en hart ontluiken.
Hadt Arachne zulke draân
Als hier om uw schouders zweeven,
In haar elpenspoel gedaan,
En in 't proeftapyt geweeven,
Z'hadt de lippen van de Faam
Meer doen roemen op uw stukken,
Dan op Pallas groote naam.
't Oog laat zich door stof verrukken.
Glans zet alles luister by.
Speeld' uw handt op zulke snaaren,
't Raadthuis aan 't gezeegent Y,
Zou op 't spel ten hemel vaaren;
Ja de klank van zulk een snaar,
Zou de gevels steil op metsen,
Eer de Grieksche harpenaar,
Door zyn spel, de ruwe schetsen
Aan het oog vertoonen zou.
Jupiter zou Juno wraaken;
Zelf het hemelsche gebou,

Om zyn hemelryk te maaken,
In de pruik van zulk een vrouw.
Die zyn hart door 't hair kan stooven.
Schoonheidt is een gloeiend' oven.

Aan de Ed. Heeren Burgermeesteren, En Regeerders der Stadt Amsterdam, Toenze 't vertoonen van J. van Vondels Salomon met haar Ed. byzyn vereerden.

Beroemde Vaaders van de scheeprijkst aller vloeden!
Zijt welkom in mijn Burg; die u geen heilloos woeden
Zal toonen als oud' Room' haar Vaaders heel vertoont.
Hier wordt geen moordtgevecht met lauwerier gekroont.
Ik walg van worstelspel. Gy zult geen panterdieren;
Noch tigers scharp van klaauw, den balg met menschespieren,
En lillend ingewant, bekladt van bloedt en smeer,
Zien vullen op 't tooneel. Van Vondels fenixveêr,
Zal Salomon doen zien naa tweemaal dartien eeuwen:
Niet hoe hy op zijn troon van veertien goude leeuwen,
De Vrouwetwist beslecht door dubble schranderheên.
Hy zal, gelijk hy plag, geen wijze wetten smeên,
Om d'ongebondenheit der gruwelen te kluisteren.
Hy moet nu zelver naa de teedre wetten luisteren
Die hem de dartle Min met brosse pijlen schrijft.
Het mannelijk gemoedt wordt door de weeld' verwijft.
De Lust ontziet zich niet den Hemel te vertoornen.
Hy hult het grijze hooft met roozen: maar de doornen
Die steeken in zijn ziel. Gy zult hem, in de kerk
Van Hierams afgodin, een schriklijk offerwerk

Zien pleegen op 't outaar: maar Godt, tot wraak ontsteeken,
Komt zich met blixemvuur en donderslaagen wreeken.
De Straf ontziet geen kroon, noch diere purperverf.
Zoo endigt het begin van Salomons bederf.

Aan Juffrouw S.V.B. voor G.B.

Uwe mondt, o schoone joffer!
Is een rechte paarelkoffer;
Ingeleit met ambroozyn:
Toegeslooten met koraalen.
Zeekerheidt is meer dan schyn.
Toen ik lest een kus quam haalen,
Bleef myn vrye ziel te pandt.
Is 't dan vreemt dat ik kom henglen?
'k Zoek myn ziel, o mondt vol Englen!
Die hier met een paarlebandt
Vast geboeit is, los te maaken.
Laat my nu, in stervens noodt,
't Mondtje, daar myn ziel is, raaken.
't Lichaam zonder ziel is doodt.

Verjaaren van Mejuffer Katalina Six, &c.

Op, help 't verjaaren van Katlyna zingen:
Maar geen Katlyn die wreedt en helsch verwoedt,
Oudt Roomen door de moordt der dolle klingen,
Wou domplen in een zee van burgerbloedt.
De Staatzucht woedt op hoop van heerschappyen:
Zy lest haar dorst met bloedt in plaats van wyn.
Men weet hier noch van Roof noch moorderyen.
Hy Y vindt zachter aart in haar Katlyn;

Dies laat ons, vol van vreugdt, haar jaarty vieren:
Maar bindt haar met geen bandt van sierlykheên.
Zy pronkt met banden die haar meer versieren:
Want toen de zon dit schepsel eerst verscheen,
Verscheen zy d'Amstel vol aanminnigheeden.
Wie moedigh is op enkel oogsieraân,
Zy draagt geen roem op stal van braave leeden.
De schoonheidt is een bloem van teedre blaân.
Zy eert vernuft en deugdt voor oppergaaven.
De felle Doodt heeft aan de Deugdt geen vat.
De wysheidt leeft als 't lichaam is begraaven.
Geen paarel wordt by haar zoo dier geschat,
Als wysheidt die met deugde wil vereenen.
Aan zulke keetens bindt zy yders zin.
Wie wel gevormt is hoeft geen glans te leenen.
Natuurelyk sieraadt bekoort tot min.
Hadt ik de geest, gelyk ik wens, van dichten,
Ik maakte haar geboortedagh vermaart:
Nu toont myn veeder slechts bewys van plichten,
En dit bewys beloont gy met een taart.
De Dankbaarheidt is lichtlyk te behaagen.
Laat ons de zorg nu smooren in de wyn.
Het leeven is een bloem van weinigh daagen.
Dies vat, in Bacchus naam, dit kristalyn,
En drink het bruizendt nat op haar verjaaren.
Een zorgelooze geest kan vreugde baaren.

den E. Heer Joan Roeters, Geheimschryver t'Amsterdam.

Laat Flora en Pomoon vry stoffen op haar bloemen
Vol kunst geschildert, en op boomen ryk van ooft.
Vat oog en tong behaagt is waardt om op te roemen.
Noch wordt haar geur en sap door Roeters hof verdooft.
Zyn lust tot teelen ziet men groeien met zyn boomen.
Hy dwingt Natuur, door kunst om 's winters vrucht te zien.
De queekzucht laat zich noch door windt, noch sneeuw betoomen.
Wie dat zich wakker toont kan 't weer het woên verbiên,
Een ander deelt het Jaar in vier verscheide tyden:
Hier wordt niet meer dan Lent en Somertydt getelt.
De Herfst en Winter zyn hier krachteloos in 't stryden.
De loffelyke Zorg verwint het dol Geweldt.
Men reis geen meer om vreemt gewasch naar ander' oorden:
De zee is spooreloos, en 't landt door krygh beroert.
Hy toont de vrucht van 't Oost, van 't West en Zuidt, in 't Noorden.
Door geest en wakkerheidt wordt alles uitgevoert.
Oudt Grieken roemde lang op Ajaxen, Adoonen,
Narcis en hiacint; dit hof heeft min geschals,
En komt ons bloemen van een grooter luister toonen:
Hier zyn Augustesen, ja Cezars, Hannibals,
Zelf oppergooden en godinnen, groot van waarde.
Zoo wordt zyn lustpriëel een hemel vol vermaak.
De veuglen zingen hier tot lof van bloem en gaarde.
't Gezicht, 't Gehoor, de Reuk, 't Gevoel, en lekkre Smaak,
Zyn hier in all's vernoegt. een lusthof pait vyf zinnen.
Een menschetuin verduurt het hof der plantgoddinnen.

Amintas aan Laura.

Sluit, Laura, sluit uw oog, ey Laura! sluit uw oogen:
Ik zeng, ik braâ en brandt,
Tot in myn ingewandt.
De lonken van een vrouw zyn machtigh van vermoogen.
Ik voel een Etnaas gloedt: een gloedt van 't brandendt Troien.
O lydelooze smart!
De vlammen van myn hart
Zyn machtigh om al 't sneeuw op Taurus kruin t'ontdooien.
Hoe! Laura wat is dit? uw oog is nauw gelooken,
Of 't zonlicht wordt verkracht.
Ik zie een naare nacht:
Een nacht die zwarter is dan 't hol der helsche spooken.
Een minnaars oog gedoogt geen dikke duisternissen.
Wat is dit voor een oordt?
Ik ben, o ramp! in 't noordt.
Nu ik de zonnen van uw oogen kom te missen,
Begint myn bloedt van koud' te stremmen in myn aaren.
Ik voel door deeze vorst
Een ysklip in myn borst.
In 't lusthof van de min ontmoet men veel gevaaren.
Ontsluit de vensters die gy booven uwe kaaken
Met wolken hebt omrinkt.
Maak dat de zon weêr blinkt;
Ja val my weeder aan met zengen, braaden, blaaken,
En branden; neen: of laat het brand en my verbranden
Zoo raakt myn asch in 't graf;
Neen: Laura, 't is te straf:
Zoo misten ik uw mondt vol paarlemoeretanden;
Uw kaaken van yvoor, die my tot kussen tarten;
En boezem van albast,
Daar bloedtkoraal op wast.

D'aanminnigheidt is niet dan voor verliefde harten.
Wie dat geen min gevoelt zal 't schoonste nauw beoogen.
Zoo ik uw glans mach zien,
Ik zal geen vlam ontvliên.
Een die op weêrmin hoopt kan alle smart gedoogen.
Daar blinkt myn Lauraas oog dat my alree komt tergen.
De nacht en koud' verdwynt,
Nu 't dubble licht verschynt.
De schoonheidt kan zich voor geen minnaars oog verbergen.

Toen den manhaftigen Zeeheldt Jan van Kampen, voor Kommandeur naar de Straat, &c.

Van Kampen gaat in zee, om in de Straat te kampen.
Het Beursgewelf wort best door zeegevecht gestut.
Hy brandt in 't water om Algiers aan boordt te klampen.
Geen blixemendt geweer, nocht donderendt geschut,
Weerhouden hem, als hy zyn vyandt komt bespringen.
Hy durft de Doodt, op hoop van roem, het voorhooft biên.
Straatschenners, maak hem plaats eer dat hy u komt dwingen.
Wie andre wil behoên zal voor geen roovers vliên.
Zoo wordt d'onvrye Straat geveiligt om te vaaren.
Hy poogt de steevenkroon, die hy door 't scherp geweer,
Voor Kroonenburg, bevocht, te houden op zyn hairen.
Niet snooder voor een heldt dan ramp in oorlogs-eer.
De krygsfaam wordt bewaart door moedt en schranderheeden.
Dit toont hy door zyn staal, noch roodt van 's vyandts moordt.
My dunkt ik zie dit Hooft, tot heil van 't Hooft der steeden,
De Turk alree, tot schrik van Mahomet, aan boordt.
Verwin, o heldt! of sterf. niet laffer dan te stryken.
Wie dat naar krygsroem staat moet geen gevaar ontwyken.

Fillis in haar Tuin.

Toen Fillis in haar tuin quam gaan,
Begon de roos van schaamt te luiken,
Om haare kaak vol roozeblaân.
De lelien kroopen in haar struiken,
Voor 't lelyverwigh aangezicht.
De kers begon van spyt te quynen,
Toen zy haar mondt, die elk verplicht,
Omheint van kersen, zag verschynen:
Ja kersen vol van hemels pit.
De kriek verschool zich in de blaaden,
Toen zy de krieken, als een git,
Die d'allerraauwste harten braaden,
Al flonkrendt zag in 't voorhooft staan.
All' d'applen vielen, op haar zwieren,
En offerden zich zelver aan
Bey d'applen, die haar borst versieren.
De reuk der bloemen was te laf,
By die men uit haar mondt kon scheppen.
Het bietje ley zyn angel af,
Om honing uit haar mondt te leppen:
Maar 't minlyk wonder van haar leest,
Kon my niet tot de min verplichten.
Ik wierdt geschooten door haar geest.
De wysheidt schiet de scherpste schichten.

Britanje aan Euroope, toen Koning Karel d'Eerste vermoordt, &c.

Op, op, bedroefd' Euroop', de wraak ontsluit haar deuren:
Gy krabt uw borst vergeefs, 't is nu geen tijt van treuren;

Het kroonrecht schreeuwt om hulp. verwerp het zwarte kleed;
Het blanke harnas zal uw' leeden beeter passen:
't Is tijdt om d'oude Teems met wapens te verrassen.
Mijn tabbert druipt van bloedt. op, wreek 't geleede leet.
De weerwraak doet het volk voor scepterschennis vreezen.
Gy moet, om zonder vrees in uw' gewest te weezen,
In 't mijn de wraaak voldoen, eer 't zich de hemel belgt.
Span al uw' krachten te zaam. men plettert uwe troonen,
Men breekt uw' septeren, en trappelt op uw' kroonen,
Zoo gy de schenders niet op 't allerfelst verdelgt.
De wreede moordtvlak is door Tetis pekelplassen,
Uit mijn geschonde pruik, noch praalgewaadt te wassen.
Geweldt wordt overal door groot geweldt gestut.
Men weet hier d'eene brandt door d'ander te verkoelen.
Zoo moet men 't eene bloedt door 't ander weêr afspoelen.
De weerwraak eischt geweer, en jankt vast om geschut.
Ontsluit uw havenen, en scheep uw' oorloogsrotten,
Om met de moedigh Ier, en d'overstrijdbre Schotten,
't Verduivelt Engelandt, in Doris zoute vloedt,
Op 't hart te trappelen; ja laat de scheên geen klingen
Ontfangen, ofze zijn, in 't heetste van bespringen,
Op 't herssenvat geschaart, en zat van 't Britsche bloedt.
Gy zult geen arenden, geen lelien, noch kroonen
In uwe vaandelen, in 't Britsche veldt, vertoonen;
Maar zet mijn Karels hooft uw' leegers tot een baak,
Dat eeuwighbloênde hoof, in uw ontrolde vaanen,
In 't midden van een schildt, daar, met bebloede traanen,
Rondtom geschreeven is: *Den hemel roept om wraak*.
Gy zult mijn Strafforts huit, tot schrik der wreê tirannen,
Op Strafforts bekkeneel met taie peezen spannen,
En slaan met zijn gebeent op zulk een trom voor 't volk;

In 't trekken zult gy op zijn holle schonken blaazen;
Want zulk een krijgsgerucht zal Fairfax zelf verbaazen;
En 't leeger wegh doen vliên, als eertijdts voor zijn dolk.
Zoo wordt de helsche moordt op 't allerstrengst gewrooken;
Of 't recht der Koningen is overal gebrooken;
De wetten in het vuur, de hoven vol van wee.
Hoort ghy de moordtbijl op mijn Karels halsbeen klinken,
En zie ik u noch niet met kling en harnas blinken?
Zie toe, de bijl is lang van steel, en scharp van snee.
De bijl snee Karel in de nek, om my te schenden;
Maar Vrankrijk in het hart; den Iber in de lenden;
De Deen in 't aangezicht; en Duitschlandt in de buik:
Die diepe wonden zijn hier weeder toe te stoppen,
Zoo gy niet, heet naar wraak, met zwaarden, vuur en stroppen
Gewaapent overscheept, en helpt mijn roozestruik.
Is 't vreed' in uw gebiedt? hier is het tijdt te wreeken.
Gy moet het snijdend staal, dat Munster op deê steeken,
Weêr rukken uit de scheê. het Koninklijk gezagh,
En zijn rechtvaardighoidt betrouwen op uw' deegen;
Maar alles hangt aan spoet, de moeder van de zeegen.
Bedwing den dwingelandt, eer dat hy meer vermagh.
D'aardbeevingon die d'aardt erbarmelijk verdelgen;
De vloeden die het vee, en d'akkeren verzwelgen;
De donders die 't gebergt de kruin aan morzlen slaan,
En buien, die in zee de hobbelende kielen
Bestormen, zijn gering, schoon dat ze 't al vernielen,
By 't woên van een tiran die 't quaatste durf bestaan.
Het quaatst om zijne staat voor eeuwigh vast te zetten.
De Noodt gebiedt u 't zwaardt, tot redding van mijn wetten,
Te wetten voor de wraak. geen grooter offerhandt
Kunt gy den hemel doen, dan een tiran te slachten.

Hy zal, uit zucht tot staat, of keer hem door uw' krachten,
Dwars over d'Oceaan heen stappen in uw' landt.
Bespring hem in zijn oordt, eer hy u overrompelt;
Want die zijn handen eens gelukkigh heeft gedompelt
In 't koninklijke bloedt, ontziet geen tweede moordt.
Het eene schelmstuk moet het ander veiligh maaken.
De gruwlen hangen staagh, by die om kroonen blaaken,
Als schaakels aan elkaâr. bespring hem in zijn oordt.
Men moet geen dwingelandt, die 't heilig recht durfd' breeken,
Met recht bestrijden; neen: men moet met hem door wreeken
Gaan rechten; dies bespring de moorder met zijn stoet.
Verjaagh dat ongediert, op dat ik aâm mach haalen.
Mijn velden weeten van geen wolven; maar de zaalen
En hooven van mijn Rijk zijn vol van zulk gebroedt.
Ik wacht uw' vlotte vloot bezwangert van soldaaten.
Mijn tweede Karel zal, tot wreeken uitgelaaten,
Betoonen door zijn arm, in 't woeste wolvenest,
Wat Vorstenmoordt verdient. waar toe dan lang te marren?
Deurploeg de noorder zee; maar dwaal niet: want de starren
Daar gy naar zeilen moet, zijn schuw voor mijn gewest.
Gebruik voor hel gestarnt de haatelijke vuuren,
Die gy, tot mijn bederf, in d'overheerde muuren,
Wel haast zult blaakren zien om Karels septerstok;
Maar zie, waar gy belandt: want mijn verheeven stranden
Weleer zoo wit van krijt, zyn nu door felle handen
Zoo roodt van 's Koninx bloedt, gelijk de bijl en 't blok.
Gelijk dat heilloos blok, dat in de helsche bosschen
Uit het vergiftigh spogh van Cerbrus is gewossen;
Gelijk die wreede bijl, die van 't vervloekte roer
Daar Baltezar te Delft op Welhems borst meê woede,
In 't bloedthof is gesmeedt, en driemaal in de vloede'

Van 't koude Stix gehardt, tot moordttuig voor de Toer.
Kan Karels hartebloedt uw' vloot niet driftigh maaken?
Mijn Eilandt drijft in bloedt. mijn koolmijn en scharlaaken
Zijn eeven roodt van verf, ik zal uw' laage vloên
Zoo hoog doen zwellen, door mijn traanen, dat uw' vlooten
Aan 't drijven raaken. op, de plicht der Bontgenooten
Bestaat in waare hulp: nu is 'er hulp van doen.
De Wraakzucht die altijdt voor duivelsch is gelastert,
Die zal nu godtlijk zijn; want die de wet verbastert,
En 's Koninx bloedt vergiet, verdient de zwaarste straf;
Of schuwt gy straf te zijn uit vrees van wreedt te heeten?
Die het vermoorden van een Vorst, zoo hoogh gezeeten,
Niet wreekt, betoont zich wreet; dies hanthaaf Karels staf.
Bestormt de Vaderbeul, terwijl hy aan het maaken,
(O schrikkelijk bedrijf!) van raaden, galgen, staaken,
En moordschavotten is. de nood van 't kroonrecht jaagt;
De tijdt van wreeken lokt; de Plicht gebiedt; de Reede
Die roept zich hees; en d'Eer, godin der dapperheede,
Die prikkelt hart en ziel. de scheepstocht moet gewaagt.
Op, op, bedroefd' Euroop', ontbindt Bellonaas banden;
Mijn heil bestaat in 't zwaardt, en 't zwaardt in uwe handen.
Gy krabt uw' borst vergeefs. verwerp het zwarte kleedt;
Het blanke harnas zal uw' leeden beeter passen:
't Is tijdt om d'oude Teems met wapens te verrassen.
Op op, bedroefd' Euroop', en wreek 't geleede leedt.

Aan de Juffrouwen Joanne, Wilmyne en Marie van der Hoeven, toen zy Marie Vos, myn Dochtertje, banket vereerde.

't Kindt spreekt:

Een ander zeil vry naar de suikerhoef van 't Westen,
Met een bepikte kiel,
En worstel in Braziel
Met menschen die hun buik met menschespieren mesten.
Wie iet door 't wapen haalt,
Heeft zulks te dier betaalt.
Ik min de Hoeven die zich aan het Y vertoogen:
Want deeze, schuw voor moordt,
Vereeren my in 't Noordt,
Haar suiker voor een kus. de kus heeft groot vermoogen.
Veel helpt de vrindtschap meer,
Dan 't woedende geweer.
Wat hoef ik dan, o West! dat my van veer doet gruwen,
Deur d'overwreede zee
Te zeilen naar u ree?
Drie Hoeven zyn hier meer dan duizenden van d'uwen.
Ik wraak het vreemde strandt.
Wie wys is blyft op 't landt.

Op 't preeken van den Eerwaardigen Heer Franciskus Angelinus.

Hier klinkt een Engels stem: maar niet van die vermetel,
Uit zucht tot heerschappy, de goddelyke zetel,
Als dol bestormde; neen: dat opgeblaazen rot
Leit door de blixem van de waare Dondergodt ,

In d'yzre zwavelkolk, tot schrik der hovaardyen.
Wie met zyn starker strydt zal zonder zeege stryen.
Dit is een Engel van een ander eigenschap;
Hy leert ons 't hemelryk beklimmen, langs een trap
Van trouw, deemoedigheidt, erbarmen, bidden, traanen,
En al wat heilzaam is, om, onder Christus vaanen,
Vol moedts ten strydt te gaan: all' andre macht is doof.
Wie zich gewapent heeft met Liefde, Hoop, Geloof,
En wat ons zaaligh maakt, zal 't eeuwig ryk verwinnen
De hemel is ten roof voor die de deugdt beminnen.
Wie onder Christus vecht behoudt het zaaligh veldt.
O zeegbaar ooreloog! ô deugdelyk geweldt!
De geen die gy verwint zal uw verwinning loonen.
Men vecht op d'aardt om palm: maar booven wint men kroonen
Van eeuwighblinkendt goudt. op, ziel, hy stapt u voor.
Nooit volgt men veiliger dan langs een Engels spoor.

Grot van den Eed. Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, &c. op Goudestein. Aan Elizabet Huidekoopers van Maarseveen, &c.

De grot der steigrend'Alpen,
Waar dat de Ryn uit bruist, die stout in zee komt zwalpen,
Is vol afgryslykheên;
Noch klinkt zo wonderlyk in 't oor van alle steên:
Maar 't is een schriklyk wonder.
Het oor heeft geen vermaak in 't dreunen van de donder.
De doodtschrik maakt vervaardt.
De grot op Goudestein is van een ander aart:
Deez' pronkt met sierlykheeden.
Een minlyk wonder wordt van 't aardtryk aangebeeden.
Elk zoekt de zonneschyn.

Hier kruipen slangen; maar zy braaken geen fenyn.
Dit zyn Saturnus eeuwen.
De bloode lammren gaan hier by de stoute leeuwen.
Hier zyn geen gruwlykheên.
Toen Venus, zegt men, eerst in paarlemoer verscheen,
Quam zy te Ciprus stranden;
Maar Maarsen zegt dat zy aan deeze kust belanden.
Dat tuigt gewelf en vloer:
Want alles is versiert met blinkendt paarlemoer.
Als Dido, heel aan 't blaaken,
Met vorst Eneas (want de lucht begon te kraaken,)
In 't berghol wierdt gejaagt,
Heeft haar die plaats, uit zucht tot eenzaamheidt, behaagt,
Op hoop van lust te pleegen:
Maar hadt zy deeze grot tot haar vertrek gekreegen,
Zy hadt meer lust geboet.
Een sierelyke kop maakt bittre dranken zoet.
Een zuivre disch wekt lusten.
De Vechtnimf, die in d'arm der Zuiderzee komt rusten,
Verlaat haar kristalyn,
Om met haar boel van 't zuidt in deeze grot te zyn.
Wie mint wil veiligh vryen.
De wellust wil geen meer dan twee paar oogen lyen.
Wanneer Elizabet
Zich op de boorden van de grotbron needer zet,
Gelykt zy een Diane;
Die d'afgejaagde stoet verwacht, om hier te baanen.
'k Moet zwygen: want het nat
Van deeze grot bederft myn pen, myn int en bladt.

Vertrek van Elisabeth Smits, naar Hamburg.

's Graavenhaagh spreekt:

O Blanke Smits die my doet blaaken!
Bekoorelyke middaghzon!
Kan d'Elfstroom u nu meer vermaaken
Dan 't zilver van myn vyverbron?
Wat wreedtaart stiert u door de baaren;
Is hy aan d'yszee opgezocht?
Of is hy van de tigerschaaren,
Op Taurus moordtkruin, voortgebrocht?
O neen: hy is in wreeder deelen,
Met eedel en onnoozel bloedt,
Door d'allerhelste moordtkrakkeelen,
Aan d'oude Teemsbrug opgevoedt.
Hoe quynen myn verlaaten haagen!
Het lindeloof heeft geen vermaak.
De Liefde kan geen ramp verdraagen.
Het nachtegaaltje dat zoo vaak
In d'overwelfde lustpriëelen,
Van 't groot' Nassauwsche hofgezin,
Op u verslingert, plagh te queelen:
Is 't wonder dat ik Smits bemin?
Natuur, de moeder aller dingen,
Die kreegh toen zy haar scheppen zou,
Roobyn en gitt' vol schitteringen,
De vensters tot dit schoon gebou;
Albast, koraal, en zyde draaden,
En voegd' een yder op zyn steê;

En blies 'er voort, tot hooftsieraaden,
Een leeven in dat lieven deê
Zy schonk aan een, in 't godtlyk vormen,
Dat zy aan veel geweigert hadt.
O gaaven die myn hart bestormen!
Wie ziet zich aan uw glansen zat?
Dat wakkre diertje, dat dus neurde,
Riep gistren van een dorre struik,
Daar 't, om uw verre reis, op treurde;
Elizabeth gy vlucht ter sluik.
Wilt gy de nicht van Wikvoort heeten?
Betoon u dan beleeft te zyn.
O Raadtsheer! stof der hooftpoëeten!
Wat raadt eer ik tot asch verdwyn?
Dus galmden 't met ontvouwe vleugelen.
Heeft niemant aan u opzet vat?
Zoo laat de schrik uw vlucht beteugelen,
Door 't woeden van het brullend' nat.
Of waant gy door uw minnetreeken,
Het gollevende kristalyn
Des Oceaans aan brandt te steeken,
Om oorzaak van een vuur te zyn,
Dat alle Tritons zal verwinnen,
In 't diepst van de kille vloên?
De slibberige meereminnen,
Die zullen, om haar leedt te hoên,
Uw kiel met golven overrompelen,
Om u, na allerhande wee,
O zoenelooze moordt! te dompelen,
In 't pekel van de woeste zee.
Nu zal de mast de starren raaken;
Dan zal de boodem op de grondt
Neêr plotsen, dat de steevens kraaken;
Het water zal haar zoute mondt,

Door last der Nimfen, open spalken,
Tot dat zy al, de vet bepikt',
En roer- en mastelooze balken,
Aan splinters, in haar boezem flikt:
Maar lyt gy schipbreuk door 't benyden
Van Thetis, in de zee, aan strandt;
Ik zal niet minder schipbreuk lyden
In zeen van traanen, op het landt:
Of schuw Hamburg en Altenade.
Ey keer! Elizabet, ey keer!
Want die gy door de min doet braade,
Is Altenaade al te veer.

Gulde Kabinet der Schilderkunst van Kornelis de Bie, &c.

Toen Mavors Neederlandt door wapens quam verdelgen,
Wierdt d'eedle schilderkunst vertreeden in 't gevecht:
Maar nu Vulkaan 't geweer, verzaadt van bloedt te zwelgen,
Tot minneschichten smeedt, wordt zy weêr opgerecht;
Want Venus zoon deurwondt het hoof der Fransche ryken,
En dochter van Filips, tot schrik van 't krygsgeweldt.
De Min is machtigh om den Oorlog te doen wyken.
Dit wist de Bie, en heeft de kunst hier op herstelt.
Wie dat de Kunst beschryft zal leeven door zyn blaâren.
Dit is geen bie die op Himet haar honing gaart:
De strydbre scheldt, zoo ryk van kunst, als kerkaltaaren,
Vertoont het oog een Bie van loffelyker aart.
Wie zucht tot maalkunst heeft geeft stof om op te roemen.
Waar dat Meceenen zyn wordt alle kunst gevoedt.
De Scheldtbie zuigt geen sap uit leevenlooze bloemen:
Maar uit bezielde verf, deurmengt met vlees en bloedt.
De verfen weeten 't oog, door kunst, naar zich te trekken.

Al wat behaaglyk is, heeft ongemeene kracht.
De Bie komt haar, voor ramp, met vleugels overdekken.
Zy biedt de Bie, tot loon van zyn getrouwe wacht,
Haar goude hulsel, van paletten en penseelen.
Wie dat de kunst herstelt, behoort met haar te deelen.

Aan de Heerlykheidt van den Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, Neerdyk, &c. Burgermeester, Raadt, en Bewinthebber der Oost-Indische Maatschappy t'Amsterdam.

O Maarseveen! priëel der Grooten,
Hoe zingt mijn pen aan 't Y uw lof?
Uw hoven, vyvers , beemden, slooten,
En laanen dienen haar tot stof.
Uw glans verwint de roem der Tempe,
Die zoo veel wijken heeft verdooft.
De Nijdt heeft zich, om u te dempe',
Op uwe luister afgeslooft.
Gy worstelt door het woên der jaaren.
O rustvertrek van Amstellandt!
Godt Bacchus hult zich hier met blaâren
Van wijnen, op uw kruin geplant.
Minerve vult, om stark te bouwen,
Uw lendenen met harde steen.
Vulkaan bezwangert, voor zijn schouwen,
Uw ruime schoot met vaste veen.
De Krijgh quam u weleer verdelgen:
Uw akkers rookten van het bloedt.
Gy kondt de lijken niet verzwelgen.
Men zagh uw huizen, door de gloedt

Van d'oorloogstoorts, by nacht verrasse'.
Nu zwelt uw borst van vette room.
Zoo groeit de fenix uit zijn assche.
Men krijgt de Krijgh door Vreed' in toom.
Godt Pan, omheint van harderinnen,
Vertoont zich in uw klaverwey.
De Vechtgodt met zijn Meereminnen,
Die dobbert langs uw boord van kley,
En groet de Goudesteinsche zaalen:
Waar dat uw Heer, voor 't zeilrijk Y,
Als afgemat, zijn aâm komt haalen.
De Grooten zijn bywijlen vry.
De Zorg kan zich op 't landt verpoozen.
Het woelen tergt het taay gedult.
Men siert het kussen veel met roozen;
Maar 't is met doornen opgevult.
Diaane met haar snelle winden,
Verschijnt niet meer op Cintus kruin;
Zy laat zich in uw bosschen vinden.
Waar is Hymet? waar Atlas tuin?
De Tijdt quam haar met stof bedekken.
Hier houdt de waare weelde standt.
Dit zijn der Gooden lustvertrekken.
Zoodaanigh was, geloof ik, 't landt,
Daar Kato 't Kapitool om haate.
De landtzucht wraakt het hofgeweldt.
De Doodt verschuilt in goude vaate'.
D'oprechte Trouw bewoont het veldt.
Pomoon komt zelf uw boomen snoeien.
Vrouw Ceres, die het aardtrijk mest,
Doet uwe halmen weeligh groeien.
Men stoft niet meer op 't Griex gewest.
Uw hoven strekken Helikonnen.
De Juffers 't schelle Neegetal.

Uw vyvers schrandre hengstebronnen.
Natuur verliest nooit top, noch dal
Zoo schoon als uwe tuintapeeten,
Die Flora zelf van bloemen weeft.
Waar 't landt, ô roemstof der Poëeten!
Zoo waardt geweest, daar Numa leefd,
Hy hadt zijn spaa niet gaan verruilen,
Voor Roomulus beroemde staf.
Wie rusten wil moet hier verschuilen.
Merkuur leit hier 't bekommren af.
Hy vindt zich vryer by de blaâren,
Dan onder 't Beursverwelf van steen.
De koopmans zorg maakt grijze haaren.
Het pluimgediert, ô Maarseveen!
Vermaakt het oor, naa het verschrikken,
Door tijding van het weêr in zee:
Want onweer slaat de kielen stikken.
Men koopt die winst voor hartewee.
Uw landtoordt kan 't gemoedt verzachten.
Door rusten krijgt men nieuwe krachten.

Op den E. Heer Alexander de Bie, Professor in de Wiskunst, &c.

De Hooge School spreekt:

Toen Alexander d'aardt door wapens hadt verkreege',
Wierdt hy van 't oorlogsvolk voor overgroot geacht.
De roem van dapperheidt verkrygt men door de deege.
Myn Alexander toont zich van een grooter kracht;
Hy poogt geen werrelden, als d'eerste, t'overwinnen:
Maar heemlen, schoon van glans; doch niet als 't reuzerot,

Langs bergen hoog van kruin. hy wraakt vermeetle zinnen.
De wyzen wyken voor de strenge dondergodt.
De starren zyn niet dan door kunsten te genaaken.
Hy streeft met zyn vernuft dwars deur de wolken heen,
In spyt der dieren die het zonnespoor bewaaken:
Hier durft hy in het top der hoogste kritsen treên.
Hy vreest noch leeuwe klaauw, noch scherpe tandt van beeren,
Noch Herkles strydtbre knots, noch Perseus kromme zwaardt.
De schrandre weeten zich voor onheil te verweeren.
De menschen worden best door wakkerheidt bewaardt.
Zoo quam Eneas door de voorzorg van Sibylle,
Deur Cerbrus ysre poort, in Plutoos mirtelaan.
Nu meet hy 't tusschenspoor der helle hemel spille'.
Dan ziet hy hoe de zon verduistert door de maan.
Hy dringt tot in 't vertrek der snelle blixemstraalen,
En dolle donders, om haar eigenschap te zien.
Een brein vol geesten laat zich niet van d'aardt bepaalen.
Wie dat in d'afgrondt kruipt, hy wil ten hemel vliên.
Door wijsheidt kan men in 't geheim der dingen booren.
Hier ziet hy of 't gesternt ons dreigt met krijgh, of pest.
Laat Alexander van oudt Grieken, dol van tooren,
Vry brallen met laurier, tot roem van zijn gewest:
Myn Alexander zal een kroon van starren draagen.
De starren blinken als de lauren zyn verslaagen.

Tuinbron op Goudestein, aan Mejuffer Geertruidt Huidekoopers van Maarseveen, &c.

Laat oudt Arkadien op zuivre bronnen roemen,
Men vindt op Goudestein
Een loffelyker bron, omheint van schoone bloemen.
Het nat van haar fontein,

Bekoort het oog en tong van die zich hier komt laaven.
Wie dubble deugden heeft betoont zich ryk van gaaven.
Hier komt Diana zich met haare jaagstoet baaden:
Zy vreest hier voor geen smart.
Wie dat zyn lusten hier door d'oogen wil verzaaden,
Verandertz' in een hart.
De kuisheidt laat zich van geen dartel oog aanschouwen.
Wie veiligh weezen wil moet zich verburgen houwen.
Als ik op Goudestein myn zinnen scherp tot dichten,
Is dit myn Hyppokreen.
De springbron op Parnas moet voor dit water zwichten.
Het groeizaam Maarseveen
Is moedigh op de Vecht: maar meer op deeze straalen.
Al wat het oog behaagt is waardt om me te praalen.

Diergaarde op Goudestein; aan Mejuffrouw Leonora Huidekoopers van Maarseveen, &c.

Een ander mach zich vry, om 't wildt, in 't bosch begeeven:
Ik walg van zulx te zien.
Niet yselyker dan in lyfsgevaar te leeven.
De doodtschrik doet my vliên,
Men wil om 't ongeval 't gezicht der dieren missen.
Wie dat voor rampen vreest bezoekt geen wildernissen.
Men vindt op Goudestein een veiliger waranden.
Hier gilt het stoute zwyn:
Maar niemandt vreest de beet van zyn verwoede tanden.
Daar schuilt het bloode knyn,
Om in geen looze strik, noch jaagers net te raaken.
't Gedierte leert den mensch voor teegenspoeden waaken.

De Paauw vertoont haar staart, versiert met Argus oogen,
En hooftpluim, schoon van glans.
Wie ryk van luister is begeert zich te vertoogen.
De zwaan, het hoen, en gans,
Zyn hier in volle weeldt, en teelen aan door 't paaren.
Het vuur der liefde kruipt al wat 'er leeft door d'aâren.
Hier wykt het hart de tandt den aangehitste honden.
De heining van dit oordt,
Behoedt d'aanschouwers voor zyn hoorens fel in 't wonden.
Men vreest hier voor geen moordt,
Als in het akligh bosch. de zorg verjaagt het vreezen.
Wie zich vermaaken zal moet zonder angste weezen.

Kupido, in de gedaante van een Mug, door Laura op haar borst doodt gedrukt.

De Minnegodt vol heete straalen,
Quam gistren in een muggeschijn,
Op Lauraas koude boezem daalen,
En blies haar hart vol scherp fenijn:
Hier ging het goodtje zich verversen,
Op bergjes van albastersteen.
Hy zoog uit twee robijne kersen
Meer zoetigheidt, dan Junoos speen
Aan Iupiter weet op te dissen:
Het zoetst is hier slechts bitter by.
'k Wil ambrozijn en nektar missen
Om Lauraas borst vol lekkerny:
Om die bezielde kersetuintjes.
De Min was vol van dartelheidt:
Hy rolde van d'albaste duintjes
In 't sleufje dat haar boezem scheit.
Hier heeft zy 't goodtje doodtgesmeeten:

Maar zonder dat zy wist wie 't was.
Vrouw Venus zwoer, geheel bekreeten,
By Plutoos gloênde zwaavelplas,
Dat zy, de moeder van het huwen,
Dit dorp zou vliên gelijk de pest.
Gy moogt het, riep Amintas, schuwen:
Want Laura zal in dit gewest,
Voor Venus en Kupid' verstrekken.
De schoonheidt kan tot min opwekken.

Roemer daar de Burgemeesters van Amsterdam op gedrilt zyn, ten huize van den Eed. Heer Van Maarseveen, &c.

Wat wonder rijk van kunst komt ons van glas verschijnen!
Atheensche beeldtkunst duik; of zoek een andre wyk:
Uw beelden zullen eer dan't brosse glas verdwynen.
D'aaloudtheidt heeft geen recht. de kunst bestaat in blyk.
Dit pronkstuk is bemaalt met diamante verven.
Laat Pollio te Room' vry roemen op 't kristal,
Daar hy zyn staaven, als zy 't braken, om deedt sterven.
Dit is een kunststuk dat zyn roem verdooven zal.
Zoo daalt het maanlicht als de zon zich komt vertoogen.
Wie andren overwint verdient de lauwerkroon.
Een ongemeene kunst heeft ongemeen vermoogen.
Vulkanus dreef weleer in 't schildt van Venus zoon,
De zeeslagh by de Nyl, daar 't zeegeryke Roomen
D'Egiptsche vloot verwon, door enkle dapperheidt.
Wie overwinnen wil moet geen gevaaren schroomen.
Hy heeft 'er Romulus in 't wolvenest geleit,
En aan de speen gevoegt van d'overwreede wolven.
Zoo zoog hy 't eerste zog van zyn moordtdaadigh aart.
Hier maalt de kunst geen vloot, die Thetis holle golven,

Door yslyk vuurwerk, pyl en woedendt oorlogszwaardt,
Met bloedt en lyken vult: 't zyn schriklyke sieraaden.
Het oog vermaakt zich niet door menschemoordery.
De kunst vertoont ons hier, in schaauw van eike blaaden,
De Burgervaaders van het vreedebaarendt Y:
Dit zyn de zuilen die 't gewelf van Neêrlandt schraagen.
Waar trouwe zorgen zyn behoudt de Staat haar standt.
Toen Jupiter het heir der reuzen hadt verslaagen,
Deedt hy aan zyne disch een kop van diamant
Vol Nektar schenken, om de gooden toe te drinken:
Maar hadt hy deez' gezien, de zyn was blyven staan.
Dit glas zal door de kunst gelyk het starlicht blinken:
Noch schoonder door de vier die d'ommetrek beslaan.
Zoo komt de bleeke maan de zon haar licht ontleenen.
Het goudt is waardt: maar 't wykt de waardigheidt der steenen.

Aan Labelle, het hondtje van Juffrouw J. van der Hoeven, voor den E. Heer K.K.

O Labelle! bitse wachter,
Van de minnelyke Hoef,
Kef, ey kef een weinigh zachter.
Waarom is 't dat ik vertoef,
Om te gaan by 't puik der Hoeven?
Minnaars kunnen niet vertoeven.
Gy ontzegt my, door uw bassen,
't Heerelykste lustpriëel;
Daar een lent van kusjes wassen:
Daar de lonkjes op een steel
Van doorluchte gitten groejen.
Zulk een Hoef is Venus boeien.
Beeken van begaafde taalen
Vloên hier uit de roozegaart;

Uit dat bosch vol nachtegaalen,
Daar de wysheidt spreuken baart:
Spreuken scherper dan de rieten,
Daar de minnegoôn meê schieten.
Deugdt, die my het hart komt schaaken,
Siert de Hoef met elpelaan.
Lachjes die het oor vermaaken,
Nestlen hier in roozeblaân;
Roozen die op lelien pronken:
Lelien die een rots ontvonken.
Gun my toegang tot de stroomen
Die hier uit een paarlebron,
Tuschen twee roobynezoomen,
Yder als een middaghzon,
Op het allerzoetste leeken.
Stroomen die een stroom ontsteeken.
Geuren die een lyk doen leeven,
Ziet men staadigh af en aan
Op koraale vlerkjes zweeven.
Min heeft hier van zydedraân
Zyn gekrulde strikken hangen:
Strikken om een hart te vangen.
Gy zyt Cerbrus in het woeden;
Maar in alles niet gelyk:
Die bewaart de helsche vloeden,
Gy een Hoef, myn hemelryk.
Volg hem niet in gruwlykheeden
Hemelwachters passen reeden.
Laat de Hoef niet eenzaam dorren,
Niemant zoekt verwelkte blaân,
Staak, Labelle, staak het morren,

Laat myn oogen, bidt ik, gaan,
Daar myn hoef zich komt vertoogen.
Minnaars leeven half door d'oogen.

Toen den Eerwaardigen Heer Justus Fontein, op Pingster preekte, &c.

Wat voor een Heil-Fontein komt my in d'ooren vloeien?
Dit water helpt de borst, zoo koudt als ys, aan 't gloeien,
En maakt het hart, gelyk de zon het sneeuw, gedwee.
Wie met zyn zinnen zeilt in zulk een ryke zee,
Zal veiligh voor gevaar in 's hemels haaven koomen.
De Grieksche hoef-fontein, die langs Parnas komt stroomen,
Deedt Maro zingen van geweldt en worstelfeest:
Maar wie zich hier bevindt zal zingen, hoe de geest
Van Christus, als een duif van 't starredak quam daalen,
Omheint van tongen, roodt van vuur, en ryk van taalen.
't Jordaannat zuiverde daar 't op melaatsheidt viel:
Men wast door deeze bron de vlekken uit de ziel.
Kon Mozes rotsfontein de tong van 't volk verquikken?
Deez' hoedt de geest, om niet in d'afgrondt te verstikken.
Wie dat zich dorstigh vindt, hier drinkt men door 't gehoor.
Een ziel die dorst heeft laaft zich 't allerbest door 't oor.

Aan Anna van Baarle, op 't zingen van Zuzanne van Baarle, haar zuster.

Gezeedenvormd' en schrander' Anne,
Het is geen wonder dat Zuzanne

De ruwste ziel door 't ôor ontschaakt:
Want d'allerschelst der nachtegaalen,
Heeft, toen haar oog begon te straalen,
Zyn teelnest in haar keel gemaakt.
De bietjes storten op de tippen,
Van haar aantrekkelyke lippen,
De zoethe honing van Himet.
Dus hecht zy d'oore aan haar woorden,
Gezangen binden meer dan koorden.
De Min gebruiktze voor zyn net,
Om woeste zinnen vast te maaken.
Een schelle keel kan harten blaaken.

Juffrouw Juffrouw Tellers. Voor N.van H.

Weg, zeidt Venus minnestooker,
En verwurp zyn taaje boog;
Zelf zyn goude pylekooker:
Want hy teld' in Tellers oog
Duizent nieuwe minnevonden.
Mocht ik deur uw blikken zien,
'k Zou, zeidt hy, zoo wildt niet wonden:
Want myn pyl zou wisser vliên.
Hier op vloog hy in de kassen,
Die in 't hooge voorhooft staan.
Min kan d'allergauwst verrassen.
Is 't dan vremt dat ik moet braân,
Door het blaaken van haar lichten?
Oogen schieten gloênde schichten.

Toen den E. Heer Dylman, Geneesmeester t'Amsterdam, op zyn vertrek stondt, om te Wormer, op zyn Hofsteê, te gaan woonen.

Toef, Dylman, toef, ey toef! in d'Amsterdamssche wallen:
Gy zyt de steunstaf daar ik 't lichaam op vertrouw.
Wanneer de grondtvest spat begint het dak te vallen.
Den mensch is zonder arts 't bouwvalligste gebouw.
Ik wens om u, en wens u nooit van doen te krygen.
De voorzorg, die ik min, wordt loffelyk geschat.
Een landtgehucht, o spyt! te laag om ooit te stygen,
Ontrukt het Y zyn hulp. een dorp braaveert een Stadt!
De bloode tortel zal de stoute valk ontduiken:
Hier tergt de duif een valk. op Amstel, keer dit quaadt.
Wie macht en brein heeft moet deez' twee, bywyl, gebruiken.
Gedoog niet dat uw arts deur 't water landtwaarts gaat.
Langs slibbrigh ys zal hy niet uit uw wal vertrekken.
Wie wys is waagt zich niet op een onzeeker spoor.
De Doodt is listigh: want zy treedt uit haar bestekken.
Geef gy, o Amsterdam! myn smeeken geen gehoor?
Wie dat zich tydigh redt zal zich niet licht ondanken.
De zorgeloozen zyn verbannen van 't Gerucht.
Kan u het klaagen en het karmen van de kranken,
Deurmengt met jammeren, en deerelyk gezucht,
Niet parsen, om zyn schip de houden in uw paalen?
Oudt Roome trok weleer naar Epidaurus oordt,
Om Eskulaap, tot hulp van haar gemeent, te haalen.
De Doodt, die al wat leeft door haar geweer vermoordt,
Verschynt alree vol moedts op hoop van ryker oeften:
Zy toont haar stouter nu dat Dylman u verlaat.
Hy weet, door kracht van kunst, haar krygsvolk te verwoesten.
De schranderheid ontwykt geen zeegenbaar soldaat.

Zoo Dylman blyft vertrekt haar heir naar ander' oorden.
Geneeskunst laat de Doodt wel wonden, maar niet moorden.

Aan de Vink van Juffrouw M. G. V. G.

Gelukkigste van alle vinken!
Gy zuigt hier nektar uit roobyn,
Dat ik slechts met myn hart mag drinken.
Uw vleugels tergen 't kristalyn
Van deeze flonkerende toortsen;
Die my, deur d'aadren in het bloedt,
Doen blaakeren van minnekoortsen.
Vrou Junoos paauw, hoe groots van moedt,
Durft zulk een stuk, o Vink! niet waagen.
De Stoutheidt brengt zich zelf in noodt.
Vermeetlen worden meest verslaagen.
Gy drukt haar boezem met uw poot,
En plukt de kersen van de spruiten;
Ja kersen vol van honingraat.
Gy nestelt in haar blonde tuiten,
En breekt haar pruik, o wufte daadt!
Met uw verwoede klaauw en nebben:
Dat hair daar zy myn hart aan bondt.
Wie minnen wil moet rampen hebben.
De Minnenydt wordt licht gewondt.
Ik merk, o Vink! ik merk uw treeken:
Gy houdt hier op geen een plaats standt.
Jupyn heeft zich weleer versteeken
In bolle pluimen, om zyn brandt
In Leedaas zachte schoot te blussen:
Maar gy komt in uw eigen schyn,
En koelt uw boezem door het kussen:
Dit kunt gy meerder dan Jupyn.
Die groote godt quam menschen vleien:

Maar gy, een beest, weet een godin
Van d'Amstel, naar uw lust te leien.
Hoe ongelyk is onze min!
Wie dat haar mint zal u benyden.
De Liefde wil geen tweede lyden.

Marmerbeeldt van godt Pan, in de tuin, achter 't huis van den Eed. Heer van Maarseveen, &c. Aan Mejuffer Geertruidt Huidekoopers van Maarseveen, &c.

Staa, Geertruidt, staa, ey staa, gy moet dit beeldt niet naadren.
Hier schuilt een slang in 't kruidt.
Dit is een Satyr, die zich huldt met pijnboomblaadren:
Hy lokt u door zyn fluit.
Zoo schenkt men bittre drank in sierelyke vaaten.
Het vleien is vergift bedekt met honingraaten.
Gy naakt de boxvoet Pan, de godt der groene weien,
Betrouw de schaaker niet.
D'onkuisheidt weet de Deugdt door listen te verleien.
Syringa is in riet
Verandert, toen hy haar in 't vluchten zocht te schaaken.
Wie kuis wil blyven moet d'onkuissen niet genaaken.
Bedek uw aangezicht eer hy u aan komt randen.
De lust dient niet getergt.
De schoonheidt is een vuur dat elk van min doet branden.
Vlucht, Geertruidt, vlucht, en bergt
U vaardigh in 't vertrek, eer Pan u komt verheeren.
De krachten van een vrouw zyn teeder in 't verweeren.

Amerillis baadt zich in haar tuinbeek, &c.

Toen Titer Ameril zag baaden,
Om 't zonnelicht, zeidt hy, t'ontvliên,
Veblyde 't hof met al zyn blaaden.
Al wat hier groeit kreegh zucht tot zien.
Het oog genoot hier meer dan d'ooren.
De schoonheit is voor 't oog gebooren.
Het water dat haar zou verkoelen,
Geraakte, door dit beeldt, vol gloedt.
Het blinde nat, dat haar kon voelen,
Begon te bruizen als een vloedt:
De bobbels strekten haar voor oogen.
De minnaars hebben groot vermoogen.
De lucht die alles komt vervullen,
Wierdt zelf vervult van minnewee,
Om blanke leên en blonde krullen:
Zoo deê zy die haar aassmen deê,
Weêr zuchten, om haar weederminne.
Door zuchten kan men harten winne'.
De koele windt, om haar vol vonken,
Omhelsd' en streeld' haar reis aan reis;
Zy nestelde, van weelde dronken,
Op haare borst, en kusten 't vleis:
Hier wou zy zich een hemel scheppen.
De lust weet zoet uit zuur te leppen.
De wolken daalden hier deur d'elzen,
Om zich te mengen met de vloedt;
En haar, in schyn van 't nat, t'omhelzen:
Maar deez' verteerde door de gloedt

En straalen van haar blinkendt oogen,
Bedriegers worden weêr bedroogen.
Kupid', uit vrees van 't oog te branden,
Behiel de blindtdoek voor zyn oog.
De zon, verlieft aan 's hemels randen,
Schoot all' zyn straalen van omhoog,
Op hoop van 't water te verdroogen.
Waarom? hy wou haar heel beoogen.
Hadt Titer, toen de doode dingen,
Door 't zien bewoogen, ook geen ziel?
De ziel quam hem in d'oogen dringen:
Hier zagh zy al wat elk beviel:
Zy wou haar hof in d'oogen houwen.
Door d'oogen kan men 't al beschouwen.
De harder, om meer zoet te smaaken,
Die wenste, toen hy haar zagh staan,
Elk litmaat tot een oog te maaken:
Hy kon zich door geen twee verzaân.
Nu denkt hy staâgh op dit vertoogen.
In 't afzyn zyn gedachten oogen.

Koffertje van Amber, door haare Keurvorstelyke Doorluchtigheidt Van Brandenburg, &c. aan Geertruidt Huidekoopers van Maarseveen, &c.

Dit kunststuk is, tot pronk, uit ambersteen gesneede'.
Wie dat het oorlog mint, begeef zich aan een zy:
Hier ziet men anders niet dan teekenen van vreede.
Saturnus eeuw gedoogt geen wreede tieranny.
Al wat afgryslyk is kan d'oogen niet vermaaken.
De leeuw en 't lam zyn hier heel veiligh by elkaâr.

Hier durft geen zwangre bus verwoede koegels braaken.
De Keurvorst looft het volk een overvruchtber jaar:
Zyn krygslauwrieren zyn met vreed'olyf deurweeven.
De Brandtsteen toont ons hier de vlugge Stookebrandt.
Waar dat de Liefde komt verwacht men niet dan leeven.
Hy komt hier te vergeefs met toortslicht in zyn handt:
Want Geertruidt heeft zyn toorts en pylen in haar oogen.
De lonken van een vrouw zyn schichten voor de Min.
Wie wakkre blikken heeft behoeft geen minneboogen.
De heldre diamant, de waardtst' in yders zin,
Verwint dit stof in glimp, gelyk de zon het maanlicht:
Maar deeze kunst verwint de diamantegloedt.
Het lichaam wordt geroemt om 't minnelyke aanzicht.
De ziel ontfangt haar glans door een oprecht gemoedt.
Zoo moet de stof bywyl haar roem door kunst verkrygen.
Een vorstelyke gift wordt best geroeme door zwygen.

Een Honingbietje op Lauraas mondt terwyl zy sliep.

Amintas spreekt:

Myn Laura sliep in d'Amsteldaalen;
Dit zagh een bietje van Himet:
Dies heeft het zich, om zap te haalen,
Op haar roobynemondt gezet;
Hier riekt het mirth, narcis en rooze'.
Haar mondt verstrekt dit dier een disch,
Vol gooden nektar en ambrooze.
Terwyl het bietje beezigh is,
Om 't keurigst uit het zoet te kippen,
Zoo quetsten 't met zyn angel in
De boorden van myn Lauraas lippen.
Hier op ontwaakt de harderin,
En deedt haar vlammend' oogen oopen:

Maar 't overlaân en angstigh dier
Vondt zich te zat, om weg te loopen;
Dies quam 't ook door het gittevier
Van haar gezicht de geest te geeven.
Het rolde langs haar gorgel af;
Maar 't is op haare borst gebleeven:
Hier lag het in een marmergraf,
In 't midden van twee nektarstroomen.
Ik die dit dier van varre zag,
Ben tot myn veldtnimf aan gekoomen,
En sprak: o maagdt! dit bietje mag,
Als Cezar, met zyn grafstee brallen.
Vermoordt my ook, ik vrees geen doodt,
Als ik slechts op uw borst magh vallen:
Maar liever sterf ik in uw schoot.
De schoot is 't zoetste graf van allen.

Aan H. V. toen hy in 't Y de drie Juffrouwen V.F. in zyn sloep hadt, &c.

Nu d'Ygodt, groen van mos, u vlotte sloep ziet vaaren,
Deur 't kabblen van de baaren,
Ontvonkt zyn kille hart. de koude watervloedt
Belet geen minnegloedt.
Hy dobbert om uw boordt, om by uw vracht te raaken.
Het schoon kan 't oog vermaaken.
Men zwyg nu van het jaght van zuiver paarlemoêr,
Daar Venus eerst invoer:
Roemt dat op een godin die harten kan verwinnen?
Dit pronkt met drie godinnen,
Die alle harten, die de liefde teegenstaan,
In starke boejens slaan.
Laat Jazons schip omhoog aan 's hemels zaalen blaaken:

De hooge gooden maaken
Hun heemel van uw tent; een hemel daar 't gestarnt
Van helder git in barnt:
Gestarnt waar dat gy na kunt bruizen deur de stroomen.
De gladde Tritons koomen
Vast borlen van de grondt; uw laading lokt hen uit;
Zy blaazen voor de schuit:
Wyk, woeste buien, wyk. de bulderende stormen
Bedaaren; ja vervormen.
Elk in een laauwe windt, om in uw schip te zyn.
Zy streelen, in die schyn,
De hairen, halzen, borst, de kaaken, mondt en handen
Van die hen fel doen branden.
De windt, die 't vuur ontsteekt, ontsteekt nu zelf van liefd.
Door glans wordt elk deurgrieft.
Gy trekt myn ziel tot in uw vlugge waterwaagen:
Maar gy om 't lyf te plaagen,
Laat my hier op het landt. waar zeilt gy met myn ziel?
Ey wen, ey wen uw kiel,
En neem het lichaam meê, dan zyt gy eerst gelaaden.
Het ranke schip lyt schaaden.
De zwaare last behoedt voor schichtigh om te slaan.
't Is waar, gy zyt gelaân
Met fiere schoonigheên; maar 't schoon kan niet verzwaaren:
Dies ballast u in 't vaaren,
Met deeze leege romp. ey wen, ey wen uw kiel.
Het lyf hoort by de ziel.

Op het Regenen in 't Vreedejaar.

Belloon', het hooft der krijgskrakkeelen,
Die, alsz' aan 't woede plagh te zijn,
Haar balg vol bloedt, in plaats van wijn,
Uit hellemen, uit bekkeneelen,

En menscheschonken plagh te zuipen,
En waarze tradt, belust op moordt,
In veldt, in hof, in kerk en poort,
Een beek van bloedt op d'aard' deê druipen;
Die Plaagh ontgespte naa 't verdelgen,
(Want Neêrlandt was het hart gedwee,)
Haar harnas naulijx voor de vreê,
In d'eedle schaau der olytelgen;
Of godt Iupijn quam herwaarts ylen,
En spande, waar hy overvloogh,
Zijn nevelige regenboogh,
En trof ons met zijn waterpijlen.
Men zagh de versche golven bruizen;
Maar niet tot loon, gelijk men blaft,
Van onze vreê die 't woên bestraft.
Hy opende zijn groote sluizen,
En dompeld' d'akkers in de plassen,
Om 't kleedt der aard', deurverft in bloedt,
En vet van brein, door overmoedt,
In zulke bronnen schoon te wassen.
Hy bluscht door 't reegnen d'oude vlammen,
Van 't alverteerend' oorloogsvuur.
Hy spoelt de moordtvlak van de muur,
En breekt de halfverrotte dammen,
Die Mars van lijken plagh te maaken,
In spijt der gladde watergoôn.
Noch geeft de tong in gal gezoôn,
Om 't heilige verbondt te wraaken,
Het zijpelen der dikke wolken,
In Neederlandt, de vreê de schuldt.
Vervloekte lippen hebt geduldt.
De hemel schrikt voor zulke tolken,
Die met de koude waterbeeken,
Gebooren uit de bruine lucht,

Het vuur des krijgs, daar 't Y om zucht,
In 't harsselooze volk ontsteeken.
De legergruwlen zijn aan 't slapen,
En d'Overvloedt bewoont het landt;
Omhelst het eeuwige bestandt;
Of is de glans van 't scherpe wapen,
Dat niemant dan de Wraak bekoorde,
In Mavors yzre vuist gevat,
Van bloedt, van brein, en merg bekladt,
In 't veldt geschrey, door 't staadigh moorde,
U aangenamer dan het roesten?
Megere dreef nooit wreeder volk
Uit Plutoos duistre zwavelkolk,
Om landt en steeden te verwoesten,
Met haar verwarde slangetrossen
In d'yzer' eeuwen in het licht.
Wy zijn aan 't natte weêr verplicht.
Quam Febus met zijn snelle rossen
In 't teeken van de Kreeft te stronkelen,
En wierdt zijn fakkel uitgeblust?
Nu heeft hy zich weêr toegerust,
Om op zijn wagen, vol karbonkelen,
In d'overfiere Maaghdt te blaaken,
Als toen hy 't Tweelings spoor bereê.
Nu borrelt uit de westerzee,
En schittert over onze daaken:
Dies dankt Jupijn voor zulk een regen,
Die 't bloedt, het puin, en gloeiend' asch,
Door 't zwalpen van zyn waterplas,
In Neederlandt, van d'aardt komt veegen.

Aan Overveen in de Rondehoep, Hofstee van d'E. Heer J. Boukart.

O vruchtryk Overveen! priëel van uw gebuuren,
Gy rukt my van het Y, door liefelyk geweldt.
Wie d'oopelucht bemint besluit men in geen muuren.
De geest wordt best verlucht in 't onbepaalde veldt.
Zoo weet gy Boukart van de Beurszorg te verlichten.
't Is noodig dat Merkuur, de koopgodt, aassem haalt.
O roemstof voor myn pen! verlieft op Duitsche dichten,
Gy zyt de paarel daar de Rondehoep meê praalt.
Uw lekkre klaverwey bekoort de keurigst' oogen.
Wie dat het oog bekoort is meester van 't Gezicht.
Uw bloemhof heeft de Reuk geheel in haar vermoogen.
Een die de Reuk behaagt heeft haar aan zich verplicht.
Uw landtvrucht poogt de Smaak in alles te vernoegen.
De Smaak bevalt de tong gelyk de maag de spys.
Uw hoornig vee weet zich heel naar 't Gevoel te voegen.
't Gevoel verdient bywyl de loffelykste prys.
Hier hoeft geen nachtegaal tot kitteling der ooren.
Want Boukart streelt myn oor, als hy my, door zyn schacht,
Hier op zyn landtparnas, zyn Hannibal laat hooren,
Die door de leegerkracht van Roomen wierdt verkracht.
Wie moedt heeft en geen luk zal door zyn krygsmoedt sneeven.
Of als zyn Scipio, die door zyn dapperheidt
Zyn vyanden verwon, en eigen volk deedt beeven,
Zyn oorlogsdeugden, voor de Roomsche Raadt, bepleit.
De Stadt wordt hem verboôn van die zyn daaden preezen.
De zorg voor 't Algemeen ontziet geen noodig quaadt.
Wie voor de vryheidt vreest mach 't allerquaadtste vreezen.
Een zeegbaar veldtheer is onsachlyk voor de Staat.
Of als hy Kempens geeft, door Goodes Geest, gedreeven,
Door zyne veeder op een Neederduitsche toon,

My voorlas onder 't loof, om Christus leer en leeven
Te volgen met zyn kruis, de trap naar 's hemels troon.
't Gehoor wordt best vernoegt door klank van wyze dichten.
Een hof dat gaaven heeft weet yder te verplichten.

Jaargety van Juffrouw Margariet van Schorel.

Hadt Cyprus recht om 't jaargety te vieren,
Dat Venus eerst uit zee in 't eilandt quam?
Mocht dat gewest haar beeldt met roozen sieren,
En 't hooghaltaar beslaan met mirthevlam?
Laat ons dan Schorels jaargety aanvangen;
Maar breng geen rooz' by d'eer van Amstellandt:
Want zy heeft schoonder roozen op haar wangen;
De Lent houdt hier, in spijt der Winter, standt,
Gelijk de Zoomer in haar helder' oogen.
Zoo pronkt zy met twee deelen van het jaar.
Natuurelijk sieraadt heeft groot vermoogen.
Hier hoeft geen zuiver vuur op het altaar;
Men ziet het vuuren, die all' andre tarten,
Vol flonkerstraalen, in haar voorhooft staan:
Dit zijn de haartsteên, waar dat Min de harten,
Vol killend sneeuw en grondtys, weet te braân.
Dat niemant zich hier ook met mirth laat vinden,
Haar aassem leevert geur van mirthelof.
Men pooght haar te vergeefs aan zijd' te binden;
Hier eischen banden van een taaier stof:
Deurmeng de weetenschap der Hooftpoëeten,
Met heiligh maatgezang en schranderheit:
Ghy zult haar oor' aan zulk een goude keeten,
Met diamanten, als gestarnt, bezeit, I
Veel vaster binden dan aan zijde koorden.

De zucht tot wijsheidt helt naa weetenschap.
Welspreekentheidt bindt yder aan haar woorden.
Elk vier deez' dagh met vroolijk handtgeklap,
Om dat Natuur aan Schorel, 't oogh der Vrouwen,
Beleeftheidt, oordeel, deughdt en schoonheidt schonk.
De schoonheidt, ik beken 't, moet eens verouwen:
Maar d'andre gaaven blyven eeuwigh jonk.

Op de brandt van de Nieuwekerk t'Amsterdam.

Wat schriklyk moordtgeschreeuw laat zich aan d'Amstel hooren?
De burgers waapnen zich en vliegen naar den Dam.
Ik zie, o ramp! de kerk door 't vuur in asch versmooren.
Myn hairen ryzen door het ryzen van de vlam.
Een onverwacht ellendt komt elk met angst aanranden.
De harten sluiten nu de vlam het dak ontsluit.
Myn bloedt wordt koudt van schrik door d'overheete branden.
Het schynt dat Etna al de zwavelkoolen uit
Haar gloênde gorgel, steil naar 't starrendak, komt braaken.
De zonkoets deedt all' d'aardt, door Faëton, vergaan;
De bergen morselen; de wildernissen blaaken;
De golven kooken, en de natte visschen braân:
Nu vreest de Zon dat d'aardt de hemel zal verslinnen.
De noodt gebiedt, zegt zy, dat elk zich zelf behoedt.
Voorzichtigh vrezen kan het stout geweldt verwinnen.
De wakkerheidt is meer dan list en oorlogsmoedt.
Zy rukt de wolken t'zaam, om zich hier door te weeren,
En mengtze voort met sneeuw, met hagel, ys en damp.
De heete vonken zyn door 't koude nat te keeren.
Zoo wordt het licht behoedt van 's hemels helle lamp.
Het hongrig vuur bestaat hier alles te verdelgen;
Het poogt gewelfsel, wandt en 't koor, vol sierlykheên,
Door 't gierigh knaagen, deur haar ruime keel te zwelgen.
Haar gloênde tanden zyn veel harder dan de steen.

Nu valt de tooren, daar het dak meê plag te brallen.
Zoo ploft een bergtop, door de donder los gemaakt,
Als zy, door 't woeden van de windt, op d'aardt komt vallen.
Het grondtys, daar de vorst het Y meê dekte, kraakt,
En scheurt, door deeze val, tot in de kil der grachten.
Wie komt my, roept het Y, bestryden in het nat?
Wie dat de goôn bestormt, heeft niet dan ramp te wachten.
De gruwlen worden door het wreeken afgemat.
Al spreekend' (want de rook quam in zyn aanzicht weien)
Verschool hy onder 't ys, met zyn beslibde staf.
De klokken die de doôn naar 't naare graf geleien,
Zyn nu, door 't vallen van de tooren, zelf in 't graf.
Zy die all' oogen, by het lyk, aan zoute traanen
Deên smelten, ziet men hier gesmolten door het vuur.
Het woeden van de vlam kan alle rampen baanen.
De zerken barsten op van d'een tot d'andre muur.
De lyken worden, door de gloedt van 't puin, gebraaden.
De dooden steeken 't hooft verbaast ten graaven uit;
Zy meenen dat all' d'aardt, van boosheidt overlaaden,
Door 't vuur tot asch verteert, en dat hen 't schor geluidt
Van Godts bazuin op wekt, om 't oordeel te verwachten.
Zy sidderen van schrik: de vrees heeft hen vermant.
De vrees voor 't oordeel kan het stoutste hart verkrachten.
't Rechtvaardigh vierschaar heeft een recht- en slinkehandt.
Een boos geweeten weet niet dan het quaadtst' te vreezen.
De deugdt heeft all' haar hoop op Godts gena gestelt.
Daar daalt het leiendak, zoo hemelhoog gereezen,
Als in een diepe hel de vlammen doen geweldt.
Het koor noch onlangs, voor de bruidt, met groen behangen,
Is nu verdort, gelyk het afgesneeden kruidt.
Het holle welfsel, dat op Davids schelle zangen
Weêrgalmde, geeft nu niet dan overdof geluidt.
Het orgel, dat onz' oor door klanken wist t'ontsluiten,
Bevindt haar keel, helaas! door puinstof toegedaan.

My dunkt ik hoor in d'asch noch een van haare fluiten,
Zy schynt, al morrend' op de brandt, geluidt te slaan:
Maar 't komt zoo droef, zoo dof en treurigh in myn ooren
Gelyk de nachtuil, als zy niet dan onheil meldt.
Wie blyven wil, ik wyk, om niet door rook te smooren.
Noch eist 'er op de wandt, eer ik vertrok, gestelt:
Dus wirdt de kerk tot asch, in minder dan twee uuren.
Het vuur, dat alles baart, weet alles te verduuren.

Parketje van Mejuffer Kristina Hooft, toen zy naar 's Graavenhaag trok, om Diana, haar hondtje, te haalen, &c.

't Parketje spreekt:

O koele Hooft die my doet gloeien;
Ja heeter dan de Minnegodt,
In 't midden van myn yzre boeien,
Waarom verlaat gy 't Muider Slot?
Of slokt Diaan U door haar janken?
Dat ik mijn leest vervormen kon
In haar gedaante, door de dranken,
Daar Circe, dochter van de Zon,
Ulysses makkers meê in zwijnen,
Vol scharpe borstelen verschiep,
Ik zou zoo lang van haar fenijnen
Gaan zwelgen, tot ik derwaarts liep,
Met uw Dianes huidt betrokken;
Dan zou ik 't Hontjen, als de Min
Creüzaas zoontjen, elders lokken,
Om u, als hy de Koningin
Van oud Kartagen, te verleiden,
En hipplen op uw zuivre schoot,
Om in een beemdt van weeldt te weiden.

Hoe dikwijls zou ik aan mijn poot,
En oor', en hals met lieveryen,
Het vrygeley der minnaars, gaan,
En hebben grooter hoverdyen
In strikken van uitheemsche draân,
Dan in mijn pluimen, daar de landen,
Op ginszy van de middellijn,
Schoon dat hun vloên, en ingewanden
Van goudt en paarlen zwanger zijn
Hun Koningen het hooft meê sieren.
Laat Memfis vry een bitse hondt,
Tot godt gewijt, op 't outar vieren,
Ik zou, door uwe glans gewondt,
Het streelen van uw elpenhanden
Meer achten dan de heldre gloedt,
Hoe kostelijk, en d'offerbranden,
Die 't voor den balk end' Izis doet.
Des nachts zou ik uw koets verzellen.
Bekoorelijke flonkerbagh!
Ik zou, als my de slaap quam quellen,
Indien de slaap op min vermagh,
Niet dan een enkel oog toeluiken;
Het ander zou op schildtwacht staan,
Tot dat de starren haar parruiken
Uitblusten in den Oceaan.
Mijn luistrend' ooren zou ik sluiten
Voor het betoovrendt maatgezang
En 't kittelen der schelle fluiten,
Des harders Argus ondergang.
Dies staak het schichtige vertrekken;
Of moet het prikklendt minnevier,
't Parketje tot een lijkvier strekken;
Gelijk de zon 't vereeuwde dier,
Op het kaneelenest komt roosten

Daar 't graf een baakermat verstrekt?
Ik zal my zulk een uitvaart troosten.
Het zal geen moordt die weêrwraak wekt,
Maar een gewilligh offer heeten,
Op 't outar van uw achtbaarheidt.
Mijn stuivend' asch, van min bezeeten,
Zal, zoo de lust u elders leit,
Zich noch, uit rechte liefde, binden,
Met d'eerste strikken van de Min,
Op het gespan der vlugge winden
En volgen u landt uit landt in;
Ja daalen daar gy u zult hullen,
In schijn van 't stof dat Cyprus geeft,
En nestlen in de fiere krullen;
Die Venus zoon, daar 't al door leeft,
Voor peezen op zijn boog komt zetten;
Ja vaak tot gladde strikken dreit,
En beezight voor zijn taaiste netten.
Als 't hair zich om uw aanzicht zweit ,
Zal 't stof, om niet te heet te gloeien,
Zich koelen aan de nektarstroom,
Die uit uw geurge mondt komt vloeien,
En kussen de roobijnezoom,
Tot aan de dubble paarelkeeten;
Zoo schoon als onder andre pracht,
Van Ganges op het strandt gesmeeten
De Gierigheidt aan d'Amstel bracht.
Nu zal het in de purpre roozen,
En hagelwitte leelyblaân,
Op uwe kaaken, met ambroze,
Al wisplendt zich van lust verzaân,
En spieglen in de gitte vensters,
Daar Min zijn fakkel aan ontsteekt,
Die 't ys der harten, door de glensters,

Gelijk de zon, tot water weekt.
Nu zal het op uw voorhooft pronken,
Minerves schrandere vertrek.
Nu weder aan, van liefde dronken,
Al rollend' om uw ronde nek,
By uwe blanke borst inkruipen.
Mijn rook zal, als gy aasem schept,
In schijn van lucht ter keel insluipen,
En vliên in 't hart, daar gy nooit hebt
Gedoogt, dat ik zou komen huizen.
Versteende, krijg ik geen gehoor?
Ik zal u (laat de Meer vry bruizen)
Vervolgen langs het hobblendt spoor;
Langs golven, zwart van wallevisschen;
Door bosschen, wreedt van ongediert;
Ja dwars door dikke duisternissen;
Naa Stix, daar nimmer vogel zwiert,
Of hy verstikt in 't overzweeven;
Zelf in den heeten hellemondt;
Indien 'er, tot de straf van 't leeven,
Een andre hel is, dan de wondt,
En 't kankerende vuur der liefde,
Dat ik in deze boezem draag.
Wat mar ik hier? zy die my griefde,
Verlaat dit Slot om 's Graavenhaag.
Zal ik de traaljen met mijn pooten,
Vol kromme klaauwen, en het hek,
Van mijn gevangenhuis op stooten,
Of breeken met mijn scharpe bek?
'k Zal dus mijn kerker niet verwoesten.
't Is raadtzaam dat ik traanen stort,
Op dat het yzer, door het roesten,
Dat hongrigh knaagt, doorbeeten wordt.

Plicht-vaarzen aan Haar Hoogheit Mevrouw de Princes Douariere van Oranje, toen Haar Doorluchtigheit my met het goude beelt van Haar Gemaal Freederik Henrik Prins van Oranje, &c. begenadigde.

Laat Mavors helden, door hun oorlogsdaaden praalen
Met wapenschilden, die met gloênde blixemstraalen,
Boschleeuwen, tigers en gedrochten zyn versiert,
Prins Freedrix Gemaalin, heel schuw voor ongediert,
Heeft my zyn beeldt van goudt, tot borstsieraadt, geschonken.
Zoo wordt men, teegens wil, om loffelyk te pronken,
Op 't steigerend' Parns, by 't Neegental, gebracht.
De gunst van een Princes heeft ongemeene kracht.
De Dichters sterven nooit door 't leeven der Meceenen.
De Solmsche Pallas, die geen Pallas van Atheenen
In Staatvernuft ontwykt, beftelt myn veeder stof.
De wysheidt laat zich hier besluiten in het hof.
Haar gaaven blinken als de punt van Freedrix deegen.
De faam der schrandren dringt door afgepaalde weegen.
Zy eert der dichtren pen als 't zeegbaar oorlogszwaardt.
Wie kunst bemint wordt door de kunst by elk vermaart.
De deugt heeft op haar ziel een overstark vermoogen.
Zagh zy haar Egemaal in 't harrenas vertoogen,
Om voor de Staat van 't Landt, in 't kraaken en geknars
Van staal en loodt, te woên, zy vloogh d'Oranje Mars,
Haar man, te moet, en riep: ik volg daar 't Lot u dagvaardt;
Ik zal, tot heil van u, gewapent met een slagzwaardt,
Uw vyandt naadren dwars door 't gieren van de loôn,
Om, neffens u in 't veldt, langs bergen steil van doôn
In vrouwekleeding met een mannenhart te kampen.
Oprechte liefde vreest, riep zy, geen oorlogsrampen.

Wie dat 's Landts Veldtheer eert, zal zy haar gunsten biên.
Die Heldt, die d'yzer' eeuw door 't staal naar 't West deedt vliên,
Komt my, door haar, in 't Noordt van enkel goudt bestraalen.
Wat dichter dat langs 't Y met lauwerier gaat praalen,
Ik praal met Freederik, die zeegepraalen baart;
Die al de lauwren, door de zeissen van zijn zwaardt,
In 't bloedigh oorlogsveldt, op 't strijdtbaarst' af ging meien.
Vernuft en Dapperheidt, die hem door d'aardt verbreien,
Verschynen in 't gelaat met onderling gespan.
Zoo ziet men Kato en Augustus in een man.
Hy wykt noch Griex verstandt, noch Roomsche wapenkunsten.
Myn Zangheldin, verbaast door d'onverwachte gunsten,
Wordt nu zoo roodt van schaamt in 't aanzicht, als haar borst
Door 't goudt van 't Princebeeldt. noch poogt haar pen de Vorst,
Tot dankbaarheidt, in Duits, naar 't leeven af te malen.
De waarheidt zoekt geen roem door klank van vreemde taalen.
Wie door zich zelf bestaat hoeft geen onduitsche schacht.
Neen; d'Amstel zegt: hou standt: hier eist een grooter kracht.
Laat Neederlandt, roept zy, de helmen, harrenassen,
Slagzwaarden, spietsen en al 't schut, dat door 't verrassen,
En 't woeden van de krygh, de vyandt is ontrooft,
Tot schelle tongen smeên, zoo kan men van het Hooft
Der Staatsche legers, langs mijn watergracht, op zingen:
Hoe dat hy Grol, door kracht van wapenen, quam dwingen:
Een oorlogsproefstuk dat godt Mars voor goedt opnam
Nu, hoe dat hy voor dagh, door list, in Weezel quam.
De starken kan men best door krygsvernuft verpletten.
Hoe hy de Bosscher Maagdt zyn kling op 't hart quam zetten,
En eerelyk verkracht' in 't oog van 't Spaansche Hooft.
Wordt maagdekracht vervloekt? deez' wordt van elk gelooft.
Dan bidt Maastricht, Breda, Orsoy en Berk genaade.
Nu hult hem Hulst met hulst in plaats van lauwerblaade'.
Ik zwyg van Starkten die hy dwong door fier beleit.
Wie oorlogh voeren wil eist geest en strydtbaarheidt.

Ons dienen tot zyn lof niet min dan staale tongen.
Nu, hoe dat hy in 't veldt de vyandt heeft besprongen,
En maakte, waar hy quam, door 't zwaardt een oopenpoort.
Hy vreesd' noch kling, noch bus, bezwangert van de Moordt.
Fortuin vereerden hem haar zeegenrykste deege.
De krygsroem wordt niet dan door dapperheidt gekreege.
Wie moedt heeft maakt dat hy tot aan de starren stygt.
Nu, hoe dat hy de Kryg, door kryg, in boejens krygt.
Zoo wordt zyn oorlogskrans doorvlocht met vreedekransen.
Wie dat de Krygh verwint wint meer dan steên en schansen.
Zoo moet men zingen, roept onz' Amstel groen van lis.
O groote Zuilechem! vervang my zoo ik mis.
Gy hebt den Vorst verzelt in landt- en watertochten.
Hy heeft door uw beleit als met zyn zwaardt gevochten.
Wie kracht met raadt deurmengt heeft meer dan enkel schut,
De dappren worden door de schrandren onderstut.
"Uw borgtocht, Zuilechem, wordt door myn pen ontslaagen.
De Solmsche Hofzon was, om Freedrik te behaagen,
In 't hof, als hy in 't heir. haar glans wordt noit verdooft.
Zett' hy zyn stormhoedt op? zy nam haar praal van 't hooft.
Waakt' hy voor 't Landt en d'eer op 't veldt in 't harde wapen?
De zorg liet haar niet toe op 't zachte bedt te slapen.
Scherpt' hy het oorlogsvolk de nutte krygstucht in?
Zy zeedevormde, door haar voorgang, 't hofgezin.
Zweid' hy zyn deegen, om in 's vyandts bloedt te baaden?
Zy kreegh haar naaldt, om zyn bedryf, door goude draaden,
Op zyd' te schilderen, daarz' al haar kunst aan stelt.
De dapperheidt en deugdt verscheenen hier in 't veldt.
Elk worstelt om de palm: elk heeft deez' ook gekreege'.
O deugdelyke twist! o loffelyke zeege!
Prins Freedrik won in 't heir, Amelia in 't hof.
O springbron van myn dicht! uw deugdt bestelt my stof:
Vergeef my zoo ik mis, om u naar eis te danken.
Ik wordt verhindert door de Deensche zeegeklanken.

Eerst hadt ik zucht, nu is myn zucht vereent met plicht.
Een dankbaar Dichter sluit zyn hart op als hy dicht.

Oorzaak van Kupidoos blindtheidt, aan Venus.

Toen Fillis, schuw voor minnegloedt,
Niet meer wou luistren naar myn smeeken,
Beweenden ik myn teegenspoedt:
Het nat dat uit myn oog quam leeken,
Dat blusten 't toortslicht van de Min;
Dies vloog hy, om weêr licht te krygen,
Daar hy myn koele harderin,
Al zingendt op 't gebergt zagh stygen.
Hem docht, toen hyz' omhoog zagh gaan,
Dat d'uchtendtzon begon te ryzen.
Wat zal ik, riep hy, nu bestaan?
Haar vlammen doen myn boezem yzen.
De tortel vlucht voor d'adelaar.
Wie vuur wil handlen zal zich zengen.
Maar dappre vreezen geen gevaar.
Wie wel begint moet zulks volbrengen.
Ik zal myn toorts, zegt hy, aan 't vier
Ontsteeken van haar gittestraalen:
Maar zyn bestaan stondt hem te dier.
De stoutheidt moet men zuur betaalen.
Toen hy het Nimfje naader quam,
Sloeg hem de blixem van haar oogen
In 't aangezicht: door deeze vlam
Wierdt uwe zoon 't gezicht onttoogen.
Is 't dan ook vreemt dat ik moet braân?
Wilt gy u aan haar wreedtheidt wreeken?
Zoo steek haar koude boezem aan,
Op dat zy luister naar myn smeeken:
Zoo is Kupid' en ik voldaan.

De boosheidt zwicht door straf te pleege'.
Wie 't quaadt bestrydt verkrygt de zeege.

Aan Mejuffer Jakoba Huidekoopers van Maarseveen, toen zy naar de Fontein, op de plaats achter haar huis, ging, &c.

Uw marmre tuinfontein ontsluit haar zuiver' aadren,
En braakt in d'oope lucht gesmolte kristalyn:
Maar wacht u met uw oog de kom van 't nat te naadren.
De rampen koomen meest van onbeschroomt te zyn.
Het vleiende bedrog is vaardigh in 't verrassen.
Een onbepaalt gezicht wordt meenighmaal beschreit.
Zoo gy u spiegelt in 't kristal van deeze plassen,
Zult gy uw schaaduw zien vol van aanminnigheidt:
Hier zult gy lichtlyk zelf op uwe zelf verlieven.
Een minlyk aangezicht heeft ongemeene kracht.
De schoonheidt is een pyl die alles kan deurgrieven.
Wie dat zich zelf bemint betoont zich onbedacht,
Na dat Narcis zyn beeldt in 't bronnat zagh verschynen,
Vervormde hy van leest van 't hooft tot aan de teen.
In welk een vreemde vorm, zoo u de min deedt quynen,
Zoudt gy veranderen? is 't in een fakkel? neen:
Men ziet twee fakkels in uw hooge voorhooft blaaken.
Is 't in een paarel? neen: die heeft gy in uw mondt.
Is 't in een lely? neen: die groeit op uwe kaaken.
Gy zoudt, dit weet ik vast, door uw verkeerde wondt,
Veranderen in stof dat deur de lucht zou zwieren.
Geef my veel liever stof, om uwe bruiloftfeest,
Door myn verplichte pen, met vaarzen te versieren.
Ey! staa, Jakoba, staa, en leever aan myn geest
Geen droevigh treurstof: maar een blyde bruilofshymen.
Het oor vernoegt zich best door minnelyke rymen.

Verjaaren van den E. Heer Professor Barleus, &c.

De geest van Titus Andronikus spreekt:

Roem der wydtberoemde mannen!
Het Y, de goudtmyn van de Leeuw,
Hadt zich noch nauwlyks aangespannen,
Om met een aangenaam geschreeuw
't Verjaaren van uw komst te melden,
Of ik verliet het zaaligh hof,
Het lustpriëel der dappre helden,
Om u met nimmerquynendt lof,
Op 't allerheerelykst te kroonen:
Want gy hebt my in 't top getilt.
Men moet de deugdt met dank beloonen.
Uw veeder strekte my een schildt.
De vaarzen doen my eeuwigh leeven.
De poëzy verduurt de tydt:
Zy rukt al wat de braafst' bedreeven,
Ten graf uit, in 't gezicht der Nydt.
De dichtkunst kan de Doodt verdelgen.
Vernuft is starker dan Geweldt.
Ontfang myn krans van lauwertelgen,
Terwyl het overstrydtbaar Scheldt,
Omgordelt met een riem van schanssen,
En d'overlangvermaarde Ryn,
Getullebandt met toorentranssen,
Met Gysbrechts Amstel twistigh zyn,
Om d'eer van uw vergoode dichten.
Ik toon u in 't begin van 't jaar,
Niet meer dan schaaduwen van plichten.
Ontfangtz' op uw besneeuwde hair.
Laat andre met een Rykskroon praalen.
Het goudt is voor een korte poos.

De lauwer vreest geen blixemstraalen.
De Wijzen kroont men voor altoos.

Amintas aan de Nachtegaal op Goudestein, &c.

Op, Nachtegaaltjen, op, en vlieg naar mijn beminde;
Zy woont aan d'Amstelbron,
In 't hutje van de zon:
Een teeken dat mijn zon hier binnen is te vinde.
Gy moet mijn Laura niet dan in haar slaap aanranden:
Indien zy wakker is,
Zoo zal zy voor gewis,
Uw vleugels, door de gloedt van haar gezicht, verbranden.
Zeg haar, dat haar Amint' de Lent hier ziet genaaken,
Zoo loffelyk van bladt,
Als immer voorjaar hadt:
Maar datze voor de Lent, die op haar schoone kaaken
Ten toon staat, zwichten moet, als 't onkruidt voor de bloemen.
Deez' is slechts voor een poos:
Haar luister voor altoos.
Een Lent die nooit verwelkt behoort men op te roemen.
De zoomerzon begint hier aan de Vecht te hoogen.
Noch is de zoomertijdt,
Die al wat leeft verblijdt,
Niet dan een winter by de zoomer van haar oogen.
Zeg dat de kersen hier op 't allerlieflijkst bloeien:
Maar dat de schoonste kers,
Hoe lieffelyk en vers
Dat zy op Goudestein vol nektar schynt te groeien,
Voor bey de kersjes op haar blankeborst moet bukken.
Vraag d'oorzaak van myn wondt,
Of ik met myne mondt,
De kersjes op 't albast van haare borst mach plukken.

Op nachtegaaltje; neen: gy moet u eerst verkoelen;
Zoo zyt gy overwys;
Dies vul uw borst met ys:
Of gy zult eer gy 't denkt uw hart vol vonken voelen.
Gy moet haar als gy op het koudtste zyt genaaken;
Zoo blyft uw ingewandt,
Bevrydt voor minnebrandt.
De schoonheidt is een toorts die harten weet te blaaken.
Op Goudestein.

Aan Pynenburg, hofsteê van de E. Heeren Jakob Jakobsz. Hinloopen, Scheepen der zelfde Stadt.

Myn handt, o Pynenburg! nu dat ik u kom naadren,
Verschynt in uw gewest, gewapent met een schacht.
De dichtkunst schept vermaak in schaduw van de blaadren.
In d'oopelucht verkrygt de geest een nieuwe kracht.
Vergun my dat ik uw naar waarden mach afmaalen.
Wie ryk van luister is behoort voor elk te praalen.
Uw gevels ryzen uit de boomen met haar kruinen,
En steigren naar de zon, daar zy op 't heerlykst straalt.
Uw veenen, vast van grondt, omgorden zich met duinen:
Maar d'oogstraal wordt hier door geen heuvels afgepaalt.
't Gezicht, dat vry wil zyn, gedoogt geen teegenstreeven.
Wie ruim wil weien moet zich op het landt begeeven.
Hier ziet men van uw trans het oude Uitrecht brallen,
Daar 't woeste volk voorheen vergeefs op heeft gewoedt.
Gins naadert Amersvoort, omheint van groene wallen.
Daar doet zich Naarden op deurverft in burgerbloedt.
Wie door zyn daaden leeft, dit leeft alleen door sterven.
De faam is schriklyk die men door zyn ramp moet erven.

Pomona heeft uw hof met vruchten overlaaden;
En Flora schildert d'aardt met rooz' en lelybloem.
De wellust weet zich hier door d'oogen te verzaaden.
Wie dubble gaaven heeft verdient een dubble roem.
De bolle Bacchus queekt en parst 'er milde wynen.
De wyn, die geesten baart, doet alle zorg verdwynen.
Uw singelboordt, beplant met breedtgeblaade linden,
En steigrend' eiken, strekt de boomgaart voor een wal:
In deeze telgen laat de nachtegaal zich vinden,
En vult de ruime lucht met schaaterendt geschal.
De zang verwint onz' oor, gelyk 't gewasch onz' oogen.
Een lusthof vol vermaak is machtigh van vermoogen.
Hier ziet men Ceres haar perruik met kooren sieren.
Daar weit de boxvoet Pan. gins gaat Diaan ter jaght.
De byën koomen hier langs bloeiendt boekweit zwieren.
Een plaats die elk behaagt heeft ongemeene kracht.
Uw landtoordt leevert stof aan schilders en Poëeten.
Wie ryk van stoffen is hoeft geen Parnas te weeten.
De Hindeloopens, door de zorg voor d'onderdaanen
Van d'Amstel, afgeslooft, verluchten hier 't verstandt.
De zorg wordt best verpoost in schaaduwryke laanen.
Geen zwaarder lasten dan de last van stadt en landt.
De Staatzorg laat zich niet dan voor een tydt bepaalen.
Wie andre dient moet voor zich zelf ook aassem haalen.
Gy weet, o Pynenburg! de pynen te verzachten,
Door 't lieflyk lachen van uw akkers, hof en zaal.
Wie dat de pyn verwint wykt geen Apol in krachten.
Hadt ik de schelle stem van uwe nachtegaal,
Ik zou, o landtpriëel! uw deugdt aan elk doen hooren.
Wie dat het oog vernoegt, de dichtkunst is voor d'ooren

Klavesimbelspeelen van Juffrouw Anna van Baarle.

Laat oudt Grieken 't lof uitschreeuwen
Van haar Orfeus snaarespel:
Want hy wist de wreede leeuwen,
Zelf de wachter van de hel
Vast te binden aan de klanken.
Maatspel heeft een groote kracht.
Helden woên om lauwerranken:
Maar de lier, niet Min geacht,
Wykt in roem geen heldendeege.
Wie dat zonder roem verwint,
Kroont zich met de grootse zeege.
D'Amstel, die het spel bemint,
Roemt met recht op Annaas vingren,
Die geen reedeloos gediert
Op haar speelen doet verslingren,
Daar men Orfeus spel om viert:
Maar de keurigst' aller ooren.
't Is veel min het woest gedrocht
Dan de menschen te bekooren.
Dieren hebben niet bezocht.
Menschen zyn vol schranderheeden.
Wyzen oordlen naar 't geluit.
Godt Apollo, ryk van reeden,
Spande lest zyn paarden uit,
Toen hy Anna hoorde speelen,
En verscheen aan d'Amstelvloedt;
Daar zy hem zoo wist te strelen,
Dat hy haare roozehoedt

Met zyn lauwren quam versieren.
Kunsten passen lauwerieren.

Toen zyn Keurvorstelyke Doorluchtigheidt Van Brandenburg, de Vorsten van Anhalt, de Graaf van Doona, de Ed. Heeren Burgermeesteren, en andere Heeren, &c. tot de Heer van Maarseveen ter maaltijdt waaren.

De dappre Brandenburg, die Kaizers helpt verkiezen,
Verkiest, o Maarseveen! de tafel van uw huis:
Een Vorst die zich in 't Noordt, in 't koudtste van het vriezen,
Zoo heet van bloedt bevondt, dat hy, om 't krygsgedruis
In zee te dompelen, hulp vechten om de vreede.
Wie om de vreede vecht vangt oorlog aan uit noodt.
De tafel laat zich ook van d'Anhalten bekleede',
En Doona, die nooit zwicht voor 's vyandts staal, noch loodt.
Een eedelmoedig heldt past palm en lauwerblaadren.
De Burgermeesters van het Y, die nooit in deugdt
Bezwyken voor de roem van Roomlus Burgervaadren,
Betoonen zich, ik zie 't, vervult van waare vreugdt.
De Stadt- en Staatzorg moet bywylen aassem haalen.
Nu worden Brandenburg, Oranje, Amsterdam,
En Maarseveen, veel heil gewenst met kop en schaalen.
Heilwenschen zyn altydt tot zeege van een stam.
August' was meenigmaal op 't maal der Roomsche Riddren;
Maar staadigh vol van angst voor 't haatelyk bedrog:
Zyn aanzicht lachten, en zyn hart begon te siddren.
De vleiers mengen wyn met doodtlyk slangespog.
De moordt is lichtelyk bedekt in 't hart te zwelgen.
Nooit vreest men voor het quaadt of 't is voorheen gedaan.
De schepterzucht ontziet geen Vorsten te verdelgen.

Dit is geen moordtbanket. hier vreest men niet verraân
Te worden door de drank die uit het glas komt loopen.
Hier meent men 't geen men zegt, dat tuigen Heer en Vorst.
Het hart der vrienden sluit men dor de lippen oopen.
De liefde houdt zich niet verburgen in de borst.
De goudteeuw springt te rug en komt zich hier vervoegen.
't Gerecht bestaat niet in Lucullus gulzigheidt.
Wie spys met vreugdt deurmengt kan tong en oog vernoegen.
De droefheidt wordt de disch van Maarseveen ontzeidt.
Beveinstheidt wacht zich wel in deeze plaats te treeden.
Een open zaal vereist ook oopenhartigheeden.

Aan den Ed. Heer Kommissaris Mr. Joan Six, toen ik Hooft van de Schouwburg wierdt.

Vraagt gy, o Six! wat ik kan maaken,
Nu ik voor Hooft ter schouwburg tree?
Hier bouw ik hemelhooge daaken.
Daar breng ik vlooten in de zee.
Oudt Roomen hadt in zeven jaaren,
Tot dartigh kaizers na elkaâr.
Ik kies, dit zyn noch vremder maaren,
Meer kaizers in een enkel jaar.
Wie machtigh is vertoont de blyken.
De noodigheidt mach veel bestaan.
Myn zorgen zyn voor arm en ryken.
Door zorg bewaart men d'onderdaan.
Ik heb de Staaten in myn handen.
Nu zet ik hoofden voor 't gevecht.
'k Ontwring de felste dwingelanden,
De schenners van het heilig recht,
Tot schrik der quaân, de paarelstaven,

En geefze met hun goude kroon,
Aan d'allerminst' van hunne slaaven.
De deugdt verkrygt in 't endt haar loon.
Nu schep ik duivels voor de quaaden.
Dan wyd' ik weêr een englestoet.
Ik wys den Vorsten wyze Raaden.
Zoo voeg ik 't ampt naar elks gemoedt.
Wie heerst moet volk en tyden kennen.
Een bloodthart past geen oorlogszwaardt.
De dappre zoekt geen schrandre pennen.
Elk mensch heeft een bezonder' aart.
Dat hier het wonderst' schynt van allen,
Is dat ik zoo veel Cezars maak,
En zelf niet op de troon kom brallen.
Zoo blykt dat ik de Staatzucht wraak.
Of eist gy ander blyk van wraaken?
Zoo neem myn voorhuis tot uw wyk:
Hier doet de buik my glaazemaaken.
De zeekerheidt bestaat in blyk.

Titelplaat voor J. v. Vondels Treurspel van Lucifer.

Hier ziet men Lucifer in 't harnas op zyn waagen.
De wrede leeuw en draak zyn in 't gareel geslaagen.
De hoverdy maakt stout, om 't quaatste te bestaan.
Keer morgenstar, ey keer; uw hoop van winst is waan.
Gy rent uw val te moet. de booswicht stopt zyn ooren.
De zucht tot heerschappy gedoogt geen nauwe spooren.
Wie steil wil klimmen moet geen doodtsgevaar ontzien.
Men koopt de kroon voor bloedt. wie stout is kan gebiên.
Zyn boezem is van Nydt en Hoverdy bezeeten.
Hy zwaait zyn leegerbyl, om dol en godtvergeeten,

Met 's hemels heir te woên. de Staatzucht dryft hem voort.
Hy poogt de goude wal en diamante poort,
Van 't eeuwig' Englenburg, door stormen om te stooten:
Maar Michaël verschynt met gloênde donderklooten,
Met blixemschichten, en verplet dit boos geslacht.
Wie met zyn starker vecht betoont meer moedt, dan kracht.
Vermeetelheidt bedriegt het brein in alle deelen.
Hier ziet men hoe dat Godt, in d'eerst' der Staatkrakkeelen,
De trouwloosheit verdelgt, tot schrik van d'Eigenbaat.
De straf verstrekt een zuil daar hof en landt op staat.

Aan Juffrouw Maria Koek, Huisvrouw van Joan van Papenbroek.

Uw keel, Maria! doet de nachtegaal verdoven;
Zijn zang is voor een poos:
Maar d'uwe voor altoos.
Al wat bestandigh blijft verdient een eeuwigh loven.
Gy kunt, als Orfeus, door uw stem de dieren lokken,
Zoodanigh was 't geschal,
Dat Theben met een wal
Van steenen, tot aan 't dak vol starren, heeft getrokken.
Gy weet onz' ooren aan uw gorgel vast te binden.
Men schat u by 't gemeen,
Aleens als een Sireen:
Maar tusschen u en haar is een verschil te vinden.
Vraagt gy my naa 't verschil? zy doet de menschen sneeven,
Door haar betooverzank;
En gy, ô zoete klank!
Doet, door uw schelle keel, de doode dingen leeven.

Aan d'algemeene Rymers of galbrakers, toen J. v. Vondel het treurspel van Maria Stuart, &c.

Waar zyn de bitse lastermonden,
Op Vondel, als de beul van Londen
Op Jakobs moeder, hoog van Stam,
Die haar het hooft van 't lyf deedt springen?
De Bloedtdorst laat zich niet bedwingen.
De Laster, vol van vuur en vlam,
Ontzeidt de hooge treurtooneelen,
Mariaas moordtrol uit te speelen.
Zoo wordt van Vondels hooge styl
Bestormt van buffels en gedrochten.
De Nydt is nimmer zat gevochten.
De Boosheidt dreigt hem als de byl
De hals van Karel, schuw voor woeden;
Ja als die byl, die door het bloeden
Van Kantelberg geverreft is,
Zoo roodt als Englandt zwart van koolen.
Op, blaffers, op, verlaat uw schoolen,
En voegt u aan Apolloos disch;
Hier wordt geen bittre gal gezoopen:
Of weigert gy uw pen te doopen
In traanen, die 't bekreeten landt,
Om Freedriks doodt ten oog uitparsten?
Het hart schynt haar van rouw te barsten,
Gelyk een schip, dat op de strandt
In 't barnen van elkaâr moet springen.
't is plicht, van helden lof te zingen.
Op, brengt het lyk met rym ter aardt.
De dichtkunst is voor dapperheeden.

Dit is hy, die de Staatsche steeden
Uitbreiden, door 't gezeegent zwaardt,
Dat Willem voor de vryheidt wetten;
En andre met het bloedt besmetten
Van d'allereedelst' Advokaat.
De Staatzucht durft het wreedtste waagen.
Zoo viel hy, die ons plag te schraagen,
Als Cicero oudt Room' door raadt,
Voor Katalinaas zaamenzweeren.
Het woest geweldt is niet te keeren.
Verwisselt uw vergalde veêr,
En dompeltz' in de zoute beeken.
Die Hollandt langs haar kaaken leeken.
Een krygsheldt past de roembaarst' eer.
Op, dicht de veldtheers lykgezangen.
Ik zie de baar alree behangen
Met wapens van verwonne steên.
Voort, weeft een kleedt daar zyne daaden,
Zoo wydt befaamt, door goude draaden,
In leeven, om het graf te kleên.
Waar of de schorre schreeuwers blyven?
Of lust het hen met gal te schryven
Op 't teeknen van de heilge vreê,
Daar Freedrik fel om heeft gestreede'.
Het oorlog oogt alleen op vreede.
Zoo raakt het slaghzwaardt in de scheê,
In plaats van in het hart te steeken.
De snurkers zyn van hier geweeken:
Hun tanden zyn, hoe hardt van been,
Gelyk hun pennen afgesleeten;
Op Vondels vaarzen stomp gebeeten,
Gelyk een reekel op een steen.

Op de Pronkbloemen van Mevrouw Katarine Opcy, Gemalin van den Ed. Heer D^{r}. Kornelis Witsen, Burgermeester, Raadt , &c. t'Amsterdam.

Een ander reis naar 't Oost, om hel gesteent te haalen,
Vrouw Opcy blijft aan 't Y,
En pronkt met bloemen, die geen steenen rijk van straalen
Ontwijken in waardy.
Deez' geeven hier dan glans, die geur en spikkelingen.
De deugdt bestaat niet in 't veer haalen van de dingen.
Wie oordeel heeft zal zich niet aan 't uitheemsch vergrijpen.
Elk landtschap heeft zijn roem.
't Gesteente heeft geen glans dan door de kunst van 't slijpen.
De luister van een bloem
Begeert geen anders hulp, gelijk de ruwe steenen.
Wie glans heeft van zich zelf behoeftze niet te leenen.
Geen verf is machtigh om haar bloemen uit te printen.
Hier schildert de Natuur
Adoonen, Ajaxen, Narcis en Hiacinten.
De roozen zijn als vuur:
De lelien als 't sneeuw dat van de lucht komt glyen.
Het oog vermaakt zich best door leevende schildryen.
Toen Herkles Kakus in zijn moordthol ging verdelgen,
Wierdt hy van elk geroemt;
En 't hooft, tot lof, gekroont met loof van popeltelgen:
Maar hadt hy dit gebloemt,
Hy vlechten 't om zijn hair in plaats van d'eerste blaaden.
Het hooft der helden past de keurighst sieraaden.
Laat Vestaas rey haar vuur, door wakkerheidt, bewaaren,

Op dat het eeuwigh brandt:
Katrine waakt niet min voor 't welken van haar blaâren.
Al wat in Griekelandt
Op Pindus heuvels groeit, komt in haar huis verschijnen.
De zorgen voor 't gewasch behoên de blaân voor quijnen.
De lauwerkrans leit noch in 't midden der Poëeten;
Elk grabbelt naar een bladt:
Maar hadt 'er Opcy eens een bloempje by gesmeeten,
Ik hadt 'er naar gevat:
Die bloem zou my veel meer dan 't lauwerloof versieren.
Een bloem die nooit verwelkt verwint Apols lauwrieren.
Zy vreest noch winterkoudt, noch heete zoomergloeden.
Het is 'er eeuwigh Lent.
De blixems wreedt van punt, de donders dol in 't woeden,
En al wat hooven schendt,
Bepaalt zy, eer 't geweldt haar lusthof komt bespringen.
Het woest geweldt is best door kracht van kunst te dwingen.
In 't queeken van 't gebloemt begeeftz' haar noch tot dichten,
En al waar kunst in leit.
Zoo weet zy door haar geest all' andre te verplichten.
Haar brein vol schranderheidt,
Laat, schoon zy beezigh is, noch zorg noch Godtsdienst vaaren.
De ziel- en huiszorg zijn de starkste hooftpilaaren.
Zoo ziet men in een vrouw verscheide waardigheeden.
Wie dat de kunst met deugdt
Vereenight, zal de Doot, die 't al vertreedt, vertreeden.
Ik rep niet van haar jeugdt;
Noch hoe dat zy hoe hart doorwonde van haar Witsen.
De gaaven van een vrouw zijn scharpe minneflitsen.
Zoo veer als 't giftigh kruid, dat wy met schrik aanschouwen,
Voor haar gebloemte wijkt,

Zoo wijkt de schoonste bloem voor deeze bloem der vrouwen:
Mijn zangeres bezwijkt:
Zy zingt te flaauw van haar gedichten, deugdt en bloemen.
Wie stof heeft en geen kracht, verkleent de stof door roemen.

Aan Elisabet van Baarle, &c.

Ey Elizabet van Baarle!
Laat het flonkerende git
Dat in uwen oogen zit,
Niet langs uwe kaaken dwaarle':
Of vergun myn pen te zwemmen
In dit kostelyke badt,
Eer het biggelende nat
Weêr tot git begint te stremmen:
Zoo behoef ik niet te loopen
Naar het steile Helikon,
Om myn veeder in de bron
Van de vlugge hengst te doopen:
Want ik zou de heidendichten
Van Homerus en Virgiel,
Die men als twee gooden hiel,
Voor myn zwangre pen doen zwichten,
Als het kabblen van de stroomen,
Voor het zwalpen van de zee.
Deel my toch wat drupplen meê:
Want kan ik van 't git bekoomen,
Zoo zal d'afgerechte Anne,
Die myn glas tot gruis wou slaan;
Zelfs de sneedig' Adriaan',
En de zeedige Suzanne,
Al myn glas en loodt verdelgen:
Ja myn ongesierde kruin,
Met een eeuwigh groenetuin

Van gewyde lauwertelgen,
Op het heerelykst bekransen;
't schelle keeltje van Jozyn,
Die hier d'oud' en nieuwe Rhyn
Op haar maatgezang doet dansen,
Zou ik 't lof des Drossaarts geeven:
Die uit d'een in d'ander' eeuw,
Door 't ontwarren van de leeuw,
Als een Tacitus zal leeven.
Schrandre blaân zyn staale muuren.
't Woên des Tydts heeft nimmer vat
Op een gauw vernuft gehadt.
Wysheidt kan de Doodt verduuren.
Vossius zou geen meer blokken
In de halfversleete blaân:
Want hy zou zyn lust verzaân
Met zyn Vossen op te fokken
Door het merg van myne vaarzen.
Las van Vondel myn gedicht,
Help my, riep hy, of ik zwicht:
Vos verschynt op hooge laarzen.
Hy behoeft geen vreemde taalen.
Schoolgeleertheidt is niet waardt.
Dichtkunst spruit uit schrander aart.
't Brein gedoogt geen nauwe paalen.
Mostert zou het dichten staaken
Om de loffelyke kracht
Van myn gaadelooze schacht,
Spyt d'aalouden, in acht spraaken
Op het ongemeenst' te melde'.
Koster, die aan d'Amstelstroom,
Trots de schouwburg van oudt Room',
D'eerste Duitsche Schouwburg stelde,
Zeide: weg met balssemreuken;

Weg met artzeny te biên,
Aan de halfgesturve liên;
Want ik zal hen door de spreuken
Van de glazemaaker queeken.
Braaf gedicht heeft groote kracht.
Hoorde Wikkevort myn schacht,
Dan zou hy my koomen smeeken,
Of myn beeldt zyn huis moght eeren.
Ridders minnen eêl verstandt.
't Beeldt der wysheidt tooit de want.
Hy versiert zyn zaal met heeren:
Maar myn beeldt zou hen versieren.
Huigens zou myn eerste werk,
Door zyn veeder, uit de vlerk
Van het puik der fenixdieren,
Aan de vrygevochte volken,
Met een ongemeene maat,
Daar hy staâgh van zwanger gaat,
Met een volle roem vertolken.
Van der Burg, die 't woên der baaren
Van de steigerende Maas,
Onder 't gruwlyk krygsgeraas,
Stip deedt luistren naar zyn snaaren,
Zou myn dichtmaat willen houwen
Onder 't zingen van Torlong:
Die gelyk de Grieksche tong,
Steeden door haar stem zou bouwen.
D'uitgeleerde Tesselschaade,
Zou haar goude zwaaneschacht,
Die met Godefrooy de gracht
Van Jeruzalem deurwaade',
Voort ontstaan van haar gezangen;
Want zy zou haar herwaarts spoên,
Om myn pen met een festoen

Van laurieren te behangen.
Elk zou naar myn klanken hooren.
Heldre zang heeft groote boog.
Schoon gebloemt bekoort het oog.
Braave vaarzen streelen d'ooren.
Laat my nu niet langer smeeken,
Om myn droge pen te voên
Met de zypelende vloên
Van de zuivre gittebeeken,
Die uit bey de pitjes springen
Van het tintelendt gestarnt?
Dat in uwe voorhooft barnt:
Zoo begeef ik my te zingen
Van de grootste der Poëeten,
Die men 't hooft met lauwren hult,
En zyn hals en borst verguldt
Met de schakelryke keten
Van de schranderste der Vranken.
Aartige Elizabet!
Weigert gy myn pen dit wedt?
Of moet ik noch langer janken?
Neen: hier helpt, hier helpt geen vleien:
Want het git is weêr verhardt;
Dies zal ik het zilte zwart
Uit myn droevig' oogen schreien,
Om, nu my de lust komt dryven,
Ween ik my niet anders blindt,
By gebrek van bruinen int,
Myn verzoek aan u te schryven.

Aan den Ed. Gestr. Heer Arnout Hooft, Ridder der Orde van S. Michiel; dat hy 't licht vergun aan de History geschreeven door wijlen zijn Vaader P.C. Hooft, Ridder, &c. Drost van Muiden, &c.

Wanneer, ô Hooft! wordt ons die hooftbeemt rijk van reuken,
Door Vaaders pen beplant, aan d'Amstel opgedaan?
Elk roept om 't goude boek vol diamante spreuken.
Vertoon die Staatebaak, op dat 'er alle Raân
Der vryheên het gevaar der Vorsten door ontvaaren.
Geen lichter baaken dan de werreldtwijze blaâren.
Men kent de wijsheidt niet zoo zy zich niet laat hooren.
De paarel geeft geen glans daarz' in de baaren zinkt.
Wie een juweel verschuilt die heeft het als verlooren.
Men roemt de diamant alsz' in onz' oogen blinkt.
Het goudt doet niemandt dienst in onderaardtsche daalen.
Men eert het zonnelicht om 't schittren van zijn straalen.
Heb ik uw Vaader 't lest van 't leste deel zien schrijven?
Laat my de lest niet zijn om dat tot leer te zien.
Geen grooter Staatmeestres dan oude krijghsbedrijven.
Versturve rampen doen ons d'ongeboore vliên.
Dat boek omhelst het lief en leet der onderdaanen.
De wegh ter vryheidt is niet zonder bloedt te baanen.
Men wacht niet anders dan de loffelijke waarheidt:
Want toen uw Vaader zich neêrzette tot dit werk,
Verscheen hem Klio zelf. hy staarde door haar klaarheidt.
Zy hadt in d'eene handt een veeder uit de vlerk
Van d'albeziende Tijdt, in d'ander' open blaaden.
Het Tijdtboek is 't toonneel van alle wapendaaden.
O Hooft! zoo ving zy aan, het Hooft der Hooftpoëeten,
Ik kom, tot hulp van u, van 't steile Helikon.

Men kan 't verleeden best door waare schriften weeten.
Zoo ghy de waarheidt zoekt, hier glinstertz' als een zon.
Mit ging de Kunstgodin d'onkundigheên vertoogen.
De Waarheidt laat zich niet beneevlen door de loogen.
Hier hult men Maurits, om zijn vaaders dienst te loonen,
Zoo sprakze voort, tot arm van 't lijf van Neederlandt.
De Faam der oudren doet veel hoopen op de zoonen.
Het lichaam van dit Oort vereist een yzre handt.
Hy toont zich jong in 't veldt: maar oudt in oorloghsdaaden.
Men kroont de dapperheidt met heilge lauwerblaaden.
Antwerpen werpt haar vuur in 's vyandts leegerkielen.
De scheldt, die Spanje scheldt, wordt root en bruist van bloet.
Men ziet de wallen staâgh van strijdbre burgers krielen.
Wie om de vryheidt vecht ontbreekt geen heldenmoedt;
Maar waar dat graan gebreekt is het vergeefs te stryen.
Het zwaardt des hongers woet door 't ingewandt te snyen.
Hier blinkt van Parma zelf zoo heerelijk in 't wapen,
Als het verstaalde zwaardt in zijn gevreesde handt.
Natuur heeft hem vol brein en moedigheidt geschapen.
Hier wint hy door zijn raadt, en gins door teegenstandt.
Hy wijkt geen donderbus, noch blixemende deege'.
Vernuft en Moedigheidt zijn moeders van de Zeege.
Nu ziet ghy hoe men 't Schip der zeve Neederlanden,
Aan vreemde Vorsten veilt, daar 't noch geen Stierluy derft.
O groote razery! men heeft de staale banden,
Daar 't aan geslooten lagh, om vry te zijn, doorkerft.
Zoo schuwt de duif een valk, en strijkt in dichte netten.
Wie wijs is wraakt geen Heer of 't is om zachter wetten.
Ik oopen de gordijn van uwe twisttoonneelen.
Leicester zal de rol van Loosheidt en Geweldt,
In 't Britsche hofgedicht, tot schrik van Neêrlandt, speelen.

De schelmen worden door de pen ten toon gestelt.
Men laat hen, tot hun schandt, de Doodt verby gaan streeven.
Geen grooter straf voor hen dan staâgh gevloekt te leeven.
Hier trekt men, als Priaam, dat krijghspaardt, vol soldaaten
Van Londen, in uw landt; het groeit op deeze stal:
Maar 't luistert naar geen toom. het smijt de wijsste Staaten,
Door 't steigren, uit de zaal. het landt, door zulk een val
Geplettert, schreeuwt om hulp. men magh in vrye paalen
Wel vreemde munten, maar geen vreemde leegers haalen.
Het holt door alle steên; of wordt het eens bereeden,
't Is door een Kerkgezant. dit Britsche hofpaardt laat
Zich niet dan met den rok der Godtsdienst overkleeden.
Het breekt, in spijt van zweep, de draaiboom van de Staat.
Het briest, het schrabt en bijt, 't verdeelt het volk door listen.
Geen grooter Staatpest dan de binnelandtsche twisten.
Die Leeuw in 't vossevel met zijn verraânde Raaden,
Geraakt hier in het net, door raadt van Barneveldt,
Hy wordt van 't volk gevloekt voor zijn bedekte daaden.
Elijsbet vloekt hem zelf, en heeft hem afgestelt.
Vraaght ghy waarom dat zy zijn maghten deedt besnoeren?
Om dat hy 't schelmstuk niet voor Englandt uit kon voeren.
Nu slaght men door de bijl de schoonst' der Koninginnen.
O strengheidt zonder gâ! ô overstraffe Nicht!
Het Hof ontziet geen bloedt daar Kroonen zijn te winnen.
Britanje, roemt men, kreegh nooit wolf in haar gezicht;
Wat hoeft 'er wolf te zijn: men ziet 'er wolfsgemoeden,
In 't lichaam van een vrouw, op Stuarts halsbeen woeden.
Uw Vaader, in zijn tijdt, het licht der Amstelvaaderen,
Die op de moordtrol van Leicester wierdt gestelt,
Zal u, 't geen ik verzwijgh, door zijn beschreeve blaaderen,
Doen zien. Zoo sprak zy, en vertrok naar Febus veldt.

Vergun ons door den Druk d'ontdekte zeekerheede'.
't Verhaalen van de krijgh is aangenaam in vreede.
De werken van de Tijdt hoort niemant te versmooren.
Vergeetelheidt bewolkt de waarheidt van de zaak.
De jaaren worden door een schrandre pen herbooren.
De Drukpars haakt met ons naa Vaders pennespraak.
Beziet men het verleên door kracht der kunstpenseelen?
De boeken strekken ons voor spreekende panneelen.

Aan J. Dullaart, toen hy my, neevens den E. Heer Advokaat Jonas Kabeljau, en andere, op visch ten eeten hadt.

Uw milde tafel is van visschen overlaaden:
Men vindt hier meer verschiet dan in Neptunus grot.
De wellust laat zich door verandering verzaaden.
Wie hier de Kabeljauw om bot laat, toont zich bot.
Laat andre tongen naar de tong in zee verlangen,
Uw Kabeljau komt my, aan d'Amstel, nooit t'onpas;
Want deez' is niet by 't strandt van Scheeveling gevangen;
Maar in de hengstebron op 't dubbele Parnas:
Hier zoog hy Hippokreen, in 't badt der Zanggodessen.
Zoo voedt deez' Kabeljau de herssens door 't gehoor.
Het brein wordt best gescherpt door dieren ryk van lessen.
Wie door zyn lippen eet, ik eet hier door myn oor.
Om zulk een Kabeljau zou Pallas 't wildtbraadt missen.
De visch die d'ooren voedt is Koning aller visschen.

Aan Mevrouw Leonora Hellemans Hooft, Drostin van Muide, &c.

Leonora, ryk van straalen!
Wat verschuilt 'er in uw keel?
Nestelen 'er nachtegaalen?

't Klinkt 'er als Apolloos veel:
Of is uwe mondt vol Englen,
Die uw liefelyke taal
Met iet goddelyks deurmenglen?
Ja vol Englen is 't koraal
Van uw zuivre mondt en gorgel:
D'eene zingt 'er tot vermaak
Aller ooren, onder 't orgel
Van uw minnelyke spraak;
D'ander, dit is zeeker, dekt 'er
Eene disch met goode kost;
Zulk een schenkt 'er niet dan nekter
Voor de lippen van den Drost:
Dien hy uit de malsche schaalen,
Daar zyn ziel by d'uw deur voer,
Van roobynen en koraalen,
Ingeleit met paarlemoêr,
Met eerbiedigheidt komt leppen.
Laat hy op zyn Helikon
Vry vermaak in dichten scheppen,
Gy zyt hem een hengstebron,
Vol van loffelyke driften.
Dat getuigt zyn fenixschacht.
Schrandre kent men aan hun schriften.
Wysheidt heeft een dubble kracht.
Dichtkunst overleeft de jaaren.
Straf my zoo 'k hier verviel;
Neen: gy kunt geen wreedtheidt baaren:
Want uw woorden doen myn ziel
Deur het oor ten hemel vaaren.

Op 't Huis te Muide, 1646.

Aan Juffrou Anna ter Haar, met de vaarzen op d'afbeeldingen van de Doorluchtigste Vorsten Karel de II, Koning van Engelandt, &c. en zijn Majesteits Broeders.

Noch durft de Vos, omheint van bits' en dolle honden,
U naadren met een vaars dat Karels deugdt ontleedt.
Wie deugdt van Vorsten schrijft ontziet geen lastermonden.
De leeuw vergramt zich niet, schoon dat hem d'ezel treedt.
Nooit wapent d'arent zich om uilen te verslinnen.
Wie fier is wreekt zich aan geen laf en reedtloos beest.
De leeuwrik kan de spreeuw door zwygen overwinnen.
Vergeef mij, o Ter Haar! indien ik uwe geest,
Die staadig bezig is, by ontijdt, kom verletten.
Apol ontzeidt u nooit te koomen in zijn hof:
Zoo braaf een voorgang baant de weg tot braave wetten.
Vergun de Vos dan ook, o Anna rijk van stof!
Dat hy uw Huis-Parnas met Stuarts deugdt komt naadren,
Daar gy uw vaarzen dicht vol kunst en wijs beleit.
Een loflijk vaars verdient de schoonste lauwerblaadren.
De grootste roem is voor gerijmde schranderheidt.
Kan mijn gedicht uw oor, dat keurig is, vermaaken?
Zoo hoopt mijn plicht eerlang op mindering van schuldt.
't Gedrocht verlet my niet door gal en gift te braaken.
De rechte wijsheidt heeft een overtaay geduldt.
Ik hoor het blaffen: maar 't zijn reekels zonder tanden.
Men schent my dit gediert (ik lach 'er om) op 't lijf.
Of zijn het buffels? ja. hoe krijgtmen deez' aan banden?
Niet spijt de Botheidt meer dan dat zy haar bedrijf
Niet waardt ziet achten om eens antwoordt op te krygen.
Geen scherper antwoordt aan een lasteraar dan zwygen.

Zeekrygh tusschen De Staaten der Vrye Neederlanden, En het Parlement van Engelandt.

Aan den Eed. Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, Neerdijk, &c. Oudt-Burgermeester, Raadt ter Amiraliteit, En Bewindthebber der Oost-Indische Compagnie t'Amsterdam.

Groote Vader van de grootst' der Watersteeden!
Die 't wapentuigh hulp smeeden,
Daar Hollandt door verwint; want laffe vleiery,
Behoedt geen koopvaardy:
Vergun my, dat ik u het hof der zwarte schaaren
In deze witte blaaren
Afgrijselijk doe zien. men hoeft geen Herkles knots
Om Plutoos poort, tot trots
Van Cerbrus, op te slaan: mijn veeder doetz' hier open.
Pouwlette, heet op stroopen,
Hitst hier de Britten aan: maar wie dat d'eendracht splitst,
Wordt lichtlijk aangehitst.
Gy kunt hier, zoo 't u lust, gaan bruissen door de vloeden,
Daar bey de vlooten woeden.
Een mannelijke borst ontziet geen zwalpent meer.
Gy zult de zee, door 't weer,
Haar zoute kaaken tot de hel toe op zien spalken;
Zy zwelgt, belust op balken,

De scheepen in haar balg: of warptze naar 't gestarnt.
En blust al wat 'er barnt
Aan 's hemels zaal door 't nat. Wie overal zal weezen
Moet geen gevaaren vreezen.
De Leeraar aan de Teems geeft hier zijn logens schijn.
Zoo mengt men gift met wijn
In een vergulde kop, om d'oogen te bekooren.
Nu zult gy 't twisten hooren
Van 't hemelsch hofgezin: maar Jupiter is hier
Tot heil van Batavier,
En schrik van Engelant. Nu komt 'er Eendracht daalen.
Men vreest geen oorlogs quaalen,
Daar Eendracht zich vertoont, en met de Wijsheidt paart.
Wie hart heeft vreest geen zwaardt.
Die 't heir helpt wapenen moet niet voor vechten wijken.
Wilt gy de vlag zien strijken,
Van die een ander voor zijn vlaggen strijken deê?
Zoo gaa met my in zee.
Gy zult de Witt' het volk zien moedigen tot kampen.
Wie moedt heeft vreest geen rampen.
Men maakt het weekste hart door 't hitsen als metaal.
Op, volg den Ameraal.
Het schriklijk blaakeren, de naare moortgeschreeuwen,
Het overyslijk sneeuwen
Van slibbrigh brein, en merg, het hagelen der loôn,
Het vallen van de doôn,
Het regenen van bloedt, de sabel blixemstraalen,
En 't dondren der metaalen,
En ysre bussen, van de groote vlooten, zijn,
In 't oog niet meer dan schijn.
De grootste schaduw moet voor enkle waarheidt wijken.
De Doodt, verlieft op lijken,
Rijt als de Zeege met haar koets langs 's hemels trans:
Haar kleeding is vol glans.

Wie dat bedriegen wil moet zich aanminnigh tooien.
Gy zult haar loof zien strooien.
De hoop van winst maakt stout. Men drijft door lauwerblaân
De lafste krijgsluy aan.
Nu zult gy Kromwel zelf zien raazen om 't verliezen.
De vrees doet hem bevriezen.
Wanneer de schrik de stoutst' omhelst, wort hy de bangst'.
De moedtloosheidt baart angst.
Hy braakt: maar niet dan bloet, dat hy op moordtschavotten,
Deedt vloeien uit de strotten
Der wettig' Overheên, door zucht tot kroon, en staf.
Mijn veeder zal u 't graf
Van marmer openen, en Karels geest doen stijgen.
Hy prest zijn zoon tot krijgen.
De dooden krijgen veel by leevende gehoor.
O Maarseveen! het spoor
Dat ik u open zet, is in een zee van blaaren.
Men kan, in deeze baaren
Van inkt, uw raatslag zien; want gy hebt staâg gezegt:
Men haalt door zeegevecht
Zijn adem op het lant. Men meet gewelt van buiten,
Door kracht van wapens stuiten.
Indien men Raaders bent als die de raaden doen,
Verwacht dan lauwerhoên.
Men acht het werktuig min dan die het tuig bestieren.
De Beurs der Batavieren
Bedankt de Raaden waar dat zy haar door verlicht.
Elk is aan dienst verplicht.

Zeekrygh tusschen De Staaten der Vrye Neederlanden, en het Parlement van Engelandt.

Wie helpt mijn pen, ô Tromp! uw oorlogsdaaden zingen?
Dat past een koopre keel vol dreunend krijgsgeschreeuw.
Het donderende schut, de blixemende klingen,
En 't blaakerende vuur van onze strijdbre Leeuw,
Bezwangren yder geest, tot roem der vrye steeden.
De Dichters hellen staâgh naa Helden dapperheeden.

Toen Karel, door de bijl der dolle Londenaaren,
Voor Withal was vermoordt, deedt Pluto, d'oppergodt
Van 't onderaardtsche rijk, het helsche heir vergaaren.
Al wat afgrijslijk was verscheen op zijn gebodt.
Het grimmelt om zijn troon van wreede werreldtplaagen.
Hy die 't al saagen doet, scheen zelf voor 't spook te saagen.

Hy hadt de felle Pym, voor heimraadt, by zich zitten;
En d'ander, die het kleedt, dat hem de Staatzucht gaf,
Gepurpert heeft in 't bloedt van 't opperhooft der Britten:
Hy zocht zijn schoolroê tot een goude Koningsstaf
Te maaken: maar de wraak van Godt heeft hem verslonden.
Tierannen sterven meest door eerelooze wonden.

Trauwanten, sprak de Vorst der eeuwigh duister' oorden,
Hebt gy dit rijk wel eer, ja zonder onzen raadt,
Uit dartelheidt gestut, door stroopen, branden, moorden,
En alle schendery? nu moet gy, om mijn Staat
Te schraagen, weêr naar d'aardt, of d'afgrondt raakt aan 't glyen:
Want d'inkomst is de zuil van alle heerschappyen.

Gy weet, zoo spreekt hy voort, wat schaade dat de Vreede
Van Neêr1andt heeft gewrocht voor mijn berookte kolk.
Men hoort geen doodtlijk zwaardt, noch harrenassen smeede'.
Het helsche veerboot, dat door 't bloedigh oorlogsvolk
Wou zinken, laadt nu niet dan die Natuur doet sneeven.
Waar dat de Vreede woont verzeekert zich het Leeven.

Voort, hitst, om dit verlies aan Hollandt te doen smarten,
De Britten op haar aan. Dit volk, gelijk gy weet,
Staat my altijdt ten dienst. Gy kent de wreedtste harten:
Want gy hebt Karels doodt door 't Parlement gesmeedt.
Ik eis een ruime wraak. De weerwraak lijt geen paalen.
Wie dat zich heerijk quijt verdient de zeegepraalen.

Elk zwoer de Bataviers, door Englandt, te verkrachten.
De Moordtlust wette haar bloedtdorstigh oorloogszwaardt.
Het boot van Karon wierdt, op hoop van grooter vrachten,
Voor 't zinken, opgeboeit. De hel wierdt, met der vaardt,
Door Cerbrus op gezet, voor 't heir der gruwlijkheeden:
Want d'afgrondt baart hier dan bederf van landt en steeden.

De vloeken zijn door d'aardt by Withal opgekoomen.
De velden wierden dor. De dau verschiep in roedt.
Men zag den Teems, verbaast, naar 't west, zijn oorsprong, stroomen.
De Beurs van Londen zweem. De Noordtzee zweete bloedt.
De krijtstrandt scheen die nacht vol moordtgekrijt te weezen.
De komst der gruwlen doet zelf doode dingen vreezen.

De spooken gingen zich deur 't wreede rijk verdeelen.
De heillooz' Eigenbaat, die vriendt tot vyandt maakt:
Meineedigheidt, Gewelt, en Staatzucht, vier gespeelen,
Begaven zich naar 't hof dat Karels schepter wraakt.
Elk poogde het vergift van vyandtschap te zaaien.
Het Oorlog doet de hel een oest van zielen maaien.

Pouwlette, rijk van schat, door waterrooveryen,
Lagh nu op 't leedekant, en maald' op het verlies,
Dat Neêrlandt, zooze zeidt, haar op de zee deedt lyen;
Maar 't was een quaade waan: want Hollandt hadt haar 't vlies
Van d'oogen afgelicht, en 't vals gerucht geweezen:
Maar waan die wortels schiet is quaalijk te geneezen.

De zorgelooze Slaap zocht haar tot rust te brengen:
Maar 't smarten van de schaâ hing haar gestaadigh an.
De Wraak, op krijgh belust, om 't Staatsche bloedt te plengen,
Verscheen hier voor haar koets. Zy hadt het weezen van
De Zeeroof aangedaan, Pouwlettes afgoodinne.
De Gierigheidt ontziet geen Roovery te minne'.

Haar handen waaren als de klauwen der Harpye'.
Een zeekap, zwart van teer, bedekt haar wapenkleedt.
Zy hadt een enterbyl, tot schrik der koopvaardye,
In haar scheurzieke vuist. Mijn zuigling, sprakze, 't leedt
Dat gy door scha gevoelt, doet my den boezem smarten.
Wien dat men 't zogh onttrekt, onttrekt men ook de harten.

Ik kom hier tot uw hulp; Of wilt gy 't leedt gedoogen
Dat Neêrlandt, 't welk hier vriendt wil heeten, heeft gedaan?
Zoo hebt gy deeze borst, ô spijt! vergeefs gezoogen;
Zoo is uw schip, weleer, door my vergeefs gelaân.
Op, vlieg naa 't Parlement, om last tot wraak te haalen.
Een felle weederwraak kan alle schaâ betaalen.

Al spreekend' ging het spook zich op haar bedtspondt vlyen:
Hier smolt het zich aan lucht, en quam, in zulk een schijn,
Voor aassem tot in 't hart van Pouwelette glyen.
De duivelin doorkroop haar leeden als venijn.
't Zweet breekt haar uit van anxt, en 't bloedt ontsteekt in d'aaren.
De vruchten van de hel zijn schrikkelijk te baaren.

Zy schuimbekt dol van spijt. Haar natte hairen reezen.
Hadt zy een pijnboomtoorts in haare vuist gevat,
Zy zou de vierde tot de razeryen weezen.
Nu holtze door het huis, dan zitz' als afgemat.
Zy is, bezeeten van dit Spook, naar 't Hof gevloogen.
De holle wraak heeft op de gierge groot vermoogen.

Op, Vaaders, riep zy, op, en help mijn schaâ vergoeden:
Want Hollandt weigert recht. Wien dat men recht ontzeidt,
Magh, zegt het rechtboek zelf, zich wreeken door het woeden;
En zoo het rechtboek zweegh, ô wettig' Overheidt!
Zoo zegt het de Natuur, zoo leeren 't ons de dieren.
Natuur Recht is het oudtst', en starkst' in het bestieren.

Door wapenen zult gy uw vyanden verzwakken.
Wie dat met voordeel wreekt, blijft in een vaste standt.
De Zeevaart is uw zuil; als deeze komt te zakken,
Dan stort uw Beurs ter aardt, en met de Beurs uw Landt.
Geen grooter Staatramp dan verlies van rijke vlooten.
Wie groot is moet zijn landt door 't waterheir vergrooten.

Terwijl men luistert naa de klachten van Pouwlette,
Quam 't wreede spook in 't hof, en strooide haar venijn;
Maar geen van all' durf zich in 't hart van Kromwel zette':
Want zoo afgrijselijk als zy aan andre zijn,
Zoo schriklijk was hun 't Hooft der Britten in 't aanschouwen.
Wat al de Spooken doen weet hy alleen te brouwen.

Dit is hy daar Natnur een tiger van wou teelen;
Een schrikdier dat de wreedtst' der wilde beesten tart:
Maar 't is haar macht gemist; doch niet in alle deelen:
Want in een mensche schijn schiep zy een tigers hart.
Dat toont hy door 't geweldt van stroopen en verdelgen.
Iong lust' hem niet dan gal, oudt niet dan bloedt te zwelgen.

Terwijl het helsch vergift in 't hart der Raaden groeide,
Daar Moordt, Geweldt, Bedrogh, en Roof van wierdt verwacht,
Ging Kromwel, die de naam der Koningen uitroeide,
Schoon dat die Kroonpest meer dan koninklijke macht
Gebruikt in 't Parlement, om yder aan te schennen.
Verraaders kunnen zich niet tot het rusten wennen.

Spitsbroeders, riep hy, op, men moet de zee bestrijden.
Bedwing de Bataviers door roof, door doodt, en pijn.
Een halve dwinglandt brengt zich zelver in het lijden.
Men moet om veiligheidt een heele dwinglandt zijn.
Men maakt zich door de buit bemint van d'onderdaanen.
Een mannelijke moedt kan woeste weegen baanen.

Men moet de Stuarts, en al wie hen bergt, doen sneeven.
Wie op zijn erfkroon hoopt heeft dikwijls vrees gebaart.
Een doode Koning doet zijn vyandt zeeker leeven.
Men krijgt geen heerschappy door sussen; maar door 't zwaardt.
De zeege kan 't gevaar van 't oorelogh vergoeden.
Men kan geen nieuwe Staat vast zetten zonder woeden.

Het amptelooz' gemeen haakt naar veranderingen.
't Verandren geeft bywijl de kleenst' den grootsten staat.
Vreest gy voor laster zoo wy Neederlandt bespringen?
Als 't schelmstuk wel gelukt is 't een doorluchte daadt.
Men moet de vos in 't hart, de leeuw in d'armen houwen.
De Staatzucht moet haar troon door kracht en loosheit bouwen.

Men zagh de zee, hier op, van Britsche roovers krielen.
De markt der steeden riep: op, vrygevochte Leeuw:
Gy hebt weleer, vol moedts, tot schrik van alle kielen,
Dwars over zee gestapt. waar is die strijdber' eeuw?
De fiere moedigheidt ontziet geen felle slaagen.
Wie eeuwigh eer begeert moet nooit voor vyandt saagen.

Merkuur de handelvoogt, die deeze klachten hoorde,
Verliet zijn beurs, en vloog om hulp naar Pallas slot.
Hy zocht haar noch in Britsch', noch ook in Vrankrijx oorde':
Want dat meineedigh zaadt wierdt door 't vervloekte rot
Des afgronts opgehitst, om teegens een te kanten.
De zucht tot Staat ontziet noch kroon, noch bloedtverwanten.

In Grieken leit een hof vol schoone lustpriëelen.
Dit is 't doorluchtigh school van 't werreldtwijs Verstandt.
De wakkre Naarstigheidt, de liefst' van haar gespeelen,
Gebruikt de heele gaart. de Stilheidt, haar verwant,
Ging hier, de Wijsheidt te geval, haar zeetel zetten.
De Leerzucht laat zich niet door raazery beletten.

Al wat de zinnen steurt heeft hier nooit plaats genooten.
Vergetelheidt van tijdt, de vyandt van Gedacht,
Wordt door 't Geheugen uit dit kunstvertrek gestooten.
De haan, die d'uchtent meldt, houdt hier gestaadigh wacht,
Om 't werkende Vernuft, als 't sluimert, op te wekken.
De logge Slaapzucht moet voor Wakkerheidt vertrekken.

De Moeder van de kunst gedoogt hier geen verwaanden.
Het rusteloos Gedacht, dat duizent vleugels heeft,
Heeft hier de Daagen, ja de Weeken, en de Maanden,
De dochters van het Jaar, staâgh by haar waarze zweeft:
Want zonder hulp van deez' kan zy geen vruchten baaren.
De Tijdt is noodigh voor de geest der kunstenaaren.

Merkuur is, naa lang vliên, in 't binnenhof gestreeken.
Hier leert men Landtbestier. Daar heeft de Wiskunst kracht.
Gins werkt penseel, en naaldt. Men leert 'er Oorlogstreeken.
De heilge Poëzy, die 't sterfelijk geslacht,
Door vaarzen, leeven doet, behaagt 'er yders ooren.
Uit Pallas hooftschool wordt vernuft en moedt gebooren.

De Korvers trouw van aart, de braafgemoede Kokken,
De Bikkers groot van roem, de Witsens rijk van reên,
En wijze Graaven, zijn hier loflijk opgetrokken:
D'oprechte vander Meer, en dappre Maarseveen,
Betoonen dat zy hier de les der Staatkundt kreegen.
Wie volk gebieden zal behoort Minerves zeegen.

Hier quam de vlugge godt by d'eedelst' der godinnen.
O schrandere! sprak hy, en hiel eerbiedigh standt,
Kunt gy uw vyanden door staal en brein verwinnen?
Zoo voeg uw krachten t'zaam, tot heil van 't Vrye landt.
Ik kom by u om hulp: want my ontbreeken krachten.
Het woest Geweldt laat zich niet door de tong verzachten.

Men moet de wapenen met wapens teegen stappen.
Men dwingt het schelmsch Bedrogh door overwijs beleit.
Mijn Wisselbank en Beurs, o Bron der wetenschappen!
Gevoelen 't Britsch geweldt. Men zucht, men klaagt, en schreit,
Om 't scheepverlies op zee, een heele zee van traanen.
De schaâ der grootste smart de kleenst' der onderdaanen.

Hebt gy het Staatsche landt, door kracht van oorlogsschaaren,
En Raaden vry gemaakt? die iet door Kracht en Raadt
Verkrijgen, moeten 't weêr door deeze twee bewaaren.
De Vryheidt kost hen bloedt: dies redt de Staatsche Staat.
De Zeeleeuw, roeptmen, slaapt tot ondergang der steeden.
De dappre laaten zich wel tergen, maar niet treeden.

O Koopgodt! sprak Minerf, het marren is geen schroomen.
De Leeuw is als een beek, die, voor een korten tijdt,
Zijn golven onder beemd' en bergen door laat stroomen;
Om weêr aan d'ander kant, met grooter kracht, in spijt
Der dijken, d'akkers te bedekken met de baaren.
De Wijzen rusten veel om krachten te vergaaren.

De gauwst is koel in 't raân; maar brandendt in 't genaaken.
De harsselooze valt het allereerst aan 't woên.
Men trekt de pijl te rug om 't hart van 't wit te raaken.
Nu treedt men achterwaarts om grooter sprong te doen.
De Zeeleeuw brult alree, om aâm in zee te haalen.
Wie fier is wil zijn schaâ met dubble wraak betaalen.

Zy deed d'Eendrachtigheidt, haar starkste dochter, koomen.
Met deez' en Majaas zoon quam zy in Neêrlandts oordt.
Zy stort haar raadt en moedt in 't oor en hart der vroomen.
De Tweedracht nam de vlucht. Men opent d'oorlogspoort,
Tot schrik van 't Britsch gewest. Elk branden naar het strijden.
De moedigheidt wil in den krijgh geen rekken lijden.

Nu hakt men bosschen af; om scheepen van te bouwen.
Hier knarst de scherpe zaag. Daar knaagt de spitse boor.
Gins plotst de breede bijl. Vulkanus stookt zijn schouwen.
D'aambeelden rammelen, door 't smeeden, in het oor.
Zoo woelde Roome toen Kartaag door zee quam streeven.
De wakkre teegenstandt verdadigt goedt en leeven.

Het Staatsche waterheir quam zich op zee vertoogen.
De Leeuw ontsloot zijn klaauw; hy liet zijn tanden zien;
Zijn maanen raakten op, gelijk zijn brandend' oogen;
Hy kronkelde zijn staart, om moedigh weer te biên.
Brittanje lilde vast in 't midden van de vloeden.
Getergde wapenen zijn schrikkelijk in 't woeden.

De Helgodt, die't bedrijf van Engelandt beminde,
Was nu vol vrees dat Blaak zou zinken door ons schut.
Ik zal, om zulx te hoên, sprak hy, door kracht van winde',
Zijn vyandt dompelen; want d'afgrondt wordt gestut
Door 't woên van 't Parlement: dies eischt dit Huis te leeven.
Men rooit geen boomen uit die rijke vruchten geeven.

Hy ging niet by Eool om dolle winden smeeken;
Maar nam zijn yzren staf, en kloofde d'aardt in tween.
Men zagh de winden straks hun staale keetens breeken.
Zy barsten, opgehitst, door d'open reeten heen.
De baaren vliên verbaast. De zon verliest zijn luister.
Het raazendt onweer is afgrijselijk in duister.

Men ziet de ruime lucht met woeste buien vullen.
De golven staplen zich tot bergen op elkaâr.
Neptuin, die Hollandt mint, begon van spijt te brullen.
Hy dreigt de windt vergeefs. De vloot is in gevaar.
De zee wordt wit van schuim. De hemel zwart van wolken.
Nooit naader aan de doodt dan in de waterkolken.

De winden quaamen straks elkander dol bestormen.
Elk steund' op zijn geweldt. Het spook ging zich met kracht
In donderklooten en in blixemstraalen vormen.
De klippen sidderden gelijk mijn teedre schacht.
Elk waant zijn graf te zien. De Doodt, om zonder wonden
Te moorden, heeft de vondt der scheepen eerst gevonden.

Zy waapnen zich vergeefs voor 't naadren der gevaaren.
Het koude water barnt. Men hoort een naar gerucht.
De buien slingeren de scheepen langs de baaren.
Nu daalt men naar de grondt, dan rijst men naar de lucht.
Die 't hooren, twijfelen aan 't wondere vertoogen.
Een wondre waarheidt schijnt zelf d'allergaausten loogen.

O zee, en windt! riep Tromp, wilt gy ons hier doen zinken?
Zoo laat ons 't nat eerst kleên met bloedt van 's vyandts vloot.
De weerwraak zal 't voor wijn, terwijlze sneuvelt, drinken.
Wie zonder wreeken sterft gevoelt een dubble doodt.
Verdelg ons, lust het u, zoo wy hen grondtwaarts stieren.
Wie zeegbaar sterft, deurvlecht zijn lijkkrans met lauwrieren.

Mit scheurden 't zeiltuig los. De tayste kabels breeken.
De mallen knappen of het brosse rieten zijn.
De Schrik, Geweldt, en Moordt, die zich bywijl versteeken,
Vertoonden zich aan 't volk in gruwelijken schijn.
D'een zucht, een ander bidt, deez' hoort men vloeken braaken.
't Gevaar zal deez' gedwee, en die hardtnekkigh maaken.

Die met zijn masten aan den hemel schijnt te raaken,
Waant, als hy 't laaghste ziet, dat Karon 't leere boot
Naar 't helsche strandt toe roeit. Deez' die de hel komt naaken,
Meent als zich 't hoogst' vertoont, dat hy het overgroot'
Roemwaardigh Argos ziet aan 's hemels zolderingen.
In onweer laat zich 't schip niet van het roer bedwingen.

Hier drijven steevens, reen, boegsprieten, kisten, touwen,
En lijken door elkaâr. In 't treurspel, vol van wee,
Dat wy op 't woest toonneel der golleven beschouwen,
Vertoont de Doodt het endt. Wie schrikt niet voor de zee!
Want toen haar 't eerste schip, op haar onkunbre spooren,
Quam ploegen, wierdt het volk een nieuwe doodt beschooren.

Merkuur, de vlugge godt, quam in het noorden daalen,
En sloot de buien, door zijn vaaders last, in d'aardt.
De scheepen die, door 't weer, in vreemde haavens dwaalen,
Geraakten weêr by een: want 't onweer was bedaart.
Elk sprak 'er van 't gevaar tot kitteling der ooren.
Die 't quaat ontworstelt is, is 't zoet van quaat te hooren.

Toen meester Pieter van de schipbreuk hoorde spreeken,
Ging hy naar d'opperkerk. de burgers volgden hem:
Want elk geloofde dat hy van den storm zou preeken.
Zijn mondt vol slangen hadt een engelijke stem.
Hy hadt de mantel van den Godtsdienst aangetoogen:
Want zonder zulk gewaadt heeft Staatzucht geen vermoogen.

Beveinstheidt hadt dit kleedt met deugdelijke daaden
Beschildert, voor het oog van 't harsselooze volk:
Maar binnen was 't gevoert met bylen, galgen, raaden,
En 't wreedtste marteltuigh van d'eeuwge zwavelkolk.
Zoo ziet men 't moordtgeweer met goude scheên bedekken.
Al wie verraden wil moet schijn van deugdt aantrekken.

De Noordtzee, riep hy, heeft de vloot der Neederlanden
Gezwolgen; door wat kracht? ik brak, door 't scherp geweer
Van mijn gebedt, den storm, dien Godt met yzre banden
In 't aardtrijk boeide, los, en deedt het woeste meer
Afgrijslijk gaapen: dies bedank ons voor die zeegen.
Een Leeraars tong, zeidt hy, is scherper dan een deegen.

Godt hadt de val van 't rijk door deeze vloot beschooren.
Vraagt gy: om welke reên? om dat men Stuarts zaadt
Niet door de Britsche bijl gelijk in 't bloedt deedt smooren:
Want deeze goedtheidt brouwt, zegt hy, dit landtschap quaat.
't Rechtvaardigh Recht liet zich hier door genaâ bekooren.
Door averechts' genaâ verwekt men Godt tot tooren.

Nu zal u, blafte hy, het zeeheir niet verrassen.
De macht van Hollandt is gezonken met haar vloot.
Men ziet haar markten, en haar beurs met gras bewassen.
De werkliên zijn 'er stil. de koopvaardy is doodt.
Men vloekt 'er op Gezant', en op den Raadt der steeden.
Een hongerige buik ontziet geen Overheeden.

Naa 't dondren van die schalk, gaf hy het volk de zeege
Met zijn vervloekte handt, ja met die wreede handt,
Die 't moordtmes, zegt de Faam, o gruwel! hadt gekreege',
Daar hy 't gekroonde hooft, de zuil van Engelandt,
Van Karels hals meê sneedt. wie schrikt niet voor die boosheidt?
Het kleedt den Godtsdienst dekt bywijl niet dan godtloosheidt.

Ik zie dien koningbeul, dit is geen ydel gissen,
Voor negen jaar gewurgt, en 't hooft van 't lyf geveldt.
't Voorzeggen van de mondt der dichtkunst kan niet missen.
De tweede Karel zal, door Jupiter herstelt,
Het lyk van Kromwel aan 't schavot ten offer schaffen.
De wraak kan langzaam zyn: maar zy vergeet geen straffen.

Nu zeilt de Witte met de vloot, om Blaak te blaaken.
Een die zijn vyandt zoekt krijgt hem eer lang te zien.
Nu ziet men Witte, Blaak, zijn eenigh wit, genaaken.
De Staatsche Waterfaam quam by de zeeheldt vliên,
En streek op 't achterschip. elk drong 'er om te hooren.
Wie overwinning meekomt brengen lokt all' ooren.

Van Galen, bliesze, doet de Brit van Smirne saagen.
Deez' heeft hy dicht bezet, en d'ander op de jagt:
Indien 't geweldt van Blaak, door Witte, wordt verslaagen,
Zoo heb ik eeuwigh stof. zy blies met groote kracht.
De Waterleegervoogt gevoelde nieuwe hetten.
De hoop van winnen doet den lafst' het lemmer wetten.

Manhaftige, sprak Witt, heel Hollandt door haar vlooten
Een landt door 't noordt gezocht, dat d'uiterst' Indiaan,
Om dat het met een wolk van nachten is beslooten,
Nooit kunbaar is geweest ? wat heeft het opgedaan?
Een doodelijke krijgh met ys, met sneeuw, en beeren.
De Gierigheidt ontziet noch beest, noch landt, noch meeren.

Maakt zucht tot winnen stout? de vryheidt lijdt geen schroomen.
Laat oms niet min in roem dan onze vaaders zijn.
De vruchten aarten meest naar d'eigenschap der boomen.
Men moet die beesten (want zy hebben slechts de schijn
Van menschen) in hun nest gewapent teegenstreeven.
Wie dat door 't lemmer sterft zal door de pen herleeven.

Gy zult hier niet met ys, noch dik besneeuwde weege',
In 't Noorde worstlen; neen: op, wapen u met moedt.
Een ongekreukte moedt is moeder van de zeege:
De zeege van de winst: de winst van overvloedt:
En d'overvloedt van weeldt. wy moeten overwinnen,
Of sterven. dapperheidt doet zich van elk beminnen.

Gy kunt, zoo uw geboort' niet heerlijk is gevallen,
Uw graf in deeze vloot doorluchtigh maken; want
Een loffelijk bedrijf is 't heerelijkst' van allen:
Het eerst komt door 't Geluk, het ander door de handt.
Laat dit uw grafsteê dan, of zeegewaagen weezen.
Wie voor zijn vryheidt vecht moet voor geen rampen vreezen.

Men strijt hier niet uit lust tot roem, noch bloedge straalen,
Noch roof, noch Godtsdienst; neen: wy waapnen ons voor schaâ.
Een vrygevochten lijdt geen afgesteeke paalen.
De zon, de windt, en zee zijn yder eeven naa.
Voort maakt een ruime baan, om door de zee te streeven.
Wie rust bemint moet zich niet tot de rust begeeven.

Gy zult geen Spaansche vloot, door vuur, in Duins vernielen:
Daar lagh de vyandt nau: hier is een ruimer baan.
Reikt uw geschut niet toe? zoo naader met uw kielen.
Wie dat een been verliest moet op zijn stoutheidt staan.
Beneemt u 't zwaardt een handt, dan moet de moedt noch strijden.
't Zwaardt weet de leeden, maar de moedt niet af te snijden.

Wie Godt en 't Vaaderlandt wil dienen, lijdt geen sarren.
Geen paarel is zoo dier als d'oogenblik daar d'eer
Van eeuwigheidt aan hangt: want haasten is noch marren
Als 't werk geen uitstel lijdt. op, geef u in 't geweer.
Men kan hier keetenen van goudt oft yzer winnen.
Wie 't loonbaar endt wil zien moet mannelijk beginnen.

Zoo endigt hy, en deedt de bloedtvlag boven haalen.
Ziet gy niet dat uw vlag, o Wit! van spijt besterft?
Het Parlement begint met rooder vlag te praalen:
Want z'is in 't bloedt van haar vermoorde Vorst geverft.
De vlag is slechts sieraadt, zegt d'arm der zeeven Landen.
De vlaggen vechten niet, maar wakkre krijgsmans handen.

De grootste Koningen en Vorsten van Euroope,
Verlangen naa 't begin van 't bloedigh worstelspel.
Mars doet het wreedt toonneel, tot schrik van yder, ope'.
D'aanschouwer houdt zich stil; hy wacht waar dat het fel
Gevecht de zeege geeft, het eenigh doel der Grooten.
De zeegerijkste wordt de rijkst' van bondtgenooten.

De vlooten donderen afgrijslijk in 't genaaken.
Neptunus meent dat hy twee bosschen, zwart van volk,
Ziet dobbren op de zee, omheint van koopre draaken,
Die yzer, vuur, en rook uitspuwen op zijn kolk.
De zee, en hemel loeit van naare krijgsgeschallen.
Het heillooz' krijgsgeschrey is 't gruwelijkst' van allen.

De raazende Megeer geraakte voort aan 't hollen,
En klatert met haar zweep langs yders houte wal.
Men zag, o gruwelen! een oest van lijken rollen.
De dolle Tififon verscheen, op 't naar geschal,
Met haar ontsteeken toorts, en hulp het bloedt aan 't zieden.
Wie dat voor moorden schrikt moet voor de zeekrijgh vlieden.

De bloedige Belloon die brulde straks van tooren.
De moedelooze Vrees, ja d'onversaagde Moordt,
En d'yselijke schrik, uit Acheron gebooren,
Beklommen nu de Staatsch', dan weer de Britsche boordt.
Hier hadt het wijs Beleit, gins 't los Geluk de zeege.
De lofkrans van de krijgh wordt ongelijk verkreege'.

De Moordt was overal. de stout' en bloode waaren
Gelijk in lijfsgevaar: maar ongelijk in eer.
Men vocht 'er veel uit schaamt, om dat de kleenste schaaren
Hun plaats behoeden door de groote teegenweer.
Wie over springt is doodt: of op de hoogste trappen
Van zijnen ouderdom. den kling lust bloedt te tappen.

De weifflende Fortuin deedt bey de vlooten hoopen.
Nu lacht zy Engelandt, dan Neêrlandt weeder aan.
Hier is 'er veel van d'ons, by nacht, de strijt ontloopen.
Waarom by nacht gevlucht? wordt dit uit schaamt gedaan?
Neen: wie de schaamt omhelst, zal geen gevaaren wraaken.
De bloode vlucht by nacht om veiligh wegh te raaken.

De schelmen havenen in onze zeegewesten.
De moeder Aard' ontfangt dit eerelooz' gespuis.
Op Hollandt, riepze, straf: want gy hebt vuiler pesten
In uw rechtvaardge krijgh dan 't heillooz' Engels Huis:
Die zweeren teegens U, deez' voor de Staatsche steeden.
Meineedigheidt verdient de grootste straffigheeden.

Bestaat gy hen in bloedt? zoo eisscht dit rot geschonnen.
Een die zijn bloedtvriendt straft, als hy iet schelms bestaat,
Wordt meer geroemt, dan die zijn vyandt heeft verwonnen;
Want hy verwint zich zelf: dit is de grootste daadt.
Zoo 'k hen verteeren moet zal 't alle galgen spijten.
Men moet geen raavenäas voor het gewormte smijten.

Gebreekt het u aan zwaardt, aan stroppen, raaden, staaken?
Mijn vruchtbre schoot geeft u meetaal, ja touw, en hout.
Wie dat geen stof gebreekt moet noodig straftuig maaken.
Een slappe rechtbank maakt de bloode schelmen stout.
Zy sprak niet dan van straf, tot schrik der laffe harten.
De vrees voor straf, baart moedt: wie moedt heeft lijdt geen tarten.

Nu komt de Witte t'huis, is 't niet met groote prijzen?
Het is met grooten roem; zijn roem bestaat in moedt.
Men kan zijn moedigheidt in zeegevecht bewijzen.
Noch hadt de Nijdt, die zich met zwarte slangen voedt,
Het toomelooze volk graag op de Witt' geschonden:
Maar 't zeepaardt siddert voor geen dolle waaterhonden.

Nu zeilde Tromp, het Hooft der baaren, naar de Hoofde'.
Hier komt hy Blaak te zien. hy donderdt met geschut.
't Gezicht verduisterde, en het gehoor verdoofde.
Het bloedt wierdt, door het zwaardt, ten aadren uitgeput.
Men hoorde niet dan wee in 't allereerst' ontmoeten.
't Is schriklijk als 't geweer in 't ingewandt komt wroeten.

De zeeheldt zwaide 't zwaardt, tot heil der vrye steeden:
Dat slagzwaardt, daar het Hof de Gramschap, het Geween,
't Bederf, de Schrik, de Doodt, en duizent yslijkheeden,
Met vuur en vlam doormengt, van Brontus in deedt smeên.
Hy toond' een enkle borst, maar vol meetaale harten.
De liefde tot het landt durft alle koegels tarten.

Men jaagt elkaâr door vuur en sabel in de baaren.
Die maar een halve schreê kon winnen door zijn moedt,
Moest deeze plaats, om voor zich zelver te bewaaren,
Bedekken met zijn lijk; of met zijn hartebloedt
Zijn merk op teekenen. wie naa zijn doodt wil praalen,
Moet zijn hovaardigheidt bywijlen dier betaalen.

De scheepen scheenen in elkander te verwarren.
De Britten plompten veel in zee, door staal, en loodt.
Hun zielen, roodt van bloedt, die daalden, zonder marren,
Naar 't onderaardtsche strandt: maar toen haar Karons boot
Quam naadren, deisden zy, uit vrees van nieuwe rampen.
Zy meenden dat haar Tromp hier weêr aan boordt wou klampen.

Hier wierdt afgrijslijk om de Roozekrans gevochte',
En door 't gevecht verheert. daar krijgt men Herkles meê,
De kracht van Engelandt, die op zijn daaden pochte,
Door 't schut in ons geweldt. 't Goedt avontuur ter zee,
Wordt gins met d'anderen door oorlogsdeugdt gekreege'.
Wie het Geluk verliest, verliest de hoop tot zeege.

Waar is de strijdbre Witt? de Ziekt' heeft hem door orden
Der Doodt aan 't bedt gehecht: want d'yselijke Doodt
Hadt vrees dat hy door 't zwaardt, dat Mars hem aan quam gorden,
Meer menschen maajen zou, tot schrik van 's vyandts vloot,
Dan haar verslindbre zein. zy wist zijn kracht in 't strijden.
Wie machtigh is begeert geen machtiger te lijden.

Nu dat de groote Tromp, Jan Evertszoon, en Ruiter,
Drie oorlogsblixemen, en Ridders van de zee,
Met vuur en yzer woên, verschuilt de scheepvrybuiter
In 't achterst' van de Teems: hy laat de heele ree
Van 't eilandt onbezet. de stroopers zullen zelden
Stant houden teegens 't spits der loffelijke helden.

De Faam, die het gevecht niet langer kon gedoogen,
Door teer, door zwavelrook, en andre smookery,
Verliet de zee, en is naar 't Britsche hof gevloogen.
Hier vondt hy Kromwel, die vast bezigh was, hoe hy
Zijn schepen waapnen zou, tot schrik van onze kusten.
Wie dat zijn vyandt wil bespringen moet niet rusten.

De schelmsche Trouwloosheidt, de bloedige Moorderye,
De trotse Hovaardy, het stroopende Gewelt,
En 't vleiende Bedrogh, bekleeden bey zijn zye',
Terwijl dat hem de Faam' het zeegevecht vertelt.
Hy spoog zijn gal van spijt, en knarst op zijne tanden.
Een onverwachte ramp doorsnijt all' ingewanden.

Hy schijnt een dolle hondt, gehecht aan staale koorden.
Nu waant hy dat hier d'Ier komt vallen in het landt.
Dan dunkt hem komt de zoon van Karel, uit het noorden,
En voert de schotten aan. mijn boezem, roept hy, brandt.
Men haalt hem laafenis: maar 't nat kan hem niet helpen.
De dorst der Wreedtheidt is niet dan door bloedt te stelpen.

Men rukt nu, schreeuwde hy, want Hollandt zeilt naar 't westen,
Het zeeheir weêr by een. strak hoort men 't naar geluit
Van 't overweldight volk: want Kromwels makkers presten
Den man van d'echte vrouw; de bruigoom van zijn bruidt;
De zoons van d'ouders, om hun scheepen weêr te mannen.
De schijn van vryheidt is een moeder van tierannen.

Hier tusschen rees 'er in de goude gooden zaalen
Een vinnigh Staatverschil. de pratte Juno wou
De macht van Hollandt door het Britsch geweldt bepaalen.
Zy vreesde dat Merkuur, in 't hemelsche gebou
Te groot zou worden, en haar adeldom verduuren.
De Grooten zijn bevreest voor bloeiende gebuuren.

Vergun, o Donderaar! dat ik om hoogh magh stappen:
Maar niet als Tifons heir langs Oss' en Pelion,
Met wapens in de vuist: hier eischen andre trappen.
Ik zal langs Pindus, langs Parnas, en Helikon
Opklimmen; zacht: ik hoor uw raadt aan 't Y ontknoopen.
Het Britsche hof is dicht, en 't uw gestaadigh oopen.

O vaader Jupiter! zoo spreekt hier onder allen,
De wakkere Merkuur, zult gy, om Junoos moedt
Te koelen, lijden dat mijn zeevaart zal vervallen?
Zoo valt haar inkomst meê: want d'achtbaar' Overvloedt,
Een dochter van 't Gewin, vereert haar veel met gaaven.
Wie wijs is stopt geen bron daar hy zich door moet laaven.

Zy wil niet dat de zee bevrijt wordt voor mijn waaren.
Weet zy niet dat ik haar voor vyandt heb bevrijt?
Want toen de reuzen, die zoo groot van lichaam waaren
Gelijk de bergen, daar zy 't hemelsch heir ter spijt
Langs klommen, naderden, hulp ik die stormers keeren.
Men moet om 't algemeen zich loffelijk verweeren.

Ik zit een van de lest', zeidt zy, in 's hemels zaalen,
En zy hier een van d'eerst': maar zy is meest de lest,
En ik hier d'eerst, om u met plichten te betaalen.
Zy roemt op eêl geslacht: maar eigen deugdt is best.
Wie op zijn stamhuis roemt, pronkt met het lof van vrinden.
Elk moet zijn adeldom door eigen deugden vinden.

Zy wil geen gooden wacht by onze vloot gedoogen,
En zelver heeft zy, om een enkle koe in 't veldt
Te hoên, een wacht gezet, met tweemaal vijftigh oogen.
Zoo waakt men veel by 't vee voor d'inkomst van mijn geldt,
En laat mijn vloot ten roof, die haar gemeent doet leeven:
Maar Nijdt gevoelt geen schaâ, als 't andre schaâ kan geeven.

Op 't spreeken van Merkuur, daar yder scherp op lette,
Riep godt Vulkaan: ik neem de zaak voor Juno aan;
Dies zal ik krijgsgeweer voor 't Parlement doen wette'.
Dat 's recht, zeidt Momus; want het heeft u dienst gedaan,
Om dat het u de bijl tot Karels hals deedt maaken.
Een schemper kan, in schijn van vriendtschap, laster braaken.

Zwijgh, riep Apol, men redt geen zaak door heevigheeden.
De Staatzucht heeft die bijl in 't diepst' der helsche poel
Op 't aanbeeldt van de Moordt, door Bloedtdorst laaten smeeden.
Maar z'is, o gruwel! op de wreede preedikstoel
Van Londen scherp gewet. de preekstoel en toonneelen
Zijn maghtigh om een Staat te wonden, of te heelen.

Wy, riepen d'eilandtgoôn, zijn tot Merkuur geneegen;
Indien hy Tetis zoon tot Waterhooftman maakt.
Wat doet u, sprak die godt, tot zulk een eisch beweegen?
Is 't zijne vaaders dienst? die wordt van 't volk gewraakt,
Om dat hy Fokus, die hy hoên moest, heeft doorsteeken.
Men moet geen vaaders quaadt, riep Mars, aan kindren wreeken.

Men geef hem, voor de dienst van grootvaâr, 't zwaardt in handen.
De stroom- en akkergoôn beslooten 't zelfde meê.
Die loont men, zegt Merkuur, met staadigh' offerbranden.
Ik hoef, zoo Juno rust, niet dan Minerf op zee:
Want deeze wapent zich met zeven dapperheeden.
De Kracht en Wijsheidt zijn de starkten van de steeden.

De Jongling is te zwak om 't zeezwaardt vast te houwen.
Ik ben, riep Mars, de neef, betrouw aan my zijn dolk.
Neen, Krijgsgodt, sprak Merkuur, die Mars niet kon betrouwen,
Om dat hy zijne beurs te naar komt met zijn volk,
Gy zoudt het zwaardt voor u, en niet voor neef aangorden.
Veel ziet men leengoedt, door 't gebruik, een erfrecht worden.

Uw Neef zou, als hy wies, zich hier weêr tegens kanten.
Gy zoud u met meetaal, en hy met Godtsdienst kleên.
Geen bloediger krakkeel dan tusschen bloedtverwanten.
Stoft gy op 't koudt Kriston? hy op zijn eilandtsteên.
Het Raadthuis en 't Altaar zou elk een zy verkiezen.
Veel twisten om 't gezagh al zou men 't landt verliezen.

De Teemsreus zou, terwijl gy 't al in bloedt ging dompelen,
Langs 't overhoogh gebergt van zijn hovaardigheên,
Ten Hemel klimmen, en onz' zeereis overrompelen;
Of was hem 't spits te laagh, hy zou 't, om voort te treên,
Met Bisschoppen, met Raân, en Vorstenlijken hoogen.
Door burgerkrijg verkrijgt de vyandt groot vermoogen.

De Wapengodt bewees, dat hy der koopliên oorden
Nootr naakte dan door last, schoon 't Hooft van Hermes stoet,
Tot lof van deezen heer, hem teegentradt met woorden
Die scherper sneeden dan het zwaardt daar hy meê woedt.
De Krijgsgodt redde zich door alle lasteringen.
Het is een heldenstuk de laster te bedwingen.

Neptunus helden met Apollo, als Minerve,
Naa Hollandt, om dat zy hier aangebeeden zijn:
Maar Bacchus bol van vlees, en Venus schoon van verve',
Verkoozen 't Engelsch rijk. Diaane riep: de wijn
En geilheidt past den Brit. Men hoorde bits verwijten.
Vaak ziet men door krakkeel de bandt der Eendracht rijten.

De Blixemdraager rees, en stampt', om elk te stillen,
Drie reizen met zyn voet op zijn bestarnde troon.
Men zag den Raadt hier op van schrik gedoodtverft lillen.
De hemel daverde. Wie sprak hy, van de goôn
Laat zich, uit eigenbaat, tot heil van Englandt hooren?
Waar Eigenbaat gebiedt gaat d'onderdaan verlooren.

Ik wil het woest geweldt der eilanders versmooren.
Wie niet verdacht wil zijn toont zich de Britten straf.
Men rep hier van geen hooft: Minerve wil 't niet hooren.
Wie 't roer in handen heeft, die scheit 'er zwaarlijk af.
Merkuur heeft haar verzocht zijn waaren te bewaaren.
Door raadt en strijdtbaarheidt verwint men zeegevaaren

Hier zweegh de Donderaar. Dit deedt Merkuur weer hoope'.
Nu is de vloot met Tromp, voorwindt, naar huis gegaan:
Die Beursvloot, die all' oest van 't heel gesplitst Euroope,
In haar beteerde schoot van balken heeft gelaân.
De vyandt doet deez' op, met voordeel van de winden:
Maar die geen vyandt vreest zal 't grootste voordeel vinden.

De doggen schieten hier, verhongert, uit hun laagen.
Men ziet hen, dol naar aas, in zee, op roof uit gaan;
Maar onze Leeuw, die hen noch onlangs wist te jaagen,
Ontsloot slechts d'eene klaauw, om hen in 't hart te slaan:
Want d'ander hadt hy om de koopvloot te bewaaren.
De waapens zijn tot heil der weerelooze schaaren.

De Britsche vielen aan om alles te verpletten.
De Staatsche naaderden om d'eer van onze vlag.
De Teems gaf staadigh vuur om 't naadren te beletten.
De Leeuw vocht om het oudt, de Dog om 't nieuw gezag.
Wy zochten niet dan roem, zy niet dan roof te haalen.
De doodtschrik kan de moedt der stouten niet bepaalen.

De groote Vogelstruis ontziet noch schroot, noch kogels:
Zijn heete maagh verteerd' hier yzer, staal, en loodt:
Wie hy bereiken kan, met zijn meetaale vlogels,
Breekt hy de lendenen. Zoo stondt hy in de vloot
Die Ruiter heeft bestiert, en hulp d'Asku verjaagen.
Geen grooter roem dan zich voor 't Vaderlandt te waagen.

Toen d'opper Jupiter het donderen der vlooten,
En 't blixemen vernam, riep hy verbaast: heeft d'aardt
Een andre Jupiter? Ik hoor zijn donderklooten,
En zie zijn blixemen. Wie heeft dien godt gebaart?
Ik, riep de Maas; 't is Tromp: hy poogt ons vry te houwen.
Wie schaâ lijdt, moet zijn recht aan moedige betrouwen.

Nu scheide d'avondt hen; want Mars wou niet gedoogen
Dat d'overduistre Nacht, de daaden van dien slagh
Zou smooren in haar schoot: hy wou het groot vermoogen
Der Helden toonen op 't toonneel van d'andren dagh.
De Faam hadt d'avondtstondt het scheiden meê geraaden.
De Nacht is vyandin van alle braave daaden.

De hooftman Blaak deedt all' zijn hopliên by zich koomen.
Meineedige, sprak hy, is dit manhaftigh woên?
Zoo heb ik u vergeefs voor krijgsliên aangenoomen.
Gy vreest een vloot, ô spijt! die meerder heeft te doen
Met zich te hoeden, dan een ander te bespringen.
Men wint geen scheepen dan door vinnigh aan te dringen.

Voort, wischt die vuile vlak, die gy tot schandt moet draagen,
Weêr uit uw' aangezicht. De waterroof kost bloedt.
Begeef u weeder scheep: 't begint alree te daagen.
't Is nu de tijdt dat Mars zijn jaarmaandt open doet.
Elk vaart hier op aanboordt. Men ziet de scheepen naderen.
De stroopers vechten meer om buit dan lauwerbladeren.

De zee wierdt roodt van bloedt. De hoofden, armen, beenen,
En d'ingewanden van de menschen maaken hier
Een slibberige wegh. Het zuchten, jamm'ren, weenen
Van het gequetste volk, het kraaken van het vier,
En 't baldren van 't geschut, vervulde Tetis enden.
Hartnekkig krijgsvolk vecht in spijt der krijgsellenden.

Deez' dompelde 't geweer, om 't leeven te vernielen,
In 's vyandts stoute borst, en trok het zwaardt, en bloedt,
En ziel gelijk te rug. Deez' wierdt 'er van twee kielen
Zoo plat geneepen, door het parsen van de vloedt,
Dat zijn benaaude ziel geen uitgang wist te vinden.
De zeegevechten zijn de gruwlykst' in 't verslinden.

Deez' hadt een dubble doodt: want hy was half doorsteeken,
En smoorde voort in zee. deez' zwoer zijn vyandts bloedt
Te drinken; want hy wou zijn makkers doodt gaan wreeken:
Maar hy, in 't hooft gewondt, viel in de zoute vloedt,
Hier moest hy 't water met zijn eigen bloedt in drinken.
De weerwraak mist bywijl, dat blijkt aan deez' in 't zinken.

Strijk, riep de Zeeheldt, strijk, onz' vryheidt is hier d'oudtste.
Neen, schreeuwd' een Londenaar, d'onz', die gy vinnigh wraakt,
Is ouder: want wy zijn sint Karels doodt, de stoutste
Der Koningen, en gy sint Willems vry gemaakt.
Dit speet de scheepvoogt, die d'Oranjeboom beminde.
Een moedigh hart gedoogt geen lastren teegens vrinde.

Mit wierdt de lasteraar, want Tromp hadt last gegeeven,
Dwars door de slinke kaak geschooten in zijn mondt.
Dit loodt ontrukte hem de tong, geluit, en leeven.
De koude schrik, om haar vermoogen op die stondt
Te toonen, kroop het volk door boezem en gewrichten.
Wie zonder winnen vecht begint in 't lest' te zwichten.

De Doodt, die 't speet, quam straks, om niemant te versaagen,
Gelijk de Zeege doet, op 't rijkelijkst gekleedt.
Zy rende deur de lucht op een vergulde waagen.
Elk is op zondagh voor de middaghzon weêr reedt.
Zy lacht' een yder toe, en toonde lauwerhoeden.
De zucht tot lauwerier bekoort tot vinnigh woeden.

Zy wurp een lauwerkrans, toen zy de vloot zag naaderen,
In 't midden van het volk. dit baarde nieuwen moedt:
Men grabbelt naar de telg, en kreegh nauw een der blaaderen,
Of 't kost het leeven, of een beek van dierbaar bloedt.
Val, riepze, wakker aan, 't gevaar zal minder weezen
Dan 't loon van zulk een werk. wie recht heeft moet niet vreezen.

Elk bootsman poogde hier een waterhooft te worde'.
Elk waterhooftman zocht een Opperhooft te zijn.
Elk Opperhooft een Mars: maar zoo als hy zich gorde
In 't harnas, om als hooft, toen d'opperste Jupijn
Langs bergen wierdt bestormt, de reuzen t'overvallen.
Een aangeprikkelt volk ontziet geen oorlogsballen.

De dooden vielen straks als in de Herfst de blaâren.
Het vuurwerk, met de moordt der vyanden bevrucht,
Gaat voort in arbeit, en verloste', door het baaren,
Van duizent gruwelen. men hoort een naar gerucht.
De vlammen grijpen 't want, en maaken 't al tot assen.
Daar 't zwaardt niet op vermagh laat zich van 't vuur verrassen.

Men ziet de vonken, die aan alle balken vatten,
Het Parlement in 't hart; Glocester in de buik;
Ja Doevren in de keel, en Wicht in d'oogen spatten.
De Teemsstroom krijgt de vlam in zijn bemoste pruik:
En Hul begint den gloedt in 't ingewant te voelen.
Het vuur der Wraak laat zich niet dan door bloedt verkoelen.

Waar berg ik my voor 't vuur? mijn pen begint te zengen.
De vloeiend' inkt verdroogt. 't papier geraakt aan brandt.
De rook, die zich met vlam van pik en teer komt mengen,
Beneevelt mijn gezicht. manhaftigh Neederlandt!
Besproeit my, voor de gloedt, met water van uw beeken.
De dichtkunst laat zich niet dan door Apoll' ontsteeken.

De scheepen springen, door het kruidt, naar 's hemels hooven.
De koopre wooning van de Faam begon alree
Te smelten. Jupiter, om 't branden te verdooven,
Ontsluit zijn reegenbron, en schuift een heele zee
Van wolken voor de vloer van zijn vergulde zaalen:
Die 't vuur doet blaaken, heeft de macht om te bepaalen.

De Britten zinken, half geroostert door de vonken,
En niemant krijgt het nat der golven in zijn mondt:
Maar yder hadt zijn balg vol Koningsbloedt gedronken.
Toen d'Oceaan dit volk zag daalen naar den grondt,
Ontzette hy van schrik, zoo vreemt was dit vertoogen.
Een onverwacht gezicht is schrikkelijk in d'oogen.

Wat jaagt u, vraagde hy, in mijn kristalle zaalen?
Hier quam nooit sterflijk mensch. poogt gy een groote buit,
Dat gy gewapent komt, uit dit gewest te haalen?
Geeft d'aardt uw gierigheidt geen rijker schatten uit
Haar boezem? voort van hier, eer dat wy u bestrijden.
Men magh het heilighdom der gooden niet ontwijden.

Al spreekend' schiet hy op daar hem de vlammen tergen.
De scheptergaffel viel, door 't siddren, uit zijn handt,
Wat drijven, riep hy hier voor gloênde zwavelbergen?
Is 't Lemnos vol van vuur, of Etna dat hier brandt?
Of is het Hekla? neen: hier blaaken grooter vuuren:
Maar 't water zal en weet de vlammen te verduuren.

Help Tritons, riep hy, help. zy quaamen met haar schelpen
Opborlen. yder goot, niet zonder lijfsgevaar,
Met heele golleven: maar 't water kon niet helpen.
De bloedge pekel kookt, de dooden worden gaar.
Duik, riep de zeegodt, duik; mijn wraak zal haar haast vinden:
Want zeeluy worstlen staâgh met baaren, klippen, winden.

't Getal der leevenden was kleender dan de dooden.
Wy hadden kruidt gebrek, zy niet dan oorlogsmoedt.
Wy stonden, schoon 't gebrek ons tot het wijken nooden.
Zy weeken, schoon de windt, 't versterken, en de vloedt
Hen tergden om de slagh op d'andre dagh te waagen.
Wie 't gulde vlies begeert moet voor geen draaken saagen.

Nu hoort men by den Toer 't geklaag der weeuw, en weezen.
Is dit, roept elk, de buit? o hartewee! o pijn!
Wy krijgen loodt en staal, twee stoffen die wy vreezen,
Voor goudt en zilver stof. men schenkt ons bloedt voor wijn.
Wy zochten paarlen, en wy vinden niet dan traanen.
Al wat de hoop belooft is niet dan enkel waanen.

Men heeft de kruisen van de markt, en kerk geslaagen;
Het Hofkruis, riep men, heeft ons veel te lang gedrukt.
Nu moet men 't kruis, ô ramp! op onze schouwders draagen.
Zoo klaagt men aan den Teems, nu 't plondren is mislukt.
Die 't bloedt van andre zuipt, behoort, al doet het gruwen,
Dat bloedt weêr, en het zijn', door wonden uit te spuwen.

't Meineedigh Englandt raast, en vloekt om onze zeege:
Maar 't vloeken boet geen schaâ. ô langgewenschte vloek!
De klaterende bus, en schitterende deege',
Zijn scherper dan de kling. De krijgsdeugdt toont zich kloek
In 't overweldigen: zy walgt voor lasteringen.
De Vryheidt wordt bewaart door koegelen en klingen.

Nu past men overal, om Englandt te bedwingen,
Op die hen toevoer doen. De Wakkerheidt houdt standt.
Het zijn geen schelmen die hun vyanden bespringen:
Maar dit zijn schelmen, die de vyandt van zijn landt,
Op hoop van dubble winst, verboode waar beschaffen.
Men moet hen, elk tot schrik, aan goedt en leeven straffen.

Hier op deedt Stuarts geest zijn marmre grafzark breeken,
En quam voor 't ledekant van zijn gevluchte Zoon:
Op, sprak hy, nu is 't tijdt van winnen, en van wreeken.
De weêrwraak, om 't verlies van zetel, staf, en Kroon,
Is Goddelijk: want Godt heeft u tot Vorst geschaapen.
Het recht der Koningen bewaart men door het waapen.

De Leeuw van 't vrye Landt zal u het heirspoor baanen.
Elk Vorst zal u zijn hulp aanbieden: is het niet
Uit liefde, 't is tot schrik van eigen onderdaanen,
Die staâgh na vryheit staan. Geen heerschend' Koning ziet
Zijn Buurvorst graagh verheert: hy straft het schepterschennen.
't Volk leert aan anderen hun eigen krachten kennen.

Gy slaapt op 't zachte bedt, en laat Argile waaken
In 't harde harnas. Op, gy moet uw koets en spreên,
Tot sluier, wapenrok, en leegertent doen maaken.
Uw heil bestaat in krijgh. Zoo sprak hy, en verdween.
Nu roept de Zoon om volk, om Kromwels heir t'ontzielen.
Wie overzee wil gaan eischt volk en oorlogskielen.

Nu zingt onz'Amstel,daar zy door het nat komt ylen:
Beroemde Koningen, leg uwe zorgen neêr,
De Zeeleeuw die zijn klaauw, om vryheidt, met de pijlen
Der Eendracht wapende, dwingt Blaake door 't geweer.
Die hem te tergen plagh, komt hy op zee verpletten.
Wie Leeuwen wakker maakt moet op hun klaauwen letten.

Euroop' bevindt den Brit veel gaauwer in het stroopen
Der scheepen zonder schut, dan in 't gevecht ter zee:
Maar schelmen die het bloedt van Koning Karel zoopen,
Verwachten roem uit roof. Zy deizen voor de sneê
Van ons vergramde staal, als afgebeete honden.
De Weerwraak heelt haar zeer door bloedt van vyandts wonden.

De reekels zullen nu geen roof naar Londen sleepen.
De beurzen, markten, en de havens van ons landt,
Die haalen door de zee, haar keel, die zy met scheepen
Toestopten, weeder aâm. Men smeedt een taaie bandt,
Om deeze doggen in hun nesten vast te sluiten.
Men kan de waterpest door 't waterleeger stuiten.

Deenmarken wapent zich met onze Neederlanden.
Die fiere Koning treedt all' andre Vorsten voor:
Hy heeft zich aan dit Oordt gebonden met de banden
Die d'Eendracht zelver vlocht. Die Beltleeuw sluit het spoor
Der baaren voor den Britt, en al wie onheil brouwen.
Een t'zaamgespanne macht kan 't water veiligh houwen.

Zijn Leeuwen zijn nu met all' d'onze bondtgenooten.
De groote Kaizer der welspreekentheidt, die 't zwaardt
Niet vreesde, noch 't geweldt der starke kerkerslooten,
Om 't recht der steên te hoên, heeft deeze twee gepaart.
Laat andre Kaizers 't hooft met welkbaar goudt versieren,
De Kaizer van ons Hof past eeuwige lauwrieren.

De heilig' Eendracht, die de Tweedracht quam verjaagen,
Komt met Voorzichtigheidt, met Strijdtbaarheidt, en Trouw.
O steeden, zegtze, nu dat gy elkaâr helpt draagen,
Vervalt de Britsche Staat. Het heerelijk gebouw
Der lieve Vryheidt rust op d'eenigheidt der steeden.
Eendrachtigheidt verduurt gesplitste moogentheeden.

Betoont uw wakkerheidt in weeldt en ongevallen.
Bewaakt de wetten staâgh tot heil van d'onderdaan.
De wetten zijn de steên veel noodiger dan wallen.
Een stadt kan zonder wall', niet zonder wetten staan.
Gy moet tot deeze wacht geen vreemde schepters haalen.
Wie 't roer aan andre geeft helpt zijn gezag bepaalen.

De grootse Staatzucht past op voorwaardt, noch op eeden.
Men wisselt wel van Vorst, maar niet van heerschappy.
Dan heeft men niet voor zich, maar voor een vreemt gestreeden.
Wie iet door list verkrijgt, houdt dit door dwinglandy:
Want zoo hy 't dwingen staakt, zal 't volk hem zelf bedwingen.
Wie macht wil hebben moet de steên haar recht ontwringen.

Straf alle heilloosheidt. Vergun geen landtverraaders
Vergiffenis; noch geen vergeetelheidt aan 't quaadt.
Zoo gy het lemmer wet, ô trouwe Burgervaaders!
En bloedtloos neederlegt, zal dat meineedigh zaadt
Het zwaardt op vatten, en in uwe lenden duwen.
Die 't eerste schelmstuk doet zal niet voor 't tweede gruwen.

Zoo gy de boosheidt straft, moet gy de Deugden loonen.
Het loonen voedt de Deugdt; de Deugden bouwen Staat:
Een vaste Staat baart rust. Toen Roome lauwerkroonen,
En beelden maakte, wierdt de schelmery gehaat.
Het goudt is voor de goên, het rechtzwaardt voor de quaaden.
Door straf en loon behoedt een Staat zich voor verraaden.

Zoo endight Eendracht, en men valt hier voort aan 't vlechten
Der steevenkroonen, voor de strijdtbaarheidt van 't volk.
De scheepskroon is voor die zich manlijk quijt in 't veçhten:
Want dapperheidt is meer dan koegel, spiets, en dolk.
D'uitheemschen roemen Tromp, het schilt der zeen en stranden.
Wie 't water veiligh maakt verplicht all' andre landen.

M D C LIII.

Inwyding van het Stadtshuis t'Amsterdam.

De Edele, Erentfeste, Groot-achtbare, Wyze, zeer voorzienige Heeren, de Ed. Ed. Heeren Joan Huydecoper, Ridder, Heer van Maarseveen, Neerdyk, &c. Kornelis de Graaf, Vryheer van Zuidt-Polsbroek, &c. Joan van de Poll, Hendrik Spiegel; Regereerende Burgermeesteren der Stadt Amsterdam: En de Ed. Ed. Heeren D^r^. Nikolaas Tulp, Oudt-Burgermeester; D^r^. Kornelis van Dronkelaar, Oudt-Scheepen; Thesauriers der zelver Stede: Wort d'Inwijding van het Stadthuis opgedragen door Haar Ed. Ed. allerverplichtste Jan Vos.

lnwijding van het Stadthuis t'Amsterdam.

Toen 't vrye Neederlandt, de Keizerin der baaren,
't Moordadig krijgsgedrocht,met haar bloetdronke schaaren
Voor eeuwig hadt geboeit, kreeg 't Aardtrijk weeder moedt.
De rijke Neering en de weelig' Overvloedt,
De dochters van de Vreê, bewoonden d'oude wijken.
De bloetbron, daar de Krijgh de groot' en kleene rijken,
Zoo wreedt in dompelde door 't woedend'oorlogsstaal,
Was weeder toegestopt. nu dat ons zulk een straal
Van 't starredak bescheen, quam d'Ygodt boven schieten:
Zijn hooft was geperruikt met groen bemoste rieten;
Doorvlecht met paarlemoêr en bloedtkoraal versiert.
De gryze baart, die om zijn gladde schouwders zwiert,
Was wit van bruizendt schuim, door 't barnen van de baaren.
Hy hadt een goude vork, als vorst der waterschaaren,
In zijne rechtehandt, en in de slink' een roer,
De breidel van het schip, tot teeken dat hy voer,
En door het pekel van de woeste zee ging streeven.
Zijn staacimantel was van blaauw op groen geweeven.
Zoo reet hy op zijn koers het ruime Damrak in,
En sprak: ô Amsterdam! gy hebt my van 't begin
Der Staatsche vreê belooft, de Vreê een Hof te bouwen:
Dit zou het hooftstuk zijn, om 't vreêbesluit t'onthouwen.
Een Raadthuis, zeidt men, daar de rustelooze Tijdt,
Die kooper, yzer, staal en keizelsteen verslijt,
Haar scharpe tanden, door het knaagen, op zou spillen.
De stondt is lang verby. de felle moordtgeschillen,
Die Hollandt met Filips gepleegt heeft, zijn gesmoort.
Dies stak het marren. op. wy steunen op uw woordt,
Gelijk gy op het bosch van omgekeerde boomen.
Is dit het loon dat ik uw vloot door Tetis stroomen

Doe bruizen, om 't gewasch van 't Noortsch' gewest te laân?
Door my zijt gy de schuur van 't vergewosse graan.
Ik brocht u 't gulde vlies, daar heel Peru om zuchten.
Afrike zaait en maait: maar d'Amstel oest haar vruchten.
Ik maak uw Bugers vaak tot Koningen van 't Oost:
Of doe haar Koningen, door 't zonnelicht gerooft,
Staagh luistren naa de wet die gy hen hebt geschreeven.
't Gebiên is meerder dan 't gebooden te beleeven,
Gy leevert andre dat gy zelf nooit hebt geteelt.
Wie hulp u aan die roem? wie steld' u in die weeldt?
Al 't Aardtrijk schynt hier in uw wall' alleen te woonen:
Want al wat yder heeft kunt gy alleen vertoonen.
Vrou Juno die haar schat in uw gebiedt betrouwt,
Apollo die Parnas hier heerlijk heeft gebouwt,
Merkuur die uwe Beurs en Wisselbank komt draagen,
En Pallas die de Raadt van Amstellandt helpt schraagen,
Begeeren 't nieuw Gebouw: Gerechtigheidt roept zelf,
Gelijk Voorzichtigheidt, om 't lang belooft gewelf.
Wie zyn belofte breekt zal zich in onheil steeken.
De straffen vallen 't zwaardtst' op die hun eeden breeken.
De blixem is gesmeedt voor die meinëedigh zyn.
De trouwloosheit is 't quaadtst' van 't allerquaatst' fenyn.
D'Ondankbaarheidt is uit de mondt der hel gebooren.
Zoo sprak de Godt van 't Y, en brulde fel van tooren.
De Stadt, van elk geroemt door haar voorzichtigheên,
Hadt op de zelfde tijdt, dat haar het Y verscheen,
Beslooten door de Raadt, het Raadthuis op te maaken.
Een kleene zaak verlet bywijl veel groote zaaken.
Een steenklip kan 't geweldt der golven tegenstaan.
Al wat men eens wil doen, dat vangt men langzaam aan.
Waar kunst moet wezen, eischt een schrander overweegen.
Voorzichtigheidt ontluit de spooren tot de zeegen.
Men breekt de huizen af; men sloopt 'er groot en kleen;
Ja alle huizen om een enkel huis alleen:

Maar om in dit alleen all' andre recht te geeven.
De rechten zijn voor 't volk: het volk om vry te leeven.
Men valt met macht aan 't werk. de schup gaat naar de gront.
Men ziet ter hoolen in, als in de hel zijn mondt.
Men graaft de graaven wech, op 't kerkhof vet van lijken.
De dooden moeten voor de levendige wijken.
Hier maakt men daalen hoog, en gins de heuvels slecht.
Zoo leefde Roome, toen Tarquinus, naa 't gevecht,
Het Kapitool begon voor Jupiter te bouwen.
Noorweegen heeft voor 't Y haar bosschen afgehouwen:
Men staatze, door getal van handen, met metaal
En yzre blokken, door de grondt, naar Plutoos zaal.
Het hof van d'afgrondt dreunt door d'overzwaare slaagen.
De Vorst van 't helsche ryk, omheint van zieleplaagen,
Verschrikte voor 't geschal dat hem het hart doorboort.
Hy vreest dat Herkules zyn diamante poort,
Vol slooten, met zyn knots, verwoedt quam open rammen;
Om Cerbrus, wreedt van aart, in spyt der zwavelvlammen,
Met keetens, uit de nacht, te sleepen in het licht.
De zorg, die d'oppervorst tot wakkerheidt verplicht,
Hulp Pluto op de been, om zelver op te passen.
De helhondt Cerbrus viel tot driemaal toe aan 't bassen,
Met zyn drie keelen, vol van allerley fenyn.
Het grimmeld' op die klank van spooken doots van schyn.
Trauwanten, sprak de Vorst, bescherm myn yzre wallen.
De wakkerheidt is 't schilt voor 't schichtigh overvallen.
De vyandt naardert vast; dies redt u uit de noodt.
't Onroembaar leeven is een zuster van de Doodt.
Een dapper krygsman lydt geen afgesteeke paalen.
Wie dat mijn vyandt slaat, zal ik doen zeegepraalen,
En hullen met een kroon van slangen, vol van vuur.
Zoo sprak hy, en het spook liep vaardigh naar de muur,
Met fakkels, bussekruidt, vuurpylen, zwavelballen,
En al wat schriklyk is, om vinnigh uit te vallen.

Terwyl men bezigh is met boomen zwaar van stam
Te heien, klooft men, tot dit werk van Amsterdam,
De marmerbergen tot haar hemelhooge toppen.
Onz' akkers, vet van kley, bezorgen harde moppen.
Men ryt de boezem van het aardtryk gants in twee,
Om 't ingewant van steen, door beitels scharp van sneê,
En mookers hardt van staal, voor eeuwigh uit te scheuren.
De Berggoôn, die 't geweldt in 't hardt gebergt bespeuren,
Verbergen zich van angst in d'allerdiepste kolk.
D'alteelend' Aarde riep: wat naadert ons voor volk?
Wie durft myn steene troon met wapentuig belaagen?
Gy zult, o dartelen! uw stout bestaan beklaagen.
Ik heb in 't oorelogh al lang genoegh gezwicht.
Dit overryk gewest, daar ik, gelijk verplicht,
Het schitterendt gesteent, de goud' en zilveräaren,
De paarlen schoon van glans, de spikkelende blaâren,
De taaie wortelen, en al wat leeven doet,
Haar eerste voedtsel geef, droop staagh van menschebloedt.
Myn groene kruin wierdt in getrapt van paardevoeten.
Men quam myn zwangre schoot met scharpe spaân doorwroeten,
En vuldenz' op met kruidt, de moeder van de doodt,
Dat my de bulk op sprong. zal ik zoo hard' een stoot
Noch lyden in de vreê? neen, riep de Stadt der steeden:
Nu dat ik aan het Y, het lusthof van de vreede,
Een heiligh Raadthuis bouw, kom ik by u om stof.
De vruchtbaar' Aarde zweegh, en opende haar hof,
Op dat 'er Amsterdam de steenen uit zou kappen.
Minerf de hooftgodin der nutte weetenschappen,
Vervoegt zich by het werk. de verwelooze Nydt,
Die 't zien moet, braakt vergift en knaagt haar hart van spyt.
De Laster woedt vergeefs met haar vergalde schichten.
Al 't aardtryk leevert stof, om dit gebouw te stichten.
Elk spant zyn krachten in. men hoort de godt Vulkaan,
Het gloeiend' yzer met verstaalde mookers slaan:

D'aambeelden rammelen, als toen hy met zyn reuzen,
In Lemnos wapensmits, om 't hardt meetaal te kneuzen,
De blixem smeeden in Achilles oorlogsschildt.
Het Raadthuis, daar de Nydt haar krachten op verspilt,
Verneemt, in dit gewoel, een wolk van gruwlykheeden:
Het Monster van de Krygh, te Munster afgestreeden,
Komt weeder in het west opborlen uit de zee,
En sleept Geweldt, Bedrog en Roof en Bloedtdorst meê.
Men dreigt het te vergeefs. de Boosheidt wil niet wenden.
De zucht tot roovery ontziet geen krygsellenden.
Wie naa de zeestaf grypt eist een verstaalt gemoedt.
Men koopt de steevekroon en 't purperkleedt voor bloedt.
De wreedtheidt stopt het oor en oog voor klacht en traanen.
Vaak zeegent hy zich door de vloek der onderdaanen.
In 's oorlogs onweer houdt de groote Stadt noch moedt.
Zy steigert nooit door weeldt, noch valt door teegenspoedt.
Zoo droegh zich Roome toen Kartaag haar quam bestryen.
In 't bloedigh worstelen, deurmengt met rooveryen,
Bevondt het helsch gespook, dat Herkles haar niet quam
Bestormen; maar dat haar 't gebouw van Amsterdam,
Dat nu aan 't ryzen was, door 't heien deedt vervaaren.
Het heillooz' opperhooft der onderaardtsche schaaren,
Ontzetten zich van schrik, toen hy dit werk zag staan.
Myn krygsvolk, riep hy, op, of 't is met Stix gedaan.
De vrucht van deeze plaats zal Karons vracht verminderen:
Dies moet men 't steigeren door vuur en vlam verhinderen,
Eer dat Gerechtigbeidt haar zetel heeft geplant.
Val aan; 't is over tydt: verteer het al door brandt.
Strak wierdt dit slot bestormt van duizent gloênde pylen.
De Vreede schreeuwd' om hulp: hier op quam Pallas ylen
En schutten 't brandtgeschut, voor 't dreigende gevaar:
De vuurpyl schampten van haar helle beukelaar,
En viel in 't oudt Stadthuis, dat voort begon te smooken.
De Helgodt deisde nauw met zyn vervloekte spooken,

Of al de Stadt ontwaakt, door een verbaast gerucht.
De huizen loopen leêgh. men ziet de ruime lucht
Vol vuur, vol vlam, vol rook, en alle schriklykheeden.
Men schreeuwt om wapenen, als toen men zonder reeden
Het leeger naadren zagh, in 't vreêbaar Amstellandt.
De klokken brommen naar. men blaast 'er niet dan brandt.
Het hongerige vuur, dat zich niet wil erbarmen,
Omhelst het oudt Stadthuis met haare gloeiend' armen,
En zet haar tanden, daar zy alles meê verslindt,
In hout, in steen en staal: zy doet de koude windt,
De blaasbalg van de lucht, met heete vlammen paaren.
De godt van d'Amstel komt oplobbren uit de baaren,
En stort uit zijne kruik een gantsche waterval:
Maar 't gieten is om niet, de vlammen houden stal,
Om al wat stal houdt, door het knagen, om te brengen.
De Stroomgodt, die zijn pruik door 't vuur begint te zengen,
Verschuilt zich in zijn kil, bedoven in de veen.
Het deerelijk gekarm, 't erbarmelijk geween,
Het overnaar gezucht, en 't wringen van de handen
Der Weez' en Weduwen, die 't Raadthuis zien verbranden,
Beweegt de hardtste borst. de noodt geeft yder moedt.
Men loopt 'er naar de brandt, tot redding van het goedt,
Daar hen de Hemelvoogt wel eertijts meê quam zeegenen.
Hier ziet men 't zuiver goudt uit d'open vensters reegenen.
Daar sneeuwt het zilvermunt en zilverwerk op d'aardt.
Gins valt een hagelbuy van paarlen groot van waardt.
Hier ziet men 't blixmen van safieren, diamanten,
Roobynen en kristal. men hoort aan alle kanten
Het schriklijk donderen van muuren zwaar van steen,
Van steile gevelen en daaken onder een.
Nu raakt de brandt in 't kruidt en plettert d'yzre deuren.
De Tooren, die door 't slaan van 't kruidt begint te scheuren,
Verspreit zich in de lucht, gelijk een gloênde wolk,
Het brandend Hekla, zelf de vuurge zindelkolk

Van Lemnos heete smits en d'eeuwig' open kaaken
Van Etna, schijnen hier hun ingewant te braaken.
De Maan bezwijmt van angst en daalt in Thetis bron.
Geen hemelhoog Olimp, noch steigrendt Pelion,
De steile wenteltrap van Tifons woeste spooken;
Noch rotsen door 't geweldt der winden los gebrooken;
Of door de gramschap van de felle blixemschicht,
En dolle donderkloot, van ondren opgelicht,
Ooit neederploften met zoo dreunende geschallen.
De hemel schijnt hier in de schoot der aardt te vallen.
De vesten daveren en vreezen voor belegh.
De huizen morzelen. de baaren stuiven wegh.
De menschen sidderen. de polderkaaden breeken.
Wie kan het ongeval van zulk een val uitspreeken?
Noch wordt de schat gebergt tot heil van Amsterdam.
Het goudt en zilver smolt door 't likken van de vlam,
En vloeit by beeken, die langs 't gloeiend puin heen stroomen.
Het oudt Stadthuis was nauw door blaaken omgekoomen,
Of achter 't oudt verryst het nieuw van grooter waardt.
Zoo ziet Arabiën, door 't balssembosch vermaart,
Als d'oude Fenix, door het vuur, verteert tot assche,
De jong', met schoonder glans, uit vaders lijkstof wasse'.
Nu groeit het lichaam van het Raadthuis aan in leest.
Hier groeit het aan door kracht, en gins door enkle geest.
Het schittert in het oog der vergeleege landen.
De wondren daar zoo veel gekroonde tullebanden
Aan wrochten, kreegen door de Faam niet dan de schijn;
Dit pronkstuk zal het eerst van alle wondren zijn:
Of vindt men 't zevetal, zoo is het, spyt al d'ouwen,
In dit alleen te zien. de Grieksche hooftgebouwen
Zijn glans en luister quyt, voor zulk een bouwery.
De Ygodt, die dit slot zag rijzen, quam nu by
De beezige Minerf, die hem, om 't oog te streelen
Tot in de Vierschaar leit, en toont hem alle deelen.

Hier heeft zich Salomon, zegt zy, ten troon gestelt.
Het schrander veinzen maakt hem starker dan 't geweldt.
Door 't deugdelijk bedrogh weet hy 't bedrogh t'ontkleeden.
Het oog der Wijsheit dringt door alle duisterheeden.
Hier wordt Saleukus deugdt, vol roem, ten toon gezet.
Zoo leert hy, die het zwaardt op andren heeft gewet,
Indien hy struikelt, zich niet tegens 't Recht te zetten.
Wie andre wetten geeft verbindt zich zelf aan wetten.
Hier ziet gy Brutus zoons neêrstorten voor de byl.
De vaader staat gelijk een onverwrikbre styl:
Hy mint de Vryheidt meer dan 't leeven van zijn zoonen.
Natuur lydt hier geweldt om 't quaadt niet te verschoonen.
Rechtvaardigheidt is blindt: zy kent noch bloedt, noch vremdt.
De quaade worden meest uit vrees voor straf getemt.
Men weent hier overal, en mengt de laauwe beeken
Van 't purperbloet, dat door de byl langs d'aard' komt leeken,
Met zoute traanen, die langs doodtsche kaaken vliên.
Men kan hier deerenis in steene beelden zien.
De watergodt betoont zich vol verwonderingen.
Nu gaatze daar de markt behoedt wordt voor bespringen.
Dit is 't vertrek, zeidt zy, der trouwe Burgerwacht.
Hier zorgt men staadigh voor de laagen van de nacht.
Men is hier wakker om dat yder vast zal slaapen.
De zorgen zyn de steên zoo noodigh als het wapen.
Het zwaardt is anders niet als tegen 't dol geweldt.
't Voorzichtigh zorgen wordt van Wakkerheidt verzelt.
Van hier is zy tot in de Wisselbank gekoomen.
Hier ziet men Atlas tuin, beplant met goude boomen.
Peru heeft al haar schat in deeze plaats betrouwt.
Hier vloeit de Taag, zeght zy, vermaart door 't zandigh goudt.
Wie 't gulde vlies wil zien moet zich hier binnen wenden.
Een wufte Jazon zou zyn plonderzieke benden
By duister stieren, om dit vlies vol waardigheên.
Wie dat zyn wapentuig van dit meetaal laat smeên,

Verkrijgt de zeegen staag in bloedig' oorelogen.
Nu leit zy 't slibbrigh Y door welfsels ryk van boogen,
En daalden met hem in de kerkers naar van schyn.
Zoo ging Sibylle met Eneas in de myn
Van 't onderaardtsch gewelf, om by Anchis' te koomen.
De Nacht heeft dit vertrek voor zetel ingenoomen:
Want hier verschynt nooit dagh, noch blyde zonnestraal.
Het is hier overal van steenen, yzer, staal,
En koopre balken, met geweldt in een gedreeven.
Die yder, zegt zy, door zijn overdaadt deedt beeven,
Beeft nu voor dit gebouw, de geessel van 't Gerecht.
Een goede straf behoedt de Stadt voor quaadt gevecht.
Men sluit hier alles om de huizen niet te sluiten.
Die hier verzekert is, verzekert die hier buiten
Behooren, voor 't geweldt van zyne roovery.
De boosheidt zit hier nau, op dat de Burgery
Staâgh op een ruime markt en beurs en straat zal raaken.
Een enkle kerker kan de weegen veilig maaken.
Zy toont hem 't pynvertrek, verwelft met sierlykheên.
Zoo ziet men 't slagzwaardt met een goudt gevest bekleên.
De doornen weeten zich met roozen op te pronken.
De bittre drank wordt meest uit zilverwerk gedronken.
Dit is het quaadt, zegt zy, daar 't allerquaadtst door stuit.
Hier is de sleutel daarmen 't hartslot meê ontsluit.
Men weet hier door gewicht, om d'overdaadt t'ontdekken,
De zaaken van gewicht heel uit de tong trekken,
Schoon dat de loogen haar begraven heeft in 't hart.
De valsheidt spreekt hier meest de waarheidt tot haar smart.
Nu klimt zy naar het hoogft om schooner werk te toonen.
Dit is de kroon, zegt zy,om d'Amstel meê te kroonen.
Hy kon zich niet verzaân in zaal noch galdery.
Toen d'opper Jupiter het Raadthuis aan het Y
Zag klimmen naar de lucht, begon hy zich t'ontzetten:
Hy waande dat het zaadt van die hy eens verpletten,

De bergen op elkaâr quam staaplen, om de goôn,
Langs zulk een stormleer te bestooken op haar troon.
Vermeetle, grauwde hy, uw vaaders zijn gedolven
In 't zwalpend' pekel van de rustelooze golven,
En met Trinakria het eilandt, en de rots
Van Etna overdekt: die zy, uit enkle trots,
Oprijten tot in 't top, om uit hun gloênde kaaken
Een zwarm van zwavelsteen, afgryselijk in 't blaaken,
Salpeter, fakkels en herpuis, deurmengt met stof
En schrikkelyk geschal, te werpen, om dit Hof,
Vol flonkerendt gestarnt tot assche te verteeren.
Maar 't stormen is om niet. laat u het straffen leeren.
Zoo sprak de Hemelvoogt met een vergramt gemoedt,
En greep het wreekgeweer, daar Mulciber, door gloedt,
De blixem heet van vuur, de felle donderklooten,
En al wat gruwel baart, tot straf, in hadt geslooten:
Maar eer dat hy zijn arm opbeurd', om al zijn kracht
Te toonen, quam Merkuur en riep uit al zijn macht:
O Vaader! ben ik ooit tot uwe dienst gebooren,
Zoo gun my dat ik u het misverstant laat hooren:
Hier rijst geen steil geberght. slaa uw gezicht om laag:
Hier ziet gy Amsterdam, daar ik by elk van waag,
Op bolle veen gebouwt, geschraagt door Noorsche stutten;
Weleer een visschers buurt van strooy en riete hutten.
Dit is de Dochter die d'oprecht' Onnoozelheidt
By d'Armoedt heeft geteelt: zy wierd ter school geleit
Op 't wijs Parnassus, by Apollo en Minerve:
Naa datze langen tijdt de werreldt deur ging zwerve,
En brandt en waternoot, ja allerleie wee
Geproeft hadt, quamze noch te trouwen aan de Zee:
By deeze komtze voort de Koopmanschap te teelen.
Van toen begon 't Geluk haar minnelijk te streelen.
Men ziet haar wimpelvlag in alle havens vliên:
Zelf by de volken daar nooit zonlicht wordt gezien.

Door 't groeien van 't geluk ontstak de Nijt van tooren.
De Nijdt en 't goedt Geluk zijn op een tijdt gebooren.
Zy ruste nimmer om de rust van Neederlandt.
Zoo maakte zy haar los en ley de krijgh aan bandt.
Zy kreegh de zoete Vreê, door bittre moordtgevechten.
't Is loflijk zijn lauwrier met palmen te deurvlechten.
Nu bouwtze voor de vreê, die Hollandt lest bevocht,
Tot een gedachtenis, een Raadthuis, dat de locht
Begint te naaderen met gaadelooze gevels.
Dit is 't dat gy zoo steil ziet steigren door de nevels.
D'Egiptsche grafnaalt duikt, Kolossus staat versaagt.
De tempel van Diaan, daar Aziën van waagt,
Verliest haar groote roem. oudt Baabel wraakt haar wallen.
De grafsteen van Mauzool dreigt in het graf te vallen.
Maar Hammons tempel die behoudt haar eerste Faam:
Niet om haar werken; maar om dat 'er uwe naam
En godtheit wort geëert, die haar behoedt voor smetten.
In dit gebouw zal zich Gerechtigheidt gaan zetten.
Die goddelijke past geen minder timmery.
Men zet een diamant in goudt om zyn waardy.
De Deugdt is 't minnelykst' in welgeschape leeden.
't Panneel is naakt, indien 't zich met geen lyst wil kleeden.
De goôn zyn zelver graagh gedient in kostelheên.
Van daagh begint den dagh om 't Raadthuis te bekleên.
Zoo sprak de Hemeltolk. Jupyn, die alles hoorde,
Leit zyne blixem neêr, en zegt: ik wil naar 't Noorde',
Om 't nieuw gebouw te zien. de vlugge boode haalt
Zyn goude wagen, die van diamanten straalt,
En duizent glansen, daar de Zon meê wenst te deelen.
Hy wordt van adelaars in paarele gareelen,
Getrokken deur de lucht, die voor zyn aankomst wykt.
Hier tussen was de markt in tal van volk verrykt.
De steeden loopen uit. het krielt in alle wyken,
Om d'intreê van de Raadt op 't Raadthuis te bekyken.

Zoo liep men naar Olimp om 't worstelspel te zien.
Hier koomen op een ry, om d'Amstel te gebiên,
De Burgermeesteren, de driemaal twalef Raaden,
En al wie met de zorg der Burgers zyn belaaden:
Gerechtigheidt komt met Voorzichtigheidt voor aan:
De Vryheidt en de Vreê en d'Eendracht, die beslaan,
Elk met zyn staacisleep verzelschapt, bey de zyen.
Laat Roomen, 't aardtryk deur beroemt door dapper stryen,
Als 't uit een zucht tot eer de doodt voor 't leeven koos,
Vry stoffen op de deught der Katoos, Scipioos,
Marcellen, Brutizen, Fabriciën, Kamillen,
Emiliën, en wie in vreê en krygsgeschillen
Uitblonken als gestarnt. het is iet ongemeens:
Maar d'Amstel bralt nu met Outshoorens, Maarseveens,
Polsbroeken, Pollioos, en Spiegels, Waavrens, Schaapen,
En Witsens, Tulpen, en met Paters, die een waapen
Verstrekken voor de Stadt. zoo ziet men 't oude Room
Herbooren in de Raadt van d'Y en Amstelstroom.
De Vaader Jupiter, die zyn gewyde zaalen
Alree verlaaten hadt, quam nu op 't marktveldt daalen,
En ging, bemantelt met een wolk, in 't hoogh gebou:
Maar Pallas die een rots, door 't oog, deurbooren zou,
Ontdekte dit bedryf; maar niet dan voor zich zelven;
En zegt: ô Donderaar! dit Raadthuis vol gewelven,
Verkrygt door uwe komst een grooter heerlijkheidt.
Zoo sprakze, vol van vreugdt, en heeft hem voort geleit
Daar hy de geestigheên der geesten kon beoogen.
De kunst heeft op het oog een goddelyk vermoogen.
Zy toont hem 't laagste deel. nu komt hy op de zaal
En galderyen, vol van allerleie praal.
De Vaader staat verbaast voor zoo veel wonderheeden.
Hier zyn twee werrelden, zegt zy, in steen gesneeden,
Tot teeken dat het Y de nieuw en oud' bezeilt.
De hemel, die gy hier in ringen ziet verdeilt,

Omhelst het Aardtrijk dat omhelst wordt van de baaren.
Zoo moet men 't aardsche volk door 't hemels Recht bewaaren.
Indien het Recht vervalt, vervalt de kracht der steên.
D'oprechte Rechters zijn Pilaaren voor 't gemeen.
Hier komt Amfions lier het Grieksche Theben stichten.
Zijn wysheidt is de lier die 't woeste volk verplichten.
Waar dat vernuft ontbreekt blijft alles zonder kracht.
Wie 't schip van 't algemeen, tot zinkens toe bevracht,
Om hoog wil houden, moet het roer met oordel grypen:
Nu eist de schoot geviert: maar al te veel doet gypen.
Nu haalt men 't zeil, om wegh te spoeien, weeder aan:
Maar al te dicht slaat om. men moet, om wis te gaan,
Niet al te ruim noch scherp de zee van 't volk bevaaren:
Want in het midden woên de toomelooze baaren,
En aan de wal gevoelt men 't barnen van de zee.
Het Schip van Amsterdam kreegh een gewenste ree,
Door 't afgerecht vernuft der Stuurluy, die 't beheeren:
Nu zeilt het voor de windt: nu weet het te laveeren:
Men stuurt het naa de tijdt. zoo wordt een visschers hut
Een Stadt vol burgery, die andre steeden stut.
Hier zoekt Merkuuur het spel in Argus oor te dringen:
Maar d'Argus die hier waakt, om 't recht der stedelingen,
Voor overval, te hoên, ontzeidt de pyp gehoor.
De Slaap heeft hier geen vat. hy sluit zyn oopen oor
Voor 't streelen van Merkuur, om d'oogen op te houwen.
De wakkre kan men 't recht der Burgers best betrouwen.
De wachter, die de koe van 't Algemeen bewaart,
Moet staadigh wakker zyn: of 't sierelyke zwaardt
Van 't vleiende Bedrogh zal hem de strot afstooten.
Men waakt hier voor zich zelf, en voor zyn bondtgenooten.
Hier is Stilzwygentheidt, daar ik zoo ver op boog.
Men spreekt hier door de pen, en hoort hier door het oogh:
Die stemmelooze spraak kan zich by elk doen hooren.
Vaak zegt men d'oogen, dat men weigren durft aan d'ooren.

Hier wordt de Trouw vertoont, door 't allertrouwste dier.
Men zegt hier wat men denkt, en sluit het in papier,
Om als men doodt is met de leevende te spreeken.
De Valsheidt poogt vergeefs, door goudt, hier in te breeken.
De Trouw wort door geen goudt, schoon 't veel vermagh, verleit.
Hier sneuvelt Ikarus, door zyn vermeetelheidt.
De Waan, die veel belooft, is vaardigh in 't bedriegen.
Wie vleugels leent, om ver, om woekerwinst, te vliegen,
Eist kuntschap van het spoor. de Beurs is vol gevaar.
Hier brandt de wisselzon. daar dreigt de zoute baar.
't Is quaadt op 't midden van de handelweg te houwen.
Wie vliên wil moet zich op geen anders kracht betrouwen,
't Zyn wasse vleugels, die noch zon, noch zee weêrstaan.
Wie stout is op zyn hoop, zal met zyn hoop vergaan.
Hier poogt Arion, die de moorders is ontkoomen,
Zich te verzekeren voor 't steigeren der stroomen.
Het lierspel van zyn geest behoedt zich voor gevaar.
De wysheidt strekt de Beurs tot een verzekeraar,
Daar zy haar koopmanschap ten deel op kan betrouwen.
Arion wierdt door hulp en door zich zelf behouwen.
Wie op een ander steunt, die zyn geluk bestaat
In weiffelenden windt, betoont zich zonder raadt.
Wie zich verzekren wil moet zich met andre paaren.
Men kan zich door zich zelf en andre best bewaaren.
Hier ziet gy, vol van kunst, de Aarde ryk van vrucht,
Het zuiverende Vuur, en d'alverquikbre Lucht,
En 't dienstigh Waater by elkanderen verschynen.
Waar deeze vier niet zyn zal 't beeven haast verdwynen.
Zoo overnoodigh is het viertal van dit Slot
Voor 't lichaam van de Stadt. nu ging de Dondergodt
Door al de wyken heen, eer Pallas hem noch nooden.
Hy zagh 'er Berecint, de moeder aller gooden,
Saturnus wreedt van aart, vrouw Venus zacht van zin,
De wrevelge Mars, de rappe Jagtgodin,

De schrandere Apol, beroemt op lier en schichten;
De wakkere Merkuur, die Beurs en markt verplichten;
En 't pronkbeeldt van zich zelf. Nu gaatze met Jupyn
Tot in de kamers die vol zinnebeelden zijn.
Hier ziet gy 't groot Gezag, zegt zy, der Burgerheeren.
Zy heeft de sleutels, tot een teeken van regeeren,
Daar alles standt door houdt, voor scepter, in haar handt.
Men brengt haar wapentuig, tot heil van Amstellandt,
En boeken, om 't vernuft der wyzen te ontleeden.
Wie volk gebieden zal eist kracht en schranderheeden.
Geen starker wapens dan Manhaftigheidt en Raadt.
Dit zyn de zuilen daar de Staat van 't Y op staat.
Hier komt de Tydt, die uit zich zelver is gebooren.
Hy heeft de goede Faam, die ons de vreê laat hooren,
En quaade, die de krygh komt blaazen aan zyn zy.
Hy vliegt hier na de puy, om aan de burgery,
Al vat de wet gebiedt, op 't scherpste te verkonden.
Zoo wordt het oor van 't volk aan zyne tong gebonden.
Hier toont zich Amsterdam, tot schrik van 't boos beleidt.
Gy ziet haar met de staf van uw voorzichtigheidt,
En weegschaal van 't Gerecht. zoo bouwt men groote steede';
Zy heeft de Wysheidt, de Bestiering en de Reede,
Gestaadigh, neffens haar. hier komt de Wakkerheidt,
Die d'eerste grondtsteen van haar zetel heeft geleit;
En hier de Kracht, om haar voor onheil te bewaaken.
Men ziet de draak een vloedt van vuur en vlammen braaken;
En hoe dat zy 't geweldt der gruwelen vertreedt.
De Nydt die slaat haar klaauw, in 't vallen, noch in 't kleedt;
En poogt het, dol van spyt, te scheuren van haar leeden.
Rechtvaardigheidt verduurt de bitse nydigheeden.
Hier ziet gy d'overvloedt van 't oud' Egiptsch gewest.
Men draagt vast schooven aan. een yder doet zyn best.
De Wysheidt toont zich schaars in zulke milde tyen:
Maar om in armer oest, tot heil der burgeryen,

Zich ryk te toonen, in 't verdeelen van het graan.
De voorzorg is een styl daar alles op kan staan,
Zoo zietmen 't goudt bywyl opstaaplen in deez' kassen,
Om in een yzer' eeuw, die landen komt verrassen,
De Stadt te styven, voor het dringen van de noodt.
Dat zag men toen het Y, tot redding van de vloot
Der groot' en kleene steên, uit deeze goudtmyn boude.
Wie heeft ooit zulk een deugt in Grieken, of in 't oude
Roomeins gebiedt gezien, dat een zyn' eigen schat,
Om 's anders schat te hoên, zoo mildt heeft aangevat?
Noch kreeg die deugdt de naam van zucht tot heerschappyen.
Zoo durft de dolle hondt het fiere paardt bestryen.
Hier ziet gy de Voogdy, die d'onvolwosse wees
Voor overval bewaart. zy voedtze met het vlees
En 't allerzuiverste van haare vloeiend' aaders.
Der vooghden zorgen zyn niet minder dan de vaaders
En moeders zyn geweest, in 't queeken van hun kroost.
Dit is de voesterwieg der weezen, en de troost
Der droeve weduwen. men waakt hier voor 't bestryen
Van wolven, havikken, griffoenen en harpyen;
Die zich met goedt en bloedt van weereloozen voên.
Wie dat te Roome slechs een burger kon behoên,
Wierdt met een kroon vereert van palm en eikeblaaren.
Wat kroon verdient hy dan te hebben op zyn hairen
Die weez' en weeuw beschermt? niet anders dan van 't goudt
Dat dit vervloekt gedrocht d'onmondigen onthoudt.
Geen minder kroon verdient het hooft der Voesterheeren.
Zoo wordt de deugdt geloont. zoo kan men valsheidt keeren.
Zy toond' hem voort al waar dat zin en kunst in was.
Het teekenloodt, penseel, steenbeitel, waterpas,
En troffel scheenen hier om 't loof der eer te stryen.
De kunsten zyn altydt verzelt van hoovaardyen.
O Vaader! sprakze hier, zoo vêr als d'oostersteen
Het westergoudt verwint, zoo vêr verwint de geen

Die hier gebiedt, dit slot, zoo vol verwonderingen.
De steenen zyn altydt veel waarder dan de ringen.
De koopmanschap verwint de waarde van de kiel.
Gelijk men 't lichaam eert om d'ingeblaaze ziel,
Zoo eert men deeze plaats om 't recht der burgeryen.
D'onnoozle krygt hier moedt: maar wie ooit schelmeryen
Handthaven, siddren voor de roede van de Wet.
Door straffen wordt het Recht, vol glans, ten toon gezet.
De Rechters rechtehandt grypt hier nooit naa de deegen,
Voor dat Voorzichtigheidt, zyn naaste raadt in 't weegen,
Daar oordel toe vereist, hem schaal en wicht bestelt.
Wie 't zwaardt heeft en geen schaal, vertoont zich als Geweldt,
De tieranny kan steên in bloedt en puin bedelven.
Men schrijft hier wetten voor zyn burgers en zich zelven,
De menschen oogen meest op 't voorgaan van hun heer.
Wie dat zyn leer beleeft, strekt d'onderdaan tot leer.
Dit kan men in de Raadt van deeze plaats beoogen.
Men recht hier naa de zaak, en nimmer naa 't vermoogen.
Zy straffen 't quaadt niet dat men aan hen zelver doet:
Maar dat aan anderen, door list, of overmoedt,
Uit boosheidt, wordt gepleegt. zoo kan men 't quaadt versmooren.
De Vaaders laaten zich hier nooit door goudt bekooren:
All' ampten zyn hier voor de munt der deugdt te koop.
De Raadt is koel in 't raân: maar heet, naa lang verloop
Der zaaken, om het volk hun oude kracht te geeven.
Zoo maald' Minerf de Raadt door haare tong naa 't leeven.
Jupyn, die nu door 't oor en dan weêr door 't gezicht
Vernoegde, sprak: o Stadt! die uw gemeent verplicht,
Door wetten, die zy niet alleen beleeven kunnen,
Maar loflyk pryzen, spyt die u dit lof misgunnen;
Ik zelf zal u behoên voor allerhande ramp.
Uw vyandt woedt vergeefs. de zon wordt veel met damp
Van 't aardtryk overwolkt: maar 't is voor weinigh uuren.
Gy zult de raazery der vyanden verduuren.

Wie 't moordtmes op u wet baart zich een bittre smart,
En stoot, deur uwe borst, zich zelver in zyn hart.
Zoo Amsterdam vervalt, vervallen alle steeden.
Een lichaam zonder hooft heeft krachtelooze leeden.
Wanneer de bron verstopt verdroogt de gantsche stroom.
De bouwman mest en ploegt, en eert nochtans de boom
En akker, om de vrucht die hy 'er af komt haalen.
Dies vrees de Laster niet. de tong gedoogt geen paalen.
Hy is rampzaaligh die de Nydt geen stof befteit.
Wie dat gelukkigh is wordt van dit spook gequelt.
Toen Neederlandt het hooft ophief, naa teegenspoeden,
Wierdt het van elk gehaat. de Laster is in 't woeden,
Gelyk een bitse hondt, die d'uitgewurpe steen
Als dol beoorlogt, met zyn kaaken scherp van been.
Die hy niet eer verlaat dan met verlies van tanden,
Zoo zal al 't raazen zyn van uwe mondtvyanden.
Myn zeegen zal u staâgh toevloeien als het Y.
Gy zult om deeze dagh te vieren naa waardy,
Een jaarmarkt zetten, die gy in August zult houwen:
Want uw Augustusen, die gy dit hof deedt bouwen,
Vereischen zulk een markt, tot een gedachtenis
Van deeze dagh, die in de maant van Cezar is:
Maar rep niet van 't ontzet, al tergen u de reeden,
Om dat de tydt verjaart: wat dat in andre steeden
Voor dankbaar wordt geroemt, wordt in deez' Stadt gehaat.
De braam benydt hier d'eik om dat hy hooger staat.
Op Amsterdammers, op, en help deez' intreê houwen:
Want gy ziet hier, dat gy nooit weeder wenst t'aanschouwen:
Noch dat gy nimmer heht gezien aan 't kabblend' Y.
Zoo sprak de godt der goôn: terwyl de burgery
De markt quam naaderen, om 't Raadthuis in te wyen.
Vergeef my dat ik zwygh voor 't dreunen der schuttryen.
Myn keel wordt hees van rook. myn geesten zyn van 't spoor.
De klank stopt my de mondt, en Amsterdam het oor.

Puntdichten

1.

Een Puntdicht moet men 't lest het allereerste maaken.
Waarom? om dat het lest meer dan het eerst moet raaken.

2. Eigenschap van Punt- en Steekdicht.

Een Punt- en Steekdicht zyn van ongelyke kracht.
Dit kittelt ons het oor; dat weet in 't hart te steeken.
Het leeven van den mensch wordt na 't bedryf geacht.
Het Puntdicht roemt de deugdt. het Steekdicht wraakt gebreeken.

3. Aan den Eed. Gestr. Heer Joan Huidekooper van Maarseveen, Ridder, Heer van Neerdyk, en Scheepen t'Amsterdam.

Elk noemt u Maarseveen; maar 't heeft een andre zin;
Best noemt men u een godt, uw Ega een godin:
Zy is een Venus, gy een Mars van moedt bezeeten.
Gy moet geen Maarseveen, maar Mars en Venus heeten.

4. Heinduivel en Giert zyn wyf

Heinduivel slaat zyn Giert uit enkel tydverdryf
Giert is heel goedt van aart, en 't is een duivels wyf.

5. Aan den E. Heer Nikolai, Geheimschryver t'Amsterdam. Aardt.

Laat Water, Vuur en Lucht vry op haar krachten boogen,
Zoo ik geen stof bestel, is all' haar kracht onnut.
Een beeldt van aardt gevormt bekoort de wakkerst' oogen.
Myn zusters worden niet dan door myn zorg gestut.
Den mensch en 't geen hem voedt, zyn uit myn schoot gebooren.
Zoo d'Aardt, d'almoeder, sterft, is al wat leeft verlooren.

6. Water.

Het Aardtryk heeft een vorm: maar 't heeft geen vruchtbaarheden.
Haar zaadt is zonder nat niet dan een zielloos beeldt.
De vormen zyn voor 't oog: maar 't oog is zonder reeden.
All' d'aardt verstikt van dorst en heeft nooit vrucht geteelt,
Of ik quam met myn kracht haar drooge borst deurdringen.
Door water maakt zich d'aardt de moeder aller dingen

7. Vuur.

Het water heeft haar kracht: maar 't weet geen maat te houwen:
't Baart rotting, of verdrenkt het zaadt door 't zwalpendt zap.
Als 't water vuur ontbreekt moet alle zaadt verkouwen.
Myn gloedt deurstooft, of kookt elk naar zyn eigenschap.
Het leeven, lieven en voortteelen spruit uit hette.
Waar dat geen vuur is komt de Doodt haar zetel zette.

8. Lucht.

Zwygt, zusters, zyt gerust, zoo gy gewenst wilt leeven.
De dingen die geen lucht voortbrengen zyn als doodt.
Een orgel zonder lucht weet geen geluit te geeven.
Niet kan 'er ydels zyn in 's werreldts ruime schoot.
De ziel, het eedelst, kan zich zonder lucht niet reppen.
Het leeven van den mensch bestaat in lucht te scheppen.

9. Natuur.

Myn dochters houdt u stil; laat reeden u besnoeren,
En doet de waan, die 't zaadt van twist zaait, in den ban.
Niet schaadelyker dan als zusters oorlog voeren.
Uw kracht bestaat in roem; gy zyt niet anders dan
Het werktuig van Natuur: ik lever ziel en reeden.
Wie ziel en reeden mist, heeft niet dan ydelheeden.

10. M. M. Ad.

Poëeten, zeidt Matys, zyn overzot van geest.
Is 't waar? zoo heeft Matys al lang Poëet geweest.

11. Ian de schilder.

Jan maalt de Liefde blindt, en 't is ook wel gestelt.
Vraagt gy waarom? zyn wyf is scheel, en heeft geen geldt.

12. Matys en Ioost.

Hondtsjongen noemt Matys zyn Joost, ja ongedwongen;
Hy is hondtsjongen: want Joost dient Matys voor jongen.

13. Flip, een gebochelde Poëet.

Flip roemt zich meester van de dichters in het Sticht:
Wie dat hier teegen spreekt dreigt hy met steekgedicht.
Vraagt gy: hoe kan de geest van Flip zoo overvlug gaan?
Hy heeft Parnas, de berg der dichters, op zyn rug staan.

14. Aan P. van V.

Een stuk vol beelden is een stom paneel, zegt gy.
Dit pryst gy, en gy durft de Schouwburg niet genaaken.
Nochtans is 't spel niet dan een spreekende schildry.
Wie 't eerst wil roemen, moet het tweede grooter maken.

15. Een Uil voor de hofsteê van Goris gespykert.

Wat gruwel zie ik hier? hecht Goris deeze uil
Met spykers aan zyn poort? dit schelmstuk is te vuil.
Vlucht uilen, vlucht van hier, ja schuil in duister' oorden:
Want d'eene broeder durft hier d'anderen vermoorden.

16. Aan N.T.

De snyer boeit uw arm door 't kleedt, en 't heet zoo 't hoort:
Maar deedt het Godt, gy noemd' uw zelf een misgeboort.
't Veranderen van dracht zal 't vrouwvolk, vrees ik, zot broên.
Een snyer (is 't niet te dol?) die mach nu meer dan Godt doen.

17. Martyn en Klaas.

Martyn zondt bry aan Klaas; maar vol vergift, zeidt Tys.
Klaas sturf'er van , en 't was nochtans gezonde spys.

18. Een ongeschikte klucht, die wel verdeelt was.

Uw klucht is geil: maar wel verdeelt voor die nau mikt.
Uw klucht is ongeschikt: maar z'is niet ongeschikt.

19. Aan J.H.

Uw klucht is zonder maat, om datze heel op maat is:
't Moet weezen als het graauw, dat toomeloos van praat is.
Wat elk in treurspel roemt wordt in een klucht gewraakt.
Een maatelooze klucht is recht op maat gemaakt.

20. Het Leeven.

Het leeven vleit den mensch: doch voor een oogenblik.
Wat is 't? een uchtent roos, die t'aavondt leit in 't slik.

21. De Doodt.

Elk poogt de Doodt t'ontvliên, om dat zy 't leeven blust.
Het leeven is een droom. de Doodt het bedt van rust.

22. Aan G.B.

Het Duits gedicht behoort aan 't endt gerymt te weezen.
De vuurpyl die best slaat wordt allerbest gepreezen.

Wie visch wil eeten heeft het ook op saus gemunt.
Een rymloos vaars is als een lemmer zonder punt.

23. Zeeker Zweedts Heer wensten Amsterdam tot zyn Bruidt te hebben, om met haar geldt de werrelt te bevechten.

Amsterdam spreekt:

Waar ik, zegt gy, uw Bruidt, gy maakt' u Vorst van d'aardt
't Zal beeter zyn dat gy met Kromwels dochter paart.
Gy rooft en moort op 't landt, haar vader op de baaren.
De duivel lacht als hy een Zweedt en een Brit ziet paaren.

24. Aan K.F.

Kon Vos latyn, zegt gy, zyn dicht zou verder vliên.
Gy kunt het: maar men kan 't niet aan uw dichten zien.

25. Dronke Matys en Anna

Wie dat een Annagram toestelt, doet groote zaaken.
Matys weet dronken wel een Anna gram te maken:
Want als hy t'huis komt spuwt zyn Anna vuur en vlam.
Wat dunkt u maakt Matys dan niet een Anna gram?

26. Dokter, Advokaat, Preedekant.

De Dokter, d'Advokaat en Preeker zyn vol trekken.
Veel vindt men overwys, veel zyn geleerde gekken.
De botste willen 't meest: hun reeden zyn geweldt.
Deez' eist het lichaam, die de ziel, en d'ander 't geldt.

27. Oordel over de Tydt.

Men scheldt de tydt voor kort, zelf veel te snel van gang;
En elk zoekt tydtverdryf. is dan de tydt niet lang?

28. Onechte Aagt.

Aagt is albaster wit, roemt zy, en die haar lastert,
Zal zelver zeggen: Aagt was overlang al bastert.

29. Aan G.N.

Uw steen kost duizent pondt, om datze 't licht verdooft.
Wie zulk een ringsteen koopt heeft ook een steen in 't hooft.

30. Aan T.K.

Hoer Dalila en gy gelykt wel na elkaâr;
Want gy berooft uw man als zy haar lief het hair.
Neen; hier is noch verschil: zy schoor haar Samsons lokken;
En gy ontrooft uw man zyn hairen door de pokken.

31. Aan zeeker Schilder.

Hy zondigt die Godts beeldt, zegt gy, op doek durft maalen,
Om dat men Godt nooit zag. wie helpt u dus aan 't dwaalen?
Godt schiep den mensch naar zich voor 't heerelykste lot.
Wie dat den mensch dan ziet, ziet die geen beeldt van Godt?

32. Twee noodzaaklykheeden

De Schouwburg en soldaat zyn 't Raadthuis overwaart:
Deez' dient het door haar spel, die helpt het door zyn zwaardt.
't Ontzagh van deeze twee kan 't vuur der outers blussen.
Waar spel, noch krygsman is, begeert de stoel het kussen.

33. Dokter en Graavemaaker.

De Graavemaaker en de Dokter zyn bey straf:
Deez' helpt ons in de kist, die sluit ons in het graf.

34. Louw en Matys

Louw beet Matys in 't been. wierdt Louw toen niet gesmeeten?
Wat zou Matys hem doen? een hondt hadt hem gebeeten.

35. Stinkende Hein.

Hein eet graagh hoendren, en hy zal 't ook zelf bekennen.
Maar 't is geen wonder: want een bonsem eet graagh hennen.

36.

Wie steekdicht maakt houdt zich van 't Raadthuis en uit kerk.
Het graauw geeft stof genoegh. de kunst eist veiligh werk.
Het Kussen en de Stoel gedoogen geen verwyten.
Het graauw mach blaffen: maar het kan geen wonden byten.

37. Een zydtworm spreekt:

De fenix, zoo zy roemt, is eeuwigh; ik niet min.
Zy is voor zich: maar ik strek andren tot gewin.

38. Jan de Pottebakker.

Jan goedtbloedt zit op 't radt, en heeft nooit moordt bedreeven:
Maar zat hy niet op 't radt, hy zou niet kunnen leeven.

39. Jop d'Alchimist, en Schout Pieter Pietersen.

Jop zocht naar goudt, en heeft zyn goudt om 't goudt verquist.
Zoo heeft hy min verstandt dan d'allergrootst' der gekken.
Een Schout dat is, dunkt my, een rechte Alchimist:
Want die weet goudt uit zweet van armeluy te trekken.

40. Onechte Lys.

Lys is een kindt in huis, zeidt zy, tot Herry Toomen.
Zy liegt niet: want hy plag veel by haar moêr te koomen.

41. Aan Mevrouw Maria Herewyn, Gemaalin van den Eed. Gestr. Heer Jeronimus Koeimans, Ridder.

Ik ben Apol, zegt gy; maar 't blykt niet aan myn dichten.
Dat lauwerdraagendt hooft heeft een beroemder schacht.
Een pen daar geest in is heeft loffelyke kracht.
Door wysheidt kan men al wie oordeel heeft verplichten.
Gy zyt, dit zet ik vast, Minerve vol van geest.
Godinnen zyn weleer in menscheschyn geweest.
Zoo gy myn oog bedriegt, uw tong zal 't my doen hooren.
De wysheidt van Minerf verbergt men niet voor d'ooren.

42. Flip de Spanjart aan Geurt.

Myn wyf heet Engel; Geurt, waar ziet gy my voor an?
Gy zyt geen Spanjaart: maar gy zyt een Engels man.

43. Gequetste Bootsgezellen uit zee t'Amsterdam in 't Gasthuis gezonden.

Het Gasthuis heeft het drok met dranken, plaisters, wieken;
Maar 't is een wonder: want 't is vol gezonde zieken.

44. Amintas aan Laura.

Hoe! weigert gy een zoen? wat is 'er dat u deert?
Of heb ik uwe mondt door 't zoenen strak bezeert?
Vergun dat ik 't verzoen, tot boeten van uw wonden.
Een doodtslagh wordt verzoent; verzoent men dan geen monden?

45. Tys rondtom leelyk.

Tys leelyk aanzicht valt, waar dat hy komt, aan 't kyven:
Tys valt aan 't plunderen: Tys valt aan vreemde wyven:
Tys valt aan maagdekracht: Tys valt aan pyp en kan.
Tys is heel leelyk, en 't is een aanvalligh man.

46. Voor de binnedeur van de Schouwburg.

De godtsdienst roept de ziel: het lyf de zorg voor 't leeven.
Elk heeft zyn eigen tydt; wee die hier teegenstreeven.
Wie tydt in tyden vindt wordt geen tooneel ontzeidt.
Zoo leert men, door het spel, noch deugdt in leedigheidt.

47. Aan Tys van K.

Tys, gy hebt, zoo gy zegt, met Pieter veel gemeen.
Gy gaat, ik weet het, saam ellendigh aan de steen:
Maar hier is onderscheit, hoor ik van andre zeggen.
Piet heeftz' in zyne blaas, en gy in 't voorhooft leggen

48. Diefachtige Angeniet.

Wie afgerecht is, zeidt Angniet, is gauw voor d'ooren,
Angniet is over lang gegeesselt binnen Hooren.
Zy is gebrandtmerkt en daar by het landt ontzeidt.
Angniet is bot, en 't is een afgerechte meidt.

49. Arnout Hooft, zoon van den Heer P.K. Hooft, Ridder, Drost van Muide, &c. nu Kommissaris &c. Aan den Heer Professor K. Barleus.

Hier komt de jonge Hooft, men vindt hem vol van geest.
Hoe? is 't de jonge? neen: hy is nooit jong geweest:
Want hy heeft oudt vernuft, dat tuigen die hem hooren.
De geest wordt niet door tydt, maar uit het brein gebooren.
op 't Huis te Muiden.

50. Joost voer met zyn leelyke wyf van huis. Aan P. G.

Joost wil zyn wyf, zegt gy, vermaaken; laat hy 't doen:
Zy hoort vermaakt te zyn: want 't is heel quaadt fatsoen.

51. Aan A. D. woekeraar.

Gy ziet graag armeluy, zegt gy; maar 't is te wraaken.
Waarom? om dat gy al wie ryk is arm wilt maaken.

52. Flip een dol krygsman, kreeg een goude ketting van P.

Flip kreegh een ketting van een Prins, door hulp van vrinden.
Was 't om te pronken? neen: het was om Flip te binden.

53. Aan J. H.

Gy bidt my dat ik Tryn zal quellen met pasquillen.
Ik maal geen hoeren af: dit is slechts tydt verspillen.
Wie 't doen wil, komt te laat; dies hou uw mondt vry stil.
Tryn maakt zich zelver, door haar echtbreuk, een pasquil.

54. Geschikte Jas.

Jas zweert, Jas vloekt, Jas steelt en moordt, dat yder schrikt.
Al wat hy doet, zeidt hy, dat is van Godt geschikt.
Hy vreest geen straf, roept hy, Godt schikt hem alles wel.
Jas is heel godloos, en 't is een geschikt gezel.

55. Op Mejuffrouw Elizabet Bikkers van Engelenburg, toen zy Mars, een hondtje, op haar schoot hadt.

Laat Syrius omhoogh zich voor gelukkigh reeknen.
Dit hondtje, in geluk de hemelhondt gelyk,
Bewoont een hemel vol aanminnelyker teeknen;
Of is 'er onderscheidt in 't helle hemelryk
Van deeze twee te zien? zoo is het hoogst verwonnen:
Want deeze hemel heeft twee schitterende zonnen.

56. Ander op de naam van Mars.

De vreede vreest geen meer voor 't woedend' zwaardt, noch loodt:
Want Mars, de godt des krygs, leit hier in Venus schoot.

57. Aan M.M. barbier.

Uw scheermes kort het hair; uw praaten kort de tydt.
Michiel, 't zal best zyn dat gy kort in 't meestren zyt.

58. Toen de Wel-Eed. Eed. Heeren Burgermeesteren van Amsterdam my eenigh zilverwerk, daar haar wapen op stondt, vereerden. Aan H.V.N.

Myn zilver draagt, zeg gy, het wapen van de Stadt.
Zoo veel heb ik tot dank, voor weinigh rym, gehadt.
Gy wacht het zelfde merk: maar 't zal u niet behaagen.
Vraagt gy: waarom? omdat gy 't op uw rug zult draagen.

59. Mejuffrouw Maria van H. in 't blaauw satyn gekleedt.

Mary verschynt in 't blaauw. waarom mach dit geschiên?
De zon laat zich altydt in blaauwe wolken zien.

60. Aan Mevrouw Torlong, toen haar Eed. op 't Huis te Muide de klachten van Hendrik de Groote over 't afweezen van Maria van Mommerency, Prinsesse van Kondé, door den Heer P. K. Hooft gedicht, opzong &c.

Ik meende dat ik een der neege Muzen hoorde:
Maar nu ik u genaak, zyt gy geen enkel deel.
Ik hoorder Neegen, door de klank van uwe woorde'.
Want gy licht d'ander acht godinnen in uw keel.
Zoo dwingt gy Baarle, Hooft, en Zuilechem te luistren.
Een schelle keel kan 't oor aan haar gezangen kluistren.
Op 't Huis te Muiden.

61. Aan den E. Heer Advokaat P. vander Gracht, toen hy naar Londen voer.

Gy reist om Kromwel in zyn heerschappy te zien.
Dat hy aan d'Amstel quam, ik poogde hem t'ontvliên.
Vraagt gy waarom dat ik 't gezicht niet zou gedoogen?
Een bazelisk vermoordt de menschen door haar oogen.

62. Angeniet en Joost.

Angniet, de hondt zit op uw tas. gy spreekt vermeeten.
't Is loogen: want gy hebt nooit op myn tas gezeeten.

63. Jan Tobias van Domselaar.

Fortuin verdelgt, of maakt: elk wordt van haar bestreeden.
Zy is nooit zeeker dan in haar onzekerheeden.
Met recht wordt dit geen man, maar vrouwen toegeleidt.
De vrouwen houden standt in haare lossigheidt.

64. Aan S. M. die haar kindt uit luyigheidt een ander deedt zuigen.

Gy geeft uw kindt te min. verdient dit quaadt geen straf?
Gy weigert 't geen Natuur u voor uw dochter gaf.
Gy zyt beestachtigh; neen: by beesten is meedoogen.
Geen dier zoo wreedt, of 't zoekt zyn jongen zelf te zoogen.

65. Aan den E. Heer Antoni Barleus, Kapetein over een vaandel voetvolk, &c.

De Veldtheer en de trom, zyn beide by gevaar;
Deez' brengt het volk in 't veldt: die hitst het aan elkaâr.
D'een wint door wys beleidt, en d'ander door rumoeren.
De Krygh is zonder kracht noch kunst niet uit te voeren.

66. Tong en Pen.

De wyzen zyn bekent door schrift, of raadt te geeven.
Deez' leeft door anderen, die doet een ander leeven.

67. Aan dronke Jas.

Een beest heeft geen gevoel, zegt gy: is 't zeeker? ja.
Hoe komt dan dat gy schreeuwt als ik u eeven slaa?

68. Den Heer van Keiberg.

Keienberger heeft my onlangs doen verstaan,
Hy zou met vaste schreên op 't losse water gaan:
Maar 't hooft wierdt zwaarder dan zyn voeten in het zweien.
Vraagt gy waarom? zyn hooft was vol van groote keien

69. Op den E. Heer Alexander de Bie, Professor &c. t'Amsterdam.

De Hooge School spreekt:

De Bie op 't hoog hymet zal staag by bloemen marren:
Hier zuigt hy anders niet dan door een lekkre mondt.
Het walgelyke zoet is voor een korte stondt.
Myn Bie verkiest een hof vol flonkerende starren:
Hier zuigt hy honing daar all' d'aardt door moet bestaan.
De starrekunst heeft macht om deur de zee te gaan.
De Grieksche Bie moet voor de Bie van d'Amstel buigen.
Geen nutter Byën dan die heil uit starren zuigen.

70. Kleene Tryn met hooge schoenen.

Tryn slaapt slechts half, zeidt zy, en 't is gelyk zy zeidt:
Want als zy slaapen wil zal zy slechts half te bedt gaan.
Men lacht hier om, en vraagt: hoe wordt dit uitgeleit?
Haar schoenen, d'andre helft, laat zy altydt voor 't bedt staan.

71. Hans Snurker, zeeker kapitein, quam op de leste Julius met zyn Vaandel voor Amsterdam.

Hans Snurker quam aan 't Y, voor zoomer zonneschyn.
Noch quam hy veel te laat om Julius te zyn:
En ook te vroeg om zich tot een August' te maaken.
De laagen hebben uit als Godt voor 't volk wil waaken.

72. Beeldt van straffe Michiel, uit marmersteen gehouwen.

Men houdt Michiel van steen, 't panneel is voor 't gewormt;
Maar 't hoeft niet; want hy toont zich zelf van steen gevormt.

73. J. Vorm, een Juweelhandelaar, &c.

Vorm handelt met gesteent, zeidt hy, en 't wordt gelooft.
Waarom? hy heeft een steen, die leutert, in zyn hooft.

74. Aan Jan S.

Jaap snurkt, hy kent al 't volk; hy weet van elk te spreeken;
En 't volk kent Jaapbuur niet: maar elk kent Jaaps gebreeken.

75. Lichte Styn.

Die staadigh ziek zyn heet men bedtreedt, zeidt van Lis.
Styn is gezondt, en toont dat zy staâgh bedtreedt is.

76. Hans wou geen Christus schilderen.

Hans schildert loffelyk, zoo ons de faam verbreidt.
Natuur beschonk Apel: maar Hans beschonk zy milder.
Hy schildert alle ding, behalve godtlykheidt.
Hans is een deugdtlyk man: maar 't is een godtloos schilder.

77. Aan D. S.

Bidt Godt, dat hy uw neef vernuft en krachten geeft:
Bidt ook, dat Godt uw huis, dat nu in vreede leeft,
Zoo zeegent, dat gy niet by neef om hulp komt weenen.
Wie eigen krachten heeft behoeftze niet te leenen.

78. Rut was eerst een broodtbakker, en nu een steenbakker.

Rut bakten onlangs broodt, tot voedtsel van 't gemeen:
Nu bakt hy anders niet, 't is vreemt, dan hardesteen.
Zoo is hy slimmer dan de duivel, zeidt van Aken.
Waarom? de duivel zocht van steenen broodt te maaken.

79. Jufrouw Sibylle van Griethuizen.

Oudt Grieken pronkte lang met roem van Zanggodinnen,
En met Sibylle, vol van woorden, ryk van zin.
Wie rype herssens heeft, doet zich van elk beminnen.
Nu komt ons Groeningen een schrandre Zanggodin,
En een Sibylle, in een enkel mensch vertoogen.
Wie dubble wysheidt heeft, heeft overgroot vermoogen.

80. Aan boosaartige Luit.

Ik rym te kort, zegt gy; dat lukt u booze Luit:
Was 't lang, dan melden 't al uw gruwlyke bedryven:
Nu 't kort is, noemt het u niet dan een enkle guit.
Hoe hebt gy 't liefst', dat ik heel kort, of lang zal schryven?

81. Aart van Tryn.

Tryn slacht haar buuren, zoo zy zeidt, verhaalt haar nicht.
't Is waar, zy slachtze: want haar buuren zyn heel licht.

82. Rustelooze Tydt.

De Tydt heeft groote kracht. door Tydt wordt veel gedaan.
Noch mist de Tydt een ding: hy weet niet stil te staan.

83. Juffrouw A. V. Vlak.

Is dit een Vlak? hoe schoon moet dan het zuiver zyn!
Wie zulk een Vlak heeft in een kleedt van blaauw satyn,
Wordt door geen enkel kleedt, dat zuiver is, bewoogen.
Een kleet met zulk een Vlak bekoort de keurigst' oogen.

84. Aan de Eed. Heer Hendrik Spiegel, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

De looze Vos, zeit Tys, meent schoon van bont te zyn.
Neen: Tys uw bont hadt hy de schout een schoonder schyn.

Vraagt gy, wanneer de schout uw bont voor 't best quam schouwen
Toen Meester Hans uw vel, om 't bont, met roên wou touwen.

85. Michiel de schilder.

'k Zal yder, zeidt Michiel, voor myn schildry doen schrikken;
Want ik versta my best op Kerk en Raadthuis stikken:
En 't was ook schrikkelyk. vraagt gy: hoe kon 't geschiên?
Elk schrikt wanneer hy zyn schildren komt te zien.

86. Op 't zingen van Juffrouw A. Raave.

Hier zingt een Raaf zoo schoon als iemandt kan gelooven.
Kanary, staak uw zang; staak Leeuwrik uw gequeel:
Want deeze Raave kan u door haar zang verdooven.
Niet bint 'er vaster dan een overschelle keel.
Laat zich een ander 't oor door nachtegaalen laave'?
Ik wraak de nachtegaal, om 't zingen van een Raave.

87. Op zeeker blaauw boekje. Aan Jan Mits.

Vos en de Preeker zyn hier in een boek gevlyt.
Vos lacht om 't schelden: maar de Preeker huilt van spyt.
Vraagt gy naar 't groot verschil van deez' gepaarde mannen?
Vos krygt geschenken, en de Preeker wordt gebannen.

88. Aan M.K.O. toen Kromwel haar gekust hadt.

Heeft Kromwel u gekust! liet gy die Kroonpest naadren?
'k Zou vreezen dat hy 't bloed zou zuigen uit myn aadren.
Gy hadt geen noodt, zegt gy die beul was afgewoedt.
Waarom? zyn balg was vol van Koning Karels bloedt.

89. Dwarse Flip.

Flip is een lompe vent, die niemandt groet, noch wykt;
Maar 't is geen veinzer: want Flip is die hy gelykt.

90. Aan T. G.

Ik ben een hontsvot, zoo gy zegt: maar 't is gezocht.
Ik zou een hontsvot zyn zoo 'k u hadt voortgebrocht.

91. Aan Mevrouw Maria Spiegels, Gemaalin van den Eed. Heer

Geeraart Schaap Heer van Kortenhoef, Burgermeester, en Raadt t'Amsterdam.
Het water op Parnas quam door een hoef aan 't springen:
Wie dat hier eens van dronk begon op maat te zingen.
Zoo kreeg de dichtkunst by de Grieken een begin;
Gy hebt uw naam niet van de Duitsche hoef ontfangen:
Maar van de Grieksche hoef, een springbron vol van zin:
Want uwe ganzeschacht is zwanger van gezangen.
De vaarzen maaken u tot eene zanggodin.
Zoo kan d'aaloude hoef de nieuwe luister geeven.
Door 't hoefnat kan de geest het lichaam overleeven.

92. Aan Klaas Key.

Uw lief heeft u, zegt gy, vuur uit uw oog geklonken;
Maar 't is niet vreemt, dunkt u: want minnaars zyn vol vonken.
Neen; 't is niet vreemt dat wy vuur uit uw oog zien gaan;
Want, Klaas, de vonken ziet men meest uit keien slaan.

93. Matys en Joost.

De buffels, zeidt Matys, die worden veel gepreezen.
Ik heb nochtans, zeidt Joost, nooit tot uw lof geleezen.

94. Op Iuffrouw Anna van Erkel, &c.

Dat Anna Anno was, zy wierdt voor 't jaar gekent;
Nu zal zy eeuwigh zyn want Anna heeft geen endt.

95. Aan den E. Heer L. Reinst, Opperschout t'Amsterdam.

De bank is voor de quaân, en durft ook goên betygen.
Wat raadt? vervalt de bank de schelm zal 't quaadt verzwygen.
Behoudtze standt, zoo kan d'onschuldige niet staan.
De pynbank, dit staat vast, is 't beste van twee quaân.

96. Kaale Joost

Joost is heel reklyk, hoord' ik hem onlangs verhaalen;
En 't is zoo: want Joost toont zich taay in te betaalen.

97. Geurt de rymer.

Geurt noemt zyn rym zyn geest, en geeft het nicht en neeven.
Geurt leeft noch, en hy heeft zyn geest al lang gegeeven.

98. Geblankette Lys. Aan Hein de schilder.

Hein, gy hebt Lys gemaalt, en houdt haar schildery
Voor prinsepaal; gy mist: uw kennis is verwildert.
Zy heeft het prinsepaal, uw stuk is slechts kopy.
Waarom? zy hadt haar vel, dat geel is, eerst geschildert.

99. Toen Kornelis Wittenoom eenigh euvel aan zyn beenen hadt.

Ik heb onlangs verstaan dat Witt'noom niet kan staan.
Zyn krachten zyn vergaan: want hy kan niet ver gaan.
Hy heeft geen voeten, om zich licht van d'aardt te lichten.
Vraagt gy hoe 't komt? hy leent zyn voeten aan zyn dichten.

100. Looy de Hoedemaaker.

Looy schynt hovaardigh: want hy stelt zyn werk in top.
Hy drukt, en 't is een deugde, het manvolk op de kop.
Hy eert de vrouwen: maar hy haat al die haar voeden.
Looy zorgt allenigh om de mannen te behoeden.

101. Demokryt en Heraklyt.

D'Een lacht en d'ander huilt, om 't aardtryk vol van wee.
D'aanspreeker doet alleen zoo veel als d'andre twee.
Waar deedt hy ooit zoo veel als twee beroemde geesten?
Hy huilt by 't koude lyk, en lacht op bruiloftfeesten.

102. Amintas aan Laura.

Gy zyt myn zon, myn ziel, myn zelf, en 't heeft ook reeden.
Als ik uw byzyn mis, ben ik my zelver niet.
Zoo gy uw oogen sluit, is d'aardt vol duisterheeden.
Ik wierdt een zielloos mensch, indien gy my verliet.
Dit is de waarheidt; neen: het zullen loogens weezen.
Waarom? om dat ik u te weinigh heb gepreezen.

103. Aan M^{r}. J. K.

De Rechters zyn als goôn, de Preekers hunne tolken:
Deez' hoên de zielen, die de ziel en 't Recht der volken.
Op zulk een grondtvest rust het oudt en nieuw Verbondt.
Zoo maakt men Mozes Godt, en Aron Mozes mondt.

104. Joost de grutter.

Joost weigert Godt zyn ziel: wilt gy de reeden weeten?
Joost hadt zyn ziel, eer dat hy sturf, in 't meel gemeeten.

105. Aan Sara van Erkel.

Gy eist myn leer te leen; ik kan u licht vernoegen:
Myn beste leer die 'k leen, leert u naar tydt te voegen.

106. Aan Jan S.

Ik draag een dief zyn hair, zegt gy, en 't wordt gelooft.
Vraagt gy: waarom? 't is hair van uwe vaaders hooft.

107. Op een goude trouwpenning.

De Mingodt heeft zyn troon op 't aardtryk opgerecht.
Al wat'er leeft gevoelt zyn heete fakkel branden.
Deez' prikkeltze tot lust; die dryftze weer tot d'echt.
Niet bindt 'er vaster dan de kuische huwlyksbanden.

108. Tryn, die schoon, loogenachtigh en zwanger was.

Tryn is als 't koopergeldt met een vergulde randt:
Want zy is vals van hart, en heeft een goede standt.
Hier lykt zy 't geldt weer niet, om dat zy zwaar van wicht is:
Maar dat Tryn zwaar is komt alleen om dat zy licht is.

109. Geen roozen voor verkens.

Mateuwes verg my niet om van Michiel te schryven;
'k Wil dat hy uit myn boek, ja uit myn brein zal blyven.
Hy geeft u daaglyks stof; ja stof van godtlooz' aart.
Een stoute landtdief is geen steekendt schempdicht waardt.

110. Aan H. M.

Ik vindt geen zeekerheên als ik uw blaân deurzoek.
Uw schryven is zoo blaauw als d'omslagh van uw boek.
Noch vindt ik zeekerheên in uwe blaaden woonen.
Vraagt gy: wat zeekerheên? die uwe zotheidt toonen.

111. Huwelyk.

Het eerste huwelijk wordt door de min beleit;
Het tweed' is koopmanschap: maar 't darde dolligheidt.

112. Pouw, zeeker preediker, die een muts met oorlappen draagt.

Pouw heeft een oopemondt: maar twee geslooten ooren.
Waarom? om dat hy staâgh meer spreeken wil dan hooren.

113. Wakkerheidt en Dapperheidt op een zilver schildt.

De Wakkerheidt is hier met Dapperheidt gepaart.
De steeden worden best door Raadt en Kracht bewaart.

114. Alle ding heeft zyn reeden.

De zoonen van Guiljam die roemen, waar zy staan,
Dat zy niet anders dan met rijkeluiden gaan.
Het is niet vreemt, zeidt Louw, dat u de rijke lokken:
De paarden tieren best in 't byzijn van de bokken.

115. Toen Mevrouw Katarina Opcy, Gemaalin van den Eed. Heer Kornelis Witsen, Burgermeester, Raadt &c.

Toen Opcy met haar koets in 't duinnat was gezonken,
Geleekz' een meeremin;
Neen: 't was geen stroomgodin:
Maar Venus die de zee by Ciprus deedt ontvonken.
Noch was 'er onderscheidt:
Want Venus, die ons vleit,
Ontsteekt onkuische brandt, en Opcy kuische vuuren.
De gloedt der Kuisheidt kan de koude Doodt verduuren.

116. Toen den Heer Lodewyk in Denemarken was.

Geeft Lodewyk de Zweedt het landt en zee ten besten?
Ik weet niet: maar hy is in 't Oosten buiten westen.

117. Aart van de Nydt.

De Nydt verteert zich half, als zy 't Geluk slechts ziet.
'k Wens haar vier oogen, zoo verteert zy heel tot niet.

118. Toen Hans 't Geluk schilderde.

Hans schildert het Geluk: maar 't lykt haar niet met al.
Is 't wel te treffen? neen: 't Geluk houdt zelden stal.

119. Aan K.L. die zyn schip, zoo hy zeide, zou laaten springen eer hy zich zou laaten neemen.

't Is wanhoop en geen moedt zoo gy uw schip laat springen.
De wanhoop raadt, uit vrees, niet dan vervloekte dingen.
Wilt gy doorluchtigh zyn? verwin, of sterf vol moedt.
Wie dapper vecht en sneeft, verliest niet dan zyn bloedt.

120. Op den Heer P. Garson, Rechtsgeleerde.

Garson is jongen in de Fransche taal gezeidt:
Is 't wonder dat Garson dan als een jongen pleit?

121. Zeeker Engelsman, die de naam van Engelandt heel oudt roemde, &c.

Toen 't heir der Englen viel quam 't in uw eilandt neêr;
Zoo kreeg 't der Englen naam, en Lucifar tot heer.
Dat tuigt uw Koningmoordt en helsche rooveryen.
Wie booven Godt wil zyn, wil ook geen koning lyen.

122. Aan Amsterdam.

Wat doet u aan het Y de Beurs op 't water bouwen?
Om dat de koopluy meest op wateren betrouwen.
Men ziet haar ook in 't nat van d'Amstel met haar voet.
Hier wyst zy dat de winst zoo los is als de vloedt.

123. Elk zyn oordeel vry

Het Oorlog komt, zegt gy, uit d'onderaardtsche gloedt.
Gy mist. de hel is zelf van 't Oorlog uitgebroedt.
Men kan de hel door deugdt, maar 't oorlog niet doen beeven.
De hel vermoordt de ziel: het Oorlog ziel en leeven.

124. Sint Paulus Kerk te Londen gebrooken, en zyn beeldt het zwaardt uit de handt genoomen, onder de regering van Kromwel.

Gy roofde Paulus zwaardt; nu eist gy door dit zwaardt
Sint Pieters sleutel: want een schelm is stout van aart.
Gelukt het, zoo zult gy ten hemel willen stygen.
Wie 't Godtlyk recht verdelgt, durft Godt ook zelf bekrygen.

125. Poëet en Orateur.

Men kan een Reedenaar en goedt Poëet zyn: maar
Een goedt Poëet is ook een goede Reedenaar.

126. Neel en Piet.

Neel is de duivels moêr, al is zy vroom, zeidt Griet.
Is zy de duivels moêr? zoo is 't de moêr van Piet.

127. Toen den E. Heer J. J. H. S. Maria Vos, myn Dochtertje, zeekere goude gedenk-penning aan dwong.

Myn Kindt spreekt:

Ik dank u driemaal voor uw penning zwaar van wicht.
Uw mildtheidt heeft geen reeden;
Is 't om myn vaaders dienst? zyn dienst ontstaat uit plicht.
't Bewys behoeft geen eeden.
Gy poogt hem te vergeefs te binden door dit pandt.
Wie vaardigh is tot plicht behoeft geen starker bandt.

128. Laffe Luit.

Luit straft nooit quaadt, schoon dat de Staat, door straf, bestaat.
Wie dat het quaadt niet straft heeft schuldt aan 't tweede quaadt.

129. Aan B. J.

Wie lof van andre schryft heeft dubble kracht bedreeven.

De Dichters leeven als zy anderen doen leeven.

130. De dolle Freedrik, Hartog van &c.

De dolle Freedrik heeft veel menschebloedt vergooten;
Nu is hem door een kloot de handt van d'arm geschooten:
Maar elk vervloekt de kloot. vraagt gy om welk een ding?
Om dat de koegel hem niet dwars deur 't hart heen ging.

131. Kardenaal Granvelle by de Werreldtkloot geschildert.

Wat doet de Kardenaal dus op deWerreldt zien?
Hy wou de Werreldt graagh als Opper-Vorst gebiên.
Zyn zucht tot heerschappy ontziet noch nydt, noch kracht.
De Koning draagt de kroon: maar hy gebruikt de macht.

132. Aan N.V.S.

Piet dient geen schoutampt, zoo gy zegt: want hy heeft niet
Met guits verkeert, noch met die 't volk, door woeker, stroopen.
Maakt ommegang met guits bequaam? zoo dient het Piet:
Want hy heeft, naar ik hoor, veeltydts met u geloopen.

133. Toen den E. Heer Jan de Brune, de Jonge, zyn Wetsteen der vernuften aan my vereerde.

Ik dank de Bruin, die my zyn Wetsteen heeft bestelt.
Wie zou om zulk een steen geen diamant verwerpen!
Deez' wet het stompe brein, die baart bywyl geweldt.
Geen dierder steen dan daar men 't brein op weet te scherpen.

134. Aan S. N. P. die haar aangezicht vol zwarte pleisters, &c.

Gy pleistert uwe wang en 't vel is ongeschonden.
Hadt ik myn wens, gy liet dit werk, en deedt min zonden.
Vraagt gy my wat ik wens, om min te zyn bekladt?
Dat gy uw aangezicht vol zwarte wratten hadt.

135. Aan F.D.V.

Godt stelt geen dingen vast; want hy wordt veel verbeên:
Of 't bidden is om niet: noch heeft hy vastigheên.
Vraagt gy naar vast bewijs? 't is weeten en geen raaden.
Godt loont de goên (dit stelt hy vast) en straft de quaaden.

136. Hein liet zyn Rymen vergulden.

Waarom of Hein zyn rym verguldt, daar 't niemandt pryst?
Een quaâ schildry zoekt roem door een vergulde lyst.

137. Jan en Luw.

Jan gy wilt staâgh van d'os op d'ezel, zeide Luw.
't Is waar, zeidt Jan: want ik laat d'os, en kom by u.

138. Toen den manhaftigen Zeekapitein de handt van zyn arm geschooten was.

De handt van Marreveldt was fel in 't bloedtvergieten.
Dit speet de Doodt, uit vrees dat hy haar 't spits zou biên:
Dies heeft zy hem zyn arm verwoedt van 't lyf doen schieten.
Wie machtigh is begeert geen machtiger te zien.
Nu vecht hy met zijn hart, om 's vyandts macht te keeren.
Een moedigh hart heeft macht om alles t'overheeren.

139. 't Is waarachtigh.

Wie 't bloedigh kruishout mint wordt van Niklaas bespot,
En zelver mint hy 't hout van 't Britsche hooftschavot.
Waarom? om dat 'er 't bloedt van Ireton op spatten.
Is dat geen Barnebas zoo dier als Christus schatten?

140. Op drie Koningen avont.

Ik wierdt onlangs, door 't lot, een Koning van ontzagh:
Want als ik sprak begon myn hofgezin te beeven.

Heeft Kromwel geen vermaak in 't heerschen van een dagh?
Zoo heb ik ook geen vrees, om door zyn bijl te sneeven.

141. d'Engel Michael, met Lucifer onder zyn rechte voet, door Pier het hooft afgebrooken.

Pier heeft het steenebeeldt van Michaël onthooft;
Maar Lucifer heeft hy geen enkel lidt ontrooft:
Is dat geen wonder? neen: hoe zult gy dat betoonen?
Goê vrienden ziet men meest elkanderen verschoonen.

142. Aan W.D.

Godt is genaadigh, voor die zich tot deugdt bereit:
Wie op genaade steunt, voelt zyn rechtvaardigheidt.

143. Oost-Indien.

Ik zoek geen Indiën, het is te warm van grondt.
Het landt is ongezont: want 't is altydt gezont.

144. Tys de vrygeest.

Tys vloekt het ketterdoôn, en haat de wreede banden.
Waarom? Tys vreest dat hy noch zelf zal moeten branden.

145. Hardt teegen hardt.

Fop, gy bepist mijn stoep, zeidt Neel, uit vuilen aart.
Neel, uwe stoep, zeidt Fop, is tot een pishoek waardt.
't Is waar, zeidt Neel, mijn stoep laat zich van honden hoonen.
Geen stoep, zeidt Fop, of 't is daar ritse teeven woonen.

146. Slaapende Kupido.

Hier slaapt de mingodt: want hy kan geen toegang vinden.

De harten laaten zich geen meer door Liefde binden.
Het huwelyk heeft zich tot woekeren gestelt.
't Hart wordt nu niet gewondt dan door een pyl van geldt.

147. Overal raadt toe.

Flip is zoo hardt, zeidt Luit, gelyk een diamant;
En niemant maakt hem week dan Wouter vander Kant.
Luit, acht dit niet voor vreemt dat Wouter zullix doet.
De diamant wordt best geweekt door bokkebloedt.

148. Op 't rymen van Morant.

Het rymen, zeidt Morant, wist hem veel op te brengen.
Het brocht hem in de kroeg aan 't smooken, zuipen, plengen:
Zelf by zoo vuil een hoer als iemandt ooit bezocht.
Heeft hem het rym dan niet zyn inkomst opgebrocht?

149. Aan K.G.N.

August' hadt in 't begin een gruwelyke borst:
Daar na wierdt hy tot heil van all' zyn onderzaaten.
De jonge Nero was in 't eerst een deugdtzaam Vorst:
In 't lest wierdt hy tot schrik der onderdaan' en Staaten.
Gy volgt August' in 't eerst, en Nero in het lest.
Wie halve wreedtheidt pleegt, gy zyt een dubble pest.

150. Kees vondt zyn bruidt by een ander zwanger.

Kees kreegh een mooie vrouw, die zich nu heel gewraakt vindt.
Vraagt iemandt naar de reên? om dat hy haar vol maakt vindt.

151. Jas de dief, of half verhangen.

Jas hoort men staadigh van zyn hoogen afkomst kallen.
Jas komt van hoog: want hy is deur de strop gevallen.

152. Christus weent.

Om welk een oorzaak weent onz' Heilandt zoute vloeden?
Om uwe ziel, o mensch! voor 't rotten te behoeden.

153. Aan L.G.N.

Wie op zich zelver steunt betoont zich overzot.
Wie 't al op anderen laat staan, is machtigh bot.
Nooit moet men heel op zich, noch anderen betrouwen.
De rechte wysheidt weet het middelpadt te houwen.

154. Aan B. L. F.

Wie uit de Bybel spreekt acht gy voor vroom van aart.
De duivel deedt dit ook; wat schat gy hem dan waart?
Nooit wordt men deugdtzaam door het Bybelbladt te leezen:
Of staat dit vast? zoo moedt de duivel deugdtzaam weezen.

155. Op Jems, Engels kapitein, die aan een wondt in zyn dye gesturven is.

Toen Jems, door 't schut van Tromp, in d'afgrondt was gestooten,
Sprong hy in 't leereboot en smeet 'er Karon uit;
Deez' greep hem naar zyn staart: maar die was afgeschooten.
Nu vaart die zeeplaag in de helstroom op vrybuit;
Hier rooft hy zielen: want hy ziet geen Fransche waaren.
Den Brit heeft na zyn doodt noch lust op roof te vaaren.

156. Zeekere geleerde met een roodt aangezicht.

Gys heeft, dit is wat vreemts, zeit Jan, een yzre kop:
Hem heugt van d'oude tydt, van bouwen en verwoesten.
Hy heeft een yzer hooft, ik kan 't wel zien, zeidt Fop:
Want Gys begint alreê in 't aanzicht te beroesten.

157. Aan zeeker quaaker.

De duivel komt, zegt gy, de paapsche huizen quellen:
Maar uwe huizen durft hy zich niet teegen stellen.
't Is wis dat Satan niet in quaakers huizen waart.
De duivel maakte nooit zyn eigen volk vervaart.

158. Losse Jan.

Jan was onlangs in 't west, en gaf zyn geldt ten besten;
Neen: 't lichaam was in 't west, en hooft was buiten westen.

159. Engelsche ossen hebben groote hoorens.

Waarom heeft d'Engelsch' os zoo lange hoorenpennen?
Om dat men d'Engelsch' os uit d'Engelsman zal kennen.

160. Vreede tusschen de Witt' en Roode Roos in Engelandt.

De Witt' en Roode Roos zyn endlyk zadt gewoedt.
Wanneer? toen zich de Witt' heel roodt bevondt van bloedt.
De Roode weeder wit, door 't oog der onderdaanen.
Geen haatelyker verf dan menschebloedt en traanen.

161. Mol, Schouts diender.

Mol is diefleier, zegt gy, en 't is wel gezeidt:
Niet om zyn diensten; neen: maar Mol heeft u geleit.

162. Trommel en Trompet.

De Trommel en Trompet ontsteeken 't koude bloedt.
De blooden vechten niet: maar geeven andre moedt.

163. Jas en zyn wyf.

De duivel vaart geen meer in varkens, zegt gy Jas:
Nochtans zoo vloekt uw wyf of zy vol duivels was.

164. Graavemaaker van de Kerk.

De Graavemaaker huilt en ziet ons deerlyk aan.
Zyn neering is, klaagt hy, tot zyn bederf, vergaan.

Vergaan! waarom? hoe komt zyn neering zoo bedurven?
Om dat de Dokter by den Emster is gesturven.

165. Reis van Marcelis.

Marcelis om zyn lust, door landtkundt, te verzaân,
Deurreisde heel Euroop: maar Malta liet hy staan.
Hoe quam 't dat hy zich op die grondt niet dorst begeeven?
Om dat 'er in dit landt geen slangen kunnen leeven.

166. Dronke Vincent, een Juwelier.

Ik handel, snurkt Vincent, met paarlen en roobyn;
Ja met karbonkelen. ik kan 't wel zien, zeidt Kryn;
Gy hebt verschiet genoeg: want om uw waar te toonen,
Zoo draagt gyz' op uw neus, uw voorhooft, hals en koonen.

167. Aan P.L.B. die een ander, op hoop van zyn ampt te krygen, doodt wenste.

Gy wenst Marcelis doodt, om naar zyn ampt te staan.
Hier is, schoon gy geen bloedt vergiet, een moordt gedaan.
Gy kunt het aardtsche Recht, maar 't hemelsch niet ontloopen.
Wie met zyn hart vermoordt heeft op geen heil te hoopen.

168. Aan Styn.

Styn, nu gy zyt getrouwt toont gy u geil van aart;
En laat uw huiszorg staan. ik ben uit lust gepaart.
Wie dat uit wellust trouwt doet slechts bewys van trouwen.
Waarom? het is niet dan geoorloft hoerhuis houwen.

169. Aan Lammert de woekeraar.

O Lammer! dat uw a een o wierdt, in het leezen,
Dan zou uw naam, gelyk uw huis, een lommert weezen.

170. De Dagh.

De Dagh ontsluit het hof der zorgen met het licht.
Geen huis, hoe ryk, of 't is by daagh aan zorg verplicht.

171. De Nacht.

De Nacht ontlast het volk, en streelt de matte leên.
De rust heeft met de zorg der menschen niet gemeen.

172. Roomen en Amsterdam. Aan den E. Heer Aperus van der Hoeven &c.

Wenst Augustyn oudt Room' op 't allergrootst' t'aanschouwe?
'k Wens Amsterdam zoo kleen als 't immer was te zien.
Wie of men van deez' twee voor 't wonderlykst' zou houwe'?
Men zou niet min aan 't Y, dan Tiberstroom bespiên.
Vraagt gy wie 't loffelykst' in wonderen zou weezen?
Hoogh Roomen is gedaalt, laagh Amsterdam gereezen.

173. Aan J. G. Mennonist, toen hy vraagde, waarom wordt den Heer van Maarseveen met triomf ingehaalt?

Waarom komt Maarseveen ons met triomf genaaken?
Hy heeft een heidens Prins een Christen helpen maaken.
Maar gy hebt twintig jaar tot zulk een werk van doen.
Wie vaardigh wint, verdient triomf en lauwerhoên.

174. Toen den E. Heer Jan de Brune, de Jonge zyn Jok en Ernst aan my vereerde.

Is 't Jok of Ernst dat Bruin my Jok en Ernst vereert?
Men proeft 'er zoet en zuur; of wat op d'aardt kan schuilen.
Het is geen Jok, maar Ernst, dat Jok en Ernst ons leert,
Wy zien geen middelspoor, wy lachen, of wy huilen.

175. In 't Stamboek van den E. Heer Joannes Blazius, Rechtsgeleerde.

De duitche dichtkunst is de pop die ik bemin.
Wie haar zyn tydt opdraaght, verstrektz' een afgodin.
Zy kan van my niet dan wat tydts te leen verwerven.
Wie dat zyn tydt verdicht zal door zyn dicht bederven.

176. Toen de Blokhuizen, door order van de Wel.-Eed. Eed. Heeren Burgermeesteren en Raaden t'Amsterdam, gesloopt wierden.

Amsterdam spreekt:

Ik hoef geen Blokhuis; neen: myn waatren zyn myn muuren.
Wie twyffelt, vraagt het heir dat niet by 't nat kon duuren.

177. Amsterdam.

Elk haat het Y. waarom? om dat het bloeit. de Tydt
Vergun 't dan voortgang, dat het feller wordt benydt

178. Flip de Lombardier.

Wie geldt van nooden heeft, moet zich by Flip vertoonen:
Deez' trekt van hondertpondt, voor 't leenen, hondert kroonen.
Uw panden blyven borg, al wisselt gy van wyk.
De ryke maakt hem arm, en d'arme maakt hem ryk.

179. Aan Mejuffrouw Geertruidt Huidekoopers van Maarseveen.

Gy wordt heel blaau, zegt gy, nu gy geen koudt kunt wyken.
Door 't blaau zult gy, dunkt my, de hemel best gelyken.
Gy lacht en vraagt: waarom? hoe! weet gy 't niet te raân?
Omdat 'er in uw hooft twee heldre starren staan.

180. Vraatigheidt, Apteker, Doktoor.

De vraat, d'Apteker en Doktoor, zyn drie persoonen.
Wat onderscheidt weet gy in deeze drie te toonen?
De vraat verstrekt de dief; want hy verkort zich veul:
De Dokter, Rechter en d'Apteker dient voor beul.

181. Aan J. die men zegt dat vol duivels schynt.

Floor zuipt u staadigh uit, zegt gy, en 't is ook wis:
Want Floor betoont dat hy heel duivels dronken is.

182. Beurs t'Amsterdam spreekt:

Roemt Efezen op haar kerk?
Tyrus op haar ruime haaven?
Babel op haar metselwerk?
Memfis op haar spitse graaven?
Roomen op haar heerschappy?
't Is een roem om uit te dondren:
Maar all' 't aardtsch' gewest noemt my
't Wonder van all' andre wondren.

183. Aan Alleman.

Het Raadthuis geeft, zegt gy, all' ampten aan zyn vrinden.
Dit is geen deugdt: maar plicht. waarom dan bits gescheldt?
Geen turk, hoe wreedt, of hy zal zich aan bloedt verbinden.
Waar 't bloedt dit recht ontschiet, daar lydt Natuur geweldt.

184. Poortslot spreekt:

Ik ben 's smits dochter: want ik heb geen moêr gehadt.
Minerf is uit Jupyn, ik uit Vulkaan gesprooten.
Al ben ik overkleen, zoo waak ik voor de Stadt.
Wie veiligh slaapen wil vertrouwt op starke slooten.

185. Toen Pouw cessie deedt.

Pouw is geharnast en hy is geen soudenier:
Maar 't harnas is in 't hof gesmeedt van schryfpapier.
Hy lacht en spot met die ter sluik gaan naar Viaanen.
Een harnas van papier bevrydt een schelm voor maanen.

186. Aan den E. Heer B.J.

De neege Muzen, die de wakkerheidt beminnen,
Zyn dikwyls op Parnas, door Pallas afgepaalt:
Maar gy ontsluit, wanneer gy landtwaarts aassem haalt,

Uw neegen hofsteên voor de neege Zanggodinnen.
De geest der kunsten eist een onbepaalde lucht.
Hier wordt uw ganseschacht door poëzy bevrucht,
Die zy in d'ooren stort door hulp der Zanggodessen.
Wie dat de wysheidt eert heeft deel aan wyze lessen.

187. Aan Zeeusche Luit.

Gy dreigt my van de key te bruien; 't hoeft niet Luit:
Zoo gy my bruidt, zoo wordt ik van een key gebruidt.

188. Oorlog baart vreede.

Deez' zoekt de vreê door tong, die door de scherpe deege.
De beste vreede wordt best door de krygh verkreege'.

189. Aan de schatkamer in de Bank van leening t'Amsterdam.

O Rykdom! gy vertoont ons d'armoedt van de Stadt.
De hoverdy is 't grootst' bederf der onderdaanen.
Wie zucht niet die dit ziet? te dier is deeze schat:
Zy quam door zweeten, en vertrekt weêr nat van traanen.

190. Loffelyk verdrukken.

't Verstandt der wyzen ziet men met geweldt verdrukken.
Is dit geen schelmstuk? neen; 't zyn loffelyke stukken:
Want door 't verdrukken van 't verstandt ryst hun geluk.
Wie door verdrukken sterft, de wysheidt leeft door druk.

191. Piet getrouwt.

Piet zocht een ryke meidt, die docht hem kan best munt slaan.
Hy bleef, hier hulp geen raadt, hardtnekkigh op dit punt staan.
Hy kreeg 'er een met munt, die spytigh was, in huis.
Nu heeft hy dubbeldeel: want hy heeft munt en kruis.

192. Aan N.L.

De Spanjaart loont de deugdt, en straft het heillooz' quaadt.
Dit zyn de zuilen daar de troon van 't Ryk op staat.
Gy straft, noch loont: ziet toe. hier is noch hoop noch vreezen.
Wie staan wil moet met straf en loon gewapent weezen.

193. Toen Laura haar waaier aan Amintas gegeeven hadt.

De fakkel van uw oog hulp my het bloedt aan 't kooken:
Nu geeft gy my, 't schynt gunst, uw waeier in de handt.
Is 't om te koelen? neen: want als men vuur wil stooken,
Gebruikt men niet dan wint. o oorzaak van myn brandt!
Ontsteekt uw oog myn hart uw mondt kan 't weeder blussen.
Wie dat van liefde sterft, herleeft door lieflyk kussen.

194. In 't Stamboek van H. Galama, &c.

De Dichtkunst acht men arm: maar 't zeggen heeft geen schyn.
Wie alles doet om niet, toont die zich arm te zyn?
Neen: ryker dan de geen die goudt door twisten haalen.
De Dichtkunst laat zich met een lauwerbladt betaalen.

195. Aan H. M. G.

Ey! huil niet om uw wyf dat uw de kaaken douwen.
Gy trouwde haar om glans; haar glans is noch behouwen.
Vraagt gy, waar is haar glans die ik voor andre koos?
In zalfpot, op palet, in vles en poeierdoos.

196. Kryn gaf zyn huisvrouw een lantaren &c.

Gy zoekt uw huisvrouw licht te maaken, zegt gy Kryn.
Uw huisvrouw, dunkt my, dat liefst zwaar gemaakt wil zyn.

197. Malle Freek.

Het Laaz'rishuis is hier voor gekken opgebouwt.
Hoe komt dan Freek dat gy u noch op straat onthout?

198. Herkomst van Geldersman.

Van waar komt hier de naam van Geldersman, vraagt Douwen?
Van dat hem Hollandt door haar geldt moet onderhouwen.

199. Aan Margriet Kals.

Margriet, uw been is kort, klaagt gy, en 't gaat in zwang.
Ey! zwyg; gy hebt geen noodt, uw tong is weêr te lang.

200. Babtist, &c.

Babtist miszeidt, misdoet, misloopt; hy kant niet wis doen.
Babtist is bitter Geus, en durft nochtans ook mis doen.

201. Barse Cent.

Cent lacht met die zyn beeldt van marmersteen laat maaken:
Hy wil naar 't leeven door geen beeldt van marmer blaaken.
Hy hoeft geen marmerbeeldt. waarom niet, vraagde Leen?
De burgers vinden Cent altydt van harde steen.

202. Kees geldtverquister.

Kees geldtverquister durft zich zelf een steêling noemen,
En 't is een boer, die hier van Slooten is geraakt.
Kees heeft gelyk dat hy zich steedeling durft roemen:
Want hy is door 's stadtsklok, door 't Recht, steêkindt gemaakt.

203. Hein T.

Hein lyt geen ezel, zeidt hy, op de Schoutooneelen.
Nochtans begeert hy dat men 't spel van hem zal speelen.
Is dat een ezel? neen: wat is het dan, vraagt Tjerk?
Wat zou het weezen; niet: 't slechts een ezels werk.

204. Klaas hadt zyn tydt verluidt, wierdt klokluier, &c.

Klaas heeft zyn geldt verluidt, en wordt 'er om gescheldt:
Nu dat hy luiër is verluidt hy 's Heeren geldt.

Verdient dit werk geen straf? wat zou de straf beduien?
Wie dat zyn geldt verluidt, Klaas windt nu geldt met luien.

205. Toen Mevrouw van Beverwaardt met de Eed. Eed. Heeren Burgermeesters in de Schouburg quam, verzelt van Mevrouwen Anna van Vlooswyk, en Katarina Witsen &c.

Vrouw Venus won de prys van Juno en Minerve,
Door drie bevalligheên: maar gy, o Beverwaardt!
Verwint in waardigheidt de glans van Venus verve',
Door twee godinnen van een loffelyker aart.
Vraagt gy: wat zyn 't voor twee die neevens my verschyne'?
De schrander' Anna en d'aanminnige Katryne.

206. Op de Schouwburg.

De Schouwburg is voor 't volk: want zy vertoont hen al
De zeekerheden van 't onzeekere Geval.

207. Joost brocht zyn vyandt door vergift om.

oost brocht zyn vyandt lest, door wreedt vergift, om 't leeven.
Hy wou vergeeven, om dat hy niet wou vergeeven.

208. Aan H.F.

Gy zyt een lierpoëet en schryft het treurspel wetten.
Zoo tergt een harders fluit de klank der hoftrompetten.
Uw les is overlast. de Kunst gedoogt geen pyn.
Het spel wil wel bepaalt, maar niet gedwongen zyn.

209. Aan L.D.F.

Gy hebt de Vegoos spel, zegt gy, zoo veel vermaakt
Dat hy 't niet kennen kan: maar dit wordt heel gewraakt.
Eerst was 't een zyde kleedt, nu is 't gelapt met laaken.
Is dat vermaaken? neen: dit houdt men voor mismaaken.

210. Matys Asseuradeur.

Matys verzeekert elk, en houdt zich zelf uit zorg;
Want hy verzeekert zich in 't hof te Kuilenborg:
Daar vloeit zyn huis van wyn, hier dryft de Beurs van traanen.
D'onzeekerheidt van 't weêr verzekert elk voor maanen.

211. Voorzichtige Joost.

Joost badt den Heer altydt dat hy hen zou bewaaren
Voor een quaadt wyf. nu is hy naar zyn wens gepaart:
Want als hy t'huis komt doet zy niet dan slaan en baaren,
Heeft hem den Heer dan niet voor een quaadt wyf bewaart?

212. Koen de snurker.

Nu Koen het leeger volgt, roemt hy zich zelver stout.
Is dit bewyzen? neen: 't is niet dan zotte kout.
Die 't leeger volgt is bloô, ja vol van bangigheeden.
Wie stout wil heeten moet het leeger teegens treeden.

213. Op d'Advokaat Zacharias.

Ik zal heel rondt gaan, zegt Zach'rias, als hy pleit.
Ey! gaat niet rondt, heeft Floor hier weeder op gezeidt;
Gaa slechts heel recht deur zee, zoo zult gy 't landt genaaken.
Wie dat heel rondt wil gaan zoekt niet aan 't endt te raaken.

214. Aart van Geurt.

Als Geurt zyn kleedt afveegt, is hy heel stil, zeidt Zeeger.
Geurt veegt nooit drekhuis schoon, en 't is een stille veeger.

215. Zinnelykheidt van Prent.

Prent kan geen kleedt, zeidt hy, dan 't wollekleedt behaagen;
En 't hoort zoo: want een schaap past niet dan wol te draagen.

216. Aan Tacitus.

Gy lastert Nero, om dat hy 't toneel versiert;
En looft August', om dat hy 't volk wurp voor 't gediert.
Dat lof zal hem veel meer dan Nero 't lastren schennen.
De Vorsten staan ten doel van afgerechte pennen.

217. Saare en Nel.

Nel zal niet kindren: want zy is te oudt, zeidt Saare.
Dat liegt gy, zeide Nel, en heeft hier op gewet.
Mit trouwde Nel een knecht van tweemaal zeeven jaare'.
Quam Nel toen d'eerste nacht niet in het kindre bedt?

218. Toen den Eed. Heer Jakob Westerbaan, Ridder, Heer van Brandtwyk, Gyblandt &c. zyn Gedichten aan my vereerde.

Hoe zal ik Brandtwyk best bedanken voor zyn blaadren?
Is 't ook met vaarzen? neen: ik ben te dier verplicht.
Poëeten hoort men niet dan met lauwrier te naadren.
Een Glazemaakers rym heeft by geen Ridders dicht.
Ik dank van Brandtwyk voor zyn boek vol braave klanken.
De Dichters danken: want zy dichten slechts voor danken.

219. Aan Pasquyn de Pasquillemaaker.

Pasquyn, gy volgt Pasquyn die Roomlus Stadt bewaart;
Want gy durft al zoo fel als hy met steekdicht woede:
Maar in een ding zyt gy heel ongelyk van aart.
Hy lastert niet dan quaân, gy schryft heel quaadt van goede'.

220. Rut de schilder en zyn wyf.

Rut hadt Sint Teunis beeldt geschildert naar het leeven:
Maar Pieter schilderde het wyf van Rut hier by.
Wat reeden hebben Piet tot dit bedryf gedreeven?
Sint Teunis heeft altydt een varken aan zyn zy.

221. Koen en zyn Vaader.

Koen klaagde dat zyn vaâr heel haastigh quam om 't leeven,
Maar door een zinking die hem aanquam op zyn krop.
En 't is gelyk hy klaagt. hoe deedt ze hem dan sneeven?
Hy glipten van een leer, en zonk juist in een strop.

222. Achtbaarheidt van Koert.

Koert acht zich 't hooft van 't wyf; 't wyf set hem hoorens op.
Mach 't Koert beletten? neen: zy kroont haar eigen kop.

223. Op zilver.

Waarom is 't zilver bleek? het vreest voor 's vyandts laagen:
Want die de geldtzucht heeft durft 't allerwreedtste waagen.

224. Op Rut.

Rut is geschildert als een zot: maar zonder bel.
't Peneel is kunstigh: want het beeldt gelykt hem wel.

225. Schurfde schaapen blaaten het meest.

Het Schouburgspel, zeidt Joost, komt van den helsche geest;
En zelf leert hy een rol daar weeuw' en wees voor vreest.
Hy maakt de ruime markt en beurzen tot tooneelen.
Vraagt gy: waarom? om 't spel van bankerot te speelen.

226. Aan D.H N.

Gy scheldt het dansen, en weleer was 't goet bedryf.
Bestraft gy 't om uw ampt? of zyt gy nu te styf?
Verbiê banket en wyn; neen: 't zou uw lust beletten:
Want gy zyt graagh naar wyn, uw wyf naar hofbanketten.

227. Onder de regeering van KromweI wierden eenge boeken verbrandt.

Dus plagh de Paus, in 't eerst, de boeken te verslenschen:
Daar na, o gruwelen! verbranden hy de menschen.

Hier vreest men 't zelfde quaad. 't verschil is slechts in 't kleedt.
Wie hier aan twyfelt, ziet op 't sterven van Serveet.

228. Koen en Joost.

Koen pist aan Joost, zeidt hy, en 't zal ook zelde missen.
Waarom? Joost lydt het dat de honden aan hem pissen.

229. Dronke Piet,

Piet drinkt op zondagh zich heel zadt, zeidt hy, aan wyn.
Viert hy de zondagh zoo? zoo zal 't zyn zondtdagh zyn.

230. Aan M.

Gy kunt niet ongedoopt in uw gemeente raaken:
Maar gy komt ongedoopt, zegt gy, in 's hemels daaken.
Wie dat dan morssigh is blyf ver van Mennoos wyk:
Hy achtze klaarder dan de zaal van 't hemelryk.

231. Toen Amintas van Laura een hart van suiker gekreegen hadt.

Daar is myn hart, zegt gy. o liefelyke loogen!
Nooit waar ik daar myn oor de waarheidt zoo beviel.
Zoo veer als d'alssem wykt voor Junoos nektartoogen,
Zoo wykt dit hart voor 't uw: maar 't hart daar ik voor kniel,
Wordt weêr verwonnen door uw mondt die my doet branden.
De lippen van een vrouw zyn zoete minnebanden.

232. Op seeker boekkamer.

Hier ziet men overal veel schoone boeken staan.
Schoon zynze; wantze zyn noch nimmer op gedaan.
Maar d'eigenaar is vuil. wat maakt hem dan tot schanden?
Onuitgeleeze blaân in uitgeleeze banden.

233. Kees krankhooft.

Kees krankhooft is onlangs tot Dolhuisvaâr geraakt:
Dit gaat hy, door zyn pen, aan alle menschen uiten.

Kees, weet gy waarom 't Recht u vaâr van 't Dolhuis maakt?
Om dat men u bywyl gemaklyk op zal sluiten.

234. Een Stoof spreekt:

Wie ziet en zwygt, wordt hoogh geroemt in alle steên.
Ik zie dat niemant zie, en weet myn mondt te houwen.
Noch poogt men my het hooft aan pletteren te treên.
Waarom? uit vrees dat ik de meeste vuil zal schouwen.

235. Toen zeeker Zweedts Heer, t'Amsterdam in 't Stadthuis, de Werreldt vertoont wierdt.

De Werreldt lilt van angst nu haar de Zweedt komt naaken:
Zy vreest voor moord, en roof, verkrachten, krygh en blaaken,
Toont gy een Zweedt all' d'aardt? gy hoort het te verbiên.
Men moet geen dief zyn huis noch schatten laaten zien.

236. Toen den Heer van Keyberg, zeekere key in 't veldt gebrocht hadt.

Den Heer van Keyberg heeft deez' Key in 't veldt gebrocht:
Dies is 't geen wonder dat hem 't volk hier voor gelooft heeft.
Waarom heeft hy de key zoo ruim een plaats gezocht?
Het is de moeder van de key die hy in 't hooft heeft.

237. Aan A.F.

Gy trouwt, zegt gy, geen Griet; gy hoort geen Griet te vreezen:
In Vrieslandt wil elk man heel graagh een Grietman weezen.

238. Aan F.H.

Klaar houdt veel van haar zoon, zeidt zy; ja uit de kerf.
En 't blykt: want zy onthoudt haar zoon zyn vaaders erf.

239. Aan Jan de guit.

De boeveklok hoort u zegt gy, en 't is geen jok.
Want hoortze u, zoo is 't een rechte boeveklok.

240. Verwaande Koen.

Koen deedt het volk, roemt hy, lang naar zyn spel verlangen.
Het volk verlangde noch, toen 't lang was aangevangen:
Ja toen 't meest uit was wou 't verlangen noch niet vliên.
Waarom? 't verlangden om iet goedts in 't spel te zien.

241. Godt en goudt.

Een letter is 't verschil van Godt en goudt, zeidt Knyf.
Godt heeft 'er niet dan vier, en 't woordt van goudt wel vyf.
De menschen zien op 't meest. o goddelooze zinnen!
Is 't dan ook vreemt dat veel het goudt voor Godt beminnen ?

242. Afkomst van Frank.

Frank roemt zyn afkomst oudt; en 't kan voor 't oudtste gaan.
Waarom? zyn afkomst heeft lang in 's Schoutsboek gestaan.

243. Aan den Eed. Heer P. K. Hooft, Ridder, Drost van Muide, Baljou van Goilandt &c. toen hy zyn Neederlandtsche historien geschreeven hadt.

Uw hooft, o Hooft! was zwaar, hoord' ik u lest verklaaren.
Nu is uw hooft, ik zie 't, verlost van zwaarigheidt.
Wie dat bezwangert is raakt endelyk aan 't baaren.
Uw boek komt niet in 't licht door godt Vulkaans beleit,
Als Pallas uit Jupyn: maar door de hulp der pennen.
De kindren van het Hooft zyn licht aan 't schrift te kennen.

244. Verspeelt is verspilt.

Wie dat zyn geldt verspeelt behoudt niet voor zyn darm.
Verspeelt komt van verspilt: wie dat verspilt wordt arm.
Vraagt gy hoe dat men 't geldt verspillen kan men troeven?
Men handelt 'er altydt met heeren, hoeren, boeven.

245. Aan Koert een lompige rymer.

Ik raap mijn dicht, zegt gy, 'k ontkent: maar is 't genoomen
En kunstigh; Koert, zoo is 't niet uit uw boek gekoomen.

246. Tryn de sluikhoer.

Hans schildert Tryn gelyk een hoer, en heeft geen blyken.
Hans treft nooit vrouvolk wel: maar Tryn heeft hy doen lyken.

247. Hovaardige Knier.

Knier boeit zich zelf met goudt om 't hooft, om hals en handen.
Een goude boeien klemt veel meer dan yzre banden.
Want d'yzre krygt men licht door dwang van tierany.
Geen slaafser boeiens dan in klem van hoverdy.

248. Aan F.G.

Wie stout durft vechten wordt voor vol van moedt verbreit:
Maar al wat moedigh heet is enkle dolligheidt.

249. Fop en zyn lichte wijf.

Fop slaat geen verken, om dat hy het spekvleis haat.
Hoe komt dan dat hy Giert, zyn wyf, zoo dikwyls slaat?

250. Gierige Kees.

Kees wou, om dat de kost veel kost, niet langer leeven;
Maar toen hy docht: men sterft niet zonder geest te geeven,
Bondt hy zyn keelgat toe. waarom gedoodt door touw?
Om dat hy zonder geest te geeven sterven wou.

251. Onderscheidt van bankerotten.

Veel vaaren bankerot, als 't weer hun goedt doet blyven.
Jan heeft zyn geldt verspeelt door kaartbladt, steen en schyven;
Ia hy verspeelde lest zyn huis en eigen beeldt.
Wie bankerot vaart, Jan is bankerot gespeelt.

252. Zeeker oudt vryer, die lange lubben pleeg te dragen.

Tys heeft tot trouwen, noch tot min, zegt hy, geen geest;
Maar 't is niet vreemt: want Tys is lang gelubt geweest.

253. Botte kryn.

Een die geen brein heeft is halfzaaligh, zegt gy, Kryn:
Zoo zult gy, schoon gy nooit in kerk komt, zaaligh zyn.

254. Jas sturf op de wegh naar 't Spaa.

Jas trok onlangs naar 't Spaa, om weeder te geneezen.
Hy rende vroeg en spa, om aan het Spaa te weezen:
Maar eer hy 't Spaa genaakt, quam hem de doodt te naa.
Hy reisde naar het Spaa, en quam die reis te spaa.

255. Naam van Parys

Parys ontfangt zyn naam van Paradys, zeidt Leen.
't Is zeker: want Parys is 't Paradys der steên.
Gy mist. Parys, dunkt my, schynt Paris 't naast' te raaken.
't Heeft slechts verschil in d'Y: maar geen verschil in 't schaaken.

256. Marmerkoelvat van den E. Heer Erasmus Scharlaaken, &c. Aan Anna van Erkel, zyn huisvrouw.

Uw koelvat wordt gevat van koele meereminnen;
Veel scheepen zyn door haar gezang in zee gestrandt:
Maar wie haar wyn genaakt, lydt schipbreuk op het landt.
De wyn is machtigh om de herssens t'overwinnen.
Wie voor zyn geesten vreest heeft nooit genoegh gevreest.
Gy lacht, en zegt; de wyn verstarkt de zwakke geest:
't Is waar: maar overvloedt doet schrandre herssens dwaalen
Wie wys wil blyven moet de gulzigheidt bepaalen.

257. Gees en haar dronke man.

Gees is een zwakke vrouw, daar alleding aan schort.
Zy quam nooit uit de kraam, of z'is weer ingestort.
Haar man, die haar bemint, schynt andre ziekt' te schorten:
Want hy kraamt nimmer, en men ziet hem staâgh instorten.

258. De Koning van Angolen door zyn bastert neef verraaden &c.

Angoolen is verraân door een vervloekt gebroedt.
Wie veiligh heersen wil verbant zyn bastertbloedt.
Een nodigh quaadt beschermt de Vorsten voor iets quaaders.
De Staatzucht maakt bywyl het bastertbloedt verraaders.

259. Giert was met het kint en wist'er geen vaader &c.

Giert gaat niet naar 't landt, zeidt zy, en 't is ook waar.
Zy kon niet licht heen gaan: want Giert bevindt zich zwaar.

260. Nel en spytige Tryn.

Nel gaat haar gal af door een drank, zeidt dokter Bondt:
Maar Tryn is galligh en zy loostze deur haar mondt.

261. Giel vuilbek.

Giel stort zijn vuilnis in geen schuit, laat hy zich hooren.
Waar dan? hy stort het uit zyn mondt in yders ooren.

262. Gulzige Cent.

Cent houdt de Paasdagh voor zijn dagh; maar 't is vermeeten.
Of zoo 't zyn dagh is, zoo zal 't best een hondtsdagh heeten.

263. Rem kleedt zich al rymende.

Rem rymt, als hy zich kleedt, om niet lang leeg te weezen.
't Zou beeter zyn dat hy zijn Vaader ons wou leezen:
Zoo kleeden hy zijn ziel gelyk hy 't lichaam kleedt.
Hy kleedt zich ongerymt die Godt door 't rym vergeet.

264. Elk zyn keur.

Deez' diamant heeft Floor voor duizentpondt gekocht.
Wat is 't? een stukje glas daar glans in wordt gebrocht.
Floor wou veel liever doodt, zeidt hy, dan zonder steen zyn.
Dat zotheidt ziekte was het gasthuis zou te kleen zyn.

265. Metaale bussen in de zaal van den E. Heer Hans Bontemantel, Scheepen en Raadt t'Amsterdam.

Hier is 't geschut gereedt om kruidt en loodt te braaken.
Waar toe dit oorlogstuig? 't is vreed' in Neederlandt.
Wie niet verrast wil zyn moet in de vreede waaken.
Het zwaardt is in de scheê, en 't harnas aan de wandt;
Niet om te pronken; neen: maar om gereedt te houwen.
Gedwonge vrindtschap moet men niet te veel betrouwen.

266. Elk moet zich zelf kennen.

Rut kleet zich naar de tydt, en 't is heel wel verzint.
't Bevaare bootsvolk maakt de zeilen naar de wint.
Ik min het warmendt kleedt, spyt koudt en heete vlaagen.
Het dier moet luy zyn dat zyn wol niet zoekt te draagen.

267. Kupide een blindt kint.

Kupid' wordt als een kindt dat blindt is afgemaalt.
Waarom? om dat een kindt dat blindt is lichtlyk dwaalt.
Dies is 't niet vreemt, dat die hem volgen 't spoor verliezen.
De minnaars zyn meest kindts, en blindt in hun verkiezen.

268. Het noodigste hoort voor te gaan.

Tjerk heeft van als, zeidt hy: maar 't best schynt hem t'ontbreeken:
Wat of dat is? een tong om waarheidt meê te spreeken.

269. Alleding wil niet gezeidt zyn.

Ik zeg niet dat gy deugdt, noch dat gy niet veel stuit.
Uw man, dit zeg ik, broeit een anders eiren uit.

270. Aan G.N.

Al wat ik rym, zegt gy, moet ik van andre weeten.
Ik rym, en 't is ook waar, dat gy uw moeder smyt.
Ik rym dat gy weleer in 't tuchthuis hebt gezeeten.
Ik rym dat gy uw Vaâr zyn bankerot verwyt.
Zulk rymstof raap ik: want dit is al lang gescheeven.
Wie dat de waarheidt raapt heeft kleene zondt bedreeven.

271. Michiel en Jan.

Michiel, gy zyt, zeidt Jan, een dol en dronke gek;
Ja een Selenus die ik t'huis droegh op myn nek.
Wat dier dat gy dan zyt behoef ik niet te vraagen.
Waarom? Selenus laat zich van een ezel draagen.

272. Aan Niklaas &c.

Niklaas, gy vraagt my of ik noch al vaarzen maak.
De leedigheidt, dunkt my, is een vervloekte zaak.
De lust bestelt my stof, of 't brein zou heel verwoesten.
Als 't gladde yzer rust begint het heel te roesten.

273. De Huisvrouw van Mel voor Pallas geschildert.

Mel zeidt, zyn huisvrouw hoeft voor Pallas niet te wyken.
Stondt hy hier by, dunkt my, dan zou zy 't best gelyken.
Waarom dan best? ey zeg: dit bidt ik u Mary.
Om dat vrouw Pallas meest een Uil heeft aan haar zy.

274. Op G.F. van M.

De maaker en dit spel zyn eens in grillen, ja
Zyn rijm is als zyn gang, ook styf van Podagra.

Van Podagra? gy mist: dat wordt niet wel getrokken.
Is 't rym gelyk zyn gang? zoo is het styf van pokken.

275. Aan den E. Heer M^r^. Kornelis de Vries, Geheimschryver t'Amsterdam.

Wie dat naar eerdicht staat, is vol verwaande driften.
Een loffeyk bedryf wordt door zich zelf verbreit.
Ik hoor niet liever dan 't geraas der lasterschriften.
Al waar 't Geluk verschynt, verschynt de Nydigheidt.
Wel leeven leevert stof aan bits' en bittre pennen.
De lauwren houden stant schoon 't onweer blixems baart.
De Nydt is vinnigh: maar te zwak om d'eer te schennen.
Zoo wordt men door de Nydt de werreldt deur vermaart.
Dit spook verwekt my nooit, door lasteren, tot tooren.
't Bemindt Geluk en Nydt zyn in een uur gebooren.

276. Kryn goedthals.

't Schaapscheeren zal eerlang beginnen, zegt gy Kryn.
Is 't zeeker? zoo zult gy het eerst geschooren zyn.

277. 't Wapen van Maarseveen is een wildt zwyn.

Voert Maarseveen een zwyn, zeidt Lou, dat kan niet gaan:
Maar zoo 't een ezel voert, zoo zal 'er Lou in staan.

278. Schryfpen.

Eerst vloog ik deur de lucht: nu vlieg ik langs papieren.
Ik vlieg het veerst' en wydtst' nu andre my bestieren.

279. Aan G.O.

Nooit moet men quaadt, zegt gy, van Gys die doodt is spreeken.
Waarom durft gy dan staâgh van Judas 't quaadtste preeken
Heeft hy zyn Heer verkocht? deez' heeft zyn heer verraân.
De schelmen moeten staâgh ten doel der tongen staan.

280. Arme hovaardigheidt.

Ik wordt omringt, zeidt Hans, van allerleie luiden.
Men volgt my oost en west, van 't noorden tot in 't zuiden.
Myn eersleep tergt het hof: maar wat zeidt Harmen Trek?
De raave volgt een kreng: de vlieg een menschedrek.

281. Bittere Flip.

Flip braakt gestaadigh gal: wat of hy dan in 't zin heeft?
Een vat, gelijk gy weet, geeft uit wat dat het in heeft.
Nochtans roemt hy zich zoet, en houdt het ook voor wis.
Wie alssem zoog, weet niet dat galdrank bitter is.

282. Toen Henriette, Koningin van Engelandt, Amsterdam met Vertooningen vereert wierdt.

Verander uw tooneel, de Koningin is 't zat:
Of oon haar meester Pijm gekeetent op een radt.
Door zulk een spel zult gy haar wraak, door d'oogen, laave',
Het vlees der schelmen past tot aas van krey en raave.

283. Toen den Eed. Heer Burgermeester Hendrik Spiegel, t'Amsterdam dier tydt voorzittendt Burgermeester, Mevrouw de Princes Doüariere van Oranje geleide.

Hier ziet men Spiegel by de moeder van Nassouwe:
Die hy als voorst' der vier deur Amsterdam geleit.
Op zulk een grondtstyl durft de Stadt haar voorrecht bouwen.
Niet staat 'er vaster dan een loffelijk beleit.
Wie voor zich zelver zorgt, hy zorgt voor d'onderzaaten.
Een die 't gemeen bewaakt versterkt de kracht der Staaten.

284. Aan Adriaan F. toen Cent zyn fakkel gestoolen hadt.

Cent stal uw fakkel: maar zyn stoutheidt schynt te duiken.
Waarom? hy durftze niet by daagh op straat gebruiken.

285. Onbeleefde Niklaas.

Niklaas is hardt van kop en taay van vel, zeidt Luit.
Wat is hy dan? een bok: maar in een buffels huidt.

286. Aan T.H.

Wie dat Godt help u zeidt, zegt gy, heeft zondt bedreeven.
En 't is ook zondt: want die dit zeidt zoekt niet te geeven.

287. Aan S.J.

'k Zat op een ezel, laat gy door uw aarswis weeten.
Gy schryft, gelyk men zegt niet zoet: maar zot van aart.
Het zou een ezel zyn hadt ik op u gezeeten:
Want gy zyt, als gy rydt, een ezel op een paardt.
Ik zeg niet dat uw wyf in 't Spinhuis wierdt gedreeven.
Ik zeg niet dan dat gy van 't Y gebannen zyt:
Gy hadt, om geldt, voor 't hof en teegens 't hof geschreeven.
Geen zwaardt hadt macht op u, riept gy, in deeze stryt;
En 't is de waarheidt: vraagt gy my naar wisse blijken?
Een buffel heeft een huidt die voor geen zwaardt zal wyken.

288. Aan M. de plaatsnyer, toen hy Meester S.G. zou snyen.

Nu gy u needer zet om lossebol te raaken,
Zoo mydt zijn voorhooft wat, of 't beeldt wordt niet volsneên.
Gy zult 'er 't yzer, dat nu scharp is, stomp op maaken.
Waarom? in 't voorhooft leit een harde keizelsteen.

289. Alleding heeft zyn waarom.

Filips verzeekert al zyn scheepen; zelf zyn lyf;
Ja hy verzeekert ook zyn huizen: maar zijn wyf
Verzeekert hy noch niet voor 't rooven van de Doodt.
Waarom toch? zy is oudt, ja leelyk, doof en snoodt,

290. Kettery is haatelyk.

Nu d'eene Kerk hier d'aâr beticht met kettery,
Zal 't beeter zyn, zeidt Leen, dat ik die zondt vermy.
Hy deedt ook zoo hy zey. waar liet hy dat aan merken?
Hy bleef, om niet verdoemt te zyn, uit alle kerken.

291. Aan H.G.

Uw vaarzen, zegt gy, dat op vaste voeten staan.
't Is waar: want dieze leest bevindtze stram in 't gaan.

292. N. spreekt:

Ik wierdt door kleene groot, nu weêr door groote kleen.
De rijke vechten niet. de moedt is by 't gemeen.

293. Aan J. van Vondel, toen hy my vraagde of ik de Bruidegom zou zyn &c.

Ik zoek myn eenigh kindt geen stiefmoêr op te dringen;
Ik weet van Junoos wrok: want Herkles groot van moedt,
Kon twaalef monsters, maar geen enkle stiefmoêr dwingen.
Een booze stiefmoêr mint niet dan haar eigen bloedt.
Myn zucht tot kindt en kunst gedoogt geen twist om 't streelen.
Het tweede huwlyk baart vervloekte huiskrakkeelen.

294. Op Mercelis van H.

Mercelis schat zyn hooft op duizentpondt aan geldt;
En 't is 't ook waardigh: want 't is lang op prys gestelt.
Waarom? om dat hy 't Landt door raaden wou verraaden.
Veel schat men om hun deugdt: deez' om zyn booze daaden.

295. Aan E.O.

Enkhuizen roem niet meer op 't munten van uw geldt;
Het Y slaat beeter munt, schoon 't nimmer stempel stelt:

Dies zeg niet dat het staan aan u alleen vergunt is.
't Is zeeker dat aan 't Y, zeidt elk, de rechte munt is.

296. Aan zeekere P. die zich niet wou laaten schilderen.

Gy wilt niet afgebeeldt, 't is, zegt gy, hooverdy.
Een die zyn Heer bevecht, is daar iet needrigs by?
Gy zoekt door 't weigeren uw roem in top te trekken.
De kap kan 't lichaam, maar geen hooverdy bedekken.

297. Floor loskop.

Floor heet de Dichters zot, en 't blykt aan hun bedryven.
Waarom? om dat zy Floor zyn zotheidt niet beschryven.

298. Flip schilderde veel tydts struikroovers &c.

In rooveryen, op 't panneel, toont Flip zyn geest;
Maar 't is niet vreemt: zyn vaâr is Lombardier geweest.

299. Hein vocht met zyn zuster.

Hein beet zyn zuster in haar arm, tot schrik van 't huis:
Hy heeft haar vleeselyk bekent, en bleef noch kuis.

300. Toen Jellis brandtstichter in de boskruidtmeulen quam.

Staa, Jellis, staa, ey! staa, begeef u niet by 't kruidt.
Uw boezem is vol vuur. daar 't vuur is wil 't ook uit:
Dat toont gy door uw handt, die dorp en stadt deedt blaaken.
Brandtstichters moeten 't kruidt niet al te dicht genaaken.

301. Aan T.K.

Gy vloekt, om dat ik 't beeldt van Christus stel veur 't bedt.
Gy toont een Venus beeldt, een hoer die u besmet.

Het myn verwekt tot deugdt, het uw tot geile minne.
Wat d'oogen eerst ontmoet kan ons gemoedt verwinne'.

302. Aan D.W.

De ziel die slaapt, zegt gy, als zy het lyf begeeft.
't Is loogen: maar de uw die slaapt nu zy noch leeft.

303. Ryk.

Als Ryk iet pryzen wil blyft hy 'er staagh in steeken.
Waarom? om dat hy niet dan quaalyk leerde spreeken.

304. Jakobus, Koning van Engelandt, Schotlandt, Ierlandt &c.

Elisbets sterven hulp Mariaas zoon aan 't stygen.
Hy heeft zyn troon bekleedt tot heil van d'onderzaat.
Zyn groote gaaven deên Augustus roem verzwygen.
Hy stutten 't algemeen door wakkerheidt en raadt.
Hy hitst' nooit krygsvolk aan in buur, noch eigen Ryken.
Een Vorst die wys is poogt het vuur des krygs t'ontwyken.

305. Aan zeekere oproerige P. die geen snaarspel, noch orgel in de kerk wou hebben.

Toen Sauwel toornigh wierdt, deedt hem het spel bedaaren:
Maar gy wordt toornigh door het spel van pyp en snaaren.
Verkeerde Sauwel geeft de reeden toch gehoor.
Wie alle hulp ontzeidt daar is het Dolhuis voor.

306. Op Vianen.

Vianen lacht wanneer de Beurs aan d'Amstel schreit.
De zeestorm is het veldt daar zy haar vrucht af meit.
De doodtslagh van het volk doet haar in weelde leeven.
Veel worden door de val van anderen verheeven.

307. Koning, of Tiran.

Een Koning heeten eerst Tiran by 't volk en Raadt.
Nu is 't een andre naam: maar 't blyft het zelfde quaadt.

308. Goudtgewicht.

De Goudtgewicht ontdekt de dievery van 't goudt.
Zy eist geen bloedt; maar geldt: men paait haar als de Schout.

309. Niet om snel: maar om wel.

Marinus rymt heel draa, laat hy aan yder weeten;
En 't is de waarheidt: maar het is weêr draa vergeeten.
Piet rijmt heel traagh, zeidt hy; en 't valt hem vry wat bang:
Maar herfstoost rot niet licht. wat langzaam groeit duurt lang.

310. Eikeboom.

Een eikeboom houdt stant: haar telgen zwaar van hout,
Bestellen 's winters warmt', en in de zoomer koudt.
Het bladt belet de zon. de vlam kan 't bloedt ontsteeken.
Wie d'eik wil roemen, moet haar roem tot tweemaal spreeken.

311. Scheele Gees.

Gees scheeloog is een wyf dat niet veel neering maakt.
Zy weet nochtans, zeidt elk, wel met de bek te speelen.
Waarom wordt scheele Gees van alleman gewraakt?
Om dat zy 't scheel, met al wie geldt biedt, zoekt te deelen.

312. In de tuin van den Heer Jean de la Fontaine, in 't gezelschap van vyf Mariaas, aan Juffrou Maria Kuisten, zyn huisvrouw.

Hoe! vyf Mariaas in een huis?
Men vondt 'er niet dan drie by 't kruis:
Wat zyn de reên? ey laatze weeten!
Daar was te vasten, hier te eeten.

313. Vuile Neel.

Neel kreegh lest slaagen van een Christen, zeide Saar;
Nu woont zy by een Joodt: hier heeft zy geen gevaar.

Waarom heeft zy geen quaadt van Jooden te verwachten.
Om dat het Joodsche volk geen verkensvlees moet slachten.

314. Gierige Louw de Printafzetter.

Louw zet veel Printen af, zeidt hy, en zonder smetten.
't Is waar: maar Louw is best in menschen af te zetten.

315. Mees aan Jan.

Al die de Beurs betreên, zyn dat niet van de vroomen?
Ik weet niet: maar ik weet dat zy voor koopluy koomen.

316. Venus, of Veen is.

Vrou Venus meen ik dat Vrouveen is, naar ons landt:
Want Venus weet men, als al wat dat veen is, brandt.

317. Martyn en Piet Visch, twee zottebollen.

Men hoort Martyn en Piet altydt naar visschen heeten.
Wat dunkt u van deez' twee? dat zou ik gaaring weeten.
Martyn is bot, om dat hy zulk een plattert is.
Maar Piet, zyn volle neef dat is een botter visch.

318. Toen K.G. Regent van 't Spinhuis wierdt.

Krijn Ritsaart is tot in zijn hart verblijdt, zeidt Jan:
Want hy komt op de trap van Spinhuis-vaâr te stijgen.
Heeft hy hier zin in? ja. wat reeden heeft hy dan?
Om dat hy nu zijn keur van hoeren hoopt te krijgen.

319. Jas de Schuitevoerder.

Jas zeilt, noch stuurt: maar roeit, waar dat hy met zyn schuit vaart.
Hy vaart door 't roeien wel, gelyk hy zelver melt.

Een ander man wordt arm, wanneer hy achter uit vaart:
Maar Jas vaart achter uit, en wordt heel rijk van geldt.

320. Amintas aan Laura, toen hy haar onverhoedts in 't oog raakte, &c.

Strak heb ik vuur, zegt gy uit uw gezicht geklonken.
Dat is geen wonder want uw oogen zyn vol vonken;
Ja vonken daar gy 't hart uit deeze borst door trekt:
En zelver zyt gy koudt. vraagt Laura naar de reeden?
Uw hart is staâgh met twee sneeuwbergen overdekt:
Maar waaren 't bergen van wit marmer, als uw leeden,
Dan zoum' 'er vuur uit aan dat Venus vuuren tart.
Wie vuur in d'oogen heeft vereist ook vuur in 't hart.

321. Hermanus eerst Barbier nu een waardt.

Hermanus de Barbier is nu een Waardt geworde'.
Is dat niet schandelyk? in 't minste niet, zeidt Jorde;
Barbier en Waardt verscheelt: maar 't werk heeft niet veel keurs.
Eerst schoor hy 't volk het hooft, nu scheert hy hen de beurs.

322. Giel aan Flip.

De Nyl eert beesten, zoo Matys aan yder zweert.
Giel, komt Matijs hier eens, hy wordt dan ook geëert.

323. Op zeekre stiefmoêr.

De naam van stiefmoêr schijnt uit styfmoêr eerst t'ontstaan.
Waarom? wie stiefmoêr is betoont zich styf in 't slaan.

324. Aan den Eed. Gestr. Heer Joan Huidekooper van Maarseveen, &c. Ridder, nu Scheepen t'Amsterdam.

Gy noodt my in het veldt om 't veldthoen te verschalken,
En haas te jaagen, die gy endlyk achterhaalt:
Ik volg noch vlugge hondt, noch scherpgebekte valken.
Al waar men zweet voor geeft wordt veel te dier betaalt.
Ik leen mijn voeten niet om naar het wildt te loopen:

Zoo zyn mijn vaarzen niet verleegen om een voet.
Een voeteloos gedicht heeft nooit op roem te hoopen.
Ik zoek het schuwe wildt, dat gy in 't veldt op doet,
Te vangen op uw disch, en makkelyk te eeren.
Wie in de schootel jaagt, zal vangen en niet zweeten.

325. Jool de geldtverquister, &c.

Jool leert boekhouden, om naar Indiën te vaaren:
Want hy verteert, aan landt, zyn geldt in Bacchus waaren.
Ik weet hem beeter raadt: boekhouden is om zunst.
Jool leert geldt houden: want dat is de rijkste kunst.

326. K. Veering en Lukas.

Waarom draagt Tryn altydt twee maanen, vraagden Veering?
All' uithangborden zyn, zeidt Lukas, naar de neering.
Zy hangt twee maanen uit. kunt gy dit niet verstaan?
Tryn wisselt meer van man dan 't lichaam van de maan.

327. Geurt en Goosen.

De doodt zal zich niet licht, zeidt Geurt, by guits begeeven.
Geurt, zoo dat zeeker is, zoo zult gy noch lang leeven.

328. Beeldt van de Liefde spreekt:

Elk mint my; ja 't is vreemt dat ik noch niet geschaakt ben;
Niet om myn deugdt: maar om dat ik van goudt gemaakt ben.

329. Op 't springen van de Kruidttooren tot Delft.

De Stadt spreekt:

Twee Donderdaagen heb ik in een week gekreegen.
Mijn Maandagh wierdt, o ramp! mijn tweede Donderdagh.
Is 't zeegen als men wint? dit 's een vervloekte zeegen:
Want deeze kreeg haar naam door eene donderslag.
Wie 't hoort verschrikt en schreit: wilt gy de reeden weeten?

De donder heeft my op dien dagh ter aardt gesmeeten.

330. Koen de nachtlooper.

Koen komt by nacht op straat, zeidt hy, en weet te zien.
Dat hoort zoo: want een uil weet best by nacht te vliên.

331. Toen Mardijk d'eerstemaal overging. Aan Jan Heimensz. Koek Krijgsbouwmeester, &c.

Ik heet Mardijk, en dat ik mar in 't overgaan:
Hier by Marsdyk, om dat ik als een Mars durf kampen.
Die my geboeit heeft draagt bebloede lauwerblaân;
Wie roem door zeege krijgt, ik krijgh myn roem door rampen.

332. Grel de reederyker.

Grel speelde voor Suzan: maar hy heeft, zeidt Vermoer,
Meer naar een lichte vrouw dan naar Suzan geleeken.
Hoe quam het by dat hy de schijn hadt van een hoer?
Grel hadt zich in het kleedt van Neel zijn wyf gesteeken.

333. Aan zeekre Augustiner munnik, &c.

Leert Augustinus bend', deez' is voor Godt gebooren,
En die voor Lucifar? dat heb ik nooit doen hooren.
Zoo gy dat leert, zoo is uw leer om 't quaadt te voên.
Godt wil al wie hem wil: zijn rijk is voor de goên.

334. Toen de Zweeden Funen verovert hadden, &c.

De Funnen, zegt men, dat de grootste dronkers zijn:
Maar dronken zy, door 't zwaart, het Zweetsche bloet voor wijn,
Dan was 't een heldendronk, die loffelyk zou klinken.
Dat 's op gezondtheidt van zijn landt en Koning drinken.

335. Aan zeekere Stadt in &c.

Uw krygsvolk kost te veel om 't kussen te behoên.
Geeft 't preekers rot de helft, zoo hebt gy 't niet van doen.

Zoo zal het graauw 't bedrijf'van 't Raadthuis nimmer haaten.
Wanneer de preekstoel wil behoeft men geen soldaaten.

336. G. Geest Kapitein.

't Zwaardt is my aan de zy gewossen, zeidt van Geest.
Hy liegt niet: want het is nooit van zijn zy geweest.

337. Nijdige zijn ongelukkigh.

Rut gy benijdt elkeen: maar gy zijt niet benijdt.
Hoe komt dat? om dat gy dat luk niet waardigh zijt.

338. Aan D.V.E.N.

Hy heeft heel stout geweest, die eerst in zee dorst gaan.
Noch stouter die op zee zijn vyandt niet durft slaan;
Want zulk een durft zijn eedt, in spijt der galg, verpletten:
Noch stouter die 't niet straft: want deez' breekt eedt en wetten.

339. Voor N. van G. op zeekere wonderdaaden.

Gy acht de wonderen, die ik hier zie, voor doof.
De Bijbelwonderen zijn niet dan door 't geloof.
Het weeten komt door 't zien. 't gelooven slechts door 't hooren.
De waarheidt vindt men eer door d'oogen dan door d'ooren.

340. Aan Katrijn van G.

Gy wilt dat ik heel kort, heel scherp en waar zal schrijven.
Katrijn begeert gy dat! zoo luister hier eens naar:
Gy zijt heel boos, heel licht en vals in uw bedrijven.
Dit is heel kort, heel scherp, en daar by ook heel waar.

341. Trouwelooze Trijnsnaps.

Hadt ik Trynsnaps van goudt, ik zou 'er geldt van slaan.
Wat voordeel zou 't u doen? het zou niet moogen gaan.
Het goudt van Trijn zou 't oog geen goede proef beschaffen.
Met recht zou 't Recht u voor een valschemunter straffen.

342. Aan W.D.S.S.

Mel heeft all' d'aardt deurreist. wat brengt hy meê aan 't Y?
De Fransche korselheidt, en Spaansche snurkery:
Maar 't Italjaans bedrogh heeft hy niet willen eeren.
Waarom? hy was te bot om deeze kunst te leeren.

343. Aan N.G.

De hemel staat, zegt gy, en 't aardtrijk dreit 'er binnen.
Hier dreit iet, ik beken 't: maar 't zijn uw losse zinnen.
Noch dreit 'er meer dan 't brein: begeert gy recht bescheit?
Uw vaader is om schuldt uit Amsterdam gedreit.

344. Aan P. Luw.

Ik weet wel met de hondt te huilen, zegt gy Luw;
Maar 't is een loogen: want ik huilden nooit met u.

345. Aan E.Y.

't Begrip is ydel, zoo Agrippaas veeder zeidt.
Wie dit geleert bewijst toont zelf zijn ydelheidt.

346. Een Krib.

Een kindre bedsteê heet een krib, en 't heeft ook schyn.
Vraagt gy waarom? om dat de kindren kribbigh zijn.

347. Stamboom ten huize van den E. heer Advokaat P. vander Gracht.

Wat Huis dat luister zoekt, dit hoeftze niet te raapen:
Want deeze Stamboom blinkt dwars door een lange nacht
Van jaaren, als de star in 't midden van haar waapen.
Niet heerelijker dan een loffelyk geslacht.
Een goede wortel past een stam met braave telgen.
Hier vindt men mannen die 't gemeen van Amsterdam
Behoeden, door hun raadt, voor laagen en verdelgen.

Zoo leeft men by het volk. zoo bloeit en pronkt de stam
Der Smitten, Hulften, ja van Hoorns, en vander Grachten.
Een vaste stamboom pronkt tot luister der geslachten.

348. 't Is waarachtigh.

Niklaas, de Paap, besliep een Non te Brug in 't klooster.
Zoo wierdt hy van een Paap een krijgsman in Brazil.
Hier worden hy, door hulp, van krijgsman Zieketrooster:
Toen kreegh hy in de kerk van een zwartin zyn wil.
Zoo raakt hy af, en wierdt een beul op 't onverzienste.
Wie Godt, noch mensch ontziet, past d'allersnoodtste dienste'.

349. Gys troude zijn Gouvernante.

Gys troud' zyn Gouvernant, hoort ik hem onlangs melle;
Want zy kon 't heele huis, zeidt hy, in order stelle'.
En 't is zoo: want zy stelt hem zelver naar haar handt.
Zoo maakt haar Gys zyn vrouw, en houdt zyn Gouvernant.

350. Tryn, dochter van H. G. die in Turkyen besneeden was.

Trijn roemt haar heel besneên van ommetrek en zeeden.
Is dat geen wonder? neen: haar vaâr is zelf besneeden.

351. Harmen en Goosen.

Giert mach geen schrobber zien, om datze haar mishaagt.
Ik zal 't gelooven alsz' haar man ten huis uitjaagt.

352. Op Artus Quellinus, beroemt beeldthouwer.

Quillyn teelt kinderen tot siersel van de Stadt.
Zijn huisvrouw heeft nochtans nooit kinderen gehadt:
Zijn 't dan onechte? neen. wilt gy haar oorsprong hooren.
De kindren die hy teelt zijn meest uit steen gebooren.

353. Op 't wapen van Giel onverstandt.

Giel voert een buffel in zijn wapen, zeidt van Mel.
Wat dunkt u dan van Giel? hy lijkt zijn wapen wel.

354. Aan zeeker bankrotier die op zijn kunstigh zilverwerk roemde.

Gy roemt het hier fatsoen van uwe goude schaalen:
Maar die u geldt af eist, ontzegt gy te betaalen.
De kunst is heerlijk: maar die schijven heeft van doen,
Is die 't gebroke goudt niet nutter dan 't fatsoen?

355. Zeekere schildery, daar een kreupel rym by geschreeven is.

Dit rym en schilderstuk zijn eeveneens van aart:
De maalkunst deugdt niet veel, en 't rijm is ook niet waardt.
Waarom of Jas het stuk niet voor het rijm deedt wijken?
Om dat het rijm en stuk elkander zou gelijken.

356. Aan P. van M.

Gy schryft aan my in Frans: zoo wordt gy burger by
De vreemden, en een vreemdt by uwe burgery.
Ontbreekt het my aan taal? 't scijnt u aan brein t'ontbreeken.
Wie aan een Duitsman schrijft behoort ook Duits te spreeken.

357. Op Jufrouw Sara van Erkel &c.

Van Erkels oor bemint de wijsheidt ryp van reeden,
En slaat haar oogen staagh op kunsten, rijk van lof.
Wie kunst en wysheidt mint, is zelf vol schranderheeden.
Men vraag niet naar bewijs: van Erkel geeft ons stof,
Om deeze waarheidt door haar leeven te bewyzen.
Wie dat de geesten pryst verdient geen minder pryzen.

358. Hein met zyn nieuwe pruik.

Hein heeft een Pruik gekocht; hy hadtz' ook wel van doen.
Zy past hem: want zijn pruik dat is een zotskaproen.

359. In 't Stamboek van den Heer Samuel le Rousseau, gelaurierde Poëet, &c. den 7 Iunii, 1661.

Een maatlijk schrijver houdt zyn schriften 't langste staan.
't Is wisser in het dal dan op 't gebergt te gaan:
Maar wie Poëet wil zijn moet naar het hoogste poogen.
Een half Poëet is doodt, voor 't luiken van zijn oogen.

360. Roel de bakker kocht schildery voor broodt.

Roel kocht veel kunst om broodt; men raakt'er niet voor zunst aan.
Wiens kunst om broot gaat, Roel die laat zijn broot om kunst gaan.

361. Aan Katryn.

Katryn, uw beeldt van verf zegt, gy gelijkt u niet.
Zoo 't u geleek, zoo zou 't niet deugen, zeidt Margriet:
Want nu 't u niet gelijkt zal 't volk 'er meer voor geeven.
Waarom? de doode verf is beeter dan het leeven.

362. Hovaardige Geert.

De ledekant van Geert die blinkt van zuiver goudt;
Zijn zolder, vloer en wandt zijn slechts van vierenhout.
Hy is hovaardiger in 't slaapen dan in 't waaken.
Wie Geert dan dienst wil doen moet hem niet wakker maaken.

363. Aan zeeker scheepskapetein, die zich eerst dapper en na moedeloos betoonde, &c.

Gy hebt weleer, voor moedt, een reeks van goudt gekreege':
Maar zoo men lafheidt straft, als loon geeft voor de zeege,
Zoo past u nu een reeks van yzer, zwaar van stof.
Een landt dat loont en straft verdient een dubbel lof.

364. Aan T.H.

'k Gaa met de duivel om, zegt gy, naar ik verstaa:

En 't is de waarheidt, nu dat ik met u omgaa.

365. Aan Nel.

Nel zyt gy tweeling? ja. Ik kan 't wel hooren: want
In uw broeder Pieter heeft de helft van u verstandt.

366. Amintas aan Laura.

Gy vraagt my naar myn hart, en 't is u lang gegeeven.
Vraagt Laura hoe dat ik dan zonder hart kan leeven?
Ik heb uw beeldt weêr in de leege plaats gebracht.
Hier wordt het staâgh geëert met wierook van gedachten.
Zoo wordt de Doodt, die 't al verslindt, van my belacht.
Een beeldt dat minlyk is baart levendige krachten.

367. Aan de zelfde.

Verwerp uw scherpe zwaardt; want raak ik hier om 't leeven,
Zoo wordt 'er door een wondt een dubble moordt gedaan;
Ja Laura zal niet min dan haar Amintas sneeven.
Uw beeldt is, door de min, tot in myn borst gegaan.
Zoo gy myn borst doorsteekt, zoo wordt uw beeldt geschonden.
Wie dat zich zelf vermoordt is gruwelyk in 't wonden.

368. Driederhande spel

Wie met de teerling speelt, verteert zyn geldt heel arm.
Zoo hy verkeert, verkeert zyn lachen in gekarm.
Bemint hy kaartspel, zoo begint zyn goedt te springen.
De steen, de schyf en kaart zyn vol veranderingen.

369. Aan L.V.

Klaag niet eer 't quaadt u raakt, of 't klaagen gaat te vart.
Wie klaagt eer 't quaadt hem trek, gevoelt een dubble smart.

370. Flip de Kuiper.

Flip was een Kuiper die een steevigh dryf hout hadt;
Hy droeg geen schootsvel: want hy kuipten voor de Stadt.

De hoepen die hy dreef quam nimmer kasduig tussen.
Waarom? hy kuipten niet dan jabroêrs op het kussen.

371. Aan gierige Meelis.

Gy geeft op hoop dat Godt u geeven zal voor 't geeven.
Zoo wordt uw gift, o wrek! vergist dat u doet sneeven.

372. Mary Gort-eetster.

Mary eet gort, op hoop van hagelwit te zijn.
Nu wordt zy gortigh en zy is nochtans geen zwijn.

373. Aan de barbierswinkel van Meester J. G.

Dit schijnt een beuls paleis; of 't lusthof van de wreedtheidt.
Hier ziet men dat het mes, de zaagh en tang staâgh reedt leit.
De zolder pronkt met slang, met draak en leeuwestaart.
Wie gruwzaam huisraadt mint betoont zich wreedt van aart.

374. Kaizer Tiberius van Agaat in een goude ring.

Hier wordt Tiberius van steen in goudt gevat.
't Behoort zoo: want hy heeft een hart van steen gehadt.
Wat reeden heeft zijn beeldt in louter goudt geslooten?
Dat hy, om 't goudt, het bloedt der burgers heeft vergooten.

37. Toen leelijke Pryn haar aangezicht wies.

Prijn is heel zwart, en wast haar vel met heet en kou.
Prijn blijft heel leelyk, en zy wordt een schoone vrou.

376. Aan A.V.

Hoe of Amint de roos op Lauraas kaaken roemt,
Die zoeter geuren heeft dan nektar en ambrooze?

De roos is Kaizerin van 't eedelste gebloemt:
Maar Lauraas kaakroos is de kaizerin der rooze'.
Het maanlicht wijkt de zon, de zon voor Lauraas licht.
De schoonheidt is een beeldt dat elk tot min verplicht.

377. Op de vryheidt.

Elk poogt om vry te zijn; men vindt geen waarder goedt.
De vryheidt wordt gekocht voor wysheidt, zweet en bloedt.

378. Aan Maria Vos, mijn dochtertje.

Bemin, of vrees uw Godt: dit is de beste leer.
Wie dat Godt vreest, doet veel: maar wie Godt mint, doet meer.

379. Aaderlaaten van den Heer Rem van G. Griffier.

Toen Rem zich laaten deedt, zeidt dokter van der Steur:
Dit is geen bloedt van een, ik zie verscheide kleur.
Wis was 't geen bloedt van een: want Rem, belust op stroopen,
Hadt, door zijn pen, het bloedt van alleman gezoopen.

380. Neroos beeldt van yzer.

Waarom wordt Neroos beeldt van yzer uitgegeeven?
Om dat hy door het staal de goudteeuw heeft verdreeven:
Maar nu verkrijgt men goudt voor 't yzer van zyn print.
Die leevendt wierdt gehaat, wordt doodt van elk bemint.

381. Sint Steeven door Jop heel leelyk geschildert.

Jop toont zich een tieran: men ziet hem sinte Steeven,
Die eens gemartelt is, weêr martlen na het leeven:
Hy is de Joôn gelyk; neen: hier is noch verscheel;
Die martelde door steen, en Jop door zijn penseel.

382. Op zeeker boek, &c.

Hier twisten Jozef en de huisvrouw van zijn heer.
Hy roemt de kuisheidt: maar haar reeden weegen meer.
Zoo leert men door dit boek de breuk der huwlijksbanden.
Een boek dat andre brandt, behoort ook zelf te branden.

383. Aan K.S.

Gy koopt geen schildery, zegt gy, dan oude stukken.
Wie geldt voor oudtheidt geeft, is vol van zotte nukken.
Natuur betoont de jong' niet min dan d'oude gunst.
Wie wijs is schat geen stuk om oudtheidt: maar om kunst.

384. Lys leelyk aanzicht.

Lys roemt vertellingen, en wraakt sieraadt in 't spel.
Waarom? zy spreekt heel gladt, en z'heeft een rompligh vel.

385. Op een beeldt door Hans Discipel gesneeden. Aan Frans.

Discipel sneedt dit beelt, Frans, past het in uw kerk?
Ik weet niet: maar ik zie 't is een discipels werk.

386. Aan den Ed. Heer Symon van Petkom, Heer van Nieuwegaarde, Agent van zyn Kon. Maj. van Denemarken &c. in Brabandt en Vlaandren, nu by zyn Kon. Maj. van Groot-Britanje &c.

Die 't bloet, gelyk een beek, door 't staal langs d'aart doet bruizen,
Vereert men met de naam van een doorluchtig heldt.
De gruwlen worden veel voor loffelijk gestelt.
Mijn minste werken zijn, dat tuigen zoo veel huizen,
Doorluchtiger dan 't werk van 't woedendt oorlogszwaardt.
Gy lacht, en vraagt: wat werk maakt u aan 't Y vermaart?
Het glazemaaken, dat geen donker wil gedoogen.
De glazen dienen 't huis, daar 't duister is, voor oogen.

387. Giert zonder verstandt.

Giert koopt staâg inboel: want zy maakt in 't minst geen huis staat.
Giert heeft veel huisraadt, en zy heeft nochtans geen huis raadt.

388. Voddige Koen en morsige Tryn.

Koen poeiert Trijn het hair. zoo hoort het, zeidt Klaas Kat.

Waarom? een asbeer past wel by een vuilnisvat.

389. Peer de Glasblaazer.

Peer maakt doorluchtigh werk, op hoop van weinigh weeken:
Peer lacht, en heeft gelijk, als hy zijn werk ziet breeken.

390. Juffrou Adriana Hinloopen op Pynenburg &c.

Wat Jagtgodin komt hier in schaaduw van de boomen?
't Is Hindeloopen: maar gewapent als Diaan.
De Hinden zullen haar, door 't loopen, niet ontkoomen.
Een scherpeschicht is door geen snelle voet t'ontgaan.
Zy zal de Harten zelf, na 't rypen van haar jaaren,
Noch wonden met de straal van haar aanminnig oog;
Of vangen in haar pruik van kronkelende hairen.
De pruik is Venus net; de lonk een minneboog:
Twee wapens daar een hart niet teegens aan zal kennen.
De krachten van de Min zijn quaalyk te ontrennen.

391. V. aan Amsterdam.

Zwijgh van uw koopmans beurs; Freek heeft nooit beurs gestelt,
En pleegt ook koopmanschap. vraagt gy: met wat voor waaren?
Met Staat- en oorlogs ampt: maar eer men leevert, geldt.
Wie dat eerst geldt heeft hoeft niet bankerot te vaaren.

392. Knier met de bochel.

Knier wapent zich in vreê. waar toe zoo stoute stukken?
Haar vyandt valt haar staâgh, 't is schelms, van achter' aan.
Zy zoekt die haar beklimt, door 't harnas, te verdrukken.
Gedwongen oorlog mach in tydt van vreê bestaan.

393. 't Nieuwe werkhuis spreekt:

Voort, luië beed'laar, voort, ik heb u werk bereit.
Wie niet wil werken, zegt d'Apostel, zal niet eeten.
D'erbarming, die my sticht, gedoogt geen leedigheidt.
Het voedtsel wordt gekocht voor wakkerheidt en zweeten.

394. Aan G. en K.

Godt help u, acht gy zondt: dit kunt gy licht ontleggen.
Waar door? geef die u bidt; zoo hoeft gy 't niet te zeggen.

395. Losse Loen.

Loen kent zich zelver best, zeidt hy, naar my gemeldt is.
Is 't waar? zoo weet hy best hoe dat een zot gestelt is.

396. Op 't koelvat van den Eed. Heer G.H.

Hier wordt de wijn bewaart door kronklende dolfynen.
Arion quam weleer door een dolfyn te landt:
Maar deeze bergen ons de loffelyke wynen.
De wijn, daar geest in is, bezwangert het verstandt:
Maar wieze gulzigh zwelgt, verscheptze heel in beesten.
De maatigheidt in drank bewaart het brein der geesten.

397. Aan W. toen hy vertooning voor zyn huis zocht te doen, op het vereenigen der S.

Wilt gy vertooningen op deeze tijden maaken?
Zoo zet uw huistooneel vol galgen, raaden, staaken,
Voor A.K. en hun maats. zoo zult gy 't volk voldoen.
Geen beeter spel dan daar de landtverraaders bloên.

398. Aan D.N. voor S. van H.

Gy brandt de tooveraars: maar 't toovren heeft geen schyn.
'k Wou liever zoo verbrandt dan zulk een Rechter zyn.
De waarheidt heeft de waan van dit bedrogh verovert.
Wie toovery gelooft betoont zich zelf betoovert.

399. Aan G.M.

Uw bestemoêr is wreedt, zegt gy, en vol venijn.
Is dat uw beste moêr? wat moet uw slimst' dan zijn.

400. Aan Pryn Klaas.

Pryn Klaas, gy hebt mijn knie een hoerebank geheeten;
En 't is zoo: want gy hebt meest op mijn knie gezeeten.

401. Fransman en vloo.

Een Fransman en een vloo die hebben veel gemeens.
Men vindt hen licht van aart, in geilheidt zijnz' ook eens.
Zy houden ook geen standt. waar in of zy verscheelen?
Een vloo bemint de vreê: een Fransman moordtkrakkeelen.

402. Aan zeekere quaaker.

De Paus hoopt door zijn werk by Goodes zoon te gaan.
Kalvinus ziet zyn stoel heel in de hemel staan.
Deez' ziet zijn stoel vergeefs; die is zijn werk verlooren.
Waarom? de quaaker is, zeidt hy, alleen verkooren.

403. De Faam door een vrouw uitgebeeldt. Aan den E. Heer Joan Witsen, Geheimschrijver t'Amsterdam.

De Faam is moeder van de zeekerheidt en loogen.
Zy haat de Stilligheidt, en leeft door oor' en oogen.
Waarom is zy een vrouw? het vliegen past een man.
Om dat een vrouw, als zy iet weet, niet zwygen kan,

404. Frans een wildtschut.

Frans roemt zich wildtschut, en hy krygt by my geloof;
Want hy schiet staâgh naar 't wildt, en brengt geen wildt ten hoof.
Hy laadt zijn bus in 't wildt, en is ook wildt in 't loeren.
Wie wildt naar 't wildt schiet mach de naam van wildtschut voeren.

405. Aan B. H. uurwerkmaaker.

Myn klok is staâgh ontstelt, dat valt my al te duurwerk;
Stelt 't uurwerk toch voor lang: want ik begeer geen uurwerk.

406. Verjaaren van Kornelis Dirksen Wittenoom; voor zyn nicht Alida &c.

De hemel kroont mijn Neef met eenënveertigh jaren.
O jaarkroon! groey vry aan gelijk zijn lauwerhoedt:
Zoo zal hy Davidts harp, door driemaal vijftigh snaaren,
Doen klinken aan het Y, tot steun van 't zwak gemoedt.
Dan wordt hy te vergeefs in 't kerkegraf gedreeven.
Wie Bijbelvaarzen rijmt zal in de kerk herleeven.

407. De Tydt van goudt, door Flip gemaakt.

Verdween de goude tijdt, toen d'yzre zich liet hooren?
Hier is de goude tijdt, door kunst van Flip, herbooren.

408. Een schuw voor spek.

Fem proeft nooit verkensvleis, laat zy aan yder weeten.
Is 't zeeker? zoo heeft Fem nooit op haar tong gebeeten.

409. Toen den Heer Julius, na dat hy zijn geldt verstuurde, uit Vrankryk vluchten.

Heer Julius, zegt gy, belet de Franse vreê.
Gy liegt het: want hy neemt de kracht van 't oorlog meê;
Hy heeft de zeenuw van de Franse krijgh verschoolen:
Want Julius vertrekt met kisten vol pistoolen.

410. Aan N.D.G.

Wie dat te veel gelooft, acht gy het brein te voos:
Maar wie dat niet gelooft betoont zich goddeloos.
Geloof ik u te veel? gy zijt te godtvergeeten.
't Is beeter voos van brein dan goddeloos te heeten.

411. Beestige geestigheidt van Jaak.

Jaak dronk uit Bacchus vat, by heelen en by halven.

't Vat was zijn hengstebron; ja Jaak die maakte kalven

En vaarzen op een tijdt: dat tuigt de Velzer dijk.
Zoo worden Jaak, 't is vreemt, poëet en bul gelijk.

412. Toen Teuwes zijn goedt in de West-Indische maatschappy verlooren hadt.

Die buiten westen zyn, die acht men stomp van geest;
Ja menschen die niet van de loop des werreldts weeten.
Nochtans is deeze spreuk altydt niet waar geweest.
Was Teuwes buiten west men zou hem schrander heeten.

413. Op zeeker huis.

Gy zijt van naam verschept: maar niet van uw bedryf.
Zoo maakt men 't kleedt wel nieuw, en houdt het oude lyf.
Gy doet het oude werk: maar door een nieuwe neering.
Nu maakt gy arm door drank, en eerst door quaâ regeering.

414. Aan den E. Heer M^{r}. Willem Blaau, Licentiaat in de beide Rechten.

Ik heb van daagh gestreên met een van mijn gedichten.
Tot driemaal quam ik 't vuur genaaken met een vaars:
Tot driemaal tradt ik weêr, uit liefde, ruggewaars.
De zucht tot eigen werk wil voor geen reeden zwichten.
Nu is 't, ik dank Apol die 't riedt, door 't vuur verrukt.
Zoo wordt het door den druk van andre niet verdrukt.
Die 't nu ontslipt zal 't licht op morgen moeten weezen.
Een zotte zucht is op geen een dagh te geneezen.

415. 't Beeldt van Faro van yzer.

Waarom wordt Faroos beeldt van yzerstof vertoont?
Om dat 'er in zijn borst een hart van yzer woont.

416. Aan d'Oogentroost van den Eed. Gestr. Heer Konstantyn Huigens, Heer van Zuilechem, &c.

Uw naam is Oogentroost, de wysten kunnen hooren.
Gy zyt, o Oogentroost! dan ook een troost der ooren.

417. M.G.K. toen hy zijn gebrooke glazen niet liet maaken &c.

Waarom laat Markus 't glas niet stoppen in zyn zaalen?
Om dat Jupyn, in goudt verschept, hier deur zal daalen.
Hy heeft zijn dochters schoot hier toe al op gestelt.
Een woekeraar verkoopt zelf lyf en ziel voor geldt.

418. Knol en Jas.

Knol steekt de draak, zeidt Jas; maar 't is my nooit gebleeken.
Zoo hy de draak staâgh steekt, behoort hy Pier te steeken.

419. Jaap de drukker, en Cent de rymer.

Jaap drukt geen rijm dat deugdt, zeidt Cent, schoon 't Jaap wel lukt.
't Is waar, Jaap drukt quaadt rijm als hy van Cent iet drukt.

420. Katrijn kocht te borg, en zwoer, als zy gemaant wierdt, dat zy betaalt hadt.

Katrijn koopt alles: maar men ziet haar niet besteeden.
Wie dat haar borgt en maant, betaalt zy voort met eeden.
Is dit voor niet? och neen: wie dat dit waant die dwaalt.
't Is dier al wat men met zyn zaaligheidt betaalt.

421. Aan zeeker rijmer.

Ik rijm niet anders, zegt gy, dan dat waarheidt heet;
En zelver noemt gy u een ongemeen Poëet.
Dit is van beide waar: want ik, om laagh te vliegen,
Heb lust in zeekerheidt, en gy in stout te liegen.

422. Klaas een bootsgezel.

Klaas bootsman zagh een vrouw in purperzydtsatijn,
Met paarlen om haar hals, en ringen vol roobyn;
Hy wensten vyandtschap: ik won, liet Klaas zich hooren,
Dat oorlogschip, om 't wandt, wel in de grondt gaan booren.

423. Een vos van suiker aan Laura &c.

Staa, Laura, staa, ey staa! verschuil niet by de linden:
'k Ben zoo bedrieglyk niet, gelyk'er wordt gezeidt.
Ontsluit myn borst en ziet wat hier verburgen leit:
Gy zult my binnen zoo oprecht als buiten vinden.
Noch schuilt 'er een bedrogh: vraagt gy wat dat dit is?
Myn hart is dubbel: want uw schoone beeltenis
Wordt in de tempel van myn boezem aangebeeden.
'k Wens u, o Nimf! een hart met zulke dubbelheeden.

424. Lichte Knier.

Poëeten liegen veel, zeidt Knier, en 't is geen loogen.
Vraagt gy wanneer? als zy op Knierbuurs kuisheidt boogen.

425. Het zoontje van den E. Heer Verhooren, op een zilvere penning als een krijgsman geneeden.

Dus durft Verhoorens kindt een manne plaats bekleeden.
Door wapenkunst en moedt bewaart men 't recht der steeden.

426. Op 't geld, dat Amsterdam in 't jaar 1577 van een zilvere Sinte Niklaasbeeldt deedt slaan.

Dit geldt heeft d'Amstel van haar Sint Niklaas geslaagen.
Zoo moet men om de kerk te houden 't koorbeeldt waagen.
Op 't slaan van deeze munt, sloeg 't Y haar oorlogstrom.
De noodt, die veel vermach, verschoont geen heiligdom.

427. Cy allemans &c.

Cy is gelyk de poort van 't bloeiendt Amsterdam:
Deez' oopent zich voor 't volk van hoog en laage stam.
Cy laat een yder in, zy wraakt noch arm noch ryken.
Vermach men Cy dan by geen oopepoort gelyken?

428. Aan de twalef Roomsche kaizers, in de zaal van zeekere herberg, daar veel Advokaaten koomen.

Wyk, Roomsch' tierannen, maak hier plaats voor d'Advokaat.
Waarom? wy zyn alleens, 't verschil is slechts in 't weezen.
Wy rooven door geweldt, en zy door quaade raadt.
Het looz' Bedrogh is meer dan 't stout Geweldt te vreezen.

429. Neel troude Gryn haar slaaper.

Neel hadt aan Gryn geborgt: maar hy kon niet betaalen.
Hier eist verstandt, zeidt Neel, of ik verlies 't geduldt.
Wat deedt zy om haar geldt van Gryn weêr in te haalen?
Zy trouwd' hem, om geen schaâ te lyden, over schuldt.

430. Flip, een stom geboore schilder &c.

Natuur vernam dat Flip zijn beelden zou doen leeven:
Want Pallas hadt zijn huis zoo groot een geest belooft;
Dies heeft zy hem, uit nijdt, de spraak niet willen geeven:
Maar Flip die, door 't penseel, Natuur bywijl verdooft,
Bedriegt haar nijdigheidt: want hy, om zich te wreeken,
Doet, nu hy zelf niet kan, zijn beelden voor hem spreeken.

431. Aan K.G.

Ik hou mijn handt te hoog, zegt gy, als ik u groet.
'k Ontkent niet: maar mijn hart is laager dan mijn hoedt.

432. Aan S.J.

't Geluk is rechts en links. niet staat 'er vast. de zeege
Wordt nu door 't vreêbesluit, dan weer door krygh verkreege'.

433. 't Beeldt van Maria, door Flip de rechte handt afgeslaagen.

Flip schendt Mariaas beeldt; maar 't is niet vreemt voor my:
Want Flip is afgerecht op maagdeschendery.

434. Glazemaaker.

Glasmaaker noemt my d'een, en d'ander weêr glasbreeker:
Wie dat glaslooder zeidt, ken 't ambacht wel zoo zeeker.
Glasbreeken doen ik meê: maar eer ik 't loôn begin.
Wie glas met schaade breekt, ik breek het met gewin.

435. Voetjuffer, of bedtwarmer.

Deez' juffer komt wel in mijn bedt: maar niet in d'arm.
Zy volgt de Juffèr die in Davids bedt quam streeven:
Want zy maakt my, als die haar Konings voeten, warm.
Zy slaapt by elk, 't is vreemt, en is noch maagdt gebleeven.

436. Endeloos is eeuwigh. Aan S.V.J.

Gy schynt de tydt veel min dan d'eeuwigheidt te roemen.
Ik vindt geen onderscheidt, 't verschil is slechts in 't noemen.
Bezie de tydt vry voor en achter; hoe gy 't wendt,
De tydt is eeuwigh: want de tydt is zonder endt.

437. Kil, voor Mozes geschildert.

Kil wierdt onlangs gemaalt voor Mozes. waarom dat?
Hy lijkt hem: want men leest dat Mozes hoorens hadt.

438. Krijgsmans aart.

De krijgsman brandt en blaakt; maar zelden zal hy breeken.
Hy wierdt geen krijgsman zoo hy handt aan werk wou steeken.

439. Aan D.

De krijgsman brandt de duivel, zegt gy, van het Raadtgewelf.
Hein liegt het: want hy heeft de duivel van zich zelf.
Hy reekent zich Souvrein, daar durf ik niet meê spotten.
Waarom? Souvreinen* zijn bywyl heel dol, of zotten.

*Als Nero en anderen.

440. Aan den Eed. Gestr. Heer Joan Huidekooper van Maarseveen, Ridder &c. Scheepen t'Amsterdam, toen zyn Zoontje op zyn Gemaalins schoot sliep, in 't byzyn van zyn nichten.

Zit uwe zoon, in slaap, op 's moeders schoot ten toon,
Omheint van nichten? neen: dit zyn geen aardtsche leeden.
Hier zit vrouw Venus met haar schutterlyke zoon,
In 't midden van de glans der drie Bevalligheeden:
Maar haar bevalligheidt gaat varder dan haar leest.
Geen grooter gaaven dan in 't binnenst' van de geest.

441. De Soomer.

De Soomer ziet op winst. aan winst is arbeid vast:
Maar hoop van overwinst gevoelt in 't werk geen last.

442. De Winter.

De Winter teert by 't vuur. de weelde heeft geen zorg:
Verliest zy haar geloof, de Soomer blyft haar borg.

443. Rut de schoenmaaker.

Rut steek zyn werk heel laag, en 't is niet zonder reeden:
Want Rut vaart best als hy zyn werken ziet vertreeden.

444. Zeeker Advokaat van quaade zaaken, heeft twee deuren aan zijn huis.

Dit zijn twee deuren van een ongelijk vermoogen;
Hier woont de Waarheidt; daar, haar vyandin, de Loogen:
Maar die van Waarheidt wordt hier zelden opgedaan.
Wie geldt heeft en geen recht moet deur de Loogen gaan.

445. Gerechtigheidt vertoont zich t'Amsterdam, als men recht doet, ongeblindtdoekt, op 't schavot.

Zy spreekt:

In 't Raadthuis ben ik blindt, om niemandt gunst te biên.
Wie dat te Recht zit moet niet dan door d'ooren zien.

Hier doe ik d'oogen op, om 't halsrecht kracht te geeven.
Waar dat men recht pleegt kan d'onnoozle veiligh leeven.

446. Blaasbalg.

O snuifster in de windt! en blaaskaak by het vuur;
Gy toont ons door uw werk uw woekrende natuur:
Want gy geeft enkelt dat gy dubbel weet te trekken.
De blaasbalg toont ons d'aart der onverzaadtbre wrekken.

447. Martijn, eerst quakzalver, en nu een beul &c.

Martyn de dokter is verandert in een beul.
Dat valt hem licht: nu dient hy 't Recht, en eerst de kranken.
't Verschil is slechts in naam: het werk is eeve veul.
Nu moordt hy door de strop, en eerst door vuile dranken.

448. Aan N.S.

De Schouwburg is, zeidt Fop, een hoerhuis voor veel liên.
Is 't waar? zoo zalmen Fop veel in de Schouwburg zien.

449. Roel een verloope Munnik &c.

Een kloosterpaap, zeidt Roel, leeft geiler dan een beest.
Roel weet het: want hy heeft zelf zulk een paap geweest.

450. Op Maria van der Hoeve, voor den E. Heer A.H.K.

Al gaf Filippus my zyn schepter in de handen:
Zelf 't goudt dat hy in 't west ten diepe myn uitgroef;
En dat ik over hem zou heerschen in zyn landen,
Noch bleef ik liever slaaf in schaaduw van een Hoef.
Vraagt iemandt: welk een Hoef houdt u zoo vast gebonden?
Die myn bevrooze hart met gloeiendt git deurwonden.

451. Op 't goude beeldt van Maria van Borgonje, Graavin van Hollandt.

Hier staat Mariaas beeldt van louter goudt gewrocht.
Waarom? om dat zy 't Landt veel goude wetten brocht.

452. Korenbeurs t'Amsterdam spreekt:

Myn zuster zorgt voor schat, ik voor de tengre keel.
Een die de keel bezorgt, behoedt het grootste deel.

453. Smit.

Wie snuift en blaast en slaat en brandtsticht wordt gescheldt:
Zoo 't Recht hem krijgt wordt hy aan scherper recht gegeeven.
Ik snuif en blaas en slaa en brandtsticht met geweldt:
Wie hier om sterft, ik blijf, door dit bedrijf, in 't leeven.

454. Voor F.H.

Myn kar gelijkt niet dan een drekkar, zeidt Klaas Kit.
Is zijn karros, als hy hier in zijn fulp in zit,
Geen vuilder drekkar? ja. waarom toch, vraagde Harmen?
Klaas is een zak van zijdt, gevult met drek en darmen.

455. Kaatsbaan van Fortuin.

De Beurs is 't kaatsperk van het weiffelendt Geval.
De koopman strekt haar, in het kaatsen, tot een bal:
Nu zal de bal te kort, dan weeder over vallen.
De koopmanschappen zijn bedriegelijke ballen.

456. Leeuw en Vos.

De boschleeuw en de vos zijn ongelijk van leest:
Deez' heeft Achillis kracht, en die Ulysses geest.
Wie dat dit paar omhelst behoeft geen andre wallen.
Waar kracht en wijsheidt is, kan Staat noch Stadt vervallen.

457. Pier zeeker kunstenaar: maar anders een lossebol.

Pier heeft de handt vol geest: maar 't hooft dunkt my dat leeg is.
Toen hem het brein ontzonk begaf 't zich in zijn handt.
Is 't dan ook wonder dat het hooft van Pier geen deeg is?
Zoo Pier zijn handt verliest, behoudt hy geen verstandt.

458. Kostelijke Saar.

Waarom doet Saar haar kleedt van enkel zilver blaaken?
Zy, die niet waardigh is, zoekt zich zoo waardt te maaken.

459. Deensche brieven, door 't ys in de Sont belet &c.

Dat Koppenhaaf niet schrijft, dunkt malle Koen niet wyslyk:
Maar Koen verstaat het niet, de weegen zijn al t'yslijk.

460. Amintas aan Laura, toen zy haar sluier veur haar oogen trok.

Nu dat uw aangezicht met zydt beneevelt wart,
Gevoel ik minder gloedt: maar meerder pyn in 't hart.
't Bedekte vuur heeft kracht. myn branden is nu braaden.
De kleene vlammen voên een overgroote smart;
Dies toon my 't gloeiendtgit bewolkt met zyde draaden:
Of blus, of stook myn vuur. 't is feller pyn te braân,
Dan in een groote gloedt tot assche te vergaan.

461. Klok in de Westertooren t'Amsterdam spreekt:

Men vraagt niet wie ik ben; elk kent my aan myn spraak.
Waarom? om dat ik door myn stem de Stadt bewaak.

462. Den Eed. Gestr. Heer M.H. Tromp, L. Amiraal &c. op een zilvere penning.

Waarom doet Muller Tromp, door kunst, in zilver leeven?
Om dat hy d'yzer' eeuw door krygsdeugdt heeft verdreeven.

463. Reinier van een dolle hondt &c.

Reinier is, zeidt hy, van een dolle hondt gebeeten:
Maar hy is kort hier naa, zweert hy, in zee gesmeeten.
Wie dat hem hoort, gelooft de beet van 't dolle beest:
Maar niemandt looft dat hy in 't water heeft geweest.

464. Floor.

Floor zweert en houdt geen eedt. hy houdt: begeert gy reeden?
Hy zweerdt nooit quaadt te doen, of hy volvoert zyn eeden.

465. Aan Marijn van S.

Marijn, gy vreest dat ik met uw bedrijf zal schempen:
Ik dicht niet van een man die vuil is in 't verslempen,
En staâgh by hoeren loopt. vraagt gy dan wat my schort?
Uw boosheidt duurt te lang, en ik heb tydt te kort.

466. Aan zeeker Kamper &c.

De Spaansche zieledwang quam eerst uit d'afgrondt voort:
Maar 't is geen godtsdienst; neen: zy leeft door menschemoordt.
Wierdt gy hier niet belet, gy zoudt de dwang gebruiken.
't Gaat best daar Arons kroon voor Mozes staf moet duiken.

467. Toen Aacht geschildert was.

Aacht is heel slecht gemaalt; de lijst heeft ook geen praal:
Noch schat men de kopy meer waardt dan 't prinsepaal.

468. Aan B.O.

Gy vraagt of ik ook dicht om geldt; 't heeft blijk noch schijn.
Ik mis; ik dicht om geldt: maar 't moeten glazen zijn.

469. Aan J. de Dekker, op zijn gedichten.

't Gestarnt, o Dekker! komt zich op zijn tijdt ontdekken:
Maar gy ontdekt uw geest te laat door uwe handt.

De zon moet rijzen zal de duisterheidt verstrekken.
Zoo toont gy door uw dicht de straal van uw verstandt.
In 't kort zien wy uw geest, in 't lang uw oordeel lichten.
Geen boek is goet of 't is vol uitgeleeze dichten.

470. Eigenschap van Katryn en Flip haar broeder &c.

De Dapperheidt en Kunst verschynen hier by een.
Katryn gebruikt de luit, om harten meê te blaaken.
Maar Flip, haar broêr, het zwaardt, om mee ten strydt te treên.
Wie haar tot een godin, en hem een godt wil maaken,
Bestel de luit aan Flip, en 't slagzwaardt aan Katryn.
Zoo zal haar broêr Apol, en zy Minerve zyn.

471. Boekkamer van den E. Heer K.B.

Dat hier nauw boeken zyn hoor ik de wuften wraaken.
Hy hoeft geen boeken die zelf boeken weet te maaken.

472. Lof van Nero, door den E. Heer Kardanus in Latyn geschreeven, en nu door Jan Hendriksen Glazemaaker in Duits gebrocht.

Twee hebben aan het Lof van Nero lof behaalt:
Die 't loflyk schreef en die 't zoo loflyk heeft vertaalt.

473. Barbier of Barbaar.

Barbier komt van de baart te scheeren, zeidt van Laar:
Maar my dunkt dat Barbier moet koomen van Barbaar.
't Scheelt slechts een letter: maar het hart is een van weezen;
Neen: een Barbier is meer dan een Barbaar te vreezen.

474. Mostert.

De Mostert gaat in 't hof zelf op den Vorst zyn disch;
Hier tergt zy 's Kaizers neus, schoon hy in vreugden is.
Zy wil niet zonder broodt te krygen rugwaarts wyken.
De stark' en stouten zyn ontzien in alle Ryken.

475. Hart teegen Hart.

De Meeuw heeft Pieter vuur uit zyn gezicht geklonken.
Hoe! vuur uit zyn gezicht? was Pieter dan vol vonken,
En Meeuw een vuurslag? neen: hoe kon 't dan zyn, vraagt Mey?
Meeuw heeft een vuist van staal, en Pieter is een key.

476. 't Geloof is een gaaf van Godt.

't Is godtloos dat den mensch om zyn geloof moet sterven.
Zoo hy, gelyk gy zegt, het hemelsch' licht zal derven,
Zoo gun hem 't aardtsche licht: wee die dit teegen staan.
Wie wangelooft heeft niet dan aan zich zelf misdaan.

477. Jan hadt een bal gestoolen.

Jan stal myn bal, en heeft zich voort tot deugdt gewendt.
De dievery van Jan is nochtans zonder endt.

478. Beeldt van d'Armoedt.

Hier ziet men d'Armoedt staan: elk wil haar huisvest geeven.
Is 't al uit deernis? neen: maar z'is van goudt gedreeven.

479. Aan Laura.

Op, Laura, op, gebruik de schoonheidt,
Zoo zingt Amintas in het wout,
Die in uw aangezicht ten toon leit:
Het is een gaaf die licht veroudt.
't Is tydt om kuische min te boeten.
Het leeven is een reis op d'aardt.
En gaat: ja loopt met vlugge voeten.
De glans wordt te vergeefs bewaart:
Die bloem is veel te zwak voor vlaagen:
De schoonheidt is voor weinigh daagen.

480. Op 't kreupele vaars voor 't Dolhuis.

Is 't Dolhuis voor al die krankzinnigh zijn gesticht?
Zoo is 't ook voor die 't vaars voor 't Dolhuis heeft gedicht.

481. Schipper en slak.

De schipper en de slak ontmoeten vreemde vlaagen.
Deez' draagt zijn eigen huis, die wordt van 't huis gedraagen.

482. Lompige Sem.

Sem doet de veugels, zeidt hy, uit zijn boomgaart vliên.
Waar door? zy vluchten mit dat zy een moolik zien.

483. Aan S.H.

Uw treurspel, roemde gy, zou al die 't zag doen weenen:
En 't roemen hadt ook schijn: het volk, zoo hardt als steenen,
Beweegden, of 't bedrijf hen zelver hadt geraakt.
Waarom? om dat het spel zoo deerlijk was gemaakt.

483. Aan M.H.

Flip zeidt dat Antechrist zich binnen Room' zal zetten.
En 't is ook waar: want zoo hy Christus kerk zal pletten,
Moet hy te Roomen zijn: hier houdt zijn steevoogt stal.
Is 't dan niet waar dat hy te Roomen heerschen zal?

485. K.N. Loogenachtige geldtverquister &c.

Gy spilt uw geldt en toont nochtans een gierig' aart.
Hoe kan dat zijn? om dat gy staâgh de waarheidt spaart.
Wildt gy by zuinigen en milden zijn geleeken?
Weez' zuinigh op uw geldt, en mildt in waarheidt spreeken.

486. Op een zilver schildt.

De vryheidt wierdt aan 't Y door 't wettigh zwaardt herstelt.
D'eendrachtigheidt van 't volk is starker dan 't Geweldt.

487. Aan Dirk de kunsthaater.

Wegh kunst, zeidt Dirk, 't is kunst die geldt vergaaren kan.
Zoo woekren kunstigh is, is Dirk een kunstigh man.

488. Aan Mevrouw Margareeta van H. toen haar zoontje zyn oogen door de kinderpokken, verlooren hadt.

Margreet, gy weent vergeefs om uwe zoontjes ogen;
Hy wordt, door ramp, een godt, en gy tot een godin:
Want nu men 't git geen meer in 't voorhooft ziet vertoogen,
Zult gy vrou Venus zyn, uw zoon de vlugge Min:
Twee godtheên die all' d'aardt doen luistren naar haar wetten.
Wie iet om winst verliest, behoort geen rouw te zetten.

489. Deugdelyke berisping.

Toom toont zich niet bequaam, om zich in 't hof te geeven.
Ontbreekt hem wysheidt? neen: maar Toom is vroom van leeven.

490. 't Klaagen komt van oudts.

G klaagt my dat deez' eeuw van yzer is gemaakt.
Hoe komt dan dat uw disch van goudt en zilver blaakt?

491. Mathys de schilder, die niet wel deedt gelyken.

Aan 't schildren schynt Mathys een fyne Geus, zeidt Toon:
Want als hy schildren zal volgt hy de tien geboôn.
Vraagt gy hoe dat hy volgt, om 't wetboek wel te raaken?
Men ziet hem nooit door verf gelykenissen maaken.

492. Onbepaalde en bepaalde vryheidt.

De Koning denkt en straft, de slaaf mach niemandt krenken:
Maar 't staat hem vry als Vorst het allerstoutst' te denken.

493. Guldeleeuw en Steenbok, Deensche en Zweedtsche Oversten, &c.

De Steenbok zocht onlangs de Guldeleeuw te stooten:
Maar deez' ontmoeten hem te vinnig met zyn pooten.
De Bok bezweek in 't endt: want hy bevondt zich flaauw.
De hardtste bokskop wykt de scherpe leeuweklaauw.

494. Aan Michiel van L.

Michiel, gy looft niet dat ooit ezel sprak, zegt gy.
De Bybel zeidt het zelf; dat is geen spottery:
Maar of gy 't looft of niet, 't is hier noch strak gebleeken.
Al wie u hoort, gelooft dat ezels kunnen spreeken.

495. Aan H.L.

Peer houdt van rymen die heel zacht gaan, zeidt hy my;
En 't blykt ook: want zyn rym gaat niemandts rym verby.

496. Luit is wys: maar niet wel bespraakt.

Luit toont zich scherp van hooft: maar stomp van tong, zeidt Ryk.
Luit is een wyshooft, en een botmuil te gelyk.

497. Aan G.N.

Tys rymt heel vuns, zeidt Klaas; en weet het te bewyzen:
Maar hy verdient, dunkt my, de loffelykste pryzen.
Vraagt gy: waarom? om dat zyn veeder niet bedriegt:
Wie zyn pasquillen leest kan hooren dat hy liegt.

498. Aan Maria Vos, mijn Dochtertje.

Men moet het heillooz' quaadt niet mijden,
Uit vrees van in de hel te lijden;
Noch goedt doen om het hemels loon:
De rechte deughdt heeft andre reeden;
Zy ziet op straf, noch zaaligheeden.
Men moet, uit liefd' tot Godes Zoon,
Het quaadt vliên en 't goede pleege'.
Wie Christus lieft verkrijgt zijn zeege.

499. Overgezet Spel van Tijs.

Tys heeft zijn Spel uit Frans: maar 't rijm is eigen zaadt.
Ik loof 't wel: want het Spel is goedt, en 't rijm heel quaadt.

500. Venus Star.

De Star van Venus schijnt heel licht aan 't blaauw gebouw.
Zoo toont de Star aan d'aardt de lichtheidt van haar vrouw.

501. Toen Niklaas in zeekere reekening van tien door een 0 hondert maakte.

Hoe komt het dat Niklaas zoo graagh met oortjes reekent?
Dat is niet vreemt: want hy heeft eens in d'O geteekent:
In d'O die 't Raadthuis hier aan d'Amstel wou verraân.
Wie landtverraadt bestaat, durft ook diefry bestaan.

502. Toen den E. Heer Koenraadt van Beuningen, Pensionaris t'Amsterdam, nu Gezant &c. in zijn lusthof, &c.

Hier ziet men Beun'gen, die de mondt van Amstels wet is,
In 't midden van zijn hof, dat hy voor onkruidt redt.
Ik vindt hem op zijn bedt nu dat hy van zijn bedt is.
Zoo raakt hy eerlijk van het een op 't ander bedt:
Het eerst' is wit van pluim, het lest' vol zwarte zanden.

Het koetsbedt is alleen voor afgematte leên.
Het tuinbedt dient tot rust der wakkere verstanden
Zoo zag men Kato, door de zorg voor 't algemeen,
Vermoeit en afgewaakt, zich in zijn hof verpoozen.
Wie veel deur doornen gaat verkrijgt bywijl noch roozen.

503. In 't tweede deel van Klioos Kraam, is, door onkunde van den Drukker, zeeker gedicht, door Izak Vos op 't Spel van de Bedekte Verraader, gerijmt, in de bladtwijzer op mijn naam gestelt.

Een ander heeft tot lof van Fuiters spel geschreeven;
Dit rijm is op mijn naam, 't schijnt gunst, in 't licht gegeeven:
Ik wil niet dat men my voor vreemde vaarzen stelt.
Een averechtse gunst is een bedekt geweldt.

504. Aart van veel Dichters.

Een Dichter is gelijk een teeder scorpioen;
Zoo hy geen laster hoort, zal hy geen hinder doen:
Maar die hem tergen durft, helpt hem op 't felst aan 't wreeken.
De dichtpen is gelijk een scorpioen in 't steeken.

505. Gees en Giel.

Gees wenst van Giel, haar man, een lichterman te maaken;
Maar zy weet aan haar wens, klaagt zy, niet wel te raaken:
Want eerst verdronk hy 't geldt, nu vangt hy 't dobblen an.
Giel kreegh geen lichter, en Gees kreegh een lichter man.

506. Mattheuwes en Trijn.

Mattheuwes ging hy Trijn, en zocht haar niet te trouwen.
Wat zocht de ritsaart dan? hy wou haar onderhouwen.

507. In 't Stamboek van D. Heiblok, den 27 Juni, 1650.

Bescherm' ons Landt in vreê, o Vaaders! voor krakkeelen.
De Twist is op de been. de wonden die de Staat

Door burgerkryg verkrygt, zyn door geen tijdt te heelen:
En zoo zy heelzaam zijn, de teekens van het quaadt,
Behouden eeuwigh standt. op, toon uw schranderheeden.
Door Twist verdelgt men 't landt. door Eendragt bouwt men steeden.

508. Toen botte Louw ziek geweest hadt.

Louw is zoo doodts door ziekt' als geen geest weezen kan.
Louw is heel bot van aart, en 't is een geestigh man.

509. Slaapende Toon.

Toon leit altijdt op 't bedt: maar 't is in 't minst geen eeter.
Hy weet ook nergens van, nochtans is 't een bedtweeter.

510. Juffrouw Walburg van Boekhooven, huisvrouw van de Capitein Barleus.

Boekhooven is uw naam: zal ik naar d'oorsprong zoeken?
Neen: 't komt u van uw hooft, dat is een hof vol boeken.

511. De Geheimschryvers kamer.

Dit zijn twee deuren daar men veel tot lof van zeidt.
Hier gaat men by de Trouw: daar by Stilzwygentheidt.
Op deeze zusters mach het Raadthuis zich verlaaten.
Door trouw en zwijgen dient men Stadt en onderzaaten.

512. Aan J.M.

Gy wraakt het duits tooneel, en gaat naar 't fransche spel.
Al wat van ver af komt dat ruikt en smaakt u wel.
Verandering baart lust: maar vraagt gy mijn gevoelen?
Ik kies het inlandts kruidt voor vreemde paddestoelen.

513. Geschut van Hendrik d'Achtstes beeldt gegooten &c.

Wie voor geen donder saagt, versaagt voor deeze bussen:
Haar wreedtheidt is niet dan door menschebloedt te blussen.

Zy brullen moordt en brandt, wanneer het leeger stormt.
Dit is niet vreemt: want 't is van Hendriks beeldt gevormt.

514 Aan L.P.

Wie maakt hier d'Advokaat, tot schaâ van andre, rijk?
De testamenten, en het tweede huwelijk.
Van zulk een akker weet hy staadigh vrucht te meien.
Zoo trekt men wijn uit bloedt, en lacht om 's anders schreien.

515. Mollin heel dol in 't stormen.

Wat duivel is Mollin, die wy voor duivels haaten?
Wat duivel zou hy zijn, een duivel der soldaaten.

516. Kees vaarent-gezel.

Kees quam uit zee, en vocht in kerk en in kapel.
Kees was eerst bootsgezel, nu is 't een boos gezel.

517. Jan aan Jan.

Ik ben een meester van quaadt spreeken, zegt gy, Jan.
't Is waar: ik toon dat ik uw tong bedwingen kan.

518. Maars bier.

Maars bier valt op de tong heel bitter, wreedt en bars;
Maar 't is geen wonder: want dit is het bier van Mars.

519. Voor de Schouwburg, toen 't Treurspel van Aran en Titus gespeelt wierdt.

De Schouwburg doet haar deuren oopen
Van dierbaar menschebloedt bedroopen,
En dekt den disch op zulk een wijs

Als Atreus voor zijn droeve broeder.
Nooit schaften Roome vuiler spijs
Dan 't vlees der kindren voor de moeder.

De weerwraak houdt in 't woên geen maat;
Zy wordt wel vol: maar nooit verzaadt.

520. Schildery vol wanorder

Dit stuk is ongeschikt, ja 't is geheel verwildert.
Men ziet geen geilheidt, en 't is ongeschikt geschildert.

521. Brandende lamp.

De lamp verlicht de zaal, en wordt ook zelf verlicht.
Wie 't zijn aan andre geeft verliest van zijn gewicht.

522. Wat is een narrepaardt?

Een yspaardt hoordt men voor een narrepaardt uit schellen.
Louw heeft een narrepaardt, en 't komt niet uit de poort.
Vraagt gy: hoe kan dat zijn, het heeft noch pluim, noch bellen?
Het is een narrepaardt, om dat het Louw toe hoort.

523. Mispelding &c.

Het woordt van winter heeft zijn oorsprong van win teer;
De winst is teer, wanneer men 't water kan berijden:
Maar 't woordt van zoomer spruit, dunkt my, van kom zoo meer.
Wie dat wel zaait en oest, wenst die niet zoo meer tijden?

524. Aan den Eed. Heer F. R. S. en K.

Dat gy Sallustus in uw zak hebt wordt gelooft:
Maar zijn vernuft, het eelst, dat hebt gy in uw hooft.
Wie twijffelt, hoeft zijn oor slechts naar uw raadt te hellen.
De bron der wijsheidt wil altydt ten mondt uitwellen.

525. Kees schipper wierdt een leeraar van de quaakers, &c.

Kees schipper wierdt onlangs een preediker, zeidt Trijn;
Nu laadt hy zielen, ja veel meer dan alle jachten.
En 't is gelijk zy zeidt. vraagt gy: hoe kan dat zijn?
De helsche schipper heeft altydt de grootste vrachten.

526. Jan en Jasper.

Jan heeft, zeidt Jasperbuur, een zonderlinge vondt.
De zieke paarden maakt hy door zijn reuk gezondt.
Is dat geen wonder? neen: het kan niet minder weezen.
De paarden zijn niet dan door bokken te geneezen.

527. Aan B.S.

Gy durft u met harnas en vossevel beklêen.
Zoo ziet men 't dol Geweldt en 't loos Bedrog by een.

528. Job meugeveul.

Job mint de taafels, en hy haat de Joodtsche wet.
Wat taafels mint hy? daar men gulzig zuipt en vret.

529. Op den Eed. Heer P.K. Hoofts schrijfpennen, toen ik by hem in zijn schrijfvertrek was, &c.

Van deeze pennen maakt de Faam haar vlugge vlerken,
Om Wilm te draagen in 't Nassousche heldenhof:
Door deeze blaast zy staâgh Leicesters schelmsche werken.
Een ongelijk bedrijf geeft haar gelyke lof.
Zy heffen 't goedt in 't top, en leeren 't quaade verachten.
Geen diamantpunt is zoo waardt als zulke schachten.

530. Elk zijn gevoelen.

De Bybel is een veldt bezeit met hemels zaadt:
Deez' meit 'er niet dan goedt, die oeft 'er niet dan quaadt.
Schrift is voor de meest' als 't mes in kindre handen.
Het Bybelbladt spreekt klaar door schrandere verstanden.

531. Ander.

De Schrift is als een maagt, daar Godt zijn gaaf in prent:
Van deez' wordt zy geëert, van die wordt zy geschent.

532. Elk zijn schoonst'.

Bederf der mannen heeft zijn oorsprong meest uit wijven.
Ik zal 't gelooven zoo 't geen mannen zijn die 't schrijven.

533. Teegenstelling.

De deugden worden meest door vrouwen uitgebeeldt:
Maar waar Natuur geen vrouw, zy hadtze mans geteeldt.

534. Aan E.A.M.

Al wat een ander dicht begint hy voort te schryven.
Mijn Titus was gedicht en quam noch niet op 't bladt:
Hy moest drie maanden in mijn hooft verburgen blyven:
Toen raakt' hy, door de pen, eerst uit mijn herssenvat.
Nu wordt dien heldt gedrukt: maar hy verrijst door drukken.
Wie dapper is, verduurt de Tijdt door heldenstukken.

535. Aan J.W.P.

Gy wilt u goedt, eer dat gy sterft, aan d'armen maaken.
't Is overloffelijk: maar wilt gy hooger zien?
Zoo geef het nu gy leeft, dit zijn de grootste zaaken.
Een penning die gy geeft is meer dan d'andre tien.

536. Joost en Schout.

Joost gy hebt voogt geweest, en stal het weezen goedt.
Nu zoekt de Schout, want hy is hol, met u te eeten;
En 't is niet vreemt. waarom bijt hy tot in mijn bloedt?
De dieven worden meest van raavens opgevreeten.

537. Elk zijn natuur.

Ik eet graag zoet, en ook, 't is wonderlijk, graag zuur.
Mijn veeder, als ik rijm, vertoont u mijn natuur.
Zy voegt haar, zoo 't kan zijn, naar nijpen en naar streelen.
De pen is als een bie die quetsen kan en heelen.

538. Voorzichtige Lijn

Lyn schaft veel boontjes, om haar man haar hart te toonen.
Zy heeft gelijk. waarom? een bok eet gaaren boonen.

539. Aan G.F. liefhebber van schelpen en hoorens.

Reist gy om hoorens naar de stranden van Neptuin?
Uw wijf heeft u bezorgt: waar toe zoo ver te dwaalen?
Indien gy hoorens zoekt, zoo tast eens naar uw kruin.
Al wat men by zich draagt heeft men niet te haalen.

540. Op Lambrecht van den Bosch, toen hy het Spel van de Witte en Roode Roos gerijmt hadt.

Wie heeft van zulk een Bosch als dit is ooit gehoort?
Het brengt by winter Witt' en Roode roozen voort:
Die voor geen avondt van de bitse laster duiken.
Wie Poëzy bemint moet zulken boschroos ruiken:
Maar deur het oor en oog, zoo wordt haar deugdt bekent.
De bloemen, rijk van geur, tot siersel van de Lent,
Verwelken door de rijp: dit loof verduurt de vlaagen.
Geen schoonder roozen dan die 't oor en oog behaagen.

541. Toon oneigentlijk geschildert.

Toon is geschildert: maar niet wel getreft, zeidt Jan.
Waarom toch? Toon gelijkt, zeidt hy, een eerlijk man.

542. Louwrens dommekracht.

Louwrens weet paalen, zeidt hy, uit de grondt te rokken.
Maar 't is niet vreemt, dat werk wordt meest gedaan door bokken.

543. Lichte Flip.

Flip weet de prijs, zeidt hy, van Neel de hoer te raân.
Waar door? die hoer komt hem op duizentpondt te staan.

544. Aan N.O.D.

Marcellus lacht, zegt gy, 't drie-eenig-weezen uit.
Gy mist. vraagt gy wat drie dat hy in een besluit?
De Bloedtdorst, Roovery, en Schijndeugt fijn van noppen.
Heeft deeze helhondt dan geen drie vereende koppen?

545. Aan 't vrye Neederlandt, toen de Fransen haar scheepen &c.

Het gruwzaam Oorlog quam uit d'afgrondt eerst op d'aardt.
Nochtans verkrygt men vreê door 't bloedig oorlogszwaardt.
Wie dat dan vreê begeert moet eerst in oorlog weezen.
De zieken kan men best door bittre drank geneezen.

546. Toen Striklandt, Gezant van Kromwel, zich t'Amsteldam, aan de taafel zetten, omringt van lyfschutten, &c.

De Britsche Striklandt eet; maar 't eeten smaakt hem niet:
Hem dunkt dat hy een zwaardt, dat op zijn hart mikt, ziet.
Behoort zijn disch dan niet omheint van lijfschutschaaren?
Tierannen sneuvlen licht zooz' hen niet wel bewaaren

547. Papegey en Aap.

De Papegey en Aap zijn dieren van vermoogen.
Door deez' wordt onz' gehoor, door die 't gezicht bedroogen.
Twee dingen maaken hen een mensch, de spraak en leest.
Is dan een reedloos mensch ook niet een dubbel beest?

548. Aan zeekere snurker.

Uw vaâr was Geus, zegt gy, en 't wordt ook niet gewraakt.
Waarom? gy zijt van jongs door 't kerkgeldt groot gemaakt.

549. Op de schryfkunst van Daniel de Lange.

Wanneer de schelle stem niet tot in 't oor kan zinken,
Dan spreekt men met het oog. door een gesplitste schacht.

De schrijfpen doet haar mondt, vol int, veel verder klinken
Dan 't zonlicht weer te zien. de letters hebben kracht.
De dootschicht weet de stem, maar d'intspraak niet te smooren.
Zoo zal men Langes pen lang na zijn lippen hooren.

550. Voor den Heer S.N.G. &c. in een glas.

Vee1 zoeken roem op landt, ik op het landt en baaren.
De fiere krijgsdeugt wordt gekroont met lauwerblaaren.

551. Aan L.B.

Maria is een hoer, zeidt Job de Joodt aan my;
En 't is waarachtigh: want zijn huisvrouw heet Mary.

552. Aan D.W.S.

Gy leest het Bybelbladt, zegt gy; en 't is heel wel.
Gy leest van Christus: maar gy leeft naar Machiavel.

553. Neel Doorop.

Neel Doorop is verkeert gedoopt, zeidt oude Koen;
Zy is, dit weet ik wis, een meidt van hoeren doen:
Want zy laat yder in zoo zy de veurdeur weeten.
Moet Neel dan niet in plaats van Doorop deur op heeten?

554. Eva met lamme armen, door Koen geschildert.

Koen schildert Eva: maar veel beter dan het leven:
Want zy is lam van arm; en daarom 't dierst' geschat.
Waar d'eerste lam geweest, den mensch zou nimmer sneeven
Waarom? dan hadt zy nu ook naar 't doodtlijk ooft gevat.

555. I.G. wou geen kooper kruisbeeldt gieten, en maakten een koopere lamp, die voor d'afgodt van de Kaizer van Japon zou branden &c.

Schijnheilig wou weleer geen kooper kruisbeeldt maaken;
Nu maakt hy iet dat voor een duivelsbeeldt zal blaaken:

Maar dit belooft meer geldt dan 't kruisbeeldt, naar ik reeken.
Is dat de duivel niet, om winst, een kaars opsteeken?

556. Elk moet zich naar geleegentheidt voegen.

Molijn, u bruilofsdicht is overlam van leên.
Het gaat, wanneer men 't leest, met ongelijke schreên.
My dunkt het eene been heel kort en 't ander lank staat.
Het moet zoo zijn. waarom? om dat de bruidt ook mank gaat.

557. Toen Olivier Kromwels Gezant op de vreedehandeling der Zweeden, Poolen en Russen verscheen, &c.

Nu brandt het oorlogsvuur van Zweeden, Poolen, Russen.
Heer Kromwel giet, in schijn van 't vuur door nat te blussen,
Met oly, pik en teer. zoo mengt men wyn met roet.
Hoe les men 't krijgsvuur best? door Kromwels hartebloedt.

558. Op Juffrouw A. van Aldewerreldt. voor H.N.

Het Noorden heeft u hart met sneeuw en ys omgordt.
Het Oost bezet uw mondt met paarlen en koralen.
Het Zuiden heeft uw tong met bitter lap bestort;
En 't West versiert uw pruik met heldre goude straalen:
Verwerp het Oost en Zuidt, en neem my voor uw deel.
Door zulk een helft als ik bevindt gy u weêr heel.

559. Aan Jakob Lescaille, toen hy klaagde dat hy niet ver kon zien.

Gy zijt byzienden en verzienden. kan dat weezen?
Verziende mannen zijn byzienden door veel leezen.

560. Aan B.H.

Gy heet my loogenaar. ik lieg wel, ik bely 't:
En 't blijkt ook, als ik zeg dat gy geen hoer meer zijt.

561. Aan L. de schilder, toen hy my zeekere schildery vertoonde.

Ik min dit beeldt; want 't is heel los gemaakt: maar gy,
Dat haat ik, zijt zoo los als uwe schildery.

562. Aan zeeker Engelsman, die zijn kindt met het goude beeldt van Cromwel versierde.

Gy scheldt, om dat mijn kindt dit hemels kruisbeeldt draagt.
Het uwe draagt het beeldt van die de Britten plaagt.
Dit goot zijn bloedt, tot heil der menschen, uit zijn' aadren.
Het uwe zuipt het bloedt der trouwste burgervaadren.
Het kruisbeeldt past, zegt gy, in 't binnenst' van de borst.
't Is waar: maar 't uwe hoort, zoo ik het zeggen dorst,
Voor Withal opgeknoopt, tot schrik van 't godtloos Londen.
Wie koningmoordt niet straft wordt zelf vol schuldt bevonden.

563. Wilm van het ys.

Wilm wandelt langs den dijk, schoon d'Amstelstroom vol ys is.
Zoo toont zich Wilm, zeidt Joost, dat hy in alles wijs is.
Waarom verdient het landt, vraagt Roel, de hoogste prys?
De wijzen gaan op 't landt, de narren op het ys.

564. Dolle windthond van Peer.

Deez' dolle hondt kost Peer wel vijftigh pondt, zeidt Lijn.
Zoo moet hy alzoo dol als deeze windthondt zijn.
Voort, wacht u vry voor Peer, of 't spog zal u verrassen.
't Vergift van hondtzucht is in zee niet af te wassen.

565. Aan zeekere broodbakker.

Elk gildt heeft zijn patroon; maar 't bakkers heeft 'er geen:
Dit past de bakker die by Jozef zat gevangen.
Zoo maakte zy het broodt, uit vrees, geen meer te kleen.
De dievery wordt best geweert door vrees voor hangen.

566. Op Elizabet &c.

De groot' Elizabet was, looft men, rijk van gaaven.
Men looft ook datz' haar beul door Stuarts bloedt deedt laaven.
Noch looft men dat haar byl Essex uit vrees deurkurf:
Maar Spanje looft niet dat zy maagdt was toen zy sturf.

567. Aan den E. Heer Joan Hinloopen Jakobsen, scheepen t'Amsterdam

Gy dicht, o Vos! zegt gy, zoo veel niet als wy wenschen.
De huisplicht bindt myn handt. myn lust wordt wet gestelt.
De Dichtkunst, dit staat vast, en eist niet dan heele menschen:
Ik ben niet meer dan half, de zorg doet my geweldt.
Een ander laat zich 't hooft, door kunst, met lauwren sieren.
De buik verzaadt zich niet door kransen van lauwrieren.

568. Koert &c.

Koert lastert de Fortuin, om d'ongestaadigheidt;
Want Koert houdt staadigh standt: maar 't is in vals beleit.

569. Wel is veel.

Fop rymt veel spellen, en Flip stelt er een ter handt;
Neen: Fop werpt knynen, en Flip baart een olifant.

570. Joost.

Joost ziet heel scheel, zeidt hy, als hy een hoer ziet gaan.
Hoe scheel moet Joost dan zien als hy zyn wyf ziet staan!

571. Kracht: van de Schouburg.

De Schouburg is tot schrik van al die 't graau aanschennen.
De schrandre vreezen haar, om 't steeken van haar pennen.
Zoo krygt men door de stok een bitse hondt aan bandt.
De Schouburg een tucht- en Staatschool voor het landt.

572. Aan W.S.N.

Flip dwong de vrye ziel. dat zyn afgryslykheeden.
Hy strafte beeldestorm. hier hadt hy dubble reeden.
Godt heeft dit werk bestiert. Godt gaf hem, zeidt hy, 't zwaardt.
De dwang is goddeloos, en straf een godtlyk' aart.

573. Tabak voor rym

Hans schreef een eerdicht voor Michiel, daar roem in stak.
Michiel gaf Hans, tot loon van 't dicht, een rol tabak.
Is dat beloonen? ja: hy hiel de rechte paalen.
Die windt verkoopen moet men weêr met rook betaalen.

574. Aan Juffrouw A.G. voor een spiegel.

Gy waant, nu gy u ziet, u schoon en stark te zijn.
Den mensch is brosser dan dit brijslendt kristalijn.
Gy ziet hier aan u zelf een ydle schilderye.
Geen schoonder spiegel dan het beeldt van Christus lye'.

575. Aan Martijn de schilder.

Martijn, gy snurkt altijdt op uwe schildery.
Het volk verstaat noch kunst, dunkt u, noch haar waardy.
't Is waar, 't gemeen is bot om d'eigenschap te vatten.
Was 't volk heel wijs, het zou uw verf zoo dier niet schatten.

576. Verwaande Flip.

Flip heeft een gaaf, zeidt hy, verkreegen van hier booven:
Maar 't volk heeft weêr een gaaf van Flip niet te gelooven.

577. Toen Mevrouw de Princes van Aanholt aan Mejuffrouw Geertruidt Huidekoopers van Maarseveen, een zilvere lamp, door een Moor, deedt vereeren.

De lamp van Aanholt komt u hel in d'oogen straalen.

Waarom wordt u de lamp hier door een Moor gebracht?

De Moor en 't lamplicht zyn afbeelsels van de Nacht.
Een leevendt zinnebeeldt behoeft men niet te maalen.
De vruchten van 't vernuft verkrygt men by de lamp.
Wanneer de nacht all' d'aardt bedekt met zwarte damp,
Dan scherpt men 't brein, by daagh door 't woelen stomp gesneeden.
Wie 't lamplicht lieft, bemint de schrandre wakkerheeden.

578. Meulenaar en 't hof.

De Meulenaar en 't hof zyn dikwyls eens gezint.
Dit voegt zich naar de Staat, die draait zich naar de windt.

579. Toon botmuil.

Het Schouspel leert, zeidt Toon, om dat het vol van geest is.
Toon gaat 'er: maar het blijkt niet die 'er Toon geweest is.

580. Windige Nies.

Nies is vol achterklap, gelyk wy daaglyks hooren:
Maar haar geklap mishaagt de neus veel meer dan d'ooren.

581. Aan B.K.

Gy stiert my licht, zegt gy, een schempdicht naar myn gat.
Ik wou wel dat het quam: de stillen zyn verleegen.
Ey! stier het voort, ik bidt: eer kaakedoor zich kladt.
Een quaadt gedicht is goedt om poortegaal te veegen.

582.Toen N.S.G. Kromwels Gezant, hier met een appel speelde, &c.

De Britsman streelt ons ooft met een beleefde handt:
Maar eer men 't denkt zal hy het ooft door 't mes verdeelen;
Het mes zal Kromwel zyn, en d'appel Neederlandt.
Wie vinnigh nypen wil begeeft zich eerst tot streelen.

583. Een van de zeeve doodtzonden geschildert.

Deez' doodtzondt, schoon van verf, kost Teunis hondertpondt.
Wie zoo veel ponden geeft voor een gemaalde zondt,

Doet meerder zonden dan diez' al op een durft hoopen.
De kunst is godtlyk: maar 't is godtloos zoo te koopen.

584. Geurt bemint het rym.

Geurt mint het rym, zeidt hy, en weet het waar te maaken;
Want hy vervalst de Schrift om 't rymwoordt recht te raaken:
Hy scheldt zyn wyf, om 't rym, voor hoer en hoerekindt.
Zyn ongerymt bedryf toont dat hy 't rym bemint

585. Aan T.F.G.

In Hollandt meenden u de luis en vloô te vreeten:
Maar nu gy, roodt van bloedt, in 't moordhol zyt gezeeten,
Bedriegt gy dit gediert. vraagt gy: waarom? de raave
Zal u, zoo zy niet walgt, noch in haar balg begraave'.

586. Aan G.F.

'k Zoek gauwdiefs loopjes, hebt gy strak aan Jas verklaart.
Ik zoekze: maar gy hebt die uit uw eigen aart.

587. Juffrouw Mary hadt gasten, en de wijn noch niet in gekreegen.

Mary wordt dol, zeidt zy, nu zy de wyn niet in heeft:
Maar Klaas wordt dol wanneer men hem de wynen ingeeft.

588. Aan Juffrouw Jozyna van Baarle.

Tiende tot de neegen Muze',
Is het wonder dat Meduze,
Die haar goude pruik beweent,
Door de kronkelende slangen,
Die om haare bakkes hangen,
Zoo veel menschen heeft versteent,
Die uit steenen zijn gereezen?
Welk een wonder moet het weezen!
Nu uw keel aan 't zingen raakt,

Dat gy door de helder' orgel,
Van uw gaadelooze gorgel,
Marmersteen tot menschen maakt.

589. Op 't nieuw Stadthuis.

Hier twisten kunst en stof, elk roemt zich ver verrnaart.
De Raadt aan 't Y is ook geen minder Raadthuis waardt.

590. Op de Kamer van de Wel-Eed. Eed. Heeren Burgermeesteren,&c.

Wat yder kamer kan, kan dit vertrek alleen.
Het Raadthuis is een ring: maar deeze plaats de steen.

591. Oost-Indischhuis spreekt:

Ik breng het Noordt in 't Oost, en 't Oosten weêr in 't Noorden:
Zoo laat ik d'Amstel zien daar Roomen nooit van hoorden.

592. Aan Koert.

Ik kan waarzeggen, zweerdt gy Koert, en gy hebt recht.
Als ik zeg: Koert die liegt, dan heb ik waar gezegt.
Ik duiveljaag, bywyl, gaat gy de Rechter klaagen.
'k Zal duiveljaagen zoo ik u van hier kan jaagen.

593. Den Heer Otto t'onrecht met landtdievery beticht.

Heer Ott' betoont zich vol van ongemeen verstandt;
Maar hy is graagh naar geldt: doch niet tot last van 't Landt:
Want Ott' geniet geen schadt dan van uitheemsche Kroonen.
Wie vreemde dienst doet hoort zich ook te laaten loonen.

594. Op de Beedag in de Zweedsche zeekrijg.

Nu houdt men beedag in de Tempel van Martijn:

Maar hier wort meest gebeên voor 't hooft der Gott' en Zweden.
Zoo schenkt men Neederlandt vergift, bedekt met wyn.
Wie Godt zoo bidt is vol van Gotsche godtloosheeden.

595. Aan D.F.

Ik heb Christoffels, zegt gy, die my bystandt biên:
Maar gy hebt niemant, hoort men u bywylen klaagen.
By zulk gebroedt als gy wordt nimmer hulp gezien.
Waarom? een ezel moet zijn last alleenigh draagen.

596. Aan de vier winden.

U zijt vier broederen: maar ongelijk van aart.
Door uw onzeekerheidt verzeekert gy de vaart:
Die u betrouwt, daar durft zich niemant op betrouwen.
Wie vast wil staan moet niet op losse gronden bouwen.

597. Voor de hofsteê van den E. Heer W.V.E.

De koopmanschap en 't landt zyn ongelijk van paalen:
De Beurszorg is voor 't huis, en 't landt om aâm te haalen.

598. Toen zyn Exelency van Sweeryn een Spinwiel van barnsteen aan Mejuffrouw Konstancy Huidekoopers van Maarseveen vereerde.

De Heer Sweeryn heeft u dit Barnsteen wiel geschonken.
De zorg van 't huis wordt best door 't spinwiel uitgebeeldt.
Een Vorstelyke gift is waardt om meê te pronken:
Maar wie een huiszorg heeft, die zich in ramp en weeldt
Gestaadigh wakker houdt, kan heerelijker praalen.
De huiszorg is een zuil, die door zich zelf bestaat.
Het radt van barnsteen, rijk van flikkerende straalen,
Vertoont ons d'eeuwigheidt, die door geen tijdt vergaat.
Zoo moet de huiszorg zijn, indien men standt zal houwen,
Geen starker huisstut dan de wakkerheidt der vrouwen.

599. Jan, weleer een kaalis, nu door aschkoopen rijk &c

Jan is de man geen meer die hy voor heene was.
Waarom? zijn neering en verstandt leit heel in d'asch.

600. Waare roem.

Cy roemt haar tanden wit; ja witter dan haar kaaken;
Cy weet het: want zy heeft die van yvoor doen maaken.

601. Op de L.

Wie maakt de Lotering een eerdicht, vraagd' ik lest?
De duivel, zeide Floor, die kan zijn daaden best.

602. Aan Mejuffer Elizabet Huidekoopers van Maarseveen.

Uw oog, Elizabet, heeft zucht tot alle blaadren:
Nu tot de blaadren in een boek vol schranderheên.
Dan tot het eikebladt in 't vruchtbaar Maarseveen.
De geesten kan men best in schaaduwen vergaadren.
Het brein wordt nooit zoo wel gescherpt dan als men leest.
Noch ziet men blaaderen, tot siersel van uw geest,
Van rooz' en lelien op uwe kaak vergaaren.
't Is wonder als Natuur vernuft met glans komt paaren.

603. Aan de Graaf van O. toen hy Olivier Kromwel een bloedthondt vereerde, &c.

Gy stiert uw bloedthondt aan de Teems, daar hy te veul is.
Men hoeft geen beul, daar 't hooft der Rechters zelf een beul is.
Dies houdt uw bloedthondt t'huis, in Englandt heeft men keur.
Geen bitser bloedthondt dan de Britse Protekteur.

604. Aan zeeker schilder.

U maalt van Magdeleen een Venus schoon van bloos.
Haar zalfbus schildert gy tot een blanketseldoos.
't Gebeedtboek vormt gy tot de minkunst, geil in 't blaaken.
Vervloekt is zulk een kunst die hoeren weet te maaken.

605. Aan Sander.

Pier draagt een innocent: wat dunkt u hier van Sander?
De kleeding en 't verstandt dat past wel by elkander.

606. Aan G. de bloode snurker.

Gy lijkt een hondt en uil; het is geen vals gerucht:
Een hondt om dat gy blaft, een uil om dat gy vlucht.

607. Amintas aan Laura, toen zy hem zijn naam van suikere letters op een zilver taafelbordt vertoonde.

Heer Huigens schreef mijn naam, tot roem, met bitter nat:
Maar gy, o Laura! weet mijn naam ten toon te stellen
Van suikerletters, op een zuiver zilver bladt.
Is uw begaafde handt zoo overzoet in 't spellen?
Wat of uw mondt dan is, die purpre paareldoos?
Een disch van Jupiter vol nektar en ambrooz'.

608. Zeekere pilaar, daar men eerdts dieven aan gegeesselt en gebrandtmerkt heeft, nu op Goudestein, een zonwijzer &c.

De Pilaar spreekt:

Ik toonden 't volk weleer de straf den dieveryen:
Nu toon ik hen de tijdt, al houdtze nimmer standt.
Twee gloeden leeren hen de quaade spooren myen;
D'eerst' was het brandtmerk vuur, nu is 't de zonnebrandt.
Op, eer mijn dubble dienst: hier is geen wijzer wijzer.
Een dubble deugdt verduurt het allerduurzaamst' yzer.

609. Op een goude penning daar het beeldt van de Bisschop van &c.

Gy schijnt voor 's Bisschops beeldt van loutergoudt te vliên.
Ik wil hem liever van fijn goudt dan leevendt zien.
Hadt hy van goudt geweest, hy hadt my niet beschooten.
Een goude dwinglandt heeft nooit menschebloedt vergooten.

610. Dokter Pier, Louw d'Apteker en zijn wijf.

Pier was een Dokter van een overgroot bedrijf:
Hy maakte hem gemeen met Louw d'Aptekers wijf.
Haar man, wou 't die wel zien? die heeft 'er toe gewent.
Zijn wijf was ziek: maar hy verstrekte de pacient.

611. Aan S. P.

Uw boek heet maantwerk: maar het heeft in 't minst geen schijn;
Best noemt gy 't weekwerk, dat zal wel zoo zeeker zijn:
Men vindt het overal heel weekelyk in 't leezen.
Hoe! weekwerk? het en het zal niet dan een daghwerk weezen.

612. Sent grootspreeker.

Sent heeft het grootste woordt op straat en in gelag.
Sent is geen Amiraal, en voert de grootste vlag.

613. Op Luit de turfdief.

Luit stal uw turf, klaagt gy; het is geen noodt Kees Krijnen:
Het geen hy u ontstal zal noch tot asch verdwijnen.

614. Tiet lichtaars.

De pruik en 't hooft van Tiet die passen by elkaâr.
Waarom? de pruik van Tiet is niet dan hoerehair

617. Aan F. V. H.

De lamp van Epikteet kost u vierhondent kroonen.
Waant gy, o dolheidt! door deez' lamp zijn geest te toonen?
Wie dat zulks waant die blijft, gelijk hy is, een beest.
't Vernuft wordt niet gekocht. elk heeft zijn eigen geest.

616. Omkooper der stemmen.

De Burgermeesterkeur gaat noch te Luik niet voort:
Want Peer de Rooy is om zijn stem te wreedt vermoordt.

Door welk een wreedt geweer is hy in 't graf verschoolen.
Door 't staadigh schieten van Hendrikus zakpistoolen.

617. Frans en zijn meidt.

Frans maakt' zijn meidt met kindt. zoo quam hy aan een bastert.
Hy worden om dit stuk van alleman gelastert.
't Is kindrewerk, riep Frans. dat liegt gy, zeide Tjerk.
Hoe! kindrewerk? o neen: 't is man en vrouwewerk.

Op de Neege Muzen, *of drukparssen, die naar de Zangodinnen genoemt zijn, in de drukkery van den E. Heer* D^r^. Joan Blaau, *Scheepen en Raadt t'Amsterdam. Aan Mejuffrouw* Geertruidt Vermeul, *Gemaalin van den zelfde Heer*, &c.

618. Klio.

De Pen van Klio maalt het beeldt der oude tyen:
Zelf 't geen vergeetelheidt beslooten heeft in 't graf.
De doode boeken zijn de leevenste schildryen.
Hier erft men 't Koningrijk. daar vecht men om de staf.
Al wat verleeden is toont zy om op te passen.
Wie aan 't verleeden denkt is quaalijk te verrassen.

619. Euterpe.

Euterpe laat haar fluit tot lof der wijsheidt klinken.
De wijsheidt, vol van deugdt, verdient de grootste lof.
Wie dat vernuft verdooft, zy helpt het weêr aan 't blinken.
De maalkunst vol van geest, en dichten, rijk van stof,
Twee zusters groot van roem, voert zy naar 's hemels boogen.
Door kunst en schranderheidt behaagt men oor en oogen.

620. Thalia.

Thalia leert all' d'aardt het vroolijk blyspel zingen.
Zy treedt, heel licht geschoeit, al lachendt op 't tooneel.
Het spel vertoont het volk hun dartle wisselingen.

Haar Schouburg strekt hen tot een leevendigh panneel.
De looge krijgt 'er schijn door vleyery en klachten.
Het blyspel leert den mensch voor looze laagen wachten.

621. Melpomene.

Melpoom vertoont zich staâgh met treurgewaadt behangen.
De traanen bigglen langs haar doodtsche kaaken af.
De droefheidt heeft vermaak in naare lijkgezangen.
Zy volgt de dooden naar, en schreit tot op het graf:
Maar wat doorluchtigh is behoutz'er eeuwigh buiten.
D'onsterfelijke deugdt is in geen graf te sluiten.

622. Polyhymnia.

't Is Polyhymnia die elk door reên doet wijken.
Al wat haar brein begrijpt bewaart zy als in staal.
De reeden kan men door 't geheugen best verrijken.
Zy bindt all' ooren uit de ketting van haar taal.
Zoo dwingt zy dwingelandt. zoo stuit zy 't graauw in 't woeden.
Welspreekentheidt betoont de wreevelste gemoeden.

623. Erato.

Erato vult haar hoorn met bloemen schoon van blaaden.
Zy volgt de Minnegodt en zingt zijn oorlogskracht.
De Liefde wijkt geen Mars in roem van oorlogsdaaden.
Al wie 't gewedt verwint moet buigen voor zijn macht.
Nu siert zy 't bruilofsbedt met rooz' en mirteranken.
De minnedichten zijn de liefelijkste klanken.

624. Terpsichore.

Terpsichore bemint de schelle cyterklanken.
De galm van 't snaarspel trekt de ziel ten ooren uit.
Een ander volgt de disch om Bacchus starke dranken:
Zy springt in 't luchtigh kleedt op 't liefelijk geluit.

Dit is noch hoverdy, noch 't zijn geen dartelheeden.
De wakkre maatdans strekt tot oeffening der leeden.

625. Urania.

Urania bewoont de helle hemelringen.
Zij vreest geen zonnespoor, dat vol gedrochten leit.
De Kunst is machtigh om tot in 't gestarnt te dringen.
Zoo gaat men in 't vertrek van Godts verburgentheidt.
Hier wordt den mensch zijn lot als in meetaal gesneeden.
De starrekunst ontdekt veel diepe duisterheeden.

626. Kalliopa.

De dappre Kallioop heeft zucht tot lauwerblaaden.
De krijgslauwrier verduurt de Koninglijke kroon.
Haar rollen, roodt van bloedt, zijn vol van heldendaaden.
Zy zingt in 't harrenas, omheint van verse doôn,
Tot lof der moedigen, op 't dreunen der trompetten.
De heldenzang verdooft het dondren der musketten.

627. Aanhang.

De Druk-Parnas van Blaau heeft neege Zanggodessen:
Maar hier is geen Apoll' die haar de herssens wet.
Geen nutter wetsteen voor het brein dan wijze lessen.
Wanneer dat Blaau zich by deez' neegen needer zet,
Behoeft 'er geen Apol, om herssens te verrijken.
De Duitsche wijsheidt hoeft de Grieksche niet te wijken.

628. Toen den Eed. heer P. K. Hooft, Ridder, Drost van Muiden &c. my zeide dat hy den Heer Jakob vander Burg, Rezident &c. niet wist te vinden.

'k Zie van der Burg niet staan. die woorden maakt gy licht waar.
Is 't dan geen wonder? neen: de geesten zijn onzichtbaar.
Op't Huis te Muiden.

629. Den Advokat M.

Michiel spreekt nooit voor niet, schoon hy noch raadt noch pleit:
Het spijt hem dat hy eens om niet Godthelp u zeidt.

630. Een der zeeven werken van Barmhartigheidt, heel mottigh geschildert.

'k Zie een Barmhartigheidt van zeeven in uw kerk.
Gy mist: gy ziet hier niet dan een barmhartigh werk.

631. Niklaes van Zweeden.

Niklaas zweert Rem de doodt, zweert dat Niklaas van Zweeden?
Zoo zal Rem vry zijn: want Niklaas die houdt geen eeden.

632. Roel van Westfaalen.

Roel vloekt de Paapsche mis; hy lacht met Mennoos werk,
En haat de Luiteraan, hy houdt het met de kerk:
Dit is niet meer dan plicht, of Roel zou groflijk dwaalen.
Waarom? hy pleegh weleer broodt uit de kerk te haalen.

633. Dokter, Advokaat, Graavemaaker.

De Dokter, d'Advokaat en Graavemaaker zijn
Nooit iet te doen gewenst: d'een lacht om ziekt' vol pijn;
Deez' groeit door twist; die leeft door 't sterven van de menschen.
Wie dat hen heil toewenst, is goddeloos in 't wenschen.

634. Aan Mevrouw Anna van Hoorn, Gemaalin van den Eed. Heer Kornelis van Vlooswijk,

Heer van Vooswjk, &c. Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.
Ik dank van Vlooswijk voor haar vastenavondts tafel.
Prins Willem zat onlangs niet beeter aan uw disch.
Mijn tong heeft meer vermaak in een gespouwe wafel
Dan Cezar in 't banket. durft iemandt voor een visch

Driehondert ponden biên? ik houdt met uw gebraaden.
De kosten van de kost kan 't lichaam niet verzaaden.

635. Op het Toorentje, in de Boomgaardt van 't Huis te Muiden, daar wylen den Eed.

Gestr. Heer P. K. Hooft &c. het leeven van de Groote Hendrik in geschreeven heeft. Aan den Heer Gerrit Bikker van Engelenburg, Drost van Muiden, Baljuw van Gooilandt &c.
De Groote Hendrik quam uit deeze kleene Tooren
Veel leevender van geest, dan uit zyn moeders schoot:
Daar wiert hy voor een poos, hier voor altydt gebooren.
Een schrandre veeder weet de kerker van de Doodt
T'ontsluiten voor de Deugdt, tot loon van waare zeege.
Zoo wordt vergeetelheidt door wijs papier belacht;
En Hoofts beroemde pen, zoo scherp als Hendriks deege',
Een mondtstuk voor de Faam, tot roem van 't eêl geslacht.
De fenixveeder wykt voor zulk een ganzeschacht.

636. Toen ik zeekre graavemaaker tabak in een graf, terwyl hy groef, zag drinken.

De graavemaaker graaft, en drinkt tabak in 't graf.
Zoo beeldt hy 't leeven, en d'onzeeker' uitvaart af.
Het leeven door de rook, en door de kuil het sterven.
Wat is den mensch? niet dan een bloem van schoone verven.

637. Landlucht voor W. J. van A.

De wyze Kato liet, om 't landt, zyn Heerschappy.
Het hof is Heerelyk: maar vol van slaaverny.
Uit zucht tot zaadt en plant verliet ik Amstels wallen.
Zoo 't aardts gewasch vervalt zal al wat leeft vervallen.

638. Aan zeeker rijk woekeraar.

Ik ben zoo rijk als gy; geeft my noch schip, noch ploeg:
Ik heb van all's genoeg, om dat ik my genoeg.

639. Groot geslacht van Trijn.

Trijn neeft elk een. hoe of zy aan 't geslacht geraakt is?
Om dat zy, loof ik, in een hoerekuf gemaakt is.

640. Toen A. J. in de zaal van Mejuffrouw Maria &c. de vier hooftstoffen, of elementen zou schilderen &c.

Gy schildert Water, Aardt en Lucht, dit is uw plicht;
Het Vuur, de vierde stof behoeft hier niet te pronken:
Maria heeft het vuur in 't pit van haar gezicht.
Een oog dat helder is, vertoont de schoonste vonken.

641. Aan zeeker veldtheer, die 't leeger verliet, om in d'ommegang te zijn.

Wilt gy u naar de rey van 't groote wonder spoên?
Hou standt; en wapen u, om Vlaandren te bevrijden.
Zoo zult gy door uw zwaardt een noodig wonder doen.
De kerk moet bidden: maar het krijgshooft dapper strijden.

642. Toen het treurspel van Aran en Titus uit Duits in Latijn overgezet was &c.

Myn Titus sprak aan 't Y Neêrduits, zijn eerste taal:
Nu leert hem Tiel Latijn, voor 't oor der vreemde volken.
Zoo wordt hy burger by de Spanjaart, Brit en Waal.
Wie veer vermaart wil zijn vereist Latijnsche tolken.

643. Mary en Frans.

Mary doet Frans, haar knecht, veel goedt, in vreugdt en rouw.
Past Frans dan op zijn baas? neen: Frans past op zijn vrouw.

644. Aan den E. Heer Paulus Barbette, Geneesmeester t'Amsterdam.

De Doodt verwon in 't eerst' al wat 'er wierdt geschapen.
Dit speet Natuur, en heeft de Kunst tot hulp gebaart.

Geneeskunst strekte voort het Leeven tot een wapen:
Want toen de Doodt bevondt wat dat de kunst op d'aardt
Kon werken, deisde zy, en liet ons ruimer spooren.
Eens wordt men door Natuur, maar veel door kunst gebooren.

645. Een Hondt, tot verachting, aan B. W. gestiert, &c.

Een vreemt heeft my onlangs een bitse hondt gezonden.
Wat of dit weezen wil? ik zal 't u zeggen, Kryn.
Een leeuw brengt leeuwen voort, een hondt werpt niet dan honden.
Die u deez' hondt stiert moet een hondt, of hondtsvodt zyn.

646. Gaarnaat is &c.

Gaarnaat, geloof ik, dat van gaaren nat moet komen.
Al wat gezouten is heeft gaaren natte stroomen.
Gaarnaat is gaaren by de vocht van Bacchus vat.
Men zeg geen meer gaarnaat: men noemze gaaren nat.

647. Op 't Weeshuis.

't Is 't Weeshuis dat gy hier tot troost der kindren ziet.
Men derft hier d'ouders naam: maar d'ouders zorgen niet.

648. Aan J. v. Poel.

Wie dat voor Spanje vecht en sneuvelt in de strydt,
Zeidt Room', zal zaaligh zyn. Geneef, om dit te wraaken,
Zeidt dat 'er niemant sterft voor zyn gezette tydt.
Zyn dit geen vonden om de blooden stout te maaken?

649. Pilgift van den E. Heer Daniel de Voogelaar, aan Matys Bartsen &c.

Deez' Pilgift wordt Matys van Vooglaar toegeleit.
Zyn Vaaders trouw verdient geen minder dankbaarheidt.
Wasch op, o spruit! wasch op, en volg uw Vaaders schreeden.
De loffelyke Trouw geeft lof tot dankbaarheeden.

650. Op het Tuchthuis.

Wie staat, houdt standt; of vrees. de straf is voor de quaân.
De Tucht gebruikt de roê, om deugdelyk te slaan.

651. Marcelis Alchimist.

Marcelis zocht naar goudt, door hulp van oude boeken:
Maar hy verloor zyn goudt met lang naar goudt te zoeken.
Nu dat hy arm is vindt hy goudt en zonder werk:
Want hy leeft nu op 't goudt van 't zakjen in de kerk.

652. Aan Melleen.

Melleen, uw rym is styf, zeidt Dokter van der Vlaa.
Wat schort 'er aan? het is als gy vol podegra.
Vol podegra als ik! waar door kunt gy dat raân?
Om dat uw vaarzen meest op kreuple voeten staan.

653. De Ritmeester Krook, om zijn wreedtheidt door de wreede Sonooy onthooft.

Sonooy deedt Krook door 't zwaardt, dat hy de beul gaf, sneeven.
Om welk een reeden heeft Sonooy die straf gedaan?
Om dat hy 't quaadt van Krook niet zelver hadt bedreeven.
De Bloedtdorst heeft geen knecht, zy wil zich zelf verzaân.

654. Aan den Eed. Gestr. Heer Jan Huidekooper van Maarseveen, Ridder, Heer vanNeerdyk, en Scheepen t'Amsterdam.

De krygsheldt weet de pen des dichters stof te geeven:
Maar 's dichters veeder doet de doode krygsheldt leeven.
De Tydt verwint het zwaardt: de pen het zwaardt en Tydt.
De schoonste lauwer wordt aan 's dichters pen gewydt.

655. Los en vast.

Karolus is in huis en kerk een losse gast;

Behalven in de kroeg hier is hy yzervast.

656. M^r^. Floor

Floor meestert oogen, zoo hy zeidt, en 't is geen mienen.
Waarom? Floor heeft al lang all' oogen kunnen dienen.

657. Aan S. V. H. toen de Zweeden in de Zondt &c.

Ik doe een zondt, zegt gy, wil ik iet schelms bedrijven:
Maar gy doet zondt, zoo gy de Zondt niet zoekt te stijven.

658. Aan zeekere quaaker.

Socijn gelooft, zegt gy, aan geen Drieëenigheidt.
Tot zulk een gruwel heeft uw kerk de grondt geleit:
Want deeze wil de Mis, als buiten Schrift, verdooven.
Behoeft Socijn dan ook iet buiten Schrift te looven?

659. Aan Alida van N.

Uw kindt dat speelt altijdt, roemt gy, eer iemandt rept.
Ey! roem niet: want elk weet dat gy een speelkindt hebt.

660. Aan J. M.

Gy drinkt uit porselein, om niet om hals te raaken:
Zoo hier vergift in quam, zoo zou het, zegt gy, kraaken.
't Is een verzierde vondt: want zoo 't door gift verplet,
Hoe blijft het dan noch heel daar gy uw mondt aan zet?

661. Aan M^r^. H.K.

Godt heeft de Zweedt, zegt gy, voor strafroê aangenoomen.
'k Ontkent niet: maar men maakt de roê van 't snootst der boomen.
Al wat hy doet, dunkt u, raadt hem den hemel an.
Als Godt de zonden straft gebruikt hy een tieran.

662. De waag spreekt:

Wie dat door draagen zwicht, ik hou door draagen standt.
't Bezwaaren van mijn schaal verlicht de last van 't Landt.

663. De Kamers van d'Asseurancy en Dezolate boedel staan naast elkander. Aan T.K.S.

't Verdeelen van 't Stadthuis kan u niet wel vernoegen.
Hier zijn twee kamers die niet beeter zijn te voegen.
Vraagt gy hoe deeze twee zoo by elkander staan?
Om dat men veel uit d'een' in d'ander komt te gaan.

664. Op 't Schermschool.

Het zwaardt is schrikkelijk. de hemel haat het woeden.
Hier trekt men 't doodtlijk zwaardt, om 't leeven te behoeden.

665. Aan Juffrouw Maria Kuisten, gemaalin van den E. Heer Jan de la Fontaine.

Uw mondt, o Kuisten! heeft my eerelijk bedroogen:
Want gy hebt, nu gy rijmt, ook voor mijn oor geschaft.
Wie dubble deugden pleegt is waardt om op te boogen.
Een eerelijk bedrog wordt niet door 't Recht gestraft.
Genaak ik u met rijm, tot kitteling der ooren,
Strak naadert gy my weêr met een gelijke maat.
Gy zyt als Pallas uit uw vaaders brein gebooren.
De vruchten aarten meest naar d'eigenschap van 't zaadt.
Volhardt in uw bedrog, ik zal u nooit bestraffen.
Wie spijs met rijm deurmengt is loffelijk in 't schaffen.

666. In de Koets van Mevrouw van B.

Mevrouw, deez' koets is 't hemelryk,
Dat tuigt dit blaau, in all's gelyk.
Uw kroost zien wy voor starren aan:
U voor de zuivre zilvre maan.
Ziet gy geen zon? uw nicht Katryn,
Verstrekt hier voor de zonneschyn.

667. Op 't afgaan en weeder aankoomen der Hoofden van de Schouburg &c.

Lest zijn 'er zes onthooft, en zonder hooft te korten:
Maar dat het wonderst' is, 't was zonder bloedt te storten.
Nu zyn d'onthoofden door d'onthoofders weêr verheeven.
Kon Hollandt deeze kunst, 'k zag Barneveldt weêr leeven.

668. Schildery van Ikarus.

Zag dit een dief, hy riep; 't is nergens veiligh: want
Die naar de hemel vliegt, wordt door de zon verbrandt.
Wie dat de zee genaakt verdrenkt in zoute droppen.
In 't midden 't best, zoo 't schynt, verstikt men veel in stroppen.

669. Op Jan van K. Kanunnik van den Dom &c.

Jan roemt zich Domheer, zoo my onlangs wierdt bericht;
En 't is de waarheidt: want hy kent noch zwaar, noch licht.
Wie reeden geeft, hy staat altydt gelyk een stom heer.
Is Jan, gelyk hy roemt, dan niet een machtigh dom Heer?

670. Onbeleefde Piet.

Piet licht geen hoedt, zeidt hy, als gy hem komt ontmoeten.
Waarom? een schelm heeft schaamt' een eerlyk man te groeten.

671. Aan K. van A.

Klaas preekt te lang, zeidt Koen, dit teemen valt my bang.
Ik hou van kort en scherp: want kort en scherp is lang.

672. Aal G. hadt een kinds buiten d'echt.

Aal is een Vroemoêr, schoon zy nooit uit roeien gaat.
Zy was al Vroemoêr eer zy quam in d'echtestaat:
Want zy verkreeg een kindt dat zy een bootsman toezwoer.
Wierdt Aal, toen zy dit kindt verkreeg, dan niet een Vroemoêr?

673. G. M. V. E.

Gy roemt op d'oudtheidt van uw stam, als een die zot is:
't Is waar, uw stam is oudt, zoo oudt datz' al verrot is.
Wat gy zyt weet ik niet; maar dit wordt veel gehoort:
Een stam die oudt is brengt nooit goede vruchten voort.

674. Toen 't lijk van N.N. een van de Rechters, die over de doods van &c. gezeeten hadt, in 't graf gezet wierdt, drukte de kist de graavemaakers handt aan pletteren.

Hier ziet men wat Niklaas geweest is: want na 't leeven
Betoont hy noch, wat hy voor 't sterven heeft bedreeven.
Tierannen zijn altijdt voor 't sterven afgewoedt.
Niklaas is in zijn kist noch heet naar menschebloedt.

675. Toen Mejuffrouw Leonora Huidekoopers van Maarseveen te paardt reedt.

Dus zag men Dido op haar fiere klepper praalen;
Maar Dido wapent zich in 't jaagen met een boog:
Doch Leenora spant de peezen van haar oog;
En quetst de harten met twee flonkerende straalen.
Behoeft dit pronkbeeldt dan te ryden met een schicht?
Geen wisser jaagtuig dan de pyl van hel gezicht.

676. Jaap zeeker N.

Jaap ging onlangs, zeidt hy, om een quaâ boel te redde'.
Hy reddenz' ook: want Jaap ging met zyn boel te bedde.

677. Elk moet reeden geeven.

Duël is Frans, zegt gy; maar 't is een Neêrlandts woordt.
't Is duw-wel; neen: het komt niet dan van duivel voort.
Gy lacht en vraagt: waarom? dat kan men licht bemerken.
Wie in duël verschynt doet die geen duivels werken?

678. Teun aan T.

Gy gooit met verkenszwoordt, zeidt Teun, en 't heeft geen reeden.
Ik dank u, want gy komt my met uw huidt bekleeden.

679. Beeldt van de Koning van Poolen, dat zyn Majesteit met een goudeketting vereerde aan Jonker Gerrit Tak, Kapitein, &c.

De Poolsche Koning komt de borst van Tak versieren.
Een hart van yzer past met vorstlyk goudt bedekt.
Waarom niet met een krans van keurige lauwrieren?
Om dat hy zelf een Tak van lauwerier verstrekt.
Met reeden wordt zyn borst met 't Koningsbeeldt belaaden.
Niet pronkt 'er beeter dan vergulde lauwerblaaden.

680. Geldt-Munter.

Een Munter heeft het drok met stempelen van schijven.
Hy heeft veel toeloop: want hy maakt heel goedt fatsoen.
Zijn werken ziet men niet lang in zijn winkel blijven.
Wie all' mans gaading maakt heeft 't allermeest te doen.

681. Toen Maria Vos, mijn dochtertje, neevens andere kinderen, met de hoepel liep speelen.

Myn dochter slaat de hoep, die door de stokslag dreit:
Zy vindt geen endt, schoon zy haar aâm ten endt komt loopen.
Zoo toont een kindt ons, door haar hoepel, d'eeuwigheidt.
Het eeuwigh is door zweet en wakkerheidt te koopen.

682. Raadt hier naar.

Wie schrander plagh te zijn, wierdt meester, na veel druk:
Nu is een zot bedrijf het grootste Meesterstuk.

683. Loodtgieter.

Myn handeling bestaat in dingen van gewicht.

Wie zwaarigheidt veracht, ik wordt 'er door verlicht.

684. Amintas aan Apelles &c.

Apelles, poogt uw handt mijn Laura na te maalen?
Zoo maal haar op een knie met uw ondekte hooft:
Maar vul uw hart, om niet te zengen door haar straalen,
Met grondt-ys, hagel, sneeuw en al wat gloedt verdooft.
De koele kuisheidt zou hier zelf aan 't branden raaken.
Aanminnigheidt is vuur om hartren meê te blaaken.

685. Aan Mejuffrouw Geertruidt Huidekoopers van Maarseveen, toen haar lauwerboom verdorde &c.

Dit loof, o Geertruidt! is hier voor de herfst geschonnen:
Maar 't is geen wonder: want het blaaderrijke hout,
Wierdt dag aan dag bestraalt van twee kristalle zonnen,
En 't wierdt by nacht slechts eens van 's hemels vocht bedouwt.
Vraagt gy: wat zonen zijn 't die 't loof ter aardt doen zinken?
Die in de hemel van uw helder voorhooft blinken.

686. Aan P.G.

Uw boek begint heel kuis: maar 't is vol vuile reeden;
En 't voorhooft is versiert met een beroemde Sant.
Is dit geen Venus beeldt als een Maria kleeden?
Een sluiphoer heeft veeltijdt een Psalmboek in haar handt.

687. Koning en Schoolmeester.

Een machtig Koning en schoolmeester zijn gelijk:
D'een toont zich hooft in 't school, en d'ander in zijn Rijk.
Deez' voert de goudestaf, die beezigt felle roede'.
Wie vorst, of meester tergt, raakt lichtelijk aan 't bloede.

688. Aan G.F.

Waarom is Tiet zoo roodt, daar zy de roos geen meer heeft?
Om datz' haar schaamt voor 't volk dat zy zoo weinig eer heeft.

689. Op de Rampzaaligheeden der verheffinge van den Huize van Medicis, door P.K.

Hooft, Ridder &c. Drost van Muiden &c.
Hier toont de pen van Hooft, vol waarachtigheeden,
Het Huis van Medicis, in voor- en teegenspoedt.
Een hooft dat wijs is weet de waarheidt best t'ontleeden.
Dit stamhuis klimt in top: maar roodt van eigen bloedt.
Zijn Faam wordt staâgh gevolgt van heillooz' ongelukken.
Niet schrikkelijker dan te steigeren door drukken.

690. Yzere deuren aan de wisselbank.

Veracht geen yzer' eeuw; hier zijn twee yzre draaken,
Die 't gulde vlies aan 't Y voor roovery bewaaken:
Het vreest geen Jazon, die, door wapens, onheil baart.
De goudteeuw wordt hier zelf van d'yzer' eeuw bewaart.

691. Aan S.G.

Gy hebt onz' Zottebol in kooperstof gesneên:
Maar wilt gy al wie snijt voor uwe sneê doen wijken?
Zoo sny hem voor in 't hooft een overgroote steen.
Het binnenst' hoort niet min dan 't buitenst' te gelijken.

692. Pier dronken.

Pier wierdt, door 't drinken van de mom, zoo roodt als 't maanlicht.
Zoo kreeg Pier, schoon dat gy geen grijns hadt, een momaanzicht.

693. Kaales en Kaalis.

Kaales en Kaalis heeft niet veel verschil, zeidt Douwen:
Want Frans wierdt Kaalis door een rookaales te houwen.

694. Aan zeekere pilaarb. &c.

De spreeuwen nestlen aan de kerk, zeidt Pieter Tin.
Maar d'uilen, zegt Servaas, die nestlen hier meest in.

695. Toen de Juffrouwen Leonora, Geertruidt en Konstancy Huidekoopers van Maarseveen my banket vereerden, &c.

Laat Jupiter omhoog vry roemen op banketten,
En nektardrank vol zoetigheên:
Ik roem niet min, nu Maarseveen
My aan zijn milde disch, vol lekkerny, doet zetten.
Dient Ganimeedt Jupijn naar wens?
Zoo dient hem slechts een enkel mensch;
Dies zal mijn aardtsche roem zijn hemelsch' overwinnen:
Want ik wordt aan deez' disch gedient van drie godinnen.

696. Op Kromwel.

Heer Kromwel bouwt zijn troon door roof en menschemoordt.
Wie doen kan wat hy wil, wil meer dan hy behoort.
Nu doet hy landt en zee door heir en vlooten beeven.
Wie wreedt wil heerschen moet zich nooit tot rust begeeven.

697. Aan G.F.

Ik dicht te bits, zegt gy; maar gy bestelt my stof.
Waar stof is wil 't ook uit, het zy tot schemp, of lof.
Men kan een zwangre vrouw het baaren niet beletten.
Noch quaader is 't een pen die stof heeft te verzetten.

698. Toen G.B. zeide dat hy zich zelf niet kon, liet ik hem een ruit van glas zien.

Kent gy u zelf noch niet? zoo ziet uw zelf: 't is tijdt.
De kennis komt door 't zien. hier ziet gy wat gy zijt.

699. Karolus, de goude omkijker.

Waarom heeft Karel 't hooft ter rechte zy gewent?
Om niet in 't hof te zien van 't slinkse Parlement.

700. Op Juffrou Anna van Loon, gemaalin van den Heer M^r^. Willem Blaau.

Een eerlijk koopman zoekt zijn huis van loon te bouwen.
Van loon komt dapperheidt: zoo raakt een Vorst ten troon.
Elk schijnt op Saturdag van loon het meest te houwen:
Maar Blaau die houdt, dit 's meer, het heele jaar van Loon.

701. Aan M. V. F.

Het spijt u dat de Paus, door hulp der Kardenaalen,
Drie kroonen heeft op 't hooft; gy volgt het zelfde recht:
Want d'Amstel ziet uw hooft als 't hooft der Pauzen praalen.
Waarmeê? met kroonen die van hoorens zijn gevlecht.

702. Aan den E. Heer Bartolomeus Schout &c.

Wie dat zich reklijk toont maakt zich voor wijs vermaart;
Want zulk een schranderheidt is Stadt- en Staatampt waart:
Maar laffe reklijkheidt zal 't hof vol slaaven maaken.
Een hof moet reklijk zijn, om aan zijn wit te raaken.

703. Aan W. van L.

Het spelen, blaft Matijs, is vol van ydle reeden.
De Schrift, zeg ik hier op, noemt alles ydelheeden.
Is 't daarom ydel? ja. hebt gy dit vast gestelt?
Zoo is 't ook ydel dat gy 't speelen ydel scheldt.

704. Aan M.

Als Koen geen Schriftstof heeft, dan schelt hy op 't tooneel.
Vergun my ook dat ik slechts een reis van hem speel.
Ontzegt gy 't? 't is geen noodt: zijn byten maakt geen wonden.
Het paardt versteurt zich niet door 't blaffen van de honden.

705. Doofpot en Tijdt.

De doofpot en de Tijdt zijn beide koudt en guur:

De doofpot blust de turf, de Tijdt het minnevuur.

706. Aan zeeker Kerkmeester.

Gy zijt Kerkmeester, en gy houdt niet van Kalvijn:
Maar was de Kerk aan 't Y uw meester, 't zou niet zijn.

707. Aan zeekere S.

Uw Landt is vry, zegt gy door dapper te verweeren.
Men vindt uw vryheidt slechts by 't graauw en preedikheeren:
Uw Raadthuis leit noch aan een bandt van alle wee.
Waarom? om dat dit staâgh moet luistren naar deez' twee.

708. Aan T. toen hy voor Juffrou K.K. op de fluit speelde.

Uw fluit, o Titer! temt de baaren:
Zy doet het woeste weer bedaaren.
Kolomba staat hier zelver stil.
Gy zijt als Orfeus op de snaaren;
Men ziet slechts in de plaats verschil:
Want Orfeus speelde by 't gewemel
Der zwarte spooken, voor de hel;
En gy verschijnt hier met uw spel
Voor d'overschoon' bestarnde hemel.

709. Steekdichter.

Wie steekgedichten schrijft, begint tot schrik te leeven.
Van wie? van die hem stof tot steekgedichten geeven.
't Quaadt wordt van hem als van de preekstoel aangetast.
Een steekdichtschrijver is een preeker zonder last.

710. Op de geevel van zeeker Raadthuis in Walslandt, staat de Kracht met een pilaar, Gerechtigheidt met een zwaardt zonder schaal, en Voorzichtigheidt met een slang, zonder spiegel, &c.

Komt d'Armoedt hier om Recht? zoo heeft zy haar vergist.
Dit Raadthuis wordt bewaardt door Kracht, Geweldt, en List.

Maar zoekt zy recht voor geldt? zoo gaat de vierschaar oopen.
Aan d'Amstel ziet men waar', maar hier het Recht verkoopen.

711. Aal en haar Pol.

Aal heeft een byzit. dat mach zijn: maar andre zeggen.
De naam van byzit komt van by elkaâr te leggen.

712. Katrijn betaalt niet.

Katrijn onthoudt heel veel, zegt gy, gelijk men meldt;
En 't is ook zeeker: want Katrijn onthoudt mijn geldt.

713. Op Jan.

De haastigheidt is quaadt, zoo hoort men dikwijls zeggen:
Maar Jan, dit staat ook vast, heeft dubble haastigheidt;
En daarom veer de best, hoe wordt dit uitgeleit?
Zoo haastigh alsze rijst, zoo haastig gaatze leggen.

714. Aan K. O.

Frank is getrouwt aan Neel, zijn Governant, zeidt Kling.
Nu hoort men deeze twee een heele dag aan 't kijven;
Maar Frank heeft schuldt: want Neel wil geen verandering.
Wat dan? zy zoekt niet dan zijn Governant te blyven.

715. Stijn en haar dronke man.

Stijn baarden, toen haar man lest dronken was, als dol:
Hy kon het baaren, door zijn smeeken, niet verhindren.
Het is geen noodt, zeidt hy, en dronk zijn buik weêr vol;
Laat Stijn vry baaren: want dit baaren baart geen kindren.

716. Aan G. N. H. toen hy Cerberus schilderde.

Gy maalt de helhondt: maar wilt gy zijn hoofden maalen?
Dan moet gy Sararmijn, Staaguf en Kromwel haalen.
Dit zijn de hoofden van de hondt voor Plutoos poort.
Zoo ziet men door een stuk de Staatzucht, Roof en Moordt.

717. Aan V. F. D.

'k Zoek andre werrelden, riep Flippus zoon, door 't zwaardt.
Waarom? deez' een, docht hem, was ydel en niet waardt.

718. Tijs en zijn wijf.

Tys drijft zijn wijf in huis, en vloekt op haar uit yver.
Tijs komt niet op de markt, en 't is een varkendrijver.

719. Amintas aan Laura.

Ik dank mijn Laura, nu mijn mondt haar borst mag drukken.
Die applen rondt van vorm; daar ik, in spijt van noodt,
Geen applen zwaar van goudt, op Atlas voor zou plukken.
Heeft Herkles om die vrucht de wreede draak gedoodt?
Om deeze zou ik zelf met Herkles willen kampen.
De min, op hoop van winst, ontziet geen oorlogsrampen.

720. Aan de zelfde.

Elk heeft zijn star, zegt gy, aan 's hemels helle zaalen.
'k Ontken 't; de star die my bestiert, verschijnt op d'aardt:
Want Laura is mijn star, zoo hel van gloet als straalen.
Ik mis. ik heb 'er twee, die, liefelijk gepaart,
Recht in de hemel van haar beider voorhooft pronken.
Geen schoonder starren dan aanminnelijke lonken.

721. Aan S.N.

Roel is door Bybeltwist de neus aan bloedt geslaagen.
Wie om de Bybel lydt, behoort, zeidt hy, geloont.
Zyn hooft vereist, dunkt hem, een martelkroon te draagen.
Waar zouze staan? zyn wyf heeft hem al lang gekroont.

722. De jonge Fillis met een pyl in haar handt.

Zoo gy uw oogen luikt, zoo zijt gy d'eedle Min,
Die my het hart deurgriefde:

Zoo gy de pijl verwerpt, zoo zijt gy koningin
Der blaakerende liefde.
Uw macht is niet t'ontvliên: want hoe men u bevindt,
Gy zijt vrou Venus zelf, of haar gewapent kindt.

723. Op Andreas vloeiende rijmen.

Andreâs roemt dat hy heel vloeiendt rijmen kan.
En't is zoo: want het vloeit zoo vaardig af als an.
Hy lijkt zich by Homeer. die waan wil ik niet stutten;
Hy lijkt Homeer: maar waar? daar deez' begint te dutten.

724. Een koopere vergulde Louys.

Dit geldt is quaadt van hart: maar 't heeft een goede stempel.
Hier schuilt een kooperbeeldt in een vergulde tempel.
Geloof de munter niet, zijn vleien heeft slechts schijn.
Van buiten is Louys, van binnen Mazarijn.

725. In 't uithangbordt van G.J.

Hier hangt een ezel uit: hoe zal ik dit ontknoopen?
Waar dat een krans uithangt, daar wil men wijn verkoopen.
Vraagt iemandt waarom zich dit dier in 't bordt vertoont?
Om dat 'er in dit huis een lompig' ezel woont.

726. Aan F.H.

Ik ben een hondt, zegt gy, mijn blaffen doet u schroomen.
De hongen blaffen meest als zy een dief zien koomen.

727. Aan geblankette Neel.

Neel roemt zich schoon te zijn; maar 't is te dier een glans:
Trijn kostze minder en behoudtze ruim zoo zeeker.
Waarom heeft zy ze wis, en minder prijs, vraagt Frans?
Trijn kreegze van Natuur, Neel kooptze van d'Apteeker.

728. Aal vuilbeks.

Aal heeft geen afgang; maar zy acht het niet een mijt.
Waarom? Aal maakt zich 't vuil meest door haar lippen quijt.

729. Aan Katrijn.

Manas de Joodt heeft u, klaagt gy, in d'arm gebeeten:
Maar hy liet voort weêr los, en 't was, zegt gy, geen peis.
Katrijn, dit is niet vreemt: wilt gy de reeden weeten?
Een Joodt, die 't wetboek volgt, eet van geen verkensvleis.

730. Toneelspeelder. Aan den E. Heer Pieter Schout &c.

Een reizendt speelder heeft gemeenschap met de winden.
Men ziet hem over al: mar hy is nergens t'huis.
Hy weet all' ooren aan zijn lippen vast te binden.
Als hy geen kruissen heeft, heeft hy het grootste kruis.
Nu is 't een koning; flus een slaaf van ander' heeren.
D'onzeekerheidt is door een speelder best te leeren.

731. Aan zeekere vieze Mennonist &c.

Dat Roomen bandt, zegt gy is een verduivelt werk.
Neen: 't bannen van de Paus bewaart de waare kerk.
Gy bant het wijf als 't met haar echte man wil eeten.
Zoo 't bannen duivels is zoo moet gy duivels heeten.

732. Hein op d'orgeldeur geschildert.

Hein staat op d'orgeldeur; is 't om zijn ooren t'aazen?
't Is om dat hy zoo stijf als d'orgel weet te blaazen.

733. Kees van de vaart.

Kees quam uit Engelandt, toen hem zijn vaar eerst zagh:
Hy quam voor lichtmis t'huis, en 't was na vrouwendagh.

734. Jan de nachtslemper.

Jan gast en drinkt by nacht; ja in een maant wel acht maal:
't Is vreemt, Jan is niet Geus, en houdt nochtans van 't nacht maal.

735. Aan L. van G. die Latijn leerde om een Poëet te worden.

Men trekt het goudt, door zweet, uit diepgegraave daalen:
Maar daar 't van zelf niet groeit is 't door geen zweet te haalen.
Zoo is de dichtkunst meê: men krijgt haar door de gunst
Van d'eedele Natuur, gy doet vergeefse dingen.
De Grieks, noch Roomsche taal doet niemandt vaarzen zingen.
Geleertheidt strekt niet dan een vijl voor deeze kunst.
Gy raakt door 't school niet op Parnassus steile spooren.
Men maakt geen dichter; neen: men wordt 'er een gebooren.

736. Op 't zakuurwerk van &c.v

Dit werk heet veêrwerk en het klinkt ook veer door 't slaan.
Wat kunstig is komt ons bywijlen veer van daan.
Dit veerwerk komt van veer aan 't veer van d'Amstel vaaren.
Wie dat een veêr heeft help dit veerwerk veer vermaaren.

737. Aan S. H. van R.

Gy hebt het kruisbeeldt uit uw koor en kerk gedreeven:
Maar uw Erasmus beeldt is op de brug gebleeven.
Wat reeden parsten u tot zoo verkeerdt een ding?
Dat deez' een burger is, Godtszoon een vreemdeling.

738. Wapenhuis en Scheepstimmerwerf van de Zeeraat t'Amsterdam.

Hier bout de Zeeraadt, om de vrye zee te bouwen.
Op zulk een voorzorg kan den koopman zich betrouwen.
Wijk roovers: want de zee is als de zon gemeen.
Wie reeden wraakt, verwint men best door dapperheên.

739. Aan D. F.

Vos, onderhouw mijn paardt zoo geef ik 't u, zeidt Douwen.
Neen, zeidt ik; want uw paardt zou my zelf onderhouwen.

740. Aan ritsche E.

Uw voogt is vroom, zegt gy, en 't is gelyk gy boogt.
Uw voogt, dit weet ik meê, dat is een hoerevoogt.

741. Lesera en Floor de waardt.

Lesera maakt Romans; maar Floor de waardt, zeidt Krijn,
Is gauwer: want die maakt romans door witte wijn.

742. Aan N.G.

Uw kunst weet alle kunst, schrijft elk, verby te vliegen.
Zy liegen 't en ik meê: zelf die 't een schatkist noemt.
Vraagt gy waarom dat ik en ook all' andre liegen?
Om dat men, zegt Minerf, uw kunst niet hooger roemt.

743. Op de geschilderde voet van Vulkanus, te Haarlem in 't Prinsenhof.

Dit is de voet daar Luit tot honderdtpondt voor biedt:
Maar Uitrecht heeft een voet die gaf het graagh voor niet.
Hier hondertpondt, daar niet! wat heeft het Sticht voor reeden?
Haar voet wil uit de kerk tot in het Raadthuis treeden.

744. Voor Jan Leistar, t'Amsterdam, in de suikerbakkery van 't hemelrijk, in de Lootery van de Rijp na datze meest verbrandt was.

O Leistar! die omhoogh het hemelrijk bezit,
De Leistar, hier omlaagh in 't hemelrijk, die bidt
Dat gy de Rijp een rijp verstandt geeft op haar karmen.
Waar rijpe herssens zijn zal brandt niet licht verarmen.

745. Bybel en D. der H.S. van H. Aan den E. Heer Joan Uitenboogart, Ontfanger &c.

Dit Staatboek en de Schrift zijn beide van gewicht.
Aan dit is onze ziel, aan dat het lijf verplicht.
Het eene leert de deugdt, en 't ander vryheidt zoeken.
Wie heil en landt bemint behoeft geen andre boeken.

746. Aan R. F. K.

Gy zult myn reekening eens overzien, zegt gy.
Het over zien is veel te haatelyk by my.
Dies ziet 'er toch eens in, ik kom om geldt te haalen.
Wiez' over zien wil zoekt my nimmer te betaalen.

747. Aan O.N.

Flip was een machtig heer, een man van groote prijs.
Veel hielden hem voor slecht maar hy was overwijs.
Vraagt gy aan Machiavel wanneer hy zulks deedt blijken?
Toen hy de mont van 't Recht, door 't zwaart, voor zich deed strijken.

748. Aan F. V. G.

Hofmeester, zeidt ik lest, gy heerst hier veel te grof,
Gy zyt Hofmeester: maar geen meester van het hof.

749. Hans de Duitscher.

Hans roemt zich kunstigh, en hy mach 't met reeden roemen.
Zijn kunst komt van zijn moêr, dit kan hy niet verbloemen.
Wat dient 'er tot bewijs van 't oude wijfs verstandt?
Zijn moêr is om haar kunst, in 't Duitsche Rijk, verbrandt.

750. Aan D. B.

Uw veeder heeft tot noch veel schoon papier bekladt.
't Vernuft wordt best gekent aan d'inhoudt van het bladt.

Ik berg uw naam, gelijk uw boek de rechte klaarheidt:
Noch scheelt 'er meer aan. wat? goedt oordeel, stijl en waarheidt.

751. Quaadt-aartige Saar.

Saar wil haar wraak voldoen aan die haar fout komt zeggen:
Zy durft haar zak vol doen waar dat zy geldt ziet leggen.
Zy zal haar darm voldoen by die haar dischwaarts leit.
Saar is heel gierigh, en 't is een voldoende meidt.

752. Eigenschap van Machiavel.

Men zegt dat Machiavel te Roomen schrander scheen:
Hier houdt het volk hem bot, en 't is niet zonder reên.
Is 't om zijn Prinse les, van godtloosheidt bezeeten?
Neen: om dat hy hen leert dat zy van zelver weeten.

753. Daagelijksche wissel.

Freek was een wisselaar die goudt, noch zilver hadt;
En in het wisselen bestondt zijn grootste schat.
Hy gaf zijn ziel bywijl door 't wisselen ten roof.
Waarom? hy wisselde gestaadigh van geloof.

754. Aan den Eed. Heer P. K. Hooft, Ridder, Drost van Muiden &c.

Gy noodt my eens voor al, o Hooft! op 't Slot te Muiden.
Ik houd 't met all' voor eens, zoo koom ik meenigmaal;
En eet ook meenigmaal met overwyze luiden.
Eens is begin en endt, gy bindt my aan uw taal
Vol woorden groot van kracht, en loffelijke lessen.
Wie dichtkunst mint is graag by 't Hooft der Zanggodessen.

755. Aan G. V. F. &c.

Gy weet gelegentheidt voor my, zegt gy, tot trouwen.
Ik dank u voor uw zorg; mijn liefd' is veel te vart:
Want ik bemin, o vrindt! de schoonst' en wijst' der vrouwen.
Door glans en schranderheidt ontsteekt men 't koutste hart.
Haar oogen schitteren als duizent zonneschijnen.
Zy pronkt op haar perruik met nimmerdorrendt groen.
Haar gaaven zijn bekent hy Grieken en Latijnen.
Elk leit haar laagen om zijn wil met haar te doen.
Het Raadthuis luistert zelf na haar geleerde lessen.
De wijsheidt is een zon die alle kunst verdooft.
Zy gaat tot in 't vertrek der Prinsen en Prinsessen.
De Godtsdienst eert haar staâgh met haar ondekte hooft.
Wanneer zy haar laat zien bekoort haar glans all' oogen.
Het graauw, dat staadigh mort, als d'overheidt iet zegt,
Leent d'ooren aan haar stem, schoonz' haar niet komt vertogen.
Zoo werdt de woestheidt, door mijn lief, aan bandt gelegt.
Wie elk de borst deurwondt is vol aanminnigheeden.
Ik smeek haar dag en nacht, zy lacht en lonkt my aan:
Maar spreek ik eens met haar van voort in d'echt te treeden,
Dan treedt zy van my af en laat my hooploos staan.
Een hooploos minnaar lijdt de doodelijkste pijnen.
Ik zal nochtans, ik zweer 't, volharden in mijn min.
Vraagt gy wie dat het is die my van smart doet quynen?
Het is de Dichtkunst, o de Dichtkunst! rijk van zin:
Dies stel geen ander voor; ik wissel niet in 't minnen.
De Dichtkunst is de waardtst' der neege Zanggodinnen.

Ontzet van Koppenhaven, Onder 't beleit van den Ed. Gestr. Heer Jakob van Wassenaer, Ridder der Koningl. Ordre van Denemarken, Heer van Wassenaer, Obdam, &c. &c. L. Admiraal van de Scheeps-Vlooten der Vereenighde Nederlanden, &c. &c.

Aan de doorluchtighste Prinses, Sofia Amalia, Koningin te Deenemarken, Noorwegen &c. &c. Hertogin in Sleswyk, Holstein, Stormaren, Ditmarsen, &c. Geboren Hertogin te Brunswyk en Luneburg, &c. Wordt het Ontzet van Koppenhaven opgeoffert met zulk een vuurigen yver, als Hare Majesteit de heete stormen der vyanden, door 't vuur Harer onbezweeken moedigheidt, van de wallen heeft helpen af keeren; door Haar Majesteits *ootmoedige en getrouwe dienaar* Jan Vos.

Ontzet van Koppenhaven.

Denmarken wapent zich door 't parsen van de reede.
Gedwonge oorlog is zoo loflijk als de vreede.
Wie zich uit noodt verweert beschermt zijn wettig recht.
Het Zweedtsche Leger rooft, vermoort, verwoest en vecht
Uit zucht tot heerschappy, en mint vervloekte vonden.
De Staatzucht bindt zich noch aan eeden, noch verbonden.
Dat blykt aan 't wreede zwaardt doorverft in menschebloedt.
Ik volg, o Frederik! terwijl het krijghsvolk woedt,
Uw schreeden naar de wal door 't gieren van de looden,
En 't zwalpen van het bloedt, om op een berg van dooden,
In schaaduw van uw schildt, het dondren van 't metaal,
De stormen van het heir, het blixemen van 't staal,
En 't schriklyk woeden van de vlooten op te zingen.
My dunkt ik ben alreê in 't heetste van 't bespringen.
Op, wijze Koningin, mijn zangheldin heft aan,
Om met een yzre tong een staale maat te slaan.
Toen Koning Frederik van d'oopen toorentransen
De lenden van zijn stadt omgordelt zagh van schansen,
Vertrok hy vol van spijt, zoo smarten hem 't belegh.
Een moedigh paardt gedoogt geen draaiboom op de wegh.
Hier eist vernuft, riep hy, om 't krijghsgevaar te waagen.
Die wijs is wikt de last of hyze weet te draagen.
De Dapperheidt alleen wordt meenigmaal belacht.
Wie zich verweeren zal vereist een dubble kracht.
Terwijl hy zich beraadt en hulp zoekt by de goode',
Verscheen hem Pallas, (want hy hadt nu hulp van noode,)

Gelyk zyn vaders geeft, de gryze Christiaan:
Maar niet in zulk een schyn, als toen hy, heet op slaan,
De Zweedtsche Vloot besprong, om in hun bloedt te baaden.
De Krygsmaagdt was gekleedt met hemelsche gewaaden.
Haar staacymantel blonk van starren schoon van glans
Zy droegh in plaats van helm een helden lauwerkrans.
Myn zoon, schep moedt, sprak zy, (en quam vast naader dringen)
Want Zweeden komt de Stadt met oorlogsvolk omringen.
Nu hebt gy stof tot roem door 't nypen van de noodt.
Wie lauwerier begeert moet dwars door staal en loodt
Heenstreeven, om dit loof op 's vyandts grondt te haalen.
Een moedigh krygsman laat zich van geen heir bepaalen.
D'onsterflykheeden zyn voor dapperheidt te koop.
Wie macht heeft en geen moedt vecht met een ydle hoop.
Op, geef u in 't geweer: gy hoeft slechts tydt te rekken.
Het heir van Oostenryk komt hier tot bystandt trekken.
Het scheepryk Neederlandt, uw trouwe Bontgenoot,
Heeft zich gewapent, om uw haven door haar Vloot
T'ontsluiten, spyt de macht van Zweeden, Lappen, Vinnen.
Wie tydt in oorlogh wint heeft hoop van meer te winnen.
Op, 't kost uw vryheidt, roem, uw ryxstaf, kroon en bloedt.
Zoo sprak Minerf en stampt' met een vergramde voet,
Dat alles daverde. Haar lyf wierd overtoogen
Met een meetaale plaat. De schrik bekroop haar oogen;
De Doodt haar sterke vuist. Zy scheen een yzreberg
In eene zee van bloedt, bespat van brein en merg.
De Vorst omhelst de schim; maar zy verdween in d'armen;
Of kroop hem in zyn hart: want toen het schichtigh zwarmen
Van vaaders geest (gelyk hy waande) weêr verdween,
Gevoelden hy zyn borst voor 't moedigh hart te kleen.
Hy schreeuwd' om wapenen, daar andre 't hart beklemmen.
Een aangehitste moedt is qualyk te betemmen.
Hy raast van ongeduldt. Nu ziet hy wat de poort,
Dan wat de wal ontbreekt. De Gramschap dryft hem voort,

En gespt hem 't harnas aan, en wapende zyn handen.
Hy was gelyk een leeuw, in kiem van yzrebanden,
Die op de keeten byt, en knaagt en brult van pyn.
Een koninglyk gemoedt wil niet beslooten zyn.
De Staatzucht, die het heir van Zweedenryk bewaakte,
Verliet haar goude troon, die van gesteente blaakte,
En ging in aller yl naar 't lusthof van 't Geweldt.
In 't Noorden leit een hol in 't midden van een veldt
Dat driemaal wordt omheint van gruwlyk' ommegangen:
Het krielt 'er overal van wolven, beeren, slangen,
Harpyen, havikken en al wat heilloos is.
De zon vertoont zich nooit by deeze wildernis.
De maan verschynt hier niet of 't licht begint te walgen.
De mondt van d'ingang pronkt met putten, raaden, galgen,
En al wat meer verslint dan 't moordtvuur van de pest.
De Doodt die elk verschrikt, verschrikt voor dit gewest.
De wanten zyn versiert met sabels, stroppen, koorden,
Harnassen, knotsen, roers, en alles wat tot moorden,
Verbranden, rooven, en verdelgen dienst kan doen.
In dit vervloekte hol, verlieft op vinnig woên,
Verscheen de Staatzucht uit de naam van 't heir der Zweeden.
Hier zagh zy 't woest Geweldt omheint van gruwlykheeden;
Maar wie hier was, zy zagh hier geen Meineedigheidt:
Want dit verduiveldt spook, dat yder laagen leit,
Hadt zich in 't Zweedtsche heir in dienst der Krijg begeeven.
Door raadt van deez' brak zy (wie hoordt het zonder beeven!)
Het Poolsch en Deensch verbondt, dat zy bezwooren hadt.
't Geweldt vertoont zich hier van brein en bloedt bespat.
Hy hadt de werreldtkloot, die op twee assen dreiden
Van zilver, voor zich staan. Zyn brandend' oogen weiden
Van 't een in 't ander landt, en teekent yder stuk:
Hy zocht waar 't Noodtlot hier het Zweedtsche krygsgeluk
Op 't aardtryk hadt bepaalt. In deeze beezigheeden
Zag hy de Staatzucht staan. Wat doet uw herwaarts treeden?

Wat jaagt u hier? vraagt hy. Ik kom in deeze wyk,
Zegt zy, om u. Gy hulpt onlangs het Zweedtsche Ryk
(Daar heel Euroop om weent) de Poolsche boôm verdelgen:
De stroomen konden 't bloedt der menschen niet verzwelgen;
Het zwalpten over 't landt dat wit van lyken was:
Wie zagh de weereldt ooit in zulk een diere plas,
Door 't lemmet afgetapt, dan in die hoek, gedompelt?
De Vrank heeft, door uw hulp, den Vlaaming overrompelt.
Het Britsche leegerpaart gaat in de Ley te wedt.
Byzanten weet u dank dat zy haar zeetrompet
Afgryselyk in 't oor van Kandiën doet klinken.
Op, voegh uw groote kracht, om heerlyk uit te blinken,
(De noodt gebiedt het u) by myn voorzichtigheidt.
Gustaaf, die met zyn heir voor Koppenhaven leit,
Heeft ons tot hulp van doen. Men wint geen sterke steeden
Dan door manhaftigheidt, doormengt met schranderheeden.
In landtbestiering hoeft men niet dan enkle geest.
Heeft Karel ooit by u en my ter school geweest,
Zoo laat ons d'oorloghshelt niet in de noodt verlaaten.
'k Beloof Gustaaf, het hooft en d'arm der Zweedtsche Staaten,
Sprak 't breidelooz' Geweldt, te helpen in de stat.
Voort riep hy Roof, Bederf, Verwoedtheidt, en al wat
Gustaaf kon dienen in 't beleg van Koppenhaaven.
Hy doet dit spook voor heen naar 't Zweedtsche leeger draaven.
Mit gorden hy het zwaardt, daar Mulciber de moordt
In smeeden, op zyn zy. De Krygszucht dreef hem voort.
Hy dekten zyn perruik, om in het heir te raaken,
Met een gekamde helm, daar twee meetaale draaken
Die met haar starten door elkander zyn gevlecht,
Op vast geklonken zyn; die onder het gevecht,
Een gloênde zwavelwolk van blaauwe vlammen spuwen.
De stoute Staatzucht scheen voor 't ongediert te gruwen.
Nu ging hy naar zyn koets en leidt haar by de handt,
Door Staatzucht en Geweldt verwoest men stadt en landt.

Hier tusschen was het heir voor 't schichtigh overvallen
Der vyanden versterkt. Men groef vast naar de wallen,
In 't oog van 't woede schut. De vruchtbaar' Aarde keek
Uit d'opgegraaven gront: haar aangezicht wierdt bleek
Toen zy de Veldtvorst zagh met zyn verwoede makkers,
Haar toorenryke kroon en sleutel, daar zy d'akkers
Voor hagel, sneeuw en ys, de krygsluy van de vorst,
In d'oude Herfst meê sluit, en in de Lent de korst
Van d'overzwangre grondt, tot wasdom aller vruchten,
Meê oopent, was zy quyt. Men hoord' haar deerlyk zuchten.
O Vreede! riep zy, geef u vaardigh herwaarts aan:
Help d'alverslindbre Krygh in klem van boeiens slaan,
D'ellenden naaderen Euroop' aan alle kanten.
Het bloedigh worstelen der naasse bloedtverwanten,
De dolle burgertwist, de felle dwinglandy,
't Vermoorden van het volk, de geile schendery,
't Verwoesten van de steên en 't wisselen der kroonen,
Maakt d'afgrondt zelf verbaast, daar alle gruwlen woonen.
Het heilooz' Oorelogh vermeestert volk en landt.
Al wat de krygh verwoest wordt door de vreê herplant.
De Vreede strekt een zon die 't aardtryk komt bestraalen.
Verlaat, o groote Vrouw! verlaat uw goude zaalen;
Ik laat om u d'olyf en greene daadeltak
Opschieten uit de grondt, om 't rontgespannen dak,
En al de wanten van uw kerken meê te pronken.
De Vreê, die d'Aardt al lang in traanen zagh verdronken,
Verscheen, en sprak haar, uit een wolk vol starren, aan:
Gy roept vergeefs om my; de zoon van Christiaan
Is schelms bedroogen van het heir der woeste Zweeden.
Wie dat de Gooden durft bedriegen door zyn' eeden,
Ja wie al lachendt durft met eenen dartlen voet
Gaan trappelen op 't hart, en trippelen in 't bloedt
Der menschen heeft in 't minst van vreede geen gevoelen.
De dorst der wreedtheidt is niet dan door bloedt te koelen.

Ik zie (o Aardt!) geen rust voor dat Euroop met macht
De Zweedtsche Oorlogsgodt, tot heil van 't aardtsch geslacht,
Met yzre keetens sleept tot in zyn' koopermynen;
En op dat dit gedrocht nooit zonstraal komt beschynen,
Moet zy de duistre mondt toestoppen met een rots;
Die door geen sterke reus, hoe wreeveligh en trots
Op kracht, t'ontsluiten is. Zoo kan men veiligh slaapen.
Wie oorlogh voert om vreê heeft een gezegent wapen.
Zoo wordt de kryghslauwrier met vreedepalm vertuit.
Zy wou meer spreeken: maar zy zag de Krijgsgodt uit
Zyn tentdeur koomen, om het leeger te beoogen.
Zy schrikt', en heeft haar glans met wolken overtoogen,
Gelyk de zon toen zy de helhondt uit de hel
Zagh koomen in het licht. De Aardt heeft zich ook snel
In d'aardt verschoolen, om dat zich 't geschut liet hooren.
Toen Freedrik Kroonenburg door stormen hadt verlooren,
Verloor hy, en 't hadt reên, de veurwal van zyn hoop:
Maar toen hy zyn gezicht liet daalen op de knoop
Van zyn verstaalde kling, begon zyn hart te blaaken:
Want Brontes die dit zwaardt, om zich beroemt te maaken,
Voor Freedrik hadt gesmeedt, wrocht Kokles, om de dolk
Te sieren, in 't gevest. Hy zach hoe deez' voor 't volk
Van Roomen, op de brug Porsennes heir dorst keeren.
Hoe! sprak hy, heeft een man, om Roomen te verweeren,
Al 't vyandts heir gestuit? zoo wil ik op de wal
Betoonen wat ik kan. Voort riep de Koning al
Wie wapens voert by een, om zich terweer te stellen.
Manhafte Burgers en getrouwe rotgezellen,
Zoo sprak hy, en voer voort, nu 't godtlooz' Gotsch geweldt
Zyn standert in 't gezicht van Koppenhaven stelt,
Vereist 'er dapperheidt om naar de storm te loopen.
De vryheidt is voor moedt en oorlogskracht te koopen.
Een stadt vol Burgers lyt geen toegesloote poort.
De noodt, die bloode stout kan maaken, dryft ons voort;

Niet om myn kroon, noch staf, veel minder om myn leeven:
De schatten die my door het erfrecht zyn gegeeven,
Zyn min van my geschat, dan 't heil der burgery.
Ik wapen my om u: want Karels tieranny
Komt om uw vryheidt, goedt en leeven te verdelgen.
De Zweedtsche wreedtheidt zoekt haar balg vol bloedt te zwelgen,
En 't geen 'er over is te mengen met het stof
Van 't puin der wooningen, en 't afgebrande hof,
En kerken hoogh van kap, die wy den hemel wyen.
Een die meineedigh is ontziet geen schelmeryen.
Hy kiest geen maatgezang voor 't schreien van 't gemeen.
Wat komt 'er uit een landt dat door Natuur van steen,
Ysbergen, yzer, staal en kooper t'zaamen spande?
De menschen aarten meest naar d'eigenschap der Lande'.
Wie vry wil weezen volg, en redt zich uit de noodt,
Een laffe boezem is een zetel van de Doodt.
Wie voor de vryheidt sterft zal naa de vryheidt leeven.
De grootste krygsroem spruit uit vinnigh teegenstreeven.
De wallen zijn niet dan tot siersel van de Stadt.
Wie moedigh is verlaat zich op geen gracht vol nat,
Noch sterke vestingen: maar op zyn dapperheeden.
Een dapper krijgsman is de sterkste wal der steeden.
Is 't leeger groot? zoo veel te grooter zal uw lof
By alle volken zijn: zoo krijgt de dichtkunst stof.
Hier helpt geen marren meer: wy hebben niet te wachten
Dan moorden, plonderen, verwoesten, en verkrachten
Van onze dochteren en vrouwen kuis van aart.
Ik stap vol moedts vooruit gewapent met mijn zwaardt,
Om onze grachten met een oest van doôn te vullen.
Het trouwlooz' heir genaakt: ik hoor de stroopers brullen.
De Noodt, de Tydt, en 't Recht gebiên ons weer te biên.
Zoo sprak de Koning, die geen stormheir wou ontzien.
Het volk scheen d'oorlogsmoedt ten oogen uit te blinken.
Gy zult ons, riep de Stadt, eer 't licht in zee zal zinken,

Noch leevendigh of doodt bedanken, dit staat vast.
De stormleer wierdt gezet en boogh door overlast.
De lemmers leeverden in 't treffen meerder vonken,
Dan Etnaas reuzesmits, toen zy in hun spelonken
De wapens smeeden van de moedige Trojaan.
De stadt scheen door 't geschut in vuur en vlam te staan.
Men streefden naar de gracht door 't spatten van de looden.
Men klom langs heuvelen van versgevalle dooden.
De Rasernyen vliên met fakkels onder 't volk.
Bellona schittert met haar vreeselyke dolk:
Wie datze raakt was doodt. Hier worstlen met elkanderen
Een Stadt vol Koklesen, een heir vol Alexanderen.
't Verwoestende Bederf, 't voorzichtige Beleit,
De sidderende Vrees, de dolle Stoutigheidt,
De schaadelyke Twist, de wreede Moorderyen,
En al wat gruwlyk is vertoonden zich in 't stryen.
Men slibberd' waar men tradt door 't vloeien van het bloedt.
Nu hadt het Deensche volk, dan 't Zweedtsche weeder moedt,
Het bloedigh krygsgeluk heeft ongelyke vlaagen.
De Doodt vertoonden zich in 't woeden op haar waagen:
Zy rende door de lucht, en hitst de vaandels aan.
Ik hoef geen pyl, riep zy, om 't volk te keer te gaan:
Het oorlogs moordtgeweer weet meer dan ik t'ontlyven.
Ik wil in dit gewest, om by het woên te blyven,
Myn zetel bouwen op een berg van bloênde doôn.
Zoo riep de Moorderes, die zulk een oorlogstroon
Niet ruilde voor 't gestoelt daar Cezar zich in zetten.
Men vocht 'er onder een. Het oorlogh heeft geen wetten.
De stadt hadt volkgebrek, om teegenstandt te doen;
Het Zweedtsche leeger plaats, om mannelyk te woên.
De moordt was overal, en kaatst met yzre ballen.
De Koningin verscheen, in 't stormen, op de wallen:
Zy volgd' haar Egemaal in weeldt en tegenspoedt.
Zoo ziet men in een vrouw een mannelyke moedt.

De liefde vreest zich niet in doodtsgevaar te stellen.
Zoo plagh Andromache haar Hektor te verzellen,
Als hy de Grieken van de Trooische wallen hiel.
Wyk, Baltisch' Amazoon, wyk hooghgeboore ziel,
Eer 't loodt u door de borst tot in het hart komt vallen.
Deez' had zyn eene been op 't hooghste van de wallen,
En 't ander in zyn graf. Die streeft door vuur en vlam
En quam in 't water om, daar hy zyn volk een dam
En vaste brug verstrekt. Elk poogt zich best te quyten.
Deez', om zyn leven op het dierbaarst uit te slyten,
Vloog tot zyn vyandt in, en dompeld' hem zyn zwaardt
In 't hart, daar 't leeven woont. Elk maakt zich zelf vermaart.
Men hoord' een naar geschreeuw. Elk burger was een kryger.
Gustavus riep: val aan, de stadt is als een tyger
Die 't yzer van de spriet in zyne lenden heeft,
En dol van pyn de doodt al brullendt teegenstreeft,
Om onder 't jaghtgespan, eer dat hy 't op wil geeven,
Een groote moordt te doen tot woeker van zyn leeven.
De walkreits was met doôn en wapenen bespreet;
De wapenen met bloedt; het bloedt met stof en zweet.
De stormers weeken af. De strydtbre burgers lachten.
Mit dat de Waternimf het krygsvolk in de grachten
Der Stadt zag zinken, zwom ze naar de ruime Beldt.
Help, riep zy, 't is nu tydt: myn grachtkil lydt geweldt.
Het bloedigh oorlogh komt myn slibbrigh hof verstooren.
Men moet het heillooz' quaadt in zyn geboorte smooren.
De noodigheidt gebiedt op 't felste weer te biên.
Wie d'aardt bevechten durft zal 't water niet ontzien..
Op, dompel 't Zweedtsche heir, om 't oorlogsvuur te blussen.
Heb ik u ooit behaaght als ghy myn mondt quaamt kussen,
Zoo laat myn beed' u ook behaagen, het is tydt.
O Nimf! zoo sprak de Belt, gy hebt my, ik bely 't,
Door gunst aan u verplicht: maar 't noodtlot zet my paalen:
Het wil niet dat myn vloedt door 't leeger heen zal straalen,

Om Karel en zyn heir te zwelgen in myn nat.
Zoo sprak hy, en hy heeft de Nimf in d'arm gevat.
De Koning, die zoo veel door kunst als kracht kon stryen,
Ging met zyn zoon, de hoop der Deensche heerschappyen
De wal bezichtigen, en storten hem een moedt,
Door d'ooren in het hart, daar 't heir vergeefs op woedt.
Hier leert hy hem de kunst van vestingen te bouwen.
Daar 't boeten van de wal. Gins 't stormen af te houwen.
Hier uit te vallen met een onverwachte sprong.
Vorst Freedrik scheen een leeuw, die met zyn moedig jong
Dat zyn gekrulde maan te berg begint te klimmen,
De staart te kronkelen, de felle muil te grimmen,
En klaauwen t'oopenen, in 't spoorelooze wout
Op roof uit gaat, en maakt het door zyn voorgang stout.
De jongling eist geweer, om op de wal te stryen.
Zoo plag Eneas met Askaan door 't heir te ryen,
En scherpte hem het wit der oorlogslessen in.
De Krygskunst leert men best in 't oog der Krygsgodin.
Nu baard' de zwangre buik der barstende granaaten,
(Myn veeder lilt van angst!) in huizen, toorens, straaten,
Een gruwelyk gedrocht van yzer, loodt en staal;
Dat Zeelandt in het hart gelyk een blixemstraal,
En Iut- en Langelandt tot in de keel toe spatten.
De Doodt quam Koppenhaav' afgryselyk omvatten.
Wie dat een karn genaakt wierdt jammerlyk geveldt.
Vulkaan hadt dit geweer met gramschap, moordt, geweldt,
Verwoedtheidt, gruwel, brandt en allerley ellenden,
Met kruidt doormengt, gevult: al t'zaamen op het schenden
Der steile gevelen van sloten hardt van steen;
Van spitse toorenen, zoo dol van windt bestreên,
En menschen afgerecht. Men zagh de scharven woeden,
Gelyk de dondergodt met zyne vuist vol gloeden
Op scheepen styf van kiel: of bossen taay van kruin;
En bergen hemelhoogh: of, als hy, om het puin

Met bloedt te mengelen, de steên komt overvallen,
En morselt en verplet, door 't slaan der donderballen,
De huizen en het volk. De Koning wierdt als vuur,
En streeft, vol moedts, voor uit naar 't zwakste van de muur.
Getergde dapperheidt ontziet geen heir te naaken.
Nu spalkt het Deensch geschut tot wraak haar gloênde kaaken,
En braakt haar ingewant op Karels leegerzwarm.
Men hoord' een moordtgeschreeuw, doormengt met naar gekarm.
Duik, Zweedtsche Koning, duik, eer d'uitgelaate koogels,
Riep 't krijgsvolk, want de Doodt bestelt hen snelle vloogels,
U treffen, duik, ey duik, eer 't yzer u genaakt.
Men heeft u hooft van 't heir, maar geen soldaat gemaakt.
Als 't opperhooft vervalt, vervalt de hoop van zeege'.
De Veldtheer strekt het heir een donderbus en deege.
Verberg u voor 't geschut eer 't yzer u doorboort.
De Doodt vermaakt zich meest in een beroemde moordt.
Uw leeven is de hoop van onze heerschappyen.
Zoo riep het leger, heet op wreede rooveryen.
Het woest Geweldt, dat zyn gewest verlaaten hadt,
Om Karels leeger in de koninglyke Stadt
Te brengen, liet zich vast naar Koppenhaven draagen.
Hy wierdt met Staatzucht, op zyn yzer' oorloghswaagen,
Van Gruwel, Schrik en Vrees, drie plaagen, voortgevoert.
De wolken raakten los. 't Gestarnte wierdt beroert.
De buyen barsten uit. De snelle blixemschichten
Vertoonden haar als bloedt. De maan begon te zwichten.
De donder daverden met yselyk geschal.
De beeken spoogen vuur. De bronnen braakten gal.
De Ryn begon van angst van ondren op te huilen.
De koets was met een zwarm van kraaien, gieren, uilen,
En allerley gediert, dat niet dan onheil speldt,
Waar dat hy reedt, omringt. Men hoorde groot geweldt
Van wapens in de lucht, en wat versaagt kan maaken.
De zetel van Madrid begon van vrees te kraaken.

Italiën bezweem. Heel Duitslandt wierdt verbaast.
Het Frans gewest besturf. Terwyl het onweer raast,
Deedt Papenheim, door kracht, zyn zwaare grafzark breeken,
En quam zyn hooft vergramt ten diepen kuil uitsteeken,
De wonden bloeden noch die hy in 't heir ontfing.
Wie eist my uit? riep hy, hier ben ik met de kling.
Maar hy verschool toen hy het Zweedts Geweldt zag komen,
Waar 't stout Geweldt verscheen verdorden veldt en boomen.
Daar hy de gront eerst raakt met zyn gelaarsde voet,
Verzuchten d'aardt van angst en dauwde menschebloedt.
De krygsmoedt van 't Geweldt quam in de harten woonen.
Al 't volk gevoeld' een zucht tot groene lauwerkroonen.
D'een gespt zyn harnas aan. Een ander wet zyn zwaardt.
Hier schuurt 'er een zyn helm. Gins springt 'er een van 't paardt,
Om aan de koude graft zyn heete moedt te blussen.
Een ander laadt de buik der groote donderbussen
Met al wat gruwlyk is, die voort in arbeit gaan,
En niet dan koegelen, die 't al te barsten slaan,
En blixems baaren, om de wallen te verpletten.
Minerve, om 't Geweldt van Zweeden te beletten,
Verzeld' het Deensch gezagh met moedigheidt en raadt.
Nu zorgde hy als Vorst, dan vocht hy als soldaat.
Op Freedrix wakkerheidt durft Koppenhaven slaapen.
Waar kracht en wysheidt is behoeft geen ander waapen.
Nu stondt Gustaaf in 't heir en zweiden 't wreede zwaardt:
Spitsbroeders, ving hy aan, dat ik, tot schrik van d'aardt,
De hoven, dorpen, steên en vorstelyke slooten,
Door staal en vuur verdelg, en 't bloedt der Bondtgenooten
Langs 't veldt doe bruizen, weet ik uwe rechtehandt
En oorlogsdeugden dank. Myn standert is geplant
Op 't hooft van Kronenburgh, in 't oog van bei de Ryken:
Maar nu doet u een Deen, o spyt! in 't stormen wyken,
En jaagt u naar, en keert met groote roof gelaân.
Niet snooder voor een Vorst dan dorre lauwerblaân.

Geen dieper brandtmerk voor een heir dan laf te weezen.
Wie andre vreezen doet hoort zelver niet te vreezen.
Wilt gy uw oude roem herstellen? hier is stof.
De muurkroon lacht u toe. De Faam zal uwe lof,
Zoo ver als 't zonlicht straalt, met duizent monden melden,
Gy zult onsterflyk zyn: want dapperheidt maakt helden.
De zucht tot roem, de roof, de koningskroon en staf,
En al de schatten die hem 't wettigh erfrecht gaf,
Gebiên u op de Stadt gewapent aan te vallen.
Dat zich de vyandt weert op zyn beschoote wallen,
Is meer uit wanhoop dan uit fiere moedigheidt.
De krygslauwrier wordt door een stoute kling gemeit.
Verschrikt gy? schrik bedriegt. De grootste dapperheeden
Zyn veiligh voor 't gevaar. De dichtgesloote steeden
Zyn voor een moedig heir gelyk een oopen veldt.
De Krygsboukunst heeft nooit voor 't steigren van 't Geweldt
Zoo steil een werk gemaakt, of d'ongekreukte moeden
Beklommen 't tot hun roem. Een krygsman die in 't woeden
Zyn leeven niet ontziet, kan overwinner van
Een anders leeven zyn. Groothartige, val an
Het stormen, winnen, woên, vermoorden, branden, stroope'.
Gy zult door dit bedryf tot schrik zyn van Euroope.
De schrik voor wreedtheidt weet de hardtste borst te kneên.
Zoo wint men, door een Stadt te dempen, alle steên.
Uit hadt de Vorst, en heeft de bussen los doen branden.
De donder trof zoo fel op poort en vestingranden,
Of al de donders van de dondergodt aan een
Geschaakelt waaren, tot bederf der Deensche steên.
Het schieten heeft de muur aan morselen gesmeeten.
De wallen zyn in 't lest door 't groot geweldt gereeten,
En kloofden d'aardt van een. Men zagh door d'oopen grondt,
Zoo 't waar is dat men zeght, tot in de hel haar mondt.
Het krielden overal van lyvelooze schaaren.
Hier zagh men Charon door de helsche stroomen vaaren:

Zyn ranke veerschuit was vol zielen, roodt van bloedt,
De in de leste storm door koegel, zwaardt en gloedt,
In 't vinnigst van 't gevecht, vol moedts, gebleeven waaren,
Het daavren smeet de kroon van Plutoos zwarte hairen.
De helhondt jankte naar. Het drabbigh Acheron,
Het nevelige Stix, het brandende Flegeton,
En 't bloedige Kocyt, zyn van de zon bescheenen.
Prozerpina besturf en viel van schrik aan 't weenen.
De walreedt wierdt door 't spook gestopt met groote kracht.
De Zweedtsche Staatzucht riep, in 't naadren van de gracht:
Op, oorlogshelden, op, beklim de steile veste';
De Stadt is als een toorts, die op het allerleste
Het allerlichtste brandt: maar 't is om uit te gaan.
Voort stakze haar trompet en stuwt het krygsvolk aan.
De stukken donderen. De scherpe lemmers blinken.
De Krygsgodt deedt zyn stem tot aan de starren klinken,
En dreef zyn wolven met zyn zweep van yzer voort.
Verwoedtheidt, Schennis, Brandt, Bedrogh, Bederf en Moordt,
Zyn lyftrauwanten, vliên langs onbepaalde spooren.
't Geweldt vertoonden zich al brullende van tooren;
Hy knarsetande fel, als dol naar menschevlees,
En heet naar rookendt bloedt. Hy schreeuwt zyn gorgel hees,
Om in de Stadt te gaan, door d'afgeschoote wallen.
Gustaaf is zelf vol vuur al raazendt aangevallen.
De Burgers hielden standt, in spyt van loot en kling.
De Koning quam van 't hof en rukt de steedeling,
Gewapent, met zich voort, daar 't leeger hem quam tergen.
Wanneer de fiere Ryn komt bruizen van de bergen,
Om 't woên te stuiten van de steigerende zee,
Neemt hy de stromen, die hy onder weeg vindt, meê,
En keert de gramschap van de vader aller vloeden.
Zoo rukt de Vorst het volk met zich, om 't volk te hoeden.
Hy stondt gelyk een rots die storm en springvloedt tart.
Een moedig Krygshooft maakt de weekste harten hart.

Men stopt de reeten van de muuren met de lyken,
Van die de muuren eerst door 't schut van een deên wyken.
Zoo stuit men 't woest geweldt van die geweldt bestaan.
Deez' vecht om vryheidt, die om roof en lauwerblaân,
Ten lesten week de Zweedt al bytendt op zyn tanden.
De Vaader Iupiter, die 't recht der steeden, landen,
En Koningen altydt voor heiligh heeft geschat,
Deedt, om het Zweedtsche heir te krygen van de Stadt,
De waterman en al de wolken by zich koomen:
Zelf d'Eridaan die by de zuideräs komt stroomen.
Voort stort uw vloên, sprak hy, om Koppenhaven neêr,
Verdrenk de leegerplaats van die door 't wreedt geweer
Al 't Noordt in bloedt verdrenkt. Ik wil de Stadt bewaaren.
Men temt de boosheidt best door steigerende baaren.
De trouweloozen zyn tot doelwit van de straf.
Span all' uw krachten t'zaam en stortze t'eevens af.
Zoo sprak de donderaar, en oopend' all' zyn sluizen,
Daar 't water, los van toom, al raazendt deur quam bruizen,
't Welk voort een onheil in Gustavus leeger baart.
De wolken smolten en verspreiden zich op d'aardt,
Om met een volle loop op 't Zweedtsche heir te woeden.
De Watergieter vult zyn kruik met heele vloeden,
En stortze weder uit op 't eilandt aan de Beldt.
De vloeiend' Eridaan heeft alles opgestelt,
En braakt' zyn golleven uit zeven wyde monden.
De Zweedtsche nadernis wierdt door het nat verslonden.
Heel Zeelandt scheen een zee door 't zwallepen der vloên.
Zo kreegh de burger, die door waaken, weeren, woên,
En uit te vallen, heel vermoeit was, nieuwe krachten.
De Zweedt, die 't aardtsche volk, spyt Koninglyke machten,
Beoorlogt, (want wie dat al d'aardt bevecht, veracht
De Vorsten) vondt zich nu door 't reegnen zonder kracht.
Hy loeit en balkt van spyt, en raast van enkle tooren.
Een stier die in het perk zyn hoornen heeft verlooren,

Door 't stadigh stooten, is zoo schriklijk niet voor 't volk.
Hy brengt het heir aan boordt, en zeilt langs Tetis kolk
Naar d'oever van Amak, daar 't leger weeder landen.
Dit deedt de Deensche Vorst van eed'le gramschap branden.
Een moedigh Koning lydt geen vreemt in zyn gebiedt.
Hy was gelyk een leeuw, als hy zyn jongen ziet
Bespringen van de klaauw der hongerige tygers.
Hy rent met Guldeleeuw en Aleveldt, twee krygers
Vol moedts, naar 't leeger van de geessel van Euroop.
De vyandt zet zich schrap en sluit hem in zyn loop.
Hier zyn twee Koningen in 't perk om fel te kampen.
Wie dat om zeege vecht ontziet geen bloênde rampen.
Gustaaf zocht Freedrix kroon te rukken van zyn kruin;
En Freedrix handt Gustaaf in 't water van Neptuin,
Of in zyn eigen bloedt, door 't scherpe zwaardt, te smooren.
Wie hier in moedt bezweek hadt plaats, of lyf verlooren.
Elk houdt hardtnekkigh stal. Men vecht 'er voet aan voet:
Maar endtlyk is Gustaaf, door Freedrix oorlogsmoedt,
Die hier geen donder week, al sidderendt geweeken.
Nu viel de Deen aan 't woên. Het houwen, kerven, steeken,
Ontzielen en 't vertreên der menschen hiel geen standt.
Deez' jaagt zyn deegen dwars door 's vyandts ingewandt,
En wyst de ziel en 't bloedt twee weegen om te wyken.
Die kreegh een spiets in 't lyf: maar hy, in plaats van stryken,
Drong noch, uit zucht tot wraak, schoon 't spits door 't lyf heen ging,
Recht op zijn vyandt aan, en planten hem zijn kling
In 't weekste van zyn buik. De wraaklust is vol hetten.
Hier raakt 'er een van 't paardt door 't botsen der musketten;
't Paardt valt hem op zyn lyf: zoo kreegh de klepper d'eer
Dat hy van 't bloênde lyk van zijn doorschooten heer,
Die hy gedraagen hadt, nu zelver wierdt gedraagen.
Gins wierdt 'er een op 't paardt het hooft van 't lijf geslaagen,
't Paardt dat aan 't loopen was, rendt met de romp naar strandt,
Daarz' uit de zadel viel. Nu vlucht de vloot van landt,

En zeilt door menschen, die verjaagt zyn van de Deenen,
Men schreeuwt vergeefs om hulp: hier baat noch klagt, noch weenen.
De dooden leggen langs het bloedigh veldt verspreit.
Het schouwspel van de krygh is vol van schriklykheidt.
O groote Frederik! dat wy uw krygsbedryven,
Noch al de stormen van het leeger niet beschryven,
Ontstaat uit reeden: want het trommlen, 't veldtgeschal,
Het dondren, blixemen, het stuiven van de wal,
En 't rooken van 't geschut, bedwelmen oog' en ooren.
Hier eist een sterker stem om uwe kracht te hooren.
De hoogste toonen zyn voor koninglyke daân.
Een dapper koning siert zijn kroon met lauwerblaân.
Gustaaf, die zich uit waan de Deensche kroon beloofde,
Was nu op Kroonenburg, daar hy al d'opperhoofde'
Van 't landt- en waaterheir onthaalden aan zyn disch.
Heldthaftige, sprak hy, de Zweedtsche krygsmacht is
Zoo hoogh geklommen, dat al d'aardt begint te saagen:
Maar Hollandt poogt die roem, om grooter roem te draagen,
Te stuiten door haar vloot, veel minder dan de schyn.
Een modderpoel braveert de Zweedtsche koopermijn.
De zwakk' Adonis durft de knots van Herkles tergen.
Wy moeten 's vyandts vloot in onze havens bergen;
En stappen over zee tot in 't Hooghmoogendt hof,
En beuken 't voort zoo laag, dat gy door 't gloeiendt stof
Zult draaven, om 't bederf al lachendt aan te schouwen.
Ik wil myn troon op 't puin van andre troonen bouwen,
Geen schoonder schildery dan afgebrande steên.
Ik zal de handelaars aan d'Ystroom en in 't veen
Weêr in een rieten hut doen duiken by hun netten.
Uit hadt hy. 't krygsvolk riep: de Zeeleeuw heeft geen hetten:
De vrees houdt hem veel meer dan weer en windt van hier.
Zwyg, riep Minerf van ver, de Leeuw is 't hart vol vier:
Hy zal u, eer gy 't denkt, zoo fel met schut aanklampen,
Dat gy noch wenschen zult, uit vrees van grooter rampen,

Dat d'yszee tusschen uw en zyne vloot in lagh.
Geen smaller scheimuur eist uw doodtschrik in de slagh.
Wie langzaam komt begeert aan 's vyants boordt te leggen.
De Zweedtsche Koning kreeg, gelijk de Faam komt zeggen,
Een kop van louter goudt. vol moedighmaakendt nat,
Daar Karel, die zyn neef door 't zwaardt verdreeven hadt,
Het jaargety, dat hem de kroon wierdt opgedraagen,
Meê vierde, ja die kroon die hy door oorlogslaagen,
Van Sigismondt, die hy voor stadtvoogt diende, nam.
De praalkop was versiert met steenen hel van vlam,
En vinnigh wapentuigh, tot teeken dat hy Zweeden
Door wapens hadt verhoort. Deez' brocht hy d'overheeden,
Op hoop van dapperheidt te toonen in de slag.
Zyn Zeevoogt wacht de dronk, en zweert by 's Konings vlag;
En wensten, zoo zyn schip geen standt hiel op de baaren,
Dat hem meer spooken dwars door 't lichaam moesten vaaren,
Als hy noch druppels zocht te zwelgen uit het vat.
Hy wierdt van elk gevolgt (zoo werkte Bacchus nat)
Met vloeken die de hel hier zelver wenst te leeren.
Toen Jazons bruit de draak op Kolchos wou bezweeren;
De stier in 't juk doen gaan langs Fafis dorre strandt,
Heeft zy zoo schriklyk niet gevloekt op Plutoos brandt,
Als deez' hen aan den disch op Kroonenburg deên hooren.
Geen orgel klinkt Gustaaf zoo liefelyk in d'ooren.
Zy waaren zadt van wyn, en haakten noch naar bloedt.
Terwyl dat dit gebeurt vertoond' zich op de vloedt
Een Triton wit van schuim, om Zweeden te verbaazen;
Men hoorden hem met kracht op zynen hooren blaazen:
Wyk landt- en waterpest. De zee is elk gemeen.
De Leeuw van Hollandt draagt de sleutel aller zeen;
Niet om te rooven: maar om elk een weg t'ontsluiten.
De vyandt sidderden en stak zyn hooft nauw buiten,
Of hem verscheen van ver de scheepsvloot van Obdam.
Toen onze Watervoogt de Zweedtsche vloot vernam,

Ontvonkten d'oogen: want zyn hart begon te blaaken.
Hy riep het volk by een om oorlogsmoedt te maaken.
Zeehelden, ving hy aan, die onder myn beleit,
Het zwaardt hebt aangegort, zoo gy uw dapperheidt
Wilt toonen, hier is kans om mannelyk te kampen.
De scheepskroon is voor die het felst aan boort durft klampen.
Gy hebt uw landt onlangs verlost van 's vyandts vloot:
Toen vocht gy voor uw zelf; nu voor uw bondtgenoot.
Wie Bondtgenooten helpt zal dubble room behaalen:
Zoo kan men voor zich zelf en andre zeegepraalen.
Ik eis niet meer dan plicht. Wy zullen in deez' wyk
Niet vechten om een stadt: het kost een koningryk.
De kroon en scepter zal voor d'overwinner weezen.
Wie om een schepter vecht moet geen gevaaren vreezen,
De waardtste dingen zyn altydt het dierst' gekocht.
Wie Zeelandt wil behoên voor 't Zweedtsche krygsgedrocht,
Of 't Duitsch gewest niet staâg in 't harnas wil zien waken,
Moet zyn manhaftigheidt, die elk in 't oog zal blaken,
Bewyzen in de Zondt met enterbyl en zwaardt.
Wie dat manhaftig is maakt zich by elk vermaardt.
De krygsdeugt laat zich niet door 't woên des tydts verflensen.
De grootste Koningen en Keizers zullen wensen,
Om zich te binden aan een landt met zulk een vloot.
Niet loffelyker dan een trouwe Bondtgenoot.
Wie zich te laf bevindt magh weêr naar 't Vlie toe vaaren.
De laffen zyn tot last der mannelyke schaaren.
Men wint veel meer door moedt dan door een groot getal.
Wie keeren wil, ik blyf, en hou ook zoo lang stal,
Dat ik het Zweedtsche volk, of zy het mijn doen sneeven.
Wie in het vechten blyft zal door het sterven leeven.
Niet duurt 'er langer dan een onversaaghde moedt.
Zoo sprak het Opperhooft, en wierdt van d'oorlogsstoet
Met eeden toegezeidt, zich loffelyk te toonen.
Zeehelden branden in de zee naar steevenkroonen.

Nu wondt men d'ankkers op en zeilt naar 's Konings vloot:
De fiere Dapperheidt en vreeselyke Doodt,
Ontslooten hier 't gordijn der wreede zeetooneelen.
Wie dat twee Koningen in 't harnas wou zien speelen
Hun rollen roodt van bloedt, en vol van razerny,
Begaf zich in de Zondt. Minerve koos de zy
Van Freedrik, en 't Geweldt zocht Karel, heet op stroopen.
De zwangre bussen deên hun koopre monden oopen,
En braakten vuur en vlam en koegels langs de vloedt.
De mannelyke Wit, beroemt door heldenmoedt,
Genaakt de vloot in spyt van haar meetaale draaken,
Obdam, om zich op zee ontsachelyk te maaken,
Begroete Wrangel met een doodelyke laagh:
Hy wierdt geantwoordt met een dubble dondervlaagh.
Belloone zoekt haar dorst met menschebloedt te laaven.
De koegels, bouten, schroot, schuiftangen, wiggen, staaven,
En al wat volk vermoordt, vloogh gruwelyk door een.
De blixem van 't geschut was vol afgryslijkheên.
De donders hielden aan met morselen en kneuzen.
Toen d'opper Jupiter de grofgeschonkte reuzen
De bergen op elkaâr zagh staaplen, om zyn troon
Heel t'overweldigen, nam hy, tot wraak van hoon,
Zyn gloênde blixemschicht vol dolle donderklooten,
En heeftz' op 't steil gebergt en 't woeste heir geschooten,
Dat alles daaverden en bryzelden van een.
Noch was die donderstorm, hoe gruwlyk ongemeen,
Niet dan geschildert by de donders die hier streeden.
Fortuin, die zeeker is in haar onzeekerheeden,
Vertoonde zich op zee, daar 't waterleeger woedt.
Men zagh haar waagenschelp voorttrekken door de vloedt,
In plaats van paarden, door vier lichte dwarrelwinden.
Nu lietz' haar by Obdam, dan weêr by Wrangel vinden.
Zy maakte waarze quam veel laffe krygsluy stout.
Men zagh haar Freedrix kroon en scepter, zwaar van goudt,

In 't midden van 't gevecht aan 't oorloghsvolk vertoogen.
Het Koninglyk sieraadt bekoort een kryghsmans oogen.
Wie moedigh is, riep zy, wordt deeze gift gebrocht.
De heerschappyen zyn voor zweet, of bloedt gekocht.
Men kan zyn landt bywijl door waterkrygh bewaaren.
't Gevecht der baaren zal de stoute zeege baaren.
Zoo drong zy met haar stem door 't oorelogs gerucht,
En dreef de vlooten aan. de kroon- en scepterzucht,
Ontstak het kryghsvolk meer dan trommels en trompetten,
Het buldren van 't geschut, het baldren der musketten,
Het yslijk krijgsgeschrey, het hagelen der loôn,
Het reegenen van 't bloedt, en 't vallen van de doôn,
Wierdt niet met al ontzien van bootsluy, noch soldaaten,
Al 't helsche spook scheen hier al t'eevens uitgelaaten.
't Geweldt versterkt de Zweedt, en Pallas Neederlandt.
Deez' hiel uit dapperheidt, en die uit wanhoop standt.
Men klampt elkaâr aan boordt en wisselt dubble laagen.
De Wraakzucht weet de vrees van sterven te verjaagen.
Wie overwinnen wil ontziet geen doodtsgevaar.
Het staadigh donderen verspreide zich heel naar
En diep in d'ooren van de naaste koningryken.
Deenmarken daaverden; haar bosschen, dicht van yken,
Ontwortlen door 't gedreun en raakten heel uit d'aardt.
Noorweegen, ver door hout en visschery vermaart,
Begon te sidderen en hoord' haar klippen kraaken.
Zelf Zweeden, afgerecht op grofgeschut te maaken,
Geraakt' aan 't schudden, en haar myn vol kooper stof,
Van angst, te scheuren, tot bederf van 't heillooz' hof.
Men zagh het eilandt Ween beweegen door 't bestooken.
De geest van Tycho, die men hier bywijl hoort spooken
In zijn Uranjenburg ontwaakte door 't geluit,
En stak zijn hooft verbaast ten steilen toptrans uit;
O Ptolemeeu! riep hy, uw les heeft my bedroogen:
Ik maakte 't aardtrijk vast, en 't wordt, ik voel 't, bewoogen.

'k Volg nu Kopernikus, en al wat Blaauw bewyst;
(Die nu aan d'Amstel door zyn zoon ten graf uitryst)
Deez' stelden vast dat d'aardt op losse spillen dreide.
Toen Tycho 't groot geweldt, dat zich door 't eilandt spreide,
Bevondt door 't schut t'ontstaan, dook hy van schaamt' in 't dak.
O dappre Koningin! dunkt u myn stem te zwak
Te weezen? dit ontstaat door 't donderen der scheepen.
Nu wierdt van Wassenaar van 's vyandts vloot beneepen:
Men zagh hem zwak van lyf; maar oversterk van moedt.
Wie op het landt durft staan bezwykt niet op de vloedt.
Waar hy zyn steeven wendt vernoemt men niet dan moorden.
Zyn sabel vocht in 't schip; maar 't hart aan alle boorden.
Hy was godt Mars gelyk: maar hier in was verschil,
Mars wapent zich voor 't woên, en d'arm van Neêrlandt wil
Geen harnas: want hy hadt, schoon hy door 't bloedt moest waden,
Min angst dan Cezar op zyn troon, omheint van Raaden.
De stouten zyn bywyl het veilighst' voor de doodt.
Gins zag men Witte door zyn eigen volk in noodt.
Keer schelmen, riep Minerf, of 't scheepshooft gaat verlooren.
Maar 't schreeuwen was vergeefs. de doodtschrik stopt hun ooren.
Noch hadt de Witte hart al hadt hy weinigh bloedt.
Het schip is hem veel eer ontsonken dan zyn moedt;
Want eer het zyne zonk deedt hy zyn vyandt zinken.
Wie dat zich loflyk wreekt zal naar zyn sterven blinken.
Nu wordt zyn lykcipres doormengelt met lauwrier.
De branders zeilen, vol van onuitbluslyk vier,
Naar Wrangels kielen, door het snorren van de looden.
De scheepen springen op. De halfverbrande dooden
En levendige vliên dwars door de wolken heen.
De zon begaf zich op het springen naar beneên,
En daald' op middagh in 't gezicht der westerstranden.
De Faam, die zich om hoog van 't onheil aan zag randen,
Verliet haar koopre hof en blies met volle kracht:
Op, hemelteekens, op, hier klimt geen reus geslacht

Langs steile bergen; neen: iet anders dreigt uw zaalen.
Deez' vliên op vleugelen van snelle blixemstraalen,
En donderklooten naar de troon des dondergodts.
Hier op heeft Herkles zich gewapent met zyn knots:
Wie niet verheert wil zyn, riep hy, moet zich verweeren.
De hemel laat zich van geen aardtsche macht braveeren.
Zoo moedight hy 't gestarnt, en heeft zich schrap gesteldt.
De Steenbok, Leeuw en Stier verwachten 't woest geweldt.
De Schutter spand' zijn boog om zich vol moedt te toonen.
Al wie op 't zonnespoor, bezaait met starren, woonen,
Verscheenen in 't geweer om teegenweer te biên.
Een wakker krijgsman weet de laagen te ontvliên.
Gy hoeft hier, riep Merkuur, geen waapens te gebruiken:
„Want d'oproermaakers van al 't aardtrijk zijn aan 't duiken.
Al wat u hier ontmoet is niet dan ydelheidt.
Terwijl hy aan 't gestarnt de waterkrijg verbreit,
Begon de Zweedtsche vloot voor d'onz' op zee te saagen.
Hier zagh men hen, door 't schut, verbaast naar 't strandt toe jagen.
Daar overweldigen naar lange teegenstandt.
Gins naar de grondt toe gaan. Hier wierdt 'er een zyn handt,
Door 't zwaardt, van d'arm gehakt: maar hy, in plaats van zwichten,
Vocht met zyn moedigheidt, om andre te verplichten.
Daar mist 'er een zyn been: maar hy stondt op zijn hart.
Gins mikt een schutter op zijn vyandt: maar hem wardt
Het oog daar hy mee mikt van d'ander uitgeschooten.
Deez' kreeg terwyl hy blies, in 't enteren der vlooten,
Een koegel door zijn strot, mit smoorden 't schor geluit:
Hy blies het leeven, 't bloedt om windt ter keelwondt uit.
Hier klom 'er een om 't want voor 't vuurwerk te bewaaren;
Maar hy wierdt door een loodt gesmeeten in de baaren.
Zoo wierdt het leeven eer dan 't brandendt want gedooft.
Gins vloogh een koegel, die de lucht en rook doorklooft,
Voor in een tromp: maar 't stuk, dat vuur begon te geeven,
Heeft deeze koegel weêr in 's vyandts schip gedreeven,

Daar zy haar eigen volk erbarmelyk vermoordt.
Een heete waterkryg brengt wreede wondren voort.
Hier zagh men Floriszoon van 't grofgeschut doorbooren.
De Faam deê 't sterven, door haar hooren, Hooren hooren;
Dat om haar Zeevoogt nu een zee van traanen stort.
Men krygt geen scheepskroon dan daar bloedt vergooten wordt.
Men zagh de zee, waar Mars zyn dolle rol quam speelen,
Vol gloênde Lemnossen, vol brandende kasteelen,
En Etnaas vol van vuur. De Zondt wierdt roodt van bloedt.
De golven kookten door d'onlesselyke gloedt.
Euroope, die 't gevecht van verre quam beschouwen,
Riep, toenze Karels vloot niet langer zee zag houwen:
De Zweedsche Krygsgodt vlucht, o Wass'naar! voor u heen:
Op, boei zyn handen met een keeten hecht aan een,
En leit hem met een reex, tot teeken van de zeege
Die Deenemarken door uw daden heeft gekreege',
Deur alle Ryken heen, gelyk als Herkles deedt,
Toen by de helsche hondt, zoo oversterk als wreedt,
Gekeetent in de steên van Griekelandt deedt hoonen.
Gy moet dit schrikdier ook aan Mazaryn vertoonen,
Tot schrik van al die hier, tot schrik der vreede, leeft.
Laat hem slechts denken wat dit schouwspel in zich heeft.
De straf der Staatzucht doet all' oproermaakers zwichten.
O Staatsche Herkules! gy zult al d'aardt verplichten,
Zoo gy door dapperheidt de Zweedtsche Krygsgodt vat.
Wie 't bloedig' Oorlog dwingt wordt loffelyk geschat.
De menschen zyn op d'aardt om veiligh aâm te haalen.
Minerve, die Euroop' hoord' zorgen voor haar paalen,
Riep: 't Oorlog is gevlucht eer dat de slag begon:
By die de Leeuw onlangs in zyn gemoedt verwon,
Moet zelf gedoogen, dat de Leeuw hem zoo komt temmen
Dat hy niet weêr zoo licht om roof door zee zal zwemmen.
Een afgeworstelt Ryk vertoeft geen tweede macht.
Het dondren van 't geschut deedt Pallas, groot van kracht

En wysheit, zwygen, en Euroope weêr bedaaren.
Toen d'Amiraal de Zweedt zag vluchten uit de baaren,
Heeft hy Lantskroon, daar deez' zich in verburg, bezet.
Gustaaf die dit verlies, dat hem de moedt verplet,
Van 't vaste landt moest zien, is nu geheel aan 't saagen.
De allerwreedste zyn het allerlichtst' verslaagen.
Zyn opgeblaazen hart is nu te grondt gegaan.
Hy is gelyk de vloedt van vaader Oceaan,
Die van vermeetelheidt en hoverdy gezwollen,
Om ruimer heerschappy dwars over duin komt rollen,
En dompelt heiningen, hofsteeden, bosschen, vee,
En al wat hem ontmoet, in d'uitgebreide zee;
En korts daaraan gedoogt, ja lydtzaam moet verdraagen,
Dat een nieuwsgierig kindt, te blood' om iets te waagen,
Droogvoets de schelpen op komt raapen van de strandt.
Wanneer de Staat vervalt, vervalt het groots verstandt.
Een overwonnen moet is lichtlyk te vervaaren.
Wat komt 'er voor geween opborlen uit de baaren?
Het is de Stroomgodt van de Zondt, o ongeval!
Hy dobbert met een schaar van Zeegoôn langs de wal,
Die om het sterven van de Witte deerlyk karmen.
Hy neemt het heldenlyk tot driemaal in zyn armen,
En stopt de moordtwondt: maar het leven is te vlot.
Tot driemaal hoort men hem het straffe Noodiglot
Aanroepen om de ziel: maar 't weet hem niet te helpen.
De Nimfen koomen met haar paarlemoereschelpen
Opschieten van de grondt, en vangen 't dierbaarbloedt.
Elk verft 'er haar perruik in deeze purpervloedt,
Om paarlen en koraal op 't schoonste te vernissen.
D'een poogt het lichaam met haar hairen af te wissen:
En d'ander zilt het met de traanen die zy schreit.
Door deeze wordt het lyk op bolle mos geleit.
De Tritons blaazen op hun hoorens in all' ooren:
De Witte, die de Zweedt, de Taag, de Brit en Mooren,

Deedt stryken, zinken, vliên, en overwon door 't schut,
Is nu, o ramp omhals. De Beurs wierdt meer gestut
Door zyn gevreesde macht, dan door haar hooftpylaaren.
Hy sloot de havens op om vry door zee te vaaren.
Een moedigh Zeeheldt durft het allerstoutst' bestaan.
De Nijdt, die hem weleer in kluisters heeft doen slaan,
Beweent het sneuvlen van dien Zeeburg van Europe.
Men mist de helden eerst als 't leeven is verloope'.
De deugden worden naar het sterven dierst geschat.
Nooit hoord' men iemandt die de Wit verwonnen hadt,
Men schonk hem 't leeven: maar hy heeft het bits geweigert.
De Wittens krijgsroem was te hoogh in top gesteigert,
Om 't leeven van een Zweedt te leen te hebben: neen.
Hy overwon zich zelf door eedle moedigheên.
Op Deenemarken, op, 't is tijdt om 't graf te houwen;
Gy zult het uit geen berg van harde marmer houwen.
Neem tot de grafsteê van zoo loffelijk een man,
De stevens, spiegels, roers, en al de stukken van
De scheepen die hy won, en stapeltz' op elkander:
Versier het naar waardy met wimpels, vleugels, stander,
En vlaggen, die hy van des vyandts kielen heeft:
Maar bouw het, tot bewijs dat hy naar 't sterven leeft,
Op 't uiterst' van Amak, in 't oog der Oosterbaaren.
Zoo zal nooit roover zich verstouten om te vaaren
Naar uwe stroomen, tot bederf van 't Deensche Rijk:
Want elk zal schrikken als hy 't graf, daar Wittens lijk
In sluimert, komt te zien, uit vrees van weêr te leven.
Dit graf zal Witte niet voor Cezars grafsteê geven.
Geen schoonder heldengraf dan van verwonne stof.
Terwijl de Tritons met hun schorre hoorens 't lof
Uitbreien, wordt mijn oog gerukt naar Koppenhaven.
Ik vindt de Stadt ontzet. De Zweedtsche ruiters draven
Niet meer voor Freedrix poort, zy zijn naar Kroonenborg.
Wie overwonnen wordt is overal vol zorg.

De vrees vervolgt de bloôn tot in hun eigen vesten.
De Burgers zijn ontlast van landt- en waterpesten;
En gaan in 't Zweedtsche heir: zy schrikken voor 't geweldt,
Dat hier tot ondergang der muuren was gestelt.
Wie steeden winnen wil moet oorlogssterkten bouwen.
Men trekt het grof geschut met taaie kabeltouwen,
Al zingendt in de Stadt. Dat onlangs wierdt gevreest,
Wordt nu ontfangen met een zorgelooze geest.
Een uitgelaaten vreugdt is quaalijk te bepaalen.
Nu wordt Obdam, het Hooft der water-Amiraalen,
En 't Nederlandtsche volk gewelkoomt van 't Gemeen.
Met juichen, schateren, omhelzen, en 't geween
Van blijdtschap, heeft geen endt in 't allereerst' ontmoeten.
Men hoordt het Hooft om 't heir met dit gezang begroeten:
Zijt welkoom Wassenaar, o steunstijl van onz' hoop!
Zijt welkoom Neederlandt, o Zeestar van Euroop!
Wy hebben 't heir gekeert: maar gy verwon hun vlooten.
Geen sterker zuilen voor een troon dan Bondtgenooten.
Vereende wapenen zijn zegerijk in 't woên.
Wy zijn door u ontzet. Ontfang de lauwerhoên,
En steevenkroonen, om uw hairen mee te sieren,
Gy toont ons d'oude kracht der nieuwe Batavieren.
Getergde moedigheidt doet daaden van gewicht.
Gy hebt het Poolsch gewest niet min dan ons verplicht.
De zon van Oostenrijk begint door u te rijzen.
Wie veel door een ontzet verdient de hooghste prijzen.
De Zee haalt aassem door de keel van uw geschut.
Het trouwe Hollandts volk, dat ons voor 't vallen stut,
Zal in onz' barren als in onze havens leggen.
Hy zy vervloekt die hem ooit toegang durft ontzeggen.
Treê in, Obdam, treê in. Zoo klonk de zeegezang.
De Koning leid' hem zelf door 't schaaterendt gedrang.
Men schreeud' onlangs door 't landt: zo wy geen krijgshooft krijgen,
Zoo heeft heel Neêrlandt uit. Nu is het graauw aan 't zwijgen:

Men toont hen in de Zondt, door oorlogskracht en list,
Dat Neederlandt geen hooft voor 't Staatsche landtvolk mist.
De landtvreê hoeft geen hooft: want hy is schuw voor baaren.
De heilig' Eendraght kan een landt in vreê bewaaren.
De laster, o Obdam! is stomp op u gewoedt.
Zy is zoo roodt van schaamt als gy van 's vyandts bloedt.
Gy hebt haar stom gemaakt door 't spreeken van uw bussen.
Gy weet het lastervuur door waterkryg te blussen.
Nu wordt de scheepsvloot in Lantskroon van zee gesneên.
Men zinkt 'er scheepen, die met bergen zwaar van steen
Gelaân zyn, om de kil voor eeuwigh toe te paalen.
De Zeegoôn koomen uit hun slibberige zaalen
Met schelp' en keizeling, om d'uitgang te beslaan.
D'een drukt de scheepen neêr, en d'ander hangt 'er aan
De stevens, om de kiel in 't welzandt te doen schieten.
Zoo blyft de vloot, zoo 't lukt, zelf zonder bloedtvergieten.
Men hoeft geen zeegepraal; 't is slechts een ydle schyn:
De Zweedtsche kielen, die hier opgeslooten zyn,
Verstrekken teekens die onz' oorlogszeege melden.
Zoo roemt de vyandt, schoon hy zwygt, op onze helden.
Waar toe dan andre praal? of zoo gy meer oprecht,
Zoo recht dan galgen op, voor al die in 't gevecht
Obdam verlieten, om zyn zeege te bedwelmen.
Geen schoonder schouwspel dan een galg met bloode schelmen.
Wie dat geen blooden straft maakt stout krygsluy bloodt.
De zielen van de doôn begeeren hen ter doodt.
De vrees voor straffen dwingt de lafst' tot heldendaaden.
De koning Freederik, zoo schrander in het raaden
Als dapper in de strydt, betoont op zoomerdagh,
Dat hy het Zweedtsche heir te winter door een slagh
Verdelgt zouw hebben, hadt hy 't uiterst' moogen pleegen.
Hy hoedt de Kroon door zorg, de Burgers door zyn deegen.
Zoo ziet men in een Vorst Jupyns en Mavors aart.
Het koninglyk gezag bewaart men best door 't zwaardt.

Hy zoek de vreede: maar door mannelyke daaden,
Men krygt geen palmen dan door 't hooft vol lauwerblaaden.
Het oorlogsvuur wordt licht door 't Zweedtsche bloedt geblust.
De Vreedetroon houdt standt indienz' op wapens rust.
De Wakkerheidt behoedt zich voor vervloekte laagen.
Op, Deenemarken, span uw Vorst een zeegewaagen:
De fiere Leeuw, die door zyn zeven pylen leeft,
Zal met uw Leeuw, die meer dan zestien harten heeft,
De Koning door 't gedrang der blyde Burgers trekken.
De schelmen, die hun hart voor Freedrix oog bedekken,
Nu hen 't verraadt niet helpt, zult gy in boeiens slaan,
En doenz' ook achter aan de staacywaagen gaan.
Wie veilig heerschen wil moet geen verraadt vergeeven.
O Koning, die uw volk door wapendeugdt doet leeven!
De daaden van de minst' der helden zyn weleer
Onsterfelyk gemaakt door zangen: uw geweer
Dat maakt myn zangheldin en zwakke poëzyen
Onsterfelyk. Wie nu wil leeven door uw stryen,
Moet zingen hoe uw zwaardt... Wie sleurt my? Wat gerucht
Verlet myn stramme pen? Ik hoor een bang gezucht,
Ja klaagen, karmen, dat doormengelt wordt met schreien.
Het komt ons aan het Y van Koerlandt overweien.
Men hoort 'er niet, o schrik! dan wreedtheidt, dwinglandy,
Eedtbreeken, stout bedrogh, en alle schelmery,
Die immer is gepleegt door 't leeger van de Zweeden.
Ik weet geen woorden, om de Gotsche godtloosheeden
Zoo valsch, zoo wreedt, en helsch te schryven alsze zyn.
Gy hoort geen dichter; neen. de waarheidt hoeft geen schyn.
Ik wensten dat ik loogh, al zoudt myn luister schenden.
Myn ooren zyn verdooft door deeze moordtellenden.
Myn kaaken worden nat. De pen wil uit myn handt.
Een schrikkelyk gerucht bedwelmt het grootst' verstandt.

Byschriften op schilderyen.

Op de schildery van Abrahams offerhande, &c.

Hier ziet men Izak voor zyn vaaders outaar knielen:
Deez' neemt, op Godts bevel, het slachtmes in zyn handt.
Dit zyn geen verven; neen: hy poogt zijn zoon t'ontzielen.
Toef, Abram, toef, ey! toef, en spaar uw eenigh pandt.
Wat zal de vaader doen? hy voelt zich fel bestrijden.
Natuur weêrhoudt zijn arm, op hoop van niet te slaan.
Gehoorzaamheidt gebiedt de gorgel af te snijden.
Indien 't Natuur verliest wordt hem geweldt gedaan.
Bezwijkt Gehoorzaamheidt, Godt zal tot wraak ontsteeken.
De vaader staat verbaasd waar of zijn hart naar helt?
Hy steunt op 't woordt van Godt, dat zandt tot zaadt kan queeken.
Gehoorzaamheidt behoudt, door 't stark geloof, het veldt.
Wie helpt my 't offermes uit 's vaaders handen wringen?
Hoe! 't is geen Izak; neen: het is gevormt albast.
Het zwaardt, o Abram! zal, door 't slaan, aan stukken springen.
Wie dat zijn starker tergt wordt door zijn waan verrast.
Ik mis, o spijt! ik mis: de verf bedriegt mijn oogen.
't Penseel der schilderkunst heeft ongemeen vermoogen.

Schildery van de Roomsche Klelia, door Nikolaas Heldt Stokade geschildert.

Hier ziet men Klelia de gyzeling ontzwemmen.
Zoo wordt een vrouwelist vereent met mannemoedt.
Haar zucht tot vryheidt laat zich niet van boeiens klemmen.
Men streeft, om vry te zijn, door wall', door zwaardt en vloedt.

Wapen van Veneedje een Leeuw met een Bock, voor de schoorsteen van den Eed. Heer &c.

't Veneedtsche wapenschildt komt Leeuw en Bock vertoonen.
Het Boek is haar vernuft, de Leeuw haar starke handt:
Die dubble deugdt verkrijgt nu scheeps- dan lauwerkroonen.
Door schranderheidt en kracht beschermt men Stadt en Landt.

Den Heer Joan Koeimans wapen is een Haan, Ossenhooft en Roozen.

De wakkerheidt, de kracht en roozen, schoon van blaân,
Versieren Koeimans schildt. Hoe zal men dit verstaan?
Wie handelt moet geen tijdt, leert hy, verwaareloozen:
Een wakker koopman vindt de Beurs een beemdt vol roozen.

Op de schildery, daar Izak Jakob zeegent.

De jongling Jakob komt by Izak om de zeegen:
Hy gaat door 's moeders raadt in schyn van Ezau an.
De vrouwelist verwint de schalkheidt van de man.
Hy heeft zijn vaaders wensch, op 's broeders naam, gekreegen.
't Bedrog is eerlijk als men 't slechts door noodtdwang doet.
Dit baart een heilloosheidt in Ezaus wreedt gemoedt;
Maar 't dreigen is vergeefs: Godt wil geen wraak gedoogen.
Wie om Godts heil bedriegt heeft deugdelijk bedroogen.

Op de schildery van de zuntvloedt.

Hier oopent d'aardt, door last van Godt, haar watersluizen.
De hemel stort, o schrik! haar wolken op ons af.
De springvloedt zwelgt all' 't landt, zelf dijken, bosch en huizen.
De boozen zijn altijdt tot doelwit van de straf.
Hier helpt noch poort, noch wall' voor 't woeden van de plassen.
Wat bergen bergen my voor 't steigeren der zeen?
De zielsmet hadt men best door traanen kunnen wassen:
Nu is de zuntvloedt voor de zondtvloedt veel te kleen.
Help Noäch! berg mijn lijf. hy weigert: maar 't heeft reeden.
De ziel, als 't lichaam zinkt, drijft noch op haar gebeeden.

Op 't Hooft van Joannes den Dooper, in eene goude schootel, voor den Eed. Heer J. F. H. geschildert.

Hier komt Joannes hooft in louter goudt verschijnen;
De schootel is rondtom. met heilig bloedt besprengt:

De druppels zijn gestremt tot gloejende robijnen.
Nooit heeft de zon een straal, als zy den dagh voortbrengt,
Aan haar vergulde pruik die by dit licht kan haalen.
Met recht wordt dit juweel in zuiver goudt gevat.
Waar zag men ooit een disch met zulk een schootel praalen?
Assueer heeft in zijn hof nooit dischgerecht gehadt,
Dat zoo veel waardigh was als 't geen men hier ziet brengen.
De Dochter koos dit hooft voor 's Konings halve goedt:
De keur was loffelijk hadt zy geen bloedt doen plengen.
Herodes bloedtschandt maakt zich schuldigh aan dit bloedt.
Zoo ziet men 't eene quaadt (ô schrik!) aan 't ander hechten.
De wraaklust van een vrouw is gruwlijk in 't bestaan.
De wreedtheidt schept vermaak in dierbre moordtgerechten.
Nu heeft de Doodt de mondt des Preekers toegedaaan,
En 't oog gelooken, dat de Geest van Godt zagh zweeven.
Wie om de waarheidt sterft zal by de waarheidt leeven.

Op de Beeldekas van G. Flink.

Dit is geen beeldekas:
Ik vindt my hier op 't hoogst' van 't dubbele Parnas.
De werreldt, heel verdronken,
Is 't water, door 't gebodt der Tritons, weêr ontsonken.
Men ziet hier, nu het ebt,
Hoe dat Deukalion den mensch van steenen schept,
Om 't aardtrijk weêr te bouwen.
Het schijnt dat hy de borst een hart van steen laat houwen.
Hoe! mist mijn oog het vuur?
Ik staa daar Flink de Doodt en d'eedele Natuur
Durft tarten, door zijn verven:
Want hy bezielt zijn verf en hoedtze voor het sterven.
De kunst wil eeuwigh zijn.
Dit zijn de schepsels die de geestige Quellijn
Door zijne beitel teelden.
Deukalion schiep niet dan onversaagde beelden:

Hadt hy ze dus gevormt,
De hemel wierdt zoo dol van 't aardtrijk niet bestormt.
Op, help deez' schepper eeren.
Een kunstig beeldt kan 't woên der eeuwen overheeren.

Aan H. S. toen hy Christus aan 't Kruis geschildert hadt &c.

Dit lichaam is geheel mismaakt,
Om dat het niet geheel mismaakt is.
Gy schildert dat het helder blaakt,
En toont niet waar de roe geraakt is.
't Gelijkt naar Christus niet: o neen,
Om dat gy 't Christus doet gelijken.
Wilt gy hem toonen als voorheen?
Zoo zoek in alle woeste wijken
De diere bloedt- en traanenplas
Van die men om zijn naam deedt sterven,
En mengze met hun heilig asch,
Gy kunt hem zonder zulke verven
Niet schildren als hy is geweest.
Niet schent 'er meer dan geesselzweepen.
Dit lichaam is te gaaf van leest:
Bekleê het vel met roodestreepen.
Zoo heeft de Joodt u voor gemaalt.
De Staatzucht durft de deugdt bestrijden.
De Boosheidt toont zich onbepaalt.
Wie hoort dit zonder meedelijden?
Vertoon hem met een doornehoedt,
En blus zijn oogkool, hel van straalen,
In eeuwigh zaaligmaakendt bloedt.
De kunst mag niet van 't voorbeeldt dwaalen.
De roê heeft d'aadren afgesneên.
Geweldt heeft zin in wreê schildryen.
't Penseel, beroemt door geestigheên,
Moet nimmer teegens 't leeven stryen.

Wie Christus beeldt het meest mismaakt,
Die heeft het leeven 't meest geraakt.

Op verscheide Schilderyen, in de voornaamste Kamers van 't Stadthuis.

In Burgermeesters Kamer: op Fabius Maximus, geschildert door Joan Lievensz.

De vaader eert zijn zoon, om 't opperste beleit.
Wie 't recht van 't ampt gebruikt bewaart 's Lants achtbaarheit.
All' ampten ziin verplicht aan d'Opper-overheeden.
Zoo d'achtbaarheidt vervalt, vervalt de kracht der steeden.

In Haar Ed. Vertrek: op Fabricius, door Ferdinandus Bol.

Fabricius behoudt voor Pyrrhus laagen standt.
Die gistren 't goudt verwon vreest nu geen Olifant.
Op zulk een dapperheidt magh d'Amstel zich verlaaten.
De trouw der Grooten is het schildt der onderzaaten.

In 't zelve: op Markus Kurius, door Govert Flink.

D'Oprechte Markus kiest zijn raap voor 's vyants gout.
Waar d'Eigenbaat verdwijnt wordt Stadt en Staat gebout.
Die landtpest zagh men nooit aan 't Y in 't Raathuis raaken.
Wie 't Algemeen bestiert moet gift en geever wraaken.

In de Trezory: op Josef door Niklaas Helt Stokaade.

De honger drijft het volk naar Josefs schuur om graan.
De voorzorg is een burg voor landt en onderdaan.
Men zorgt aan 't Y, in weeldt, tot steun van andre tyen.
De Schatbewaarders zijn tot heil der burgeryen.

Op 't stuk boven de deur van de Trezoriers, door Kornelis Brizé.

Hier ziet men, door de pen, al d'inkomst van de Stadt.
De zeevaart is een bron die overvloeit van schat.

Zoo zet zich d'Amstel vast op winst van losse baaren.
De steeden worden groot door winnen en bewaaren.

Op 't stuk van Oudt Amsterdam, in de Trezory.

Hier beurt zich Amsterdam, vol hoop, uit brakke veen.
Zoo wordt een visschers buurt de haven aller zeen.
Op zulk een grondtvest weet het Landt haar Staat te zetten.
Men bloeit door koopmanschap. men leeft door wijze wetten.

In de Weeskamer: op Lykurgus, door Kornelis Holstein.

Lykurgus houdt zijn neef voor wettigh erf van 't landt.
De hulp der voogden strekt de weez' een mondt en handt.
Hier leert men d'Eigenbaat de wees zijn erfrecht geeven.
Zoo blijft de vaaders zorg, als 't lichaam sterft, in 't leeven.

Op de schildery van Salomon in de Raadtzaal

Hier offert Salomon tot heil van 't Joodtsch geslacht.
Godt schenkt hem, in zijn droom, de wijsheidt, groot van kracht;
Lang leeven, overvloedt, en d'eer der achtbaarheeden.
Een Raadt vol wijsheidt is de starkste zuil der steeden.

Voor het Tooneel van de Schouwburg t'Amsterdam.

De Duitsche Schouburg wijkt geen Roomsch, noch Griex toneel.
Zy waakt voor 't Y, tot schrik van al die 't Raadthuis wraaken.
Nu toontze 't vreêverbondt, dan bitter Staatkrakkeel.
De troonen zijn van goudt, maar slibbrigh in 't genaaken.
Haar rollen druipen meest van traanen, bloedt en gal:
Deez' worden hoog en droef die laag en bly gezongen.
Zoo ziet men hier, door spel, het weifflen van 't Geval.
De speelkunst bindt zich niet aan klank van vreemde tongen.

Voor de zitplaatsen.

De Schouwburg is voor 't oor en oog van 't volk gesticht.
Men leert hen door het spel huisnutte schranderheeden.

Zy wraakt de trouwloosheidt en roemt de burgerplicht.
Welspreekentheidt heeft macht om 't hart als was te kneeden.
Zoo wordt het brein deurzult in deugdt en wijs beleit.
De Laster brult vergeefs om 't Schoutooneel te schennen.
't Ontdekt het aardtsch bedrog en haar onzeekerheidt.
Tooneelspel leert het volk hun ydelheeden kennen.

Schilderyen in 't huis van den Ed. Heer Gerrit Schaap, Heer van Kortenhoef, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam, &c,

Jezus in de tempel by de Schriftgeleerde.

Hier vindt zich Jezus by de gauwst der Joodtsche volken;
Hy luistert naar hun reên die hy door reên verwint.
De Waarheidt kan de wil des hemels best vertolken.
De mannen worden hier verwonnen van een kindt.
Zoo zag men Goliat toen Davidt hem quam naaderen.
Een onverwachte zaak brengt vreemde wondren voort.
Hy spreekt hier uit de Schrift en zag nooit in de blaaderen
Want deeze David treft hen met zijn Vaaders woordt.
Zoo weet zijn blonde jeugdt de grijzen te verzetten.
Wie dat zijn vaader helpt heeft kennis van zijn wetten.

Lente.

De Lent verjaagt de koud' en sluit het aardtrijk oopen.
Zy plant, zy zaait en snoeit tot heil van 't aardtsch geslacht.
Een wakker voorjaar doet het volk op vruchten hoopen.
De Tweeling, Ram, en Stier zijn nu in volle kracht.
Zy kleedt haar heel in 't groen, en siert haar hooft met bloemen.
De zorgen van de Lent zijn waardt om op te roemen.

Zomer.

De Zomer pronkt in 't veldt met geele koorenäaren:
Zy koos voor zulk een pruik geen koningskroon van goudt.
Het leeven kan zich best door voedtzaam graan bewaaren.
De weelig' akker wordt op hoop van winst gebout.
Elk poogt zijn ruime schuur met garven t'overlaaden.
De Zomer druipt van zweedt om andre te verzaaden.

Herfst.

De Herfst versiert haar hooft met breede wijngaartblaaderen,
En snijdt de bolle druif, tot nut van Stadt en Landt.
Wie mest en snoeit, leit toe om vruchten te vergaaderen.
Zy plukt het laat gewasch, en vult haar leege mandt.
Zoo oest men 't smaaklijk ooft, in spijt der guure vlaagen.
Wat langzaam rijpt laat zich niet licht van rot doorknaagen.

Winter.

De Winter wraakt het landt om 't water te betreeden,
En dost zich heel met bont, eer haar de koudt verrast.
Wie op een ander steunt zoekt niet dan maklijkheeden.
Zy mest haar by het vuur van alle zorg ontlast.
Een zorgelooze geest begeert geen smart te leyen.
D'onvruchtbre Winter leeft door 't zweet' der zoomertyen.

Akteon by Diana &c.

Diana baadt zich hier in schaaduw van de blaaderen.
Wie veiligh baaden wil, begeert een eenzaam wedt.
De zoon van Kadmus komt haar van 't gebergte naaderen:
Haar naakte maagden zijn, door dit gezicht, verzet.
De Gramschap doet Diaan, van spijt, in 't water blaaken.
Akteon, tree te rug, uw stoutheidt loopt te hoog.
D'ontkleede kuisheidt laat zich van geen man genaaken.
De purperverfde Schaamt' gedoogt geen dartel oog.

Zy zal zich wreeken door 't kristal der waterplassen.
De wraak van een godin is quaalijk te ontvliên.
Voelt gy de hoorens niet die uit uw herssens wassen?
Vlucht, vlucht, Akteon, vlucht, zoo u de honden zien,
Zy zullen u in 't bosch voor 't schuwe hart verscheuren.
Wie dat de kuisheidt hoont zal zijn bestaan betreuren.

Op het Schildery van Evaas appelbeet. Aan Juffrouw Margariet Lasmans, Huisvrou van Eugenius Fontein.

Toef, aller Moeder, toef, dit zijn verboode looten.
Het Leeven heeft de Doodt in deeze boom beslooten.
Zy plukt, ô ramp! zy plukt. gy hebt uw' tanden op
Uw eigen ziel gewet. uw weelden zijn in top.
Gy zult, indien gy proeft, de moordtbeet lang betreuren.
Zy bijt. den hemel schreit, en sluit zijn goude deuren.
Zy zwelgt. den helhondt lacht en oopent d'yzre kolk.
O erfwondt in de ziel van 't ongeboore volk!
Och Vaader! stier uw Zoon, het aardtrijk komt u smeeken.
En laat hem, door de speer en purpre spijkerbeeken,
De zielwondt zuiveren; de werreldt is in noodt.
Hy zal, door het verlies van 't leeven, d'eeuwge doodt
Verwinnen. hoe! ik mis. ik zie panneel vertoogen.
Is Eva door de slang, ik ben door verf bedroogen.
Vergeef my deeze zondt; 't bedrog is ongemeen.
De grootheidt van de kunst maakt deeze misdaadt kleen.

Op de schildery daar Christus zijn aangezicht in de doek drukt. Aan mijn Huisvrou Grietje Gerrits.

Apelles staak uw kunst, gy beezigt waterverven.
De Heilandt, om zich zelf te schildren, voor het sterven,
Gebruikt zijn bloedt voor verf; ziin dwaaldoek voor panneel,
En 't aanzicht, zoo verwoedt gemartelt, voor 't penseel.
Zoo ziet men, naa zijn doodt, de spiegel van zijn lyë'.

Op mensch, en sier uw hart met zulk een schilderyë.
Dit isze daar de Tijdt zijn tanden op bederft.
Wie Godt in 't hart omhelst, zal leeven als hy sterft.

Christus, voor Joris de Wyze, door Govert Flink, naar een Joodt, geschildert.

Hier ziet men vel en vleesch; ja bloedt door d'aadren zweeven.
De Schepper schijnt hier, door zijn schepsel, weêr te leeven.
De Teelzucht haat de kunst om zulk een groote vondt.
Hier eischt niet meer dan spraak; maar Flink heeft deeze mondt
Niet oopen willen doen, schoon hem de Wijz' quam smeeken:
Want deeze Christus zou vervloekt van Christus spreeken.
Het hart is anders dan het aanzicht dat hier straalt.
Vraagt gy waarom? dit beeldt is naar een Joodt gemaalt.

Sauls bekeering door Rubens geschildert.

Hier naadert Saulus om de Christ'nen te verpletten:
Want hy bevondt zich noch nie zat van Steevens bloedt.
Wie blindt door yver is heeft d'allergrootste hetten.
't Is goddeloos den mensch te dwingen in 't gemoedt.
Men wint geen harten door moordtdaadigheidt te pleegen.
Het krijgsvolk neemt de vlucht uit vrees voor vreemt geweldt.
De schrik deurdringt de borst veel snelder dan een deegen.
De leidtsman is in 't veldt, eer dat hy 't weet, gevelt.
Die andre door zijn macht in ongeval wou stooten,
Is door een enkle stem gesmeeten van zijn paardt.
Op 't oop'nen van de lucht heeft hy zijn oog geslooten.
De wolf in Christus kooy heeft nu een lamm'ren aart.
Zoo moet men vallen om in Goodes schoot te vallen.
Nu ziet hy met zijn ziel dat zijn gezicht nooit zag.
Hy zal om 't nieuw verbondt in Room'lus oude wallen,
Noch sneuvlen door het zwaardt; om door die wrede slag
Te zwemmen deur een zee van bloedt naar 's hemels haven.
Wie om zijn Heilandt lijdt zal deur de starren draaven.

Op de print van d'uitlegging van Amsterdam &c.

Dus ziet men Amsterdam, het lustprieel der zeen.
Zoo groeit een visschers hut tot heil der bondtgebuuren.
't Omgordelt zich op nieuw met wallen zwaar van steen.
Wie niet verheert wil zyn omheint zyn volk met muuren.
War dat Merkuur verschynt wordt Mars 't gezagh ontzeidt.
Dit is de markt daar d'aardt haar waar te koop komt zetten.
Hier vindt men Junoos schat en Pallas schranderheidt.
De Steeden groeien best door draagelijke wetten.

Op de schilderij van Joannes den Dooper, ten huize van den Heer Dokter Joan van Hartogveldt, scheepen en Raadt der Stadt Amsterdam.

Hier spreekt Joannes in d'Assiersche wildernissen:
Hy bindt all' ooren aan de keetens van zijn woordt.
Men tast de menschen best, door 't oor, in hun gewissen.
De Stem van Godt ontziet noch krijgsvolk, heet op moordt,
Noch Jooden vol bedrogh. dit zijn geen doode verven.
Ik hoor de boettrompet tot schrik van 't aardts geslacht.
Zoo leert men sterven, om te leeven na het sterven.
Een die zijn moedt bedwingt betoont zich groot van kracht,
En klimt, langs 't kruis, door 't hel gestarnt in 's hemels zaalen.
Wie dat de hel bestrijdt zal eeuwigh zeegepraalen.

Op de schilderij daar Saul zich zelf doorsteekt.

Hier vindt zich Koning Saul in 't midden der ellenden.
Die Godt niet vreesde, vreest zijn vyandts leegerbenden!
Waar loopt hy nu om hulp in 't waglen van zijn Staat?
Ziet hy ter rechte zy, zijn Raadt is zonder raadt.
Went hy zich naar de slink', hy wordt van 't heir verstooten.
Slaat hy 't gezicht om hoogh, de hemel is geslooten.
Ziet hy weêr naar om laagh, het aardtrijk grimt hem aan.
Hy vindt geen spooren dan die naar de hel toe gaan.
Nu wringt hy 't moordtgeweer, dat Wanhoop voor hem smeeden,

Dwars door zijn lenden heen; en baant, ô gruwlijkheeden!
Het moedelooze bloedt, en godtvergeete ziel,
Een dubble wegh. het zwaardt daar 's vyandts heir door viel,
Verwint zijn eigen heer: vervloekt is zulk een zeege.
Hier vloeit geen verf, maar bloedt. het is een staale deege
Daar hy zich meê vermoordt. wie Godt verlaat, en heul
Aan d'afgrondt zoekt, verstrekt zich zelver tot een beul.

Op het lijk van Leander in d'armen der zeegodinnen, door Rubens geschildert. In de zaal van den Heer Pieter Six.

Leander zwom in zee om Hero te behaagen:
Want minnaars moeten waagen.
Hy brandt in 't koude nat, ja hy ontvonkt de vloedt,
Gelijk de min zijn bloedt.
De Tritons, om die vlam, die 't hart van hun godessen
Deedt blaaken, heel te lessen
Die hitsten weer en windt en water op hem aan.
Geweldt is niet t'ontgaan.
Alwat afgrijslijk was quam hem gelijk bestormen.
De Doodt ging zich vervormen
In een verwoede golf. hy worsteld' met de zee.
Wie mint ontmoet veel wee.
Zijn arm die Hero veel omhelst hadt, in 't vergaaren,
Omhelst de woeste baaren.
Hy wenst hierom zijn lief, en was verblijdt om dat
Hy haar niet by zich hadt.
De Doodt, die hem in schijn van water overrompeld',
Heeft hem in 't lest' gedompelt.
Hier is hy weeder van de Nimfen opgevat:
Zy schreien 't lichaam nat.
Men ziet de leeden, daar Natuur meê plag te pronken,
Tot tweemaal toe verdronken;
Eerst in de zoute zee, nu in een traanevloedt.
De wellust is vol roet.

Zoo ziet men, die om landt te winnen 't water kiezen,
Het aardtrijk veel verliezen.
De weêrmin die men met gevaar van 't leeven haalt,
Wordt veel te dier betaalt.
Nu roept zijn Hero vast: ô zee! ô wee! ô winde'!
Zoo gy ooit trouw beminde,
Zoo spaar mijn minnaar toch; dat Venus met haar vlam
O zee! uit zeeschuim quam,
Is waar: maar zy vertrok met al uw zoetigheede',
En liet my 't zuur. ô wreede!
De schipper, 't schip en vracht beslaan in hem alleen.
Gy plaagt 'er drie in een.
Als 't holle water rijst begint haar hoop te daalen.
De liefde heeft veel quaalen.
Door 't barnen van de zee wordt zy zoo koudt als sneeuw,
O Hero gy zijt weeuw!
Leander is om hals! hy komt op d'Amstelranden,
In 't huis van Six belanden:
Deez' toont Apel, gelijk zijn broêr Apol, zijn gunst.
Men eert zich zelf door kunst.

Op de geschilderde Bloemen van Pater Zeegers. Aan de Lent.

Bekoorelijke Lent! priëel der jaargetyen!
Gy pronkt, doch voor een poos, met uwe schilderyen;
Maar Zeegers laat zich niet bepaalen op panneel.
Hy schept, wanneer 't hem lust, door 't strijken van 't penseel,
Een leevendige Lent van bloemen uit zijn verven,
Die door geen zoomerzon, noch wintersneeuw bederven.
Gebreekt het hem aan geur? u aan stantvastigheidt.
Heeft hy de keurge bie geen honighdouw bereit?
De spin die weet by hem als u geen gift te haalen.
Gy kunt niet dan het veldt met uw gebloemt bemaalen:
Maar Zeegers maalt gebloemt op autaar en aan muur.
De Kunsten zijn bywijl veel starker dan Natuur.

Op de geschilderde Zuzanna van P.S. &c.

Hier wast Zuzanna zich op d'oever van haar beeken:
Haar leeden zijn niet min dan 't nat dat wy zien leeken.
Zy schijnt een leely in een kristalijne vat
Daar d'uchtendtdauw op leit. de roozen die om 't badt
Heen groeien, laaten 't hooft van enkle schaamte hangen,
Om dat de roozen, die op haar albasterwangen
Ontluiken, schooner zijn. de Grijzers naadren haar.
De kuische vindt zich hier in schrikkelijk gevaar.
Zy treedt verbaast te rug. als loodtwit zijn haar wangen.
Wanneer een harderin twee opgezwolle slangen
Ziet schieten uit het gras, kan zy niet anders staan.
Zy dekt, om 't heet vergift van dit gedrocht t'ontgaan,
Haar lichaam met het kleedt, en 't aanzicht met een reegen
Van zoute druppelen. wie zou hier niet beweegen?
Men ziet in 't bronbeeldt, noch in haar geen onderscheit.
Dan dat het beeldt niet weent, daar zy erbarmlyk schreit.
Hoe! ziet men 't beeldt hier niet uit deernis traanen loozen?
Of is 't om 't geile vuur der schenners uit te hoozen?
Zy zijn veel heeter dan de middagh door de zon:
Zuzanna koelder dan het water van haar bron.
't Penseel bekoort mijn oog. het schoon kan harten grieven.
Indien bey d'Ouden haar beoogen en niet lieven,
Zoo zijn zy harder dan de steenen daar de wet
Het overspel meê straft. dat niemandt hen belet:
Hun zondt heeft groote reên. wie ziet haar zonder vleien?
Wie biedt haar weêr geen hulp die haar om hulp ziet schreien?
Maar ach dit water is als oly in hun vier.
Hier rollen traanen met een ongemeene zwier.
Gebruikt de vreê olijf? de krijgsgodt lauwerieren?
De Kuisheidt wenst haar pruik met dit kristal te sieren:
Met deeze paarelen op 't aangezicht gestremt.
De Geilheidt wordt niet door een vrouwetraan getemt.

Wie Godt, noch straf ontziet beweegt zich niet door klaagen.
Elk toont zijn krachten om Zuzanna te behaagen.
Zy keert de stormen af. Eer past op niemandts gunst.
Om deeze kuische te doen lyken, heeft de kunst
Haar naar d'Onkuisheidt zelf gemaalt, om 't eerlijk weezen.
Men hoeft niet voor 't vergift van haar gemoedt te vreezen.
Dit is een bitter kruidt gedoopt in honingraat.
't Penseel vertoont nooit meer dan uiterlijk gelaat.

Schilderyen &c. in 't Huis van den Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, Raadt, &c.

Print van 't Huis, door F. B.

Dit hooftgebouw verheft zijn hooft naar 's hemels boogen,
En heeft zijn voeten op het helsch gewelf geplant.
De schrandre Boukunst heeft een loffelijk vermoogen.
Het pronkt, de Nijdt ten trots, tot eer van Amstellandt.
Een welgemaakt gebouw kan 't gauwste brein vermaaken.
Hier wordt gemak, sieraadt en kunst byeen vertoont.
Nooit moet het blixemvuur het steigrendt spits genaaken.
Zoo wordt het van zijn Heer, tot steun van 't Y, bewoont.
De kunst aan d'Amstel.wijkt geen boukunst van Athene.
De nieuwe werreldt hoeft van d'oude niet te leene'.

Groote zaal met tapijten behangen.

Wie rukt my van het Y tot in de Grieksche Tempe?
Hier pronkt het bly gebloemt. daar lacht het weelig landt.
De winter heeft geen macht, om dit priëel te dempe'.
De Lent, die 't voorjaar siert, behoudt hier eeuwig standt.
Een onverwelkbaar hof behaagt de keurigst' oogen.
Al wat bestandigh blyft wordt loffelyk geschat.
Hoe! 't is geen Tempe; neen: de waan heeft my bedroogen.

Ik ben in Indiën, daar 't goude zonneradt,
Met diamant versiert, komt rijden uit de baaren.
Hier zweet de balssemboom. daar bloeit de wierooktak.
Het krielt van vogels, schoon van verven, in de blaaren.
Indien ik blijven mach in schaaduw van dit dak,
Zoo vrees ik, dit staat vast, noch Mooren, noch Chineezen.
Wie weeligh leeven wil moet buiten zorgen weezen.

Zaal met goudtleer behangen.

Wat rijke schittring komt my hier zoo mildt verschijnen?
Wie voert my in het west, tot deur de middellijn?
Ik ben hier in Peru, tot in haar rijkste mynen.
Wie vaardigh reizen kan ontmoet de kortste pijn:
De zee ontzeidt bywijl het spoor der vreemde kusten.
Wat spreek ik van het west? ik ben in 't ooster oordt.
Dit is de slaapzaal daar de zon by nacht komt rusten:
Hier staat haar ledekant van zijdt, met goudt geboordt;
Of zoo ik my vergis, zoo is 't een zoet vergissen.
Wie dat met voordeel mist wenst meenigmaal te missen.

Indiaansche vruchtmarkt.

Wie heeft my uit het noordt tot in het oost gedreeven?
Ik vindt my op de markt van d'Indiaansche kust.
Hier toont Natuur haar vrucht tot voedtsel van het leeven.
Mijn mondt is, door 't gezicht, op 't schoon gewasch belust.
Zoo wordt de maagh, bywijl, tot sterven overlaaden.
De gierig' oogen zijn niet lichtlyk te verzaaden.

Ulysses by Nausikla &c. door ..... geschildert.

Dit is geen doode verf; 't zijn leevendige baaren.
Het woeste water heeft Ulysses kiel verdelgt.
Nooit vondt men vondt, om 't groot gevaar in zee t'ontvaaren.
Wijk, eer de zee ons in haar zoute kaaken zwelgt:

Of wy vervallen in de bitterst' ongevallen.
Nauzikla schrikt nu dat de Griek haar naakt genaakt.
Zy biedt hem kleedt en vrucht en huisvest in haar wallen.
Een eedel hart wordt licht door klachten week gemaakt.
Minerf verschijnt omhoog, om 't onweer te bepaalen.
Wie gunst van gooden heeft ontworstelt alle quaalen.

Sextus vindt Lukrecia in de nacht by haar staatdochters, door S. de Koning geschildert.

Lukrecia verschuil: want Sextus leit u laagen.
Uw huisdeugdt baart in hem een gruwelijk behaagen.
De deugdt is hier zoo schoon dat d'ondeugdt haar bemint.
De dwinglandt, die gy 't oog aan zulk een keeten bindt,
Ontveinst zijn schelmery. behoedt uw eer voor schennis.
Hy waant, nu hy u ziet, want wellust heeft geen kennis,
Dat hem de Min verschijnt. de vuurkool van uw oog
Verstrekt u voor zijn toorts, uw yver is de boog.
Uw naaldt de scherpe pijl, die hem in 't hart komt prikken.
Uw goud' en zijdedraân, de taaie minnestrikken.
D'onkuisheidt dicht altijdt een oorzaak voor haar brandt.
Wegh Sextus, haar gemaal, uw trouwe bloedtverwant,
Ziet, door uw oogen, in het pit van uw gedachten.
Zoo gy haar eer verkracht, zult gy uw faam verkrachten.
Door leetdoen lijdt men leet, dan valt uw schepterstaf.
Wie waare kuisheidt schent verdient geen kleender straf.

Ringsteeken van den Daufin Lodewijk, in 't byzijn van zijn vaader, Koning Hendrik de Vierde: in de kleene zaal.

Elk wijk voor Lodewijk, de hoop der Franse wijken:
Hy vangt het steekspel aan, uit groote zucht tot lof.
De roemprijs is niet dan door wakkerheidt te strijken.
Hy rent als Kastor met zijn klepper deur het stof:
De speer weet met zijn oog tot in de ring te raaken.
Zoo houdt men in de vreê 't geweer voor 't roesten gladt.

Wie 't oorlog keeren wil moet eerst in vreede waaken.
De groote Henderik, op Cezars zeegepadt,
Is moedigh op zijn zoon, die hem in moedt komt naaderen.
De zoonen zoeken meest naar 't eerspoor van hun vaaderen.

Oost-Indiën, door Vingboons geteekent.

Dus ziet men Indiën beroemt door vruchtbaarheeden.
De schatkist daar Natuur haar rijkdom in besluit.
Wie rijk van schatten is bekoort uitheemsche steeden.
Hier zoekt men hel gesteent. daar oest men geurig kruidt.
Gins vist men paarlemoer, het dierst' der watervruchten.
Maar deeze schat verstrekt de roofzucht tot een wit.
De schat is haatelyk die d'eigenaar doet zuchten.
De veiligh Armoedt heeft het allerrijkst' bezit.
Het poogt zich te vergeefs door zeevloedt te bewaaren.
De holle gierigheidt ontziet geen holle baaren.

Gevecht tussen Trooianen en Grieken, door F.G. geschildert.

Hier zijn de Grieken en Trooianen aan elkander.
De stroom verandert, door de groote moordt, in bloedt.
Deez' strijdt als Herkules; die stormt als Alexander.
De hoop van oorlogsroem geeft laffe harten moedt.
Het krijgsvolk ziet men in het koude water blaaken.
Deez' wykt de scherpe schicht van een gespanne boog,
En komt de doodtschicht op de boog des brugs genaaken.
Die krygt, uit zucht tot wraak, zijn vyandts borst in 't oog,
En weet zijn zwaardt hier door in 's vyandts borst te krijgen.
De Doodt wordt door 't bestaan der stouten uitgetart.
Pentezilea vecht tot voorstant van de Frygen:
Zy heeft een enkle borst en toont een dubbel hart.
Hier is gevaar: ik wyk daar 't lijf zich durft vertrouwen.
Wie dat geen krijgs-eedt zweerdt behoeft geen stant te houwen.

Trooianen van de Grieken overvallen, de Stadt in 't verschiet in de brandt, door F. G. geschildert.

Wat krijgsvolk ziet men hier elkaâr verwoedt aanranden?
't Zijn strijdtbre Grieken en Trooianen groots van hart.
'k Zie Trooien in 't verschiet door Sinons fakkel branden.
Wat langzaam wordt gebouwt raakt dra door vuur omvart.
Het schijnt dat Etna hier zijn ingewandt komt braaken.
Ik wordt door schrik voor 't vuur tot in mijn boezem koudt.
De schrik is machtigh om het bloet tot ys te maaken.
De vaandels dringen aan. elk toont zich eeven stout.
Hier slaat her Trooische volk: daar doet de Griek hen wijken.
Een onverwacht geweldt heeft overgroote kracht.
Het veldt wordt roodt van bloedt, en wit van versche lijken.
De moordt is gruwelijk. wie blijven wil, ik wacht
Ulysses loosheidt niet, noch Pyrrhus wreede deege.
Wie 's vyandts zwaardt ontvlucht heeft in zijn ramp noch Zeege.

De Moorsche Kooningin by Salomon, door G. N. geschildert.

Hier ziet men Salomon zijn leeuwentroon bekleeden.
Zijn raadt en oorlogsmoedt verkrijgen groote lof.
De deugdt der Vorsten klinkt in 't oor van alle steeden.
De Moorsche Koningin verschijnt de Vorst in 't hof;
Hier vindtze zich, nu zy de Koning hoort, bedroogen:
Want haar ontmoet meer geest dan 't los gerucht verbreit.
De waarheidt krijgt bywyl haar luister door de loogen.
Het diepste raadtsel wordt door hem ten toon geleit.
Zy vindt hem overal tot steun van kerk en staaten.
Een schrander koning waakt tot heil der onderzaaten.

Korporaalschap van den Eed. Heer van Maarseveen.

Hierr trekt van Maarseveen de eerst' in d'eeuwge vreede.
Zoo trok zijn vaader d'eerst' in 't oorlog voor de Staat.
Vernuft en Dapperheidt, de kracht der vrye steede',

Verwerpen d'oude wrok, in plaats van 't krijgsgewaadt.
Zoo waakt men aan het Y na moorden en verwoesten.
De wijzen laaten 't zwaardt wel rusten, maar niet roesten.

Op een slaapende Harderin, die van Chimon gezien wordt; in de groote zaal van Abraham van Bassen: door Bakker geschildert.

Van Bassen hou toch standt; de Nimf die gy ziet slaapen,
Is niet door 't groot penseel, maar door Natuur geschaapen.
Laar Chimon toch bezien, wie hem de borst doet braân,
Men kan de lust, bywijl, door d'oogen ook verzaân;
Dies zijt een weinig stil: hier moet geen voetzool kraaken.
Gy zult, zoo gy u rept, de veldtnimf wakker maaken.
Zy brandt ons nu zy slaapt; indien zy wakker wardt,
Zoo maaktz' ons heel tot asch: want 't oog ontsteekt het hart.

Aan N. van M. toen hy de Trouw en Bedrogh schilderde.

Gy maakt Bedrogh te kleen; de Trouw te groot van leest.
Dit is niet zooze zijn; dus zijn zy eerst geweest:
Maar wilt gy deeze twee, gelijkze nu zijn, raaken?
Gy moet Bedrogh een reus, de Trouw een dwerghje maaken.

Op de Schilderyen en steene beelden in 't huis van den Eed. Heer Kornelis Witsen, Burgermeester, Raadt, &c.

David door de Profeet Nathan bestraft.

De schrandre Nathan komt voor Davids voeten buigen.
Wie 't hooft bestraffen wil moet rijk van oordeel zijn.
De koning staat verbaast en heeft een naare schijn.
Een boos geweeten is door wijsheidt t'overtuigen.
Zoo dwingt een weerloos man een krijgsheldt groot van moedt.
Zijn hart is vuil van min; zijn ziel bemorst van bloedt:
Maar deeze smetten zijn door traanen af te spoelen.
Godts heete wraak is licht door weenen te verkoelen.

Jezus in de Tempel besneeden; door N. geschildert.

Waar ben ik! in wat oordt? ik vindt my in Efezen.
Hier rijst Dianaas kerk, zoo vol van kunst als schat,
't Gebou van een godin moet rijk van luister weezen.
Hoe! in Efezen? neen: ik ben in Davids stadt;
Dit is de tempel die zijn wijze naazaat stichten:
Want Jezus wordt hier na de Joodtsche wet besneên.
Die mannen heeft verplicht voldoet de kindreplichten.
Laat ons de harten, door de zondt zoo hardt als steen,
Door deugdt besnijden, om 't geloof, daar 't zakt, te schraagen.
Wie zijn geloof met deugdt vereent, zal Godt behaagen.

De Roomsche Kaizers van wit marmer.

Dit zijn de Kaizers van het lauwerdraagendt Roome:
Van buiten zijnze wit; van binnen roodt van bloedt.
De moordtzucht laat zich door geen burgerrecht betoome'.
De hoop op heerschappy is nimmer afgewoedt.
Nu juicht men: want de doodt heeft hen in klem van banden.
Het leeven heeft geen vrees voor doode dwingelanden.

Vier deelen van de Werreldt.

Aziën.

Het machtigh Aziën is rijk van koningrijken.
Hier hadt Godts Zoon zijn wieg zijn graf en hemelvaart:
Nu doet zy 't hemelsch woordt, o ramp! voor 't helsche wijken.
Wie hier geen heil bewaart, is 't eeuwig heil niet waart.
Wat baat haar dat de zon komt rijzen uit haar daalen?
Wie Christus licht verliest houdt niet dan doove straalen.

Euroope.

Euroope spant de kroon van zeegenrijke steeden.
Haar wetenschappen zijn voor alle schat geschat.

Geen dierder schatten dan landtnutte schranderheeden.
Zy maakt haar zusters staâg, in spijt van 't woeste nat;
Doch niet uit zucht: maar om 't gezagh der rijke Rijken.
De zusterzucht, o smart! moet voor de Staatzucht wijken.

Afrijke.

Afrijk' wordt staag bestreên, om haar vergulde zanden:
Het wapent zich vergeefs met dieren wreedt van aart.
De goudtzucht, stout van moedt, ontziet geen leeuwetanden.
't Is arme rijkdom die men met gevaar bewaart.
Het landt is veer: maar 't volk veel veerder van Godts paaden.
Wie 't volk om goudt vermoordt noch veerder van Godts blaaden.

Amerike.

Amerike verschijnt in 't midden van de vloeden.
Haar goudt is roodt van aart; noch rooder van haar bloedt.
De rijkdom maakt haar arm: maar rijk van teegenspoeden.
Die haar het goudt ontrooft, brocht haar Godts woort te moet.
Zoo sterft men in zijn schat, en wordt uit Godt gebooren.
Wie goudt om Godt verliest heeft zeegenrijk verlooren.

Korporaalschap van den Eed. Heer Cornelis Witsen, &c.

Belloone walgt van bloedt, en Mars vervloekt het daavren
Van 't zwangere meetaal; het zwaardt bemint de scheê:
Dies biedt de dappre Wits aan d'eedele van Waavren,
Op 't eeuwige verbondt, de hooren van de Vreê.
Zoo vlecht de strijdtbre Leeuw zijn lauwren met olyven.
Wie dat de vreê bevecht begeert ook vry te blyven.

Op de schildery, daar 't hof van Trooien by Achilles komt, om 't lyk van Hektor te lossen: ten huize van den E. Heer J. Baak.

Hier komt het droevigh hof der strydbere Trooiaanen
In Agamemnons heir, om Hektors koude lijk.

Andromache verschijnt Achilles nat van traanen.
Priaam, daar d'onderdaan van 't uitgebreide Ryk
Deemoedelyk voor boogh, is zelf op d'aardt geboogen.
De trek tot eigen doôn ontziet geen needrigheên.
Wie dat om voordeel knielt vermindert geen vermoogen.
De grijze Nestor, wijs in 't raân en rijk van reên,
Weet geen beweegen in zijn forse borst te krijgen.
De zucht tot wreeken geeft noch vremt, noch vriendt gehoor.
De zeeden moeten voor een toornig krijgsheldt zwijgen.
Noch weet Polyxena te booren deur zijn oor,
En 't hart, in Styx gehardt voor 's vyandts scherpe klingen,
Zoo diep te wonden, dat zijn barsse krijgsmoedt zwicht.
De pijl der schoonheidt kan deur alle harten dringen.
Hy ziet, terwijl hy staart, de zon van haar gezicht
Dwars deur een dicke wolk van heete traanen brallen:
Dit schat hy meerder dan all' d'aangeboode schat.
Zoo krijgt zy broeders lyk, weleer het schildt der wallen:
Dat uit een bittre wraak, tot driemaal om de stadt
Gesleept was deur het stof, in 't oog der burgerye.
De wraak is stark: maar min noch starker in het strye.

Schilderyen en Beelden op Goudestein, in Maarseveen, van den Eed. Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen &c. Burgemeester, Raadt &c.

Christus geboorte van marmer.

Hier toont zich Betleëm met haar vervalle daaken.
Die 't al in zich omvat wordt van haar stal omvat.
Wie dat de zielzon zoekt moet deeze plaats genaaken:
De Wijzen wijzen ons, als hen de stat, het padt.
Geen grooter offerhandt dan wierook van gebeeden.
Wie dat voor Godt neêrvalt zal rijzen door zijn val.
Roemt groot Jeruzalem haar kerk vol heiligheeden?

Het kleene Betleëm zal door haar laage stal
Veel hooger steigeren, dan haar gewijde toppen;
Want uit haar schoot verryst de zon der zaaligheidt:
Die d'afgrondt vol van damp voor eeuwigh toe zal stoppen.
Zoo wordt de hel haar oest van zielen heel ontzeidt.
Dit steenebeeldtwerk weet het hart van steen te kneeden.
De kunst die 't hart beweegt is vol godtvruchtigheeden.

Wapens van mijn Heer en zijn Gemaalin &c. van wasch gebootseert.

Hier zijn twee wapens door de trouw aan een gebonden;
De Maarseveenen en de Koeimans braaf van aart.
Verdeelde Huizen heelt men best door minnewonden.
De hemel laat hen lang, tot heil van 't Y, gepaart:
Zoo zal hun roem de glans der wapens overleeven.
Wie braave stammen ent heeft hoop van vrucht te geeven.

Adam en Eva, door d'Engel uit het Paradijs gedreeven, door S. D. geschildert.

Wat schriklijk wonder komt mijn ziel door kunst aanranden?
Hier komt een engel, op 't misdrijf van Adam, af;
Zijn scherpe slagzwaardt brandt: maar zonder te verbranden.
De hemel houdt zich staagh gewapent tot de straf.
Wie Godt wil lieven hoeft zijn engel niet te vreezen.
Een onbesmet gemoedt behoudt voor eeuwig stal.
De vaader Adam vlucht om uit gevaar te weezen:
Maar 't is vergeefs, de handt van Godt is overal.
Een boos geweeten heeft geen plaats om zich te bergen.
't Alziendt gezicht is noch in bosch, noch dal t'ontgaan.
Wie dat met my de macht van 't hemelrijk wil tergen,
Vertrek van hier, het zwaardt is vaardigh om te slaan:
Ik vlucht voor uit, eer dat de vlam my komt verslinnen.
Geen starker zielschildt dan zijn Godt in all's beminnen.

Vier deelen van de werreldt, door M. M. gemaakt &c.

Dit zijn de zusters, die uit Chaos zijn gebooren.
Het woest' Afryke heeft een goudtrijk ingewandt.
Het goudt is machtigh om all' oogen te bekooren.
Het vruchtbaar Azie verschijnt met diamant.
De diamantsteen groeit voor koninglijke kroonen.
Amerike wordt groot door 't zilver datz' omvat.
De zilvermijnen zijn tot stut der zwaarste troonen.
Euroop' is rijk van macht; maar arm van eigen schat:
Zy treedt haar zusters, om haar oest, gewapent teegen.
De Gierigheidt ontziet noch roof, noch moordt te pleegen.

Zeeker vaader door zijn dochter in de gevangenis met haar zog &c.

Hier weet de dochter zich naar 's vaaders mondt te buigen.
Hy dronk in volle weeldt nooit liefelijker toog.
Als hy nu zuigt, van die hy zelf eerst leerde zuigen:
Want hy herleeft door 't zog, dat zy wel eertijdts zoog
Uit 's moeders borsten, waardt zoo waardt een kindt te laaven.
Het zwaardt des hongers wordt door loosheidt uitgelacht:
De doodt te loor gestelt met haar ontbloote graaven.
Een eerelijk bedrog wordt loffelijk geacht.
Zoo wordt een deugdtzaam kindt de moeder van haar vaader:
De vaader weêr, door ramp, zijn dochters liefste kindt.
Wie dat zijn vaader helpt uit klem van een verraader,
Betoont niet meer dan plicht: maar plicht wordt dier bemindt.
Een die zijn plicht voldoet wordt dubbel' eer gegeeven.
Wie 's vaaders leeven stut zal naar zijn vaader leeven.

De werreldkloot, door M. geschildert.

Zal ik de werreldt, die zich hier vertoont, afmaalen?
Zy is te groot, om heel te schilderen in 't kleen.
Een ruimen ommetrek vereist noch ruimer paalen.
Zal ik haar lichaam, door mijn ganzeschacht, ontleên?

Zy is te quaadt van aart om goedt van haar te schrijven.
Wie goedt van quaaden schrijft heeft deel aan quaâ bedrijven.

Op d'afbeelding van de Heerlijkheidt van Maarseveen.

Hier ziet men Maarseveen vol hooven en gebouwen.
Wierdt Neederlandt een stadt, dit bleef haar lustpriëel.
Wie 't brein verluchten wil moet zich op 't landt onthouwen.
De Schouburg van Natuur vertoont op haar tooneel
Nooit meer sieraaden, dan zich hier byeen vertoogen.
Een heerlijk landtgewest vernoegt de keurigst' oogen.

Venus uit de zee, door M. M. geschildert.

Wat voor een hooftgodin verrijst'er uit de baaren?
't Is Venus die haar hooft en hals met paarlen pronkt.
Ik voel haar gloedt alree in 't binnenst' van mijn aâren,
De hemel, aardt en zee zijn door haar vuur ontvonkt.
Geen mensch is machtigh om het minnevuur te schuwen.
Kupid' verschijnt om hoog, en sticht door 't schieten brandt.
De pijl der liefde baart geneegentheidt tot huwen.
Het menschelijk geslacht behoudt door huwen standt.
All' d'aardt zou in een eeuw, versturf de Min, versterven.
Apel bekleê dit beeldt dat ons te naakt verschijnt.
Hier schijnt een leevendt vuur, bedekt met doode verven.
Mijn veeder schroeit, mijn int verdroogt, en 't blat verdwijnt,
Nu dat ik haar beschryf door 't blaakren van haar oogen.
Vrou-Venus lonken zijn beroemt door haar vermoogen.

Gevecht van de Horacien en Kuracien; door K. M. geschildert. Aan Mejuffer Leonora Huidekoopers van Maarseveen.

Wyk, Leonora, wyk, om doodsgevaar t'ontwijken.
Dit is geen schermhof: maar een schouwburg van de Moordt.
Het aardtrijk wordt bedekt met diergeschatte lijken.
Wie zich verzeekren wil verkiest een veilig' oordt.

De Roomsche krijsgsheldt zwicht, zoo 't schijnt, voor's vyandts deege.
In oorlog vecht bedrog niet min dan stark geweldt.
d'Albaaners vallen aan op hoop van wisse zeege.
Maar 't worst'len is vergeefs, zy sneuvelen in 't veldt.
Zoo stort men weinigh bloedt, om alles te bewaaren.
Wie dat zijn landt behoedt past palm en eikeblaaren.

Perillus wordt in de koopere stier, die hy voor de tyran gemaakt hadt, verbrandt, door I. T. geschildert.

De kooprestier verzwelgt zijn meester door de kaaken.
Zoo sneuvelt hy die 't quaadt voor andren heeft gesticht.
Wie een tyran belief, behoort omhals te raaken.
Godt heeft den menschen tot een zachten aart verplicht.
Nu balkt hy in de stier, en wordt van 't vuur verslonden.
Wie wreede vonden vindt past d'eerste proef der vonden.

Orestes moedermoordt, door N. G. geschildert.

Orest', hou standt; of kom uw moeders hooft niet naader;
Verwerp de moordtbijl want zy krijgt u in 't gezicht.
Hoe! moeder? neen: het is de moordtster van mijn vaader.
Wie vaaders moordtwondt wreekt voldoet zijn kinderplicht.
De kinderplicht wordt zelf van 't goodendom verheeven.
Gy staat hier naar de doodt van die u 't leeven gaf.
Eerst gaf zy 't my: daar na zoo stondt zy my naa 't leeven.
Wie met de wil vermoordt verdient de volle straf.
Ik heb door zusters zorg het leeven noch behouwen.
Wie iemandts leeven bergt doet meer dan die hem teelt.
Het teelen komt, bywijl, door dartelheidt der vrouwen,
En teegens wil: maar dit is liefde zonder weeldt.
Wie 't kindt met wil vermoordt heeft moeders naam verlooren.
'k Ontken 't niet: maar de zoon heeft nooit het recht gehadt,
Om haar, om vaadermoordt, door 't slaan, in bloedt te smooren.
Vertoef. hy slaat. 't is helsch. hier vloeit een bloedig badt.

Zoo toont hy moeders aart van alle trouw verbastert.
Een moedermoorder wordt van Godt en mensch gelastert.

Sint Steeven gesteenigt, door L. N. geschildert.

Wie poogt Sint Steeven hier in steenen te begraven?
De beulen worden mat: maar niet verzaat van 't woên.
Wie wreedt is zoekt zijn borst door menschebloedt te laven.
Wijk, felle schelmen, wijk, het lichaam is aan 't bloên.
Hun wreede harten zijn veel harder dan de steenen.
De deernis heeft geen vat op een versteent gemoedt.
Hier scheurt het bekkeneel. daar pletteren de beenen.
De zon van 't aanzicht blinkt dwars door een wolk van bloedt.
Het rnoordtschut komt zoo dicht als hagel op hem vallen.
Augustus Rijxkroon pronkt met steenen die men koopt:
Maar deeze steenen zijn veel waarder om te brallen;
Zy zijn in 't heilig badt van Stevens bloedt gedoopt.
De hemel oopent zich: hier ziet hy 't veiligh leeven.
Sint Steven geeft zijn geest aan diez' hem eertijdts gaf.
Wie om de godtsdienst lijdt zal deur de starren streeven.
De faam der martelaars bestelpt men in geen graf.
De zeetel van de deugdt is in de lucht t'aanschouwen.
Op, Christnen, op, en raap de steenen roodt van bloedt;
Gy moet Godtszoon een kerk van deeze stoffen bouwen,
Daar Salomons gebouw, vol goudt, voor zwichten moet;
Zoo veer als d'oude wet voor 't nieuw verbondt moet zwichten.
Godtskerk laat zich van steen, maar best van harten stichten.

Oorlog tuschen Sabijnen en Romeinen, door N.S. geschildert.

't Sabynsche leeger is op Roomen aangeschonden.
Sta af, Sabyn, sta af, ontwapent uwe handt.
Wie dat zijn schoonzoon wondt is goddeloos in 't wonden.
De Roomer houdt uit noodt, maar gy uit wreedtheidt standt.
Uw dochters bidden u, om dat zy 't quaadtste vreezen;

Zoo gy haar mans vermoordt zoo zullen 't weed'wen zijn.
Zoo gy hier sterft, zoo zijn het vaaderlooze weezen.
Ik zie haar weeuw en weez', dit is een dubble pijn,
Eer dat de zon vertrekt, door 't scherpe lemmer maaken.
Hier hoeft geen bloedt om 't vuur te blussen dat u brandt.
De gramschap smoort men best door natbetraande kaaken.
Bindt uwe wraaklust aan uw dochters huwlijksbandt.
Zoo gy niet deizen wilt, zoo zoek ik andre weege'.
Wie dat zijn bloedt verdelgt heeft een vervloekte zeege.

Lukretia deursteekt zich, door G. F. geschildert.

Bedaar, Lukrees, bedaar. wilt gy uw moordtster weezen?
Wie dat zich zelf vermoordt wordt van de goôn veracht.
Uw onschuldt kan men uit uw traanend' oogen leezen.
Lukrees is niet onteert, haar lijf is slechs verkracht.
Waar dat de wil ontbreekt, wordt ook geen ziel bevonden.
De zondt is dochter van het eerelooz' misdrijf.
Waar niet misdreeven is bevindt men ook geen zonden.
Wie 't lijf door kracht verkracht, besmet niet dan het lyf.
Zy steekt, o ramp! zy valt. zy schijnt in bloedt te drijven.
Op, Kollatinus, op, op, Brutus, Brutus, op:
Gy doet de vryheidt met deez' rooden int beschrijven.
Wie dat een grondtvest leit geraakt in 't endt aan 't top.
Verdelg Tarquinus hof door 't spits van uwe deege.
Wie dat het volk bevrijt verkrijgt de grootste zeege.

Polyxena, door Pyrrhus, op Achillis graf deursteeken, door G. geschildert.

Staa Pyrrhus, wacht u van Polyxona te wonden.
Uw vaader eist geen maagdt tot offer op zijn graf.
De looz' Ulysses heeft deez' vonden eerst gevonden.
Gy dekt uw aanzicht, en ontbloodt uw zwaardt tot straf.
Geen helscher wreedtheidt dan de schijn van meedelijden.
Wie koningen verdelgt, ontziet geen maagdemoordt.

Een dapper krijgsman zal geen zwakke vrouw bestrijden.
De priesterschap, o schelm! die drijft u, zegt gy, voort.
't Behangsel van 't outaar kan alle quaadt bedekken.
Gy zyt, zoo gy hen looft, zoo bot als wreedt van aart.
Durft gy dit wit albast met purperbloedt bevlekken?
Vertoef, tyran, vertoef. Daar wringt hy 't scherpe zwaardt
In 't midden van haar borst. ik zie de moordtwondt leeken,
De zon der maagden daalt hier in een zee van bloedt.
Een bloodtaart kan zich best door starke schelmen wreeken,
Ulysses boet zijn lust door Pyrrhus beuls gemoedt.
De wreede wraak zal hem bestormen in het vaaren.
De straf is onbepaalt, zy woedt op landt en baaren.

De kinderen die de profeet Eliza lasteren, van beeren verscheurt.

Eliza wordt in 't bosch voor kaalkop uitgekreeten.
Zijn hooft is arm van hair: maar rijk van schranderheidt.
Zwijg, goddeloozen, zwijg, of laster geen profeeten.
Een die het water, door zijn rok, in tweën scheidt,
En droogvoets over komt, heeft macht om zich te wreeken.
De wraak is heiligh die het quaadt der boozen stuit.
Wie Godtsgezanten scheldt is goddeloos in 't spreeken.
Vlucht, woeste kindren, vlucht, het vast gebergt ontsluit,
En baart hier beeren, om uw leeden aan te randen.
Dit is geen schildery; 't is leeven dat ik zie.
Waar schuil ik voor de beet van haar verwoede tanden;
En klaauwen scherp van punt? indien ik weerstandt bie,
Zoo ben ik leevenloos. o hemel help my raade!
Wie Godt, in noodt, aanroept, heeft hoop op Godts genaade

Nessus, die Deianira schaakt, wordt van Herkules deurschooten: in de zaal van 't huis te Muide, door order van den Eed. Heer P.K. Hooft, Ridder, Drost van Muide, &c.

De geile Nessus poogt Alcides bruidt te schaaken.
Een dolle minnedrift ontziet geen vuile lust.

Haar schoonheidt doet zijn hart in't koele stroomnat blaaken.
Het minnevuur wordt door geen water uitgeblust.
Keer Nessus, Nessus keer. een die 't geweldt kan temmen,
Lijdt zelver geen geweldt: dies laat de koude vloedt
Uw prikkelende vlam verkoelen in het zwemmen:
Of Herkles zal uw brandt doen blussen door uw bloedt.
Zijn boezem schijnt niet min van wraak dan min te branden.
Hy spant zijn boog en schiet. de pijl, die deur de lucht
Komt snorren, knarst door 't been en girst deur d'ingewanden.
Wie leeuwen dwingt wordt door geen paardehoef ontvlucht.
Het bloedt van Nessus komt uit dubble wonden springen.
Zijn ziel heeft hier, o Hooft! een voor en achteruit.
Hy poogt de pijl, door pijn, weêr uit zijn lijf te wringen.
Hoe grijnst! hoe schreeuwt dit beest! my dunkt ik hoor 't geluit.
Zoo weet men 't schenden van een schaaker te betoomen.
De wraakzucht van een heldt is door geen vlucht t'ontkoomen.

De drie Jongelingen in de gloeiende oven, door L.W. geschildert.

Hier wandelt men door vuur, en 't lijf blijft ongeschonden.
De stookers van de brandt verteeren door de brandt.
Tirannen worden meest door d'oppermacht verslonden.
De handt van Godt behoudt in alles d'overhandt.
De Boosheidt moet men door een yslijk voorbeeldt teugelen.
't Gekroonde hooft verschrikt en toont zich heel verbaast.
Godts engel keert de vlam door 't weien van zijn vleugelen;
En koelt de gloedt met dauw, die hy vol geurs uitblaast.
De vlammen woên vergeefs, om 't drietal te verslinnen:
Zy blaakren door een vuur dat Godt in 't hart ontsteekt.
Het hemelsvuur heeft kracht om 't aardtsche te verwinnen.
Zwijg oudt Arabiën, de Fenix die gy queekt,
Moet zich aan 't zonnevuur op 't nest ten offer geeven:
Hier branden Fenixen die door geen vuur vergaan;
Deez' teelen niet als d'uw door sterven: maar door leeven.
D'aanschouwers zweeren 't beeldt, hun afgodt, af te gaan.

Zoo ziet men 't doodt geloof voor 't leevendige wijken.
De kracht van Godt wordt best gekent door waare blijken.

Thisbe deursteekt zich by &c. door N.P. geschildert.

Toef, Thisbe, toef, ey toef! de moordtsteek zal u rouwen.
Die flus de leeuw ontliep vreest die nu voor geen staal.
De min is blindt in ramp: maar allermeest in vrouwen.
Die onlangs al de nacht te kort vondt tot onthaal,
Vindt die een uur te lang om 't sterven op te schorten?
Wie wijs is zal zijn brandt niet blussen door zijn bloedt.
De liefde toont haar smart door traanen uit te storten.
Verdrenk u droefheidt in een zuivre traanevloedt.
Toef, Thisbe, 't is te laat: de doodt verjaagt het leeven.
O diepe moordtwondt! neen: 't is slechts een ydle wondt:
Want Thisbe heeft geen ziel, zy heeftz' al lang gegeeven
Aan haaren bruidegom; deez' heeftz' uit haare mondt,
Dwars deur de muurreet heen, tot in zijn hart gezoogen.
Zy leefde door haar bloedt; het bloedt door groote hoop;
De hoop door heete min. de min heeft groot vermoogen.
De liefde hadt deez' twee gebonden door een knoop:
Maar ach! het zwaardt des doodts heeft deeze bandt ontbonden.
De Doodt is wreeder dan de minneschicht in 't wonden.

Zending van den heiligen Geest, door G. S. geschildert.

Maria wordt omheint van Christus trouste schaaren.
De Geest van Godt verschijnt, na 't ruisen, in de zaal.
Wie alles heeft geschept kan wonderheeden baaren.
Het reegent tongen, roodt van vuur, en rijk van taal:
Ja tongen die het hart der Jongeren ontsteeken.
Wie Godt tot meester heeft kan alle taalen spreken.

Apollo, door Quellinus van marmer gemaakt.

De wreede Python, die zich staâgh aan menschebloedt
Smoordronken zoop, wordt hier getreeden met de voet.

Apol verwon dit dier door zijn verstaalde schichten.
Zoo doet de beitel van Quellyn all' andre zwichten.

In zeeker glas &c.

Filippus maakt met Neêrlandt vreede.
Zoo raakt de Vryheidt aan haar hoedt.
Dat tuigt het schrift verstarkt door eede'.
De Vreed' is bron van overvloedt.

Op de doodt van Hartogh Karel de Stoute, en eenige geschiedenissen van zijn dochter Maria, en Maximiliaan van Oostenrijk, haar gemaal, in glazen afgebeeldt.

Belegering van Nancy.

Vorst Karel sluit de Nancer wallen:
Maar 't leger wordt van d'andre kant,
Als hy, in 't woeden, overvallen.
Het los geluk houdt zelden standt.

Tydinge van Karels doodt.

Maria raast om 's vaaders sneuvelen.
Zy vloekt de bood' en wreede lans.
Het ongeval, de bron der euvelen,
Werkt meer in vrouwen dan in mans.

Inhulding.

Men hult haar pruik met vorstebanden.
De steeden schaatren vast van vreugdt.
Zoo streelen haar de Neederlanden.
't Geluk omhelst de frissche jeugdt.

Vereert handtvesten.

Hier geeft zy vryheên aan de steeden.

De vryheên zijn de burgery

Onschattelijke waardigheeden:
't Zijn wapens teegens dwinglandy.

Gezanten by Maria.

De Vrank verzoekt, door zijn gezanten,
Maria voor zijn zoon tot vrouw:
Daar zy haar dapper teegens kanten.
De min wil geen gedwonge trouw.

Huwlyk met Maximiliaan &c.

Hier wordt zy met haar lief verbonden.
De huwlijxbandt is goddelijk.
Men wacht uit zulke minnewonden
Een starke zuil voor Christenrijk.

Tornooispel

Hoe bralt het puik van 's Kaizers adel.
Men licht 'er met de taaie lans
Elkaâr, in 't rennen, uit de zadel.
De krijgsdeugdt krijgt de lauwerkrans.

Storm op Haarlem, &c.

Hier ziet men Haarlem overvallen.
De Slooterdijker kerk in brandt.
De krijgh ontziet geen starke wallen:
Noch al 't gekerm in Kermerlandt.

Kerk tot Slooten, &c.

De Kaizer doer de kerk hermaaken,
Uit d'inkomst van de Slootermeer.
Zoo steigert men naar 's hemels daaken.
De deugdt verstrekt ons tot een leer.

Visschers verschil.

't Katuizerkloosler spreit zijn netten;
Maar 't wordt van Slooterdijk bestreên.
De wapens zijn de starkste wetten,
Elk leunt op zijn gerechtigheên.

Valt van 't paart.

Maria struikelt in het jaagen.
O val! wat baart gy ongeval.
Och! wie ontwijkt de slinxse slaagen?
Het ongeluk is overal.

Maria sterft.

Zy sterft. o ramp! haar oogen luiken.
Zoo valt een roos voor middagh af.
Och moest haar zon voor d'avondt duiken?
De Doodt ontziet geen kaizers staf.

Op het Oordeel door M. Angelo geschildert. Aan Mevrouw Katarina Hooft, Huisvrouw van den Heer Burgermeester Graaf, Vryheer van Zuidtpolsbroek, &c.

Hier doet de Schilderkunst de leste dagh verschijnen:
Maar d'eerst' van d'eeuwge pijnen.
De graaven morzelen. de werreldt is verwoest.
De hel ontfangt haar oest.
Het trekken by het hair, het wringen van de handen,
En 't knarsen op de tanden,
Doorsnyen 't hardtste hart. wie dat zich hier bevindt,
Die wenst zich doof en blindt.
Zien wy weêr naar omhoog, in 's hemels gulde deelen,
Vol klank van snaar en keelen,
Dan wenst men 't heele lijf een oor en oog te zijn.

De Deugdt ontmoet geen pijn.
Men oordeel dan tot lof van die hier, door zijn verven,
Onz' Oordeel toont voor 't sterven.
Het moest een Engel zijn die 't ons te moet deedt zien,
Om 't quaade te doen vliên.
De tong die preekt om 't zeer der zielen te doen heelen;
Hier preekt men door penseelen:
D'een leert ons door gezicht, en d'ander door 't gehoor.
Het oog gaat hier voor 't oor.

Op een geschilderde Judith met het hooft van Holofernes. Aan Mevrouw Maria Overlander, Huisvrouw van den Heer Burgermeester Kók, Heer van Purmerlandt, &c.

Een doodtslag redde my uit twee beleegeringen;
De eene quam mijn eer, die my de Kuisheidt gaf,
En d'andere mijn stadt afgrijselijk bespringen.
Door 't vloeien van dit bloedt wis ik mijn traanen af.
Ik heb de slag gedaan: maar Godt bestierd' de deege.
Wie voor den hemel strijdt verkrijgt de grootste zeege.

Op Apollo en de nege Muzen, door Quellinus gebootseert, voor de Koningin van Zweeden.

Quellinus toont aan 't Y de Zweedtsche Hofparnas.
Hy schept Apollo met de nege Zanggoddessen,
Om over zee te gaan, naar 't koude Noorderas.
Vraagt gy waar Pallas is met haar beroemde lessen?
Men heeft haar niet in 't Noordt: de Koningin Christyn
Zal op het nieuw Parnas de schrandre Pallas zijn.

Op 't Afbeeldsel van de Penning, die door laster der Eed. Eed. Heeren Burgermeesteren t'Amsterdam, ter gedachtenis der Vreede, in 't jaar 1648, by J. Lutma gemaakt is. Aan Haare Eed. Eed. Achtb.

De Spaansche Herkules en Staatsche Pallas koomen,
Naa tachtigh jaaren krijg, elkander te gemoet.

Men ziet hen afgestreên, en zat van menschebloedt,
Te rust gaan in de schaauw van palm en olyboomen.
Zoo wort het oorloghsvuur, door d'Amstel en het Y,
Voor eeuwig uitgeblust. de Wijsheidt vind zich vry.
Den hemel oopent zich. het volk kan aassem haalen.
Een vreed' olijf is meer dan duizent oorloogspraalen.

Op zeeker Juffrouw die op een luit speelt, door Geeraarts van Zijl geschildert &c.

Dit beeldt, door Zijl gemaalt, schijnt luchtigh voort te gaan:
't Zou leeven zoo 't penseel haar luit geluidt deedt slaan.
Ey! Geeraarts, maak dat wy haar schelle luitsnaar hooren.
Een beeldt is slechts voor 't oog, de klanken zijn voor d'ooren.

d'Afbeelding van Christus graf, door den Eed. Gestr. Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, Burgermeester &c. aan my vereert &c.

Hier ziet men 't heilig graf, door kunst, van hout vertoogen.
Dit graf behoedt de ziel voor 't graf van 't helsche Rijk.
Augustus wierdt geëert door 't graf van marmre boogen:
Maar 't graf van Christus kreeg haar luister door zijn lijk.
Zoo wordt de nacht verlicht door starren rijk van straalen.
De diamantsteen geeft het goudt de schoonste glans.
Wie zijn gedachten in het heilig gras laat daalen,
Zal klimmen met zijn ziel naar 's hemels helle trans.
Patroklus grafsteê wierdt met menschebloedt begooten;
Maar 't graf van Christus eist niet dan een traanenvloedt:
Want hy, die 't helsche graf door 't zijne heeft geslooten,
Vergoot, tot heil van d'aardt, zijn eige hartebloedt.
Wie dat door Adam viel, raakt door zijn bloedt aan 't stijgen.
Op, menschen, naak het graf van die u ziel verweert.
Toen Alexander d'aardt door krijgen zocht te krijgen,
Heeft hy Achillis graf met offerhandt vereert.

Laat ons de harten aan dit graf ten offer geeven.
Wie Christus graf bemint zal door zijn sterven leeven.

Lot met zijn dochters; &c. door V. J. geschildert.

Hier ziet men Lot, o schrik! op 't goddeloost' vergaaren.
Zijn boezem brandt door lust als Sodoma door 't vuur.
Hoe! durft de vaader met zijn eigen dochters paaren?
Dit is een heilloosheidt, die teegens de Natuur
Der menschen aan durft gaan. o beestelijke lusten!
Is 't al waarachtigh? neen: 't is slechts door kunst gemaalt.
De handt der geesten laat het teekenkrijt nooit rusten.
De dichtpen en 't penseel zijn eeuwigh onbepaalt.
Och! 't is de waarheidt: want Godts blaaden doen 't my hooren.
Gy wijkt een anders zondt, en pleegt een boozer zondt.
Wie bloedtschandt pleegt, verwekt de wraak van Godt tot tooren.
Gy zijt niet door de min, maar door de hel gewondt.
Verschuil, o Lot! verschuil, uw val is al beschreeven.
Hoe! Lot bedrijft geen zondt, schoon hy in zondt verviel:
De wijn die 't brein bedwelmt heeft zijn verstandt verdreeven.
Wie brein ontbreekt is als een lichaam zonder ziel.
Een zielloos lichaam wordt niet als een lyk bevonden.
Vlucht, dochters, vlucht van hier, uw vaader heeft geen schult.
Wie 't quaadt bedenkt en pleegt, vervalt in dubble zonden.
Uw borst is niet door 't vuur der liefde opgevult:
Wy zien uw boezem van het helschevuur bewoonen.
Bedek deez' gruwelen, eer 't meerder onheil queekt:
Of zoo gy 't quaadt laat zien, zoo moet gy ook vertoonen
Hoe Godt de godtloosheidt door 't vuur des hemels wreekt.
De schrik voor straf zal 't volk het goedt voor 't quaadt doen minnen.
De straf is om 't geweldt der boosheidt t'overwinnen.

Jupiter en Merkuur in de wooning van Philemon en Baucis, door van Zorg geschildert: in 't huis van den E. Tobias van Domselaar.

Jupyn verscheen op d'aardt, en vondt 'er niet dan boosheidt:
De tempelen vol twist; het Raadthuis vol geweldt;
En alle hooven diep gedompelt in godtloosheidt:
De Staatzucht hadt zich in het hart van 't volk gestelt.
Hy hoorde waar hy quam de waare deugdt verzaaken.
Het heillooz' volk ontziet geen woedendt blixemvuur.
Hy zocht de deugdt vergeefs in hemelhooge daaken;
Noch vondt hy haar: maar waar? op d'akker in een schuur.
Hier wordt hy met zijn zoon eerbiedelijk ontfangen,
En aan den disch gezet, bekleedt met spijs en sap.
Men vreest hier voor geen drank deurmengt met spog van slangen.
De koude doodt verschuilt zich in geen houte nap.
De moordt wordt meest bedekt met wijn in goude schaalen.
Men durft zich onbeschroomt met landtgewasch verzaân.
Hy koos voor dit gerecht geen disch in 's koningszaalen.
Wie schalt al wat hy heeft, heeft by zijn gast voldaan.
Jupijn is vol van vreugdt, en geeft dit paar de zeegen.
Wie dat de gooden eert is nooit om heil verleegen

Kupido met zijn boog zonder pees by Venus, door G. Flink geschildert: in 't zelfde huis.

De vlugge schutter komt, door 't breeken van zijn snaaren,
By Venus om een pees. wilt gy, o Mingodt! wis
In 't schieten zijn, zoo haal slechts een van Lauraas hairen,
En spanz' op uwe boog; zoo schiet gy nimmer mis:
Want Lauraas hair heeft kracht om harten saam te hechten.
Geen taaier peezen voor de Min dan schoone vlechten.

Nikodemus by Christus, door Steenwijk geschildert: in 't zelfde huis.

Hier ziet men Nikodeem Godts Zoon by nacht bezoeken.
Het ampt verbiedt bywyl dat ons gemoedt begeert.

Nu hoort hy Christus mondt, de wijsheidt aller boeken:
Maar hem wordt te vergeefs de wil van Godt geleert.
Hy blyft, uit vrees voor staat, op 't spoor der duisternissen.
Vervloekt is zulk een ziel die heil om staat wil missen.

Manoäch en zyn Huisvrouw worden door d'Engel Samsons geboorte voorzeidt; door M. T. geschildert: in t't huis van den E. Bartolemeus Schout &c.

Hier ziet men Manoäch geknielt by d'offerhanden.
Wie dat zijn Schepper eert toont dat hy hem bemint.
Het hart schijnt hem veel meer, uit zucht tot Godt, te branden,
Dan 't vuur dat d'offerhandt door 't blaakeren verslint.
De vlam en d'Engel ziet men steil ten hemel rijzen.
D'onvruchtbre huisvrouw schrikt voor 't onverwacht gezicht:
Zy poogt haar dankbaarheidt aan d'Opperst' te bewijzen.
De dankbren zijn altijdt het vaardigst' tot hun plicht.
Men hoopt hier op een kindt dat mannen zal verdelgen.
Wie in de naam van Godt optrekt zal zeegbaar zijn.
Een ander durft om eer het bloedt der menschen zwelgen:
Deez' zal door noodtdwang woên, tot schrik van Filistijn,
En all' die Israël door moordtgeweer doen sneeven.
Wie dat geen slaaf wil zijn moet dapper teegenstreeven.

Pallas in 't huis van den Eed. Heer Andries de Graaf, Burgermeester t'Amsterdam &c.

Minerve komt zich hier in 't huis van Graaf vertoogen.
Waar dat de wijsheidt waakt behoudt men loslijk standt.
Noch laat zy zich vergeefs in deeze zaal beoogen.
Hier hoeft geen hooftgodin tot siersel van de wandt:
Christina kan hier zelf verstrekken voor Minerve.
De leevendige geest verdooft de doode verve'.

Sint Laurens, daar hy gebraaden wordt, door P. Rubens geschildert.

Wat doet de Fenix eeren?
Is 't om zijn kunsten? neen: 't is om een weinig veeren.
Men zwijg dan van dit dier;
De rechte fenix die vertoont zich in dit vier.
Hy laat zijn vlees verslinnen,
Om, door zijn doodt, de Doodt en eeuwen t'overwinnen.
Men ziet geen naare schijn:
Het vuur der liefd' behoedt de martelaars voor pijn.
Laat d'ander zich in 't oosten,
Op zijn kaneelenest van zonnestraalen roosten;
Deez' blaakt op 't moordtäutaar.
De hemel opent zich. hier daalt een engleschaar,
Die om hun goude hairen
Te poei'ren Laurens asch eerbiedig willen gaaren;
Dat stof van zijn gebeent:
Want d'asch der mart'laars blinkt hier boven als gesteent.

Op de Schilderyen van den Eed. Gestr. Heer Jan Huidekooper van Maarseveen, Ridder, Heer van Neerdyk, en Scheepen t' Amsterdam.

Afneeming van Christus.

Hier wordt de Zoon van Godt van 't steile kruis genoomen.
Zoo nam hy ons van 't kruis daar Adam ons aan bondt.
Wie dat in 't kruis gelooft kan 't helsche heir betoomen.
De ziel, doodtkrank door zondt, wordt door zijn doodt gezondt.
O wreede noodigheidt die 't leeven hebt doen sterven!
Gy zijt het scherpe zwaardt dat 's moeders hart doorstak.
Een innerlijke wondt kan 't uiterlijk bederven.
Hier hoeft noch aloë, noch myrr', noch balssemtak,

Om 't lichaam uit de tandt van 't haatlijk rot te trekken.
Maria stort een vloedt van traanen; neen: het zijn
Gesmolte paarelen, die uit haar oogen lekken.
Zoo wast, zoo zilt zy 't lijk, noch roodt van bloedtrobijn:
Maar 't is vergeefs, de ziel is voor een poos geweeken.
Die waare Herkles breekt de helpoort door zijn kruis.
Wie all's kan maaken heeft de macht om all's te breeken.
Hy boeit de zielemoordt in 't onderaardtsche huis.
Zoo zal hy zeegerijk, met vlees bekleedt, verrijzen.
Wie Christus leeven volgt hoeft voor geen doodt te yzen.

Venus waagen, door S. G. geschildert.

Hier ziet men Venus koets van blanke zwaanen trekken:
Waarom genaaktz' ons leeg van 's hemelsch derde troon?
Om dat Sofia zelf voor Venus kan verstrekken:
Haar poesle kindren voor de dartle minnegoôn.
Zoo zal zy haar gemaal het hart op nieuw aanranden.
Een kuische Venus vlecht onbreekbre minnebanden.

Geslaagen leeger, door M. M. geschildert.

Hier ziet men 't volk, door 't zwaardt, in 't veldt van Mars verdelgen.
Wie dat zijn krijgs-eedt volgt volvoert een wreede plicht.
Als 't zwaardt getrokken is begeert het bloedt te zwelgen.
De moedeloozen vliên veel verder dan 't gezicht
Kan reiken, voor 't geweer dat hen zoekt t'achterhaalen.
Een aangehitst soldaat is quaalijk te verzaân.
Wie om de zeege vecht begeert geen enge paalen.
De dooden leggen hier als in de herfst de blaân.
Het bloedt der vyanden begint zich te vereenen.
De wreedtheidt is hier door het sterven afgeleit.
Wie komt hier zonder schrik? wie naadert zonder weenen?
Apel bedekt dit veldt met verf die d'oogen vleit.
Wie schildren wil behoort 't aanminnigst' te vertoogen.
De schouwburg van de kryg is gruwelyk voor d'oogen.

Meduza door Perseus het hooft afgeslaagen: door E.S. geschildert. Aan Mejuffrouw Koeimans, toen ik by haar ten eeten was, &c.

Hier wordt Meduza 't hooft door Perseus afgesneeden.
't Bloedt brengt, waar dat het druipt, geschubde slangen voort.
Al wat afgrijslijk is baart niet dan gruwlijkheeden.
Wie niet versteent wil zijn verkies een ander' oordt.
Dit hooft zal Atlas zelf in harde steen verscheppen:
Vergeeft my, o Sofy! zoo ik u niet bedank
Voor uwe dischgerecht, ik kan mijn tong nauw reppen.
De dankbaarheidt bestaat niet in een ydle klank.
Ik zal u, wordt ik steen, bedanken met gedachten.
Op, Pallas, leen uw schildt, eer dat ik onheil ly.
Hoe! roep ik bystandt? neen: ik hoef geen vreemde krachten:
Al wat Meduz' verhardt, wordt leenig door Sofy.
Zoo hulp zy Maarseveens verharde hart aan 't blaaken.
De Schoonheidt kan een hart van steen gevoelijk maaken.

Christus met de purpere mantel, ten huize van den E. Kornelis van der Kruissen: door Titiaan geschildert.

Wie 't hart om Christus brandt moet voor dit schouspel yzen.
De zon der zielen daalt hier in een zee van bloedt:
Maar 't is om hooger dan de middagzon te rijzen.
Het schepsel is hier op zijn Schepper afgewoedt.
Moordtdaadigheidt ontziet geen helsche gruwlijkheeden.
De wreedtheidt heeft vermaak in schrikkelijk gezicht.
Men ziet dit beeldt vergeefs met purper overkleeden,
Het leevert zelver verf daar Tyrus kuip voor zwicht.
Een leevendige bron hoeft geen geleende plassen.
Wie wenst niet met zijn ziel te zwemmen in dit badt,
Om door dit bloedt het vuil van d'afgrondt af te wassen?
De dooren praalt bywijl met roozen schoon van bladt;
Deez' pronkt met schoon roobijn en kraalen braaf van verven.
Een krijgsknecht spot hier met een veldtheer, die de muur

Van 't onderaardtsch gedrocht zal morz'len door zijn sterven.
Zoo blust hy door zijn bloedt de vlam van 't helsche vuur.
Wie overwinnen wil moet geen gevaar ontloopen.
De zeegen ziet men meest voor bloedt van helden koopen.

Christus door Judas verkocht: door S.N. geschildert.

Een heilloos schepsel heeft zijn Schepper hier verkocht;
Maar hy, van Godt versteeken,
Zal zelf zijn schelmstuk wreeken.
De wraak wordt nooit zoo wis dan voor zich zelf volbrocht.

Eenige schilderyen in 't Huis van den E. Heer Jan Jakobsen Hinloopen, Scheepen t'Amsterdam.

Haman by Hester en Assueer te gast &c. door Rembrandt geschildert.

Hier ziet men Haman by Asueer en Hester eeten.
Maar 't is vergeefs, zijn borst is vol van spijt en smart.
Hy byt in Hesters spijs: maar dieper in haar hart.
De Koning is van wraak en raazerny bezeeten.
De gramschap van een Vorst is schriklijk alsze raast.
Die alle mannen dreigt, wordt door een vrouw verbaast.
Zoo stort men van het top in 't dal der teegenspoeden.
De wraak die langzaam komt gebruikt de wreedtste roeden.

Jezus in d'armen van Simeon: door G. Eekhout geschildert.

Maria komt haar kindt, haar Godt, ten offer draagen.
Zoo wordt het tempelrecht van d'oude wet volbracht.
Wie dat de wet voldoet zal Godt in all's behaagen.
Nu ziet men daar all' d'aardt zoo lang naar heeft gewacht.
't Verlangen naar een ding schijnt alles te verlangen.
Zoo was 't met Simeon die wy vol vreugdt zien staan.
Wie 't al omvangen heeft wordt hier van hem ontfangen.

Wat Godt zijn volk belooft wordt op zijn tijdt voldaan.
d'Onfeilbre waarheidt komt al schijntze lang te wachten.
Hy heeft Godtszoon in d'arm; de Geest van Godt in 't hart.
Is 't wonder? neen: hy heeft Godt zelf in zijn gedachten.
't Vernuft is heiligh dat van Godt bezeeten wardt.
Nu dat hy 't Leeven ziet, wil hy het leeven derven.
't Onsterflijk leeven komt de mensch door deugdtzaam sterven.

Lazarus door Christus van den doodt gewekt; door J. Lievensen geschildert.

De val van Adam deedt de Doodt deur d'aardt opzweeven.
Al wat ooit aassem schiep moest duiken voor haar staf.
De moordtpyl van de doodt is starker dan het leeven.
Zoo rukt zy Laaz'rus in de kerker van haar graf,
En sluit de koopre poort met staal' en yzre staaven.
Hier schijnt geen hoop van ooit in 't oordeel op te staan:
Maar Christus starker dan de doodt, verdelgt haar graaven,
En roept de ziel om weêr in 't koude lyk te gaan.
Wie dat almachtig is betoont bywylen blijken.
't Gelooven is voor 't oor: maar 't weeten voor 't gezicht.
De broêr van Marta komt verbaast ten graf uitkijken,
Als of hem Godtsbazuin, daar al wie leest voor zwicht,
Ter jongste vierschaar riep, om reekening te geeven.
Een onverwachte zaak heeft ongemeene kracht.
Die eens gebooren is verkrijgt hier tweemaal 't leeven.
Wie heil by Christus zoekt heeft kennis van zijn macht:
Want hy verkrygt waar dat hy komt de rykste zeege.
Wie dat gelooft wil zijn moet wonderdaaden pleege'.

Bloemen door van Aalst geschildert.

Hier komt de lieve lent by wintertijdt verschijnen.
Natuur, die al wie maalt door haar penseel verdooft,
Begint, nu zy dit ziet, van enkle spijt te quijnen.
Auroora, leg uw pruik vol roozen van uw hooft:

Hier groeien roozen die uw hulssel overtreffen.
Zoo wordt van Aalst, door kunst, de werreldt deur beroemt.
Wie andren overwint behoort men te verheffen.
Zijn handt, vol geesten, heeft het bladt van dit gebloemt
Beschildert met een glans, die nimmer zal verflensen.
Het loof dat heet en koudt verduurt zal eeuwigh staan.
Vrou-Venus zou haar krans om dit gewasch verwensen,
Om als zy hoogtijdt houdt te pronken met de blaân;
Of als zy 't hart van Mars aanminnig komt bestryen.
't Sieraadt der vrouwen is de lyst der schilderyen.

Venus waagen in een wolk vol Kupidoos, door P. Rubens geschildert.

Hier kornt Vrou-Venus koets, omheint van kindren, daalen:
Zy schittert in de lucht. dit is geen schilderkunst.
Vulkanus heeftze zelf van enkle goude straalen
In Lemnos smits gesmeedt, om voor zoo groot een gunst
Een kus te krygen van zijn Ega, vol van hetten.
Een kus van die men mint heeft ongemeene kracht.
Ik zie de minnegoôn hun stompe pylen wetten,
En fakkels zwaaien, om te gaan op hartejaght.
Waar dat de Liefde komt, komt ook een zucht tot paaren.
Men schaakelt d'eeuwen aan elkaâr door d'echtebandt.
De wolken naadren vol van dartle minneschaaren.
Wie dat de Liefde schuwt, begeef zich aan een kant.
De Min is machtigh om de harten t'overwinnen.
Maar godt Apol heeft my een pyl in 't hart gedreit,
Die my doet branden om de schoonst' der Dichtgoddinnen.
Het beeldt der dichtkunst pronkt met geest en schranderheidt.
Ik wijk, eer Venus komt verschijnen op haar waagen.
Twee vuuren in een borst zijn quaalijk te verdraagen.
Sint Sebastiaan doorschooten, door J Kontoriqus geschildert.
De Ridder wordt vergeefs met koorden vast gebonden:
Hy is gebonden aan de koordt die Christus bondt.

Uw moordtschut komt te laat, om 't hart vol deugdt te wonden;
De Zoon van Godt heeft hem tot in zijn ziel deurwondt.
De ziel, die eeuwigh is, veracht all' aardtsche schichten.
Zijn pylen zijn van 't hout van 't heilig kruis gemaakt:
De doppen van dit schut, daar d'afgrondt voor moet zwichten,
Zijn doornen van zijn kroon. de Ridder, die gy raakt,
Zal leeven door zyn doodt als d'uwe hem doet sterven.
Godts Engel naakt hem met lauwrier van 't hemelsch hof;
In 't Paradys deurvlecht met bloemen schoon van verven.
Wie d'aardtsche doodt verwint verdient het hemelsch lof.
De kroon van Cezar kan by zulk een krans niet haalen.
Wie dat om Christus sterft zal eeuwig zeegepraalen.

Christus in 't graf &c. door Jan Lievensen geschildert.

Daar 't al door leeft wordt hier voor doodt in 't graf geslooten.
Zoo daalt de zielzon, om voor eeuwigh op te gaan.
't Penseel van Lievius, gelieft van alle Grooten,
Behoort voor zulk een deugdt by 't hel gestarnt te staan.
Wie dat voor d'ooren preekt, dit kunststuk is voor d'oogen.
De ziel wordt, door 't penseel, bywijl, tot deugdt bewoogen.

Schildery daar Christus op een ezelin in Jeruzalem rydt. in de zaal van den E. Heer Abraham Alewijn.

Hier wordt de Zoon van Godt ontmoet met zegezangen.
Men strooit de groenepalm langs dorre weegen heen.
Elk komt om Christus in de Stadt en 't hart t'ontfangen.
Het volk ontkleedt zich om het aardtrijk te bekleên.
Wie dat zijn ziel bemint moet zich deemoedig draagen.
De zaaligheidt ontstaat uit een gebrooke zin.
August verwon de steên, en kreeg de staatcywaagen:
Deez' overwint het hart, en heeft een ezelin.
Op, hooge Priesters, op, ontfangt hem in uw muuren.
Uw koningen zijn door de doodt in 't graf gegaan:

Maar deeze Koning zal het graf en doodt verduuren.
't Zal alles vallen: maar zijn zeetel eeuwigh staan.
Gy eerd' uw vorsten als zy 't leevendt volk deên sneeven:
Maar deez', die 't doode volk doet leeven door zijn woordt,
Begeert gy door uw raadt te brengen om het leeven.
Wie bloedt door raadt vergiet bestaat een volle moordt.
De grondtvest van het quaadt is quaader dan 't volbrengen.
De dappre Samson wist, tot voorstandt van het huis
Der Israliten, 't bloedt der vyanden te plengen:
Maar Christus zal eerlang, gewapent met zijn kruis,
De poorten van de hel zeeghaftig overvallen.
Wie wapens voert om rust verkrijgt door krijgen vreê.
Laat uw metaale slang by 't volk van Mozes brallen,
Om dat zy 't slangeheir voor haar verdwijnen deê:
Dit is hy die de slang, die in het hof van Eeden
Het zielvermoordendt ooft aan Eva gaf, vertreedt,
Een die de ziel beschermt betoont zyn dapperheeden.
O yzre Isralyt! in uw geweeten weet
Gy dat Emanuël hier in uw poort komt rijden.
Wie dat zijn Heilandt wraakt zal na zyn Heilandt lijden.

Toen Kornelis Vreede de krygsgodt schilderde.

Hier wordt de krygsgodt door de Vreê op doek gebrocht.
't Is wonder: want de Vreê verschrikt voor 't krijgsgedrocht.
Waarom geraakt de kryg hier door de Vreê aan 't stijgen.
De rechte vreede kan men best door krijgen krijgen.

Op de Schildery, daar Jozef van Jempsar, Potifars huisvrou, tot onkuisheidt verzocht wordt.

Hier toont zich Jozef zelf, dit zijn geen schilderyen.
Men ziet hem hier van vlees, hoe 't vlees hem komt bestryen.
Staat hy niet als een klip voor Jempsars smeeken? neen;
Of zoo hy klip gelijkt, zoo is 't van marmersteen,

Waar dat Natuur haar kunst op 't minlijkst in wou vormen.
De zee van Jempsars pruik komt hem vergeefs bestormen.
De wellust vindt by hem geen uitkomst voor haar quel:
Want d'uitkomst van haar lust is d'inkomst van de hel.
Wie Jozefs leest beziet, moet Jempsars lust verschoonen.
Indien Zuzanne 't beeldt des Jonglings zag vertoonen,
Zy zou moet blaaken dan bey d'Ouden, die haar eer
Belaagden: want de min ontziet noch man, noch heer.
De vrou verzoekt haar knecht: maar d'eer laat zich niet schennen.
Zy noemt hem dienstbre slaaf. hy schijnt het niet t'ontkennen.
Zy brandt. hy brandt niet min. zy naar het vuil genot
Van haar onkuische lust. hy naar de hulp van Godt.
Zy vleit. hy grauwt. zy bidt. hy toont zich heel vol tooren.
Zy biedt hem rijkdom aan. hy walgt van haar te hooren.
Zy dreigt met aardtsch geweldt. hy haar met 's hemels roê.
Zy rukt haar boezem op. hy sluit de zijne toe.
Zy oopentz' om door 't vlees zijn oogen te behaagen.
Hy sluitz' om dat de lust zijn hart niet zal doorknaagen.
O Jozef! sluit uw oog gelijk uw kuische borst:
Zoo gy uw hart hier niet bebolwerkt met een korst
Van hagel, ys en sneeuw, zoo wordt uw eer geschonnen.
Wie deeze schaalen; neen: wie deeze nektarbronnen
Beoogen, worden van de Wellust aangetast.
Op zulke klippen van het allerwitst'albast,
Zou d'oude Jakob zelf, zag hyze, schipbreuk lyen.
Nu ik haar glans bezie komt my de Min bestryen.
Zoo ik zijn trouwheidt wik, valt my de kuisheidt aan.
Ik brandt en beef gelijk. de Wellust doet my braân.
De Kuisheidt maakt my koudt. hoe vlucht hy deeze klippen!
Daar vatze hem by 't kleedt: maar Jozef laat het slippen.
Zy houdt het vast; maar 't stof komt haar te dier te staan:
Want zy heeft hem haar hart, in 't vluchten, meê gedaan.
Hy zoekt door dit verlies zijn vryheidt te bekoomen.
Zoo werpt de schipper, als hy in de holle stroomen

Van 't weêr bevochten wordt, zijn laading in de vloedt,
Om 't lieve leeven, dat hy waarder schat dan 't goedt,
Te redden uit de mondt der hongerige plassen.
Wat schelmstuk dichtze nu om haar weêr schoon te wassen?
Een afgezette vrou durft alle quaat bestaan.
De zon van Jozef daalt om schoonder op te gaan.

Op de Schildery daar Mars op een trommel slaapt; in de zaal van den E. Heer Pieter Six. Aan mijn rotgezellen.

Zwijg, rotgezellen, zwijg, hier wordt te luidt gesprooken:
Want Mars, de god des krijgs, heeft 't oog hier eerst gelooken.
Hy vindt zich dronken, maar noch niet verzaadt van bloedt.
Zoo gy hem wakker maakt zal hy het slagzwaardt trekken.
De zee is zelver stil, om 't Oorlog niet te wekken:
Zy vreest zijn wreedtheidt weêr te voelen op de vloedt.
Dies raak de trom toch niet, of 't zal zijn rust beletten.
Als 't Oorlogh wakker wordt, dan slaapen alle wetten.

De slaapende Diana wordt Adonis door Venus ontnoomen; in de zaal van den E. Heer M^{r}. Willem Blaau, der Rechten Licentiaat, &c.

Vrou-Venus schaakt Adoon, om zijn aanminnigheeden:
Zy vindt in 't oog een straal die haar het hart ontvonkt.
D'onkuisheidt weet haar lust met luister te bekleeden.
De gaafder schoonheidt wordt het allermeest' belonkt.
Was hy behangen met een kooker rijk van schichten,
En hadt hy vleugels, 't zou de mingodt zelver zijn,
Die alwat aassem schept voor zijn geboôn doet zwichten.
Het schut der liefde baart het krachtigste fenijn.
Op, op, Diana, op, Adoon wordt u ontdraagen.
Wie dat zich wakker toont verduurt geweldt en laagen.

Bloemen door K. de Bie geschildert.

Hier toont de Bie gebloemt waar dat de Lent meê praalt:
Dat Floora hier verscheen zy zouze zelver roemen.

Waarom of ons de Bie 't gebloemt zoo sierlijk maalt?
De Biën weeten best van d'eigenschap der bloemen.

Filippus doopt de Moorman door C. F. geschildert.

Filippus doopt de Moor op 't afgaan van de wal.
Men zoekt hier naar geen kerk. Godtskerk is overal.

Print daar 't vonnis van Graaf Willem de Goede &c.

Hier wordt den dwingelandt door 't wettigh zwaardt geveldt.
De straf die godlijk is, ontziet geen stout geweldt.

Print daar 't vonnis van Hartog Karel de Stoute &c.

De Rechter krijgt lauwrier, de schenner 't zwaardt tot loon.
Wie oprecht rechten wil verdient de lauwerkroon.

Mejuffer Katrina &c.

Hier heeft de kunst Katryn op brijslendt glas geschreeven.
Dit kan geen quaadt. het glas is starker dan het leeven.

Herodes kindermoordt, door H.W. geschildert.

Wie rukt de tijdt te rug, om gruwlen te vertoonen!
Ik zie de moordtëeuw van Herodes aan het Y.
Hier woedt het wreedt geweer op weerelooze zoonen
Daar werpt de moeder 't kindt van d'oppergaldery:
Maar 't valt, o ongeval! in 's vyandts scherpe deege.
Zoo wijkt de duif de valk en raakt in d'arents nest.
Verbaastheidt is te zwak, om onheil t'overweege'.
Gins wringt een wreede beul zijn zwaardt tot aan 't gevest
Door 't rugbeen van een vrouw om tot in 't hart te raaken.
Van 't kindt dat zy beschermt. o gruwelijke daadt!
Heeft Godt geen blixemvuur tot schrik der aardtsche daaken,
Waar blijft de donder die 't gebergt aan morz'len slaat.
De wraak komt nooit vergeefs op 't heillooz' aardtrijk daalen.

Wie dat den hemel tergt verwacht een wisse straf.
De Moordt is op 't tooneel in groot' en kleene zaalen.
Deez' heeft zijn moeders schoot, en die zijn wieg tot graf.
Een ander wordt, terwijl hy zuigt, de keel deursteeken:
De melk, het bloedt en ziel vliên uit een dubble wondt.
Op mannen, help de moordt voor deeze moeder wreeken.
Wie dat geen zwakken helpt bedrijft de tweede zondt.
Hier woên geen menschen: maar een bosch vol woeste beeren.
Wie recht ontzeidt wordt volgt de wetten van Natuur.
Zoo gy niet wreeken wilt zoo help de boosheidt keeren.
Het bloedt der kindren verft het welfsel, wandt en muur.
De felle Moordtzucht maalt vervloekte schilderyen.
De Wreedtheidt schept vermaak in alle schriklijkheên.
De droeve Rachel die haar kindren, na lang stryen,
Ziet moorden, vult de lucht met deerelijk geween.
De rechte droefheidt weet in ramp geen maat te houwen.
Zy scheurt haar kleederen, en krabt haar aanzicht op.
Hoe! durft d'alziende zon deez' gruwelen aanschouwen?
Verschuil, o zon! verschuil; neen: rijs tot aan het top:
Doet Perseus, Herkules en Ariadne wijken;
Zeg aan Andromeda, Centaurus, en de Beer,
Ja alle teek'nen, die zich met gestarnt verrijken,
Dat zy verschuilen: want uit deeze purpermeer
Verrijzen zielen, die voor beelden zullen strekken:
De drupplen van haar bloedt zijn starren hel van glans.
Wat moorder zie ik gins de moeder 't kindt ontrekken!
Hy plet het bekkeneel op 't uiterst' van de trans.
Herodes staak het woên, laat uwe staatzucht duiken.
Hy is meinëedigh die de wapens van het Landt
Recht teegens 't Landt, dat hem bezoldigt, durft gebruiken.
Het kindt, daar gy voor vreest, is uw vervloekte handt
By 't ongediert ontvlucht, door bosschen en landtdouwen.
De Heilandt vindt geen heil by die hem eeren moet.
Wie dat geen mensch betrouwt, durft ongediert betrouwen.

Men waadt hier deur een zee van traanen, brein en bloedt.
Het spat my in 't gezicht. ik zal de wreedtheidt keeren.
Wie niet verheert wil zijn moet die hem dreigt verheeren.

Schildery daar Kato zich zelf deursteekt &c.

Hoe Kato, durft gy 't zwaardt op uwe boezem zetten?
Een die zich zelver dreigt, wordt dol, of zwak gekent.
Wie kracht en oordeel heeft zal 't zwaardt op andre wetten.
De ziel, daar 't lijf door leeft, zegt gy, is zonder endt:
Maar een vermoorde ziel ontmoet des hemels tooren.
Hoe! steekt gy in uw borst? o gruwelijk besluit!
De wanhoop maakt hem wreedt: de wreedtheidt heeft geen ooren.
Daar treedt de doodt in 't hart, en dryft 'er leeven uit.
De zon der wijsheidt komt hier in een bloedtzee daalen.
Waar dat de wanhoop heerst is 't gauwste brein aan 't dwaalen.

Zeeker naakt beeldt in een winter geschildert.

Dit beeldt is naakt gemaalt in zulk een koude landt:
Die 't maalde toont zich hier noch naakter van verstandt.

Liefde, Barmhartigheidt en Mildaadigheit, in 't Weeshuis: door Holstein geschildert.

Liefde.

De Liefde wordt by Godt voor d'opperdeugdt gestelt.
Zoo komt zy 't Weeshuis, als zijn duif, met glans bestraalen.
Zy wordt van Mildtheidt en Barmhartigheidt verzelt.
Waar waare Liefde woont kan d'Armoedt aassem haalen.

Barmhartigheidt.

Barmhartigheidt heeft haar begin van meedelyden.
Zy luistert als de wees haar bidt om 't overschot.
Zoo vindt hy in een tijdt van yzer goude tyden.
Wie dat de weezen helpt verkrijgt weêr hulp van Godt.

Mildaadigheidt.

De Mildtheidt strekt de wees een disch en haart in noodt.
Wie zulk een steunstijl heeft behoeft geen ramp te vreezen.
Zoo erft men vaaders zorg en eigen moeders schoot.
De rechte mildtheidt moet tot heil der weezen weezen.

Jephta ontmoet zijn dochter: door W.P.S. geschildert.

De dappre Jephta komt met zeege t'huis gereeden.
Wie voor Godts stamhuis vecht heeft goddelijk gewoedt.
Zijn eenigh kindt komt hem, al juichendt, teegentreeden.
Hy ziet die jonge zon: maar door een wolk van bloedt.
Zoo hy haar leevendt houdt, zoo heeft hy vals gezwooren.
Volvoert hy d'offerëedt, dan lijdt Natuur geweldt.
Verdrenkt zy in haar bloedt, hy zal in traanen smooren.
Hy voelt het zwaardt, eer dat hy 't op zijn dochter veldt.
Wie heilloos zweert en houdt, wordt nooit van Godt gepreezen.
Een strijdtbaar krijgsheldt moedt ook rijp van oordeel weezen.

Daniel in de leeuwekuil; door S.T. geschildert.

De Nijdt heeft Daniel in 't leeuwenhol gestooten:
Maar 't ongediert betoont zich van een zachter aart.
Deez' heeft zijn wreede muil en scherpe klaauw geslooten.
Een ander lonkt hem toe, en quispelt met zijn staart.
Die streelt hem met zijn poot. zulk een begint te likken.
Wie om zijn deugden lydt wordt van zijn Godt behoedt.
De deugdt, die hemels is, is veilig voor verschrikken.
De leeuwen vallen hem, als hy zijn Godt, te voet.
Wijst my de Nijdt een wondt, 't gebedt zal hem geneezen.
Wie Godt wil vreezen hoeft geen ongediert te vreezen.

Korporaalschap van den Eed. Heer Kornelis de Graaf, Vryheer van Zuidtpolsbroek, Burgermeester, Raadt &c. t'Amsterdam.

Hier ziet men Polsbroek in 't gedrang den schutterschaaren.
Zoo waakt zijn raadt en moedt tot welstant van 't Gemeen.
Wie dubble krachten heeft kan Stadt en volk bewaaren.
Het zeegenrijke Room' en 't overwijs Atheen'
Geraakten door deez' twee tot in het top aan 't brallen.
De wakkren zijn niet licht door laagen t'overvallen.

Schildery van de Liefde, &c.

Dit is de Liefde, daar de grootste deugdt voor wijkt.
Hoe! Liefde? hier is niet dat naar de Liefde lijkt:
Z'is by de gis gemaalt van een die haar beminde.
Waarom? de Liefde is niet meer op d'aardt te vinde'.

Beschryvingen der vertooningen op toneelen, zeegeboogen, blyde inkomsten en staacywagens.

Vertooning voor 't spel van Aran en Titus, &c.

Titus vertoont zich op de Staatcywaagen, die door vier Gotsche veldtheeren voortgetrokken wordt: de Zeege heeft de toom in haar handt: de Krijgsfaam staat achterop. zijn Zoonen bekleeden bey de zyden. de bondeldraagers gaan voor uit. Gotlandt, Deenmarken, Zweeden, Laplandt, Vinlandt en Ruslandt, met een ketting aaneengeslooten, volgen de wagen. Tamira en haar Zoonen worden door Lucius geleit. Roomen, dat Wijsheidt, Wakkerheidt, en Dapperheidt by zich heeft, treedt haar veldtheer te gemoet. de Raadt, Ridders en Priesters verwelkoomen hem met zeegewenschen. de Tiber beurt zijn hooft, met pijnboomblaaderen gehult, uit zijn vloedt. de bosch en berggooden koomen hem lauwerieren en kristal opofferen. de Arentstandt van kryg-en-zeeg-teekens omheint, vertoont zich by de waagen. het leeger volgt. de Burgers dringen al juichende ter poorten uit.

Andronikus verschijnt op Cezars Staatcywaagen:
Hy sleept het Gotsche hof gekluistert met zich voort.
Een strijdtbaar oorlogsheldt behoort lauwrier te draagen,
De Raadt, de Ridderschap en Priesters, die ter poort
Uittreeden, poogen hem op 't prachtigst' in te haalen.
Een zeegbaar leegerhooft verdient de grootste praalen.

Beschryving der Vertooningen; die, op 't sluiten der Vreede, tusschen zijne Majesteit van Spanje, en de Staaten der Vereenigde Neederlanden, in 't jaar 1648, door order der Wel-Eed. Eed. Groot-achtbaare Heeren Burgermeesteren, t'Amsterdam op de markt vertoont zyn.

Vaarzen voor een der Schouwtoonneelen.

Men vocht in Neederlandt om Vryheidt en om Vreê,
Nu zijn deez' twee bevochten:
Dies steekt men 't bloedig zwaart gezegent in de scheê;
En boeit de krijgsgedrochten.
De steeden haalen aâm door 't deizen van 't Geweldt.
Al wat de Krijg verwoest wordt door de Vreê herstelt.

Op d'eerste Vertooning, *'t Gewapende Euroope.*

De woede Mavors komt gewapent op zijn waagen:
Hy heeft, om 't wufte volk in 't moorden te behaagen,
De schijn van Godtsdienst aan zijn rechte zy geplaatst.
Het weiffelend Geluk, dat met de kroonen kaatst,
Staat achter op 't verdek. de helsche Razeryen
Die trekken hem deur 't heir. de Zucht tot heerschappyen,
Drijft deeze gruwlen met haar zweep van slangen voort.
De godtvergeete Wraak, de nimmerzatte Moordt,
Bederf, de Schrik, Verraadt, de lijdelooz' Ellenden,
En 't toomeloos Geweldt, op blaakeren, op schenden,
En stroopen afgerecht, en al die heilloos werk
Hanthaaven, volgen hem. men opent Janus kerk.
Vulkaan beschikt geweer, en harrenast de Grooten.
De Vreede neemt de vlucht, met al haar Speelgenooten.
De Neederlanden gaan de Krijg vol hoops te moet.
Wie lauwren plukken wil, besproeit ze met zijn bloedt.

Op de tweede Vertooning, *'t Woedende Oorloog.*

Euroope schreeuwt om hulp, nu zy aan alIe kanten,
Gelijk in Cezars eeuw', de naaste bloedtverwanten
Elkaâr te keer ziet gaan; maar 't schreeuwen is om niet.
De Boosheidt heeft geen oor. Veneedjen lilt als riet,
Terwijl zy Kandië, haar dochter, door de Bassen
Van 't wreede Thraciën, ellendig ziet verrassen.
De geest van Godefroy vertoont zich aan het volk.
Zijn rechtehandt beklemt een schitterende dolk,
De slinke zwaait een toorts. hy poogt, nu hy de Frygen

Ziet naadren, 't Christenheir, gesplitst door burgerkrijgen,
Te stillen; om den Turk, zoo goddelijk verwoedt,
Als hy het oost bevocht, van d'Ister, tot den vloedt
Die 't nat van Indus zwelgt, al juichend', naa te jaagen.
Belloone steekt in 't heir, op haar bebloede waagen,
Haar schorre moordttrompet, en hitst de benden aan.
't Geweldt is op de been. de Doodt is niet t'ontgaan.

Op de darde Vertooning, *Afgestreede Vorsten.*

De Vreed' ontsluit haar troon van kronkelende wolken.
Op 't karmen van Euroop', die, in 't gedrang der volken,
Deemoedigh leit geknielt, en zucht door groote noodt.
Haar Vorsten zijn, nu zy de Vreede zien, zoo roodt
In 't aangezicht van schaamt, als hun verwoede handen
Van dierbaar menschebloedt. de fiere Neederlanden
Slaan d'oogen naar de lucht. de vruchtbaar Aarde steekt
Haar hooft, ten schouders toe, in brein en bloedt deurweekt,
Uit een gesprongen mijn'. de Boschgoôn zien, op 't scheuren
Der wolkgordijnen, op. de Waterscharen beuren
Hun pruiken van koraal, van liezen, mos en gras
Uit het deurbloede nat, om niet in puin, noch as,
Beneeden in hun vloên, noch lijken te versmooren.
De Vreede reikt Euroop, nu d'opgezwolle tooren
Der Kooningen verdwijnt, van 't ongemeete dak,
Daar zy haar schaar omhelst, de heilge pallemtak.

Op de vierde Vertooning, *Omhelsde Vreede.*

De rijke Vreede komt, om 't Oorlog te verjaagen.
Bestandt (de voorboô van de Vreede) trekt de waagen.

Voorzichtigheidt bestiert de dissel met haar handt.
Men ziet waar datze rijdt, het vruchtelooze landt
Een oest van groene palm en vett' olijven teelen.
De Neering, d'Overvloedt, en Rijkdom, drie gespeelen,
Vervolgen haar op 't spoor. het langverwacht Gerucht
Vliegt voor de waagen heen. Euroope schept weêr lucht.
De vorstelijke Trouw, d'oprecht' Onnozelheeden,
De stark' Eendrachtigheidt, een borstweer aller steeden;
De waare Burgerliefd', het ongekreukte Recht,
De hemelsch' Eerbaarheidt, en al wie door 't gevecht
Euroop' verlieten, zijn beleitsters van de waagen.
De Vorsten, die 't gewelt der naare donderslagen,
En blixems van 't geschut vervloeken, treên de stoet
Der Vreede, vol van vreughd', eerbiedelijk te moet.

Op de vyfde Vertooning, *Eeuwige Vryheidt.*

Het strijdtber Neêrlandt vocht om Vryheidt en om Vreede,
Hier maakt het groot Nassau haar vollikrijke steede'
Naar 't bloedig vechten vry. hy helpt haar aan de hoedt,
En breekt het Graaflijk juk, dat Karel stoudt van moedt
Haar op de schouders smeet, en maakt de staale banden,
Daar d'overfiere Leeuw, die staag na vryheidt branden,
Ruim zeven eeuwen aan geslooten lagh, weêr los.
Zoo laat de felle wolf, in 't spoorelooze bosch,
Een overheerde stier, als hy zich ziet bezetten
Van harders, ongequetst. elk schrijft zijn eigen wetten.
't Geluk belonkt de steên. de verwelooze Nijdt
Staat achter 't Staatsch Geluk, en knaagt, uit enkle spijt,
Haar eigen ingewant. de Vreede toont Euroope,
Omheint van Vorsten, roodt van broederbloedt bedroope',
Hoe Spanje, door 't ontslaan van 't roembaar' Neederlandt,
Augustus eeuw genaakt, en vett' olyven plant.

Op de zeste Vertooning, *Bezwoore Vreede.*

De Neederlanden staan voor 't outar van de Vreede;
Daar zy aan een gehecht, met diergestaafden eede',
De Vreê bekrachtigen. elk walgt van menschenbloedt.
De wijtberoemde Vrank, de Hes, vol oorloogsmoedt,
En d'onbepaalde Zweedt, en 't dappere Germanje,
Beôogen 't Vreêverdrag'. het rustelooz' Brittanje,
Dat trekt zich zelf als dol Godtsjammerlijk by 't hair.
De Liefd', en Eendracht treên, by 't blaakerend' autaar,
De Nijdt en Twist op 't hart. Neptuin de vorst der baaren,
Merkuur de handelgodt, en Ceres die haar hairen
Met geele koorenâar op 't heerelijkst verguldt,
En Bacchus die zijn hooft met wijngaardtranken hult,
En Pan die 't vee behoedt, dat langs het veldt gaat dwaalen,
Verschijnen by 't verdragh, om weder aâm te haalen.
Zoo doet de zoete Ley, de Maas, de Rijn, en Scheldt,
De Vreê behoedt het landt voor 't woeden van 't Geweldt.

Op de zevende Vertooning, *Geboeide Belloone.*

Oranje heeft Belloon met keetens vast gebonden.
Euroope voelt haar borst, dus lang vol diepe wonden,
In Neederlandt geheelt, door 't streelen van de Vreê.
Kastilje steekt het zwaardt, vol schaaren, in de scheê,
En geeft het aan de roest. de vrygevochte Landen
Bestrikken 't, daar het steekt, met zeven yzre banden.
De Vreedeschaar verjaaght de Twist, Geweldt, de Moordt,
Bederf, Verraadt, Bedrogh, en. wat 'er uit de poort
Van Styx ter werreldt quam. de Heff', de Zweed', en Vranken,

Zijn noch in 't harrenas. de Godt der wijngaardtranken,
En milde Graangodin, nu veilig in haar schuur,
Belonken 't Spaans gezagh. Neptunus en Merkuur
Genaaken Neederlandt. d'in-galgedoopte tongen,
Die, spijt hun overheên, de Vreê zoo hels besprongen,
Zijn nu vol hooningraat. zoo blust een vry Gewest
Het vuur van burgertwist, de schaadelijkste pest.

Op d'achtste Vertooning, *'t Veilige Neederlandt.*

De Vreede treedt den Krijg en wapenen met voeten.
De Min heeft Mars deurwondt; die, om zijn lust te boeten,
Vrouw Venus, op haar koets, aanminnelijk omvat.
De Zanggodinnen, die het schrandermaakend' nat,
Op 't dubbele Parnas, voor ongeval bewaaren,
Minerve, kunstgodin, en Febus, godt der snaaren,
Zoo lang door Krijg verjaagt, zijn weêr in volle kracht.
Neptunus, Ceres, Pan, Merkuur, het eêl geslacht
Dat uit de rijke schoot der Vreed' is voortgekoomen,
En al de Gooden, die het Oorlog in de stroomen
Ontschoolen, steeken 't hooft ten groene golven uit.
Veel Vorsten zweeren, door Veneedjen opgeruit,
De val van Mahomet, het stedenrijk' Euroope,
Verzoekt Brittanje, half in burgerbloedt verzoope',
In rust te brengen, door het goddelijk Bestandt.
Zoo hangt men 't harrenas voor eeuwig aan de wandt.

Op de negende Vertooning, *Moeder der Vreede.*

't Gezeegendt Amsterdam, omheint van Waaterschaaren
Zwaait nu, als Kaizerin der zoet' en zoute baaren,

De gaffel van Neptuin: haar hooft is met een kroon
Van steevens geperruikt. de Faam beschrijt haar troon,
En steekt haar loftrompet. 't Gerecht, de kracht der Steede',
De Vryheidt, d'oude Tucht, de Godsdienst en de Vreede,
Bekleên haar rechte zy. de Neering, d'Overvloedt,
De Rijkdom, d'Eendracht, en de Trouw, oprecht van moedt,
Heeftz' aan haar slinkehandt. het krielt in al haar wijke'
Van vreemde handelaars. het zwart geverfd' Afrijke
Beschenkt haar met yvoor, met bloetkraal, en met goudt;
Amerike met riet, met zilver, en met hout,
Daar 't ongebaande bosch in 't westen op mach roemen;
En Azië met zijd, met paarlen en met bloemen,
Met wierooktellegen, en allerhande schat.
Haar Vorsten staan verbaast, nu zy de rijke stadt
Aan d'Aamstel, op haar troon zoo heerelijk zien blaaken.
't Geluk biedt haar de handt. die 't heillooz' Oorloogh wraaken
Begroeten haar van veer voor Moeder van de Rust.
Zoo bralden 't oude Room' in 't leeven van August.

Blyde Inkomst van den Eed. Heer Geeraardt Bikker, Slotvooght en Drost van Muide, Baljuw van Goilant, Hooftoffisier van Weezop, Weezoper-Karspel en Bilemer; Zoon van den Eed. Heer Andries Bikker, Heer van Engelenburg, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam, &c. ***Met de Vertooningen op de Schouwburg gedaan.***

De achtbare, wijze, voorzienige Heeren, Mijn Heeren
Marten Huibertsen,
Zybert Klaasen;
Jakob Symensen Verhoef,
Antony Jansen Berg,
Gysbert Lambertsen;
Klaas Pietersen Noording,
Gysbert van Ryn,
Kornelis Schouten:

Burgermeesteren der Steden Muide, Naarde, en Weezop;
*Wordt de*Blijde Inkomst *van den Heer* BIKKER *opgeoffert door* Haar E.E. genegen
JAN VOS

Blyde inkomst van den Eed. Heer Geraardt Bikker, Slotvooght en Drost van Muide, Baljuw van Gooylandt, &c.

Den vijfde van Bloeimaandt, 1649, reedt den Heer Bikker, in 't bloeien van zijn leeven, maar rijp van oordeel, t'Amsterdam ter poort uit; Hy nam zijn wegh, om voor middagh binnen Muide gehuldigt te worden, langs het zandtpadt, dat zoo zwart van menschen, als de ringsloot wit van zeilen was. d'Aanminnigheidt, d'Ernstvestigheidt en Dapperheidt blonken Hem waar Hy heen quam rijden, gelijk ten wakkeren oogen uit; d'Aanminnigheidt om te behaagen, d'Ernstvestigheidt om te gebieden, en de Dapperheidt om uit te voeren: drie deugden daar Natuur een enkel schepsel zoo schaars meê versiert, dat zy eer vyandinnen, dan zusters gelijken. De vaader Jupiter, hadt de weegen, voor het stuiven, met een dunne reegenwolk besproeit. Hy quam, van ruiters, van landt- en water-kaarossen gevolgt, in min dan een uur, aan d'oostzy van de Diemerbrug.

> De waagen wierdt omheint van allerleie menschen.
> Zijn langverwachte komst trok yder naar dit oordt.
> Men hoorden anders niet dan zeegenrijke wenschen.
> Een algemeene vreugdt brengt minlijk wonder voort.
> De Diemgodt juichten toen hy Bikker zag genaaken.
> 't Opgaande zonnelicht is 't heerelijkst in 't blaaken.

Op de hoek van de vischrijke Diem, recht voor de hofsteê van Vink, een plaats, die niet minder door gelegentheidt, dan ouderdom vermaart is, verscheenen hem zes tooneelwaagens;

die door my en de handtgemeenschap van d'andre Hoofden van de Schouwburg t'Amsterdam, op verzoek den drie steeden, hier toegestelt waaren; niet gelijk ik wenschte, maar beeter dan de kortheidt van de tijdt toeliet. Op de drie eerste, wierden, door drie vrouwen, de drie steeden; op het vierde, door zeeker wapen, de Drost; op het vijfde, door twee mannen en een vrou, de berg Parnas; en op het leste, door neegen vrouwen, de Vreede, de Vryheidt, en de zeven Landen , uitgebeeldt. De tooneelen waaren met tapijten, en groene boomen; de paarden met goude, zilvere en zijde linten; en de voerluiden met roode rokken versiert. de trompetters reeden, al blaazende, voor uit.

De Bijlmeer arm van gras en rijk van modderwellen,
Betoont zich in haar poel, om Bikkers komst, verheugt.
De Zuiderzee, die lest van traanen scheen te zwellen,
Om d'oude Drossaarts doodt, zwelt nu van enkle vreugdt.
Die strak van droefheidt weent, mach flus van blijdtschap zingen.
De wijzen voegen zich naar 't wisselen der dingen.

Op het eerste tooneel, vertoonde zich Muide; zy was met een blauwe fulpentabbert, vol goude lutsen, op het heerlijkste gedost. zy hadt een vergulde standert, met een zijde wimpel, daar het wapen van de Stade in stondt, in haar rechtehandt. de Blijtschap scheen al haar krachten t'eevens in haar aangezicht ten toon te zetten. recht voor haar stondt een naakt kindt, heel poezeligh, met witte vleugels, dat, om te bewijzen dat de aardtsche Rechters, tot troost den goeden en straf der quaden, van de hemel gewapent worden, het zwaardt der Gerechtigheidt uit de scheê trok. achter haar, in net en andere ruigten, lag de Vecht, met twee gevinde Nimfen; die als uit de baaren op quamen borlen, zijn verwarde baart las groen van kroost; zijn hooft met rieten en biezen bemijtert; hy leunde met zijn flinke arm op een puimsteenepot, daar het waater al schuimende uit quam bruizen; in de rechte hoek by zijn beslibde riem gevat. De Nimfen, die met schelpen, koraalen en waterroozen gehuldt waaren, toeten op paarlemoere kinkhoornen,

Oudt Muide heeft zich van haar rouwgewaadt ontslaagen.
Wie standt in droefheidt houdt, is leedigh van vestandt.
Zy naakt haar Drost, om hem het Slotrecht op te draagen:
Dat staale nachtslot voor de poort van Amstellandt,
Dat Gelder meenigmaal in 't stroopen plagh te fluiten,
Een wakker schildtwacht houdt all' ongevallen buiten.

Op het tweede tooneel zag men Naarde, met haar waapen standert, zitten. zy was in 't groen fluweel gekleedt. zy neegh, toenze de Drost ontmoetten, met een minnelijk gelaat. het naakte kindt, dat voor haar voeten zat, vertoonde de roede van het Gerecht; want de steeden kunnen zoo qualijk zonder rechten als menschen in weezen blijven. De gehoornde Pan, hadt zijn ruige Satyrs; zandige duinen en klaverweiden , wit van blaetendt vee; de jachtvaardige Diana haar kuische rnaagden , koele bronnen en dschte bosschen, rijk van wildt gediert, verlaaten, om Naarde op deeze staatsy te volgen. zy stonden achter op het tooneel. Pan treurde niet meer om het verlies van Syringa. Diana schiep meer genucht in 't vermaakelijk woelen der steeden, dan in de naare stilte der bosschen. zy hadt haar lust tot jaagen en boog gelijk ontspannen. zy scheen, van weelde, te huppelen.

Het vruchtbaar Naarde komt haar Bikker teegen rijden:
Zy eert hem voorBaijuw, daar Gooilandt heil van wacht.
Een man daar 't volk op hoopt, belooft gewenste tijden.
De deugdt van een die heerst heeft overgroote kracht.
Zy biedt eerbiedelijk de Roed' om Recht te pleege'.
Wie 't Recht van 't volk beschermt behaalt de rechte zeege.

Op het darde tooneel stondt Weezop, gelijk de twee andere steeden, met haar wapenstandert. haar schouwders waaren met een roode satijne mantel behangen. zy bukte, toen zy de Drost zag, met een aangezicht, daar de Zeedigheidt en Vrindelijkheidt in zweefde. het gevleugelde kindt droeg het kussen van de Graafelijkheidt. zy was met de vreugtteelende Bacchus, en de

bouwlievende Ceres verzeldt. Bacchus schiep nooit zoo veel vermaak op het mirthe ledekant, in de zachte albaste armen van zijn bruidt Ariadne, dan toen in 't zwelgen en plengen op zijn wijnvat. Men zagh Ceres in een andere schijn, dan toen zy, raazende van ongedult, haar fakkel aan de brandende berg Etna quam ontsteeken, om met ongevlochte vlechten, betraande wangen en opgekrabde borsten, naa haar dochter Prozerpine te zoeken.

> Het bloeiendt Weezop nijdt haar hooftvan 't halsrecht teegen,
> En biedt hem 't kussen van de vrye Graaflijkheidt.
> Wie Rechten zal eist macht eer dat hy Recht kan pleegen
> 't Gezagh is d'eerste trap, de tweede wijs beleit:
> Zoo weegt men eer men straft, met overleg van Raade'.
> Wie Godtlijk straffen wil deurmengtze met genaade.

Nu quam het staatsytooneel, dat niet van brullende Leeuwen, noch woedende tigers, gelijk de oude Romeinen in hun zeegepraalon en blijde inkomsten pleegen te gebruiken; rnaar van witte paarden voortgetrokken wierd. zy staaken hun ooren in de lucht ,en klopten met hun hoefyzers teegens d'aarde, dat het klepte. zy knabbelden, als ofze de Drost voorttrokken al briesende, van moedigheit, op bun gebitten. men zach het schuim, gelijk sneeuvlokken, om hun kleene koppen en breede borsten stuiven. op het midden van het tooneel stonden twee engelen, met een aangename dartelheidt: deeze hielden het wapen van den Heer Bikker om hoog. aan 't achterendt, op een verheeven plaats, stondt een vliegende Faam, en blies, uit al haar rnacht, op een goude trompet, dat het tot aan de hemel klonk. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Eendrachtigheidt, die den Heer Burgemeester Bikker, in alle Recht en Raadtplaatsen en op verscheide Gezantschappen, tot in de hooven den uitheemsche Kooningen volgen, gingen aan de zijden van de paarden.

Hier ziet men Bikker zelf door 't wapenschildt vertoonen,
De Faam wordt, door zijn lof te blaazen, afgemat.
De deugden die het hart van Englenburg bewoonen,
Omheiningen de koets, in 't naadren van de Stadt.
Zoo durft men van de zoon de vaaders wijsheidt wachten,
't Vernuft van die gebiedt heeft loffelijke krachten.

Het woeste Geweldt, het vleiende Bedrogh, de bederfelijke Twist, en de woekerende Eigenbaat, vier landtpesten, die uit de schoot der hel gebooren zijn, wierden met een yzere keeten, die achter aan het tooneel vast geslooten was, naagesleept. deez' gingen al schoorvoetende voort. zy knarsten van spijt op de tanden; de slangen, daar zy haar vlechten meê vertuiden, biesden afgrijfelijk.

De gruwlen zijn geboeit, om nimmer los te breeken.
Waar dat de Boosheidt zwicht, is 't veilig voor 't gemeen.
Wie dat de moedtwil temt verdient een zeegeteeken.
't Geweldt, dat, sint de doodt van Hooft, de dorpen, Steên,
En 't landt dorst dreigen, heeft geen hoop van weer te woeden.
Wie wijs en wakker is kan 't volk voor ramp behoeden.

Hier volgde het tooneel, daar Apollo, Pallas en Merkuur op stonden. de gelauwerierde Apollo groete hem voor de waare Mecenas der achtbaarste weetenschappen. hy sloeg bekoorelijk op zijn sijtersnaaren; die noch onlangs om de doodt van Hooft, het hooft der Schrijvers en Poeten, droevigh en dof in d'ooren den Zanggodinnen klonken, en van de traanen, die hem in het weenen langs de kaaken biggelden, zoo geweldigh droopen, dat de hengstebron, niet van schrandermaakende Hippokreenen; maar van zoore pekel overvloeiden. de gehelmde Pallas volgde Bikker, die haar zoo lang en noch, uit liefde tot wijsheidt, volgde. zy was niet anders dan met haar speer gewapent; want zy hadt haar schildt, daar Mulciber het schrikkelijke en vensteenende hooft van Meduza in smeeden, naagelaaten; om, door d'yselijke

slangen, d'algemeene vreugde niet te versteuren. De gevleugelde Merkuur quam hier niet verschijnen als boô der gooden, of godt der koopmanschappen; maar als kaizer der welspreekentheidt. hy hadt zijn staf, daar twee slangen om krulden, in zijn rechte handt. de kijkers kenden hem aan zijn gevleugelde hoedt en broozen.

> De liersnaar van Apol die onlangs om het sterve'
> Van Hooft, erbarmlyk klonk, geeft nu een bly geschal
> De vleiende Merkuur en schrandere Minerve,
> Verlaaten 't hoogh Parnas, om 't laage Muiderdal,
> Om hier by Bikker, haar Meceen, op 't Slot te woonen.
> Waar dat Meceenen zijn komt zich de kunst vertoonen.

Op het leste tooneel waaren de zeven vrye Landen: men kon ze aan de wapens uit elkandere kennen. zy waaren met een Oranje sluier aan een gestrikt. de Vreede en Vryheidt stonden in het midden; deeze quamen met de zeve Landen op het huldigen, om de goddelijke yver van de Vaader des Vaaderlandts in de Zoon te erkennen; want zy zijn, gelijk de Nijdt zelf bekent, voor eeuwigh aan hem verplicht

> De zeven Zusters, ja de Vryheidt, en de Vreede,
> Geleiden hem, om dat zijn vaader 't krygsgeweldt,
> Tot heil van Neederlandt, op 't hart beest helpen treede'.
> Wie dat de krygh verwint, toont zich een vreedtbaar heldt.
> Door zulk een hooftdeugdt won hy 't hart der Staatsche Landen.
> De deugden bieden meer dan d'allertaaiste banden

In zulk een schijn, reeden de tooneelwagens naar Muide; den Heer Bikker volgde. Hier op wierden vier metaale en tien yzere bassen, op de gemelde hofsteê, los gebrandt; de tooren, die niet minder tot sieraadt, dan om lucht te scheppen uit het dak komt rijzen, scheen door klaterende vuurwerkken in lichten brandt te staan. Drie hondert roeden buiten de vesten, wist men niet of Hy de Stadt, dan of de Stadt Hem genaakte; want het volk quam

Hem met hele zwarmnen, al hijgende en nat van zweet, te moet loopen: d'een om zijn Drost; d'andere om zijn Baljuw; de darde om zijn Hooftoffisier te zien. Zeeker Amsterdammer riep: hier offeren wy u de Zoon van een Vaader, op wiens afbeelding dat men deeze vaarzen geschreeven heeft:

Dus ziet men 't waakend oog van 't hooft der vrye steede'.
Op zulk een schildtwacht gaat het landt gerust te rust.
Zijn raadt behoeden ons in oorlog en in vreede.
Hy zorgt hier in het Noordt tot heil van d'Oosterkust.
Wie heel voor andre leeft is alles te betrouwen.
Veracht Fabricy 't goudt? spreekt Kate voor 't gemeen?
Strijdt Brutus om het volk uit slaverny te houwen?
Wie Bikker kent, bevindt die drie in hem alleen.
Met roeden blaast de Faam tot in het oor der Mooren:
Deez' is niet voor zich zelf, maar voor het landt gebooren.

De wegh daar hy langs reedt, was met gewapende burgers goeboordt; die Hem met het blixemen en donderen van bun bussen, niet om te versaagen, rnaar om vreugde te baaren, welkom heeten. voor de poort, daar hy uit zijne karros, in zijn gebiedt tradt, wierdt Hy van de Heeren Burgermeesters den Steeden Muide, Naarde en Weezop ontfangen; rnaar met zulk een geneegentheidt, die men beeter denken, dan beschrijven kan. hier wierdt Hy van een Muider maagdenschaar, die in het wit gekleedt, en met allerhande groen versiert was, begroet; en, naa datze Hem de wijn, uit een kristallijne glas, toegedronken hadden, al zingende, door het gedrang, over de brug, naar het Raadthuis geleidt.

Op, Zuiderzee en Vechtgoddessen,
Men weent geen meer om 't schrander Hooft.
Verwerp uw pruik vol lykcijpressen.
De Droefheidt wordt door vreugdt verdooft.
De Blydtschap lijdt geen rouwgewaade.
Op, rijgt uw traanen aan een snoer.

Geen kostelyker halssieraade,
Dan zulk een brak een paarlemoer.
't Is tijdt om u weer op te pronken.
De vreugde wordt door rouw gehoont.
Gy zyt te diep in smart gezonken.
De droefheidt heeft haar plicht getoont;
Want ons genaaken andre tyden:
Men zal den groote Bikkers Zoon
Op 't Muiderslot tot Drossaart wyden.
De blijdtschap eist een blyde toon.

De Vecht was overal met schuiten, die tot zinken toe met menschen gelaaden waaren, bedekt. de zolders, luifens, daaken en boomen kraakten en.boogen van het grimmelende volk. men twijfelde of Muide in Amsterdam, dan of Amsterdam in Muide verandert was. elk geleide Hem met de straalen der oogen, en daarze te kort waaren, wist'er de genegentheidt de harten aan te lassen; op datze hem, tot binnen de wanten van het Raadthuis, zouden bereiken. de groote en kleene klokken luiden. & donderbussen braakten vuur en vlam uit meetaale kaaken. Het Slot, dat varder door de hoogdraavende Fenixveeder van den Ridder Hooft, dan door het opbouwen van Graaf Floris beroemt is, verlangde om den.Heer Bikker te ontfangen.

Het grimmelt hier van volk op luiffens, daken, boomen,
En schuiten, die de Vecht en Zuiderzee bekleên.
Een uitgelaate volk is quaalijk te betoomen.
Vier Steeden ziet men hier in eene Stadt by een.
De klank der klokken mengt zich met geluit van bussen.
Het vuur van yver is niet dan door tijdt te.blussen.

De tooneelen wierden door de Stadt getrokken. Ondertusschen waaren de Drost en Burgermeesters weeder aan de Vechtbrug gekoomen. hier tradt Hy op een steen, van oudtsher Wysteen genoemt; dit de plaats, daar de Zoonen van de Graaven

van Hollandt meenigmaal tot Drosten van Muide en Baljuwen van Goilandt ingehuldigt zijn: Hy stak zijn rechte voet, naa zeeker oudt voorrecht, in een yzere ring, die in de steen vast gemaakt was. hier stondt Hy in d'open lucht, onder een krans van nimmerdorre kruiden, door een gevlochten; Zijn wapen hing in het midden van de blaaderen. die de Beleeftheidt in haar kracht; d'Eedelmoedigheidt op haar troon, en de Staatkundigheidt op haar scherpste naar het leven in een schepsel hadt willen afmaalen, konze hier in d'omtrek van den Heer Bikker bespeuren. ik zal hier niet van andere deugden reppen, op dat de lesten d'eersten niet verdooven. Naa 't voorleezen der voorwaarden, hechten Hy zich aan de Steeden en dorpen, met een keeten, die niet van yzer, noch staal, maar van heilige en diere eeden aan elkanderen geschaakelt was. van hier gingen d'Eedtverwanten weeder naa het Raadthuis, en de tooneelwagens van daarze gekoomen waaren.

Hier zweert de fiere Drost het voorrecht van de Steeden,
Voor alles voor te staan, zooz' haar 's landts hoogheidt gaf
Geen starker banden dan de keetenen van eeden.
Wie eeden zweert en breekt, vervalt in 's hemels straf
Elk zweert hem weeder trouw, met hoog en diere woorden,
Niet bindt 'er vaster dan deur-een-gevlechte koorden.

De zon begon te daalen; de vreugdt te rijzen. De Stadt, die twee jaar in rou geweest hadt, zwom niet meer in traanen; maar in weelde. men wist niet, of de droefheidt, Om het sterven van den Heer Hooft, dan of de blijdtschap, om d'inkomst van den Heer Bikker, de grootste was. De Poëeten, die hun scherpe pennen, door een rechtvaardigen yver, zoo lang in alssem, gal, roet, en vergift gedoopt hebben, om aan d'Amstel vaarzen te schrijven, datze aan de Teems schor in d'ooren klonken, zingen nu met schelle keelen, van het verkiezen, inhaalen en huldigen van den Heer Bikker, dat het door alle Steeden heen komt klinken. De Schouwburg, t'Amsterdam doet haar

poort open, om Muide in haar kracht, op haar tooneel, aan al de werreldt te vertoonen. Met aangenaam woelen, openhartig schaateren, dartel handtgeklap en gestaadigh roepen: lang leef den Heer Bikker, Lang leef de Drost, geraakte den dag ten avont, en ik, in mijn geboortestadt, t'Amsterdam.

Beschrijving der Vertooningen op den Heer Geeraardt Bikker, Slotvooght en Drost te Muide, &c. op d'Amsterdamsche Schouwburgh.

Eerste Vertooning.

Den Heer Drost komt op Zijn staatsywagen binnen Muide; hy sleept Geweldt, Bedrogh, Twist en Eigenbaat, aan keetens gekluistert, met zich voort. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Eendrachtigheidt gaan aan bey de zijden. de weegen daar Hy langs rijdt zijn met schutters bezet. Muide, Naarde en Weezop, drie Steeden, koomen hem eerbiedelijk begroeten; d'een is met de Vechtgodt en godinnen; d'ander met Pan en Diane; de derde met Bacchus en Ceres verzelt. De zevyen Dorpen, die onder het Baljuwschap staan, koomen met haar wapens, gelijk de Steeden, om uit elkandere gekent te worden, en bestrooien de straaten met bloemen.

De Slotvoogt van de Vecht vertoont zich op zijn waagen;
Hy sleept Geweldt, Bedrogh, en al wat onheil sticht,
Gekeetent met zich voort, tot schrik der burgerplaagen.
De Dorpen strooien groen. de Steeden, om haar plicht
Te quijten, poogen hem op 't heerlijkst' in te haalen.
De Deugdt is met geen goudt, hoe waardig, te betaalen.

Tweede Vertooning.

De Drost staat op de Wy-steen. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Eendrachtigheidt omheinen hem, Muid, Naarde en Weezop, elk met haar gooden, godinnen en Burgermeesters bestuwt, genaaken het outaar van de Trouw. de Dorpen staan in 't verschiet. Terwijl de Drost de voorwaarden bezweert, ziet men drie gevleugelde kinderen booven de hoofden der Steeden zweeven, die hem te gemoet vliegen: d'een offert hem het zwaardt; d'ander de roede van 't Gerecht, het derde het kussen van de Graafelijkheidt. De zeven Neederlanden, de Vreede en Vryheidt., die aan de Vaader verplicht zijn, laaten haar op het huldigen van de Zoon vinden. Geweldt, Bedrogh, Twist en Eigenbaat neemen al sidderende de vlucht. rondtom d'Eedtverwanten grimmelt het van mensen.

De fiere Drossaart staat in 't midden van de Steeden.
Men zweert, in d'open lucht, op d'oever van de Vecht,
En bindt zich aan elkaâr met keetenen van eeden.
Men offert hem het Zwaart; de roede van 't Gerecht,
En 't Graaflijk kussen, om de vierschaar op te spannen.
De Rechters zijn tot schrik van schelmen en tyrannen.

Derde Vertooning.

De Drost, die van Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Eendrachtigheidt verzelt is, wordt van Muide, Naarde en Weezop naar 't Slot geleidt. Apollo, Pallas , Merkuur en de neege Muzen, die hier haar Parnas en Helikon hebben, begroeten hem met maatgezangen. De watergoden en godinnen koomen uit haar zandige killen en puimsteene kolken, vol vreugden, opborlen. Pan hippelt met de Satyrs langs d'oever van de Vechtstroom. Bacchus laat zich, al zwelgende, op zijn wijnvat, van Menaden voorttrekken. Ceres staat in 't midden; maar in

zulk een gestalte als op de bruiloft van Thetis. Diana schijnt vol weelde. de Dorpen juichen.

Het Weesperkarspel juigt; het Gooy is uitgelaaten,
En Muide gaat ter feest; het schrander Helikon,
De landt en waxergoôn, met hun kristalle vaten,
Zijn vol van waare weeld; nu Bikker, Ja die Zon
Die dit gewest bestraalt, naa 't hooge Slot komt rijden;
Of is 't Augustus? neen: hy brengt Augustus tijden.

Beschryvingen der Vertooningen, Die, door last der Wel-Eed. Eed. Heeren Burgermeesteren, op de Vreede tusschen Engelandt en Neederlandt, in 't jaar 1654, t'Amsterdam op de Markt vertoont zijn.

Vaarzen voor 't middelste Schoutoneel.

Nu zwijgt de krijgstrompet van Brit en Batavier.
De vredepalm verwint de bloedige laurier.
Noch waakt de dappre Leeuw tot heil der vrye baaren.
Wie iet door 't zwaart verkrijgt, moet zulks door 't zwaart bewaaren.

De Wel-Ed. Ed. Grootachtbare Heeren, Myn Heeren Dr. Frans Banning Kok, Ridder der ordre van S. Michiel, Heer van Purmerlandt, Ilpendam, &c. Kornelis Bikker, Heer van Swiete, &c. Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, &c. Dr. Nikolaas Tulp; Regeerende Burgermeesteren der Stadt Amsterdam.

Beroemde Hoofden van de Hooftmarkt aller steede'!
Ik zal niet zeggen dat gy Katoos in de vreede,
Noch Cezars in de krijgh van Neederlandt verstrekt:
De Faam, door zulk een klank, aan d'Amstel opgewekt,

Verbreit, waar datze vliegt, uw lof in alle talen.
De Wijsheidt laat zich van geen enkel landt bepaalen.
Zoo wort de kerker der vergetelheidt verplet,
En d'opgslooten Deught voor elk ten toon gezet.
De Deught ontworstelt hier 't geweldt der woeste tyen.
Vergun dat ik voor u mijn stomme schilderyen
Doe spreeken door rnijn pen, de mondt van 't groot penseel.
Op Vaaders van het Y, de Markt is mijn panneel:
Ontslaa u voor een poos van uw' bekommeringen.
De vlooten zullen nu elkaâr niet meer bespringen.
De Tweedraght, die het Landt lest dreighd', is nu verby.
De Straf die godlijk is, verdelgt de muitery,
Tot schrik de schelnien en meineedig' onderzaaten.
Zoo wordt het Recht hehoedt tot heil der zeven Staaten.
Vernuft en Dapperheidt zijn starker dan Gewelt.
De rust, de kracht van 't Landt, is door u raadt herstelt.
Laat uw gedachten dan op mijn Parnassus stijgen.
Toen Roome, root van moort, de dolle burgerkrijgen
Ten ende hadt gebroght, ontfing 't haar Vorst August,
Die 't vuur van Staatkrakeel in bloedt en traanen blust',
In 't midden van haar Burg, en toonden hem zijn daaden.
Men wil het oor en oogh, bywyl, door kunst verzaaden.
De zorgen voor 't Gemeen verpoost men door 't tooneel
Hier doet zich d'afgrondt op, om uit haar g1oênde keel
Een spook te braaken, dat de harten zal verdeelen.
De hel is bronaâr van vervloekte landtkrakeelen.
Nu gaat de V loot in zee. Neptunus zwemt in bloedt,
En dobbert in de doôn. de Rijkdom, d'Overvloedt,
En Neering zyn aan 't vliên. nu ziet men 't Landt verstarken,
Door 't goddelijk verbont van 't fiere Denemarken:
Die Leeuw, met rneer dan twee maal zeven harten, hecht
Zich aan die Leeuw, die, door zyn zevenpylen, 't Recht
Van Neederlandt beschermt. nu sneuvelen de Grooten:
Die moordtschuldt wort betaalt met woênde donderklooten,

En blixemstraalen van 't wraakgierige meetaal.
De woekerende Wraak ontziet noch vuur, noch staal.
Het langste leeven is voor 't vaderlandt te sterven,
Gy zult de Vreede, die de Steeden ziet bederven,
Haar troon zien openen, tot heil van Teems en Y.
Nu ziet men 't vrye Landt. Al wat myn schildery
In zich verburgen heeft, zal u de dichtkunst mellen.
O Vaaders, die de zeen door wijsheidt hulpt herstellen!
Bespiegel ons Parnas: haar Hooftpoëeten zyn
Om, wie op 't Kussen met drie kruisen hun fenyn
Uitspuwen, door gedicht, voor 't hollen te betoomen,
De Dichters veeders doen de lastermonden schroomen.
Zoo laat men 't quaat uit vrees daar welraân wordt veracht.
Geen scherper geeselroê dan een getergde schacht.

Uwer Wel-Ed. Ed. Groot-achtbaarheeden onderdaanighste en verplichtse dienaar

Jan Vos

D'Eerste vertooning

Is in de hel. Pluto, Kooning van d'afgrondt zit in een yzere troon; Radamant, Eakus on Minos, helsche Rechters, bekleeden bey zyn zyden: Alekto, Megera en Tisifone, drie raazeryen staan met fakkels achter de zeetel. de Tweedraght stapt, al brullende, voor uit. de Staatzucht geeft het Oorlogh haar bloetdorstige Dochter, een slagzwaart: Geweldt, Moordt, Wraak en Doodt gespen haar een harnas aan. Gierigheidt, Eigenbaat, Roovery, Dronkenschap, Meineedigheidt Bedrogh, Onkuisheidt, Bloedtschandt, Schrik en Vrees, haar lyftrouwanten volgen deze werreldtplaag. charon, veerman van de hel, maakt zyn boot gereet op hoop van bebloede zielen te laaden. In 't verschiet ziet men Sisifus de steen draagen, Ixion het rat drayen, Prometheus van de Gier pikken, en de Danaïden water in 't bodemlooze vat gieten.

Hier ziet men 't helsche ryk met haar vervloekte schaaren,
De Vorst van d'afgront stuurt zyn gruwelen naar d'aardt,
De Tweedraght stapt voor uit, om watertwist te baaren.
De Staatzucht geeft den Kryg 't blootdorstig oorloogszwaart.
Al wat de hemel haat volgt haar met snelle schreeden.
De Hel is moeder van vervloekt' afgrijslijkheeden.

In de tweede vertooning

Verschijnt het Oorlogh met haar leegerbenden. de Staatzucht staat aan haar rechte zy. Gierigheidt, Eigenbaat, Roovery, Moordt en Doodt volgen. Eerbaarheidt, Onnoozelheidt, Gerechtigheidt en Trou worden door Onkuisheidt, Bedrogh, Meineedigheidt en Geweldt verjaagt. zy geeft Schrik, Vrees, Tweedraght en Wraak last om haar zaadt in Neederlandt te zaajen: maar deeze Plaagen worden hier van Onversaagtheidt, Moedigheit, Eendracht en Vryheidt verwacht. Aan d'andere zyde neemen Blaak, Asku, Monk, Dean en Pen afscheit van

de zeeraaden; de minder waterhoofden en hopluiden wapenen zich. men prest het volk, uit kracht van een oude wet, die tot last der gemeente is, en sleept het gekluistert naar de scheepen: de vrouwen, kinderen, moeders en zusters volgen hen al weenende.

Brittanje wapent zich om Neêrlandt te bespringen.
Het bloedig' Oorelogh, het wettelooz' Geweldt,
En d'onverzaadbre Roof die hier door 't aardtryk dringen,
Verjaagen 's Hemels rey. men prest de mans op 't veldt,
En sleept hen voort naa 't strandt: de vrouwen storten traanen,
Het Oorlog heeft geen oor' voor klaagend' onderdaanen.

In de derde Vertooning

Ziet men Neering, Rykdom en Overvloedt quijnen. Neederlandt voeght zich met de zeven vrye Landen, daar zy al haar krachten van ontfangen moet, by Juno, Bacchus, Merkurius, Ceres en Pan, die by Mars en Pallas om hulp aanhouden. d'Eendraght komt met Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt en Kracht by de Steeden, om de rustelooze Tweedraght, terwyl zy beezigh is om haar tegen elkander aan te hitsen, voor eeuwigh uit te bannen.

De milde Neering schijnt, door waterroof, te sterve'.
Het Staatsche Neederlandt, vrou Juno en Merkuur
Verschynen hier om hulp. De dappere Minerve
En Mars omhelzen haar. De Tweedraght, die haar vuur
Begon te stooken, wykt d'onkundig' onderzaaten,
De stark' Eendraghtigheidt is zuil van alle Staaten.

De vierde Vertooning

Is het verbondt tusschen Deenemarken en de Staaten. de Koning die zyn Raaden, en Neederlandt dat de Staaten by zich heeft, zijn geharnast, en staan voor een brandend outer; terwyl zy elkander den eedt van getrouwigheidt doen, worden zy van de

Trouw omhelst: d'Eendracht geeft hen de zeegen. hy heeft Mars, de Belt, d'Elf, de Wezer, de Bosch- en Klipgooden aan zijn rechte handt: zy de zeeven Neederlanden, de Vryheidt, Pallas, de Ryn, de Maas, de Scheldt en 't Y. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt en Kracht , voegen zich by het goddelyk verbondt.

Hier ziet men 't zuiver vuur der heilig' Eendracht branden.
De Koning van de Belt, beroemt door raadt en moedt,
Verbint zich voor 't outaar met onze Neederlanden:
Men zweerdt elkander hulp in weeld' en tegenspoet.
Zoo kan men 't woest geweldt der vyanden verduuren.
Geen starker wapenen dan trouwe bontgebuuren.

In de vyfde vertooning

Gaan de bootsgezellen en soldaten scheep. Tromp heeft de Zeeraden by zich. Jupiter geeft hem den stok van gezagh over 't Scheepsheir; Mars zijn deegen, en Pallas haar schildt, Juno, Merkurius, Bacchus, Ceres, Pan, en de Zeevenlanden, van Eendracht en Vryheidt verzelt, geleiden het hooft der baaren naa de strant, daar hem Neptunus zyn gaffel reikt. De Tritons blazen op hun hoorens. De Rhyn, Maas, Scheldt en 't Y, wenschen den Zeeheldt d'oorlogszeege.

De vlooten gaan in zee op hoop van 's Hemels zeegen.
De strijtbre Tromp vertrekt, daar Neêrlant heil van wacht.
Jupijn geeft hem 't gezagh, de krijgsgodt Mars zyn deegen,
En Pallas wijs beleidt: hy wort van al 't geslacht
Der hemelliên omheint geleit van alle steeden.
't Rechtvaardigh oorlogh is zoo heiligh als de vreede.

In de zeste Vertooning

Verschijnt de Faam en blaast de Staatsche waterzeege. aan d'andere zyde ziet men de roubedden van Tromp en Gaalen,

daar hun waapens aan hangen. De Hopluiden van de zee, die hier by staan, zweeren op de punten van hun geweer, dat zy't sneuvelen van hun opperhoofden zullen wreeken. De Zeeraden staar versaagt. De vrye Landen zyn in 't zwart gekleedt: maar Mars en Pallas geeven haar weeder moedt, Apollo en de neege Muzen deurmengen de Zeegezangen van deeze twee Zeehelden met zuchten, weenen en droevige klachten.

De Staatsche Zeege klinkt in allerleie taalen:
Maar, och! de lauwren zyn bespat van heldenbloedt,
Hier leit de dappre Tromp, en daar de strydbre Gaalen,
De Landen staar vesaagt: maar Pallas geeft haar moedt:
Apoll de Dichtgodt, mengt zyn zeegezang met schreien.
De lauwren zietmen meelt met lykcipres doorbreien.

In de zevende Vertooning

Ziet men den Heer Van Opdam; hy heeft Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt en Kracht aan zyn zy. de Neederlanden neemen hem den eedt af van getrouwigheidt. terwyl hy zijn rechtehandt om hoog steekt om te zweeren, heeft hy in de slinke een speer met een hoedt, die hem de Vryheidt streng belast te bewaaken. De Tydt verandert de rouwvlaggen van Tromp en Gaalen weeder in roode. de Steeden wenschen het Zeehooft geluk.

Noch staat de Staatsche Staat, naa 't vallen van twee helden.
Men draagt Opdam 't gezag van t waterleger op.
Hy zweert, vol moets, te gaan in Thetis blaauwe velden.
De Tijdt verjaagt de rouw, en haalt de vlag in top.
De Steeden wenschen heil aan d'een der Wassenaaren.
Men wacht de scheepskroon op zyn hooft vol lauwerblaâren.

In de achtste Vertooning

Ziet men Neptunus en Thetis door de baaren bruizen, die door de zeekrijgh met bloedt doormengelt zijn: de wagen is van zeegooden en godinnen omringt; en wordt gevolgt van de Taag, de Loir, de Sein, de Scheldt, de Rijn, de Maas, het Y, de Teems, d'Eems de Elf, de Belt en Wezer: zy schreeuwen al t'zamen om vreede. De gezanten van bey de Landen ziet men, met olyfkranssen gehult, elkander op de strant omhelzen.

Neptunus steekt het hooft uit zijn bebloede baaren,
En schreeuwt, gelyk al d'aardt om voortgang van de vree.
De Scheepskrijg is tot schrik van landt en waterschaaren.
De hofgezanten gaan, op d'oever van de zee,
Elkander te gemoet, tot heil der Vryigheeden.
De schaduw wijkt de zon, zoo doet de Krijg de Vreede.

In de negende Vertooning

Daalt de Vreede uit de Hemel; zy heeft Neering, Rykdom en Overvloedt aan haar rechte zy, de zielen van Tromp en van Galen aan de slinke: deeze Helden worden van Mars en Pallas met scheepskroonen, die van starren blinken, gekroont. Apllo en de negen Muzen zingen en speelen haar oorlogsdaaden. de Vryheeden, elk van zijn Landtschappen omheint, bzweeren het vreedeverbont. Juno klimt op haar waagen; Bacchus op zyn wynvat; Merkurius verwisselt zyn staf voor een scheepsroer. Ceres versiert haar pruik met koorenaären; en Pan met gras.

De zeekryg wordt in zee gedompelt door de Vreede;
Zy daalde nit uit 's hemels troon met haar gevluchte rey.
De Vryheên komen hier elkander tegen treeden.
't Is veiligh op de vloet. Men wraakt het moordtgeschrey.
Wie beurz' en havens heeft laat zich van vreughde hooren.
Waar dat de Vre verschijnt wordt d'Overvloedt herbooren.

In de tiende Vertooning

Zit Neederlandt op een troon, die van ankers, kabels, zeilen, vlaggen en scheepswapens door elkander gevlochten is; Mars zet haar een helm op 't hooft daar een schip op staat: Pallas geeft haar een speer, daar de Vreede, door hulp van vloedt, twee vrucht hoorens aanstrikt: Merkurius, die de Neering by zich heeft, reikt haar zijn scheepsroer: de zeven Neederlanden, die om haar zeetel staan, worden van d'Eendracht met een rooden sluier aan elkander gehecht: de Vryheidt staat in 't midden. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt en Kracht worden van het Zevental omhelst. Juno, die de Rijkdom op haar waagen heeft en Bacchus die van Satyrs voortgetrokken wordt; koomen met Ceres en Pan den troon naaderen. Apollo en de Muzen zijn beezigh om hun verwoeste Parnas te herstellen. Neptunus, en al de Zee- en Stroomgoden en godinnen betoonen zich vol vreughde. De Landtschappen, die in het Zuiden, Noorden, Oosten en Westen door de Staatsche wapens verwonnen zijn, koomen hier wetten ontfangen.

Hier ziet men 't Vrye landt: haar Zeven oorlogsleeden
Verschijnen, yder met haar deugden, voor haar troon,
De groote Zuid' en Noord' en Oost' en Westersteeden,
Die zy door wapens dwong, ontfangen hier geboôn.
De dpeer bewijst dat zy in Vreê noch op wil passen.
De Wakkerheidt behoedt de landen voor verrassen.

Beschryving van de Vertooning op de Waterzeege in de Zondt, door den Baron van Wassenaar, L. Amiraal, &c. bevochten.

D' Amiraal Wassenaar vertoont zich op een Zeegewagen: hy heeft Herkules aan zyn slinke, en Pallas aan zyn rechte-handt De Laster en Nijdt, die, eer hy met de vloot in zee ging, niet dan vuur en vlam en gal op hem braakten, moeten hem nu tegens haar wil, in plaats van paarden, deur 't gedrang der menschen voorttrekken. Hy wordt van gevangen bootsluiden en soldaten gevolgt. Koning Frederik, die Gerechtigheidt en Voorzichtigheidt by zich heeft, komt hem met het gantsche hof verwelkoomen. De Faam vliegt vooruit, en doet de zeegooden en godinnen, zelf de veldt- en bosch- en berggooden, door haar trompet, vol vreugdt verschynen. Apollo vertoont zich by de lijken van de Wit en Floriszoon in de rouw, om hunne heldendaden door lykzangen uit te breien. Europe komt, met Overvloedt, Rykdom en Nering verzeldt, in de smitswinkel van Vulkanus, daar zy, terwyl hy met zyn naakte reuzen aan het smeeden is, om wapens komt smeeken, die zy tot heil van alle Ryken en landen, die de Vreede beminnen, belooft te gebruiken. Zweeden, Vrankryk en Engelandt vertoonen zich in 't verschiet.

Hier wordt van Wassenaar van Freedrix hof ontfangen.
Alcides heeft zyn slink', Minerf zyn rechte zy.
Op zulke zuilen staat de Staatsche heerschappy.
Apollo eert de doôn met blonde lykgezangen.
Zoo houdt de heldendeugdt, als 't lichaam valt, noch standt.
Vulkanus smeedt geweer, om Zweeden, dat te landt
En water rooft, tot heil der menschen te bespringen.
De Staatzucht is niet dan door 't wettig' zwaardt te dwingen.

Beschrijving der Vertooningen op de Staacywaagens, die voor Hare Doorluchtigheden Mevrouw de Keur-vorstin van Brandenburg, En Mevrouw haar Moeder de Princes Douariere van Oranje, met de voortreflijkste Personaadjen der Vorstelijke Huizen van Oranje, Anhalt en Nassou, &c. op de Markt vertoont zijn, en door de Stadt reeden, toen Hare Vorstelijke Doorluchtigheden het Raadthuis met haare tegenwoordigheidt vereerden.

Aan de Wel-Eed. Eed. Grootachtbare Heeren Kornelis de Graaf, Vryheer van Zuid-Polsbroek, Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, &c. Henrik Spiegel, M^{r}. Symon van Hoorn, Regeerende Burgermeesteren der Stadt Amsterdam. En d'Ed. Heeren D^{r}. Kornelis Witsen, D^{r}. Nikolaas Tulp, Oudt-Burgermeesteren en Thresaurieren der zelve Stadt; Worden de Beschrijvingen der Vertooningen op de Staatcywagens en Schouwburg toegeëigent door Harer Wel-Eed. Eed. Gr. Achtb. allerverplichtste dienaar Jan Vos.

Vertooningen op de Staatcywagens.

D'eerste waagen

Is van vrucht hoorens, daar twee leeuwen op staan, door elkander gevlochten. Achter ziet men een speer daar een hoedt op hangt; in 't midden twee vereende handen, die een bondel pijlen vatten, daar twee slangen om krullen: voor een schildt, daar een zwaardt op stukken gestooten is. Op deeze Waagen vertoont zich Eendracht, die Tweedracht en Bedrog met een keten aan elkander geslooten houdt: zy heeft Kracht en Zeege, haar Dochters, voor haar zitten.

Nassouwen komt het Y verlichten door haar straalen.
De deugdt der helden is veel starker dan de Nijdt.
Geen grooter roem dan na zijn doodt te zeegepraalen.
De laster kan men best verwinnen door de tijdt.
Door Eendracht heeft Nassouw haar oorlogsroem verkreege'.
Waar d'Eendracht zich vertoont verkrijgt men Kracht en Zeege.

De tweede waagen

Is achter met Stroomgooden versiert, die op hun potten, daar het water uit komt bruizen, met hun armen rusten, en rondtom van lis en ruiggewasch bewossen. Gelderlandt laat zich op deeze voort rijden: zy heeft Nimmegen, Arnhem, Zutphen, Diane en twee Jaghtnimfen by zich.

Hier toont zich Gelderlandt in 't midden van haar Steede'.
Haar krijgsroem is niet min dan Adeldoom vermaart.
Zy zwaaiden 't lemmet om d'olyftak van de vreede.
Wie om de vreede vecht betoont zich braaf van aart.
Zy keerden 's vyandts heir en deedt ook oorlogstochten.
De zeege wordt niet dan door dapperheidt bevochten.

De derde

Is een Hollandtsche Tuin, daar een Leeuw in staat. Achter zietmen de vier Winden daar de Werreldtkloot op rust, die met de hoedt van Merkurius bedekt is. De zijden zijn met scheepsgereetschap en koopmanschap versiert. Dit is de waagen daar Hollandt op rijdt, verzelt van Dordrecht, Alkmaar, Hoorn, Juno en Merkuur.

't Gezeegent Hollandt hoeft geen landt in roem te wijken.
Haar zeevloot wordt gezien daar 't zonlicht rijst en daalt.
Zoo maaktz' haar schatkist rijk door d'oest van andre Rijken.
De zeegen wordt door zorg en wakkerheidt gehaalt.
Zy deelt haar schatten meê, tot steun der vrye Steeden.
De Nijdigheidt is best door weldoen te vertreeden.

De vierde

Is een Zeeschelp, die achter van vier Dolfijnen, die de staarten om elkander krullen, gevat is. Op deeze verschijnt Zeelandt; zy is van Middelburg, Zierikzee, Vlissingen, Neptunus en twee Zeenimfen omheint.

Het strijdtbre Zeelandt bruist gewapent deur de vloeden.
Het brandt in 't koude nat naar 't opdoen van een vloot.
Wie dat zyn vyandt zoekt ontziet geen teegenspoeden.
Niet heerelijker dan een loffelijke doodt.
Zoo maakt het zich gevreest op vreeselijke baaren.
Wie op een scheepskroon hoopt zal geen gevaar ontvaaren.

De vyfde

Is voor van allerleye vruchten. Het achterendt vertoont den Dom, daar een Bisschopsmijter en staf by leit. Het Sticht, dat Uitrecht en Amersfoort by zich heeft, wordt, op deeze Staatcywagen, van Pomone en de Vecht omhelst.

Het overoude Sticht, versiert met heerlijkheeden,
Verwerpt de myter en Bisschoppelijke staf.
Het laat zich door geen voet van geestlijkheidt vertreeden.
Elk steunt hier op het recht dat hem de vryheidt gaf.
Zoo wijken d'oude, voor de kracht der nieuwe, wetten.
Wie op zijn voorrecht steunt laat zich niet licht verzetten.

De zeste

Is van verscheide gewassen, koppen van paarden, ossen, koeyen, schaapen, bokken, kaazen en bootervaaten deureengemengt. Op deeze ziet men Vrieslandt, Leeuwaarden, Franiker, Harlingen, Pan en twee Satyrs.

Het vette Vrieslandt mach vry brallen met haar vruchten:
Dit enkel Landtschap schaft veel vreemde Landen spijs.
Wie voor een ander zorgt hoeft voor geen roem te duchten.
Heel Vrieslandt is vol vuur, op hoop van d'oude wijs
Der vryheidt, door het zwaardt, manhaftigh te behouwen.
De vryheidt is de grondt om Staaten op te bouwen.

De zevende

Is van koorenschooven en eiketelgen door elkander geslingert. Hier op vertoont zich Over-Ysel, Deventer, Kampen, Zwol, Bacchus en twee Boschgooden.

Oudt Overyssel pronkt met eik en koorenaaren.
Wie zulk een vrucht voortbrengt bezorgt de disch en haart.
Door wakkerheidt en zweet verkrijgt men graan en blaaren.
Zy strekte Neederlandt, gewapent met het zwaardt,
Een trouwe schildtwacht, om voor onraadt op te passen.
Een wakker schildtwacht hoedt veel steeden voor verrassen.

De achtste

Is voor een paardt en 't achterendt een gevleugelde vrouw. Groeningen en Omlanden, heeft Groeningen, Dam, Ceres en Vruchtbaarheidt by zich.

Het grasrijk Groeningen bestelt het krijgsvolk paarden
En zuivel, als het heir vol moedts te veldt zal gaan.
Het voetsel dient de krijgh niet min dan bus en zwaarden.
Een heir dat toevoer derft zal door zich zelf vergaan.
Dit Landtschap zorgt en slaaft, op hoop van vruchtbaarheeden.
Wie voor zich zelver oest, dit oest voor andre steeden.

De negende

Is van vier goude arenden, die werreldtkloot, scepter en zwaardt by zich hebben, aan een gehecht. Hier ziet men Kaizer Adolf van Nassouw in 't harnas, en behangen met een goude staatcymantel: hy heeft een zwaardt in zijn rechtehandt, in de slinke een olijftak. Jupiter vertoont zich achter. Donau en Rijn, twee stroomgooden, zitten voor op, en houden een pilaar daar een goude dubblen arent op staat. De Heeraut, die zich by de Kaizer laat zien, is met een wapenrok, daar twee dubble arenden op geborduurt zijn, gekleedt, en heeft een goude staf in zijn handt. De waagen wordt van Ments, Keulen, Trier, Palts, Brandenburg en Saxen, geestelijke en werreldtlijke Keurvorsten, die te paardt rijden, omringt; deeze zijn door rijxstaf, kroon, scepter, werreltkloodt, sleutel, en zwaardt, hun eerteekens, uit elkander te kennen.

Hier ziet men Adolf, d'eer van 't overoudt Nassouwe:
Een Stamhuis daar de Faam zoo loffelijk van waagt.
Hy zocht de vreedetroon door oorlog op te bouwe'.
Men krijgt geen rust voor dat men d'yzre rusting draagt.
Hy is door dapperheidt op d'Adelaar gesteegen.
De krijgsroem is niet dan met scepters op te weegen.

De tiende

Vertoont een leeuw, die half onder een schildt leit, daar een vos op zit. Achter, in schaaduw van een Oranjeboom, staat een Vrouw, die een momaangezicht voor heeft, en de vinger op haar mondt leit. Op deeze staat Prins Willem d'Eerste; hy is onder zijn tabbert geharnast. Dwingelandy en Moordt worden door de Prins, die Pallas en Vryheidt by zich heeft, gebonden.

Hier ziet men Willem, vol van Staat- en oorlogsstreeken.
Zijn hart verbergt een Leeuw, en 't hooft een schrandre Vos.
Hy heeft de keeten van 't Geweldt, door list, doen breeken.
Zoo raakt de Vryheidt, die gekluistert was, weêr los.
De weêrwraak van Filips deedt hem door 't moordtschut sneeven.
Wie voor de Vryheidt sterft zal door zijn doodt herleeven.

De elfde

Is in 't midden een starke vesting; achter een gevleugeldt boovenlijf; voor een Faam, daar een haan by staat; in 't midden komt een yzere arm, die een zwaardt in de vuist heeft, uit een wolk, om de verwerde knoop, die hier op een outaar leit, te doorklooven. Dit is de waagen daar Prins Maurits op zit; hy heeft Wijsheidt, Voorzichtigheidt, Mars en Krijgs-bouwkunst tot Raadtsheeren.

Hier komt Prins Maurits, die Leycesters booze daaden
Zoo loflijk heeft verdelgt, door hulp van Barneveldt.
Wie Kracht en List verwint past dubble lauwerblaaden.
Hy deedt met kleene macht een overgroot geweldt.
Zijn krijgsroem was tot heil van 't Landt en d'onderzaaten.
Een moedigh krijgsheldt vecht niet min dan zijn soldaaten.

De twaalfde

Is het onderste deel van allerleie wapentuig; achter vertoont zich Herkules knots, daar een hoedt op hangt; voor een fenix die op zijn nest verbrandt: in 't midden ziet men de werreldtkloot, daar een oranjetelg om heen geslingert is. Op deeze verschijnt Prins Freederik; hy heeft Rijkdom aan zijn rechte, en Herkules aan zijn slinke zy. Maatigheidt staat voor. De Faam blaast op haar trompet, daar de wapens van de verwonnen steeden en schansen aanhangen, om Freederix krijgsbedrijven te verbreien.

De groote Freedrik wijkt geen Mars in oorlogsdaaden.
De Faam verbreit zijn lof van hier aan d'Oosterstrandt.
Hy durfd', op hoop van roem, door 's vyandts stroomen waaden.
Waar 't Krijgshooft voor durft gaan behoudt het krijgsvolk standt.
Zoo wierdt de rijke vreê door Freederik bevochten.
De lauwren passen best met vett' olijf deurvlochten.

De dertiende

Is het achter-endt een vliegendt paardt; in 't midden ziet men boeken, werreldtkloot en zwaardt, dat met een olijftak versiert is. Op 't voorste deel staat een burg, daar vreedepalmen uit spruiten; die van twee armen omhelst wordt. Op deeze verschijnt Prins Willem de Tweede: hy heeft de Krijg onder zijn voet. Vreede zit achter, Neering, Rijkdom en Diana zietmen op de voorste bank verschijnen.

In Willems oogen ziet men 't vuur van Freedrik blaaken.
Zijn dapperheidt wierdt van geen enkle borst omvat.
Een leeuw brengt leeuwen voort, om zich beroemt te maaken.
Hy heeft de dolle Krijg, van menschenbloedt bespat,
In Neederlandt geboeit, tot heil van Landt en steede',
De Landen bloeien best in schaaduw van de vreede.

De viertiende

Is de boodem van kunstgereedtschappen en boeken deur een gevlecht; voor staat de Hoop; het achterste deel is een springendt hart, dat van een hondt vervolgt en van jaagtuig omheint is. Dit is de waagen daar Prins Willem de Derde op verschijnt. Hy zit op de Schoot van de Godtsdienst, die in 't wit gekleedt is; zy heeft twee vleugels aan haar rug, en een zon op haar voorhooft. De zeeven vrye kunsten, die hier door gevleugelde kinderen uitgebeeldt zijn, poogen de Prins haar Staatnutte lessen in te Scherpen. Voor op de waagen staat een brandendt outaar, dat met lauwerieren, oranje-appelen, en 't anker van de Hoop versiert is; uit d'asch, die op 't outaar leit, verrijst, in schaaduw van een boom, daar een enkle oranje-appel aan hangt, een jonge Fenix.

D'Oranje hofzon rijst, om Neêrlandt te bestraalen:
Hy wordt deurzult in 't merg van kunst en dapperheên.
Waar wijze Vorsten zijn verbreit de Staat haar paalen.
Zoo kan men 't groot geweldt der vyanden vertreên.
De Godsdienst stort zijn hart, deur 't oor, vol heilzaamheeden.
Door Godtsdienst, Kunst en Kracht, bekoort men Landt en steeden.

De vyftiende

Is het voorste deel een Faam; het achter-endt een Vrouw die een star op haar hooft heeft; zy stort uit een vat, dat zy onder haar arm heeft, allerleie rijkdommen; in 't midden ziet men niet dan wapens. Op deeze zit de Dankbaarheidt, en voert het wapen van d'Algemeene Staaten: Mildtheidt en Stilzwijgentheidt bekleeden bey haar zijden: de twee gevleugelde kinderen, die voor haar staan, ontvouwen een Oranjesluier, daar de Mildtheidt, de hooren van overvloedt, die vol schatten gepropt is, door order van Dankbaarheidt, in leedigh stort, om de Prinselijke diensten,

gelijk zy van oudts her gedaan heeft, met koninglijke giften te beschenken.

De Krijgsdeugdt hoort haar lof van braave dochters zingen:
Maar 't is te kleen een loon voor een Nassouwsche moedt.
Wie groote luister heeft vereist de grootste dingen.
De Dankbaarheidt, het grootst', verschijnt hier met haar stoet,
En naadert met haar schat d'Oranje wapendaaden.
De Krijgsdeugdt past een krans van goude lauwerblaaden.

De zestiende Staatcywagen

Is de Koch, het welk een schip zonder roer is, daar 't oude wapen van Amsterdam door uitgebeeldt wordt. Amsterdam vertoont zich by de mast; haar hooft is met een scheepskroon versiert: zy heeft de stroomgooden van d'Amstel en 't Y, die 't nieuwe wapen vast houden, voor haar zitten. Het achterste deel wordt door Apollo en Merkuur bewaart. Azia, Euroope, Afrika en Amerika, elk met haar vruchten gelaaden, rijden op paarden om de Koch.

't Benijde Amsterdam kan weeder aassem haalen,
Nu dat d'Oranje telg haar door zijn komst vereert.
Zoo kan men 't woeste graauw in 't lasteren bepaalen.
Wie Nijdt door Deugdt verwint, is loflijk uitgeleert.
Het Raadthuis beurt haar kruin op d'aankomst van Nassouwe.
Wie dappre helden eert kan Staat en Steeden bouwe'.

Beschrijving der Vertooningen, die in de Schouwburg voor de gemelde Doorluchtighste Hoogheeden vertoont zijn.

In d'eerste Vertooning

Verschijnt Graaf Adolf van Nassouw op een verheeven Troon, daar twee gevleugelde kinderen voor staan, om zijn wapen te houden. Hy is, tot teeken van zijn heldendaaden, geharrenast, en met een goude staatcymantel versiert. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Starkheidt, bekleeden zijn recht- en slinke-zijde: de Bisschoppen van Ments, Keulen en Trier, geestelijke Keurvorsten, verschijnen hier met hun Keurbrieven. de Paltsgraaf, Brandenburg en Saxen, werreldtlijke Keurvorsten, brengen hem Rijxappel, Zwaardt, Scepter en Kroon. Duitslandt, dat de Vreede en Vryheidt by zich heeft, komt hem met de Henzesteeden geluk wenschen. Boven zijn hooft komt een Arent uit de wolken vliegen, om de Kaizer de Kroon, die hy in zijn bek heeft, op het hooft te zetten. Bacchus, Ceres en Pan, vertoonen zich aan de rechte zy, verzelt van Bosch- Bergh- en Veldt-gooden en Godinnen. Aan de slinkehant ziet men Donau, Rijn, Wezer, Elb, Nekker, Oder en d'andere Watergooden. In 't kroonen ontsluit zich de hemel: Jupiter, omheint van alle Gooden en Godinnen, doet Pallas, Merkuur en Herkules, in een wolk op d'aarde daalen, om de Kaizer, door wijsheidt, wakkerheidt en starkheidt, voor allerley gevaar, te behoeden. De Faam maakt de krooning aan de werreldt bekent. het volk juicht.

> Hier wordt Nassouw gekroont tot Hooft der Duitsche Staaten.
> De hemel biedt hem hulp voor 't woeden van 't Geweldt.
> Wie zulk een wapen heeft beschermt zijn onderzaaten.
> Zoo wordt het Stamhuis van Nassouwe vast gestelt,
> En schittert als de zon in d'oogen van Euroope.
> De kroon en rijxstaf zijn voor heldendeugt te koope'.

In de tweede Vertooning

Ziet men de zeven Neederlanden, die, door Geweldt en Moordt, met een keeten aan elkander geslooten zijn, erbarmlijk voor de Hemel knielen. Tweedracht verschijnt op haar waagen; zy wordt door Bedrog en Staatzucht, die d'Onnoozelheidt en Eendracht vertreeden, voortgetrokken. Neering, Rijkdom en Overvloedt vluchten. De zeven vrye Kunsten staan verbaast. Apollo en de neegen Muzen treuren. Ceres, Bacchus en Pan verlaaten hun gehuchten. Rijn, Maas, Scheldt, Amstel, Ysel, Spaar, en andere Watergooden en godinnen, roepen om hulp. De hemel wordt geoopent; hier ziet men Kaizer Adolf, omheint van Nassouwsche Helden. Vryheidt, die Neederlandt verlaaten hadt, en by Jupiter om hulp gekoomen was, daalt op zijn beveelen, met Pallas en Mars op 't aardtrijk, om Prins Willem, harrenas, helm en zwaardt, tot ontset der Steeden, te brengen. Hy is van Duitsche Vorsten omringt. Dankbaarheidt, die Mildheidt en Stilzwijgentheidt by zich heeft, vertoont zich in 't verschiet, met haar hooren van overvloedt, om Prins Willems zorgen en gevaarelijke diensten, op 't rijkelijkste te beloonen. Duitslandt, Vrankrijk, en Engelandt, ziet men van veer, en zijn bezigh met soldaaten en bootsgezellen voor Neederlandt te werven.

Hier ziet men Neederlandt in klem van yzre banden.
De Kunst en Neering vliên door 't nypen van de noodt.
Prins Willem wapent zich tot heil der zeve Landen.
Wie voor de Vryheidt vecht, ontziet noch staal, noch loodt.
De Dankbaarheidt verschijnt, om d'oorlogsmoedt te loonen.
Wie dapperheidt erkent heeft deel aan lauwerkroonen.

In de derde Vertooning

Is 't Huwlijk van Joan Georg, Prins van Anhalt, met Henriette Katarina, Princes van Oranje. De Liefde, die voor het outaar van de Trouw staat, bindt deez' voortreffelijkste Huizen in dit doorluchtigh Paar met een Oranjesluier aan elkander. Hy heeft Wakkerheidt, en Dapperheidt; zy Aanminnigheidt en Edelmoedigheidt tot speelgenoots. Hymen, bruiloftgodt, komt uit de wolken vliegen, om de zaal, door 't blaaken van zijn toorts, te verlichten. Venus verschijnt op haar waagen; Kupido zit voorop en ment de zwaanen. Vulkaan, Steropes, Brontes en Pyrakmon, genaaken de Bruidegom met harnas, helm en zwaardt: maar de Wapensmit, met zijn naakte reuzen, wordt dooor vier Minnegoodjes te rug gedreeven. D'oude Vorst van Anhalt, vaader van de Bruidegom, heeft Jupiter en Gerechtigheidt by zich; Amelia, moeder van de Bruidt, Juno; de Keurvorst, Herkules; de jonge Prins, de zeven vrye Kunsten; Prins Willem, Stadthouder van Vrieslandt, Mars. Aan d'ander zy staat Prins Maurits, Stadthouder van 't landt te Kleef; deez' heeft Brazil, Guinee en Angole by zich staan. de negen Muzen vereeren de Bruiloft met zang en spel. De drie Bevalligheeden bestrooien de vloer met palm en mirtheblaaden, die met wijnrancken en oranje-appelen deurmengt zijn. Het gewelfsel krielt van Minnegoodjes. Rijn, Maas, Eems en Lauwers, elk van zijn Waternimfen omheint, betoonen zich vol vreught.

Hier ziet men 't Huwelijk van Anhalt en Nassouwen.
De Goden zijn vol vreugdt, en zweeven om 't outaar.
Zoo zag men Peleus met de schoone Thetis trouwen.
Vulkanus brengt geweer: maar Venus schutterschaar,
Gedoogt noch harrenas, slagzwaarden, noch helmetten.
De wapens passen best op Mavors moordtbanketten.

Beschryving van de Vertooning, die ik, op het aanmaanen van J. v. Vondel, in zijn spel van Jeptha toestelde, &c.

In 't midden van de zaal, maar een weinig in 't verschiet, vertoont zich een verheeve plaats, die met zwart bekleedt en met palmbanden behangen is: de rechte en slinke zy worden door twee goude fakkelstanders verlicht. voor dit treurtooneel staat een brandendt outer. Jefis, die de vrindtschap in haar oogen, en schaamt op haar kaaken heeft, ziet men op dit moordtschavot eerbiedelijk knielen. Gehoorzaamheidt, Onnoozelheidt, Kuisheidt en Liefde, die haar op d'uitvaart volgen, verschijnen hier, om dit slachtoffer te ontfangen; haar gespeelen zijn doodts in 't aangezicht: d'een slaat haar handen, van droefheidt, in 't hair: d'ander krabt van krankzinnigheidt haar wangen: zulk een klopt van derenis haar boezem: die vervult, op hoop van troost, de lucht met klachten. Jeptha heeft het slachtmes in zijn rechtehandt; met de slinke bedekt hy zijn aangezicht; daar men, zoo hy 't ondekte, schrik, vrees, deerenis, standtvastigheidt en onversaagtheidt, teegens elkander zou in zien worstelen. de Godtsdienst keert hem de rug toe, en sluit haar oogen. Natuur, die de moordtslag zoekt te beletten, wordt door blinde tempel-yver, onverzetbre hardnekkigheidt, en dolle oorlogsmoedt, drie Staatpesten, vast gehouden; de vier hooftstoffen, haar Dochters, staan verbaast: d'Aardt valt van zich zelf; het Water schreit; de Lucht begint te zuchten, en 't Vuur van gramschap te blaaken. In 't verschiet koomen Berouw, Wanhoop en Raazery, om de vaader zijn losse eedt, boosaartige standtvastigheidt, en wreede dochtermoordt, zoo gruwelijk als hyze uitvoert, te vertoonen. de Burgers koomen op 't gebaar, met fakkels en saabels gewapent, toeschieten.

> Hier ziet men Jefis bloedt door Jephtaas moordtmes leeken.
> Wie eedtbreekt waagt zijn ziel: maar wie een heilloos eedt
> Wil houden, waagt noch meer dan die hun eeden breeken.
> Godt lijdt niet dat men 't vuur met menschebloedt bekleedt.
> De moordteedt wordt volbrocht van die de moordt moest keeren.
> Wie zonder oordeel zweert is goddeloos in 't zweeren.

Beschryving der Vertooningen, Die voor, in, en na 't Spel van de Beleegering en 't Ontzet van Leiden, t'Amsterdam, in 't jaar 1660, in de Schouwburg, vertoont zijn.

Den Wel-Eedelen, groot-achtbaaren Heer, Myn Heer Andries de Graaf, Burgermeester en Zeeraadt t'Amsterdam, Oudt-Raadt ter Reekenkamer der Graaflijkheidt van Hollandt en West-Vrieslandt:

Wordt de Beschrijving der Vertooningen op 't Spel van de Belegering en 't Ontzet van Leiden, met zulk een geneegentheidt, als Uw Ed^{ts}. onvermoeide zorg het Recht en Vryheidt der Stadt Amsterdam (door hulp Uwer Ed^{ts}. doorluchtige Voorvaaderen verkreegen) helpt bewaaren, tot heil der Staat, teegens alle tweedracht der ingezeetenen, en geweldt der uitheemsche vyanden, door Uw Wel-Ed^{ts}. allerverplichtste dienaar Jan Vos.

In de Vertooning voor 't Spel

Vertoont zich de Hartogh van Alba, in 't harnas, op zijn staatcywaagen. de Krijgsfortuin staat achter op. hy wordt van Wraakgierigheidt en Bloedtdorstigheidt voortgetrokken. de Staatzucht heeft de toom om te mennen. de waagen wordt gevolgt van Dwinglandy, Roovery, Moordtdaadigheidt, Geveinstheidt, Trouweloosheidt, Stookebrandt, Bedrogh, Schrik, Vrees, en alle gruwelijkheeden. Aan de slinke zy, worden Gerechtigheidt, Maatigheidt, en Eendracht, door Geweldt, Verwoedtheidt en Tweedracht, met strop, roer en deegen gedreigt. de Neederlanden, die hy te moet komt rijden, worden, door de Stoutheidt, schoon dat zy voor hem knielen, met keetens aan elkanderen geslooten. De Rijn, de Maas, de Scheldt, d'Yssel, d'Aamstel, de Vecht, het Spaar, en andere Stroomgooden en godinnen zijn voor zijn komst verbaast. Pallas komt by de Vryheidt, die verscheide eedelen en ingezeetenen by zich heeft, en raadt haar te vluchten. de Voorzichtigheidt wijst hen de wegh.

> De woedend' Alba toont zich op zijn staatcywaagen.
> De Neederlanden zijn Godtsjammerlijk gevelt.
> Wie wreedt en machtigh is, ontziet geen volk te plaagen.
> Men vlucht, door Pallas raadt, voor 't prangen van 't Geweldt,
> Dat oog, noch ooren heeft voor traanen, noch voor smeeken.
> Getergde koningen zijn toomeloos in 't wreeken.

Achter deeze Vertooning, worden vijf verschieten geoopent:
in 't eerste van de drie grootste, dat zich aan de rechtehande laat zien, is Speldt, de Rooderoe, met zijn knevelaars, beezigh met vangen van mannen en vrouwen. In 't tweede, aan de slinkehandt , neemt de Hartogin van Parma haar afscheidt van 't Hof. In 't middelste zit de Bloedtraat aan een taafel, daar een kleene galg op staat: het kleedt, om d'aangeklaagde, buiten pijn, schrik aan te jaagen, leit vol kluisters, kettingen, geesselroeden, strop-

pen, zwaarden, nijptangen, pistoolen en allerleie pijn- en moordtuigh. In 't eerste van de twee kleene verschieten, ziet men verscheide Steeden de sleutels van haar poorten, aan de Spaansche Krijghs-hoofden, overleeveren. In het tweede worden de voorrechten, handtvesten en vryheeden, in 't byzijn van de Staaten, aan stukken gescheurt.

Hier zijn de sleutels in 't geweldt der vremdelingen.
Daar scheurt men 't Burgerrecht. gins vangt men d'onderdaan.
Wie vry wil heerschen, moet het volk hun Recht afdwingen.
De Staatvoogdin vertrekt. men zoekt het Landt vol raân,
Wurgpaalen, galgen, mik en moordtgeweer te brengen.
De zucht tot goudt ontziet geen menschebloedt te plengen.

Achter deeze Vertooningen, ziet men, naa 't oopenen van vijf nieuwe verschieten, de menschen onthoofden, hangen, wurgen, verbranden, en andere gruwelijkheeden.

Wie zagh ooit burgerbloedt zoo wreedt door 't zwaardt inzwelgen!
Men hangt, men wurgt, en brandt, door kracht van 't wreet gebodt.
Wie steên wil houden moet geen onderdaan verdelgen.
Heel Nederlandt verstrekt een gruwlijk moordtschavot.
Sonoy zal dit misdrijf verdubbelen in 't Noorden.
De weêrwraak woekert als zy macht heeft om te moorden.

In d'eerste Vertooning in 't Spel

Verschijnt de Honger, die een vleeselooze schonk in haar handen heeft, daar zy gestaadig aan knaagt. de waagen, daar zy op zit, wordt van Oorlogh en Dieretijdt voortgetrokken. Geduldigheidt heeft de toom in haar handt. Standtvastigheidt staat achter op. zy is van uitgemergelde mannen, vrouwen en kinderen omheint; die de stukken van taaje ossen- en paardehuiden, het vlees van honden, katten, ratten en ander stinkendt ongediert, elkander zoeken te ontscheuren. Aan d'andere zy vertoont zich een kar, daar de Doodt op staat; in haar rechtehandt heeft

zy een pijl, in de slinke een gebluste toorts. de Vryheidt staat achter op. zy wordt van twee zwarte raavens, die door haar schorre keelen afgrijslijk krassen, voortgetrokken. de Tijdt heeft de toom om te mennen: de grondt daar zy over rijt, leit vol lijken. Tusschen deeze twee schrikkelijkheeden, worden Bacchus en Gulzigheidt, door Maatigheidt, geteugelt. Diana geeft haar boog en pijlkooker, tot teeken dat het wildt door 't leeger verjaagt is, aan haar Jagtmaagden.

> De Honger, 't scherpste zwaardt dat Leiden komt bestrijden,
> Vertoont zich hier by 't volk erbarmelijk op straat.
> Men vecht om stinkendt aas op hoop van ruimer tijden.
> Door taay Geduldt, in noodt, bewaart men Stadt en Staat.
> De moordtpijl van de Doodt bedekt all' d'aardt met lijken.
> Wie vry wil weezen moet geen doodtsgevaar ontwijken.

Achter deeze Vertooning oopent men vijf verschieten; in 't eerste van de drie grootste, komt Leiden, van de Rijn en Hoop verzelt, voor Ceres, Pan en Pomona, knielen, om broodt, vlees en vruchten voor de burgery te verzoeken: maar deeze Godtheeden zijn de handen door 't Geweldt gebonden. In het tweede verwont men het lijkbedt van Allardszoon, oudt Stadtvoogt: de rouwkamer is met zijn wapens en fakkels versiert. Hier ziet men de Leidtsche Maagden, die by 't lijk zitten, de handen, al schreyende, in 't hair en voor de borst slaan. In 't middelste, is de smitswinkel van Vulkaan, daar hy, met zij naakte reuzen, op 't verzoek van den Heer van Noordtwijk, nieuw Stadtvoogt, waapens smeedt, om de Stadt voor het woeden van 't Spaansche geweer te beschermen. In 't eerste van de twee kleene verschieten, is d'Armoedt bezigh met papier, in plaats van zilver, tot geldt te munten: 't welk hier, door Merkuur, aan Neering uitgereikt wordt. In het tweede, zijn de Burgermeesters by Pallas en Mars, om raadt tot Stadt- en krijgsbestiering.

Hier ziet men 't heldenlijk van Allardszoon vertoogen.
Daar geeft Minerve raadt. gins wordt papier gemunt.
De Noodt, die wetten schrijft, is machtigh van vermoogen.
Hier smeekt de Stadt om broodt. daar slijpt Vulkaan 't de punt
Van 't harde staal, en laat zijn reuzen wapens smeeden.
De wakkre voorzorg is de tweede wal der steeden.

In de tweede Vertooning in 't Spel

Vertoont zich de Pest op een waagen, die van een doodtkist gemaakt is. haar kleedt, vol roode en blaauwe vlakken, schijnt niet dan enkel vuur te zijn. uit haar pruik komt een flikkerende vlam. haar rechtehandt is met een schitterende blixem, de slinke met een zeissen gewapent. zy wordt van twee toomelooze en gloeiende draaken, die vonken spuwen, voortgetrokken. de Moordt staat achter op. de Tijdt, die zy verby rendt, ziet haar achter na. d'Armoedt en Rijkdoom, worden hier (want de Pest verschoont niemandt) overreeden. Esculapius, Hippokrates en Galenus, gaan naast de waagen; maar geblinddoekt en de handen met keetens aan de raaden gebonden. Hier ziet men de lijkdraagers, door honger en ziekte krachteloos, met de lijken ter aarde storten. Aan d'andere zy verschijnt de Tweedracht; zy heeft een hooren in haar rechte en een fakkel in haar slinkehand. haar waagen wordt door Honger en Ongeduldt voortgetrokken. Stoutheidt heeft de toomen. Ongerustheidt staat achter op: zy is van verscheide hoopelooze burgers omringt. Leiden, die van Standtvastigheidt en Neering verzelt is, roept de Hemel tot hulp: Jupiter, omheint van Gooden en Godinnen, belast Herkules en d'Overvloedt, dat zy haar bystandt zullen doen.

De Tweedracht komt het volk, om haar broodt, op 't Raadthuis schenden,
Een holle buik is stout en gruwlijk in 't bestaan.
De Burgervaader weet dit onheil af te wenden.
De heet' en veege Pest komt Arm en Rijk verslaan.

De Hemel opent zich en schijnt tot hulp geneegen.
Wie traanen met gebeên deurmengelt, hoopt op zeegen.

Achter deeze Vertooning, verschijnen vijf verschieten; in 't geen zich aan de rechte zy vertoont, staat de Tempel van d'Eendracht: hier offeren de Burgermeesteren op 't outaar, daar 't pronkbeeldt op staat, een bondel pijlen. Het geen zich aan de slinke zy laat zien, is een oopen lucht; hier staat het outaar en beeldt van de Vryheidt: den Heer van Noordtwijk en d'andere krijgshoofden, zweeren de Vryheidt te verdeedigen, of het leeven te verliezen. In 't middelste, verschijnen Herkules en Overvloedt in een daalende wolk, om Leiden t'omhelzen. In 't eerste van de twee kleene verschieten, is vander Werf, die Mars en Merkuur by zich heeft, en biedt het volk, dat van honger raast, zijn eigen vlees om hun honger te verzaaden, als hy de Stadt hier door voor de Staat weet te behouden. In het tweede koomen de Rijn, Pomona, en Pan by Apollo, om bystandt teegens het woeden van de Pest.

Hier komt men d'Eendracht haar behoorlijk offer brengen.
D'eendrachtigheidt der Steên verduurt het oorlogsveldt.
De Krijgsraadt zweert, om vry te zijn, haar bloedt te plengen.
Een ingebooren volk gedoogt geen vreemt geweldt.
Alcid' en d'Overvloedt zijn hier om heil te baaren,
De Steeden zijn door kracht en voedtsel te bewaaren.

In de derde Vertooning in 't Spel

Verdagvaarden de Tritons, door het geluit van hun kinkhoorens, de zoete en zoute baaren. De Noordtwestewindt vliegt tusschen hemel en aardt, en helpt het water, door gestaadigh blaazen, aan 't zwellen: de Zuidtweste jaagt, terwijl zy over d'akkers en velden zweeft, de vloeden deur de deurgesteeken dijken en kaaden, en doetze langs het landt naar de Stadt toe bruischen. De Stroomgooden en Godinnen, die dus lang, voor 't woeden van 't Spaansche leeger, in hun bemoste killen verschoolen, ziet men

nu van de grondt opschieten en op de baaren dobberen. Hier steekt de vyandt verscheide leegerplaatsen, door 't naaderen van de vloot, aan brandt. Daar klampen de Staatsche en Spaansche elkander aan boordt. Gins gaat men elkander, in 't water, met roer, spies en deegen te keer. Overal dryven verdronken krijgsluiden.

Hier komt de laage zee het hooge landt bespringen.
Het water vloeit, door hulp der winden, naar de Stadt.
De golven wyken nooit voor koegelen, noch klingen.
Waar 't water d'oest bederft, hier oest men vrucht door 't nat.
Nu spoelt het bloedt van 't landt, en blust de Spaansche hetten.
Geen starker arm dan Godt om steên vol volk t'ontzetten.

Achter deeze Vertooning worden alle verschieten geoopent; hier ziet men Boisot en d'andere krijgshoofden van de Stadtvoogt en Burgermeesteren omhelzen. De schuiten vaaren in de Stadt; het grimmelt van mannen, vrouwen en kinderen, die het broodt, dat hun door de bootsluiden uit de schuiten toegeworpen wordt, poogen te vangen; men ziet'er die, met de spijs in de mondt, door de gulzigheidt in 't zwelgen, verstikken. Veel menschen, door honger voortgedreeven, springen in de watergrachten, om broodt, kaas, haring, of andere eetwaaren te krijgen. Leiden vertoont zich met Stantvastigheidt, die haar neevens Herkules verzelt, op de trans van de burg, om de vyandt te zien vluchten.

De Honger heeft haar zwaardt weêr in de scheê gesteeken.
De Stadt is vol van vreugt door 't oopnen van de Vloot.
Een uitgemergelt volk laat zich door voedtsel queeken.
De spijs, die 't leeven stut, verhaast hier tot de doodt:
Zoo gulzigh zwelgt de keel, om alles in te haalen.
Een hongerige buik is quaalijk te bepaalen.

In de Vertooning na 't Spel

Staat een brandendt outaar, aan de slinke zy vertoont zich Leiden, Mars, Stadtvoogt en Burgermeesteren: aan de rechte komt Prins Willem, die de Vryheidt, Hollandt en eenige Staaten by zich heeft. Hier wordt Leiden, voor haar geleede ellenden, het recht van de Hoogeschool opgedraagen. achter de Prins, ziet men de Rijn, Neering en Rijkdoom: noch verder worden Oorlog, Honger, Tweedracht, Doodt en Pest, door Herkules en Stantvastigheidt geboeit en verjaagt. Achter Leiden staat de Wakkerheidt, die drie kinderen met boeken gelaaden, by zich heeft: hier by vertoont zich de Hoogeschool, zy zit in een zeskante tempel; haar hooft is met een kroon van flikkerende starren versiert: tot bewijs dat ons de gaaven van 't verstandt, niet door kunst; maar van den Hemel worden ingestort. Zy heeft in haar rechtehandt, die op een boek steunt, een scepter daar een zon op staat; om te betoonen dat het vernuft, het welk een zon is die de werreldt verlicht, heerschappy over de gemoederen der menschen heeft. in de slinke zwaait zy een fakkel: want de geleerdheidt heeft de nacht niet min dan den dagh tot haar gebruik. de Bottigheidt leidt onder haar voeten. op de trappen van de tempel zitten Homerus, Plato, Hippokrates, Demosthenes, Archimedes, Ovidius, Cicero, Plutarchus, Bartholus, en andere doorluchtige geesten. Merkuur daalt van de hemel, en belooft Leiden dat hy haar door koopmanschap zal doen groeien. De Faam vliegt langs de wolken, en maakt het oprechten van 't allerdoorluchtigste School aan de werreldt bekent.

't Stantvastigh Leiden raakt, na groot' ellend', aan 't stygen.
De Plaagen zijn geboeit. De Rijn bevindt zich vry.
Door wakkerheidt en moedt is alles te verkrygen.
Men draagt haar 't Schoolrecht op, tot heil der burgery,
Voor waaken, hongren, bloedt, deurmengt met zweet en traanen.
Waar dat Geleertheidt is zijn bloeiend' onderdaanen.

Achter deeze Vertooning, ziet men, na 't opschuiven der gordynen, vijf verschieten; in 't geen zich aan de rechte zy vertoont is Apollo met de neegen Muzen beezig, om Parnas op te rechten. In 't geen zich aan de slinke laat zien, staat een tempel, daar Pallas, omheint van de zeven Vryekunsten, haar lessen in beschrijft. In 't middelste, verschijnen, in een daalende wolk, de Wijsheidt, Gerechtigheidt en Maatigheidt. In 't eerste van de twee kleene verschieten, koomen Venus, Kupido, Bacchus en Gulzigheidt, die zich veeltijdts by de Hoogeschoolen vervoegen, om toegang by de leerlingen te krijgen: maar zy worden door Voorzichtigheidt te rug gehouden. In het tweede, komt Diana, verzelt van Stalmeester, Schermmeester, Dansmeester, Kaatsmeester en Bolbaanmeester, om het gestaadigh blokken, dat de vernuften stomp, en de leeden stram maakt, door geoorlofde oefeningen te verpoozen.

Apollo bouwt Parnas, op hoop van nieuwe gunsten.
De Dichtkunst lokt het oor van 't eedelste verstandt.
Minerve sticht haar kerk, door zeven Vryekunsten.
De weetenschappen zijn tot steunsel van het Landt.
De Wijsheidt daalt om hooft van 't Raadthuis te verstrekken.
Waar rechte Wijsheidt komt moet zieledwang vertrekken.

Beschrijving der Vertooningen op de Staatcywagens, die voor Mevrouw Hare Koninglyke Hoogheit de Princes van Oranje, &c. en Haar Zoon Zyn Hoogheit de Prins van Oranje en Nassou, &c. door order van de Wel-Eed. Eed. Grootachtbare Heeren Burgermeesteren der Stadt Amsterdam, in 't jaar 1660, op de Markt vertoont zijn, en door de Stadt reden, toen Hare Doorluchtigste Hoogheden het Raadthuis met Hare tegenwoordigheidt vereerden.

Aan de Wel-Eed. Eed. Groot-achtbare Heeren Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, &c. Kornelis van Vlooswyk, Heer van Vlooswijk, Diemerbroek en Papenkoop, &c. Kornelis de Vlaming van Outshoorn, Ridder, Heer van Outshoorn en Gnephoek, &c. M^r^. Andries de Graaf; Regeerende Burgermeesteren der Stadt Amsterdam: En d'Ed. d'Eed. Heeren D^r^. Geeraard Schaap, Heer van Kortehoef, &c. D^r^. Kornelis Witsen, Oudt-Burgermeesteren en Thresaurieren der zelve Stadt; Worden de Beschrijvingen der Vertooningen op de Staatcywagens toegeëigent door Harer Wel-Eed. Eed. Gr. Achtb. allerverplichtste dienaar Jan Vos.

D'eerste Staatcywaagen

Is met de wapens van de zeeven oudtste steeden der vrye Neederlanden behangen. Neederlandt, dat niet van Engelandt, maar met Engelandt het geweldt der godtvergeete en meineëdige schelmen heeft moeten lyden,vertoont zich hier zelf met haar wapenstandert. De Voorzichtigheidt die zy voor haar heeft zitten, omhelst een roode pilaar, daar een goude leeuw op staat, die in zyn rechte klaauw het zwaardt van de Vryheidt, in de slinke de pylen van d'Eendracht vertoont. De Wakkerheidt, die haar hooft met een helm, daar een haan op zit, bedekt, staat achter met uitgespreide vleugels, en heeft een brandende fakkel in haar handt. Op de voorste bank ziet men de Dapperheidt; haar helm is met een lauwerkrrans versiert: de Moedeloosheidt leit onder haar voeten.

Het Huis van Stuart komt zich aan het Y vertoogen.
Zoo raakt men, door zyn deugdt, naa 't sterven uit zyn graf.
De Doodt heeft op de faam der Vorsten geen vermoogen.
Elk draagt haar 't erfrecht op van kroon en goude staf.
Het vrye Neêrlandt juicht nu 't Karel in mach haalen.
Een uitgelaate vreugdt is quaalyk te bepaalen.

De tweede Waagen

Is 't achter-endt van beroeste harnassen, gebrooke sabels, gescheurde vaandels en geborste trommels gemaakt; het voorste van boeken, hemelklooten, kunst-gereedtschappen en jaagtuig door een gevlochten: in 't midden staat het outaar van d'Eendracht. op deeze vertoont zich koning Jakobus; zyn hoedt is met een olyfkrans omringt. Geleerdtheidt, die haar hooft met starren kroont, zit voor; zy heeft een boek van goudt in haar rechtehandt, in de slinke een scepter daar een zon op staat:

d'Eendracht, die Engelandt en Neederlandt voor zich heeft zitten, staat achter, en biedt haar een speer dat de hoedt van Mer-

kuur op hangt: op 't midden ziet men twee ankers die met een slang kruislings over de speer, daar een bondel pylen dwars over heen komt, aan elkander gebonden zyn: aan d'einden van d'ankerstokken hangen de wapens van Engelandt en Neederlandt.

Niet loffelyker dan vereende nagebuuren.
Iakobus bindt zich aan 't vereende Neederlandt.
Door Eendracht kan men 't woên der vyanden verduuren.
De hemel gun ons weêr zoo goddelijk een bandt:
Zoo veiligt men de zeen, zoo bloeien alle steeden.
Al wat door Krijgh verwoest herstelt zich door de Vreede.

De derde

Vertoont zich achter als een Cerbrus en voor als een Hydra; het midden is van distelen en doornen gemaakt, daar men allerleie slangen en ander ongediert deur elkander in ziet krielen. Karel Stuart, d'allergodtvruchtighste en rechtvaardigste Koning, verschijnt op dit moordtschavot. de Staatzucht ontrukt hem de scepter. hy heeft de Moordt, gewapent met een bijl, noch roodt van 't bloedt der onnoozelen, achter zich staan. Geweldt, Meineedigheidt en Bedrogh, zijn beezigh, om de goude Ryxpilaar, die voor de Koning staat, versiert met de kroonen en scepters van Engelandt, Schotlandt en Ierlandt, te verpletten.

Hier ziet men Karels hooft berooft van goude banden:
Noch blinkt hy, door zijn deugt, veel heller dan het goudt.
Hy vindt zich in 't geweldt der woede dwingelanden.
De goedtheidt van een Vorst rnaakt bloode schelmen stout.
De Staatzucht dreigt hem, om zijn zeetel, te verdelgen.
De scepterzucht ontziet geen Koningsbloedt te zwelgen.

De vierde

Is achter met een Sfinx en voort overal met wapentuig beschildert; dat met kroonen, scepters, myters, staaven, wetboeken,

zeegels, en andere waardigheeden deurmengt is; maar gebrooken, geschonnen, geplettert, gescheurt en vertreeden. De schaal van Gerechtigheidt is met bloedt gevuldt, het zwaardt vol schaarden, en de roede aan splinters. Op deeze vertoont zich Kromwel; hy is met het harnas van 't Geweldt gewapent. in zijn rechtehandt heeft hy een bebloede enterbijl; in de slinke een werreldtkloot. Staatzucht, zijn naaste Raadt, zit op d'achterste bank; haar kleedt is met goudt geborduurt; maar behangen met een mantel die zy de Godtsdienst ontweldigt heeft: in haar rechte handt heeft zy een standert, daar een Bybel in geschildert is: in de slinke kroonen en scepters; die, door 't opweien van de mantel, ontdekt worden. Godsdienst, Gerechtigheidt, en Neering, zijn de halzen, voor op de wagen, met een keeten aan elkander geslooten.

Britanje wordt verwoest door schelmen en tyrannen.
Het kroonrecht is gescheurt. de Twist is op de been.
Waar dat Geweldt verschijnt wordt alle heil verbannen.
De wreede Roovery bespringt de vrye zeen.
De Godtsdienst wordt de keel, door Staatzucht, toegetreeden.
Wie koningen vermoordt ontziet geen gruwlijkheeden.

De vyfde

Is met gescheurde bergen, die vuur en vlam braaken, beschildert; daar men de verplette hoofden, gebrooken armen en vermorselde beenen der reuzen, die door de blixem verbrandt zijn, overal uit ziet steeken. De trouwe en dappere krijgsheldt Monk wordt op deeze voortgetrokken: hy heeft de knots van Herkules op zijn schouder, en 't schildt van Pallas aan zijn arm. Verradery en Rovery, die hy voor zich heeft zitten, zijn door zijn loffelijke onversaagtheidt geboeit. hy heeft de landtbederfelijke Hydra, die hondert hoofden heeft, aan een yzere keeten geslooten: in de bakkesen van dit ongediert ziet men de afbeel-

dingen van meester Pijm, Ireton, Fleedwood, &c. en andere Rijxplaagen.

Hier komt de wakkre Monk, de roem der trouwste mannen,
Die Herkles en Minerf in hart en hooft verbergt.
Wie wijs en dapper is gedoogt geen Rijxtyrannen.
Het honderthoofdigh dier, dat heel Europe tergt,
Heeft hy door raadt en moedt geveldt, eer 't alles velden.
Geen starker zuilen voor een troon dan schrandre helden.

De zeste

Is achter hoog opgeboeit en met gevleugdele kinderen versiert, die met kluisters, zwaarden, stroppen en allerleye strafgereetschappen gelaaden zijn: in 't midden en voor isze met vuilnis, mest en andere onreinigheeden besmeert. Op 't achter-endt vertoont zich Gerechtigheidt; in haar rechtehandt heeft zy een blaauwe staf, daar een schaal een hangt; in de slinke een zwaardt. Geweldt, Staatzucht, Bedrog en andre landtpesten, die d'armen op de rug geslooten zijn, zitten voor op de waagen, in de schaaduw van een galg en rat.

't Verwoestende Geweldt, en Staatzucht heet naar kroonen,
En 't eerelooz' Bedrog, zijn weeder aan de bandt.
Gerechtigheidt, de zuil der koninglijke troonen,
Verschijnt met schaal en zwaardt, tot heil van Stadt en Landt.
Zoo valt de Boosheidt als zy 't hooft te hoog wil steeken.
De wraak, die langzaam komt, is vaardigh in het wreeken.

De zeevende

Is een groote zeeschelp, die achter van watergooden, die de staarten om elkander krullen, omhelst, en voor van zeepaarden deur de baaren getrokken wordt. Engelandt, dat zich in deeze schelp laat zien, steekt haar wapenstandert om hoog. Londen, die een goude pilaar, daar een kroon en scepter op staat, in haar arm

heeft, vertoont zich voor: Neptunus achter. Ceres en Pomona pronken met haar vruchten.

Het vruchtbaar Englandt komt haar wettigh Vorst genaaken,
Nu dat zy 't stout Geweldt in boeiens heeft gevat.
Wie brein heeft laat zich tot geen slaaf van vreemde maaken.
Zy komt hem, met Neptuin, en Londen rijk van schat,
De kroon en scepter van 't verwoeste Rijk opdraagen.
Een Oppervorst is licht door weldoen te behaagen.

D'achtste

Is achter met koolputten, voor met vischnetten, en in 't midden met bonte vellen beschildert. Hier ziet men Schotlandt met haar wapenwimpel. Edenburg heeft een goude pilaar, die met een kroon en scepter versiert is, in haar rechte arm. Thetis, gemaalin van Neptunus, voeght zich met haar gaffel, daar visschen aan hangen, op 't achter-endt. Het voorste van deeze waagen wordt van een visscher en koolgraaver bekleedt.

Oudt Schotlandt, dat zoo lang voor tieranny moest zwichten,
Door 't derven van haar Vorst, komt Karel nu te moet.
Een die zijn Vorst genaakt doet groot bewijs van plichten.
Haar handt was nooit bemorst van koning Stuarts bloedt.
Zy smeekt op hoop dat hy zich weêr ten troon zal zetten.
Wie 't Opperhooft erkent voldoet de kracht der wetten.

De negende

Is met de vier winden, schaapen, biekorven en zwermen versiert. Ierlandt komt haar Koning, op deeze waagen, met haar standert verschijnen: Dublin biedt hem, als d'andere Rijken, de goude pilaar, kroon en scepter. Achter vertoont zich een wildeman, die ruig van hair en mos begroeit is; hy heeft een groene knots op zijn schouwder. Pan, die met zijn ruispijp voor op zit, wordt van

een bie-queeker, die een honingkorf by zich heeft, op deeze plaats verzelt.

Hier komt zich Ierlandt voor haar Oppervorst vertoonen:
Zy volgt haar zusters naa, met kroon en koningsstaf.
't Geweldt heeft haar belet, om Karels hooft te kroonen.
Wie plicht, door dwang, naalaat, is vry van alle straf.
Zy heeft niet van haar Vorst, maar om haar Vorst geleeden.
Wie voor zijn Koning strijdt heeft loffelijk gestreeden

De tiende

Is een hemel van heldere wolken, vol opgaande zonnen: daar de lucht zich begint t'ontsluiten, ziet men de gevleugelde kinderen, die met kroonen en scepters gelaaden zijn, niet dan olijf- en palmtakken strooien. Op deeze vertoont zich Koning Karel de Tweede, behangen met een zilvere staatcymantel, die met houde roozen geborduurt is: Hy heeft Genade, die de Vorsten onsterfelijk maakt, aan zijn zy. Jupiter, die 't erfrecht der koningen, door zijn blixem, voor geweldt behoedt, staat achter de Koning, om hem met drie kroonen, die van een slang, die de staart in zijn bek heeft, omringt zijn, te hulden: tot teeken dat Hem deeze niet door hulp van uiheemsche moogentheeden, maar van de Hemel wordt opgedraagen. De haatelijke wetten, die door 't Geweldt met het bloedt der doorluchtigste Stamhuizen beschreeven zijn, worden van het Hooge en Laage Huis, hier uitgebeelt door twee statelijke persoonen, die voor de Koning zitten, gescheurt. De Tijdt staat voor op, en heeft de drie koppen van Cerbrus, de helhondt, die hy door zijn seisen afgesneeden heeft, in zijn slinke handt: op 't middelste staat de naam van &c. op 't geen zich aan de rechte zy vertoont, Kromwel; op het derde de naam van Bradshaw; dit zijn de drie koppen van de helhondt, die zich aan 't bloedt der drie Rijken wel dronken, maar niet zat wisten te zuipen.

De wijze Karel klimt, naa bange ballingschappen,
Nu dat men 't woest Geweldt verdelgt, op 's Vaaders troon.
't Geweldt houdt zelden standt op Koninglijke trappen.
Jupijn omringt zijn hooft met en driedubble kroon.
De Hofzon rijst; maar uit een zee van bloedt en traanen.
Een loflijk Erfvorst is de zon der onderdaanen.

D'elfde

Is achter met ankers, in 't midden en voor met brandende outaaren en wierookvaaten beschildert. Hare Hoogheit de Princes Maria, gemaalin van Prins Willem de Tweede, vertoont zich, in een wit satijne tabbert, die met zwart floers overtrokken is: zy heeft een boek in haar handt. Godtvruchtigheidt, die zy voor haar heeft zitten, leit haar rechte handt op een boek, dat door twee gevleugelde kinderen geoopent is: de slinke zwaait een wierookvat. De Hoop verschijnt op d'achterste bank, en heeft een goudt anker, daar de wapens van Engelandt, Schotlandt en Ierlandt aan vast gemaakt zijn, in haar arm: hier wordt zy van de Hertogen van Iork en Glocester verzelt.

De droevige Princes, die zich vol vreugdt komt toonen,
Wist alle traanen af, en dankt haar Opperhooft.
De dankbaarheidt verdient de heerelijkste kroonen.
De Hoop, die Englandt heil door Stuarts stam belooft,
Begint te klimmen, om haar krachten te bewijzen.
Het zonlicht daalt in zee om schooner op te rijzen.

De twaalfde

Is van vruchthoorens, daar twee leeuwen op staan, door elkander gevlochten: achter ziet men een speer met een hoedt; in 't midden twee vereende handen die een bondel pijlen, daar twee slangen om krullen, vast houden. Voor ziet men een schildt, daar een zwaardt, dat hier by leit, op stukken gestooten is. Op deeze waagen vertoont zich d'Eendracht, die Tweedracht en Bedrogh

met een keeten aan een geslooten heeft, Kracht en Zeege, die haar dochters zijn, zitten voor op.

Nassouwe komt het Y verlichten door haar straalen.
De deugdt der helden is veel starker dan de Nijdt.
Geen grooter roem dan na zijn doodt te zeegepraalen.
De laster kan men best verwinnen door de Tijdt.
Door Eendracht heeft Nassouw haar oorlogsroem verkreege'.
Waar d'Eendracht zich vertoont verkrijgt men Kracht en Zeege.

De dertiende

Is van vier goude arenden, die werreldtkloodt , scepter en zwaardt by zich hebben, aan een gehecht. Hier ziet men Kaizer Adolf van Nassouw in 't harnas, en behangen met een goude staatcymantel: hy heeft een zwaardt in zijn rechtehandt, in de slinke een olijftak. Jupiter vertoont zich achter. Donau en Rijn, twee stroomgooden, zitten voor op, en houden een pilaar daar een goude dubblen arent op staat. De Heeraut, die zich by de Kaizer laat zien, is met een wapenrok, daar twee dubble arenden opgeborduurt zijn, gekleedt, en heeft een goude staf in zijn handt. De waagen wordt van Ments, Keulen, Trier, Palts, Brandenburg en Saxen, geestelijke en werreldtlijke Keurvorsten, die te paardt rijden, omringt; deeze zijn door rijxstaf, kroon, scepter, werreldtkloodt, sleutel,en zwaardt, hun eerteekens, uit elkander te kennen.

Hier ziet men Adolf, d'eer van 't overoudt Nassouwe:
Een Stamhuis daar de Faam zoo loffelijk van waagt.
Hy zocht de vreedetroon door oorlog op te bouwe'.
Men krijgt geen rust voor dat men d'yzre rusting draagt.
Hy is door dapperheidt op d'Adelaar gesteegen
De krijgsroem is niet dan met scepters op te weegen.

De viertiende

Vertoont een leeuw die half onder een schildt leit, daar een vos op zit. Achter, in schaaduw van een Oranjeboom, staat een Vrouw, die een momaangezicht voor heeft, en de vinger op haar mondt leit. Op deeze staat Prins Willem d'Eerste; hy is onder zijn tabbert geharnast. Dwingelandy en Moordt worden door de Prins, die Pallas en Vryheidt by zich heeft, gebonden.

Hier ziet men Willem, vol van Staat- en oorlogsstreeken.
Zijn hart verbergt een Leeuw, en 't hooft een schrandre Vos.
Hy heeft de keeten van 't Geweldt door list, doen breeken.
Zoo raakt de Vryheidt, die gekluistert was, weêr los.
De weêrwraak van Filips deedt hem door 't moordtschut sneeven.
Wie voor de Vryheidt sterft zal door zijn doodt herleeven.

De vyftiende

Is in 't midden een starke vesting; achter een gevleugeldt boovenlijf; voor een Faam, daar een haan by staat; in 't midden komt een yzere arm, die een zwaardt in de vuist heeft, uit een wolk, om de verwerde knoop, die hier op een outaar leit, te door-klooven. Dit is de waagen daar Prins Maurits op zit; hy heeft Wijsheidt, Voorzichtigheidt, Mars en Krijgsbouwkunst tot Raadtsheeren.

Hier komt Prins Maurits, die Leycesters booze daaden,
Zoo loflijk heeft verdelgt, door hulp van Barneveldt.
Wie Kracht en List verwint past dubble lauwerblaaden.
Hy deedt met kleene macht een overgroot geweldt.
Zijn krijgsroem was tot heil van 't Landt en d'onderzaaten.
Een moedigh krijgsheldt vecht niet min dan zijn soldaaten.

De zestiende

Is het onderste deel van allerleie wapentuig; achter vertoont zich Herkules knots, daar een hoedt op hangt; voor een fenix, die op zijn nest verbrandt: in 't midden zietmen de werreldtkloot daar een oranjetelg om heen geslingert is. Op deeze verschijnt Prins Freederik; hy heeft Rijkdom aan zijn rechte en Herkules een zijn slinke zy. Maatigheidt staat voor. De Faam blaast op haar trompet, daar de wapens van de verwonnen steeden en schansen aanhangen, om Freederix krijgsbedrijven te verbreien.

De groote Freedrik wijkt geen Mars in oorlogsdaaden.
De Faam verbreit zijn lof van hier aan d'Oosterstrandt.
Hy durfd', op hoop van roem, door 's vyandt stroomen waaden.
Waar 't Krijgshooft voor durft gaan behoudt het krijgsvolk standt.
Zoo wierdt de rijke vreê door Freederik bevochten.
De lauwren passen best met vett' olijf doorvlochten.

De zeventiende

Is het achter-endt een vliegendt paart; in 't midden ziet men boeken, werreldtkloot en zwaardt, dat met een olijftak versiert is. Op 't voorste deel staat een burg, daar vreedepalmen uitsteeken; die van twee gewapende armen omhelst wordt. Op deeze verschijnt Prins Willem de Tweede: hy heeft de Krijg onder zijn voet. Vreede zit achter; Neering, Rijkdom en Diana zietmen op de voorste bank verschijnen.

In Willems oogen ziet men 't vuur van Freedrik blaaken.
Zijn dapperheidt wierdt van geen enkle borst omvat.
Een leeuw brengt leeuwen voort, om zich beroemt te maaken.
Hy heeft de dolle Krijg, van menschenbloedt bespat,
In Neederlandt geboeit, tot heil van Landt en steede'.
De Landen bloeien best in schaaduw van de vreede.

De achtiende

Is de boodem van de kunstgereetschappen en boeken deur een gevlecht; voor staat de Hoop; het achterste deel is een springendt hart, dat van een hondt vervlogt en van jaagtuig omheint is. Dit is de waagen daar Prins Willem de Derde op verschijnt. hy zit op de schoot van de Godtsdienst, die in 't wit gekleedt is; zy heeft twee vleugels aan haar rug, en een zon op haar voorhooft. De zeeven vrye kunsten, die hier door gevleugelde kinderen uitgebeeldt zijn, poogen de Prins haar Staatnutte lessen in te scherpen. Voor op de waagen staat een brandendt outaar, dat met lauwerieren, oranje-appelen, en 't anker van de Hoop versiert is; uit d'asch, die op 't outaar leit, verrijst, in schaaduw van een boom, daar een enkle orange-appel aan hangt, een jonge Fenix.

D'Oranje hofzon rijst, om Neêrlandt te bestraalen:
Hy wordt deurzult in 't merg van kunst en dapperheên.
Waar wijze Vorsten zijn verbreit de Staat haar paalen.
Zoo kanmen 't groot geweldt der vyanden vertreên.
De Godtsdienst stort zijn hart, door 't oor, vol heilzaamheeden.
Door Godtsdienst, Kunst en Kracht bekoort men Landt en steeden.

De negentiende

Is het voorste deel een Faam; het achter-endt een Vrouw die een star op haar hooft heeft; zy stort uit een vat, dat zy onder haar arm heeft, allerleie rijkdommen; in 't midden ziet men niet dan wapens. Op deeze zit de Dankbaarheidt, en voert het wapen van d'Algemeene Staaten: Mildheidt en Stilzwijgendheidt bekleeden bey haar zijden: de twee gevleugelde kinderen, die voor haar staan, ontvouwen een Oranjesluier, daar de Mildtheidt, de hooren van overvloedt, die vol schatten gepropt is, door order van Dankbaarheidt, in leedigh stort, om de Prinselijke diensten, gelijk zy van oudts her gedaan heeft, met koninglijke giften te beschenken.

De Krijgsdeugdt hoort haar lof van braave Dichters zingen.
Maar 't is te kleen een loon voor een Nassouwsche moedt.
Wie groote luister heeft vereist de grootste dingen.
De Dankbaarheidt, het grootst', verschijnt hier met haar stoet,
En nadert met haar schat d'Oranje wapendaaden.
De Krijgsdeugdt past een krans van goude lauwerblaaden.

De twintigste Staatcywagen

Is de Koch, het welk een schip zonder roer is, daar 't oude wapen van Amsterdam door uitgebeeldt wordt. Amsterdam vertoont zich by de mast; haar hooft is met een scheepskroon versiert: zy heeft de stroomgooden van d'Amstel en 't Y, die 't nieuwe wapen vast houden, voor haar zitten. Het achterste deel wordt door Apollo en Merkuur bewaart. Azia, Euroope, Afrika en Amerika, elk met haar vruchten gelaaden, rijden op paarden om de Koch.

't Benijde Amsterdam kan weeder aassem haalen,
Nu dat d'Oranje-telg haar door zijn komst vereert.
Zoo kan men 't woeste graauw in 't lasteren bepaalen.
Wie Nijdt door Deugdt verwint is loflijk uitgeleert.
Het Raadthuis beurt haar kruin op d'aankomst van Nassouwe.
Wie dappre helden eert kan Staat en Steeden bouwe'.

Aan J. V. Vondel.

Myn Heer,

De dans van Engelen, daar gy met my van gesprooken hebt, zal, mijns bedunkens, niet raadtzaam zijn, dewijl gy de Engelen, om de val van Lucifer, een wettige reeden, met een treurigh gelaat op het tooneel laat koomen: ik heb 'er een gemaakt, die zich wonderlijker, geloof ik, voor d'oogen der aanschouwers zal vertoonen: want in deeze wordt het vervolg van 't spel, de goude en zilvere eeuw uitgebeeldt.

Beschrijving van de Dans achter het spel van Lucifer.

Adam en Eva, van Liefde, Onnoozelheidt, Trouw en Eer gevolgt, verschijnen in 't Paradijs; hier op komt het Bedrog uit d'afgrondt rijzen, maar omheint van Welspreekentheidt, Meineedigheidt, Smeeken, Vleien, en looze laagen. zy heeft haar pruik vol slangen van 't hooft, en 't vergift in haar mondt geleit. nu komt zy met een aangezicht vol aanminnigheidt, aan Eva, dan aan Adam een schoone appel bieden: dit wordt haar door een Engel, die zich hier tussen voegt, elke reis belet. endelijk, door de vrucht bekoort, krijgt Eva d'appel en eet van 't verbooden ooft, en geeft het aan Adam, die 't zelfde doet: d'Engel vertrekt met een deerelijke zucht. het Bedrog, dartel door zulk een vervloekte zeege, volgt met wufte sprongen.

> 't Bedrog, vol heilloosheidt, verschuilt haar pruik vol slangen,
> En barst door 't aardtrijk heen, daar zy haar kunst voor stelt.
> Wie 't oog bedriegen wil rnoet zich met glans behangen.
> Het vleiende Bedrog is starker dan 't Geweldt.
> Zoo deedt zy 't eerste paar van 's hemels spoor afwenden.
> Wie dat Godts wet verwarpt verwacht niet dan ellenden.

Terwijl Adam en Eva, die zich naakt bevinden, beezigh zijn met een hut te bouwen, vertoont zich een Engel, die de gram-

schap afgrijselijk ten oogen uit komt blaaken: hy drijft het verleide paar door het brandende slagzwaardt, dat hy in zijn vuist heeft, uit het lusthof. Honger, Armoedt, Arbeidt, Ouderdom en Doodt voegen zich by d'eerste ballingen. de Goude eeuw wordt door d'yzere verjaagt: de Tijdt komt vaardig voor den dagh springen: hy heeft Staatzucht, Nijdigheidt, Oorlog, Roof en Moordt aan zijn zyden: na dat deeze gruwelen een poos t'zaamen gedanst hebben, verspreiden zy hen over de werreldt. Liefde, Onnoozelheidt, Trouw en Eer worden in een wolk vol starren ten hemel gevoert.

> Wijkt Liefde,Trouw en Eer, de plaagen zijn aan 't stijgen.
> De Honger, Arbeidt en de Doodt betreeden d'aardt,
> Het voedtsel is niet dan door zorg en zweet te krijgen.
> De Staatzucht, Wreedtheidt, Roof, en al wat onheil baart,
> Bekoomen volle macht, om 't aardtrijk t'overheeren.
> De gruwlen zijn niet dan door 't schildt des deugts te keeren.

Nu koomen de Faam met haar trompet, en de Tijd met zijn seissen gewapent, op het midden van het tooneel: zy hebben Adam en Eva aan hun rechte zy; den Dag en Nacht aan de slinke. Honger, Armoedt, Arbeidt, Ouderdom en Bedrog volgen. Staatzucht, Oorlog, Moordt en Roof leeveren hun wapens aan de Faam en Tijdt. de Doodt deurschiet Adam, Eva, d'ellenden, en d'andere gruwelen: hier op geeven de Faam en Tijdt al wat zy van deeze pesten ontfangen hebben, aan de Doodt; die, om haar macht te betoonen, de Faam en Tijdt beneevens alle de anderen deurschiet. Natuur, die met haar vier dochters, Aardt, Water, Lucht en Vuur, het geweldt poogt te ontvluchten, wordt, door de Doodt, die haar hier ontmoet, bevochten. hier tusschen verschijnt er een heldere wolk, daar men een wagen uit ziet koomen, die van een Fenix voortgetrokken wordt: op deeze vertoont zich d'Eeuwigheidt: zy is in 't wit gekleedt, en behangen met eon blaauwe staatcymantel, die met starren overzaait is; haar pruik wordt van een slang, die de staart in haar bek heeft,

omringt: zy verdelgt, door de blixem die zy in haar handt heeft, de Doodt; en zet Natuur op haar waagen, en voert haar ten hemel : de hooftstoffen verdwijnen.

> Elk komt zijn wapens aan de Faam en Tijdt opdraagen:
> Deez' worden weeder door de Doodt in 't graf geleit.
> Wat immer aassem schiep wordt door de Doodt verslaagen.
> Noch moet zy zwichten voor de handt van d'Eeuwigheidt.
> Deez' wordt vergeefs bestreên van d'allerstarkste krachten.
> Wie geen beginsel heeft, heeft ook geen endt te wachten.

Myn Heer,

De wijzen, om op te danssen, heb ik nu droef, dan blijdt, naar d'eigenschap der gemelde persoonen, gevoegt.

Uw. E. genegenste dienaar

Jan Vos.

Op de Schildery van een Kraamvrouw, in de zaal van den E. Heer Scheepen Jan Jakobsen Hinloopen, door G. Moetsu geschildert.

Wat wonder komt Moetsu aan ons gezicht vertoogen?
't Is leevendt vlees en bloedt; ja zilver, wol en zydt.
De kunst heeft op het oog een ongemeen vermoogen.
D'alteelende Natuur besterft van enkle spijt,
Nu zy uit doode verf zoo leevendigh ziet scheppen.
De vandster, die beleeft ter kraamzaal in komt treên,
Schijnt haar gezicht en mondt eerbiedelijk te reppen.
Hier zijn geen schaaduwen om 't werk te ronden: neen.
Wie wel wil schildren moet het allereelst verkiezen.
Een schoone schildery heeft overgroote kracht.
Wie kracht door schaaduw zoekt zal al zijn kracht verliezen.
Dus lang was 't vanden voor het vrouwelijk geslacht:
Nu noodt de kunst de mans om deeze vrouw te vanden.
De kunsten trekken meer dan d'allerstarkste banden.

Zinnebeeldt in 't jacht van haare Eed. Mog. de Zeeraaden t'Amsterdam, door F. Bol geschildert.

Neptunus gaat in zee tot schrik van 't roofgedrocht.
Het recht der vryheidt lijdt geen afgepaalde vloeden.
Hy wordt van Herkules en Pallas scheep gebrocht.
De Staat is best door kracht en wijsheidt te behoden.
Zoo brult de Leeuw van moedt, en bruist deur alle zeen.
De koopmanschap gedoogt geen roovers op de baaren.
De Tritons blaazen; wijk: de zee is elk gemeen.
't Welvaaren van het Landt bestaat in veilig vaaren.

Bruilofsdichten.

Bruilofskoets voor Karel de Wolf, en Juffrouw Adriane van Baarle.

Een ander mach 't gevry opzingen,
Mijn pen beschrijt de Bruilofskoets.
In 't vryen zijn veel bittre dingen.
't Omhelsen is een badt vol zoets.
O Venus rijk van staatjuffrouwen!
Verlaat uw hof om deeze zaal:
Op, help de Wolf zijn hoogtijdt houwen.
Een bruiloft past geen halve praal.
Hier hoest noch Hymens toors te blaaken;
Noch vloer bestrooit met roozeblaân:
De Bruidt heeft roozen op haar kaaken,
En toortslicht in haar voorhooft staan,
Getroude zijn om gunst verleege'.
Het huwen oogt op vreugdt en vrucht.
Waar Venus komt verwacht men zeege.
Op, Adriaan, zoo vol van tucht
Als schoonheidt, volg de minneschaaren.
Het trouwen is niet dan een bandt.
De lust van d'Echt bestaat in paaren.
Hoe! schrikt gy voor de leedekant?
De bedden zijn vol versche rooze';
De kussens klam van lekkerny:
Het teekwerk dauwt van zoet' ambrooze;
En 't dek van kuische snoepery.

De helsche Tweedracht, die haar toortsen
By andre zwaait, verschijnt hier niet:
Hier zweeven niet dan minnekoortsen.
De stylen zijn van suikerriet.
't Behangsel is van waare weelde,
Vol wellust, aan elkaâr geneit;
Deurwrocht met quiksche minnebeelde':
De lakens zijn vol dartelheidt.
Gy moet den disch om 't Bruidtsbedt laaten.
De liefde past een kort besluit.
Gy mint de Schaamt, die andre haaten.
De Schaamt ontsiert een schoone bruidt.
Het uchtentroodt begint te krieken.
Daar rijst het pronkstuk van Natuur:
Kupid' bedekt haar met zijn wieken.
O meer dan driemaal zaalig uur!
Zy wordt van Kusjes, Lachjes, Lonkjes,
Van Trekkebek, van Stookebrandt,
Van Minnetreekjes en van vonkjes,
Vol vreugdt, geleidt naar 't ledekant.
Hier hoopt de min zijn zaadt te zeien,
Om naar 't herscheppen van de Maan,
Een eeuwigh leevend' oest te meien.
De werreldt moet door min bestaan.
De nachtuil laat zich hier niet hooren,
Als eer, by Prognes bruilofsbedt.
De minnegodt heeft teeder' ooren.
De wellust zweeft hier onbelet.
Hier nestlen zwaanen, duiven, mussen,
De paarden van Vrou Venus koets;
Die vol van vuur elkander kussen.
Men zwemt hier in een zee vol zoets.
Men riekt hier niet dan geurge balssem.
Het allerlekkerste banket,

Is hier niet meer dan bitter alssem.
De Kuisheidt sluit van Baarles bedt,
Uit enkle schaamt, met haar gordynen
Nu zing de Minnegodt: o zon!
Vertrek van hier, ga elders schynen,
Als toen Jupijn Alcides won
By Alkemeen; verberg uw straalen:
Gy kunt de schaa van deezen dag
By andre weêr met winst in haalen.
Door zeege krijgt men groot gezag.
Men wacht uit deeze twee een Baarle,
Of jonge Wolf: maar tam van aart.
Geen schoonder, ja geen dierder paarle'
Dan 't leeven dat de liefde baart.
Hier komt de vreugdt de Min versteuren,
En stort een beek van poëzy,
De vroolijkheidt ontsluit haar deuren.
Mijn pen verdrenkt in lekkerny,
De koets is zoeter dan 't gevry

Huwelyk van den Ed. Heer M^{r}. Kasper van Baarle en Juffrouw Susanna Pelgroms, &c.

Schrande Hooft, o wijdtvermaarde!
Die 't geweldt des oorlogs zingt,
Door het woên van buss' en zwaarde',

Daar men 's vyandts macht bespringt;
Zing geen meer van steên en schanssen:
't Is nu tijdt ten rey te gaan,
Geperruikt met mirtekranssen.
Venus schrikt voor lauwerblaân.
Lauwer wordt door bloedt verkreege'.
't Oorlog is vol gruwlijkheidt.
Zing, ey! zing de Huwlijxzeege,
Daar Kupid' het vaandel zweit:
Want van Baarle is verwonnen,
Door Suzannaas aangezicht:
Door die hemel met twee zonnen.
Schoonheidt is een scherpe schicht.
Oogen zijn vol gloênde pylen.
Dit getuigde Baarles hart,
Dat de Mingodt zocht t'ontylen;
Maar het Goodtje riep van vart:
Vlucht daar 't ongediert gaat huilen:
Zelf in 't diepst' van d'Oceaan.
Minnevier is niet t'ontschuilen.
Liefde doet de visschen braân.
't Ongedierte voelt haar toortsen.
Hier meê zweeg de Stookebrandt.
Baarle, vol van minnekoortsen,
Wurp het Rechtboek uit zijn handt.
Liefde wraakt de hooge lessen.
Hy heeft niet dan dicht geacht.
Minnaars minnen Zanggodessen.
Dichtkunst heeft een groote kracht.
Vaarsen kunnen 't hart deurbooren,
Door 't bestieren van de tong.
Maar Suzanna stopt' haar ooren,
Als hy haar van min opzong.
Zy bemint het maagden leeven:

Want zy heeft voor hem gevloôn.
Baarle, door de min gedreeven,
Badt, geknielt voor Venus troon:
Kaizerin van alle harten!
Maak Suzannaas hart gedwee;
Doe haar boezem eenmaal smarten
Van een zelfde minnewee.
Niemandt heeft 'er meedelyden,
Of hy voelt de zelfde quaal.
Help, o Venus! help my stryden.
Maak dat ik eens zeegepraal.
Hier op liet zich Venus hooren:
Op, van Baarle, voort van hier;
Want Suzanna, noch bevrooren,
Blaakt eerlang van minnevier.
Hier meê is haar stem verdweenen;
En van Baarles hoop kreeg standt,
Wie dat hoop heeft staakt het weenen.
Pelgrom rusten nu op 't landt,
Overdekt van lindeboomen:
Hier is haar 't gevleugeldt kindt,
Als de droomgodt by gekoomen:
Waar verschuilt gy, als ontzint,
Sprak hy, om de Min te schuwen?
Niemandt kan de Min ontvliên.
't Menschendom bestaat in huwen.
Poogt gy Min het hooft te biên?
Hy die d'aardt een zonschijn koste,
Offerde zijn strijdbre knots,
Daar hy 't aardtrijk door verloste,
Voor 't altaar des minnegodts,
Om een zwakke vrouw te winnen:
Deeze deedt zijn harde handt
Niet dan zachte draaden spinnen.

O Suzanna! zulk een brandt
Hulp Alcides, die de reuzen,
Staag van menschebloedt begruist,
Spijt hun krachten, wist te kneuzen,
Door de slaagen van zijn vuist,
Het bevroozen bloedt aan 't ziede.
Hier op zweeg het blinde wicht:
Maar het prikt haar eerst in 't vliede,
In haar boezem met zijn schicht.
Hier op is de slaap vervlogen:
Want Suzanna was vol vuur.
Zoo wierdt zy tot min bewoogen,
Die eerst standt hiel als een muur.
Vraagt my iemaandt naar de blijken?
't Blijkt hier in de Bruilofszaal.
Alle rampen zijn aan 't wijken.
O van Baarle! rijk van taal,
Lees nu voor d'uitheemsche spraaken,
Niet dan rooz' en lelyblaân,
Met uw mondt, van Pelgroms kaaken:
Maar wilt gy uw lust verzaân?
Wacht u dan vry voor de glensters
Van het vrindelijke git,
Dat 'er in d'agate vensters
Van haar hooge voorhooft zit:
Want de dartle minnestooker,
Heeft haar oogen nooit genaakt,
Als hy pijlen tot zijn kooker
Haalde, daar hy u meê raakt';
Of hy hadt zich op de randen
Van haar mondt met dauw besproeit,
Om zijn vleugels niet te branden.
Op, Suzanna, 't daglicht groeit.
Rechte liefde lijdt geen marren.

Kon het schitterende licht
Opzien teegens bey de starren
Van uw hemelsche gezicht,
't Was al booven Tetis kimmen.
Nu heeft zich de Bruidt gezet,
Om de sponde te beklimmen
Van 't bereide bruilofsbedt.
'k Hoor en zie van Baarle kussen.
O! die nu een slagveer hadt
Uit de wiek van Venus mussen,
Vol van Ganymedes nat,
Om de wellust af te maalen.
Blus, o Amstel! blus het vier
Van mijn veeder, door de straalen
Van uw water, of't papier,
Zal, door gloedt, tot asch verdwijnen.
Sluit het echte ledekant
Met de weemlende gordijnen,
Of het raakt hier al in brandt.
Hooft, die het geheim der dingen
Met zijn fenixveêr deurboort,
Zal van 't bruilofsbedt op zingen.
Yder zingt wat dat hy hoort.
Ik zoek niet dan wisse baanen.
Weeten is veel meer dan waanen.

Huwelyk van den Ed. Heer Joan Huidekooper van Maarseveen, Ridder, Scheepen der Stadt Amsterdam; En Mejuffrouw Sofye Koeimans.

Ik zong wel eer aan 't Y van 't blixemen der klingen,
En 't dondren van 't metaal; zelf van 't moordtdaadigh springen
Der scheepen vol van volk: en hoe Neptunus vloedt
Te wreedt gemarmert wierdt met dierbaar menschebloedt.
Nu volg ik vyanden die 't bloedigh oorloog wraaken:
Want deeze waapnen zich met oogen, lippen, kaaken
Omhelzen, dartelen, en wat de borst doet braân,
Om in een veldtslag van twee harten schrap te staan.
Wie lust heeft volgt my naa, hier is een hof vol paaden.
Wie rijke stoffen heeft behoeft geen leensieraaden.
Op Min, en geef my nu een veeder uit uw vlerk:
Men eist geen andre pen tot dit gezeegendt werk.
Toen Venus, vol van zorg, om d'Amstel te bewaaren,
Bespeurde, dat de Doodt de trouwe hooftpilaaren
Van 't Raadthuis hadt verzwakt, beslootze met haar Raadt,
De wakkre Maarseveen, om eedelmoedigh zaadt
Voor 't Y te vorderen, te huwen aan Sofye.
De trouw der Grooten is tot heil der burgerye.
De Gooden teelen Goôn. De goudtmijn leevert goudt.
De dieren aarten naa de vruchten van het woudt.

De fenix zal geen mus, maar fenixdieren baaren.
Het kindt is als de wig der stammen die 'er paaren.
Nu riep de Blaakgodin, op, afgerechte wicht,
En wapen u ten strijdt met fakkel, boog, en schicht,
Deurwondt en brandt de borst van dien ik uw belasten.
De zoon, die op 't gebodt van zijne moeder pasten,
Ging in zijn wapenhuis van een doorluchte wolk.
Hier zag hy na geen boog, daar hy 't gemeene volk
De boezem meê doorschiet: maar die hy plag te spannen
Op 't overmoedig hart der zeegbaar' oorlogsmannen;
Of daar een groote Stadt van vaaders van verwacht.
Hy kreeg een goude pijl van wonderlijke kracht:
Want toen Vulkaan zijn kunst in deze minpijl smeede,
Heeft hy 'er al 't gevley, 't gestreel, d'aanminnigheede',
De kus, de lonk, en lach, vol nektar, in gewrocht:
Maar 't spits heeft hy gevult met wanhoop, achterdocht,
Verwoedtheid, traanen, smart, deemoedigheidt, en zuchten.
De min is in 't begin doormengt met ongenuchten.
Kupid' hadt deze pijl zijn moeder afgevleit:
Maar Venus hadtze voor haar schoot vol dartelheidt,
En duizent kusjes, die van milde nektar vloeien,
Van haar gemaal gekocht. Zijn toorts, die 't al doet gloeien,
Hadt hy ontsteeken aan het ooglicht van Sofy.
Nu vondt hy Maarseveen: maar koelder dan het Y.
Hy volgt hem tot in 't Oost, langs bergen roodt van moorden:
Maar hy bleef harder dan de bergen van die oorden.
Men wisselt veel van landt en niet van zinlijkheên.
Nu komt hy weêr in 't Sticht, in 't vruchtbaar Maarseveen.
Hier heeft de Min de schijn der Vryheidt aangetrokken;
En sprak de Ridder aan, om hem naar 't Y te lokken:
Op, fiere Iongling, op, en reis naar d'Amstel, voort,
Uw wallen zijn in noodt. Het heir is voor de poort.
Wie veilig slaapen wil moet eerst in 't harnas waaken.
De Wakkerheidt is 't oog der hoog en laage daaken.

Wie dat zijn Stadt bemint gebruikt de wal voor bedt.
De Roofzucht heeft haar klaauw, 't Geweldt het zwaardt gewet.
Wie dat geen slaaf wil zijn verdeedigt zich door handen.
De Moedigheidt is 't schildt voor 't schut der dwingelanden.
Zoo sprak de Minnegodt. De Ridder rees vol moedt,
En riep om wapenen, en reedt naar d'Amstelvloedt:
Maar toen hy overquam bevondt hy zich bedroogen.
Nu zocht het Goodtje hem Sofye te vertoogen.
Maar eer het by haar ging zoo deed 't zijn vleugels af,
Om dat de heete vlam, die zy door 't oog uitgaf,
De schoone veedren niet zou zengen door het blaaken.
De Ridder wierdt verbaast toen hy haar zag genaaken.
Hem docht, en 't hadt ook schijn, dat Pallas van Atheen,
Doch zonder slangeschildt, hem aan het Y verscheen.
Dit zonlicht, sprak hy, doet de hemelzon verduisteren.
Wie dat haar ziet, ontvonkt. Natuur, om ons te kluisteren,
Heeft haar aan yder lidt een minnestrik gehecht.
Heeft Grieken, riep hy, ooit om Venus, zoo men zegt,
Van steen te vormen, stof geleent van alle vrouwen?
Wie dat die Venus nu van marmer poogt te houwen,
Hoeft geen verscheide stof: 't is alles in Sofy.
Men ziet hier meer in een dan Paris ooit in dry.
Zoo sprak van Maarseveen, geboeit door Koeimans banden.
De schoonheidt is een toorts die 't koutste hart doet branden.
Nu walgt hy van 't vermaak uit enkle minnepijn.
De schelle leeuwrik en het schorre veldthoen zijn
Nu veilig in het veldt: want die haar plag te vangen,
Blijft zelver in een net van blonde hairen hangen.
Hy heeft geen lust om 't paardt te mennen op het ruim,
Schoon 't moedig op zijn bit gaat knabblen, en het schuim
Al briesende verspreit. De Min wil leedig weezen.
Hy leest geen Staatles meer; of heeft hy zucht tot leezen,
Zoo zijn 't de lessen die de Liefde hem gebiedt.
De starboog daar hy vaak naar 't hoog gestarnt meê schiet,

Heeft by hem uitgedient: hy staart nu op 't gewemel
Van 't lonkende gesternt, dat in de blanke hemel
Van Koeimans aanzicht blinkt. Zijn woelen is om niet:
Of zoo hy eens een pijl vol vuurs ter handt uitschiet,
Zoo is 't de schaduw van de pijl die hem doet blaaken.
Hier tusschen quam Natuur vol zorg de Maagt genaaken.
Mijn dochter, zegtze, wijk: het leeven is in noodt.
De Stadt is in gevaar: want nu de koude Doodt
Haar lijköest, door 't besluit der Vreede, ziet verminderen,
Heeft zy de heete Pest, de wreedtste van haar kinderen,
Belast naar 't Y te vliên, dat nu in menschen groeit.
Zy wil dat deeze Stadt, om datze 't Oorlog boeit,
't Vermindren van haar doôn vermeert door burger lijken.
Gy moet dit doodtlijk vuur tot in de Wijk ontwijken.
De stoute zeeman mijdt het barnen van de vloedt.
Wie 't al op Godt laat staan is godloos van gemoedt.
Wie vreest ontziet de goôn. Wie stout is waagt het leeven.
Men magh ten quaade lucht om beeter lucht begeeven.
Gy zijt my hier te waardt: want toen ik u, vol praal
Wou scheppen, nam ik git, albast, turkoois, koraal,
En schiep u van dit stof, om minnevuur te stooken:
Toen heb ik uwe vorm, uit enkle gunst, gebrooken,
Om dat gy aan het Y geen weergaa vinden zou.
Het speet my dat ik u geschept hadt tot een vrou,
Ik wenst' een man te zijn om uw mijn min te bieden:
Dies waag u gaaven niet. Het wijken is geen vlieden.
Zoo sprak Natuur, en heeft de Maagt naar 't Y gebracht.
De Stroomgoôn schooten op en zwommen om het jacht,
En volgden haar bedroeft, tot aan de Wijker stranden.
Zoo quam Vrou-Venus uit de zee te Cyprus landen.
De Minnaar zucht haar na: maar 't weer verslon zijn stem.
Hy volgd' haar vaardig: want de Liefde leende hem
Zijn vleugels, om de Maagt op 't spoedigst' naar te zweeven.
Diana, heet op jagt; rnaar koudt voor 't lieflijk leeven,

Verscheen hier by Sofy, uit vrees dat Maarseveen
Haar oog bekooren zou door zijn bekoorlijkheên.
O kuische! sprakze, die het huwen schijnt te vluchten,
Om in het luchtigh kleed, door velden en gehuchten
Te rennen naar het wildt, ik nood u tot de jacht.
De logge Leedigheidt wordt van de deugt veracht.
De wakkre Naarstigheidt is bron der schranderheeden.
Zoo 't yzer rusten moet zal 't zich met roest bekleeden.
't Gebouw der Kuisheidt wort door Beezigheidt gestut.
Daar is mijn wisse boog, en kooker rijk van schut.
Aanvaardt het veldtgezag. Ik ben zoo strak ontbooden,
Door Vaaders vlugge boô, om in de raadt der Gooden,
Die nu byeen vergaart, in aller yl te zijn:
Want Mars komt zonder last van d'opperste Jupijn,
Die 't Koningdom bewaakt, het Poolsche Rijk verslinden.
De moord- en roofzucht laat zich aan geen eeden binden.
Zoo sprak zy, en vertrok naar 't hof der zaaligheidt.
Nu gaat Sofy ter jagt. Men ziet geen onderscheidt
In haar en in Diaan: of weet men iet te vinden,
Zoo is het in de naam. Terwijlze met haar winden,
En brakken 't wildt belaagt, belaagt haar Maarseveen.
Hy kust de schaaduwen van haar volmaakte leên.
Hy schrikt als hy het oog ziet slaan op deez' jaagresse.
Ziet hy haar op de jagt, om haare dorst te lesse',
Eens drinken van het nat dat uit de duinen schiet,
Strak vreest hy dat Narcis haar in die schijn geniet,
Om dat men hem weleer in water zag vervormen.
Men doet veel meer door list dan door geweldt van stormen.
De minnaars oogen zijn in 't vryen wonder teer.
Leit zy haar goude naaldt eens in haar voorschoot neêr,
Dan waant hy dat Jupijn zich weeder komt herscheppen,
En, in de schijn van goudt, de nektar poogt te leppen
Van haar koraale mondt; om dat hy eens vol vlam,
In goudt vervormt, een maagdt haar kuische bloem ontnam.

De nijdig' Argwaan wil zich met de Min vermenglen.
Ziet hy haar in den hof een krans van bloemen strenglen,
Dan vreest hy dat, terwijl de krans wordt opgemaakt,
Haar kuische bloemkrans van Adoonis wort geschaakt:
Want Venus hadt zijn bloedt, naa dat hy was verslonden,
Verandert in een bloem. Hy die zijn borst vol wonden
Gevoelde, door het oog van d'eedele Sofy,
Ontmoet haar aan de Meer, de bron van 't zeilrijk Y.
De heete Liefde dreef hem naar de roem der vrouwen.
De koude Vrees heeft hem, uit schaamt, te rug gehouwen
Hoe! sprak de Liefde toen, blijft gy hier moedloos staan?
Wie lauwerier begeert moet stout ten oorlog gaan:
Men maaitze met de kling in 's vyandts leegersteeden.
De zeegen is het loon der fiere dapperheeden.
Een minnaar past een hart gelijk een moedig man.
Men gespt het harrenas en gordt het slagzwaardt an,
Om naa een hart gevecht een zachte kaak te kussen.
Een krijgsheldt moet zijn brandt in 't bloedt der menschen blussen.
Een vryer in de dauw der lippen van robijn.
Zoo noopt hy Maarseveen om by Sofy te zijn:
Maar hy wierdt staâg gekeert, schoon Min het spoor wou baane'.
Zy wierdt te nau bewaart door order van Diane.
De rustelooze Zorg, 't voorzichtige Beleit,
De bitse Weigering, de schuw' Afkeerigheidt,
De vreezend' Achterdocht en koele Kuisheidt, bleeven
Gestaadig by de Maagdt. Hier hulp geen teegenstreeven.
De minnaar mint vergeefs. Dit speet de vlugge Min,
En heeft zich voort op 't loof der steigrend' eiken in
Een nachtegaal verschept; en om Sofy te wonden,
Heeft hy haar ooren aan zijn schelle keel gebonden.
De Liefde, zong hy, is een Godt die 't al beheert.
Een Godt van zuiver vuur, dat brandt en niet verteert.
Alcides liet zijn knots door deeze Godt ontwringen.
Hy stort het leeven in de leevenlooze dingen.

Al 't aardtrijk leeft door Min. De Liefde smeedt het schildt,
Daar d'onverzaadtbre Doodt haar moordtpijl op verspilt:
Want dat hy met zijn vuur een eeuw van hier ging wijken,
De werreldt wierdt een graf van allerleie lijken.
Natuur hadt uitgedient. Wie dat zijn macht bestrijt,
Geeft hy, uit weederwraak, tot speeltuig aan de Tijdt;
Die 't aangezicht bemint om lippen, kaak en blikken,
Zoo gruwelijk vervormt, dat alle minnaars schrikken:
Dan blaakt de Min de borst om 't hart aan brandt te zien.
Maar 't blaaken is vergeefs: want alle lievers vliên.
Als voor Meduzaas pruik met slangen overlaaden.
De wraaklust van de Min is quaalijk te verzaaden.
Zoo zong de Mingodt zelf in schijn van nachtegaal.
't Vermomt Bedrog heeft kracht; 't wordt meer gevreest dan staal.
Sofye wierdt verbaast; haar boezem scheen vol toortsen.
Zy weet niet wat haar smart, en blaakt van minnekoortsen.
Nu gaatze naar de Wijk, haar eenige verblijf:
Maar 't vuur der Liefde volgt gelijk de schaduw 't lijf.
Ziet zy de zoute Meer, omheint van groene zoomen,
Dan meent zy datze 't nat des zoete Vecht ziet stroomen.
De dorre duinweg schijnt haar Maarseveen te zijn.
Haar boomgaardt Goudestein. De Liefde schiet fenijn
Door d'oogen in het hart: haar aanzicht kan het mellen.
Minerve, om Sofy de zinnen te herstellen,
Verliet haar troon, en quam daar zy haar leedig vondt.
Mijn leerling, sprakze, hoe! zult gy nu door een wondt
Gaan quijnen van een kindt? verdoof die ydle vuuren,
Geef uw gedachten werk. Val weeder aan 't borduuren.
De Leedigheidt is zaadt van weelderig geslacht.
Op, maal de zeegepraal der Kuisheidt groot van macht.
Gy moet die zuivre Maagdt in wit satijn vertoonen,
En 't hooft met groene palm en vett' olyven kroonen:
Maar zet haar op een koets van blinkendt elpenbeen.
Zy moet de Minnegodt en zijn geschut vertreên.

Laat haar een scepterstaf van kuische lauwer draagen,
En span de Schaamt' en d'Eer, haar dochters, voor de waagen,
Maar geef de Maatigheidt het leizeel in de handt.
De trotse Hooverdy, die 't aartsche volk vermandt;
De losse Dartelheidt, een vyandin van Zeede;
De bolle Dronkenschap, onzeeker in zijn schreede';
De geile Bloedtschandt, by d'Onkuisheidt groot geacht;
En stoute Schennis, staagh vervloekt door maagdekracht;
Zult gy met keetens aan haar zeegewaagen hechten,
Om zoo te toonen, wie dat zy, door heilig vechten,
Gekluistert, met zich sleept. Span all' uw krachten in.
De Naarstigheidt verwint de pijlen van de Min.
Wie Wellust overwint verbreit zijn heerschappye'.
Uit hadt zy, en verdween. De schrandere Sofye
Scheen weeder omgezet. Zy wierdt een weinig koel,
En steld' haar, om dit stuk te maalen, op haar stoel.
Vrou Juno, d'Echtgodin, begon van spijt te zwellen.
Hoe! sprakze, zal Minerf zich teegens 't huwen stellen,
Om dat haar kunstschaar niet door d'Echt zal mindren? neen.
't Is Venus op de keel, en my op 't hart getreên.
Men schakelt door de trou de keeten aller tyen.
Zoo sprakz', en ging om hulp naar Venus galderyen.
In Cyprus leit een hof dat staâg met lentgroen pronkt.
Al wat 'er groeit dat mint, dat vrijt, dat lacht en lonkt.
Ik heb, o min geen kracht om 't lusthof af te maalen:
Want Koeimans oog verteert, door 't blaakeren der straalen,
De geesten van mijn int. mijn veeder en papier
Verzengen door de vlam van dit kristallevier.
My dunkt ik voel de gloedt door al mijn aadren stroomen.
Nu is Jupijns gemaal in Venus hof gekoomen.
Al blaakende, sprak zy de minnemoeder aan,
Gy hebt in uwe troon, ik zal niet hooger gaan,
Voor vast gestelt, Sofy aan Maarseveen te trouwen,
(Zoo 't vast te stellen is) maar dit sieraadt der vrouwen,

Betoont, door Pallas raadt, niet dan afkeerigheidt.
Vergeefs hebt gy dit beeldt met glansen overspreit.
Zy wapent haar met kunst, om uwe vlam te schutten.
Zoo gy uw Staat en roem voor 't vallen zoekt te stutten,
Zoo zet uw kracht te werk. Men steekt naar uwe kroon.
De wakkerheeden zijn de zuilen van de troon.
Wie 't erfrecht van zijn Rijk laat slippen, is verlooren.
De moedeloozen zijn voor anderen gebooren.
Men ruimt geen heerschappy ten dienst van bloedtverwant.
Een Vorst die moedt heeft leit geen Rijxstaf uit de handt:
Maar poogt door oorlogsdeugt een anders staf t'ontwringen.
Gedoogt gy dat Minerf uw toeleg zal bedwingen?
Dat leet gy niet toen gy op Idaas heuvel stondt:
Maar zoo gy 't toe wilt staan, zal ik op Amstels grondt
Mijn macht betoonen, om het huwlijk gang te geeven.
't Is grooter schandtvlek voor een Vorst van roembaar leeven,
Dat hy zijn oude macht verliest, dan nooit met macht
Van Staat vereert te zijn. Gebruik dan, zegtze, kracht.
Vrouw Venus dankt haar, en om Pallas wit te hinderen,
Riep zy een vlugge schaar van poezelige kinderen.
Vlieg, sprakze, naar Sofy, en toon wie dat gy zijt.
De dappre maaken zich ontzaglijk in de strijt.
De Moedigheidt laat zich van geen Geweldt braaveeren.
Wie dat de strijdtbaarst' is zal ik een boog vereeren,
En kooker vol van kunst, en pijlen taay van schacht.
De krijgsroem wordt gekocht voor schranderheidt en kracht.
Op wapen u, 't is tijdt. Het oorlog lijdt geen marren.
Zoo sprak de Mingoddes, om 't heir tot wraak te sarren.
Elk vlamd' hier op het loon daar hy zijn roem door stut.
Zy vloogen door elkaâr en losten hun geschut.
De toortsen, fakkels, loôn, vuurpijlen, handtgranaaten,
En schichten, vliên door een. De krijg scheen uitgelaaten.
De Min geleiden 't heir naar 't vreedtbaar Amstelandt.
Waar dat het leeger vloog, ontstak de minnebrandt.

De koude visch gevoelt zich tot in 't been ontvonken.
De duif begon de valk, haar vyandt, toe te lonken.
De lucht, de zee en d'aardt verviel in minnery.
't Omhelzen, dartelen, liefkoozen, en 't gevry
Der dingen, hadt geen endt. De windt begon te blaaken.
Mit dat het vlugge heir de Maagdt begon te naaken,
Vervormden 't zich van leest: zy quaamen in de schijn
Der maagden, die altoos by Pallas beezig zijn.
Men groet' haar met een kus, als van Minervaas weege',
En blies haar borst vol vuur. Elk hoopt het op de zeege,
En naadert, om Sofy op 't minlijkst te verraân.
D'een spandt de doek op 't raam. Een ander reikt de draân.
Deez' krijgt de scharpe schaar. Elk zoekt haar te verplichten.
Zulk een vervormt zijn toorts, om brandt in 't hart te stichten,
In eene teekenpen, en leevertz' aan de Maagdt.
Deez' heeft zijn pijl verscherpt, daar hy zijn roem op draagt,
In een vergulde naaldt, en geeftz' haar in 't borduuren.
Nu maaltze, want Kupid' quam haar de handt bestuuren,
Het beeldt van Maarseveen, en onder 't maalen zong
De rappe minneschaar, die om haar zetel drong,
Hoe dat de vaader van haar Minnaar 't heir deê wyken,
Toen 't landt in water zwom, om dat men landt, noch dyken
Zou dompelen in bloedt, noch traanen van 't gemeen.
Hoe dat hy Vaader wierdt van 't hooft der groote steên.
Een kent die elk het hart tot vreugde deedt beweegen;
Doch niet om dat hy 't Ampt van Vaader hadt gekreegen:
Maar om dat zulk een Ampt hem tot een Vaader kreeg.
Nu hoe hy van Berlijn in Amstels vesten steeg,
Daar 't voet en paardevolk hem groet voor d'eerst' der Vaaderen.
De Stadt scheen hem veel eer dan hy de Stadt te naaderen.
In 't zingen maaldt zy 't beeldt van Maarseveen vol zwier.
Zy kusten reis op reis, zoo dwong haar 't minnevier,
De zachte zyde draân van haare naaldtschildrye.
De liefde houdt geen maat; noch acht geen veinzerye:

Of zooze veinzen moet, zoo lijdtze dwinglandy.
In deze beezigheidt quam haar de Ridder by.
't Erbarmelijk Gesmeek, de roodtgeoogde Traanen,
De wakkre Jeugdigheidt, die 't spoor des Mins kan baanen;
De waarde Weetenschap, die veel tot Staat geraakt;
Het heerelijk Gezag, dat zich eerwaardig maakt;
Het deerelijk Gezucht, dat harten weet te kneeden;
En 't streelende Gevley, met haar aanminnigheeden;
Verzelde Maarseveen. ô oorzaak van mijn vuur!
Gy zijt, zegt hy, de proef der teelende Natuur:
Maar 't Jaar heeft u vereert om u volmaakt te maaken.
De lieve Lent ontluikt de roozen op uw kaaken:
Maar ik vindt anders niet dan doornen in uw mondt.
De Zoomer schonk uw oog, daar gy my meê doorwondt,
Twee zonnen rijk van glans: maar zonnen die een oven
Verstrekken, om mijn hart daar 't raauw is gaar te stoven.
De Herfst versiert uw borst met appelen van de Min:
Maar 't nijdig linnen dekt die schoone vruchten in
Uw tabbert; of geniet ik een reis het gezichte,
'k Moet een nieusgierge windt, die 't dartel op komt lichte,
Bedanken voor die dienst. De koude Winter heeft
Zijn zetel in uw hart. Hy die door vreeze beeft,
En weêr van liefde brandt, begon haar voor te smeeken.
Hy quam met woorden die de min hem leerde spreeken.
Het woordt daar hy om badt quam dikwijls op haar tong:
Maar Schaamte maakte dat het staâg weêr rugwaarts sprong.
De Schaamt' heeft op een vrou, die zwak is, groot vermoogen.
De Mingodt leenden haar zijn blindtdoek, om haar oogen
Te dekken voor de Schaamt'. Zy voelt het zoet fenijn
Vast dringen in haar hart. Zoo wordt de frissche wijn,
Door 't wisselen der kruik zijn eerste kracht ontnoomen.
De vruchten aarten meer naa d'ent, dan stam der boomen.
Zoo wiert Sofy veraart door 't rot dat by haar zat.
Nu komt 'er 't jawoordt uit daar hy zoo lang om badt.

Hoe zal mijn pen de kracht van 't hemels woordt afmaalen?
Al ving hy op een tijdt de galm der nachtegaalen,
De klanken van de harp, van orgel, veedel, fluit,
En simbel in zijn oor, noch zou 't een schor geluit
By 't woordt zijn, daar hy niet dan nektar uit kan leppen.
Zy die dit woordt eerst schiep, kan 't zelf geen weergâ scheppen.
De Minnegootjes vliên, vol vreugde, door elkaâr.
De blanke Venus kreegh, op zulk een blyde maar,
Haar bruilofstabbert, om op 't huwelijkfeest te praalen.
Zy liet haar waagen, die van steenen schittert, haalen,
En deedt de Liefde, die op bonte vleugels zweeft;
En d'Argwaan, zijn gespeel, die duizendt oogen heeft,
En duizendt ooren, in het goude pronkzeel spannen.
Dus reedtze naar het Y. de winter was verbannen
Toen zy aan d'Amstel quam, als aan dit Paar verplicht.
De vroolke Blydtschap, met haar lacchend' aangezicht;
De dartle Wellust, met haar schoot vol zoetigheeden;
En 't liefelyk Gevley, met haar betooverreeden;
Bereyen, op 't gebodt van Cypris, 't bruilofsbedt.
De balssem van Araab' en honing van Hymet,
Wordt hier door een gemengt met nektar en ambrooze.
Men vult het kussenteek mer mirtheblaân en rooze'.
De pluimen, die 'er uit de vleugels van de Min,
Door 't ruien, vallen, zijn, met geur doormengelt, in
Het beddedons gestroit: al stof tot weeld' geneegen.
Nu wordt de koets bestort met zulk een zoete reegen,
Die nektar en ambrooz' zoo ver in smaak verwint,
Gelijk dat hemelsch zoet het bitterst' dat men vindt.
Men twijfelt of men nu twee nachten t'zaam wil lassen,
Als toen Jupijn, vol gloedt, Alkmeene quam verrassen:
Maar Venus wraakt het, om dat Maarseveen niet in
De weeld verstikken zal. Daar rijst de koningin
Van Pafos met haar zoon, en doet de Bruigom ryzen.
Daar rijst de Bruidt; doch traag. Wie zal haar 't lusthof wyzen.

De Kupidootjes vliên, en maaken veel geschals.
De Kusjes, Lachjes en de Lonkjes ziet men als
En byëzwerm, voor uit, naar 't ledekant toe zweeven.
De zorgende Natuur, quam nu, door zucht gedreeven,
By 't eerstgehuwde Paar met een kristalle schaal.
Hier was door Mulciber, tot roem der minnestraal,
De trouw van Hero en Leander op gesneeden.
Dit vat hadt zy gevult met oordeel, schranderheeden,
Beleeftheidt, burgerzucht, manhaftigheidt, verstandt,
Aanminnigheidt, ontsach, en wat in Amstellandt
Her Raadthuis achtbaar maakt, tot heil der onderdaanen.
Zy zocht, door zulk een drank, dit Paar het spoor te baanen
Tot een begaafde vrucht, de hoop van deze Stadt.
Zy dronken, heet door Min, van 't zwangerende nat.
Natuur heeft hen hier op de zeegen toe gegeeven.
Nu treeden zy op 't bedt in d'oorsprong van het leeven.
O Min! dus lang heb ik met eene slagveêr uit
Uw wiek geschreeven, wilt gy nu dat ik besluit?
Zoo leen my uwe pijl om haare vreugdt te schryven.
Ik zie dat deeze twee, die nu in wellust dryven,
Haar op het aller . . . . hoe! men sluit de koetsgordyn,
En wil niet dat 'er meer dan twee paar oogen zyn,
En zoo veel ooren in de kuische slaapvertrekken.
Men moet her heiligdom der Liefde niet ontdekken.
Ik zwyg; maar zonder schuldt: de Min komt my gebiên.
De vruchten van de Trouw zyn door de Tijdt te zien.

Vertooningen op 't Huwlijk van den E. Heer Joan Hinloopen Jakobsz. Commissaris der Huwelijksche zaken, &c. En de E. Juffrouw Leonora Huidekoopers van Maarseveen.

In d'eerste Vertooning

Verschijnt de Doodt op een waagen van mensche-geraamten. Lentemaant, Hooimaant, Oogstmaant en Slachtmaant, de vier moortdaadigste dochters van 't Jaar, verstrekken haar voor paarden: de vreeselijke Pest voor voerman. de Zuidewindt, een dienares van de Doodt, vliegt voor uit. Gulzigheidt, Dronkenschap, Bloedtgang, Waterzucht, Teering, Wanhoop en Koorts, haar krijgsbenden, baanen 't spoor. Eskulaap, Galeen en Hippokraat, betoonen zich raadeloos. Juno, die Hinloopen op Pijnburg laat bewaaren, om hem aan Leonora Huidekoopers van Maarseveen te huwen, verlaat haar schatkamers, Pallas haar schoolen, en Merkuur zijn Beurzen, om met een wolk ten hemel te klimmen. Amsterdam is in 't zwart gekleedt. Neering, Rijkdom, en Overvloedt, haar gespeelen, vluchten, Godtsdienst en Gerechtigheidt, twee hooftpilaaren daar de Stadt op rust, blijven haar noch by. Zuchten, Weenen, Klaagen en Treuren, de kinderen der Ellendigheidt, voegen zich in de rouw, met ongevlochte hairen, by de graaven. d'Amstel en het Y helpen de vluchtige burgers, langs hun stroomen, naar vreem-

de gewesten. Voorzichtigheidt, door Schrik en Vrees voortgedreeven, geeft Leonora Huidekoopers, aan Maarseveen, Neerdijk en Diependal, om haar voor 't geschut van de Doodt te bevrijden.

De Doodt bestormt het Y, om 't leeven te berooven.
De Kunsten zijn geboeit. het volk heeft geen gehoor.
Het Moordtvuur is door klacht' noch traanen uit te dooven.
Voorzichtigheidt verbergt de wakkre Leonoor.
Zoo weet men 't woeden van het Pestvuur te verhinderen.
De Huizen houden standt door 't leeven van de kinderen.

De tweede Vertooning

Is in de hemel. de Vreede houdt by Juno, godin der huwelijken, sterk aan, om Amsterdam, waar dat de Doodt van de braafste Geslachten verdelgt heeft, weeder te herstellen, door 't vereenigen van Hinloopen en Leonora van Maarseveen. de Tweedragt, vyandin van 't Y, zaaidt, om dit huwelijk te beletten, haar zaadt. Diana, die Leonora aan haar rey poogt te krijgen, stelt zich teegen 't verzoek van de Vreede. Apollo, Pallas en Venus, om haar schoolen door de afsetsels van zulk een paar te verrijken, voegen zich by de Vreede. Mars, die Amsterdam vervloekt, om datse hem met keetens geboeit uit Nederlandt deedt bannen, verkiest, door Staatzucht, Gramschap, Geweldt, Moordt en Roof aangehitst, de zy van Diana. Kupido houdt hem zijn pijlkooker voor de mondt. Liefde, Trouw, en Teelzucht binden zijn handen. Jupiter, die d'Amstel, om haar burgerlijke zeeden en verdraagelijke wetten, bemint, begeert dat het huwelijk zijn voortgang zal hebben: Neptunus en Pluto, zijn broeders, hierom booven ontbooden, volgen zijn besluit. Venus, die de drie Bevalligheeden by zich heeft, maakt zich gereedt, om met een zwarm van Minnegoodtjes op d'aardt te daalen. Ceres van haar Akker-godinnen, Bacchus van Wijngaardt gooden verzelt, en Merkuur volgen de Mingodin.

De Gooden zijn verdeelt: elk poogt zijn staat te bouwen.
Diana wraakt de Min, en Juno roemt op d'Echt,
Om Hindeloopen aan van Maarseveen te trouwen.
De trouw der Grooten is tot heil van 't heilig Recht.
Vrou Venus wordt op d'aarde van Jupiter gezonden.
De vuurpijl van de Min maakt blaakerende wonden.

De derde Vertooning

Is op Goudestein. Leonora wordt van Pallas, in 't midden der neegen Muzen, omhelst. Venus, die Hinloopen op Pijnburg alree de boezem doet blaken, vertoont zich op haar waagen, die door Liefde en Trouw voortgetrokken wordt: Teelzucht verstrekt tot voerman, de drie Bevalligheeden bestrooien het spoor met mirtebladen. Dartelheidt, Droefheidt, Vrolijkheidt, Blijdtschap, Nachtjanker, Trekkebek, Waarheidt, Loogen, Vleien, Lacchen, Huilen en Zuchten, al saamen in dienst van Venus, zweeven om de raaden. de lucht krielt van Minnegoodtjes. Kupido staat achter zijn moeder, en mikt met zijn pijl op Leonora. Diana, die Venus toeleg zoekt te beletten, komt op haar jaagkoets; zy heeft, in plaats van paarden, Wakkerheidt en Sneheidt in 't gareel gespannen: de Jaaghzucht heeft tot leizeel om te mennen. zy wordt gevolgt van Hartejaagster, Hindeschietster, Brakkestreelster, Beekezwemster, Bronneminster, Schaaduwzoekster, Heuvelklimster, en al wie, schuw voor mannen, de Maagdelijke staat beminnen. de kuische godin poogt Leonora, doch te vergeefs, een pijl van loodt, die in koudt vergift gedoopt is, in 't hart te schieten. Maarseveen, Neerdijk en Diependal verwonderen zich, datse zulk een oorlog beoogen. de Vechtgoden en godinnen zien Venus het veldt behouden.

Hier is van Maarseveen in 't school der Kunstgodinnen.
Zoo wordt aanminnigheidt met weetenschap doorzult.
Diana schiet vergeefs, om d'eedle Maagdt te winnen.

De Liefde is een vuur dat alle harten vult.
Hinloopen staart van ver op Venus wapendaaden.
Een minnaar zoekt zijn hoop door d'oogen te verzaaden.

In de vierde Vertooning

Ziet men de Bruidegom en Bruidt voor 't outaar van Juno. hy heeft Voorzichtigheidt, Schranderheidt, Beleeftheidt en Reedtlijkheidt by zich: zy Aanminnigheidt, Vrindtlijkheidt, Mewaarigheidt en Maatigheidt. De Minnegoodtjes voeden het outaar-vuur met mirtheblaaden. Juno bindt de verloofde met een witte sluier aan elkander. Venus vertoont zich met de zielen van Hero en Leander in een heldere wolk, waar dat de naamen van deze getrouwe minnaars met blinkende starren in geschreven zijn, om de Bruidegom en Bruidt de kracht der Liefde door d'oogen in 't hart te drukken. Argwaan, Huistwist, en Zorgloosheidt, drie huwlijks-plaagen, worden door Liefde, Trouw en Teelzucht uit de tempel gedreeven. Apollo, Pallas en Ceres geven de getroude de zeegen. d'Amstel en 't Y verstrekken tot getuigen.

Hier wordt van Maarseveen vereent met Hindeloopen.
De kuische Liefde heeft het huwlijk tot haar wit.
De Teelzucht is een bandt om harten t'zaam te knoopen.
Zoo maakt men, door de Trouw, twee Huizen tot een lidt.
Geen vaster stamboom dan van t'zaamgevoegde telgen.
Eendrachtigheidt behoedt de Stammen voor verdelgen.

In de vyfde Vertooning

Staan de Bruidegom en Bruidt op een troon. Hy heeft Apollo en Themis; zy Pallas en Huiszorg tot Speelgenoots. Voorzichtigheidt, Schranderheidt, Beleeftheidt en Reedtlijkheidt, staan aan d'eene zy van de troon: Aanminnigheidt, Vrindtlijkheidt, Mewaarigheidt en Wakkerheidt aan d'ander. Hymen,

godt der bruiloften, verschijnt in de zaal met de gelukkig getroude zielen van de Roomsche Talassus en zijn Sabynsche huisvrou, om de Bruidegom en Bruidt de gelukzaaligheidt van d'Echt te vertoonen. De Vreede met haar dochters, Neering, Rijkdom en Overvloedt, omhelzen Venus, Juno en Merkuur, tot dankbaarheidt van 't Huwelijk. d'Amstel en 't Y ontfangen de Vechtgooden en godinnen. Maarseveen, Neerdijk, Diependal, Goudestein en Pijnburg, bestrooien de vloer met maagdepalm. Bacchus en Ceres, die hier verschijnen, worden door Maatigheidt bestiert. Blijdschap, Vroolijkheidt, Dartelheidt, Weelde, Kussen, Lonken en Lachen, voegen zich by de gasten. De neege Muzen, die hier haar Parnassus hebben, speelen en zingen:

Hier blinkt Vernuft en Deugdt, twee goddelijke deelen.
Zoo zagmen Peleus en zijn Thetis braaf van standt.
De Hemel laat dit Paar tot steun van d'Amstel teelen:
Zoo wort de hoop gevoedt van 't vreedtbaar Amstellandt.
Op zulk een grondtvest magh de burger zich verlaaten.
Men heerscht niet voor zich zelf, maar voor zijn onderzaaten.

Kracht der Huwlijks Liefde.

Al wat 'er leeft dat lieft, en heeft ook zucht tot paaren.
Zoo 't minnevuur verdooft is 't aardrtijk in gevaar.
Het leeven, zonder min, versterft in hondert jaaren.
Men bindt all' eeuwen, door het huwen, aan elkaâr.
Zoo wordt de Doodt belet haar troon op d'aardt te bouwen.
't Geslacht dat leeven wil moet op de Trouw betrouwen.

Liefde.

De Hemel zegen u in uw gehuwde daagen.
Nooit zie men dat de Nijdt zich in uw harten zet:
Maar leef dat zich de Nijdt, om u, haar hart gaat knagen.
Gedoog niet dat de Twist uw herssenen besmet:

Die huisplaag is door kracht der Liefde te verdrijven.
Wie dat de Twist verjaagt verdient de vreed-olijven.

Sterkheidt.

Nooit moet het slinx Geval uw hoop door ramp verslinnen:
Maar zoo 't u fel bespringt, zoo toon een sterk gemoedt.
Een die zich zelf verwint kan alle ramp verwinnen.
't Is noodigh dat men weeldt deurmengt met tegenspoedt.
Wie in de windt opzeilt heeft geen gevaar van gijpen.
Men leert, door weinig ramp, zich hoeden voor vergrijpen.

Wijsheidt.

Vergeet geen harteleedt: maar gy moet wraak vergeeten.
Vergeetelheidt van leedt denkt nooit op naakendt quaadt.
De Wraak is dochter van een goddeloos geweeten.
Door deez' vervalt de ziel, door die vervalt de Staat.
De stierman mijdt de klip die hem weleer deedt beeven.
Wie leedt gedenkt, en wraak vergeet, zal veilig leeven.

Voorzichtigheidt.

Gerechtigheidt moet u in 't Raadthuis staâg verzellen.
Gebruik haar slaghzwaardt nooit of beezigh haar gewicht.
De wakkre Huiszorg zal zich by uw Ega stellen.
Een die zijn huis bezorgt voldoet zijn huwlyxplicht.
Godtvruchtigheidt moet staâg in uw gedachten zweeven.
Een heilzaam huwlijk is 't beginsel van het leeven.

Op het Huwelijk van D. Gerardus Brandt, en Juffrouw Zuzanna van Baarle, &c.

De Liefde maakte van Quintyn de smit een schilder;
Maar hier aan d'Amstel toont de Min zyn kracht noch milder;
Van een tooneelpoëet maakt hy een Predikant.
Zoo raakt Zuzann', hoe kuis en koudt van hart, aan Brandt.

Op 't Huwelijk van den E. Heer Dierik Heereman van Zuidtwyk, en Juffrouw Anna Ramp.

Ik wil, uit vrees voor ramp, van weêr te trouwen zwygen:
Maar Heereman zoekt Ramp, nu min hem 't hart komt kneên.
Heeft hy geen ramp in 't brein dat hy na Ramp staat? neen.
Hy zal ramp krygen zoo hy geen Ramp weet te krygen.
Hy bidt en smeekt om Ramp: nu komt zy op 't gekarm.
Zoo krygt hy Ramp in huis, in 't bedt en in zyn arm.
Nu wenst hy dat hem noch meer Ramp aanboordt zal klampen.
Wie ramp vervloekt, zyn heil bestaat in 't huis vol Rampen.

Lyk- en grafdichten.

Doodt van zijn Hoogheidt Freedrik Hendrik Prins van Oranje, &c. Algemeen Veldtheer der Vereenighde Neederlanden, &c.

Zang.

De groote Freedrik sluit, in 't sluiten van de vreede,
Zijn oogen, eer den dag haar oogen open doet:
De Doodt, die hem in 't veldt nooit teegen durfde treede',
Verschiep zich in een vlam, en kroop hem tot in 't bloedt.
Zoo dreefzy (o bedrog!) het leeven uit zijn aâren.
Op, Hollandt: want de Deugdt behoort in 't endt haar loon.
Breng balssem, om het lijk voor 't rotten te bewaaren.
De leevendige zijn tot dienst van zulke doôn,
Die voor de wett' van 't volk hun deegens wilden wetten.
Men moet een heldenlijk de tandt des Tijdts ontzetten.

Teegenzang.

Wat hoeft mijn Freedriks lijk, om d'eeuwen te verduuren,
Met balssem ingeleit? hy heeft het niet gewilt.
Ik heb mijn legerzon, na 't blussen van zijn vuuren,
Met traanen, 't dierste zout, voor 't rotten heel deurzilt.
Begraaf hem zoo in 't puin der neêrgeschoote wallen,
Bekleedt met wapenen van overwonne steên.
Laat andre dooden vry met puik van grafsteen brallen,
Het lijk van deeze Vorst (o Vaaders van 't Gemeen!)
Zou liever in het graf van 's vyandts puinhoop leggen.
De dappre moet men nooit een keur van graf ontzeggen.

Toezang.

Myn Heirvoogt, die de Faam tot roemstof plag te strekken,
Begeert zijn lichaam niet beslooten voor de zon.
Die d'aardt, in Neederlandt, met leegers quam bedekken,
Behoeft ook met geen aardt, die hy door 't zwaardt verwon,
Voor 't licht bedekt te zijn. De deugdt wil aassem haalen.
Een dapper krijgsheldt lijdt geen afgesteeke paalen.

Doodt van Tesselscha Roemer Visschers.

Toen vrou Natuur bevondt dat Tesselscha haar beelde',
Van naaldtwerk leeven deedt, en 't geen zy zelver teelde
Verdelgt wierdt door de Doodt, ontstak haar moedt van spijt.
De grootste kunsten zijn tot doelwit van de Nijdt.
Zy zwoer haar harteleedt op 't doodelijkst te wreeken.
Om dit vervloekte quaadt op Tessel te besteeken,
Zocht zy de vriendtschap van de Doodt haar vyandin.
Wie wijs is kropt, om winst, zijn vyandtschappen in.
Voorzichtig veinzen is de zuil der heerschappyen.
Nu ging Natuur, vol hoops, om Tessel te bestryen,
Naar d'onverzaadtbre Doodt: zy zocht haar niet in 't dal
Van Plutoos spooken; neen: men vindt haar overal.
Zy klimt op heuvelen, en daalt in diepe kuilen.
Haar pyl is noch door kracht, noch listigheidt t'ontschuilen.
De Doodt verscheen Natuur op d'oever van de Scheldt,
Omheint van Wreedtheidt, Moordt, Verwoedtheidt en Geweldt:
Want dit gespook was toen eerst uit het heir gekoomen.
Zy zagh het bloedt noch van haar wapenrok afstroomen.

Haar seisen was geschaart. haar kooker zonder schut;
En al wat menschen moordt, was, door het woên, onnut.
O Doodt! zoo sprak Natuur, ik kom by u door reeden:
Aan d'Amstel woont een vrouw, o stoute schranderheeden!
Die beelden schept daar zy onsterflykheidt in stort.
Zoo wordt mijn vorm belacht: zoo schiet uw pyl te kort.
Geen grooter hoon dan van zijn onderdaan te lijden.
Men moet de Stoutheidt, eer zy 't hooft op beurt, bestrijden.
Wie zijn gezagh verliest bevindt zich zonder macht.
Mijn werken rijk van roem, uw daaden groot van kracht,
Vermaanen ons tot straf. lust u de wraak te wraaken?
Zoo zal ik, zweer ik u, het noodigh teelen staaken:
Zoo wordt al 't aardtrijk in een enkel' eeuw verwoest.
Wat zal uw pijl dan zijn? voor 't knaagen van de roest.
Waar dat geen menschen zijn verkrijgt de Doodt nooit zeege.
De krijgsfaam wordt niet dan door moedigheidt verkreege'.
Wie is het? vraagt de Doodt. 't is Tessel, zegt Natuur.
De Doodt hier op; 't is wel: vertrek. 'k zal in een uur,
Tot heil van u en my, de weederwraak aanvaarde.
Voort stamptze driemaal met haar rechte voet op d'aarde.
Heel Vlaandren daaverde, door 't schrikkelijk geluit.
Het aardtrijk reet van een, en braakt ellenden uit.
Hier op verscheen haar heir. dat op haar aan quam dringen.
Mit dat de Doodt zich van haar krijgsluy zag omringen,
Riep zy de vreemdste plaag zoo overloos als wreedt,
Die nu van koudtheidt lilt, en dan van hetten zweet.
O Koorts! zegt zy (dus wordt die menschebeul geheeten)
Gy hebt de wijze Hooft, de fenix der Poëeten,
En schrijvers van zijn tijdt, aan 't Y in 't graf gedrukt;
Dat was een heldenwerk: maar wie zijn aanslag lukt,
En met geen tweede volgt, verdient geen lauwerblaaden.
Men haalt geen roem dan door een reex van wapendaaden.
De boomvrucht groeit niet door een enkle zonneschijn.
Nu weet ik stof tot roem, die u als d'eerst' zal zijn.

Op, vliegh naar Tesselscha, en kruip haar voor in d'aâren;
Maar stop uw ooren: of zy zal u door haar snaaren
En zang betoveren. de klanken hebben kracht.
De leeuw en tiger zijn door Orfeus lier verzacht.
De veedelsnaar betoomt de woeste waterplassen.
Nu wapent zich de Koorts, om Tessel te verrassen,
Met vuur dat zy onlangs van Etna hadt gebrocht;
En sneeuw, dat heel in 't noordt op Taurus was gezocht.
Zoo vloogze naar het Y. de veugels die haar naaken,
Begonnen voort in vliên te beeven en te blaaken,
De lucht was heel ontstelt. ik voel, o vreemde zwier!
Nu ik haar kracht beschrijf, mijn bloedt vol ys en vier.
Op Eskulaap en help. nu quamze Tessel naaderen,
En kroop haar, heel verwoedt, met al haar kracht, in d'aaderen.
Haar keel verloor de klank, haar lippen 't bloedtkoraal,
Zy sloeg 't gezicht omhoog, en riep naar 's hemelszaal:
O Febus! heb ik ooit, gehooft met Tassoos laarzen,
Uw kooroutaar genaakt met offerhandt van vaarzen,
Zoo kom my nu te baat, mijn leeven wordt bestreên.
't Gezag der Muzen riep, op 't karmen, naar beneên;
Wat ramp komt Tesselscha, mijn priesterin, bespringen?
Ik zal de brandt, eer zy ten dak uitslaat, bedwingen.
D'ervaare stierman mijdt de klip eer hy ze ziet.
Wie wijs is smoort de ziekt' eer dat ze wortel schiet.
Zoo sprak die Godt, en is hier op aan 't Y gekoomen,
En oopend' haar een aâr, toen 't bloedt begon te stroomen,
Verscheen het neegetal, en ving dit purpernat,
In plaats van Hippokreen, in een kristallevat
Om, als het dicht, haar pen in 't schranderbloedt te doopen.
Waar dat de druppelen, die Tessels arm ontloopen,
Neêrvallen, geeft de vloer een liefelijk geluit.
Hadt Pan, die 't vee behoedt, zijn schorre rietefluit
Bevochtigt met dit bloedt, zijn vyandt hadt gestreeken.
Noch is de koorts, door 't bloedt te loozen, niet geweeken.

Apollo riep en badt: laat my dit eenigh lidt.
Natuur om dit verzoek, een naadeel van haar wit,
Te keeren, deedt de Doodt naar Tessels kamer ylen;
Hier quamze met haar boog en een der scherpste pijlen:
Maar toen haar Tessels kunst verscheen, wierdt zy als vuur.
Hoe! sprakze, zal een mensch d'alteelende Natuur
En Doodt braveeren? neen: 't is naar de kroon gesteeken.
De Boosheidt laat zich niet bepaalen dan door wreeken.
Ik hoef niet aangehitst om weederwraak te doen.
Een dapper krijgsman valt van zelver aan het woên.
Wie dat zijn sterker tergt zal niet dan ramp ontmoeten.
Ik wil mijn wraaklust door het bloedt van Tessel boeten.
Zoo sprak dit fel gedrocht, en maakt haar boog gereedt.
Toef straffe, riep Minerf, u pijl is veel te wreedt:
Of ik zal Tessel met mijn schild, voor 't schildt, bedekken.
De Doodt, om gauw te zijn, begon haar pees te rekken;
En riep, want Pallas was omhoogh, gy zijt te vart.
Mit klitsten zy haar pijl, o moordt! in Tessels hart.
Minerf bezweem van schrik. de godt der dichters lilde.
De Muzen wierden bleek. de Nimf van d'Amstel tilde
Haar hooft al schreyend' op: haar kaak en 't watervat
Datz' in haar armen hiel, geleeken even nat.
De Schouburg klopt haar borst en krabt haar gave wangen.
Hier leitze, klaagt Melpoom, die door haar schelle zangen
De nachtegaal geleek; neen; die haar voor altoos
In 't galmen overwon: die zong slechts voor een poos,
En deeze kon (och! dat zy 't noch kon) staadigh zingen.
Halfdooden deedt zy door haar veêl ten bedt uitspringen.
Nooit heeft haar diamant op brijzlendtglas gesneên,
Of 't glas wierdt dierder dan haar diamantesteen:
Nu is zy doodt, door wien de zijdedraaden leefde.
Die flus met Godefroy deur duizent pijlen streefde,
Is nu door d'enkle pijl des Doodts (helaas!) geveldt.
Die met haar pen, op 't spoor van Tasso, het geweldt

Van Mahomet verwon, is nu op 't bedt verwonnen.
De handt, die 't Muiderslot, tot roem van Febus Nonnen,
Met keurig groen versierd', is door de doodt verdort.
De kunsten zijn met haar gelijk in 't graf gestort.
Zy wist all' oogen aan haar verven vast te lymen.
Zy bondt all' ooren aan de klanken van haar rijmen.
Haar doovekoolstift deedt de koudste harten braân.
Zoo klaagt Melpoom, en siert het lyk met lauwerblaân.
Haar andre zusters hoordt men niet dan karmen, zuchten,
En weenen: alle vreugdt schijnt dit getal t'ontvluchten.
Mijn ooren zijn bedwelmt door 't deerlijk geluit.
Mijn oogen worden week: het water dat 'er uit
Komt vloeien, ziet men langs 't papier, vol letters, drijven.
De droefheidt bindt mijn tong, en houdt mijn handt in 't schrijven.
Vergeef my zoo ik mis: de smart heeft dit gedaan.
Apollo smeet zijn krans, van nimmer dorreblaân,
Van 't hooft, en riep: o Doodt! ik vloek u om dit dooden.
Natuur (een dienaares van d'opperst' aller gooden,
Daar ik een zoon van ben) zal weeten dat zy niet
Kan scheppen zonder my; daar ik geen straalen schiet
Daar schiet haar kracht te kort: ik zal, om my te wreeken,
Haar zaaden nooit door 't vuur van mijn perruik ontsteeken.
De werreldt Rechter straft, gelijkt 't behoort, het quaadt.
De straf is goddelijk. wie een vervloekte daadt
Niet straft, eist zelf gestraft: dat weeten d'aardtsche volken.
Moet dan een godt als ik, die met zijn voet de wolken,
Vol hellestarren, drukt, niet vinnig straffen? ja.
Ik zal de zuivre ziel van onze Tesselscha
Vergooden, en een plaats by het gestarnte maaken.
De klachten van zijn rey, die Tessels sterflot wraaken,
Verdoofde deeze godt! die toen geen godt geleek,
Om dat hy uit zijn oog een springbron, ja een beek
Van traanen storten, als de menschen om hun quaalen.
Een schichtig ongeval is quaalijk te bepaalen.

De droefheidt vat zoo wel op hoog als laage staat.
Godt Pan quam aan de Vecht, vroeg voor den daageraadt,
Op 't droevigh moordtgeschal, verbaast ten veldt uitschieten,
En speelden op zijn luit van t'zaamgekleefde rieten:
Op, veldt en akkergoôn, vervult door uw geween
Het omgeleege landt, op dat de naaste steên
Weêrgalmen op 't geluit van 't onverwachte klaagen:
Want Tessel, die de windt en koude reegenvlaagen
Die uw gewasch bestreên, betoomden door haar toon,
Als zy te Muide zong, is nu in 't hof der doôn.
Wie dat zijn schat verliest toont teekenen van smarten.
't Verliezen van een vriendt doorsnijt de hardtste harten.
Pluk klaver, koorenbloem, lauwrieren, scheutigh lis,
En al wat in dit oordt voor 't oog aanminnig is,
Om 't lijk van Tessel met die stoffen te begraaven.
Het geeven van die gift is minder dan haar gaaven.
Wie deugdt beloonen zal moet zonder woeker zijn.
't Vergelden van de deugdt gaat verder dan de schijn.
Geen grooter eer dan d'eer aan 't lijk van doode vrinden.
Hier liet godt Pan zijn liedt, daar wy zijn leet in vinden:
Want d'overgroote rouw verwon zijn riete fluit,
Door een gelijk geschrey, van ongelijk geluit.
De Droevigheidt deedt d'een niet min dan d'ander treuren.
Nu quam de Vecht zijn hooft deur 't blanke nat opbeuren,
En zwom naar 't Muiderslot, van hartewee verkropt;
Ten lesten borst hy uit: hoe! is de mondt gestopt
Die my zoo meenigmaal van onder op deedt lobbren?
De keel die my bywyl op haar geluit deedt dobbren,
Omheint van watergoôn, is nu haar klanken quyt.
O onverzetbre smart! o onverdraagbre spyt!
Wie dubble ramp ontmoet durft 't allerquaadtste vreezen.
Twee wonden in een borst zyn quaalyk te geneezen.
Zoo klaagdt de Vecht, en dook tot in zyn watergraf,
En leidt zyn pruik van bies, vol waterroozen, af.

Hy reet zijn blaauwe rok, die hem in vreugdt bekleeden:
Daar Tessel, door haar naaldt, de dorpen, heerlijkheeden,
En hooven, langs zijn stroom, in schilderde vol kunst.
Een heerelijke gift verdient de grootste gunst.
Nu quam Natuur de Doodt voor haar bedrijf bedanken,
En sierd' haar dorrekrans met groene lauwerranken.
Zoo wierdt haar wreede daadt voor zeegerijk verbreit.
De Doodt, die staadig treurt, was nu vol dartelheidt,
En lacht' om Tessels doodt dat alle harten beefde.
My dunkt dat ik dit spook, dat Tessel teegenstreefde,
Van ver noch schaatren hoor. ik hou my buiten schoot.
Wie 't lieve leeven mint betrout niet op de Doodt.

Uitvaart van den Ed. Heer Andries Bikker, Heer van Englenburg, Oudt-Burgermeester, en Raadt ter Admiraliteyt, &c.

Ik zal, ô Amsterdam! niet zingen van die pesten,
Die, roodt van Vorstenmoordt, de vrye zeegewesten,
Zoo schelms, berooven; neen. Ik zing hier, hoe de Doodt
Uw koopre landtpilaar van 't leeven heeft ontbloodt.
Gerechtigheidt beweent dit Hooft der onderzaate':
Maar d'ondeught, die hem vreesd', om dat haar Bikker haate,
Lacht nu van enkle vreught om deze droeve maar
De Beurs, op d'Amstel, zucht. Hy droeg hier zilverhaar,
(Want zorgen maaken grijs) om dat men goudt zou draagen.
Men hoort de Schouwburg, en 't doorluchtig Hooftschool klaagen.
De Stroomgodt tilt zijn pruik van liezen uit het nat.
Zijn oogen vloeien als zijn glazen watervat.

Hier, roept hy, leit, o ramp! het heil der burgerwetten.
Mijn vloed zou eer een rots, dan 't goudt zijn trouw verzetten.
De ziekt', noch ouderdom heeft hem verwonnen; neen:
Een goddelijke spijt heeft hem het hart deursneên,
Om dat hy, tot zijn leet, de valsheidt zag gedoogen.
Laat andre dichters vry de traanen van all' oogen
Uitparssen, om de doodt van een doorluchtigh man;
Hier prikkelt het Gemeen de lafste dichtkunst an.
Een yder dompelt zich om Englenburgh in traanen,
En slaat een naar geluit: maar die aan d'onderdaanen
Gedachtenissen laat die naar de starren gaan,
Hoort niet betreurt te zijn. Wie vat de lijkbaar aan?
Verwaande, treê te rug, die last zal u verpletten.
Gy poogt geen enkel lijk in 't naare graf te zetten:
Maar d'onverwrikbre Trouw, en 't schrandere Beleit.
De stouten hebben meest hun eigen val bereit.
Gy hebt uw handt vergeefs aan deeze baar geslaagen.
Wie bergen staaplen wil moet zijn gewrichten waagen.
Dit is hy die de Faam doet roepen uit haar zaal,
Die duizendt poorten heeft van 't klinkenste metaal,
Datz' haar te barsten blaast aan zijn beroemde gaaven.
Men kan de lijken, maar de deugden niet begraaven.
„De deugdt is onbepaalt. Wie, vraagde hy, op 't bedt
„Voor 't sterven, heeft de Leeuw van 't Vrye Landt verplet,
„Dat hy de zee, de keel van dit gewest, laat sluiten?
„Och dat ik in den Raadt mijn hart noch eens mocht uiten!
„Ik storte hen, sprak hy, de mannelijke moedt
„Die ik noch over heb door d'ooren in het bloedt.
Zoo smarte hem 't verlies van d'allertrouste steeden.
Men zagh hem, in 't beleg, het Y met scheepen kleeden.
Hy wapende het volk met een gekruiste vaân.
Zoo zijn wy 't zwaare kruis van landtbederf ontgaan.
Men spaar, riep hy, geen geldt om oorloogstuig te bouwen.
Het kost geen geldt al wat men doet om geldt te houwen.

Men moet nu, sprak hy, 't landt met wateren beslaan.
Men magh, om 't grootste quaadt te keeren, 't kleinst' bestaan.
Nu gaf hy weder last te passen op de stukken,
Mit dat de pesten van het heir naa 't pesthuis rukken.
De wapens zijn gesmeedt tot noodtweer van de stadt.
De Tyberstroom hoeft nooit beroemder man gehadt.
Hoe loont men zulk een dienst die Hollandt aâm doet haalen?
De Burgerzorg is met geen lauwren te betaalen.
De zon die 's uchtens rijst lijdt 's avonts ondergang,
Maar zijne deugden niet. Het oude Room' heeft lang
Al d'eer alleen gehadt, dat elk zijn braafste daaden
By haar bedrijf geleek: maar nu, ô Amstel Raaden!
Zal 't volk van d'ander eeuw hun deugdt gelijken by
Uw oude Bikkes deugdt. ô Vaaders van het Y!
Uw Broeder klimt nu daar de starren hem omringen.
Het brullend' oorloghsvolk zal hem hier niet bespringen.
De Doodt heeft veel van hen in 't diepe graf gestelt.
De Staatzucht, het Bedrogh, de Strooplust, het Geweldt,
De Schijn van Godtsdienst, en hun andre vloekverwanden,
Zjjn door Uw schranderheên, met zeven staalebanden
Geketent aan het graf: de Vryheidt, die haar tuin
Van 't heilooz' onkruidt wiedt, treedt hen nu op de kruin.
Nu ziet men Pallas zelf langs koorpilaar, en muuren,
't Bedrijf van Englenburg op 't heerelijkst' borduuren.
Eerst zet z'hem als Jupijn ter vierschaar voor 't gemeen.
Men ziet hem Eigenbaat en 't bits krakkeel vertreên.
Gerechtigheidt heeft hem het hooft met loof omvlochten.
Hier is hy Freedrix Raadt in Neerlandts oorlogstochten.
Hy dreef het leeger voort om naa de Vreê te gaan.
Wie vreê bevecht verdient lauwrier, en olyblaân.
Nu maaltze hoe hy 't woên van 't bloedigh Oorloog schorsten.
Gins komt hy voor Gezant in 't hof der grootste Vorsten.
Hier is hy tweemaal Staat. Daar ziet men hoe dat hy
Het Burgemeesterschap, tot tienmaal, krijgt aan 't Y.

Men ziet hem en onz' wal omheint van vyandts vendelen.
Zijn broeder Zwieten doet de poorten vaardig grendelen.
Een deugdt die deeze stadt niet licht vergelden kan.
Wie dat zijn volk behoedt is een doorluchtig man.
Men moet, om zich te hoên, zijn vyandt fel bestryen.
Hier doetze d'Opperst' zelf naar onze poorten ryen:
Want d'oude Vaader wierdt zoo waardt van hem geschat,
Dat hy 't gepreste heir, om hem, voor deeze stadt,
Tot schrik van Hollandt, broght: maar Bikker, d'oudtst' der leeden,
Gaat zelver uit den Raadt, om dat hier d'arm der steeden
Niet in de stadt zal gaan. Hier wordt hy weêr herstelt.
Dit loon was veel te kleen voor zulk een grooten heldt.
Laat koomen, om deez' baar eerbiedigh op te tillen,
De wijze Ciceroos, de moedige Kamillen,
De Numaas rijk van vree, de Katoos trou van aart,
En gy Fabriciën die d'Amstel heeft gebaart.
Men hoeft de lijkbaar niet met klokgeluit te leien,
Geen droever klokken dan het zuchten, klagen, schreien,
Van burger, weeuw, en weez'. hun smart ontstaat uit reên
Men eert de lijken veel om graven dier van steen;
Maar Bikkers grafsteê zal men waardt om 't lichaam schatten.
Zijn deugden zijn niet dan van het gedacht t'omvatten.
Geen waarder graven voor een vader van 't gemeen
Dan 't hart der burgery. Zoo bout men dienstbaarheên.
De Tijdt die 't al verwint wordt van zijn lof verwonnen.
Op, Raaden, draagt het lijk, zoo wordt het niet geschonnen.
Doorluchtigheidt gedoogt geen roemelooze handt.
Men schrijf op 't graf: Hier rust de Zuil van 't Vrye Landt.

Traanen over de doodt van Haar Koninglyke Hoogheidt Mevrouw Maria Stuart, Princes Douariere van Oranje, &c. Dochter van zijn Majesteit Karel d'Eerste, Koning van Groot-Britanje, &c. ***Te Londen, den derden van Louwmaandt, 1661, overleeden.***

Den edelen, gestrengen Heer, Myn Heer Konstantyn Huigens, Ridder, Heer van Zuilechem, Monickelandt en Zeelhem, Voorzittend Raadt van zijn Hoogheidt de Prins van Oranje; &c. &c. &c. Worden de Traanen over de doodt van Haare Koninglijke Hoogheidt de Princes Douariere van Oranje, opgeoffert door Zijner Ed. Gestr[ts]. *verplichtste dienaar* Jan Vos.

Traanen over de doodt van Haar Koninglijke Hoogheidt.

Toen d'alverslindtbre Doodt, door haar verwoede pylen,
O schrandre Zuilechem! het volk naar 't graf deedt ylen,
Ontvonkte haar de borst en zwol van hoverdy.
Wie roem door wreedtheidt zoekt ontziet geen moordery.
De zucht tot Staat maakt stout op hoop van heerschappye.
Nu quam de straffe Doodt de hofzaal van Marye
Allengs genaaken: maar gewapent met de pijl
Daar zy Glocesters hart, dien onverwrikbre stijl
Van Karels zeeteltrôon, tyrannig meê deurboorde.
De zeege van de Doodt bestaat in gruwlijk moorde.
Hier vondt zy de Prinses: maar toen haar deez' verscheen,
Is zy, die elk verbaast, verbaast te rug getreên.
Het koninglijk ontsag deedt haar in 't naadre saagen.
De Wreedtheidt wordt, bywijl, door groots gezicht verslaagen.
Men vindt iet goddelijks in die op troonen zit.
De Doodt scheen doodt te zijn in 't opdoen van haar wit.
Toen Pyrrhus, fel van aart, Polyxena quam naaken,
Om haar de ziel, door 't zwaardt, op 't outaar te doen braaken,
Geloof ik dat hy zoo bezweek voor d'eedle maagdt.
Hoe! riep de wreede Doodt, die al wat leeft belaagt,
Mijn pijl die onlangs droop van 't bloedt der grootste Heeren,
Moet die nu zonder roof tot in haar kooker keeren?
D'Onsachlijkheidt, o spijt! belet my in mijn oest.
Hoe zal mijn gladde schicht ten roof zijn van de roest!
Die mannen heeft verdelgt kan die geen vrouw verdelgen!
Wie niet durft waagen heeft geen deel aan lauwertelgen.
Ik schrik, om dat ik schrik. o lydelooze smaat!
Men krijgt geen heldenroem dan door een dappre daadt.

Wie wijdt wil heerschen moet de moedtloosheidt verbannen.
Zoo sprakz' en heeft haar boog tot driemaal toe gespannen;
Tot driemaal toe nam zy de pijl ver van de pees.
De wreedtheidt maakt' haar stout, in spijt der koude vrees.
't Ontzag van Stuarts oog, hiel haar de handt weêr teege'.
De wreedtheidt en 't ontzag streên vinnig om de zeege.
In 't lest verkreeg, o ramp! de wreedtheidt d'overhandt:
Nu heeft de felle Doodt, tot schrik van Neederlandt,
Om niet versaagt te zijn, haar oogen toe geneepen,
En schoot, want deeze pijl was op Mary gesleepen,
Dwars door de boezem heen. de Teemsgodt schreeude: moort.
De Blijdtschap sloot, hier op, haar eerst ontsloote poort.
De Brug van Londen schudt. de Toer begon te kraaken.
De moordtschoot scheen het volk niet min dan 't hof te raaken,
Heel Withal worden door de Rouw bekleedt met zwart.
Een onverwachte ramp doorsnijdt het hardtste hart.
Een schichtig ongeval is zwaarlijk te verzetten.
De doodt der Grooten kan de hoop van 't volk verpletten.
Apollo quam verbaast op 't jammerlijk geluit,
Van 't starredak, en zocht door hulp van 't zelfde kruidt
Daar by Hippolytus, naar 't sneuvlen, door deedt leeven
De Koninglijke ziel, die vast van d'aardt ging zweeven,
In 't lijk te brengen: maar de geest was veel te vart.
Tot driemaal poogde hy, o groot bewijs van smart!
Het bitter Noodtlot, door zijn bidden, te beweege'.
O wreede Doodt! riep hy, vervloekt is uwe zeege.
Verwon uw schicht haar hart? de gaaven van dit beeldt,
Die zullen uwe schicht, die niet dan gruwlen teelt,
Zoo veer verwinnen als mijn lauwer uw cypressen.
Van nu af wil ik niet dat een der Zanggodessen
Zal zingen tot uw lof; ik wil dat yder zwijg:
Zelf van de daaden die gy doen zult in de krijg.
Zoo zal ik u, o Doodt! en uwe krachten dooden.
Weet gy wie dat gy tergt? ik ben het oog der gooden:

Want zonder my is d'aardt niet dan een duister graf.
Wie dat de gooden dreigt, verwacht een witte straf.
De weêrwraak zoekt haar scha met woeker in te haalen.
Een die zich wreeken wil gedoogt geen nauwe paalen.
Zoo klaagde godt Apol, om deeze neederlaag.
Nu quam de Faam, in 't zwart gekleedt, in 's Gravenhaag;
Hier streek zy op het hof, in 't oog van duin en weiden.
Zy, die zoo meenigmaal onzeekerheên verbreiden,
Quam nu, o ramp! met een vervloekte zeekerheidt.
Op Neederlanders, op, op, bliesze, op, en schreit;
Maria is ontzielt. zoo quamz' hen overromplen.
Op deeze moordtklank zag men 't volk in traanen domplen,
De handen wringen en de borst van droefheidt slaan.
Men hoorden 't karmen steil naar 't hel gestarnte gaan.
Een algemeen verlies helpt ons verstant aan 't doolen.
De Boschgoôn quamen, op het klaagen, uit hun hoolen,
En volgden 't lijkgeschrey van d'ouderdom en jeugt.
De droeven hebben meer vermaak in rouw dan vreugdt.
Wie dat Oranje lieft bevroor het bloedt in d'aâren.
De Vyvernimf quam voort opborlen uit de baaren:
Haar aanzicht vloeide van een dubble traanevliet.
Zy smeet haar pruik van mos, die zy met lis en riet
Deur een gevlochten hadt, van haar bekroosde tuiten.
Zy, die op 't klinken van Konstanters schelle luiten,
Mariaas bruiloft zong, nam toen een droeve maat.
De doodt van een Prinses begeert een bly gelaat.
Wie heeft, riep zy, wie heeft de dochter van Brittanje,
De Vorstelijke Weeuw, en Moeder van Oranje,
Daar Neêrlandt heil van wacht, in 't diepe graf gerukt?
Die weez' en weeuwen hulp is door de Doodt verdrukt.
Die andre 't leeven gaf, onbeert het lieve leeven.
Die groote ballingen lijf berging heeft gegeeven,
Vindt zelf geen berging voor het woeden van de Doodt.
Haar mondt die zy in 't west, voor dit Gewest, ontsloot,

Is nu, ô hartewee! te schendig toegeslooten.
Haar wakker waakend' oog, tot heil van kleen en Grooten,
Is door een yzre slaap voor eeuwig toegedaan.
De Hofzon ziet men voor de middag ondergaan.
De Britsche Roos is in haar uchtend afgevallen.
Zoo klaagt de Vyvernimf in haare waterwallen;
En wekt all' andre goôn. deez' krabt zijn boezem op.
Die rukt het slymig hair nit ziju beslibde kop.
Zulk een vervult de lucht met een erbarmlijk steenen.
Het zuchten, karmen, en het klaagen, dat met weenen
Deurmengt wordt, strekt de Doodt een lieflijk maatgezang.
De Vyverbron begon, in haaren ommevang,
Geheel te zwellen, door een reegenvlaag van traanen.
De naare rouwgalm klonk tot in de lindelaanen.
Wie voert mijn geesten van de droevig' Amstelstroom?
Waar ben ik, in wat oordt? ik vindt my binnen Room'.
Hier hoor ik 't sterf lot van den Groot' August beklaagen.
De vrouwen weenen en de mannen staan verslaagen.
De traanen bruizen langs de straaten als een zee.
Men hoort niet dan helaas! ay my! o ramp! o wee!
En al wat deerlijk is. wie doet my dus vervallen?
Ik waan in Room' te staan en ben in Amstels wallen.
De smart bedwelmt mijn brein, en al wat sneedig scheen.
Prins Willem, rijk van geest en eedelmoedigheên,
Was nu op hoop van kunst, in 't letterrijke Leide:
Een stadt die haare roem, door 't zwaardt, zoo veer verbreide,
Gelijk 't papier, dat nu op haare veeders zweeft.
Hier, in dit hooftschool daar Minerva lessen geeft,
Krijgt hy, door Borns vernuft, de rechte vorm van zeeden.
Wie Prinsen leeren zal vereist vol schranderheeden.
De geest der meesters wet het ongescherpt verstant.
Een wijze Vorst verstrekt tot heil van volk en landt.
Laat Tetis haar Achil op Pelion bestelle',
Daar hy, door Chirons zorg, het bloedt en merg der felle

Bergleeuwen zoog voor melk, op hoop van oorlogsmoedt:
Prins Willem wordt hier niet door ongediert gevoedt:
Hy drinkt hier uit een Born Staatwijze waardigheeden.
Terwijl dat hy zijn tijdt in taal en kunst besteeden,
Wierdt Stuarts droeve doodt door 't duitsch Atheen verbreidt.
De Schoolen hebben op dit naar gezucht geschreit.
Oudt Leide quam haar hooft verbaast ten Burg uitsteeken;
Van hier zag zy 't gezicht der doodtsche burgers leeken.
Wat onheil, riep zy, dreigt de vrygevochte Stadt?
Heeft u de veege Pest weêr in haar arm gevat,
Om u, o wreedtheidt! door haar vuur in 't gras te sleepen?
Zoo is 't uitbreiden van mijn wal te veer begreepen.
Geen schaadelijker ding dan huizen zonder volk.
Zoo sprak zy, en de Rijn verhief zich uit zijn kolk,
En riep, om deeze Maar aan Leide te doen hooren,
Doorluchtig Hooftschool! daar de Wijsheidt wordt gebooren,
Beroemste Rechtmeestres! wat maakt u dus versaagt?
Het is geen pestpijl die het volk ten huis uitjaagt:
Prins Willems Moeder is door 't zwaardt des Doodts verslaagen.
Zy die haar Zoon van hoop voor 't vallen plach te schraagen,
Is zelf gevallen, om niet weeder op te staan.
De Doodt ziet waardigheidt, noch blonde hairen aan.
De schoonste gerven ziet men 't allereerst' afsnyden.
Het hongrig graf heeft met het hof geen meedelyden.
Zoo worden Leide, door de Rijn, 't verlies bekent.
Het hof van Willem raakt erbarmlijk overendt.
Boreel, de zorg van 't hof, zoo wakker in zijn plichten,
Als rijp van oordeel, wierdt zoo schichtig door de schichten
Van dit geluit getreft, als 't binnenst' van zijn Vorst:
Deez' hadt de punt in 't hart, Boreel tot in zijn borst.
Geen zorgelijker wondt dan die men niet ziet bloede.
Wie dat zijn Prins bemint gevoelt zijn tegenspoede'.
De liefde die Nassouw tot zijne moeder hadt,
Begeerde 't aanzicht te besprenkelen met nat.

Zijn mannelijke moedt hiel 't zoute water teegen.
De liefde poogde 't oog tot schreien te beweegen.
De moedigheidt heeft hem de traanen opgeschort.
De liefde, door de hulp der teederheidt, bestort,
In 't lest, zijn kaaken: want de liefde leedt geen marren.
Hier stondt d'Oranje zon, omheint van hoofsche starren:
Maar niet in zulken schijn, als toen hy langs het Y
Te paardt quam rijden, waar dat hy de burgery
En Vaaders van de stadt, door zijn gezicht verkrachten.
Een minnelijke Prins heeft overgroote machten.
Hy was Askaan gelijk, omringt van 't Trooische volk:
Die luister zag men hier beneevelt van een wolk.
Het nat quam langs de bloos van zijne wangen baanen.
Men zag zijn aangezicht deur eene mist van traanen.
Heen blinken, als de zon deur eene reegenvlaag.
O hemel! borst hy uit, gedoog dat ik hier klaag:
Mijn Vaader is my, eer dat ik hem zag, ontnoomen.
Oranje, Vaaders erf (wie kan dit boosheidt toomen?)
Onthoudt men my door List, de dochter van 't Geweldt.
De muuren zijn geheel tot aan het veldt geveldt.
Wie zich de starkst' bevindt, ontziet geen slinkse daaden.
Wat bleef my over? niet dan Moeder om te raaden:
Nu is mijn leste hoop, door 't woên des Doodts, ontrooft.
Zoo wordt mijn vuur, eer dat het deurbrandt, uitgedooft.
Mijn steunstijl is gezakt: hier helpt noch gracht, noch wallen.
Waar dat de grondtvest spat moet wandt en welfsel vallen.
Zoo klaagt Nassouw, en slaat zijn oogen naar de lucht;
En heeft tot driemaal toe erbarmelijk gezucht.
Op deeze naare galm ontslooten zich de wolken.
Hier zag hy, van om laag, 't is vreemt voor alle volken,
De heldenhemel der Nassouwers oopen gaan.
Hier zijn de zielen die, uit zucht tot lauwerblaân,
Haar faam zoo veer doen vliên als 't zonlicht weet te rennen.
Terwijl dat hy hier staart, om zijn geslacht te kennen,

Verscheen de Wijsheidt die de Staaten staande houdt.
Haar staatcytabbert was doorwrocht met helder goudt;
Bezaait van steenen daar de zon meê wenst te praalen.
Haar hulsel was een kroon van starren rijk van straalen.
Zy zwaait een parrelstaf als kaizeriu der steên.
Haar andre handt vertoont een boek vol schranderheên.
De Vryheidt kan men best door Kracht en Wijsheidt krygen.
O fiere Prins! sprak zy, uw bange zuchten stygen
In mijn bestarnde hof: ontlast uw droevig hart.
Uw Grootmoêr, groot van roem, om uw verlies vol smart,
Zal haare zorg voor u op 't loffelijkst' doen blijken.
Een Grootmoêrs liefde hoeft geen Moeders hart te wijken.
De zucht tot eigen bloedt wordt alle zorg betrouwt.
Zy die de dichtkunst eert door Freedriks beeldt van goudt,
Om braave geesten, door het gisten, op te wekken,
Deurmengt de druppelen die uit uw oogen lekken,
Om 't onheil dat u treft, met eene traanevloedt.
De Brandenburgers, de Nassouwers vol van moedt,
En Stuarts zullen hier nooit in hun erfzorg zwichten.
Wie dat zijn Stamhuis helpt bewijt niet meer dan plichten.
Een die zijn bloedt beschermt bezorgt zijn eigen staat.
Het hof van u Gewest, zoo rijk van macht als raadt,
Zal u behoeden voor Geweldt en looze laagen.
Uw moeder heeft u lang recht onder 't hart gedraagen:
Maar 't Landt, o Zoon van 't Landt! dat draagt u in haar hart.
De Staaten hebben deel aan 't nypen van uw smart.
Wie dat men vuurig mint ontleentmen van zijn pynen.
De star die gy alree hier boven ziet verschynen,
Is uwe Moeders ziel, die door geen damp bederft.
Wie dat de deugdt bemint zal leeven als hy sterft.
Zoo sprak de Wijsheidt en heeft zich met lucht betoogen.
Nu wischten Willem al de traanen van zijn oogen.
Zijn mondt vol zuchten gaf een zeediger geluit.
De Doodt, die 't aangezicht bewoonden, hadt meest uit:

Maar 't hart bleef niet te min in klem van yzre banden.
De zeeve Zusters der vereende Neederlanden
Verlieten 't hof, om met haar moeder, Willems Zoon
Te troosten in zijn ramp; zy wierden door de Goôn
Van 't vrye volk gevolgt, om 't leedt te helpen draagen.
Een aangenoomen zoon behoort men t'onderschraagen.
Het erfrecht heeft geen recht voor aangenoomen zaadt.
Zoo wordt de Fenix van Oranje, door de Staat,
Gehandthaaft in zijn druk, tot mindering van lye'.
Hier tusschen was de Teems vast bezig om Marye
In 't graf te zetten: maar haar eedelmoedigheidt
Besluit men met geen steen. de deugdt wordt uitgebreit.
Een loffelijke faam is in geen graf te dwingen.
Het volk, o liefde! komt nu om haar lijkbaar dringen,
Als onlangs t'Amsterdam om hare waagen heen;
Neen; hier is noch verschil: daar wierdt zy van 't gemeen
Met lachen ingehaalt, en eeuwig heil te wenschen:
Maar binnen Londen wordt haar baar gevolgt van menschen
Die deerlijk weenen: want hun harten droegen rouw.
Nu quam het droef gerucht by 't zeegerijk Nassouw;
Men hoordt die voesterwieg der helden machtig klaagen.
Oranje, dat van oudts al lauwren plach te draagen,
Bezweem, als men het door het leeger wierdt verkracht.
Een onverwacht ellendt heeft ongemeene macht.
De smarten zijn veel eer te denken dan te schryven.
Het Staatwijs Amsterdam, verlieft op vreed' olyven,
Die van haar zusters om haar zeege wordt benijdt,
Ontsluit haar schouwburg, daar de haat vergeefs op strijdt:
Apoll' en Pallas, hier in 't zwart by een gezeeten,
Vertoonen zich, omheint van Muzen, roodt bekreeten:
Hun lijkgezangen zijn met droef geween doormengt.
De duitsche Hengstebron, ja heel Parnas verdrenkt
In traanen, om de rouw der Stuarts meê te schryven.
De zoute drupplen, die door 't schreien overblyven,

Verstrekken nooten, om de schorre maat te slaan.
De rechte deernis kan men aan 't gebaar verstaan.
De Droefheidt hoeftmen niet tot weenen aan te maanen.
Mijn bladt, o Zuilechem! versmoort in brakke traanen:
Vergeef my zoo ik mis; het is een mijdtloos quaadt.
De treurpen heeft haar wit: maar geen bepaalde maat.

Aan Jan Vos.

Uw traanen-werk, Jan Vos, en is maar half te prijzen:
Dit heb ik u te wijzen;
Doet eene vlek daar uit, en die zoo groot als ik,
De rest is loffelik.

Constanter, 1661.

Aan den Eed. Gestr. Heer Konstantin Huigens, Ridder, Heer van Zuilechem, Zeelhem &c.

Myn Traanen, Zuilechem, zegt gy, zijn half te prijzen.
Dit kunt gy licht bewijzen:
Uw lof is half gelooft. vraagt gy: wie zeidt dat ? ik:
Was 't heel 't was loffelik.

Op het overlijden van Kornelia Hinloopen, Dochtertje van den Heer Jakob Fransen Hinloopen, Oudt-Scheepen; Aan haar Moeder Juffrouw Maria Huidekooper.

Bedroefde moeder, staak uw deerelijke klachten.
De balsem van de Tijdt kan alle smart verzachten.

Het sterflot van uw kindt baardt u te wreede pyn.
Gy zult de lelien, de roozen en 't roobyn
Op 't zeedigh aangezicht, vergeefs in tranen dompelen.
De moortpyl van de Doodt komt alles overrompelen.
Of waant gy dat die punt haar draadt te draa deurkerft?
Men toont een puikjuweel, eer 't door de lucht bederft,
Slechts voor een korte poos. de bloemen die wy groeten
In d'uchtent, treedt men veel, eer 't avondt is, met voeten.
Het ooft verrot bywyl eer 't ryp geworden is.
Verban de droevigheidt uit uw gedachtenis:
Wie weet wat ongeval uw kindt mocht overvallen.
De zon die 's uchtens rijst, om op den dagh te brallen,
Wordt menighmaal bewolkt. het leeven is een leen.
De wieg en 't graf zyn slechts een enkle schreê van een.
De Doodt heeft haare troon, om overal te zweeven,
In 't midden van deez' twee; hier mikt zy op het leeven,
Dat staâgh ten doel moet staan van haar verwoede schicht:
Dies maatigh uwe rouw. het sterven is een plicht.
Kornelia verschynt in 's hemels helle zalen.
Hier gaatze langs een vloer van diamante straalen,
Van paarlen, van turkoois, van sterren, zon en maan.
Men hult haar met een krans van onverwelkbre blaân.
Haar palmtak zou zy voor geen goude Ryxstaf geeven.
Zy walght van 't aardtrijk: want d'Ellendigheidt en 't Leeven
Zijn zusters, die gelyk ter werreldt zyn gebracht.
Men schreit hier tweemaal als men eenmaal heeft gelacht.
Ey wens niet om uw kindt: de Doodt heeft haar verslonden,
Eer dat de tydt haar ziel een schultboek voor de zonden
Kon maaken. staak uw rouw. verzet uw tegenspoedt.
Wie 't ongeval verduurt heeft een standtvast gemoedt.

Sterven van Juffrouw Geertruit Hooftman, Gemaalin van den E. Heer Abraham Alewyn.

De Doodt, die lang vergeefs op Hooftman hadt gemikt,
Riep onlangs: zal mijn pijl, daar al wat leeft voor schrikt,
Nu schrikken voor een vrouw? dat zal ik nimmer lijden.
Een dapper krijgsheldt krijgt geen zeege dan door strijden.
De lauwer wordt gekocht voor raadt en oorlogsmoedt.
Zoo sprak de Doodt, en schoot haar moordtpijl, graag naar bloedt,
In Hooftmans boezem, dat de punt het hart deurboorde.
Haar schrandere Gemaal, die zy door deugdt bekoorde,
Ontzetten zich van schrik, door 't vinnigh ongeval.
Al 't huisgezin besturf. men hoord'er een geschal
Van ach! helaas! en wee! in groot' en kleene zaalen.
De droefheidt laat zich niet dan door de Tijdt bepaalen.
De reeden hebben by de droeven geen gehoor.
Wie huiszorg, tucht en trouw beminnen, volgen 't spoor
Van Alewijn, om 't lijk naar 't naare graf te brengen.
Al wat uit aardt ontstaat moet weêr met aardt vermengen.
De ziel, die hemels is, vereent zich met geen slyk.
Men schrijf nu op de zerk: hier rust niet dan het lyk
Van Hooftman, die haar man voor Opperhuishooft schatte.
De deugden laaten zich niet van het graf omvatte'.

Overlijden van den Ed. Heer Joan Koeimans.

Toen Koeimans door de Doot moordaadig wiert deurschooten,
Besturf de Beurs van schrik, zoo trof haar deeze pijl.
Wie heeft mijn hooftpilaar, riep zy, om veer gestooten?
Want Koeimans wakkerheidt verstrekte my een stijl.
De Beurzen zijn niet dan door wijsheidt t'onderschraagen.
Wie dat een zuil ontvalt heeft weinig hoop van staan.
Fortuin heeft my, bywijl, door waterroof geslaagen:
Maar ik ben nooit zoo wreedt als nu te keer gegaan.
Mijn schaaden zijn altijdt vergoedt met dubble zeegen.
Wie dat verliest met winst wordt loffelijk betaalt.
Nu mis ik 't gulde vlies. waar is mijn gulde reegen?
Mijn ooft van goudt verrot. mijn inkomst is bepaalt.
Wie dat geen heil verwacht heeft reeden om te weenen.
Zoo klaagt de Beurs, en zucht en schreiden zonder hoop.
Haar staatcytabbert, stijf van paarlen, goudt en steenen,
Daar zy ten troon meê zit, als 't steedenrijk Euroop',
Amer'ka, Azia en Afrika haar schatten
Aan haar opofferen, verwisselt zy in zwart.
De droefheidt laat zich van geen praalgewaadt omvatten.
Nu quam de godt van 't Y, om Koeimans doodt vol smart,
De hooftbeurs naaderen, zy mengelden hun zuchten,
Lijkklachten, jammeren, en schreien onder een.
De Nimf van d'Amstel stak, op deeze treurgeruchten,
Haar pruik van klavergras, deur 't brakke water heen.
Zy wist de traanen van de Beurs en 't Y te vangen,
En reegze, hardt gestremt, voor paarlen aan een snoer.
Dit treursieraadt heeft zy om haare hals gehangen.
Gestremde traanen zijn niet min dan paarlemoer.
Hier tusschen vloog Merkuur, geschoeit met vlugge vlerken

Naar 't bloeiendt Amsterdam, de goudtmijn van de Staat:
Hier streek de handelgodt, en riep, beneên de zwerken;
O Beurs! o markt van d'aardt! die door uw rijpe raadt,
De macht hebt om de vrucht van d'aardt op prijs te zetten,
Betoom uw hertewee, eer u vernuft versmacht.
De rou is machtigh om het scherpste brein te pletten.
Ik zal u hulpzaam zijn: gy weet mijn oude kracht,
Wie wisse blijken heeft behoeft geen meer bewijzen.
Gy valt gelijk een bal, die alsz' op 't aardtrijk valt,
Een nieuwe kracht verkrijgt, die haar met winst doet rijzen.
Uw Koeimans, daar het Y de werreldt deur meê bralt,
Is u te vroeg ontrukt: maar alles heeft zijn reeden.
Wie dat zijn rou bedwingt betoont zich vol van moedt.
Een die 't geval verwint pleegt schrandre dapperheeden.
Zoo troosten haar Merkuur. De Beurs, die in een vloedt
Van brakke traanen zwom, geraakten aan 't bedaaren.
Wie troost en hoop ontmoet heeft starke hooftpilaaren.

Lijk-Toorts van den E. Heer M^r^. Jakob vander Burgh, Eertijts Agent te Luik, en Geheimschrijver van de Ed. Ed. Gestr. Heeren, de Heeren Gezanten der Vereenighde Neederlanden op de Vredehandeling te Munster, &c.

Toen d'onverzaadtbre Doodt, een vyandin van 't Leeven,
De schrandre Vander Burg langs d'Amstelstroom zag gaan,
Riep zy, door d'oude wrok tot weederwraak gedreeven,
Hoe! leeft hy noch die my zoo schendigh heeft verraân?
Sint dat hy 't vreêverbondt te Munster uit quam spreeken,
Stak Neederlandt, ô spijt! het moordtmes in de scheê.

Mijn wraaklust zal (ik zweer 't) geen dapperheidt ontbreeken.
Een onversaagde moedt ontziet geen bitter wee.
Wie dat zich wreeken wil eist wapens te gebruiken.
Hy wreekt zich loflyk die syn wraak met woeker mengt.
Men klimt nooit hooger dan door andre te doen duiken.
Zoo sprak de Doodt, en kreeg haar pyl, noch roodt besprengt
Van 't Zweedtsche bloedt, dat zy op Funen hulp vergieten.
Zy mikt', en trof zijn borst. ô lydelooze smart!
De moordtpyl girst door 't been, om tot in 't rif te schieten.
My dunkt ik voel de dop zelf dringen in mijn hart.
Minerve schreeude: moordt! toen 't spits zijn borst quam grieven.
Apollo riep, daar hem deez' overval toe dreef,
Nu wordt de vlugge handt, die zoo veel wyze brieven
Aan Prinsen, Koningen en groote Kaizers schreef,
Door 't schieten van de Doodt, voor eeuwig stil gehouden.
Zyn overschelle luit geeft nu geen meer geluidt.
Zyn dichtpen, die te Luik de Duitsche dichtkunst bouden,
Heeft met zyn maatgezang, ô ramp! aan d'Amstel uit.
Zyn mondt, die jok en ernst, naar eis van tydt, liet hooren,
Wordt door de Doodt, helaas! moordtdaadig stom gemaakt.
De Stroomgodt van het Y quam dwars door 't ys heen booren,
Tot hy ten middel toe door d'oopewrak geraakt':
De traanen rolden, door de doodtschreeu, langs zijn kaaken,
En stremden, door de koud, tot kegels in zijn baart.
Tot driemaal vloekten hy ('t geluit deê 't grond-ys kraaken)
Op 't stormen van de Doodt, dat schrikdier wreedt van aart,
Hy dook vergramt om laag, naar zijn beslibde paaden,
Daar hy zijn ondergoôn, van weedom, schreien ziet.
De Doodt was vol van moedt op haar gehate daaden.
De Wreedtheidt schept vermaak in allerlei verdriet.
Mit dat de Faam zijn doodt aan Zuilechem deedt hooren,
Verzuchten hy, en sprak: gaat van der Burg in 't graf?
Zoo gaat hy voor, en wijst my niet dan d'oude spooren.
Het lichaam schraagt de ziel: maar 't is een brosse staf.

Het leven is een leen, om weder af te leggen:
Het erf-recht wordt ons door 't gerecht des Doodts ontzeit.
Zoo sprak hy: maar zijn tong wierdt, toen hy meer wou zeggen,
Aan d'yzre keeten van de droef heên vast geleit.
Verschoon mijn veeder zoo zy struikelt in het dichten:
Want die mijn zwakke pen, gekleedt in rougewaadt,
Zou stutten, raakt nu zelf, door 't woên des Doodts, aan 't zwichten.
Hier hoeft geen maatgezang. de Droefheidt houdt geen maat.
Mijn int wordt brak en bleek van traanen door het weenen.
Oprechte droefheidt kan zich niet van schreien speenen.

Doodt van Mevrouw Leonora Hellemans, Gemaalin van den Heer P. K. Hooft, Ridder, Drost van Muide, Baljuw van Gooilandt, &c.

De Doodt die Hellemans, tot spijt van haar, zag leeven,
Riep, toenz' haar lest verscheen, nu zijt gy aas voor 't graf.
Mit wierdt haar van dit spook een pijl in 't hart gedreeven.
Zy worstelt met de Doodt: maar 't leeven was te laf.
Wie met zijn starker vecht wordt lichtelyk verwonnen.
De pylen van de Doodt zijn overscherp van dop.
Zoo worden 't lichaam, maar haar deugden niet geschonnen.
De deugden klimmen, als het lichaam valt, in top.
Een loflyk leeven hoeft voor 't sterven niet te vreezen.
De Droefheidt zit by 't lyk, en weent om Hellemans.
Wie om haar doodt niet schreit schijnt zelver doodt te weezen.
Nu roept haar ziel, met deugdt verguldt, van 's hemelstrans;
Mijn zoon, mijn grootste hoop, ey treur niet om mijn' sterven:
Hier ben ik by mijn Hooft, uw vaader groot van lof:
Zijn lauwerkrans, die hy behoedt heeft voor bederven,
Pronkt nu met starren van een onverwelkber stof.

Hier is hy by Ovid' en Tacitus gezeeten.
Het loon der wijzen klimt veel hooger dan de maan.
Gy moet uw aardtsche smart om onze vreugdt vergeeten.
Al wat ooit leeven schiep moet door de doodt vergaan.
Zoo sprak de moeder tot een troost van oor' en oogen.
De troost heeft op het hart, vol droefheidt, groot vermoogen.

Doodt-Bazuin van den Eed. Gestr. Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen &c. Oudt-Burgermeester, Raadt en Bewinthebber der Oost-Indische Maatschappy t'Amsterdam.

De Doodt, die 't al verdelgt wat immer wordt geschaapen,
Riep, toen zy hier in lang door haar moordtdaadig wapen,
Niet dan 't gemeene volk deedt daalen in het graf;
Ik zweer by deeze pijl, die my het Noodtlot gaf,
Dat ik niet minder dan een Ridder zal doen duiken.
Wie overwinnen wil moet zijn geweer gebruiken.
De zeege wordt gekocht voor onversaagde moedt.
Zoo riep dit spook, en reedt daar d'Y en Amstelvloedt,
Door 't oop'nen van de sluis, zich by elkaâr vergaadren.
De dappre Maarseveen, ik zwijg van d'andre Vaadren,
Die Amsterdam bewaakt voor allerhande vrees,
Bevondt zich nu in huis, daar hy van weeduw, wees,
En burger wierdt omheint, om hun geklag te hooren.
Wie volk beheerschen wil vereist geduldig' ooren.
't Geduldt der Grooten strekt tot heil der onderzaat.
In zulk een nutte zorg, daar Stadt en Landt op staat,
Verscheen de Doodt aan 't Y, de scheeprijkst' aller havens:
Hier stapt zy van haar kar, die van twee zwarte raavens

Langs d'aardt getrokken wordt, bekleedt met dikke mist.
Nu eist my oorlogsmoedt, sprak zy, of looze list.
Wie dat door list verwint zal nooit op 't hoogste stijgen.
Men kan geen luister dan door dapperheeden krijgen.
Ulysses laagen zijn met hem in 't graf geleit.
Achilles daaden zijn de werreldt deur verbreit.
Wie dat by daag durft woên zal als het daglicht blinken,
Toen Brutus Cezars ziel in d'afgrondt wou doen zinken,
Verscheen hy in de Raadt, en planten hem het zwaardt
In 't midden van zijn hart. wie stout is wordt vermaart.
Zoo sprakz', en kreeg een pijl, gevlerkt met vlugge veêren;
Niet daar zy d'onderdaan, maar d'allergrootste heeren
Meê overwonnen heeft, in Raadthuis, heir en Hof.
Vulkanus hadt de dop van deeze pijl, tot lof
Van zijn beroemde kunst, om 't volk in 't graf te stooten,
Vol nimmerdooiendt ys en eeuwig vuur geslooten;
Twee stoffen die elkaâr gestaadig strijdt aan doen:
Maar eens in wreedtheidt om op 't aardts geslacht te woên.
Mit dat de Doodt toe tradt begon de raaf te krassen.
Nu quam haar pijl, o moordt! van Maarseveen verrassen.
My dunkt ik hoor de dop noch girsen deur zijn hart!
Hoe! hooren neen: o neen! ik voel de dop, o smart!
Dwars deur mijn boezem vliên, om 't leeven af te snyen.
Wie vrienden lyen ziet heeft deel aan 't zelfde lyen.
Oprechte liefde trekt niet minder dan natuur.
Nu beefde hy door 't ys, dan brande hy door 't vuur.
Hy worstelt met de Doodt, op hoop of 't hem kon baaten,
Het leeven zal het hart, haar burg, niet licht verlaaten.
Natuur heeft d'aardt geschept voor 't menschelijk geslacht.
Al wat bekoorlijk is heeft overgroote kracht.
De ziel moet endtlijk noch, 't is wreedt, van 't lichaam scheien.
De val van deeze zuil deedt 't heele Raadthuis schreien.
't Oostindishuis bezweem. het Hooftschool stondt verzet.
De Dichtkunst liet haat pen, de Maalkunst haar palet,

Mit dat zijn ziel vertrok, uit klem der vingers vallen.
De boukunst, die door hem aan d'Amstel raakt' aan 't brallen,
Gaf passer, haak en ry te knaagen aan de roest.
Een die zijn hoop verliest toont zich geheel verwoest.
Die niet dan ramp ontmoet behoeft geen maat in treuren.
Wie hoort dit zonder 't hair als dol van 't hooft te scheuren?
De liefde kent men best in tijdt van ongenucht.
De Beurs heeft om zijn doodt erbarmelijk gezucht,
En sidderde van angst, als toen de Britsche vlooten
Het Tessel naderden, om onze waterslooten,
Door moorden en geweldt te stroopen op de zee.
Een vinnig overval baart bitter hartewee.
Wie dat de grondt ontzakt heeft op geen standt te hoope'.
Het droevig Amsterdam, de hooftmarkt van Euroope,
Riep, toen zy Maarseveen voor haar verslaagen zag:
De starkste steunpilaar, die my te nutten plag,
O onverwachte smart! leit hier ter aardt gezonken.
Die hooftzon, die mijn hooft, gewendt met goudt te pronken
Zoo heerelijk bescheen, is door de Doode geblust.
Die nimmer rusten, om mijn burgery in rust
Te houden, is het oog tierannig toegelooken.
Die 't heele leeger, dat mijn wallen quam bestooken,
Met spietsen, zwaardt en bus, deedt wijken door de kracht
Van reeden, is nu door een doodtschicht omgebracht.
Die nooit gedoogde dat men zieledwang zou pleege',
Om dat het Y die dwang deedt vluchten door de deege
Der vryheidt, wordt de ziel gedwongen door de Doodt.
Die deeze Stadt, door raadt en kunst van teekenloodt,
Wijdt uit hulp breien, om de vreemden in te haalen,
Laat zich nu in een kerk, ja in een graf bepaalen.
Die d'eikeblaân verdient krijgt slechts cypresseblaân.
Mijn trouwe Raadt, o spijt! is van de Doodt verraân.
Mijn wapenschildt verliest een van haar wakkre leeuwen.
O overgroote val voor burger, weez' en weeuwen!

Deez' mist zijn vaader, die haar man, en die zijn schildt.
Een onverwacht verlies wordt door geen troost gestilt.
Zoo klaagden Amsterdam in klem van nauwe banden.
Een algemeene schaâ deursnijt all' ingewanden.
Niet treft 'er feller dan 't verlies van 's levens schat.
Hier tusschen streek de Faam, in 't zwart gekleedt, en nat
Door deerlijk schreien, op de Goudesteinsche tooren;
Zy blies op geen trompet; maar op een schorre hooren:
Op, Maarseveeners, op, uw Heer is door de Doodt
Aan 't Y in 't graf geleit. uw welstandt is in noodt.
Zy wou meer klaagen: maar zy wierdt belet van traanen.
Het bloeiendt Maarseveen, omgordt van ruime laanen,
Gehult met hooven, die steil steigren naar de lucht,
En rijk van vyvers, riep, toen haar dit wreedt gerucht
Van schrik deedt sidderen: hoe! is mijn Heer om 't leeven?
Wat booswicht heeft zijn ziel ten boezem uitgedreeven?
Die my van d'aardt ophief wordt nu van d'aardt gedrukt.
Hy is wel oudt, maar my te jong in 't graf gerukt.
De kabel van mijn hoop is van de Doodt deurkurven.
Heel Maarseveen is met Van Maarseveen gesturven:
Het zy de Zoon ons stut voor 't dreigende gevaar.
De wijsheidt van een Heer verstrekt een steunpilaar.
Waar starke zuilen zijn is geen gevaar voor vallen.
Hier moest zy zwijgen: want de naare lijkgeschallen
Der Ingezeetenen van 't vruchtbaar Maarseveen,
Verdoofden haar geklag, door jammerlijk geween.
Wie schaâ en smart gevoelt zal zich niet licht bedaaren.
Elk sloeg zijn handen, als uitzinnig, in zijn haaren,
De vuisten voor de borst en nagels in 't gezicht.
Een die zijn onheil weet heeft kennis van zijn plicht.
Wie reên tot droefheidt heelt is door geen troost te peien.
De bron op Goudestein geraakt' door smart aan 't schreien,
En storten in haar kom geen zoete waterstraal;
Maar zoute druppelen. 't geboomte, dat tot praal

Met groeneblaadren pronkt, begon uit meededoogen
Geheel te dorren; ja te weenen: want haar oogen
Van schorssen, gaven niet dan pekelstroomen uit.
De nachtegaal sloeg nu geen schel, maar dof geluit,
En ging zich met de raaf die onheil spelt, vereenen.
Wie stof tot treuren heeft behoeftze niet te leenen.
Geleende droefheidt schiet geen wortels in het hart.
Nu zag men weêr aan 't Y, dat over 't hooft in smart
En pijn gedompelt was, de rou der aardtsche gooden.
Een doodt die groot is treft veel meer dan alle dooden.
Het blyde klokspel gaf niet dan een droeve maat;
En d'orgel klonk heel schor. De Deugden die de Raadt
Verzellen, staan verzet door deeze moordtgeschallen.
De Starkheidt is haar zuil, mit dat hy viel, ontvallen.
Voorzichtigheidt is door zijn oog haar spiegel quijt;
De Maatigheidt haar toom: Gerechtigheidt versmijt
Haar zwaardt en schaal, nu dat zy hem naar 't graf ziet leien;
En scheurt de blindtdoek van haar oogen om te schreien.
Nu quam vrouw Themis, op dit droevig ongeval,
En sprak: is Maarseveen, die borstweer van uw wal,
In 't diepe graf gerukt? zijn faam zal opwaarts zweeven.
De helden ziet men van hun deugden overleeven.
Hy laat een luister na, die meer zal blinken dan
Het Raadthuis van uw Stadt. men weent wel om een man
Van oordeel; maar met maat: het weenen is verlooren.
Het leeven kan men eer dan smart in traanen smooren.
Wie dat zijn smart verzet blijft voogt van zijn gemoedt.
De wijzen houden standt in alle teegenspoedt.
De zon die 's avondts daalt komt 's uchtens weêr vertoogen.
Gy hebt noch mannen in uw Raadthuis rijk van boogen,
Die weeten hoe men 't Landt en losse water bouwt.
Zoo groeit uw Stadt in roem. zoo vloeit uw Beurs van goudt.
Elk toont zich afgerecht in vreed' en oorlogsdaaden.
Geen starker wallen voor een stadt dan wijze Raaden.

Een Raadt vol schranderheidt verbreit de heerschappy.
Op zulk een grondtvest rust de zeege van het Y.
Wie zulke zuilen heeft moet alle smart verjaagen.
Uit hadt vrouw Themis, en de Stadt verliet haar klaagen,
Gelijk de golven 't woên na 't stillen van een storm.
Haar aangezicht verkreeg een minnelijker vorm:
Maar haar geleede schaâ zal zy niet licht vergeete'.
Nu worde Maarseveen, o droevig' ingezeete!
Langs straat en markt gebrocht: maar niet in zulk een schijn
Als toen hy voor Gezant weêr t'huis quam van Berlijn:
Toen deedt hy door zijn komst halfdooden aassem haalen;
Nu schijnt het volk van pijn met hem in d'aardt te daalen.
Ik leg mijn dichtpen, nat geweent, by hem in 't graf:
Want die mijn dichtpen stof om wel te dichten gaf,
Verschept nu zelf in stof en wordt gedicht met steenen:
Maar deeze stof bestelt mijn oogen stof tot weenen.
O overwakkre Zoon, en Dochteren! gedoog
Dat ik mijn traanen met de traanen van uw oog,
In deeze droeve standt, al schreiendt mach deurmengen:
Heb ik mijn lach, in vreucht, by d'uwe moogen brengen?
Vergun dat ik, in rouw, uw smart verzel na plicht:
Gy mist uw vaader, ik de luister van mijn dicht.
Waar geen Meceenen zijn versterven alle gunsten.
Men schrijf dan op zijn graf: hier leit hy die de kunsten
Handthaafden, en 't gemeen beschermden door zijn raân.
Een dubble deugdt verdient lauwrier en eikeblaân.

Overleden den 26 October 1661.

Doodt van Hugo de Groot, in zijn leeven Gezant der doorluchtigste Kroon van Zweeden, &c. by zijn Majesteit van Vrankrijk, &c.

Op, ween met my by Hugoos lijk!
Dien goudemondt van 't yzre Noorden;
Die 't heel deurscheurde Christenrijk,

Deurzilt in traanen, roodt van moorden,
Aan een zou hechten door zijn raadt.
Dit speet de Doodt, en riep, vol boosheidt:
Hier dient niet dan een dappre daadt,
Wie moorden wil eist kracht, of loosheidt.
Door marren wordt niet uitgerecht.
Mijn lyk-oest zou door vreê vermindren.
Nooit sterft 'er meer dan door gevecht.
Zoo sprak zy, en om vreê te hindren,
Bevocht zy hem, tot dat hy 't gaf.
De Doodt is vinnigh in 't ontlijven.
Op, strooy olyfblaân op zijn graf.
Wie d'oorlog wraakt past vreed'olijven.

Op de zelfde Heer, &c.

Aan Delft

Poogt Delft de Groot een graf te delven?
Hier is zijn lijk: maar voor het brein
Zijn alle graaven veel te klein:
Wie 't doen wil moet all d'aardt verwelven.
De geest is grooter dan de Groot.
De wijsheidt vult de werreldtkloot.

Toen 't Lijk van den E. Heer Kaspar Barlaeus, Professor der Filozofie t'Amsterdam, in 't graf gezet wierdt.

Daar vallen al de Zanggodessen;
Zelf 't steil Parnas en Helikon
Met Baarle, vol van wijze lessen,
Gelijk in 't graf, aan d'Amstelbron.
De Doodt ontziet noch wijs, noch starken.
Apol, de godt der dichters schreit,

En etst met traanen in de zarken;
't Is Baarle die hier onder leit:
Maar 't brein zal 't aardtrijk overzweeven.
De dichtkunst sluit men in geen aardt.
De wijsheidt baart een endloos leeven,
Strooy lauwerier, dit graf is 't waardt.
Zoo eert men 't Landt om d'ingezeete.
De lauwer groeit voor hooftpoëete'.

Toen Mejuffer Maria Huidekoopers van Maarseveen gesturven was, gemaalin van den E. Heer Jakob Fransen Hinloopen, Scheepen t'Amsterdam.

Aan J.B.

Wie droef wil dichten, ik heb reeden om te wraaken.
Mary is veel te waardt voor weinig lykgerucht.
Ik weet de toppen van haar deugden niet te raaken.
Mijn zuchten volgen 't lijk tot teeken van mijn zucht.
De droefheidt laat zich van geen maatgezang bepaalen.
Haar godtsdienst, huiszorg, tucht, aanminnigheidt en trouw,
Zijn door geen drabbig' int, vol traanen, af te maalen.
Wie doet al wat hy kan doet groot bewijs van rouw.
Men hoeft slechts op haar graf: hier rust Mary, te zetten.
De Doodt kan 't lichaam, maar geen waare deugdt verpletten.

[Grafdichten]

Op den eerwaardigen Heer J. Albert Ban.

Ik heb my, zeide Ban, op 't aardtrijk zat gezongen:
Nu wens ik my te menglen,
Met maatgezang van Englen.
Mit sturf hy, en zijn ziel, begroet van hemeltongen,
Quam deur de starren vaaren.
Nu, booven by de schaaren,

Zingt zy de boovenzang, die hy omlaag beminde.
Men zoekt hier naar de maat: maar z'is by Gode te vinde'.

Op Machtelt Zwaanenburg, Dochtertje van Gerrit Barentsen Zwaanenburg, Opper-bouwmeester t'Amsterdam, &c.

De bloem des leevens schijnt in d'uchtent schoon te brallen;
Des middags welkt het bladt, en 's avondts is 't gevallen:
Maar Machtelt viel te vroeg. vergeefs zijn jonge blaân.
Men plukt de schoone roos, en laat de doornen staan.

Govert Flink.

De Doodt heeft Flink bestormt, en trof het minste deel.
De geest, die standt houdt, leeft door leevendige verven.
Haar moordtpijl zwichten voor de punt van zijn penseel.
't Vernuft der maalkunt leeft, de Doodt ter spijt, na't sterven.

Op de doodt van Sara Hinloopen, dochtertje van den E. Heer Jakob Jakobsen Hinloopen, scheepen en Raadt t'Amsterdam. op een zilvere penning daar Herkules en Pallas op gedreeven zijn.

De Doodt heeft Sara, in haar lent, in 't graf gerukt.
Zoo wordt een roozeknop eer datz' ontluikt geplukt.
Hier helpt noch Herkles kracht, noch wijsheidt van Minerve.
De Doodt heeft oor, noch oog. wy leeven om te sterve'.

Op de doodt van Jozyna Barbera, dochtertje van den E. Heer Antony Barleus, Kapitein &c.

Het licht des leevens heeft aanminnelijke straalen:
Maar Barber is het licht in d'uchtendtstondt ontroost.
Zoo quam de moeders vreugdt te vroeg in 't graf te daalen.
Het leeven is een toorts, die lichtlyk wordt gedooft.
Betrouw u niet op jeugdt. de Doodt komt elk verdrukken.
D'onrijpste vruchten ziet men dikwijls eerst afplukken.

Op Jakus de Geest, schilder t'Antwerpen.

Antwerpen, treur, ey! treur, uw kunst is nu in noodt:
Laat al de tranen vry langs uwe kaaken loopen.
Vraagt gy: om welk een reên? uw schilder, Geest, is doodt.
Wie dat zijn geest verliest heeft op geen kunst te hoopen.

Op Gerrit Bartels, die door de val van een steen sturf.

Twee steenen rukten 't lijf van Bartels van ons af;
D'een die hem 't hooft verplet; en d'ander op zijn graf:
Men hoort het huis vergeefs by deeze steenen steenen.
De Doodt verschoont geen geest; zy lacht als andre weenen.

Aan den Eed. Heer P. K. Hooft, Ridder, Drost van Muiden &c.

Hier sturf de geile Graaf, na dat hem d'eedle Velzen,
Door zijn getergde zwaardt, veel diepe wonden gaf.
Zoo overdier stondt hem het overhelsch omhelzen.
Zoo groef de Graaf zich zelf, eer dat hy 't wist, een graf:
Want vrouweschennis walgt zelf moedelooze slaaven.
De weêrwraak, heet van bloedt, ontziet geen goude staaven.

In de kerk op Muiderberg.

Op 't kindt van den E. Heer Paulus Barbette, Geneesmeester t'Amsterdam.

Mit dat Barbett' den mensch, in spijt der Doodt, deedt leeven,
Ontstak de Doodt. en riep: de kunst gaat my te vart.
Voort heeftze, door haar pijl, zijn zoon in 't graf gedreeven.
De Vaader schrikt' in 't eerst: maar nu, tot wraak getart,
Spant hy zijn krachten t'zaam, en stuit de Doodt in 't woeden.
De wraak is loflyk als men wreekt om 't volk te hoeden.

Op de doodt van Anna Maria, dochtertje van Dirk Geubels.

De Doodt quam Anna, 't kindt van Geubels, 't hart deurwonden.
De bloem des leevens wordt eer dat men 't denkt geschonden.

Nu zweeft haar ziel omhoogh daar zy haar Schepper kent.
Hier is zy als haar naam want deez' is zonder endt.

Op de doodt van Jan vander Kruissen, zoontje van den E. Heer Kornelis vander Kruissen.

De Doodt heeft Kruissens zoon te jong in 't graf geleit.
Zoo wordt een bloem van hoop in d'uchtendt afgemeit.
Hier helpt noch jeugdt, noch geest. de Doodt kan 't al verduuren.
Het leeven is niet dan een leen van weinig uuren.

Op de doodt van den Eerwaardigen Heer Heimen Koek: aan de E. Nikolaas Heimensen Koek, zijn vaader &c.

Gy wenst uw zoon vergeefs; hy walgt van 't aardtsche slaaven.
De werreldt is een zee: den mensch een ranke kiel:
De Tydt is stierman, en het diepe graf de haaven.
Daar ons de Doodt in jaagt: maar d'onbesmette ziel
Van uwe zoon, bezeilt de hemelsche paleizen.
Wie dat by Godt belandt doet eerst behoude reizen.

Aan de lijkdraagers van den E. Heer Geerardt Vossius, Kanonik van Kantelberg, Professor der Historien t'Amsterdam.

Men hoeft voor Vossius geen graf van steen te zoeken,
Het lyk is veer genoeg; dies neem de kist hier af.
Begraaf hem in dit school in 't midden van de boeken;
Zoo rust dat groot vernuft in heerelijker graf
Dan dat men by de Nyl tot aan 't gestarnt ziet ryzen.
Dat is van steen gebouwt, en dit van 't brein der wyzen.

Lijkstacy van den Eed. Heer J^{r}. Joan van Gaalen, Opper-Bevelhebber over de vloot in de Middelantsche zee van haar Hoog. Moog. de Heeren &c.

Hier komt het koude lijk van die zijn volk deedt blaaken;
De Doodt, hoe stout, durfd' hem van vooren nooit genaaken;

Zy trof hem als Achill' van achtren in zijn voet.
Toen vocht hy met een been: maar met een dubble moedt.
Daar zinkt dien heldt in d'aardt die 's vyandts vloot deedt zinken.
De Beurs aan d'Amstel, die hy in de Straat deedt blinken,
Verliest met hem haar glans. men schrijf dan op zijn graf:
Hier rust het stof van die ons stof tot roemen gaf.

Op den zelfde Heer, &c.

Hier leit hy die den Brit, dien waterpest, deedt strijken:
Maar zulk een roem kost bloedt. de krijg geeft lof voor smart.
Wie naar de scheepskroon streeft, moet zwaardt, noch koegel wijken.
Toen hy zijn been verloor bleef hy noch op zijn hart,
Die Staat- en Beurszuil, staan, om andre hart te geeven.
Wie voor de vryheidt vecht zal 't sterven overleeven.

Den Eed. Gestr. Heer Laurens Reaal, Ridder, Oudt-opperste van Hollandt over Oost-Indien &c.

Hier rust Reaal, de schrik der Indiaansche schaaren.
Een Febus op de lier; een Tyfus op de baaren.
Wat graf verdient hy die zijn steevenkroon bevocht?
Van 't flonkerendt gesteent dat hy uit Oosten brocht.

Petrus Datenus, &c.

Dateen de Dichter wordt hier dicht gemaakt met zandt.
Hy was in Vlaanderen als Smout in Amstellandt.
Hy dorst Prins Wilm op Stoel voor Atheïst uitschelden.
Een booze preediker ontziet noch heer noch helden.

Zoontje van E.F.

D'een roemt en d'ander wraakt de wandeling van 't leeven;
Maar deez' heeft nooit geproeft wat dat de tijdt kan geeven:
Want d'uchtent was zijn wieg, en d'avontstondt zijn graf.
Zoo komt men met de roos, en valt 'er weêr meê af.

Hendrik Kaizer die 't Prinsgraf gemaakt heeft.

Mit dat de Doodt bevondt dat Kaizer door zijn handt:
Zijn beelden leeven deedt, wurp zy hem hier in 't zandt.
Maar hy is te vergeefs aan 't Y in 't graf gedreeven.
Door 't Prinsegraf te Delft zal Kaizer endloos leeven.

G.S. een smit.

Hier lag weleer een smit die niet te smeeden hadt;
Maar toen hem Charon brocht in d'onderaardtsche stadt,
Kreeg hy het drok met staal en yzer t'zaam te wellen.
Waarom? de duivel moest de Teems een bijl bestellen.

Zijn Excellency Hugo de Groot.

Hier leit de groote Groot, Christinaas Hofgezant.
Wie dat de Vryheidt mint stort traanen op deez' steenen.
Hy wenst', toen hy 't Geweldt ontslipt', dat Neederlandt,
Om zijne ballingschap meer lachen mocht dan weenen.

Zeeker Advokaat.

Hier leit een Advokaat: de hemel wil hem niet.
De duivel weigert hem een plaats in 't helsch gebiet;
Want Pluto vreest dat hy de quaaden vry zal maaken.
Waarom? hy heeft gedient tot veurspraak van quaâ zaaken.

K.S.K.V.G.

Hadt Karel, Machiavel voort't Bybelbladt geleezen,
Hy zou noch koning zijn; nu leit hy hier in d'aardt.
Wie zelf niet vreezen wil moet anderen doen vreezen.
De Preeker past de Schrift: de Koning 't scherpe zwaardt.

Den manhaftigen Zeeheldt de Haan &c.

Hier leit die Zeehaan, die zich staâg by Mars liet hooren.
Duinkerken wierdt gewondt door zijn metaale spooren.

Hy veiligde de zee tot hy zijn oogen sloot.
Verwon de doodt zijn lijf? zijn roem verwint de doodt.

Notaris Bloot.

De pleiters zijn als dol, om dat Notaris Bloot,
In deezegrafsteê leit; zy vloeken op de Doodt:
Maar 't is niet zonder reên dat zy van gramschap zwellen:
Want leefde Bloot hy zou de pleiters werk bestellen.

Zoontje van den Eed. Heer Albert Pater, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

Hier onder maakt de Tijdt, o ramp! 't gebeent tot asch,
Van die zijn eersten uur zijn allerleste was.

N.K. Woekeraar.

Hier leit hy die het spijt dat hem de Doodt verriet:
Noch meerder spijt het hem dat hy zijn geldt verliet.
Wat of deez' woekeraar het allermeest mach spijten?
Dat hem de wurmen 't vlees voor niet van 't been afbijten.

Marquis Spinola, &c.

Hier vindt men Spinola. vraagt iemandt naar zijn leeven?
Hy heeft het,door zijn zwaart, met 's vyants bloedt beschreeven.
De Spaansche zeege wierdt met hem in 't graf gedaan.
Het graf is voor een poos. de wapendeugdt blijft staan.

Elizabet van Baarle.

Hier rust die vroolijke, daar vaaders schranderheidt,
En moeders deugdt in blonk. haar bloem is afgemeit
In 't bloeienst' van haar lent, vergeefs zijn schoone leeden.
De Doodt ontziet noch glans, noch deugdt, noch schranderheeden.

I.M. Bankerotier.

Hadt Karels keur noch kracht, deez' was hier niet bedurven:
Hy hadt eer dat hy ziek geworden was gesturven.
Nu schiet 'er drie te kort. hoe wordt dit vast gestelt?
Men doet de beul, de galg, en bontekrey geweldt.

Marquis Sfondrade, achter in zijn been geschooten, daar hy van sturf.

Hier leit hy die de Doodt manhaftigh teegens tradt:
Maar zy heeft hem, o list! van achtren aangevat.
Zoo zag men zijn lauwrier, door 't schut, met bloedt besprengen.
Veel hoort men zeegezang met lijkgeschrey deurmengen.

T.S.H.

Deez' is op Karsnacht met Godts Zoon op d'aardt gekoomen:
Op Hemelvaart weêr met Godts Zoon van d'aardt genoomen.

Schoolmeester.

Hier rust een meester daar het school niet veel om schreit.
Hy dwong de kindren, door de roê, tot stilligheidt;
Maar was hy nu in 't school hy zou 'er niet van zeggen:
Want zelver spijt hem nu dat hy hier stil moet leggen.

Zekere K.K....

Hier vindt men Karel die zijn koning heeft verraân.
De duivel wou niet dat zijn ziel tot hel zou gaan;
Zy moest, toen 't lichaam sturf, in Kromwels boezem kruipen.
Nu gaatz' in zulk een schijn het bloedt der Vorsten zuipen.

J.N. Engelsman.

De Doodt heeft in dit graf een Engelsman doen zinken:
Hy plag in 't leeven niet dan zoete Sek te drinken.
Sek dronk hy by het vuur, op 't bedt en aan den disch.
Is 't dan ook wonder dat dit Landt vol Sekten is?

Den Eed. Heer Albert Burg, Burgemeester, Raadt &c. t'Amsterdam.

Hier wordt de wakkre Burg, dien burgerburg, beschreit;
Behalven van 't Vernuft en d'eedle Dapperheidt:
Want deeze, die hem staâgh vereerde met haar gaaven,
Die sturven toen hy sturf, en zijn met hem begraaven.

Aal R. Appelverkoopster.

Hier rot Aal rottefruit; neen: 't is een loos serpent;
Ja loozer dan het geen dat Eva heeft gekent;
Want dat bedroog 'er een, toen 't d'appel quam vertoogen:
Maar deeze heeft 'er door haar applen veel bedroogen.

Lumey, Graaf van der Mark &c.

De Graave van der Mark leit in dit graf begraaven.
Hy zwelgden menschebloedt, o gruwel! als een raaven.
Hy is gefturven door een dollehonde beet.
't Gaat wel als d'eene hondt die dol is d'ander eet.

K. S. Italiaan.

Hier schuilt een Italiaan: want Charon, door bevel
Van Pluto, weigert hem te vaaren naar den hel.
De duivel is jaloers. de wellust vreest geen wetten.
Hy zou, quam hy omlaag, de duivel hoorens zetten.

H.V.H.

De graavemaaker en de hofbeul, zoo men zeidt,
Die hebben lange tijdt om 't lijk van Hans gepleit;
Maar 't recht bleef steeken: want de Schout, door winst gedreeven,
Heeft dat de raavens hoort, hier aan 't gewurmt gegeeven.

P. K. Hooft, Ridder, Drost van Muiden &c.

De Doodt heeft Hooft gevelt. de steen bedekt zijn graf.
De Tijdt maakt hem tot asch. maar alles is te laf

Op 't eedele vernuft, alwaar 't voor weinigh uuren.
Zijn veeder zal de Doodt, de steen en Tijdt verduuren.

Lizander in de schoot van zijn bruidt vermoordt &c.

Hier rust Lizander, die vermoordt wierdt in de schoot,
O gruwel! van zijn bruidt. zoo wierdt zy, door zyn doodt
Een weeduw en geen vrouw. hier hulp geen teegenstreeven.
Haar Bruigom sturf, 't is wreedt, in d'oorsprong van het leeven.

Wurmkruidtmaaker.

Hier leit hy die 't gewurmt, door kruiden, heeft verdreeven:
Zoo deedt hy 't quynendt volk bywijlen langer leeven.
De Doodt, die 't speet, heeft hem hier voor in 't graf gejaagt.
Nu wordt hy, spijt zijn kruidt, zelf van 't gewurmt geknaagt.

M. G. Doktoor.

Hier leit een Dokter die wel honderdt jaar kon tellen.
Waarom quam hem de Doodt niet eer in 't graf te vellen?
Om dat zijn raadt het volk deedt gaan in Charons boot.
De Dokter en de beul zijn dienaars van de Doodt.

B. I. V.

Leit hier een martelaar van Staat begraaven? neen:
Dat hem het hooft door 't zwaardt van 't lichaam wierdt gesneên,
Hadt hy ten ten hoof verdient. waarom of 't hof hem wraakte?
Om dat hy hier de knecht meer dan de meester maakte.

Den Eed. Heer P. Hasselaar, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

Hier leit hy die Geweldt, Bedrog en zieledwang
Aan 't Y hulp kluisteren: want Hollandt hadt te lang
Om vryheidt krijg gevoert. zijn trouw was niet te pletten.
Het hart der Hasslaars is het schildt der burgerwetten.

H. F. O. Portugees

Hier leit een Portugees, een vyandt van de kou.
Hy wisselt nooit van dragt: maar meenigmaal van vrouw.
De hel wordt hem ontzeidt: want mocht hy hier verkeeren,
Hy zou de hoogerhandt van Lucifer begeeren.

K. V. G. een Zeeuw.

Hier leit een Zeeuw die 't met de reine neering hiel.
Hy haakt' naar 't kaapen als een Duivel naar een ziel.
Hy nam de Spaansche vloot, en de Britsche vaaren.
Waarom? de Brit hadt schut, en Spanje diere waaren.

M. E. die in 't schaaken doodt bleef.

Hier leit hy die, om zich in 't leeven te vermaaken,
Met kromme Klaas weleer in 't schaakbort ging ten strijt:
Maar och de doodtschicht quam de schaaker zelver schaaken.
Zoo raakte hy het spel, 't vermaak, en 't leeven quijt.

Den Eed. Heer Garbrandt Pankras, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

Hier sluimert Pankras, die de traanen van 't gemeen
Hier buiten, en hun hart door deeze harde steen
Tot binnen by zich trekt. zoo eert het Y zijn gaaven.
Het lichaam wordt in d'aardt, de deugdt in 't brein begraaven.

S. V. N. Winkelier.

Hier leit een winkelier, die als hy stof uit mat,
Om groote winst te doen, een kleene ellen hadt.
Hoe wordt hy nu gestraft, die Godt zoo hadt vergeeten?
De straf wordt hem nu met een groote el gemeeten.

N. T. trompetter.

Hier onder vindt men een trompetter door de Doodt;
Hy zou trompetter zijn op Charons leereboot:
Maar d'oude veerman heeft niet op zijn komst te hoopen:
Want deeze blaazer is de windt ter sluik ontloopen.

Een Aap.

Hier leit een geestig' aap: hy was in all' zijn leeden
Niet anders dan een mensch; hy toonde mensche zeeden:
Maar in een ding wou hy niet als de menschen zijn:
Want d'aap was goedt van aart, de menschen vol fenijn.

N. V. O.

Hier leit hy die 't onrecht om 't Recht van 't landt moest lijden.
Zijn dienaar, heet naar Staat, quam hem te schelms bestrijden.
Het woest Geweldt deedt hem in yzre boeiens slaan:
Maar 't yzer en 't geweldt zal eer dan hy vergaan.

Nero.

Hier vindt men Nero, die veel wondren heeft gedaan:
Maar al zijn wonder plag in moorden te bestaan.
Wat is het wonderst' dat dien gruwel ging bedrijven?
Dat hy Kardaan tot lof van zijn bedrijf deedt schrijven.

Den Eed. Heer Cornelis Boom, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

Hier viel, o ramp! een Boom, die tot een steunstijl strekte
Van 't Raadthuis aan het Y. zijn deugden overdekte
De Burger, weeuw en weez'. hy hiel 't geweldt in toom.
De groene lauwer zwicht voor zulk een dorreboom.

L. K. voogt over &c.

Hier onder rot een voogt, die zich in 't roodt dorst kleeden;
Roodt waaren all' zijn muur, zijn bedt en tafelspreeden:

Zijn stoel en koets zijn roodt. hoe quam 't zoo roodt van gloedt?
Hy hadt de stof deurverft in weeuw en weezen bloedt.

S. F. G. Filozoof.

Hier rust een Filozoof die stilligheidt beminde;
Hy liet, om in de stilt' te weezen, alle vrinde':
Hy wandelden in stilt', en schreef in stilligheidt.
Met recht heeft hem de Doodt hier ook in stilt' geleit.

N. G. zeeker Lombardier.

Deez' Lombardier quam door de Doodt in 't graf te daalen;
Zy zocht in 't helsche rijk geldt op zijn ziel te haalen:
Maar dit is haar gemist. wat heeft de Doodt belet?
Hy hadt zijn ziel al lang by Lucifer verzet.

Mevrouw Maria Koeimans, gemaalin van den Eed. Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, &c.

Hier bergt Maria zich bevrijdt van alle pijn.
Wie op deez' steen niet steent schijnt zelf een steen te zijn.
Haar ziel, met deugdt versiert, gaat deur de starren draaven.
De deugden worden door het sterven niet begraaven.

M. V. M.

Hier leit een schrijver, die ons lof op 't grootst dorst meeten;
En 't quaadt, schoon dat hy 't wist, in 't schrijven heeft vergeeten.
Hoe komt dan dat zijn blaân in andre taalen vliên?
De waarheidt wil dat elk zijn loogens zal bezien.

J. N. zeekere labbekak.

Hier leit een labbekak die quaadt van goên dorst spreeken.
De duivel heeft haar ziel, om zich op 't felst' te wreeken,
Doen vaaren in een wijf, dat stom gebooren was.
Nu pijnt haar 't zwijgen meer dan 't vuur in 't helsch moeras.

K. De vleishouwer.

Hier rot hy die weleer veel moorden heeft gedaan.
Noch zeidt men dat zijn ziel ten hemel is gegaan.
Hy droop bywijl van bloedt, en niemandt raakt' aan 't weenen.
Waarom? hy moorden niet dan Schaagers, Vriez' en Deenen.

Mevrouw Konstancy Bartelot, Gemaalin van den Eed. Heer van der Mijde, Burgermeester &c. te Rotterdam.

De Deugdt beweent dit beeldt. Minerf belacht haar lot,
En Venus is vol vreugdt: haar roem, die nooit verrot,
Wierdt voor deez' twee, tot leedt, voor hemels aangebeeden.
Men mist door zulk een lijk twee groote waardigheeden.

D. V. S. deurbewaarder.

De deurbewaarder die hier leit was bot van aart:
Hadt hy zijn huisdeur voor de komst der Doodt bewaart,
Hy zou de boeren noch, door last van 't hof, vervaaren.
Nu moet zijn ziel de deur van 't helsche rijk bewaaren.

P. D. N. die zich doodt dronk.

Hier leit hy die op elks gezondtheidt plag te zuipen.
De Doodt, om zulks te hoên, quam in zijn roemer sluipen.
't Gezondt zijn van het volk brocht hem in groote smart:
Want toen hy weeder dronk kroop hem de Doodt in 't hart.

Leeg graf voor Speldt de Rooderoe &c.

Deez' grafsteê is voor Speldt de Rooderoe gemaakt:
Maar 't lichaam is op 't landt aan eene galg geraakt.
De wurmen zijn verblijdt dat hem de raavens vreeten.
Waarom? zy vreesden 't vlees van zulk een kreng te eeten.

N. K. een Maakelaar van Venus.

Hier rot een koppelaar; zijn ziel ging met 'er vaardt
In d'afgrondt: maarze moest noch vaardiger naar d'aardt;
Hier strektze Pluto meer dan tien der helsche schaaren:
Want zy doet Charon staâgh met zielen overvaaren.

Luidewijk de XIII, koning van Vrankrijk &c.

Dit graf bergt Luidewijk in zijn albaste schoot.
't Heeft nu meer moedts, dan eerst op 't lichaam van de Groot.
Wat is de naam van Groot? niet anders dan vermeeten.
Geen grooter Vorst dan die Rechtvaardig wordt geheeten.

H. D. F. Glasblaazer.

Deez' blies in 't leeven niet dan roomers schoon van glas;
Zijn ziel komt Lucifer in d'afgrondt wel te pas:
Want hy heeft windt van doen eer 't helschevuur wil blaaken.
Nu ziet men van zijn ziel om windt een blaasbalg maaken.

O. D. N. Barbier.

Deez' plag de menschen, in zijn leeven, te verkorten.
Men zag hem meenigmaal het bloedt der burgers storten.
Wie dat van Venus quam hulp hy ook voort aan 't endt.
Noch worden hy, 't is vreemt, voor deugdelijk gekent.

Een Dwerg.

Hier leit een reuzepop, het mach geen mans lijk heeten;
Of is 't een man: zoo heeft Natuur de maat vergeeten.
Is 't lichaam wat te kleen? 't hooft is te groot gevormt.
Zoo paait Natuur de Doodt, de grafsteê, en 't gewormt.

Den Eed. Heer Wouter Valkenier, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

De Doodt quam Valkenier altijdt vergeefs bespiên.
Op 't lest' heeft hy van zelf, om geen geweldt te zien,

't Gezicht gelooken: want hy haaten 't slaafsche leeven.
Een vrygebooren wil zich niet in 't juk begeeven.

Zeeker Poëet.

Deez' week geen Martiaal, al qnam hy laat in 't licht:
Maar hem wierdt rijker stof dan Martiaal gegeeven.
Waarom hadt Martiaal min stof dan deez' tot dicht?
Om dat de menschen nu veel goddeloozer leeven.

Jan Vos, mijn zoontje.

Hier leit het lijk van Vos: hy leefde weinig daagen.
Waarom? de hemel kon hem bedt dan d'aardt behaagen.

Margrietje Gerrits, huisvrouw van Jan Vos.

Zoekt gy hier naar Margriet? zoo zijt gy veel te vart.
De liefde van haar man begroef haar in zijn hart.
Zy zou om zulk een graf Augustus graf ontzeggen.
Die veel in d'armen lag behoort in 't hart te leggen.

F. W. in de pesttyd aan brandewijn doodtgedronken.

Hier rot hy die het vuur der heete ziekte myden.
Nochtans brocht hy zich zelf door heete ziekt' in lyden;
Hy vluchten 't eene vuur om by het aâr te zijn:
Want hy ontliep de pest, en sturf aan brandewijn.

F. V. M. Buitevaader van 't Spinhuis.

Hier leit een hoerevoogt, die schoon zijn wijf noch leefde,
In 't aanzien van de Schout, in 't grootste hoerhuis streefde.
Hy deedt bywijl zijn wil met dit besmet gespuis:
Want hy beminde deugdt, en bleef ook overkuis.

Leedig graf van Juffrou K. Oosterzon, in West-Indien verdronken.

Dit graf zocht met het lijk van Oosterzon te praalen;
Maar zy quam in het West in 't zout der zee te daalen:

Loos hier noch bange zucht, noch stort geen heete traan.
De zon die Oostwaarts rijst moet Westwaarts ondergaan.

Adam van Vianen, beroemt goudt en zilverdrijver.

Hier leit Vianen die het goudt een ziel wou geeven:
Dit speet de Doodt, en dreef, eer hy 't door kunst deedt leeven,
De drijver in het graf, daarz' hem gekerkert houdt.
Hy daalt vergeefs in d'aardt, zijn geest verrijst in goudt.

Zeekere bakker.

Hier leit een bakker die zijn broodt niet wichtigh maakte;
Zoo quam het dat zijn ziel in Plutoos oven raakte:
Hier wordtze gaar gebraân: maar leedt zijn ziel geen pijn,
Zijn dochters konden haar niet kleeden in satijn.

Lukas een schilder die krankzinnig wierdt.

Hier vindt men Lukas: hy verliet zijn geest voor 't leeven.
Waarom? hy hadt zijn geest aan doodeverf gegeeven.

Zeekere Roomsgezinde.

Hier leit hy die weleer zijn vrye wille hadt;
Maar sint dat hem de Doodt in d'armen heeft gevat,
Verloor hy deeze wil. nu heeft hy niet te zeggen:
Dat hy zijn wil noch hadt, hy bleef hier niet lang leggen.

Zeekere Luiteriaan.

Toen deez' de Doodt vernam heeft hy niet eens gelilt;
Hy nam 't Konfessiboek van Augsburg tot zijn schildt:
Maar 't hulp niet: want de Doodt quam deur de blaaden grieven.
Nu vloekt hy Luiters boek als Luiter d'aflaatbrieven.

Zeekere Geus.

Hier leit hy die heel stip op 't Noodtlot plag te staan:
Al wat dat deedt, zeidt hy, is op zijn tijdt gedaan.

Wat zeidt hy nu hem 't lot zoo jong in 't graf doet storten?
Nu klaagt hy dat hem 't lot zijn leeven quam verkorten.

Zeekere Mennonist.

Deez' haaten 't wapentuigh; want toen de Doodt hem naakte,
Trok hy het harnas aan dat hem d'Apteeker maakte:
Maar door dit wapen heeft de Doodt hem eer verkracht.
Nu spijt hem dat hy 't zwaardt des oorlogs heeft veracht.

Zeekere Arminiaan.

Hier leit hy die de Prins voor bitter Geus dorst schellen:
Want Maurits hadt hem lang op Loevestein doen stellen.
Nu wou hy dat de Doodt zoo Geus wierdt, en 't heeft schijn.
Waarom? hy wenst voor hier op Loevestein te zijn.

Martijn van Delft.

Hier leit Martijn van Delft, de neef van Pieter Graat.
Veel zijn 'er om zijn doodt verandert van gelaat.
Vraagt gy op welk een wijs, nu dat hy hier moet schuilen?
Zijn ouders lachen en de Haagsche hoeren huilen.

Izabella Klara Eugenia, Hartogin van Brabandt &c. wiens lijk niet voor de vreede geslooten was begraaven wierdt.

Hier rust Eugenia, die niet van d'aardt wou gaan
Of Neerlandt was in rust. zy haaten d'oorlogsvaân.
Veel blulfen 't vuur des krijgs door 't bloedt der onderdaanen:
Maar deeze zocht die brandt te blussen door haar traanen.

M. F. Koorenmeeter.

Deez' handelden de maat heel maatigh in 't begin.
Hy leefde van de maat door maatelijk gewin.
Op 't lest' heeft hem de maat, die hy bemind', bedurven:
Want hy is door de maat van Bacchus nat gesturven.

W. van F. sturf toen zy de bruidt was.

Het vuur van deeze bruidt wierdt voor de feest gedooft.
De roozen die zy aan haar bruigoom hadt belooft,
Verschiepen in cypres. hoe kon 't de min gehengen?
De Doodt kan bruilofswijn met droeve traanen mengen.

Jan Vos, mijn vader.

Hier sluimert Vos, een man zoo rijk van deugdt als jaaren.
Hy minde maatgezang, deurmengt met klank van snaaren.
Nu vangt hy het geluit der Englen in zijn oor.
Wie waare deugdt bemint verschijnt in 's hemels koor.

Aaltje Opmeer, mijn moeder.

Opmeer versiert dit graf: haar deugdt gaat hooger zweeven.
De Doodt der vroomen voert de ziel in 't zaaligh leeven.

F. V. L. die zijn neef vermoorde.

Hier leit hy die zijn neef op 't dischmaal deedt verdelgen.
Nu moet hy lijden dat de worm zijn vlees komt zwelgen.
Hoe! schrikt gy? treê vry toe, en plet zijn herssenpan.
't Is veiliger by 't graf dan disch van een tieran.

P. F. G.

Hier leit een Fransman: maar hy magh niet in de hel.
Nu roept hy Charon, die 't hem weigert, in duël:
Maar Cerbrus zeidt: mijn vriendt, gy moogt deez' plaats niet naken.
Waarom? de duivel vreest dat gy hem schurft zult maken.

Vincent V. G.

Hier leit Vincent: maar hy lag liefst in Bacchus vat.
Op, kittebroeders, op, met kannen, roemers, fluiten,
Begiet dit graf met wijn: want hy is noch niet zat.
De Doodt wist hem het aars- maar 't keelgat niet te sluiten.

Maria Nikolaï, gemaalin van den E. Heer Antony Kastelein, Bewindthebber van de Oostindische Maatschappij t'Amsterdam.

Hier wordt Mariaas lyk beslooten met een steen:
Voor ziel- en huiszorg is de heele kerk te kleen.
Beween haar sterflot niet, zy zweeft naar 's hemels reien.
Wie dat na 't sterven leeft begeert niet dat wy schreien.

Zeeker kruier t'Antwerpen.

Hier leit een kruier van een wonderlijke kracht.
Men zag hem nimmer leeg: want hy hadt staadig vracht.
Hy wist de weegen tot in 't Raadthuis toe te vinden.
Hier kruid' hy anders niet dan amenvaars en vrinden.

Flip, na dat hy lang gereist hadt, sturf zoo dra hy t'huis quam.

Flip, die hier leit, hadt d'aardt deurreist, en look zijn oogen.
Waarom? hy schrikt' als hy haar boosheidt zag vertoogen.

Een Bruinist.

Hier leit een oudt Bruinist, die 't hooft vol Bybels hadt;
Die op de Bybel sliep, en van de Bybel at:
Hy heeft zijn koning, door de Bybel, 't hooft doen knotten.
Is dan de Bybel niet een doolhof voor de zotten?

R. Deskartes.

Ziet gy hier naar Deskart? men dekt hem met geen steen.
Hy hangt niet anders dan van enkle geest aan een.
De geesten laaten 't oog niet door de Doodt bewolken.
Hy leeft, in inkt herschept, in 't oog van alle volken.

O. N. F. Vrygeest.

Hier leit een vrye geest: want hy geloofde dat
Hier na geen hemel was; en nu hy lang het padt

Der dooden is gegaan, acht hy her noch voor spel:
Maar 't is geen wonder: want hy ziet niet dan de hel.

Graaf van Walstein &c.

Hier leit een raavenâas: weleer de vuile kas
Daar Neroos ziel, in schijn van Walstein, binnen was.
De helgodt huilt van spijt, en vloekt het doodtlijk wapen.
Op Walsteins leeven kon de duivel zorgloos slaapen.

A. V. E. broodtbakker.

Hier leit een bakker die heel draa om 't leeven quam;
Maar 't was niet vreemt: de Doot, die 't lichaam deet verzwakken,
Hadt aan zijn ziel geen werk toen 't lijf zijn afscheidt nam.
Waarom? hy hadt zijn ziel al lang in 't broodt gebakken.

Jozefus, Bisschop van Kamerijk, op de vreedehandeling te Munster &c.

Hier rust Jozefus lijk, die leevendt, spijt de Doodt,
De zeilsteen was, die 't staal des oorlogs in de schoot
Der Vreede trekken zou. men zwijg van Cezars daaden:
Zijn palmkrans droop van bloedt. de deugdt verwint door raaden.

Op Gerrit Vos &c.

Hier vindt men hopman Vos, een man vol raadt en moedt:
De knots van Knotsenburg, spijt 's vyandts legertochten.
Aan 't Y bewaard' hy 't schut: by Zwol verloor hy 't bloedt.
Wie vecht tot dat hy sterft heeft loffelijk gevochten.

Martijn aan de Spaansche pokken gesturven.

Hier, zeidt men, leit Martijn begraaven: maar 't is jokken.
De wurmen sterven hier van honger: want de pokken
Die waaren haar te gauw. wilt gy de reeden weeten?
De pokken hadden hem, voor 't sterven, opgegeeten.

Graaf van Egmondt.

Hier vindt men Egmondt die door aavrechts recht moest bloên.
Hy sturf door 't Spaansche zwaart, en 't Staatsche moest het doen:
Want deez' bevrijd' hy eerst, en quam hen na bestooken.
Is 't Staatsche leedt dan niet door 't Spaansche zwaardt gewrooken?

P. E. schoorsteenveeger.

Hier leit een duitsche moor, een man van luit gebaar.
Hy kon de zwartekunst, en 't was geen toveraar.
Hy leefde door de rook van groot en kleene schouwen.
Nu wordt hem door dit graf de rook uit 't oog gehouwen.

Don Jan van Oostenrijk, naturelijke zoon van Kaizer Karel.

Hier onder leit Don Jan, die 't bloeiendt Neederlandt
Door Staatzucht heeft verdeelt; zijn Vaaders yzre handt
Beschermden 't door het staal voor allerley bederven.
Maar deez' behoeden 't Landt voor rampen door zijn sterven.

Meulenaar.

De Meul'naar die hier leit plagh 't minst van 't meel te taaken.
Hy vreesde dat de beul hem tot een zak zou maaken.
Wat deedt de Droes toen zich de dief zoo reedtlijk hiel?
Hy gaf het lijk aan 't graf, en nam niet dan de ziel.

Petrarcha.

Hier wordt Petrarch tot as; maar 't is geen wonder: want
Hy raakte door het vuur van Lauraas oog aan brandt.
Hem hulp noch klaagen, noch geen vloedt van traaneplasse'.
De brandt verschept, al wat haar vlam omhelst, in asse.

Warnaar met zijn geldtpot.

Rust Warnaar in dit graf? neen! want hy vloekt en scheldt,
Om dat hy in zijn pot niet leggen mach by 't geldt.

Waarom laat hem de Doodt niet by zijn schatten waaken?
Hy zou all' andre doôn door 't tellen wakker maaken.

Graaf Ernest, Stadthouder van Vrieslandt &c. voor Roermondt doodtgeschooten.

Deez' stierd' zijn ziel, in bloedt deurverft, naar 's hemels boog,
Door 't loodt dat in Roermondt uit 's vyandts roermondt vloog.
Zoo sterft men in zijn landt, om uit zijn landt te leeven.
Wie voor de vryheidt sterft is nooit in 't graf gebleeven.

N. G. een gierige asverkooper.

Hier leit hy die zich zelf, toen d'as zoo hoogh quam loopen,
Doodt vasten, om zijn as ten dierst' te doen verkoopen:
Maar d'as liep weeder af, eer hy tot as verging.
Nu vloekt zijn ziel de Beurs en haar verandering.

Orgelmaaker.

Hier leit hy die weleer de pijpen plagh te stellen:
De Schout, die 't dikwijls zagh, dorst hem hierom niet knellen.
Een ander boet als hy een reis de pijpen stelt:
Maar deez' verdiende staâgh met pijpenstellen geldt.

De Graaf van M. &c.

Hier leit een krijgsman, die in 't hof een mensch wou zijn:
Maar 't was een gruwlijk beest, bekleedt met menschenschijn.
Wat hoord' men Embderlandt, in 't leeven, van hem zeggen?
Zijn lijk moest op een radt, zijn ziel in d'afgrondt leggen.

P. L. tabakzuiger.

Deez' plagh by daagh en nacht Virginjes kruidt te smooken:
Nu strekt zijn neus een schouw in d'onderaardtsche kooken.
Zijn heete ziel is ook in 't heilsche rijk geweeken.
Hier dientze Lucifer om 't vuur meê aan te steeken.

Een beul.

Deez' deedt een yder recht, en wierdt hierom versmaadt.
Hy brocht 'er veel omhals, en deedt nochtans geen quaadt.
Veel menschen zijn door hem in 't uitterste verraaden.
Hy heet rechtvaardig door zijn schrikkelijke daaden.

Een guighelaar.

Hier leit een guighelaar die radt van handen was.
De Doodt, die 't merkte, kroop noch radder in zijn tas:
Toen isz' hem, in de schijn van naaldt, in 't hart gevloogen.
De kunst, die elk bedriegt, wordt door de Doodt bedroogen.

Hartog van Parma.

Hier vindt men Parmaas lijk, weleer een kas vol gaaven.
Het hart is by Filips in 't Spaans gewest begraaven.
Zijn dappre krijgsdeugdt leit in 't brein van d'onderdaan.
Wie 't zielgraf poogt te zien moet deur de starren gaan.

H. F. zeeker rijmer.

Deez' rijmer heeft zijn rijm van lappen t'zaam geneit:
Zijn ziel wierdt, om dit quaadt, naar 't helsche rijk geleit.
Vraagt gy wat datze doet in Plutoos ballingschappen?
Hier dient zijn ziel om 't boot van Charon meê te lappen.

Prins Maurits. &c.

Het schildt der vrye steên leit onder deeze steen.
Wie dat de vryheidt mint moet hier een beeldt oprechten.
Zoo eert men in 't gemeen een steunstij1 van 't Gemeen.
Wie dat door raaden won, deez' won door raadt en vechten.

J. S. een Pachter.

Hier leit een pachter die de Staaten heeft bestolen;
En die hem iet ontslook heeft hy de beul bevoolen;

Dies toont zich deeze kuil vermeetel: want zy houdt
Het lichaam dat de galg belooft was van de Schout.

Alançon &c. Antwerpen spreekt:

Hier leit hy die heel snel tot in mijn vesten reedt.
Hy toonden zich ook snel in 't breeken van zijn eedt.
Noch sneller heeft de Doodt hem jong van d'aardt gedreeven.
Waarom? hy was niet waardt om oudt op d'aardt te leeven.

D. M. T. &c.

Hier leit een draaier, die noch hout, noch draaibank hadt;
Zijn beitel was een pen, gedoopt in 't helsche nat:
Zoo draaide hy de Schrift dat niemandt schrift kon kennen.
Waarom? om 't woeste graauw op d'Amftel aan te schennen.

Jean de la Fontaine: aan zijn gemaalin Juffrouw Maria Kuisten.

Hier stopt men een Fontein, dat deerlijk klaagen baart.
Nu vloeit 'er een fontein uit Kuistens droevig' oogen:
Deez' vondt men overzoet: maar die heel zout van aart.
Het weenen is vergeefs: de Doodt heeft geen medoogen.

Laurens van Waardt, een herbergier.

Dit graf bewaart van Waardt, een waardt: maar nooit veel waardt.
Hy was staâgh beezig om van water wijn te maaken;
Maar 't misten: want de wijn verkreeg een waatrig' aart.
Wie meer wil dan hy kan zal nooit aan 't wit geraaken.

Laurens Koster &c.

Hier vindt men Koster die de Drukkunst heeft gevonden.
Wie 't brein der geesten mint is aan zijn geest verbonden.
Op Wijzen, eert hem die uw wijsheidt stelt ten toon.
Wat past zijn grafzark best? een goude letterkroon.

P. P. Schout te &c.

Hier rot een Opperschout, een man van zachten aart.
Want hy heeft schelm en dief voor galg en radt bewaart.
Veel Schouten eissen bloedt, deez' wou slechts geldt genieten.
Een Schout die gierigh is zal zelden bloedt vergieten.

Kornelia Hinloopen &c.

Hier wordt des vaaders hoop en 's moeders troost beschreit.
Zy sturf noch jong in tijdt: maar oudt in geestigheidt.

Abraham de Vries, vermaart schilder.

De Vries is door de Doodt tot in dit graf gedreeven.
Waarom? om dat hy 't volk, door doodeverf, deedt leeven.
Nu wordt zijn kunst, in spijt der Doodt, veel meer geacht.
De Doodt heeft op het vlees, maar op de kunst geen macht.

N.G.

Deez' hadt in 't eerst meer geldt dan iemandt van 't gemeen:
Op 't lest hadt hy nauw broodt. was 't dan verlooren? neen.
Hadt hy zijn gelden dan verdronken en vergeeten?
Ook niet. wat dan? het was verzoopen en vervreeten.

Voorzichtige Denijs.

Voorzichtige Denijs is in dit graf gedreeven.
Door zijn voorzichtigheidt geraakte hy in noodt.
Hoe! door voorzichtigheidt? hoe quam hy dan om 't leeven?
Denijs viel achterwaarts van een stellaadje doodt.

Simon Kops, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

Deez' diende 't Y heel wijs tot ellefjaaren lang.
De wijsheidt is een stut in oorlog en in vreede.
Hy bleef zijn Graaf getrouw, en haate zieledwang.
Wie vorst en volk behaagt, geeft stof tot dankbaarheede'.

Virgilius Maro.

De Zorg bewaart all' d'as van Maro in dit dal.
Wie dat de geest wil zien behoeft hier niet te zoeken.
Zijn gaadelooz' vernuft vertoont zich over al.
Het vlees is stof voor 't graf. de geest is stof voor boeken.

Zeeker blindeman.

Hier wordt een blindeman bedekt met aarde kluiten.
De Doodt heeft hem het hart door halve kracht verkracht:
Want zy behoefde hem zijn oogen niet te sluiten.
Een blinde wordt, schoon dat hy leeft, half doodt geacht.

Garbrandt Breedero &c.

Die elk deedt lachen, wordt hier nu van elk beschreit.
Hy dwong het volk door klucht te luistren naar hun plichten.
Zoo baard' hy deugdt door jok, dat errenst wierdt ontzeidt.
Wie dat geen Preekstoel vreest, heeft vrees voor hekeldichten.

Een begraven dief spreekt:

Toen ik de galg ontliep ontmoet' ik hier de doodt.
't Gerecht hadt ook geen recht om my de keel te snoeren.
Ik stal niet anders dan het Noodtlot my geboodt.
Wie trouw wil weezen moet zijn meesters last volvoeren.

Maria Stuart, Koningin &c.

Hier leit Maria, door Elysbets byl onthooft.
Zoo wierdt de Schotsche zon, uit nijdt, in bloedt gedooft.
Schynheiligheidt beweend' haar doodt voor d'onderdaanen.
De moordt kan weenen: maar 't zijn krokedilletraanen.

roêr Kornelis &c.

Hier leit Broêr Knelis, als broêr Teeling afgerecht.
Deez' schelden op de Scheldt, en die bevecht de Vecht.

Noch is 'er onderscheidt in hunne lasterreeden.
Deez' wraakt zijn vyanden: die vloekt zijn Overheeden.

Joannes Secundus &c.

Deez' schreef zijn dichten meest met nektar en ambroos.
Op, minnaars, siert dit graf met mirthe, palm en roos:
Beluy zijn koude lijk, door 't zoet geluidt der monden.
Waarom? hy heeft de vondt van 't kussen eerst gevonden.

P. J. een snyer.

Hier leit een snyer: maar zijn ziel moest helwaarts treên;
Hier stalze voort een lap van Plutoos taafelspreên.
De duivel die haar straft ontstalz' in 't slaan zijn zweepen.
De snyers handen zijn de gauwst' in gauwdiefs greepen.

Homerus.

Deez' wierdt zijn oog, eer dat hy sturf, ontrooft van 't licht:
Noch zag hy meer door 't brein dan anderen door d'oogen.
Nu hy in 't graf is ziet men hem door zijn gedicht.
Een doode dichter heeft noch leevendig vermoogen.

Thomas van Kempen, &c.

Hier leit van Kempen, die het kruisspoor heeft beschreeven.
Het aardtrijk roemt zijn leer: de hemel mint zijn leeven.
Zijn ziel bewoont, tot loon, het eeuwig paradijs.
Wie heilzaam leert en leeft verdient de hoogste prijs.

Meester Pieter &c.

Hier rot hy die zijn Vorst door preeken heeft verraân.
Een oproerpreeker is meer dan een heir te vreezen.
't Hooft ziet men op een staak, tot schrik der schelmen, staan.
Wie oproerpreekers straft wordt loffelijk gepreezen.

Den Eed. Gestr. Heer Frans Banning Kók, Ridder, Heer van Purmerlandt &c. Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

De Doodt heeft Purmerlandt gestiert in deeze haaven:
Zijn inborst is in 't hart der burgery begraaven.
Zoo zal hy leeven als het lichaam is vergaan.
Geen loffelijker graf dan 't hart van d'onderdaan.

Koorgraaven van den Eed. Heer Kornelis de Graaf, Vryheer van Zuitpolsbroek, Burgermeester, Raadt, Ambachtsheer &c. en Bewindthebber der Oostindische Maatschappy t'Amsterdam.

Dit zijn de graaven daar de loffelijke Graaven
Hun rust in zoeken, als de ziel het lijf verlaat.
D'onsterfelijke deugdt zal steil ten hemel draaven.
Nooit klimt men hooger dan door 't waaken voor de Staat.
Laat andre lijken vry met marmre graaven brallen,
Dit graf zal moedig zijn op d'asch van zulk een Boom,
Die 't Y twee eeuwen heeft geschraagt voor eeuwig vallen.
Door trouw en wijsheidt houdt men 't stout geweldt in toom.
Het graf verduurt de doôn: maar Graaf zal 't graf verduuren.
Het schrandere vernuft besluit men in geen muuren.

Byvoegsel.

Aan zeeker Engelsman.

Gy roemt, waar dat gy komt, dat Ursel met haar maagden
Uit uw gewest vertrok, vol van een kuische geest.
't Is waar dat deeze vrouw de reis uit Englandt waagden:
Maar is 'er sedert wel een kuische vrouw geweest?

Aan H.G.

Parys en Paradijs dat rymt wel op elkaâr:
Maar in hun kleeding nooit zoo ongerijmen paar.

In 't stamboek van de kunstlievende Richardt Hubin, &c.

De Dicht- en schilderkunst zijn zusters braaf van aart;
Haar geesten zijn nochtans heel ongelijk in gaaven.
Deez' maakt zich door de pen, die door 't penseel vermaart.
De kunsten hebben kracht om deur 't gestarnt te draaven.

Aan P.N.

Een Puntdicht, zegt gy, eist drie maanden eer het wel dicht.
Een oogenblik, dunkt my, is veel te lang gewacht.
Hierom noemt Zuilechem een Puntdicht niet dan sneldicht.
't Moet oversnel zijn, of een Puntdicht heeft geen kracht.

Op 't Lof der zotheidt.

Hoe of Erasmus zich in 't Lof der zotheidt toont?
Dat elk hem met laurier, het lof der wijsheidt, kroont.

Aan J.W.

Merkuur dat is een godt daar koopluy op verlieven.
Hy is ook, wat of dit beduidt! een godt van dieven.

Goede Vrydagh of Christus Lyden: Met eenige byvoegsels.

Mevrou Katarine Bikkers, Gemaalin van den Ed. Heer Andries Bikker, Heer van Engelenburg, Burgermeester t'Amsterdam, &c. wordt de Goede Vrydagh oft Christus Lyden Op 't autaar van Haar aandachtigheidt geoffert door Haar Ed. allerverplichtste Jan Vos.

Den xxx van Lentemaandt, in 't jaar 1650.

Inleiding voor de Goede Vrydag, &c.

Hoe zal mijn pen de doodt van Goodes zoon verbreien?
Hier helpt geen Grieks Apol die Helikon bewoont.
O waare Heilandt! die, omheint van hemelreien,
Uw hooft met geen lauwrier, maar flonkerstarren kroont,
Vergun dat ik mijn pen in 't waatrig bloedt mach doopen
Dat gy uit enkel' angst gezweet hebt in de nacht;
Maar meng de drupplen, die van 't bange lichaam droopen,
Met d'overbittre gal, daar 't heilloos Joodts geslacht
Uw mondt meê laafde, toen de stondt verscheen van sterven:
Want zonder zulk een int is al mijn hoop gedaan.
Wie dat de nacht vertoont gebruikt geen lichte verven.
De droefheidt ziet men nooit in blijde kleeding gaan.
Wat wel zal lijken moet geen eigenschap ontbreeken.
Tot zulk een beeldt als 't uw vereist men gal en bloedt;
Ja zelf de nagel die uw voeten heeft deursteeken:
Om met haar yzre punt te schrijven, hoe verwoedt
Dat gy gemartelt zijt, tot heil van al die leeven,
Waar loopt mijn yver heen? mijn eis is onbepaalt.
Het bloedt van Goodes zoon is voor de ziel gegeeven.
Ik zal mijn int, terwijl mijn pen den Heilandt maalt,
Met traanen mengen, eer mijn zinnen meer verwildren.
Wie Christus treffen wil moet hem erbarmlijk schildren.

Christus eet het Paaschlam.

De Heilandt geeft zich aan zijn jongeren te eeten.
O kostelijke kost! voor 't zuivere geweeten,
Gy starkt het zwak gemoedt, ter doodt toe afgevast.
Apicius was nooit aan zulk een disch te gast,
Al deedt hy voor een visch driehondert ponden tellen.
De lekkerny is slechts om 't lijf te vreên te stellen.
Zoo was het Manna dat op Mozes hutten viel:
Maar deeze spijs bewaardt het leeven van de ziel.
Wie dat zijn ziel behoedt zal niet voor eeuwig sterven.
Ik wil om zulk een disch Affuerus disschen derven:
Zelf van Kaligula, met goude spijs bezet.
Niet zoeter voor de ziel dan 't hemelsche banket.
Hier drinkt men Christus bloedt eer 't uit zijn zy komt stroomen.
Egipte schonk weleer aan 't krijgsgezag van Roomen
Gesmolte paarelen: maar 't was slechts schat geplengt.
Door deeze drank, met deugdt die godtlijk is deurmengt,
Verwint men al 't geweldt dat d'afgrondt weet te pleegen.
Wie dat de hel verwint verkrijgt de grootste zeegen.
De zeegen voor de ziel is 't allergrootste goedt.
Wie dat aan Christus disch met een besmet gemoedt
De spijs en drank geniet, vervalt in ongenaade.
Wech Judas, die uw Heer, door geldtzucht, hebt verraaden.
't Ontveinzen helpt u niet: hy weet uw vals bestaan.
Wie dat zijn Heer verraadt heeft zich ook zelf verraân.

Goede Vrydag in 't Hofje.

De Zaaligmaaker weent om 't hemelspoor te baanen.
Hy beezigt, nu hy slechts twee oogen heeft om traanen
Te storten, 't heele lijf tot oogen: want hy zweet
Een bloedge pekelbron, om 't aardtrijk, door de beet
Van Eva, vol vergift, voor eeuwigh af te wassen.
De Hemel heeft geen wegh dan door de bloênde plassen.
Hy worstelt teegens 't vlees. ô deugdelijk gevecht!
Het Leeven bidt gena. de Reede roept om recht.
Hy kan de strijdt (o mensch!) niet winnen zonder bloeden.
De Moordt vertoont hem 't kruis; de Vinnigheidt de roeden;
De Smaadt het purperkleedt; 't Geweldt de doornekrans;
De Schrik de nagelen; de Raazerry de lans,
En d'Overdaadt de spons. het moordtuig doet hem saagen,
De zielzorg maakt hem stark om alles te verdraagen.
Zoo kruist hy zich in 't Hof eer 't Joodtsche volk hem kruist.
Hy dobbert op een zee, die langs d'Olijfberg bruist,
Van traanen, zweet en bloedt: maar d'inkomst van de haaven,
Die hy bezeilen zal, ontsluit zich by de graaven
Op 't wreedt Kalvaarien. ô langgewenste reis!
De liefde tot den mensch is starker dan het vleis.
De Noodt doet hem de kelk vol bitterheeden schinken,
Die hy (ô ziel!) op uw' gezontheidt leêg zal drinken.
Zoo redt hy 't ongeval van vaader Adams val.
Men koopt het hemelsch zoet voor alssem, roet en gal.

Het Vangen.

De Schepper wordt gekust: maar 't kussen kost het leeven.
Wat mondt, vol gal, heeft ooit zoo wreedt een kus gegeeven?
O meer dan Joab kus! de Valsheidt zelver weet
Geen naam voor dit bedrogh. de beulen zijn gereedt.
Men boeit hem met een reex, die door de Raazerryen
In d'afgront is gesmeedt; daar duizent tierannyen
Zoo fel een proef van doen, dat zijn gebeente kraakt.
De handen, daar hy d'aardt uit niet meê heeft gemaakt,
En daar hy 't hel gestarnt meê in de blaauwe vloeren
Des hemels heeft geplant, die bindt men hem met snoeren,
Door Tempellist gedreit, en Staatgeweldt gevlecht.
Elk heeft hem met zijn wil, verwoedt, aan 't kruis gehecht.
Zal hy zich wreeken? neen. de taaie knevelbanden
Zijn, zoo hy wil, als rag. hy vreest geen wreede handen.
De liefde tot de ziel verbiedt hem weer te biên.
Wie om te helpen komt moet geen gevaar ontzien.
Hy laat zich binden om een ander los te maaken.
Zoo rukt hy 't aardtsch geslacht uit d'onderaardtsche kaaken.
Hy lijdt om dat den mensch hier naa niet lijden zal.
Men sleept hem naa de stadt (hoe bitter is de gal!)
Daar hy 't gemartelt hooft vol doorenen laat drukken,
Om dat de zielen niet dan roozen zullen plukken.
D'onschuldge boet de schuldt (ô gruwel!) aan een paal.
Men klimt langs zulk een trap naar d'overzaalge zaal.

Het Geesselen.

Dus ziet men Godt, in 't vleesch, aan een pilaar gebonden.
Hy laat zich quetsen, om uw ziel vol diepe wonden,
Door 't bloedt te meesteren. de Deugdt is 't wit der roên!
Die zonder zonden is, moet om de zonden bloên.
Toef wreede beulen, toef. gy geesselt met uw' roeden
Door d'aadren in het vleesch: maar met uw' wreê gemoeden
Slaat gy tot het hart, met heilighbloedt gevult.
Uw' geesselzweep is taay: maar 't goddelijk geduldt
(O liefde tot de mensch!) is taaier dan uw zweepen.
Wordt gy niet roodt van schaamt voor deeze roode streepen?
De roeden worden roodt. uw' armen schijnen moê:
Maar uwe lust tot bloedt die neemt in 't geeslen toe.
Op Vaader, wapen u, kunt gy uw zoon zien schenden?
Voort beulen, slijt uw roên op onze rugg' en lenden.
De slaagen klateren en klitsen, reis op reis,
De schuldge slechts in 't oor, d'onschuldge diep in 't vleis.
Hoe wordt de schepper door zijn schepsels handt geschonnen!
Zijn leedemaaten zijn gelijk gescheurde bronnen,
Die niet dan purpernat doen vloeien over 't gras.
Die op de klip des doodts, in 's werreldts woeste plas,
Geen schipbreuk lijden wil, moet deeze baaren klooven.
Men zeilt door zulk een zee naa d'overzaalge hooven
Van 't eeuwigh Englenburg. men heelt in deeze vloedt
Het doodelijke zeer van het verzwakt gemoedt.

Het Vertoonen.

Op mensch, en zie de Mensch vol doodelijke pijnen.
De Wreedtheidt doet hem in een purperkleedt verschijnen:
Maar 't is met bloedt gevoert, om u in d'oppertroon
In 't eeuwigh wit te kleên. gy ziet hem met een kroon:
Maar z'is van doorenen; die in zijn bloedt doorweeken,
Om dat de punten in uw ziel niet zullen steeken.
Hy voert een koningsstaf: maar z'is van riet gesneên,
Om u een staf van goudt, die eeuwigh duurt, te smeên.
Hoe deerlijk is de glans van zijn geslaagen wangen,
Om u te zuiveren, met slijmigh spog behangen!
Het voorhooft is, om u te heelen, opgekrabt.
De spiegels van 't gezicht de foely afgeschrabt.
Zoo vinnigh laat hy zich van 't ongediert bevechten,
Om 't ooft weêr aan de tak van d'eerste boom te hechten.
Men ziet hem door de zondt, in zulk een naare schijn.
Hoe menschen! twijfelt gy of dit een mensch kan zijn,
Nu gy geen maaksel van een schepsel ziet vertoogen?
Pilatus zeit het zelf; niet dat hy 't kan beoogen:
Maar om dat hy noch weet, wie, door zijn tieranny,
Voor al de pijlen van de Joodtsche raazerry
Tot doelwit heeft gedient. Op mensch en druk de wonden
Van Christus in uw brein; deez' zullen u tot monden,
In 't oordeel, strekken. op, want zulk een spoor geleit
De ziel, in deugdt doorzoôn, naar 't Hof der zaa1igheidt.

Het Kruisdraagen.

Wat galm vervult de lucht? 't is moordtgeschreeuw der Jooden.
Men leit het Offerlam, naa dat het duizent dooden
Geleeden heeft, ter doodt. de Waarheidt wordt bestreên.
De Priester, 't offervuur en d'offerhandt is een.
Het waare Paaslam moet zijn eigen outer draagen.
Op menschen, helpt, 't is tijdt, op, helpt het kruishout schraagen:
De sleutel daar hy 't slot des hemels meê ontsluit.
De Nijdt, 't Geweldt, de Moordt en Wreedtheidt gaan voor uit;
Zy torsen 't marteltuig, en sleepen hem gebonden:
Maar met de ketenen, die gy (ô mensch!) van zonden
Aan een geschakelt hebt. d'een steekt hem met zijn hart,
De moordtspeer in de zy. een ander, als getart,
Begint hem met zijn wil, de nagels deur zijn handen,
En voeten heen te slaan. zulk een, om d'ingewanden
Van Godt te pijnen, biedt, met zijn vervloekt gemoedt,
De galspons aan zijn Heer. hy schijnt in zweetrigh bloedt
Te smooren: maar de zon moet duistren om te blinken.
Men kan in deeze zee zich godlijk dronken drinken.
Men vischt hier parlemoer, ja bloedtkraal en kristal,
Daar zich de ziel, hier naa, by Godt meê pronken zal.
Zijn hairen rijzen nu dat hy Kalvaar ziet rijzen,
En 't hart ontzinkt de moedt. de Zwakheidt doet hem yzen.
De Liefde maakt hem heet. in zulk een bangigheidt,
Zoo wordt het kruis op d'aardt, en hy op 't kruis geleidt.

Het Kruisen.

De Heilandt wordt gekruist. ô noodge gruwlijkheeden!
De stompe nagels gaan, al knarsendt, door zijn leeden,
En reiken met de punt tot in Mariaas borst.
Het kruis wordt opgerecht. de Zielbron stikt van dorst.
Die wijn voor water gaf, wordt hier weêr gal gegeeven.
Die 't aardtrijk beeven doet kan Kaifas niet doen beeven.
De zon verschuilt haar toorts, en kleede zich, om de doodt
Van 't Leeven, in de rou. het heilighdom staat bloot.
De voeten, die wel eer de zachte waterbeeken
Hardt maakte, ziet men hier in rookendt bloedt deurweeken.
De handen, daar hy veel de wonden meê genas,
Die zijn nu zelf deurwondt. die 't eeuwigh duister glas
Der blinden van 't gezicht, door 't raaken, heeft gebrooken,
Wordt zelver, door de Doodt, bey d'oogen toegelooken.
De mondt, die 't stomme volk deedt spreeken, wordt gestopt.
De schepper is ontschept. op mensch, de Liefde klopt,
Op naar Kalvaarien, en spijker al uw' zonden
By Christus aan het kruis; ja wast 'er, in zijn wonden,
De moordtvlak uit uw' ziel. hy noodt u in zijn boot:
De Wijsheidt zit aan 't roer; de Reede viert de schoot,
Om naa het kruis, de baak van 't Heilighlandt, te vaaren.
De hemelhaaven leit aan 't eindt der roode baaren.
Hier teekent hy met bloedt de vryheidt voor zijn huis.
Het heilloos erfrecht daalt voor 't rijzen van het kruis.

Het Verryzen.

't Verganklijk zonnelicht moest voor de middagh daalen.
Het eeuwigh, om die schaa, met voordeel, in te haalen,
Vertoont zich in de nacht; ja 't maakt de ziel een dagh,
Daar d'onverzaadbre hel niet teegens op zien magh.
Nu hy zijn graf ontsluit, ontsluit hy 's hemels deuren,
En grendelt d'afgrondt toe, die d'aardt in 't zwart deedt treuren,
Verschijnt ons hier in 't wit. de wacht ontzinkt de moedt
Voor 't rijzen van dit Licht. een weerelooze doet
Gewapent krijgsvolk vliên! wie durft 'er teegenstrijden?
Hy windt hier door verlies, en zeegepraalt door lijden.
De zegels die het graf verzeekren zijn onnut:
Zijn glanssen smelten 't wasch. de Deugdt wordt niet geschut.
Die 't kruis en op het kruis de zonden heeft gedraagen,
Besluit men met geen steen. de Heidnen zien het daagen,
Nu deeze Zon het hooft uit purpre plassen beurt.
De handtvest van de hel, door zijn geboort gescheurt,
Verbrandt hy door zijn gloedt, die 't harde graf deurgriefde.
Op Jooden: want dien Godt, die vaster door zijn liefde,
Dan door uw' naagelen aan 't kruis geklonken was,
Verrijst, naa 't sterven, als de fenix uit zijn asch.
Hy blust het offervuur, door 't vloeien van zijn wonden,
De moordtbeet in het ooft, een springbron aller zonden,
Is door zijn bloedt gestopt; 't gebou van Salomon
Door 't zwaare kruis verdelght. de schaaduw wijkt de Zon.

Byvoegsel.

Val en Berou van Peter. Aan Juffrouw Kolumba Koex, Dochter van Niklaas Heimensen Koek.

De mensch verzaakt zijn Godt. de dootschrik doet hem zweeren:
Maar 't zweeren is de doodt. die zoo veel woeste meeren
Wel eer ontworstelt is met zijn bepikte kiel,
Lijdt nu op 't drooge landt een schipbreuk in zijn ziel.
Kan Peter Christus zoo naar 't moordtoutaar zien leiden?
De man die flus, vol moeds, het scherpe slaghzwaarde zweiden,
Ontvalt de moedt en 't zwaardt door 't spreeken van een vrou.
De groote Zuil, daar Godt zijn kerk op bouwen zou,
Leit, door de vrees, ter aardt; de grondtvest schijnt gebrooken.
Hy warmt zich by het vuur, dat Kaifas knechten stooken:
Maar 't hart bevriest van koudt. de mondt, die 't heiligh zaadt
Der waarheidt zaaien zou, (ô godtvergeete daadt!)
Verweert zich door bedrogh. de haan begint te kreien.
De schepper ziet hem aan. d'Apostel raakt aan 't schreien.
't Berou ontdooit het ys dat in zijn boezem rust.
De woede blixem wordt door traanen uitgeblust.
Demoedigheidt beweegt. hy poogt, door zilte plassen,
De vlakken uit het kleedt van zijn gemoedt te wassen.
De reegen maakt de steen, door 't druppelen, gedwee.
Die op de baaren ging, verdrenkt hier in de zee
Die langs zijn kaaken vloeit. hy zout zijn ziel met traanen,
En zoektze, door die vloedt, het zaalighspoor te baanen.
't Berouw is goddelijk. geen paarel, noch gesteent,
Versiert een zondaar zoo als 't waater dat hy weent.

Wanhoop van Judas. Aan Joffrouw Maria Koex, Dochter van Niklaas Heimensen Koek.

De knecht verkoopt zijn Heer voor dartig zilverlingen.
Die 't leeven, door zijn doodt, voor 't aardtrijk komt bedingen,
Bedingt men voor het stof dat hy geschapen heeft.
Vervloekte handelaar, die Godt voor zilver geeft,
Gy vult uw' beurs met geldt; maar uw gemoedt met zonden.
De zonden zijn de roên die Christus vleesch deurwonden.
Gy komt als vriendt: maar gaat als vyandt van hem af.
O driemaal helscher kus dan Joab Abner gaf!
Gy hebt uw vingers in zijn schottelspijs gesteeken:
Maar 't moordtuigh in zijn hart. gy dronkt zijn bloedt by beeken,
Eer 't noch by druppelen van 't heiligh lichaam viel.
Gy maakt uw' handen wit door 't zilver: maar uw ziel
Veel rooder dan het bloedt dat uwe lust verzaade.
Toen gy uw' Godt verriedt, hebt gy u zelf verraade':
Maar Peter heeft zijn val door 't weenen weêr geredt.
De waare traanen zijn de letters, daar men het
Berou uit spelden kan. de zuchten der zondaaren
Zijn Godt veel zoeter dan 't gezang der Hemelschaaren.
Die u de voeten wies, kan uw' besmet gemoedt
Ook zuivren in de bron van zijn vergooten bloedt.
De Wanhoop stopt zijn oor. hoe! is de strop gebonden?
Die 't Paaslam heeft verkocht, d'aanklaager van die zonden;
De rechter van dat quaadt en beul is hier een man.
Het schelmstuk straft zich zelf. de Wraak ziet niemant an.

Magdalene voor Christus voeten. Aan Juffrouw Zuzanna Pellegroms, Huisvrou van den Advokaat Kaspar Barleus.

Die andre voor haar glans deedt buigen leit geboogen.
Zy poogt haar zonden in de zuntvloedt van haar oogen,
Voor Godt, te dompelen. zoo wordt den schip ontlaân,
Om niet, door overlast, in zee te grondt te gaan.
Zy zoekt haar eerste brandt door traanen uit te hoozen.
Men trekt de doorenen, waar dat men d'ydle roozen
Van plukte, door berou uit een bezeert gemoedt.
Geweetenschennis wordt door schreien best geboet.
De fakkel van haar oog, die andre 't hart deên branden,
Zijn nu door 't nat geblust. haar vlechten, dat de banden
Der minnaars zijn geweest, laatz' ongebonde vliên.
Wie dat de hairen en de traanen komt te zien,
Meent dat hy d'oude Taag', met zijn vergulde zanden,
En d'eedle Ganges, met zijn paarelrijke stranden,
Deur een ziet kabbelen. zy hoopt op 't eeuwigh loon.
Nu zy haar schepper wascht maakt zy haar zelver schoon.
Zy weet, door 't losse hair, zijn gramschap vast te maaken.
Het bigglendt water doet zijn borst van liefde blaaken.
Hy heelt haar wonden nu dat zy zijn hart deurwondt.
Door lachen wierdt zy ziek, door weenen weêr gezondt.
De traanen oopenen de deuren der genaaden.
Geen Engel, of hy wenscht in zulk een badt te baaden.
't Boetvaardig water wordt by Christus dier geschat.
Geen paarel is zoo waardt als zulk een druppel nat.

Doornekroon, voor Judith Menton, Huisvrou van den E. Heer Jeuriaan Boukart.

Zang.

Verv1oekt' afgryselijk' en wreede doorenbosschen,
Wat schrikdier heeft u eerst in heillooz' aardt geplant?
Gy zijt met gal besproeit: maar uit vergift gewossen.
Een Vaader-beul heeft u, met zijn bebloede handt,
By 't grimmend' ongediert, al brullend' uit gaan rukken.
De Wreedtheidt, fel van klaauw, in schijn van 't heiligh recht,
Durfd' u ô gruwelen! in 't hooft van Chriftus drukken.
Gy zwelgt dat zaalgendt bloedt. Wie heeft u dus gevlecht?
De helsche zucht tot Staat, die pest der land' en steeden.
Wie voor zijn Staaten vreest ontziet geen gruwlijkheeden.

Tegen-zang.

Bemind' eerwaardelijk' en heilge doorenstijlen,
Gy waart weleer vervloekt; nu zijt gy, door de vliet
Van Christus bloedt, veraart. uw punten zijn de pijlen
Waar dat de Liefde 't hart der vroomen meê doorschiet:
Dit zijn de wonden die het heelen niet begeeren.
Wie dat uw prikkelen in zijn gedachten draait,
Zal 't quaadt, dat hem bestrijt, voor eeuwigh overheeren.
De wegh des hemels is met doorenen bezaait:
Maar dit zijn byen die ons quetsen en geneezen.
Wie hemelroozen zoekt moet voor geen doornen vreezen.

Toe-zang.

Wegh paarelrijke kroon, men koopt u hier voor stroppen,
Voor zwaarden, en vergift. Beroemde Vorstenschaar,
Zet deeze Doornekroon, met haar roobijne droppen,
Van heiligh bloedt gestremt, tot siersel, op uw hair.
Ziet gy geen paarelen? zoo laat uw oogen lekken;
De traanen die gy by de bloedtroobijnen stort,
Dat zullen paarelen die eeuwigh blinken, strekken.
Augustus lauwerkrans is door de tijdt verdort.
Het goudt is voor een poos, en met gevaar te haalen.
Een Christen Koning hoort met Christus kroon te praalen.

Jezus schreit in zyn krib &c. Aan Juffrouw Maria Wierings.

Het zijn geen traanen die langs Jezus kaaken dwaarlen,
Nu hy de zondt beweent, by 't reedelooz' gediert.
Maar zilvre druppelen; ja leevendige paarlen,
Daar hy 't verwelkte kleedt der zielen meê versiert.
Zoo weet hy ons, heel zwart van zondt, weêr wit te wassen.
Geen purper is zoo dier als Jezus traaneplassen.

Op de woorden van Matheus in 't xxvii Hooftstuk. Aan Mejuffrouw Agatha van Ryn, Gemalin van den E. Heer M^r^. Pieter de Groot, Pensionaris van Amsterdam.

Zyn bloedt kom' over ons en over onze kindren.
Zoo riep het Joodtsche volk. wy doen het zelfde meê:
Zy om het leeven van het Leeven te vermindren.
Wy smeeken om een drup. zy schreeuwen om een zee.
Wy uit de grootste noodt. zy uit een lust tot woeden.
De moordt wordt niet verzaadt door 't slaan der geesselroeden.
O wreeden! wordt gy niet tot in uw ziel bewoogen,
Nu gy d'onnozelheidt zoo deerelijk ziet staan?
Tirannen sluiten voor d'onnoozelen hun oogen.
Door 't opgehitste volk wordt alle quaadt gedaan.
De mijter styft het woên der domme burgeryen.
Wie zich in 't top bevindt wil hier geen hooger lyen.
Voort kruist de lasteraar. zoo brullen zy van tooren.
Vervloekte staak uw eis: een druppel van zijn bloedt
Is machtigh om het vuur der gruwelen te smooren.
De werreldt hoeft geen meer gedompelt in een vloedt
Van water, om het quaat der menschen te vernielen.
Een drup van Christus heelt de moordtwondt aller zielen.

Aan de wondt in Christus zy, voor Elizabeth van Kessel, Huisvrou van Jan Heimensen Koek, Krijghsbouwmeester en Bevelhebber van 't Geschut t'Amsterdam.

Hoe gruwlijk was de steek die u van een deedt scheuren!
Maar toen gy open ging, toen wierden d'yzre deuren
Van d'afgrondt toe gedaan. ô zuiverende wondt!
De ziel, ter doodt toe krank, wordt door dit badt gezondt.
Gy zijt de keel waar dat de flaauwen aâm door haalen.
Door zulk een venster ziet men in de hemelzaalen.
Geen wijndruif smaakt de tong, als deeze dauw 't gemoedt.
Indien de blaauwe lucht besprengt wierdt met dit bloedt,
De starren zouden zich van schaamt met mist bedekken.
Op menschen, vang dit nat, al knielend', in een bekken;
't Geweeten maakt zich wit door deeze roode beek,
Gy hebt d'Egiptsche drank, van parelen in eek
Gesmolten, nu zo ver, in waardigheidt, verwonnen,
Als die d'onwaardtst' verwon. de leevendige bronnen
Van Liban, zijn nu doodt. waar Adams appel ooit
Met zulk een dau bekleedt, men had haar naasmaak nooit
Vol helsche zuurigheidt, maar heemelsch zoet bevonden.
Het manne by de Joôn, van booven afgezonden,
Heeft al haar luister voor uw krachten neêrgeleit.
Uit deeze zee verrijst de zon der zaaligheidt.
Kon Moses bron het hart, gy kunt de zielen laaven.

Door zulk een roodemeer ontvlucht men 't eeuwigh slaaven,
En raakt, naa weinigh strijdts, in het beloofde landt.
De dooren, door 't Geweldt, zoo wreedt in 't hooft geplant,
Vertoont hier roozen, daar al andre voor besterven.
Laat Cezar 't praalgewaadt in dierbaar purper verven,
Hier vloeit veel schooner verf dan 't purper van August.
Het helsch en hemelsch vuur wordt door dit nat geblust.
De roeden van de wraak verrotten door deez' plassen.
De hemel toont ons zijn juweelen in deez' kassen.
Al d'englen rijgen vast dit heiligh paarlemoer,
Dit bloedtkraal, en roobijn, tot keetens, aan een snoer,
Om op de hooge Paasch' met zulk sieraadt te pronken.
Wie dat zich hier besproeit bevindt zich geestlijk dronken.
Gy heelt ons door uw breuk. Ik zwijg, ô beek vol zoet!
Want die u roemen wil moet schrijven met uw bloedt.

Op de woorden: Vrouw daar is uw zoon, Joannes xix Hooftstuk. Aan Juffrouw Maria Broers, Huisvrouw van den E. Nikolaas Heimensen Koek.

Wat wilde Jezus aan zijn droeve Moeder maaken,
Toen hem de doodt quam naaken.
Zijn scharpe doornen? neen: die voelde zy met smart,
In 't midden van haar hart.
Zijn yzre naglen? neen: die stakken met haar schachten
In 't diepst' van haar gedachten.

Zy hoefde 't kruishout niet, hier was haar ziel, vol last,
Door liefde heel aan vast.
De drank van gal en eek heeft hy haar niet geschonken,
Die hadtze lang gedronken.
Hy heeft haar niet vereert met zijne geesselroên,
Die deeden haar noch bloên.
De moordtspeer quam te laat, die hadt haar al deursteeken,
Eer 't spits zijn zy deedt leeken.
Was Christus dan zoo arm, die bron van alle schat,
Dat hy niet over hadt?
Het waardtst' heeft hy bewaardt voor zijn alwaarde moeder.
Joannes, zijnen broeder,
Maakt hy haar tot een zoon, en trooster voor zijn doodt.
De troost is zoet in noodt.

Hemelvaart van Christus; Aan Mevrouw Anna van Hooren, Gemalin van den Eed. Heer Kornelis van Vlooswyk, Heer van Vlooswijk, Diemerbroek en Papenkop, &c. Burgermeester en Raadt t'Amsterdam.

Wie zal mijn schorre keel met schel geluit deurmenglen?
Op, vlugge hemelschaar, ik zing van Goodes Zoon.
Wie Christus eeren wil vereist de hulp der englen.
Een sterfelijke stem is veel te laag van toon.
De waare Heilandt is tot deur 't gestarnt gereezen.
Zoo wijst hy ons het spoor naar 's hemels helle baan.
Wie Godt tot leidtsman heeft hoeft geen gevaar te vreezen.

De deugdt is machtigh om in 't eeuwigh rijk te gaan.
Hy ging all' andre voor om onheil voor te koomen.
Die eerst in d'afgrondt zonk klom nu naar d'oppertrans.
Elias wierdt voor heen van 't aardtrijk opgenoomen
In een karros van vuur en vlammen roodt van glans,
Omheint van blixemen, deurmengt met donderslaagen,
En starke buien, vol van schrikkelijk gerucht;
De Zoon van Godt verkoos de wolken voor zijn waagen:
Men hoorden geen geruis in d'onbepaalde lucht.
Een die de vreê bemint zal niet afgrijslijks pleegen.
Het Christelijk verbondt gedoogt geen naar gespook.
Hy reedt met zulk een koets langs spoorelooze weegen,
Vol dampen, hagel, sneeuw, pestvuuren, mist en rook.
De woeste windt begon, mit dat hy quam, te zwichten.
De donder wierdt verbaast en vondt zich zonder kracht.
De blixem blusten en verloor haar scherpe schichten.
Die alles heeft geschept, heeft alles in zijn macht.
Het werktuig is veel min dan die het werktuig maaken.
De zon verloor haar glans toen deeze Zon opging,
Daar duizentduizenden van zonnen hel in blaaken.
De zielzon is het hart van alle schittering.
Elk hemelteken heeft zich in zijn plicht gequeeten.
Alcides leidt zijn knots eerbiedigh voor hem neêr.
Centaurus heeft zijn boog, en Perseus 't zwaardt versmeeten.
Het brullen van de Leeuw en 't grimmen van de Beer
Begon te minderen. de Hondt verliet zijn janken.
De lier van Orfeus gaf van zelver schel geluit,
En loofde Goodeszoon met loffelijke klanken.
De starren stakken 't hooft, op Christus inkomst', uit,
En hebben zich voor hem tot driemaaal toe geboogen.
Hier reikt mijn pen te kort. ik naak te steil een wijk.
Hier eissen, dit staat vast, veel meer dan arents oogen.
O Geest vol wijsheidt! die van d'aardt in 't hemelrijk,
Het boek met zeegelen, de schar der Ouderlingen,

De plaagen wreedt in 't woên en vreemde dieren zag,
Gelei mijn stramme pen op 't spoor der hemelringen:
Mijn oogstraal is te zwak voor zulk een heldre dag.
Wie 't spoor niet houden kan raakt lichtelijk aan 't dwaalen.
Geen dwaazer oordeel dan dat op zich zelf betrouwt.
Nu quaamen d'Englen om den Heilandt in te haalen:
Haar vleugels schitterden, en 't hair van enkel goudt,
Was vol van paarelen, weleer de zoute traanen,
Die Christus weenden toen hem Salems wal verscheen.
Elk hadt zich opgepronkt, om 't steigrendt spoor te baanen,
Met kleedren rijk van glans: op 't voorhooft blonk een steen
Die alle gloedt verdooft, geverrift in de stroomen
Van 't zaaligmaakendt bloedt dat Christus zy ontliep,
Om alle zielen, door de hel ten val gekoomen,
Schoon dat hy haar al t'zaam voor eeuwig zaalig schiep,
Indien zy willen, op het allerschoonst' te wassen.
Zoo dier staat hem de zondt van 't sterfelijke volk.
Geen zuiverender nat dan Christus purperplassen.
De schaar der englen zong, om zijne waagenwolk,
De wonderdaaden die hy hier op 't aardtrijk pleegde.
Wie dat gelooft wil zijn moet toonen wat hy kan.
Toen vorst August, die 't volk tot moordtkrakkeel beweegde,
De werreldt overviel als een verwoedt tieran,
Is hy op Cezars koets, gehult met lauwertelgen,
Omheint van bondelen, naar 't Kapitool gereên:
Hy was smoordronken van doorluchtigh bloedt te zwelgen.
De zucht tot heerschappy ontziet geen gruwlijkheên.
De hoop op groote Staat durft rooven, woên en branden.
Wie macht door 't zwaardt verkrijgt betoont wat hy vermach.
De Heilandt, schuw voor moordt, o wreede dwingelanden!
Heeft door zijn bloedig kruis en goddelijk ontsag
De poorten van de hel zeeghaftigh opgebrooken:
De zonden, door de beet van Adam voortgebrocht,
Bezweeken, toen hy haar zoo machtigh quam bestooken.

De Doodt, de zielemoordt, en all' het boos gedrocht
Zijn door zijn doodt in klem van keetenen getoogen,
Op zulk een zeege reedt hy naar zijn hoogste wijk,
Deur straaten van gestarne en goude zeegeboogen,
Vol flonkerendt gesteent: hier wierdt hy in zijn Rijk
Van zuiver' Engelen, die hem met zeegegalmen
Geleiden, dat het klonk, tot op zijn troon gebracht.
Hier pronkt hy met olyf deurvlecht met vreedepalmen.
Wie dwingelanden dwingt, hy dwong de helsche macht.
Nu blinkt zijn aanschijn meer dan iemandt af kan maalen.
Zijn zeetel is gevormt van vlammendt diamant.
Hy heeft Rechtvaardigheidt, die in haar goude schaalen
't Bedrijf der menschen weegt, aan zijne rechtehandt.
Rechtvaardigheidt zal nooit boosaardigheidt gehengen.
Aan d'andre zy verschijnt d'erbarmlijke Genâ,
Die voor 't boetvaardigh volk zoo veel te weeg kan brengen,
Dat Godt de straf bepaalt. Natuur, die vroeg en spâ
Op zijn beveelen past, moet zich hier staâgh onthouwen.
't Stantvastige Geloof, de Liefde groot van kracht,
En waare hoop, die op de hemel durft betrouwen,
Zijn hier in Christus dienst, tot heil van 't aardtsch geslacht.
Hier komt zich 't Noodtlot met haar boek van staal vertoonen,
Waar dat zy, voor 't begin der werreldt, vast in stelt
Het quaadt te straffen en het goedt op rijkst' te loonen.
Die anders waanen doen het Noodtlot groot geweldt:
Of 't Noodtlot pleegt geweldt aan die naar deugden streeven.
Door weldoen raakt men licht in Christus eigenschap.
Op menschen, staapel, door de kracht van wel te leeven,
De deugden op elkaâr; men kan langs zulk een trap,
Bevrijt voor slibberen, dwars deur de staren stijgen.
De hemel is door deugdt en Godts genâ te krijgen.

Op de Zinnebeelden in 't huis van den E. Heer Louys Trip. Door Niklaas Heldt Stokade, aan 't verwelfsel van de Zaal, geschildert.

Hier vertoont zich de Wakkerheidt; in haar rechte handt heeft zy een zweep, in de slinke een zwarm byen. Zy wordt van Voorzichtigheidt, die een ploeg yzer en roer van een schip by zich heeft, verzelt. De Deugdt vliegt, met een krans in haar handt, voor uit.

Wie zucht tot handlen heeft vereist voorzichtigheeden,
En vlugge Wakkerheidt, in al wat hy bestaat.
De Beurzen, vol van hoop, zijn slibbrig in 't betreeden.
Hier dient Voorzichtigheit de Wakkerheidt voor Raadt:
Daar gaat de Deught hem veur, en baant hem rechte weegen.
Een koopman rijk van deugdt verkrijgt de rijkste zeegen.

De Neering vertoont zich met de staf van Merkuur in haar handt by een schip; de Wijsheidt bekleedt haar rechte, de Kracht haar slinke handt: deeze is haar schouder met de leeuwshuidt van Herkules gewapent: op haar pilaar ziet men een leeuw met pijlen.

De Neering, daar de Staat door staat, bestaat in vaaren.
Die goudtmijn heeft zich hier vereenigt met Verstandt.
Verstandt en Neering zijn de starkste Beurspilaaren.
D'ontsachelijke Kracht, die 't vrye Neederlandt
Door koopmanschap verkreeg, begint op nieuw te brallen.
Wie dat de Kracht omhelst heeft geen gevaar van vallen.

De Rijkdom bevindt zich by Merkuur, haar schoot is met allerleie schatten gevult: zy laat zich van Pallas, die hier voor de Dapperheidt uitgebeeldt wordt, tot schrik der schelmen, bewaaren.

De Koopgodt leert het volk hoe 't aan gewin zal raaken.
Wie wijze lessen volgt wordt op het top gestelt.

De Rijkdom laat zich hier van Dapperheidt bewaaken:
Zoo kneust zy 't loos Bedrog en 't dreigende Geweldt.
't Is slechts een halve roem door zorg en zweet te gaaren.
Wie heele roem begeert moet winnen en bewaaren.

Hier vliegt de Fortuin; haar kleedt, en vleugels van arenden, zijn vol oogen. in haar slinken arm heeft zy de hooren van overvloedt, daar zy met haar rechte handt de schatten, die hier in zijn, uithaalt, om aan die zy 't waardig acht, te deelen.

Atheenen plag Fortuin geblindtdoekt te vertoogen:
Maar die haar blindt afmaalt betoont zich zelver blindt.
Zy ziet, eer dat zy geeft, deur meet dan duizent oogen.
By haar wordt anders niet dan Naarstigheidt bemindt.
De logge Leedigheidt raakt nooit door haar aan 't stijgen.
De zeegen is door Zorg en Wakkerheidt te krijgen.

Azia wordt hier door vijf bruine kinderen vertoont; haar vleugels zijn van Fenixveeren. Men ziet haar hoofden met tullebanden, haar halzen met juweelen pronken: haar armen zijn met allerleie vruchten en kostelijkheeden gelaaden.

Oudt Azia versiert haar hooft met zonnestraalen;
En pronkt met paarlen, zijdt, en steenen hel van gloedt.
Wie rijk van schatten is hoeft geen geleende praalen.
Men bruist deur zee, om dit sieraadt, naar Indus vloedt.
Zoo ziet men d'oest van 't Oost het Y in 't Noordt genaaken.
De zucht tot winnen weet de blooden stout te maaken.

Afrika wordt hier door zwarte kinderen, met vleugels van struizen, uitgebeeldt: haar hoofden zijn met witte wrongen, haar halzen en armen met koraalen en goude ringen versiert. zy pronken met korenschooven, goude staaven en oyfantstanden.

Het zwart gebraad' Afrijk' is vol van goude zanden;
Maar 't knelt van ongediert, op menschemoordt belust:
Noch trekt het, door haar vrucht, de vremde naar haar stranden.

De hoop van zeegen vreest geen doodelijke kust.
Beny de koopman niet als gy hem eens ziet praalen.
De zorgen van de Beurs behooren aâm te haalen.

Amerika bestaat hier uit geele kinderen, die zy op vleugels van papegaien zweeven, haar hulsels en middelriemen zijn van allerleie veeren gemaakt. zy vertoonen zich met de vruchten en schatten van 't Westen.

Het geel' Amerika, daar 't zonlicht 's nachts komt rusten,
Verschijnt met suiker, hout, tabak en goude stof;
Het zaait en oest haar vrucht: maar 't is voor vremde kusten.
Wie dat voor andre zorgt verdient een dubbel lof.
Van buiten heeft het zout', van binnen zilvre baaren,
Elk landtschap wordt geroemt naar d'eigenschap der waaren.

Europa komt zich door blanke kinderen vertoogen, die op vleugels van waternimfen vliegen: zy zijn met steedekroonen gehuldt. dit vertoont zich met boeken en kunstgereedtschap. dat met vruchten, en d'andren met yzergeschut, &c.

Euroopa kleen van grondt: maar groot van schranderheeden,
Trekt al de schatten van haar zusters in haar oordt.
Wie wijs en winziek is bezorgt zijn eigen steeden.
Haar akkers leevren vrucht; haar mijn' brengt yzer voort:
Zoo wordt haar schat behoedt voor 't rooven op de baaren.
't Bekoorlijk goudt is best door 't yzer te bewaaren.

De Wapens van den E. Heer Louys Trip en Iuffrouw Emmerentia Hoefslager, zijn gemaalin, worden door vliegende kinderen met snoeren van myrtebladeren aan een gestrikt, en met helm en krans opgepronkt.

De wreede Mars gebruikt de wapens om te woeden.
Hier paart men wapens daar het leeven aâm deur krijgt.
De val der Stammen is door 't huwen te behoeden.
De hemel gun 't geslacht, dat door deez' wapens stijgt,
Een luister, die dit huis in jaaren kan verduuren.
Een braave stamboom wijkt geen diamante muuren.

Op de Zinnebeelden in 't huis van den E. Heer Hendrik Trip, Door Niklaas Heldt Stokade, aan 't verwelfsel van de Zaal, geschildert.

De Vreede, die haar zeetel weeder in Neederlandt gezet heeft, vertoont Zich met een blijdt gelaat: zy heeft een ploeg en schip by zich, tot teeken dat Het op het landt en water veilig is. Pallas bekleedt haar rechte en Herkules Haar slinke zy.

De Vreede siert haar hooft met palmen en olijven:
Zy wordt van Herkules en Pallas nau bewaart.
Het Oorlog kan men best door Raadt en Moedt verdrijven.
Wie buiten vrees wil zijn vereist een waakendt zwaardt:
Zoo bloeit de Vrye Staat, door wakkerheidt verkreege'.
Waar dat de Vreede waakt verwacht met niet dan zeege.

Mars leidt, met kluisters aan zijn beenen, op allerhande krijgstuig; zijn fakkel is geblust. Ceres pronkt met koorenaâren en Bacchus met druiven.

De korzelige Mars, belust op bloedt te zwelgen,
Leit hier gekluistert op zijn krijgstuig wreedt van aart.
Wie 't al verdelgen wil ziet zich noch zelf verdelgen.
De Graangodin, die met de Wijngodt is gepaart,
Betoont zich vol van vreugdt, nu zy de Krijg ziet boeien.
Waar d'akkers veiligh zijn kan garf en wijnrank groeien.

Neptunus heeft de zeeroovery, die d'enterbyl uit zijn handt laat vallen, aan een keeten geslooten, en dreigt hem met zijn vork. Merkurius begint aassem te haalen.

Neptuin vertoont zich weêr in 't midden van de baaren,
En drukt de Water-roof gekeetent met de voet.

Het past een Vorst zijn Rijk voor rampen te bewaaren.
Merkuur, de koopgodt, vindt zich veiligh op de vloedt,
En rust de scheepen uit tot steun van volk en Staaten.
Waar dat de zeevaart bloeit zijn weelig' onderzaaten.

De Faam heeft de krijgstrompet, die met lauwerieren omvlochten is, in haar slinke handt; d'ander, daar zy de Vreede deur verkondigt, is een olijftelg omheen geslingert.

De Faam, vermoeit van krijgh deur d'oopenlucht te blaazen,
Verruilt haar moordttrompet om lieffelijker toon.
De schorre krijgsklank dient om d'ooren te verbaazen.
Nu blaast zy dat de Vreê, gedaalt van 's hemels troon,
In Neederlandt verschijnt, gehult met olyranken.
Wie dat de Vreede blaast baart goddelijke klanken.

Het Vuur, dat hier door mortier, granaat en musketten uitgebeeldt is, wordt van vier kinderen met fenix vleugels, die deeze vlambraakende stof onbeschroomt omhelzen, omhoog gevoert.

Het Vuur, de lichtste stof, wil niet beslooten weezen:
Dat toont de blixem als zy uit de wolken barst.
Als 't vuur zich nau bevindt is 't allermeest te vreezen.
Noch wordt het in mortier, granaat en bus geparst:
Maar voor een kortepoos tot steun der zeen en steeden.
Het alverteerendt vuur bemint de vryigheeden.

De Lucht, een hemelkloot vol starren, wordt van drie kinderen, met arentsvleugels gedraagen, deeze zijn verzelt van twee andere, die zich met graadtboog en astrolaab vertoonen.

De Lucht, die 't al deurdringt, verschijnt aan 's hemels zaalen.
Hier pronkt haar lustpriëel met starren, zon en maan.
Waar dat geen lucht is kan den mensch geen aassem haalen.
Wie veiligh deur de zee vol klippen poogt te gaan,
Gebruikt de starboog om de lucht als grondt te peilen.
De Lucht verstrekt de Beurs een baak om naar te zeilen.

D'Aarde wordt door koopere plaaten en yzere staaven ten toon gestelt: deeze zwaare stoffen, uit de mijnen van Zweeden voortgekomen, worden van berggoodtjes, met vliegmuis vleugels, gedraagen.

't Zwaarlijvig Aardtrijk zorgt voor al wat aâm kan haalen:
De vruchten die zy baart zijn ongelijk van lof.
Natuur begeert, wanneer zy schept, geen nauwe paalen.
Waar dat zy goudt voortbrengt, in Zweeden geeft zy stof
Tot yzer, hardt van aart, en taaie kooperplaaten.
Elk landtschap vindt zijn vrucht tot heil der onderzaaten.

Het Water, door een schip uitgebeeldt, wordt van zeegoodtjes, met vleugels van waternimfen, voortgeschooven; d'anderen, die zich voor en achter vertoonen, zijn van dieploodt en kompas, twee wegwijzers in zee, verzorgt.

Het noodigh Water weet de werreldtkloot t'omvatten:
Haar spooren zijn bekent door dieploot en kompas.
Het draagt de scheepen zwaar gelaân van rijke schatten.
De zucht tot winnen vreest geen holle waterplas,
Al strijdtze met de windt, tot schrik van al die vaaren.
Het zeilbaar' Water dient tot wisseling der waaren.

De wapens van den E. Heer Hendrik Trip, en Iuffrouw Joanna de Geer zijn gemaalin, worden door vijf gevleugelde kinderen aan elkander gestrikt, en met helm en krans versiert.

Hier ziet men, door de Min, twee oude wapens paaren.
De Huizen houden door de wapens 't langste standt.
Dit wordt gesiert met helm; dat met een krans van blaâren.
Nooit legt men vaster knoop dan door de huwlijksbandt.
Zoo maakt men tot een Huis twee loflijke geslachten.
Wie door de Liefde paart heeft alle heil te wachten.

Voor de schoorsteen in dezelfde zaal, door F. Bol geschildert.

De Vryheidt, die men hier door krijgen wist te krygen,
Verkrijgt de Vreed' in 't endt door onversaagde moedt.
De Dapperheidt heeft macht om loffelijk te stijgen.
Zy dankt de Vreede voor haar schoot vol overvloedt.
Zoo wordt het landt besproeit met een vergulde reegen.
Waar Vreê en Vryheidt zijn ontmoet men heil en Zeege.

Aan 't verwelfsel van de Slaapkamer van den E. Heer Louys Trip, door N. Helt Stokkade geschildert.

De Daageraadt ontsteekt haar toorts, om 't volk te wekken:
Haar hairen pronken met bedaude roozeblaân.
De logge Slaap moet voor de Wakkerheidt vertrekken.
Zoo wordt het woelendt hof der zorgen opgedaan.
De huiszorg lijdt by daag geen uitgestrekte leeden.
De standt van 't huis bestaat in vlugge wakkerheeden.

Onder 't Wapen van den E. Kapitein Jakob Andriesen Zwart.

De houte wallen zijn tot heil der vrye steên.
Zoo durft de koopman zich betrouwen op de baaren.
Een dapper krijgsheldt lijdt geen roovers op de zeen.
Het landt is best, door moedt, op 't water te bewaaren.

Onder 't Wapen van Klaas Sandersen Bost, Schrijver op een Oorlogschip.

De pen en deege zijn tot welstandt van 't gemeen.
Ik ben niet min tot staal dan ganzeschacht geneege.
Door 't een bezorgt men 't volk, door 't andere de zeen:
Wie moedt heeft poogt zijn pen te wisslen voor de deege.

Toen Mejuffrou Maria Uitenboogart weeder uit Engelandt &c.

Toen Uitenboogart uit de Teems in zee quam vaaren,
Heeft zy zich, braaf van standt, op 't achterschip vertoont:
Hier sloeg zy haar gezicht, vol vonken, op de baaren.
Het onweêr heeft haar zeil in 't naaderen verschoont.
Het steigerende nat heeft zich voor haar geboogen.
De klippen weeken, om haar kiel geen schaâ te doen.
Een schepsel vol van glans heeft overgroot vermoogen.
Men blust geen minnevuur door koude watervloên.
Wat zon dat westwaarts daalt, deez' quam in 't west opryen.
Toen vrouw Kleopatra, die zacht albaste klip,
Daar d'eer van 't Roomsch gezach noch schipbreuk op moest lyen,
De vette Nijl afdreef met haar getakelt schip,
Was zy zoo machtigh niet als Uitenboogarts aanzicht.
De wondren van die vrouw zijn hier niet dan gemeen.
De starren blinken: maar zy duiken voor het maanlicht.
De Tritons bliezen om haar vlotte steeven heen.
Laat Floraas boogart vry op schoone planten roemen;
Hier is een Boogart van een heerelijker lof:
Deez' pronkt, by wintertijdt, met witte lelybloemen,
En roode roozen, die Natuur van 't eêlste stof,
Vol geuren heeft gevormt, tot siersel van haar kaaken.
Bekoorelijk sieraadt heeft macht op 't aardtsch gemoedt.
De bloem der schoonheidt kan halfdooden leevendt maaken.
In deeze Boogart vliên de kusjes vol van zoet;
De lachjes bly van geest, en lonkjes hel van straalen.
De dartelheidt is hier met zeedigheidt deurzout.
Hier heeft welspreekentheidt haar zetel van koraalen,
En zuivre paarlen, mildt van Nektardauw, gebout.
Een boogart vol van praal geeft stof tot roemgezangen.
Hier vindt men strikken van gekrulde zydedraân,

Daar Venus zoon het hart door d'oogen in kan vangen.
De minnestrik is door geen schranderheidt t'ontgaan.
't Geweldt der liefde weet de starkste mensch te dwingen.
Hier zweeg de zeeschaar: want zy naaderde het landt.
Mit dat de wintervorst dit beeldt vol schitteringen
Ontmoeten, voelden hy 't bevroozen ingewant
Ontdoyen; ja geheel aan 't smelten, door haar gloeden.
Hy vondt zich zonder kracht, om aan het kabblend' Y
Met hagel, steen en ys op 't allerstrengst te woeden.
Hy gaf zich, om hier heel te braaden, aan een zy.
De fakkel van het oog kan koude harten blaaken.
Een minnelijk gelaat verstrekt een scherpe schicht.
Is 't dan ook wonder dat men nu geen ys ziet maaken?
De Nimf van d'Amstel riep: laat Febus zonnelicht
Bezuid'de middelstreek in d'andre werreldt praalen,
By 't tegenvoetsche volk; benoord' de middellijn,
Aan d'Amstel, blinkt een zon, die, door haar uchtentstraalen
't Verlies der zon vergoedt, door dubble zonneschijn.
Zoo riep de Nimf; en zwom, vol vreugdt, deur alle grachten.
Een onverwacht geluk heeft lieffelijke krachten.

Op de Zinnebeelden in 't huis van den Eed. Heer Cornelis Witsen, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam, &c. aan 't verwelfsel van de Zaal door M. Bloem geschildert.

Hier naadert Pallas, 't hooft der neege Zanggodessen:
Zy waakt, tot heil van 't Y, in voor- en teegenspoedt.
Haar herssens zijn bevrucht van vreed' en oorlogslessen.
Waar dat de wijsheidt komt ontbreekt noch raadt, noch moedt.
Zoo vindt men zich gehardt voor allerley gevaaren.
Wie dubble krachten heeft kan zich voor ramp bewaaren.
Hier toont zich Amsterdam, de moeder van de Vreede,

De haaven van Euroop, en hooftmarkt van al d'aardt.
Zoo zietmen in een stadt de luister aller steede'.
Waar wakkre zorgers zijn, wordt schat en roem vergaart.
De Nijdt komt haar vergeefs, om haar geluk, bespringen.
De Zeege wort altijdt gevolgt van lasteringen.
Dit zijn de Wapenen der trouwe Burgervaadren
Van 't Staatwijs Amsterdam, Merkuurs befaamste troon.
Elk past een eerkrans van lauwrier en eike blaadren.
Wie stadt en volk bewaart verdient een dubble kroon.
De Faam van d'Amstel wijkt geen Roomsche roemtrompetten.
't Vernuft der wijzen leeft door loffelijke wetten.
Den arent komt zich met een bondelbijl vertoogen:
Hy heeft geen blixemschicht tot teeken van zijn macht.
Wie wreedt gebieden wil vermindert zijn vermoogen.
Nooit houdtmen langer standt dan door bepaalde kracht.
De blixem dient tot schrik: de bijl om recht te pleegen.
Wie macht heeft moet de schaal gebruiken voor den deegen.
De pellekaan bemint het leeven van haar jongen:
Zy bijt haar boezem op, en laaftze met haar bloedt.
Wie dat zijn zaadt bemint wordt loflijk opgezongen.
Zoo wordt de burgery aan d'Amstelstroom behoedt,
Eer zy hun hoop, door noodt, gaan dompelen in traanen.
De deugdt van 't Raadthuis strekt tot heil der onderdaanen.
De trouwe kraan bewaakt haar heir voor overvallen:
Dat toont zy noch vol vaak door 't plotsen van een steen.
De wakkre wakers zijn de starkste leegerwallen.
Zoo zorgt men aan het Y, tot rust van 't algemeen.
Waar dat de zorg verschijnt, ontslaat men zich van vreezen.
Wie 't volk zal hoeden moet met zorg gewapent weezen.
De bloode duif die nooit by sparwers durfde zweeven,
Is met dit wreedt gediert vereenight door de Vreê.
Waar dat de Vreede komt is 't veiligh om te leeven.

De goê regering maakt het hardtste hart gedwee.
Zoo bloeit de koopmanschap tot welstandt aller steeden.
't Geluk van 't volk onstaat in schrander' Overheeden.
Oudt Amstel plach een schip in 't wapenschildt te maalen.
Dit was het voorspook van een heerelijker deel.
Nu ziet men duizenden van scheepen in haar waalen.
Zoo wordt een modderpoel Neptunus zeepriëel.
Met reeden ziet men 't Y haar oude schildt vertoogen.
Een heilzaam voorspook is aanminnelyk voor d'oogen.
Het schildt van d'AmsteI is met kruissen overlaaden.
De zilvre kruissen zijn al 't aardryk aangenaam.
Het pronkt met 's Kaizers kroon, vol blinkende sieraaden.
De kroonen strekken meest tot roemstof voor de Faam.
De leeuwen waaken om de kroon op 't schildt te houwen.
De wakkre dapperheidt is alles te vertrouwen.

Doodt van Mevrouw Maria Spiegel, Gemaalin van den Wel-Eed. grootachtbaare Heer Geeraardt Schaap, Heer van Kortenhoef, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam, &c. &c.

De Spiegel van de Deugdt is van de Doodt deurschooten;
Nu wordt het koude Lyk in 't hongrig graf gebracht;
Maar haar vernuft wordt door geen steen in d'aardt geslooten.
De Doodt heeft op het vlees, maar op 't vernuft geen macht.
Het lichaam laat zich van de gaaven overleeven.
Haar schrandere Gemaal, voor alle ramp gehardt,
Wordt door haar doodt een steek tot in zijn borst gegeeven.
Een die zijn helft verliest bevindt zich heel vol smart.
Noch houdt zijn wijsheidt standt tot heil der onderdaanen.
Wie 't algemeen beheerst vereist een stark gemoedt.
't Bedroefde Kortenhoef besprengt haar zark met traanen;

En steent op deeze steen, dat steenen steenen doet.
De Doodtschicht, roept het, is te vinnig in 't verdelgen.
Mijn vreugdt is met dit lijk gelijk in d'aardt gestort.
De graven zijn te graag om 't aardts geslacht te zwelgen.
Het leeven is een boom die van zich zelf verdort.
Zoo klaagt dit landtgewest, ontbloot van praalsieraaden;
En pronkt de harde zark met loflijk lauwerlof.
Een Zanggodin vereist niet min dan lauwerblaaden.
Nu spelt men uit dit groen: hier rust Mariaas stof.
Haar draadt is Kortenhoef, o ramp! te kort deurkurven.
Die jong al oudt was is hem oudt te jong gesturven.

Doodt van Sofia Huidekoopers van Maarseveen, Dochtertje van den Eed. Gestr. Heer Joan Huidekooper, Ridder, Heer van Maarseveen, Scheepen en Raadt t'Amsterdam.

Natuur, d'almoeder, schiep Sofy om meê te pronken:
Want zy, daar 't al door leeft, hadt haar het oog met vuur,
En 't aangezicht met rooz' en lelien beschonken.
De Mingodt hoopte door dit proefstuk van Natuur,
Het allerkoudtste hart als door zijn toorts te blaaken.
Geen heeter fakkel dan bekoorelijk gezicht.
De schoonheidt is een reeks om elk aan vast te maaken.
Dit speet de Doodt, en quam Sofia, door haar schicht,
O gruwelijk bedrijf! van 's moeders schoot afrukken.
Zoo wordt het kooren, eer het rijp is, afgemeit.
Wie dat een pronkroos zoekt, behoort geen knop te plukken.
Sofy is uit haar wieg in 't holle graf geleit.
Noch is haar draadt van pas, roept zy, om laag deurkurven.
Wie op zijn heilzaamst' sterft is niet te jong gesturven.

Op d'afbeelding van den E. Heer Joan Uitenbogart, Ontfanger &c.

Wie Uitenboogart maalt, moet hem aan 't volk doen hooren.
Zoo vindt men oordeel, trouw, beleeft- en wakkerheidt.
De Boogart van 't vernuft behaagt de keurigst' ooren.
Een die vol gaaven is wordt loffelijk verbreit.
Zijn zucht tot planten, eert Pomoone, rijk van vruchte'.
Zoo rust zijn kommer op zijn bloeiendt Kommerrust.
Wie aâm wil haalen moet zijn brein op 't landt verluchte'.
De Dicht- en Schilderkunst, twee zusters, die zijn lust
Aanqueeken, weeten hem het oor en oog te streelen.
Wie schrander is bemint de pennen en penseelen.

Op d'afbeelding van den E. Heer Adriaan Junius, Rector der Latijnsche Scholen t'Amsterdam.

Dus ziet men Junius, die door zijn wijze lessen,
En spreuken, rijk van zin, de stompe herssens wet.
Wie 't brein kan scherpen baant het spoor der Kunstgodessen.
Zoo wordt de wijsheidt, door zijn zorg, ten troon gezet.
De schranderheidt houdt stant, als steen en staal verdwijnen.
Het school van Pallas wordt door wakkerheidt gebouwt.
Zijn geest, deurzult in 't merg der Grieken en Latijnen,
Betoonden zich, hoe jong, in oordeel over-oudt:
Nu doet zijn avontstont zijn uchtend- oordeel zwichten:
Wie dat in geest aangroeit, geeft stof en geest tot dichten.

Op d'afbeelding van den E. Heer Willem Pauw, door Geeraarts van Zyl geschildert.

Dus ziet men Pauw, die met zijn kiel, in spijt der baaren,
Dwars deur de Middellijn, quam bruizen tot in 't Oost.

Hy vreesde nooit voor 't woên der teegenvoetsche schaaren.
Wie eer en voordeel zoekt is alle ramp getroost.
Zoo pleegde hy zijn plicht tot quyting van zijn eeden.
Wie voor zijn meesters zorgt, verdient hun dankbaarheeden.

Op mijn afbeelding, door Jan Lievensen geteekent.

Dus maalt my Lievensen, om na mijn doodt te leeven.
Ik poog de doodt vergeefs t'ontvluchten door mijn schacht.
't Penseel is machtig om de verf een ziel te geeven.
Een die de Doodt verwint, heeft overgroote kracht.
Ik wordt door Lievens handt onsterflijk geschaapen.
De teekenpen verstrekt het leeven tot een waapen.

Op mijn afbeelding, door Kaarel Zjardijn geschildert.

De dappêrheidt zoekt roem door 't scherpe staal te haalen.
De Dichter weet het graf t'ontworstlen door zijn schacht.
Elk poogt het woeden van de doodtschicht te bepaalen.
Wie lang wil leeven eist of schranderheidt, of kracht.
Ik zoek geen eeuwigheidt door Vorstelijke tooneelen;
Noch staatcywagens; noch door zeegeboogen; neen:
Zjardyn beschermt my voor de Doodt door zijn penseelen.
De kunsten van Apel verduuren marmersteen.
Natuur heeft my geschept: maar zwakker dan zijn verven.
Wie door de Maalkunst leeft, behoedt zy ook voor sterven.

Aan H.F. Waterloos.

Gy schrijft u Waterloos; maar 't is, ik zweer 't, een loogen:
Want gy hebt op Parnas in 't school der schranderheên,
't Poëetsche water uit de hengstebron gezoogen:
Hier laafde gy uw' dorst met zuivre Hippokreen.
Zoo wordt men eerelijk en overschrander dronken.
Wie geestrijk water drinkt, is nimmer waterloos.

De waarheidt hoeft zich niet met loogens op te pronken.
Uw ganzeschacht, daar ik geen fenixveêr voor koos,
Moet aan uw veurnaam 't woordt van Hippokreenbron lassen.
De naam en d'aart van 't volk behoort by een te passen.

[Aan K.D.W. en anderen]

Aan K. D. W. toen hy het Podagra in zijn been hadt.

Uw' been dat is vol pijn, klaagt gy en 't beurt u veel reis.
Wie pijn in 't been heeft en geen wond, die heeft quaat heelvleis.

Aan T.L

Gy kunt geen bitter bier verdragen, zegt gy, Luit.
Gy draagt het ook niet ver; gy drinkt en spuwt het uit.

Aan N. I.

Wie snuift en woelt breekt windt: maar Floris mijn Apteeker
Die snuift, noch woelt, en 't is nochtans een groot windtbreeker.

Aan G.H.H.

Freek is pestmeester, en verstaat het niet, zeidt Jas.
Zoo zou het goedt zijn dat de pest zijn meester was.

Aan I.W.

Jas mint Jozyn de Veer; want zy ontsteekt zyn bloedt.
Die Veer past beeter in zyn bedt dan op zyn hoedt.

Aan W. B.

Wie dat eenkennig is, Knier is het niet, zeidt Anne.
Vraagt gy waarom? Knier houdt zich by verscheide manne'.

Aan J.L.

Wat dunkt u van 't Stadthuis, is 't niet een heerlijk werk?
't Is loflyk: want het beurt zich hooger dan de Kerk.

Op de gekruiste Christus, in de Zaal van d'E. Heer Michiel Popta, Door Karel Zjardijn geschildert.

Dus lang heb ik gelooft naa 't woordt van 's hemels tolken,
Dat Christus was gekruist; nu is 't geloof gedaan:
Ik zie de Heilandt zelf door 't woên der Joodtsche volken,
O wreedt en noodig quaadt! aan 't heiloos kruishout slaan.
't Gelooven, dit staat vast, moet voor het weeten wijken.
Het brein wordt min verlicht door d'ooren dan door 't oog.
De Waarheidt krijgt haar kracht door leevendige blyken.
Dit is Kalvariën. O schrikkelijk vertoog!
De Zoon van Godt is hier by moorders opgehangen.
De Boosheidt weegt de deugt en ondeucht met een wicht.
Noch doet de zondt de ziel naar Christus doodt verlangen.
Ik zie de zaaligheidt in 't heilig aangezicht.
De liefde tot den mensch doet hem in lyden blaaken.
Wie heil by andre zoekt heeft een vervloekte waan.
Hier komt men hem, ô schrik! met bittre gal genaaken.
De tempel-yver vreest geen gruwlen te bestaan.
De vrees voor amptverlies durft zich met bloedt besmetten.
Staa booswicht, die de mondt van Christus laagen leidt,
't Ontveinsde quaadt is voor geen wakker oog t'ontzetten.
De lucht, ô wonderdaadt! wordt met een wolk bespreit.
De zon bezwymt van angst, nu dat de zon der zielen,
Die baar met glans versiert, afgryslyk wordt bestreên.
Ik zie een zwarm van beuls om 't bloedig kruis heen krielen.
Hier werpt men, om zijn kleedt te winnen, met de steen:
Maar die zyn kleedren wint zal 't eeuwig heil verliezen.
Gins heeft Joannes zyn gezicht en hert om hoog.
Maria schijnt het bloedt in d'adren te bevriezen.

De doodtsmart van haar zoon beneevelt haar het oog.
Wie dat zyn zaadt verliest, verliest een deel van 't leeven,
De waare Heilandt sterft: ik zie niet dat hy rept.
Die andre geest gaf schynt zyn geest nu zelf te geeven.
Die alles schept, wordt door zyn schepsels handt ontschept.
Ik mis, helaas! ik mis: ik zie slechts verf vertoogen.
De wolk die 't licht bedekt, brengt my aan 't doolen; neen:
Zjardijn heeft my, door kunst van zyn penseel, bedroogen.
Maar deugdelyk bedrog heeft nimmer straf geleên.
Hier blaast hy leeven, door zyn geest, in doode verven.
Mijn ziel heeft lust om staâg in deeze kerk te gaan.
Hier preekt men, door 't penseel, hoe Christus voor zijn sterven,
Zijn Vaader bidt, dat hy die hem naar 't leeven staan,
Van hunne schuldt ontslaat. Zoo leert hy 't quaadt vergeeven.
De preekstoel van 't penseel heeft dikwils deugdt bedreeven.

Op de verheffing van den E. Heer Pieter Schout,

Toen hy het recht der Erfpachten te Leiden in de Hooge School van Haar Eed. Groot-Mog. de Heeren Staaten van Holland, &c verdedight hadt; en na het zelfde, door toestemming der Hoogeschool-Raaden, verklaart wiert Meester in beyde Rechten.

Aan Juffrouw Joanna van Oorschot, Echtgenoot van den E. Heer Bartholomeus Schout, &c.

Toen Leiden 't Spaansche heir deedt vluchten van haar vesten,
Na dat de honger 't volk moordtdaadigh hadt verdelgt;
En 't gulzig graf, door 't vuur der alverslindbre pesten,

De menschen in zyn balg, tot walgens, hadt gezwelgt,
Wierdt haar de zeetel van de Wysheidt opgedraagen.
Een die 't gemeen beschermt verdient onsterflyk loon.
Wie krygsdeugdt loont geeft stof om 't bloedt voor 't landt te waagen.
Zoo leide Leiden eerst de grondt van Pallas troon:
Die hier nu zelf verschynt, omheint van Kunstgodessen,
En slypt het leerziek brein van 't halfgesleepe volk.
Geen scherper wetsteen voor 't verstandt dan braave lessen.
De roemfaam van dit School, die door geen donkre wolk
Van dolle burgertwist, noch door de moordtgeschallen
Van 't bloedig oorelog verdooft wordt, noch bekladt,
Trok Schout, uw Zoon, van 't Y, tot binnen deeze wallen.
De zucht tot wysheidt bindt zich aan geen eigen Stadt.
Niet trekt de geesten meer dan 't school der weetenschappen.
Hier wierdt hy afgerecht op noodig burgerrecht:
Maar toen hy 't spits beklom van Temis steile trappen;
Wierdt hy heel fel ontmoet van schrander mondtgevecht.
Geen bitser vyanden dan afgerechte monden.
Wie op Parnas wil zijn genaakt veel slibbrigheên.
Noch vondt zich 't hart gehardt voor nieuwgevonden vonden.
Hy worden reis op reis, maar vruchteloos, bestreên.
Toen d'Eerzucht, heet naar roem, 't gelettert heir zag saagen,
Begafz' haar in 't gedrang met lauwerier gekroont:
Wie is zoo laf, riep zy, dat hy zich niet durft waagen?
Vrou Temis die zich hier in 't hoog gestoelt vertoont,
Wordt hardt en ziel, om dat men deist, van spyt besprongen.
Wie dat naar krygsroem staat moet geen gevaar ontzien.
Zoo sprakz' en toonde hem een kroon van goude tongen.
Die eerst in moedt bezweek begon weêr spits te biên.
De glans van deeze prys quam yder kracht byzetten.
Men viel hem vinnig aan op hoop van d'overhandt:
Maar hy wist hen, door kunst, het naadren te beletten.
Men trof elkaâr, deur 't oor, tot diep in 't ingewandt.
De hoop van zeege weet in blooden moedt te maaken.

Hy gespte 't harnas van de Roomsche wysheit aan.
Nu quam hem 't schalk Bedrog, dan 't stout Geweldt genaaken.
Hy stondt gelyk een klip, om 't uiterst uit te slaan.
De Noodt gebiedt dat elk zich voor Geweldt mach weeren.
Ten lesten week het heir voor zyn manhaftigheên.
Zoo pleegt men schoolkrakkeel, om huiskrakkeel te keeren.
Toen Temis 't schrander heir verbaast te rug zag treên,
Begon zy van de troon, daar zy op zat, te ryzen,
En sprak: ô Jongling! die zoo wys als onbevreest
Uw heete vyanden, in 't worstelen, deedt yzen,
Ontfang 't beloofde lot, tot roem van kracht en geest.
Wie dat befaamt wil zyn door hooven, steên en slooten
Tot puin te morslen, druipt van dierbaar menschebloedt:
Maar gy, mijn Zoon! verwint en hebt geen bloedt vergooten.
Zoo wordt uw lauwerhoedt voor lastering behoedt.
Volhardt in wakkerheidt, om uwe plicht te pleegen.
De wakkerheidt verstrekt de traagen tot een baak.
Leer alles in de schaal van rype herssens weegen.
Zie nimmer op de man: maar staadig op de zaak.
In landtbestiering moet men zich naar noodtdwang voegen.
Gerechtigheidt verheft de Waarheidt in haar les.
Wie dat de Waarheidt volgt kan bank en volk vernoegen.
Zoo sprak de Rechtgodin, zyn wyze schoolmeestres.
Nu quam de Ryn, die uit de koude schoot der Alpen,
Voor heen, gebooren is, opborlen met zyn kruik,
Daar 't half ondooide sneeuw al bruizend' uit quam zwalpen,
En over d'akkers vloeit; hy beurde zyn perruik,
Gemytert met de Burg, al juichend', uit de vloede:
Zyn lokken waaren heel met muskadel versiert.
O Amstel! riep hy, die al 't aardtrijk weet te voede:
Uw Schout die hier onlangs met kracht bestreeden wierdt,
Heeft al die hem bestreên, zeeghaftig afgeslaagen.
Het slagzwaardt van de tong verwint het staale zwaardt.
Met reeden wordt hem dan de tongkroon opgedraagen.

De krachten van 't vernuft zyn dubble luister waardt.
De Staatzucht weet niet dan door burgermoordt te brallen.
Wie 't recht van 't volk beschermt gedoogt geen booze daân.
Verwacht hem dan aan 't Y, omringt van houte wallen,
De kracht van 't vrye landt, met zeegen overlaân.
Zoo liet de Rijn zich aan zyn ryke buurstroom hooren,
Die ons, ô Oorschot! ook verheugt door dit geschal.
Een langgewenst gerucht is minnelyk voor d'ooren.
Wie dat voor d'Erfpacht strydt, op 't landt en in de wal,
Bestelt hy wapens, om het voorrecht te bewaaren.
De Wysheidt is een schildt in allerley gevaaren.

Huwelyk van den Eed. Heer Pieter de Graaf, Iongheer van Zuidt-Polsbroek, En Mejuffer Jakoba Bikker.

Een ander laat zijn pen in 't bloedig krijgsveldt draaven;
Ik zing het huwelijk van 't loffelijke zaadt
Der dappre Bikkeren en d'overwijze Graaven.
Door wijs- en dapperheidt bewaart men Stadt en Staat.
Wie wakkre wachters heeft is qualijk te bespringen.
Op, minnedichters, op, 't is tijdt ten rey te treên.
De Liefde leevert stof om heerlijk op te zingen.
Wie lust heeft doop met my zijn pen in Hippokreen.
Toen Venus vlugge zoon, daar alles voor moet zwichten,
Het hart van Graaf te hardt voor zijn geschut bevondt,
Verwurp hy, vol van spijt, zijn stompgeschoote schichten.
Waar kracht ontbreekt, riep hy, vereist een looze vondt.
De zeegen is niet min door kunst dan kracht te krijgen.

De wijsheidt treft het hart veel dieper dan de kling.
Zoo sprak Kupid' vol hoop van door bedrog te stijgen,
En ging zich waapnen, om de wakkre Jongeling
Door list te kluisteren, met al d'aanminnigheeden
Die ons Natuur vertoont in Bikkers aangezicht.
De schoonheidt weet het hart zoo week als wasch te kneeden.
Een liefelijke lonk verstrekt een minneschicht.
Hier tusschen vondt zich Graaf in 't godtvergeten Britten.
Weetgierigheidt ontziet geen spoorelooze vloedt.
Hier vondt hy Olyvier op Karels zetel zitten:
Dit schrikdier droop noch van het koninklijke bloedt.
Nu zag hem d'Amstel weêr de fiere klepper mennen.
Een eedel inborst poogt de leedigheidt t'ontgaan.
De vlugge Min is best door wakkerheidt t'ontrennen.
Hy viel het schuwe wildt met hondt en netten aan:
Maar hy wierdt zelver, eer hy 't wist, in 't net getoogen:
Want Min vertoonde hem Jakoba, braaf van standt.
Het vuur der liefde wordt deur 't oog in 't hart gezoogen.
Toen hy het bloedtkoraal, het flonkrend' diamant,
De roozen, leliën, en paarlemoere tanden,
Bestaarde van dit beeldt, ontstak zijn koude bloedt.
De gaaven hebben macht, om harten te doen branden.
Een aangeboore glans verwint het straf gemoedt.
Hy poogde haar, door kunst van vleien, klaagen, smeeken,
En zuchten, naar van galm, te krijgen in zijn macht;
Hy storte traanen, om haar boezem te deurweeken:
Maar al wat hy bestondt, bevondt hy zonder kracht.
Wie Min geen toegang geeft beweegt zich niet door klachten.
Een lievelooze maagdt is koelder dan een stroom.
Nu bruisd' hy, om zijn smart door 't afzijn te verzachten,
Deur 't zwalpend pekel, en beklom de Franse boôm.
De Min wordt niet ontgaan in vergeleege daaken.
Hier zag hy 't wreedt geschut, dat uit zijn koopre keel
Verwoede blixemen en donders plach te braaken,

De mondt toe stoppen, om, in spijt van 't Staatkrakkeel,
Geen meer van landtbederf, noch menschemoordt te spreeken.
Toen hy de Vorsten 't zwaardt, bekladt van bloedt en brein,
Door 't parsen van de Vreê, voor eeuwig op zag steeken,
Begon hy, met een zucht, te klaagen langs de Sein:
Dit Rijk is rijk van Vreê nu 't oorlog is gevallen;
Maar ik gevoel, ô ramp! noch oorlog in mijn borst.
Een binnelandtsche krijg is 't schrikkelijkst van allen.
De Koningin omhelst haar wijze Lely-vorst:
Maar ach! mijn Koningin ontzeidt my te beoogen.
Een hooplooz' minnaar mach geen heil van andre zien.
De Nijdt heeft op een borst vol liefde groot vermoogen.
Terwijl hy dit gekarm, doch niet vergeefs, liet vliên,
Begon de Seingodt zich te beuren uit de baaren:
Hy pronkte met een krans van druif en koorenaâr.
Zijn staatcymantol blonk van goude lelyblaâren.
O Jongling! ving hy aan, waar toe dit groot misbaar?
Wie wijs is moet zijn klacht' niet in de winden strooien.
Jakoba poogt nu zelf met u in d'Echt te treên.
De Liefde, die een hart vol grondt-ys kan ontdooien,
Heeft haar gebonden aan de keeten van de reên.
Wie dat zijn wens verkrijgt heeft geen gelijk tot klaagen.
Een inborst braaf van aart heeft overgroote kracht.
Die oor en oog bekoort, kan hart en ziel behaagen.
Vertrok naar uw gewest, gy hebt te lang gewacht.
Zoo sprak de Sein en dook met lieffelijk geschaater.
Van Polsbroek gaf zich t'scheep en voer naar d'Amstelkust.
Zijn boezem branden in het midden van het water.
Het minnevuur word door geen water uitgeblust.
Nu quam hy aan het Y, de hooftpilaar der Staaten:
Hier heeft hy haar ontmoet: maar zy ontveinsd' haar brandt,
Tot dat de purpre schaamt haar kaaken hadt verlaaten.
Nu leidt men hen, vol gloedt, naar 't bruilofs-ledekant.
De vroolke Blijdtschap juicht en oopent haare deuren.

Nu zy in wellust zijn, bedaart het woeste weêr,
Om hen, door 't bulderen, in 't kussen niet te steuren.
De gloênde blixem leit haar schichten schichtig neêr.
De donder, die staâg raast, begint van zelf te zwijgen.
Onz' Amstel zingt: hier ziet men glans van geest omvat.
Zoo paart men Stammen die steil naar de starren stijgen.
Twee Huizen daar de zucht tot goudt nooit binnen tradt,
Wie d'Eigenbaat verwint wordt loflijk opgezongen.
De Laster heeft deez' twee tot noch vergeefs bestreên.
De Deugdt ontzet zich niet door bits' en bittre tongen.
Ik wacht uit deeze trouw noch vruchten, die 't gemeen
Handthaaven zullen, na het veurbeeldt der Veur-Oudren,
De vruchten aarten na het binnenst van de Stam.
Wie 't Raadthuis schraagen zal vereist de starkste schouwdren.
Terwijl de Stroomnimf zingt, wordt zy van Amsterdam
Door 't schaateren verdooft: maar 't is niet zonder reeden.
Een huwelijk van hoop geeft stof tot vrolijkheeden.

Adoonis van Venus omhelst. Door F. N. geschildert.

Vrou Venus kust Adoon, die haar de boezem blaakt:
Maar als haar boel, door 't zwijn, zijn ziel ten wondt uit braakt,
Zal zy in 't hart vol vuur een schors van grondt-ys voelen.
D'onkuisheit ziet men meest door bloedt en traanen koelen.

Op d'afbeelding van den E. Heer Joannes Christenius, Professor t'Amsterdam.

Dus toont de kunst Christeen, die 't brein der jongelingen
Besprenkelt met den dauw van Themis weetenschap.

Zoo leert men, door zijn zorg, het stout Gewelt bedwingen.
De Wijsheidt, groot van roem, beklimt de hoogste trap.
Hoe loont men zulk een man, die 't Y aan zich verplichten?
Versier hem met een krans van dreunende gedichten.

Diana wordt Adonis, door Venus, ontschaakt, in de Zaal van den E. Heer M^r^. Willem Blaeu. Door Kaarel Savooy geschildert.

Diana wordt Adoon, in schijn van Blaauw, ontschaakt:
Want Venus, vol van list, ontziet geen slaapend' oogen.
Op, Jaghtgodin, eer u noch grooter ramp genaakt.
De zorgelooze Slaap wordt lichtelijk bedroogen.

De verarmde Ouderdom in het oude Mannenhuis, die, terwijlze van de Nijdt voortgetrokken wordt, van 't Geluk &c. Door A. de Grebber en K. Brizé geschildert.

Hier ziet men d'Ouderdom, door teegenspoedt, verarmen:
Zy toont haar kracht vergeefs, nu haar 't Geluk ontgaat.
Wie geen gehoor verkrijgt is vruchteloos in 't karmen.
De Nijdt, die 't al verslindt waar dat zijn zeisen slaat,
Poogt haar in 't diepe graf, het rijk der doôn, te smooren.
Wie oudt in armoedt raakt heeft alle hoop verlooren.

De Ouderdom komt by Amsterdam, die d'Over vloedt by zich heeft &c. Door de voorgemelde geschildert.

Hier komt men Amsterdam, uit noodt, om bystandt smeeken:
Want elk bevindt haar schoot bezorgt door d'Overvloedt.
Wie 't Y zijn noodt ontdekt, zal haart, noch disch ontbreeken.
Haar inborst, mildt van aart, die elk met hulp ontmoet,
Wordt van den hemel op het allermildst bejeegent.
Wie oud' en armen helpt wordt weêr van Godt gezeegent.

Op den E. Heer Pieter Adriaansen vander Werf, Burgermeester en Raadt tot Leiden in 't jaar 1574. Door Verhulst uit marmer gehouwen.

Hier sluimert van der Werf, het schildt der Leidtsche vesten.
Zijn Burgerzucht ontzag, noch zorg, noch zweet, noch bloedt.
De Honger, dol naar broodt; het vuur der veege pesten;
En 't leeger heet op moordt, bezweeken voor zijn moedt.
Wie wijs en wakker is weet zich in noodt te weeren.
Hy boodt zijn slinker arm, tot voedsel, aan 't gemeen;
De rechter om het heir, in 't stormen, af te keeren.
Een dubble krijgsdeugdt is de starkste wal der steên.
Zoo redt men door een man 't gevaar der onderdaanen.
Wie stadt en volk gebiedt, vereist vernuft en kracht.
Bespreng zijn asch, wanneer 't onzet verjaart, met traanen,
En sier de graspilaar met 's vyandts wapenpracht:
Zoo zal zijn pronkbeeldt noch, na 't sterven, zeegepraalen.
De faam der helden laat zich in geen graf bepaalen.

Op d'afbeelding van den Wel- eed. Heer M^r^. Hendrik Hooft, Burgermeester en Raadt t'Amsterdam, &c.

Dus ziet men Hooft, een hooft vol nutte schranderheeden.
Zijn oprecht' inborst strekt tot spiegel van de stadt.
Wie andre wetten schrijft, eist zelver veur te treeden.
De wijsheidt, vol van deugdt, wordt dier van hem geschat.
Zoo klom hy op het top der Burgermeester trappen.
Een Burger-vader past de loflijkst' eigenschappen.

Op d'afbeelding van den E. Heer Joost van den Vondel, Door Flip de Koning geschildert.

Nu Koning Vondel maalt, den koning der Poëeten,
Is hy ook koning in het treffen van zijn beeldt.
Wie 't leeven treft, betoont zich d'omtrek recht te weeten.
Hoe loont hy Koning best, die hem uit verwen teelt?
Met vaarzen die een kroon vol paarlen overhaalen.
Wie verf tot menschen vormt is quaalijk te betaalen.

Op Mevrouw Van Maarsbergen, voor Pallas in een hemel van wolken geschildert.

Maarsbergen toont zich hier ver booven d'aardsche volken.
Waarom? een hooftgodin bewoont het hof der wolken.

Op 't Wapen van Mevrou Katarina Opcy, Gemalin van den Wel-eed. Heer Burgermeester K. Witsen.

De Roos en Arent zijn in Opcys schildt gehouwen.
Waarom? zy is de Bloom en Kaizerin der vrouwen.

Op d'afbeelding van Mejuffer Konstancy Reinst, Door vander Helst geschildert: aan den zelfde.

Op Duitsch Apelles, op, verschijn met puik van verve':
Want Reinst verwacht u om te leeven op 't panneel.
Een geestig ommetrek vereist een wis penseel.
Natuur vertoont in haar vrou Venus en Minerve.
Zoo ziet men glans en geest, dat zelde beurt, gepaart.
Hoe! is dit leeven? neen: want Reinst, heel braaf van aart,
Vertoont zich hier van verf. ô loffelijk vermoogen!
Wie 't oog door verf bedriegt heeft eerelijk bedroogen.

Op d'afbeelding van wijlen Dirk van Oorschot, Schoon-vader van den Heer Bartholomeus Schout.

Dus ziet men Oorschot door 't penseel in 't licht gebracht.
Maar 't beeldt van zijn vernuft beoogt men door zijn schacht.
Zoo leest hy na zijn doodt by die de schrijfkunst eeren.
De ganzeschacht verdooft de glans der pauweveeren.

Huwlyk van den Wel-Eedelen Heer Robert Honiwood, Ritmeester over een bende, ten dienst der Vrye Neederlanden, &c. En de Wel-Eedele Juffrouw Margarete van Vlooswyk.

Ik zing het wapenen van Mars en Pallas benden,
Die, door de min gesplitst, met onversaagde moedt,
Elkander naaderen, in spijt der krijgs-ellenden.
Groothartigh oorlogsvolk ontziet geen teegenspoedt.
Noch zwichten deeze twee door kracht van junoos reeden,
En deizen, roodt van schaamt, met een verslaage zin.
Het huwlijks noodlot lijdt geen woeste schriklijkheeden.
Al wat afgrijslijk is moet wijken voor de Min.
Toen Honiwood zijn hoop by Vlooswyk hadt verlooren,
Om dat Minerve hem dit beeldt ontrokken hadt,
Riep Mars, tot wraak getergt, al brullende van tooren:
Waar is mijn oorlogszwaardt van menschemoordt bekladt?
De woekerende Wraak is slechts door bloedt te laaven.
De Spijt wordt niet geredt door 't schrandere Beleit.
Wie dat zich dapper toont zal steil ten hemel draaven.
Zoo riep de strenge Mars, en stampt', met heevigheidt,
Tot driemaal toe op d'aardt, tot schrik van landt en fteede'.
Hier op verscheen zijn Boô, en sprak eerbiedelijk:
O groote Wapengodt! o vyandt van de vreede!
Waar wilt gy dat ik gaa, naar 't Frans, of Britsehe Rijk?
Voort krijgsboô, voort, zegt hy, naar 't school der kunstgodessen;
En eis uit onze naam de geestige Margreet.

De mannen passen best in 't school der wijze lessen.
Een maagdt die schoon is dient ten huwelijk besteedt.
Ontzeit zy Mavors eis, zoo zal ik dak en wanden
Van haar gebouw, door krijgh, vermorzelen tot stof.
Dus sprak het oorlogshooft, al knarsend' op zijn tanden.
De krijgsheerout ging zich, eer dat hy naar het hof
Van Pallas reisde, met zijn wapenrok versieren,
Die met twee wolven, Scherp van tand' en kiezen, praalt.
Hy hulden 't losse hair met bloedige lauwrieren.
Toen heeft hy d'oorlogsspiets, door Mulciber verstaalt,
En goude krijgsstaf, tot bewijs van macht, gekreegen.
Wie dat van andre komt moet wisse blijken doen.
Dus is hy op zijn koets, naar Pallas slot, gesteegen.
Ritmeester Honiwood, bestormt van teegenspoên,
En fel gemartelt door het smarten van zijn wonden,
Riep nu, en zuchten naar: o wreede Margareet!
Al 't water dat in 't Y en d'Amflel wordt gevonden,
Is tot de grondt toe koudt: maar 't is noch veel te heet
Om 't vuur te blussen dat mijn ingewandt komt roosten.
Een vuur dat brandt en niet verbrandt, is zonder endt.
Een endelooze gloedt is door geen hoop te troosten.
Zoo klaagd' de Hopman, vol van lijdeloos ellendt.
Hy hadt geen lust om 't paardt, in 't rennen te betoomen:
Want hy wierdt zelver door van Vlooswyks hair betoomt.
Die 't manlijk oorlogsvolk, indien 't begon te schroomen,
Met krijgsmoedt zou verzien, scheen voor een vrou beschroomt.
Die 't zwangere pistool, in dienst der Vrye Landen,
Op vyandt lossen zou, was van een oog deurwondt.
Een helder oogstraal boort deur yzer' ingewanden.
Hier tusschen quam de Boô daar hy Minerve vondt:
Haar zetel was omheint van schandre maagdereien.
Deez' teekende met kool. Die schilderde met zijdt.
Een ander leerd' de pen langs blanke blaaden zweien.
Hier vindt de breinaaldt werk. Daar weeft men wandtapijt.

Gins wierdt men afgerecht op loffelijk te leeven.
De zeedevorrning is de schoonste flonkerbag.
Al wat Natuur ontzeidt wordt door de kunst gegeeven.
Hier vondt hy Margareet, die, toen hy haar eerst zag,
Zijn ooren vast bondt aan haar keel vol orgelklanken:
Want zy verbreiden 't lof van Pallas maagdeschaar.
Men zong haar weeder toe, om haar voor d'eer te danken;
Hoe dat haar vaader, spijt het gruwzaam krijgsgevaar,
Op 't moedigh oorlogspaardt, gewaapent met de deege,
Deur duizent koegels streefd', en 't Vrye Landt verweerd'.
Waar wakkre helden zijn ontbreekt het nooit aan zeege.
Nu hoe dat d'Atnflel hem voor Burgervaader eerd':
Een Ampt dat hy bedient tot heil der steedelingen.
Nu hoe haar moeder voor Minerf verstrekt aan 't Y.
Een wijze vrouw geeft stof, om tot haar roem te zingen.
Toen Pallas d'oorlogsboô zagh naadren, schrikte zy,
En vraagd', al grauwende: wie doet u herwaarts treeden?
De strijdbre Mars, zegt hy, die door zijn scherpe zwaardt,
En woedend' oorlogstoorts, de Rijken, rijk van steeden,
En al wie hem zijn eis ontzeidt, door wreevlig aart,
In gloeiend' asch begraaft, deurmengt met bloênde lijken.
Wie dappre teegenstreeft, ontmoet het grootste leedt.
Zoo snurkt de Krijgsheeraut, orn haar te doen bezwijken.
Wat wil hy? vraagd' de maagt. Hy eist, zegt deez', Margreet,
Die Pallas in de schijn van Venus, schoon van leeden,
Om haar aan Honiwood, die Mars vol moedigheidt,
In 't lichaam van Adoon, ten huwlijk te besteeden.
Een heilzaam huwlijk wordt door Jupiter beleit.
Wie dit beletten wil, laat hy de krijgh aan zeggen.
Vertrek, sprak Pallas, voort, gy tergt mijn achtbaarheên.
Ik wacht het korzelhooft; ik vrees voor geen beleggen.
De Krijgsboô wurp zijn spiets, op 't sluiten van haar reên,
Uit zijn bebloede handt, naar d'uitgebreide wolken.
Dit was het teeken dat hy deedt van vyandtschap.

Nu reisd' hy weêr naar Mars, om alles te vertolken.
Zoo slapten 't oorelogh op d'allereerste trap.
De Kunstgodin, beroemt in vechten en in raaden,
Riep, door trompet en trom, haar benden by elkaâr.
Hier zagh men in haar dienst, de Krijgskunst, groot van daaden;
De rustelooze Zorg, een borstweer in gevaar;
De stoute Wapenzucht, de voorst' in aan te dringen;
De peinzend' Achterdocht, de vlugge Wakkerheidt,
De dapper Overmoedt, zeeghaftigh in 't bespringen;
D'onsachelike Kracht, en 't listige Beleit:
Al t'zaamen afgerecht, om 's vyandts macht te schenden.
De sidderende Vrees, de laffe Moedloosheidt,
En doodtsgeverfde Schrik, verstiet zy uit haar benden.
Een saagent krijgsvolk wordt nooit eerplaats toegeleit.
In 't midden van dit heir wierdt Margareet gevonden:
Men zagh in 't vaandel, dat zy over 't hooft liet gaan,
Hoe Mavors, door de Vreê, met keetens wierdt gebonden.
Nu quaamen tot haar hulp, door order van Diaan,
Hindtschiester, Hartejaght, Brakstreelster, Bosscheminster,
Bronzoekster, Schaduwlief, Boomplantster, Wakkervoet,
Kruidtplukster, Winterschuw, Trouwhaatster, Hoolevindster,
En al wie hulp kon biên. De Kuisheidt, koel van bloedt,
Vertoonden in haar vlag; hoe Dafne, snel in 't rennen,
Terwijl Apol haar volgt, verandert in lauwrier.
Wie d'eerbaarheidt bemint is quaalijk om te schennen.
Nu sprak Minerve, schuw voor 't geile minnevier,
Om al de harten als het haare te doen branden:
Roemwaarde vrouwen, vol van mannelijk beleit,
Nu d'overwreede Mars, het hooft der dwingelanden,
Margreet, zoo gauw als schoon, die onze standert zweit,
Met recht onthouden wordt, begeert hy wraak te pleege':
Wie dit verhoeden kan, maakt zich by elk vermaart.
Of vreest gy voor de punt van ziju verwoede deege?
Ik heb de leeuwshuidt met het vossevel gepaart.

Wie kracht met geest vereent, heeft deel aan lauwertakken.
Waar Schranderheidt verschijnt vertrekt het stout Geweldt.
Een ongebonde kracht is lichtlijk te verzwakken.
Ik heb my voor de komst van 't heir gereedt gestelt.
Wie niet verrast wil zijn moet staadigh wakker weezen.
Zoo sprak Minerf, en gaf het leeger nieuwe moedt.
De Krijgsgodt, die 't bedrijf van Pallas scheen te vreezen,
Betoonde zich verbaast: want hy ontzagh haar stoet.
Dit speet vrou Venus, en om hem weêr moet te geeven,
Heeft zy haar staatcykleedt, vol glansen, aan gedaan,
Zelf festus, haare riem, vol van aanminnigleeven.
Men zagh haar roozekrans op blonde vlechten staan.
Haar halsbandt schitterde van hemelsche Sieraaden.
Zy hadt haar boezem voor 't gezicht slechts half bedekt.
Haar oog was vol van vuur. haar kaak van roozeblaaden.
De lusten worden, door aantreklijkheên, verwekt.
Ontsteeke koolen ziet men 't allerheetste branden.
Dus opgepronkt quam zy by Mars, de wapengodt:
O Krijgshooft! sprakz' hem aan, o schrik der steên en landen!
Gy hebt gezwooren, om Margreet, uit Pallas slot,
Tot heil van Honiwood, door dapperheidt, te haalen.
Gezwooren eeden moet men endelijk voldoen.
Wie dat zijn eeden breekt vergramt de blixemstraalen.
Gy moet, om u voor haat en lastren te behoên,
Het huis van Honiwood, uit eedel bloedt gesprooten,
Vereenen met het huis van Vlooswyk, braaf van aart.
Uit braave stammen wacht men loffelyke looten.
Of zijt gy voor 't geweldt van Pallas heir vervaart?
Een moedigh hart behoort het vreezen t'overwinnen.
Wie vreest betoont zich al verslaagen voor de strijt.
De vrouwe macht bestaat in korzelige zinnen.
Op, gesp het harnas aan, eer dat gy onheil lijt.
Zoo gy mijn eis ontzegt, ontzeg ik u mijn liefde.
Zoo sprak vrou Venus: maar zy mengelde haar reên

Met lonken, die zijn borst tot in het hart deurgriefde:
Het vuur verspreide zich deur al zijn leeden heen.
Een looze vrouw heeft macht om mannen t'overheeren.
Waar dat geweldt vervalt behoudt de loosheidt stal.
O moeder van de Min! laat andre, riep hy, zweeren
By 't neevelige Stix, zelf by het helsche dal,
Ik zweer by uw gezicht, vol schitterende straalen;
En by uw purpre mondt, o schoone lustgenoot!
Dat ik Minervaas heir door krijgsdeugdt zal bepaalen;
En leevren Margareet aan Hopman Honiwood.
Hier op heeft Venus hem in haaren arm genoomen.
Nu wapend' Mars zijn heir met sabel, bus en speer.
Elk spoeid' zich om in 't veldt voor Pallas hof te koomen.
Wie lust tot vechten heeft is vaardigh in 't geweer.
Hier zag men in zijn dienst, uit zucht tot lauwerkroone',
Het yzer' Oorelog, de dolle Stoutigheidt,
De nimmerzatte Wraak, de razende Belloone,
Het trouweloos Bedrog, dat niet dan laagen leit;
De schaadelijke Twist, het haatelijk Krakkeelen,
De Moordtlust, heet naar bloedt; de felle Dwingelandt,
De grootsche Staatzucht, die de Rijken komt verdeelen;
't Verwoestende Geweldt, en al die door de brandt
Der helsche burgerkrijgh de steeden doet vervallen.
In d'opperhooftbanier vertoonde zich een stoet
Van Amazoonen, die, in 't oog der Trooische wallen,
Verslaagen worden, door de Grieken, groot van moedt.
Vrou Venus stierde hier, tot hulp van Mavors vaanen,
De gloênde Stookebrandt, het hoopeloos Misbaar,
Het streelende Gevley, 't Geween, besprengt met traanen;
De wufte Dartelheidt, de Iongheidt, blondt van hair;
Het deerlijk Handtgewring, d'erbarmelijke Zuchten,
Roodtkaakje, Paareltandt, Hairkruller, Hartedief,
Lonk-oogje, Kittelaar, de treurend' Ongenuchten,
Lintstrikker, Zilvermunt, Uurteller, Donkerlief,

En 't minnelijk Gekus, verzelt van Trekkebekken;
Hier zagh men Honiwood, die 't Staatsche Neederlandt,
Te paardt voor Hopman dient, voor standertdrig verstrekken:
In 't roode wimpelveldt was door Apelles handt
't Gelukkigh huwlijk van Thalassus uitgemeeten.
Toen Mars Minervaas heir zagh naaderen van var,
Heeft hy tot driemaal toe, van razery bezeeten,
Zijn zwaardt om 't hooft gezwaait, en stapten op zijn kar,
Die van twee wolven deur het leeger wierdt getrokken;
Zeeghaftige, sprak hy, het is by u bekent,
Dat Pallas, die zich scherpt om teegens ons te wrokken,
Van Vlooswyk kluistert en het recht der vryheidt schendt.
Wie dat de Vryheidt boeit, ontziet geen boozer daaden.
Ik maan u niet om moedt, gy weet uw oorlogsplicht.
Wie dat zijn plichten pleegt, behoeft men niet te raaden.
Als gy 't geraapte heir, door sabel, bus en schicht
Doet duiken, moet gy al, wie dat u naakt, verdelgen:
Zoo zal het zaadt, eer dat het wortel schiet, vergaan.
Waar dat geen wortels zijn verwacht men ook geen telgen.
De wijsheidt van haar heir is niet dan ydle waan.
Zoo sprak de Krijgsgodt in 't gedrang der woeste schaaren.
Minerve heeft de bendt van vrouw Diaan gezet,
Om Venus schuttery, vol moedt, in 't schildt te vaaren:
Maar zelver heeft zy 't zwaardt op Mavors hart gewet.
Wie krijgh wil voeren moet op alle deelen letten.
Nu gaf godt Mars een schreeuw, in 't oor van Pallas rey,
Die moordtklank wierdt gevolgt van schorre krijgstrompetten,
Van woeste trommelen, en schriklijk veldtgeschrey;
Deurmengt met knarsingen van zwaarden en harnassen:
Hier op ontmoet men een driedubble donderslag,
Die bey de leegers zoo afgrijslijk quam verrassen,
Dat elk zijn wapens, door verbaastheidt en ontzag,
Versaagt, uit kiem van duim en vingeren liet vallen.
Naa deeze dondering verscheen 'er in een wolk,

Die tusschen beide daalt, vrou Juno, ryk in 't brallen:
Zy schitterden in 't oog van 't fiddrend' oorlogsvolk.
Haaar tabbert scheen van goud en paarelen te kraaken.
De scepter die zy zwaaid', geleek een diamant.
Zy pronkte met een krans, die 't zonnelicht in 't blaaken,
Begon te tergen, door de steenen, hel van brant:
Zoo wierd zy op een koets van pauwen voortgetoogen;
Versiert met veeren, als de fenix in het Oost:
De staarten waaren dicht bezeit met Argus oogen.
O Pallas, ving zy aan, zijt gy de Krijg getroost,
Om Vlooswyks Dochter in uw hooftschool te bewaaren?
Het eeuwigh Noodtlot heeft hier booven vast gesteldt,
Om Honiwood met haar, door 't huwelijk, te paaren.
Wie 't Noodtlot teegenstreeft toont krachteloos geweldt.
Vernuft en kracht zijn stark in wereldtlijke zaaken.
De Staat wacht mannen door dit huwlijk, die voor 't Landt,
In krijgh en vreê, met tong en deegen zullen waaken.
Waar dubble krachten zijn, behout men loflijk standt.
Zoo sprak de Trougodin, en Pallas raakt' aan 't deizen.
O Opper-oorlogshooft! viel zy de Krijgsgodt aan,
't Is tijdt voor u, om weer naar uw gewest te reizen.
De waapens kunnen daar de wijsheidt komt niet staan.
De leegers moeten voor de mondt der wijsheidt zwijgen.
Wie bloedt om winst vergiet heeft gruwelijk geraamt.
Ik weet Van Vlooswyk voor uw Honiwood te krijgen.
Hier zweeg de Hooftgodin. Minerva, roodt van schaamt,
En Mavors, bleek van spijt, om dat hy niet mocht woeden,
Vertrokken met een mist van wolken overdekt.
Vrou Juno nam Margreet, om haar voor ramp te hoeden,
En Honiwood, terwijl het oorlogsvolk vertrekt,
In haar bescherming, tot den dag verscheen van paaren.
Nu ziet men aan het Y, de Schoon-en Dapperheidt,
Op 't allerminlijkst, door de huwlijksbandt vergaaren.
Een hemels huwlijk wordt de helsche Twift ontzeidt.

'k Zie d'oude Honiwood van blijdtschap uitgelaaten,
En Vlooswyk vol van vreugdt; twee mannen, die voor heen,
Op 't briesend' leegerpaardt, tot heil der vrye Staaten,
Het strydtbere Maastricht, in 't harrenas, bestreên.
De dappre wijken voor geen hagelbuy van looden.
De krijgsroem wordt gekocht voor enkel lijfsgevaar.
Die 't leeven waagden in her midden van de dooden,
Als spitsbroêrs eisen ook, als vaaders van dit paar,
Aan d'overlaade disch, bevrijt van moordtkrakkeelen.
Hier hitst men niemandt aan door trommel en trompet.
Men hoort hier maatgezang, deurmengt met lieflijk speelen.
Wie dat de bruilofskoets, door Venus opgezet,
Naar eis beschrijven wil, dient honingraat, ambrooze,
En milde nektardauw, tot voedtsel van zijn schacht.
Mijn afgesloofde brein verzoekt zich te verpooze';
Mijn int is bitter en mijn veeder zonder kracht:
Zoo zing ik, na de rust, van d'uitgebreide grachten.
Wie stof tot zingen geeft veroorzaakt nieuwe krachten.

Aan de Mejuffrouwen Tromp, Op de Bruiloft van den wel-eedelen Heer Ritmeester Honiwood, &c.

Uw vaader zwaaiden 't zwaardt om slaaven te bevryen:
Dat zagh men op de zee door 't storten van zijn bloedt.
Een dapper oorlogsman begeert geen dwang te lyen.
Maar gy, die vrouwen zijt, betoont u wreedt van moedt.
Men moet niet van het spoor der goede vaaders draaven.
Vraagt gy, o Trompen! waar uw wreedtheidt in bestaat?
Gy maakt de vrye mans, aan d'Amstelstroom, tot slaaven.
De slaaverny wordt in een vrye stadt gehaat.
Gy lacht: maar 't is geweldt. verlangt gy naar 't verklaaren?
Gy bindt de barren aan uw oogen, mondt en haaren.

Vergrooting van Amsterdam.

Op d'Amsterdamsche Schouwburg, door meer dan tachtentig persoonen uitgesproken en vertoont.

Aan de Wel-Eed. Eed. Groot-achtbaare Heeren Kornelis de Graaf, Vryheer van Zuidt-Polsbroek, &c. D^r^. Kornelis Witsen, Kornelis de Vlaming van Outshooren, Ridder, Heer van Outshooren, Gnephoek, &c. M^r^. Hendrik Hooft; Regeerende Burgermeesteren Van Amsterdam.

En de Wel-Eed. Eed. Heeren D^r^. Geeraard Schaap Heer van Kortenhoef, &c. Joan vande Pol, Oudt-Burgemeesteren en Thresaurieren der zelfde Stadt, Wordt de Vergrooting Van Amsterdam toegeëigent, door Haar Wel-Eed. Eed. Gr. Achtb. allerverplichtste dienaar Jan Vos.

Vergrooting van Amsterdam

Myn veeder heeft weleer van 't Raadthuis opgezongen;
Dat hemelhoog gebouw, vol gaadelooze praal,
Daar duizent Famen, elk met duizent koopre tongen,
En duizent buizen van het dreunenste meetaal,
Haar kracht op spillen, of zich zelf te barsten blaazen,
Eer zy de heerlijkheidt verbreien over d'aardt.
Een krachtelooze wil is niet dan ydel raazen.
De deugdt der dingen wordt door eigen kracht vermaart.
Wie helpt my nu de krijts der nieuwe stadt uit dondren?
Ik vrees Venecien, noch Roome, noch Parijs.
Dit wonder doet het oog der wondren zelfverwondren.
De laagste grondt verdient bywijl de hoogste wijs.
Toen d'Amstel rijk van volk, maar arm van ruime wijken,
Voor vast beslooten' hadt, haar omring te verbreên,
Begon de bitse Nijdt, al siddrend te bezwijken.
Afgunstigheidt begeert geen uitgebreide steên.
Dit schrikdier raakte voort afgrijselijk aan 't brullen.
Wie heil aan vyandt ziet, gevoelt de wreedtste pijn.
De slangen die men om haar bakkes heen zaag krullen,
Verhieven 't heilloos hooft, en braakten hels fenijn.
Al wie gelukkigh is wordt van de Nijdt bestreede.
De vruchtbaar' Aardt besturf, en wierdt van rust berooft:
Want zy hadt meenigmaal met harteleedt geleede,
Dat d'Amstel haar een bosch van boomen deur haar hooft
Quam booren, om een berg van steenen op te bouwen.
Ik zal dit quaadt, riep zy, eer 't wortels schiet, verhoên.

Wie ramp wil keeren moet zich staadigh vaardigh houwen.
De Boosheidt spandt haar boog om andre leedt te doen.
Een wakkre teegenweer ontziet geen looze laagen.
Zoo sprak de droevig' Aardt, om 't dreigend' quaade t'ontvliên,
En stapte, log van lijf, op haar meetaale waagen,
Die door twee leeuwen, die van vleugels zijn verzien,
Deur hagel, sneeuw en mist ten hemel wierdt genoomen:
Hier is zy deur 't gedrang der wolken heen gebrocht.
Zy scheen noch blixemschicht, noch donderkloot te schroomen.
Nu naakte zy de plaats daar Water, Vuur en Locht,
Haar zusters, woonen, die als zy iet groots wil werken,
Haar voorwerp hulpzaam zijn. van hier verreisde d'Aardt
Dwars deur de dwarshoep heen, die met de twalef merken,
Vol starren, is versiert. nu stuiten zy de vaardt
Der vlugge leeuwen, die de dunne lucht deursneeden,
En sloeg haar oog naar 't Y, dat in 't verschiet verdween.
O Amstel! sprak zy, die my dikwijls hebt bestreeden,
Ik zal uw moogentheidt, door hulp der goôn, zoo kleen,
En nietigh maaken, in 't gezicht van uw gebuuren,
Als gy my hier omhoogh, by 't hel gestarnt, gelijkt.
De stouten worden meest begraaven in hun muuren.
Geen zwakker Staat dan die door waterwinst verrijkt.
De Beursen zijn gebouwt op hobbelende baaren.
Zoo sprakz', en reisde met haar koets naar d'opperzaal.
Zy hadt noch toorenkroon, tot siersel op haar hairen,
Noch sleutel in haar handt. de droefheidt lijdt geen praal.
Hier tusschen hadt Jupijn, tot heil der onderdaanen,
De goôn by een vergaart, om 't Fransch en Spaansche Rijk,
Door 't woedend' Oorelogh bespat van bloedt en traanen,
In rust te brengen, door een heilzaam huwelijk.
De Min is machtigh om het krijgsgedrocht te binden.
Zoo wordt de legertent een bruilofs-ledekant.
Terwijl de gooden zich tot vreede lieten vinden,
Verscheen de zwanger' Aardt: maar in een droeve standt.

O Jupiter! sprak zy, o schrik der booze volken!
't Hoogdravend' Amsterdam, de sleutel aller zeen,
Dat haar verwaande hooft durft beuren deur de wolken,
En met haar voeten op het hels gewelf komt treên,
Begeert haar ruime Wal noch wijder uit te zetten.
Natuur heeft haar niet dan een visschers hut vergunt.
Wie meer wil dan hy mach, behoort men te verpletten.
My dunkt ik voel alree haar masten, scherp van punt.
Vermeetelheidt ontziet geen zwakke te verslinden.
Zoo gy de grondtvest ziet, daar Pluto zelf voor beeft,
Gy zult meer bosschen in haar diepe veenpoel vinden,
Dan 't heele Noorsgewest in haaren omring heeft.
Hier komt geen vremdeling, al ben ik niet ontbooden:
Ik ben een dochter van d'alteelende Natuur.
Natuur is moeder van d'onsachelijke gooden.
De bloedtverwantschap dwingt deur yzer, staal en vuur
Te streeven, om zijn bloedt voor onheil te bewaaren.
Wie dat zijn bloedt beschermt wordt heerlijk aangebeên.
Zoo klaagde d'Aardt, en sloeg de handen in haar hairen.
Nu rees de korzle Mars, de plaag der landt en zeen:
Maar eer het Krijgshooft sprak, begon de milde Zeege,
Die naast de zetel van de godt der gooden zit,
Door wien dat Amsterdam zoo heerlijk is gesteege',
Te spreeken, met een bron van woorden, vol van pit:
Het roemrijk Roome plagh haar steigerende muuren
Wijdt uit te zetten, als zy 't woedend' oorlogszwaardt
In 't bloedt ging domplen van haar vyandtlijke buuren;
Of als het Azien, door dartelheidt vermaart,
Van schrik gedoodtverft, deedt verbergen in haar bergen.
Zoo wierdt het wolvenest, van broedermoordt besmet,
Een stadt, die alle steên in ommering kon tergen.
Nu Amsterdam de Krijg, door Vreê, in boeyens zet,
Verzoekt zy 't zelfde recht, in plaats van lauwertelgen.
Waar dat de Vreê verschijnt vermeerdert d'onderdaan.

Een stadt die haar gemeent niet voeglijk kan verzwelgen,
Behoort, tot heil van 't volk, in ruimer krijts te staan.
Gedoog niet dat u d'Aardt het oor vermoeit door klaagen.
Wie hoogh zal bouwen dient geen diepe modderkolk.
Waar losse gronden zijn vereissen vaste schraagen.
De huizen dienen slechts tot berging van het volk.
Waar menschen woonen moet men starke wallen maaken.
Wie veiligh leeven zal moet buiten vreeze zijn.
Hier moest zy, door 't geraas van Mars, haar reeden staaken;
Want deeze moordtgodt riep, verkropt van spijt en pijn:
De grootheidt van het Y, verschrikt de kleene steeden.
Een stadt die machtigh is, is vreeslijk voor de Staat.
De vrees wordt in geen landt, dat vry wil zijn, geleeden.
Wie dat hovaardigh is ontziet geen stoute daadt:
Dat bleek, o Jupiter! aan 't heir der wreede reuzen.
Gy hebt de blixem niet tot speeltuig laaten smeên:
Maar om het bekkeneel der boozen meê te kneuzen.
Ik draag het slagzwaardt niet om meê te pronken; neen:
Maar om 't quaadtaartigh volk het hof der doôn te wijzen.
Ik ly niet dat men d'Aardt verstikt, door overlast.
Laat ons het koopmoeras, alree te hoogh aan 't rijzen,
Zoo laagh doen daalen, als haar diepst' geheide mast.
Landtplaager, riep Merkuur, eer Mavors voort kon spreeken;
Gy zoekt, in schijn van d'Aardt te helpen, u aan 't Y,
Om dat het Vreê bemint, op 't allerfelst te wreeken:
Wy zien uw heillooz' aart, door uwe veinzery.
De vryheidt, zegt gy, moet men door geen vrees bespringen.
't Is eerelijk gezegt; maar schandelijk gemeent:
Want gy quaamt d'Amstel zelf, by nacht, met vrees omringen.
't Is reeden dat het Y, dat zich van moedtwil speent,
Om zonder vrees te zijn, met muuren wordt omtoogen.
De koopman en soldaat zijn ongelijk van aart.
De rijke Beurs begeert geen krijgsvolk te gedoogen.
De schatten worden nooit genoegh voor roof bewaart.

Vermagh geen groote stadt de kleenen te vertreeden?
Het past noch minder dat een duif een valk bestrijt.
De rijkdom van mijn stadt ontstaat door wakkerheeden.
De zeegen is voor die de leedigheidt versmijt.
Gy zelf zijt d'oorzaak dat het Y begon te groeien:
Want sedert gy uw balg smoordronken zoop aan 't bloedt
Der vremden, quam het volk om hulp naar d'Amstel vloeien.
Wilt gy zoo het niet zijn als overdol van moedt,
Zoo moet gy uwe gunst aan deeze stadt besteeden:
Deez' heeft u door de vreed' in Venus arm gebracht.
Volbrachte dienst vereist gevoel van dankbaarheeden.
Hier zweeg de Handelgodt: want Juno groot van pracht,
Apollo en Minerf, begonnen uit te barsten,
Om 't voorwerp van het Y te vordren by Jupijn.
De droevig' Aardt bezweek. de dolle Krygsgodt knarsten
Op zijne tanden, en betoond' zich vol venijn.
Zwijg, zegt de Dondergodt, en rees van d'opperzetel.
Elk boog eerbiedelijk voor zijn bestarnde troon.
Wie 't Y belet, sprak hy, betoont zich te vermeetel.
Ik wil dat Amsterdam de goude staf en kroon
Der zeen zal draagen, om haar overwijze wetten.
Door wijze wetten bouwt men ongemeete steên.
Ik ly niet dat zich Mars hier teegen zal verzetten.
Hier zweeg Jupijn; en d'Aardt is voort te rug gereên:
Haar kaaken wierden nat, door 't leeken van haar oogen.
Een afgezet verzoek is oorzaak van verdriet.
In zulk een bange standt zag zy de Tydt vertoogen;
O grijzaart! fprakz' hem aan: maar hy vertoefde niet;
Zy moest hem volgen zoo zy hem iet wou verklaaren.
O snelle! riepz' hem na, die staadigh zwanger zijt,
En nu in arbeit gaat, om iet voor 't Y te baaren,
Breng toch geen vruchten voort daar d'Aardt geweldt door lijt.
't Zou wonder weezen, liet de Tijdt zich hier op hooren,
En spoeide zich vooruit, dat ik eens stil bleef staan:

Maar 't zou noch vreemder zijn dat ik het ongebooren
Gebouw, door deeze zein, aan morzelen kon slaan.
Men moet eerst maaken eer men weeder af kan breeken.
Dit kunt gy zien, riep hy, van 't een in 't ander landt.
Hier op heeft d'Aarde naar 't aaloude werk gekeeken.
De kerk te Hammon is, zegt hy, bedekt met zandt:
Daart 't eerst van menschen krielt, om d'offerhandt t'ontvonken,
Vertoont zich wildernis, vol gruwelijk gedrocht.
Hier ziet gy Babel: maar zoo diep in d'aardt gezonken,
Als 't muurwerk eerst uit d'aardt quam rijzen naar de locht.
De grafnaaldt, daar den Nijl haar diergekroonde lijken
In bergde, schijnt my zelf in 't graf van d'aardt te zijn.
Mijn hande ontziet geen praal van dartle Koningrijken.
Hier zagh men Faros, die gelijk een zonneschijn
De nacht verlichte: maar haar toorts is door de baaren
Van 't zwallepende zout, voor eeuwigh uitgedooft.
Kolossus, vol van kunst, gevormt van kooper-aâren,
Om duizent kemels meê te laaden, is het hooft
Van 't lijf geblixemt, eer mijn zein hem kon verpletten.
De hooftkerk van Diaan, in oudt Efezen, daar
Drie hondert Koningen hun zuilen in deên zetten,
Is heel in asch verschept. nu wees by d'Aardt weêr naar
De grafsteê van Mauzool: maar 't graf van harde steenen
Was met het weekelijk van vorst Mauzool verwoest.
'k Zie alle ding, riep d'Aardt, door ouderdom verdweenen.
Het hout is voor de worm. het yzer voor de roest.
Maar d'Amstel groeit in volk van ongemeen vermoogen.
Zoo gy, o Tijdt! zoo ving zy aan, en sprak niet voort:
Want hy die nimmer rust, was vaardigh weg gevloogen.
De Tijdt wordt noit gestuit door dreiboom, noch door poort.
Nu daalde d'Aardt bedroeft in 't diepst' van haar vertrekken.
De Droefheidt zoekt niet dan een afgesteeke perk.
Vrou Pallas, afgerecht op huis- en krygsbestekken,
Verscheen, met Juno op haar koets, beneeden 't zwerk,

Om al wat prachtig was, op 't ernstigst to beschouwen,
En 't best te kiezen tot den bouw van d'Amstelstroom.
Zy renden uit het Oost, om naar het Noordt te houwen.
Na dat zy Doris, 't endt van d'Aziaansche boôm,
Het klippige Karpaat, en wijngaardtrijke Kreete,
Vermaart door hondert steên, verby gereeden was,
Genaakt' zy Milo, vol van diepe zilverreete'.
Nu sloegz' haar oogen naar d'Egeesche pekelplas;
Hier ziet gy, zegt de Maagdt, de grondtvest van Atheene:
Dit was weleer het school der kunsten, groot van kracht:
Nu is het door de krijgh tot stuivend' asch verdweene.
Waar leegers heerschen wordt de wijsheidt niet geacht.
Maar wat ik hier verloor, wordt waar aan 't Y vernoomen.
Nu hiel zy by de Po, dan by de Tiber standt.
Nu was zy daar de Taag, met goudt deurmengt, komt stroomen.
Dan weeder aan de Sein, de kroon van 't Fransche landt.
Zy zweefde naar de Rijn, gelaaft door 't zog der Alpen.
Nu mend' zy daar de Teems, zoo overwreedt als stout,
Noch roodt van Stuats bloedt in Thetis schoot komt zwalpen.
Toen zy al wat de kunst vol luister heeft gebout
Gezien hadt, is zy met haar koets aan 't Y gekoomen.
Waar voert Minerf my heen, zegt Juno, in wat oordt?
Hier drijven eilanden, beplant met dorre boomen.
Gy zijt hier, zegt de Maagdt, in 't eelste deel van 't Noordt.
Hier dobbren scheepen die de zee om winst deurrennen:
Deez' leggen op de ree van Amstels oude stadt.
Hier rijst de rijke Beurs, die door de teekenpennen
Van Kaizer is gesticht, om alle daagh een schat
Van Kaizers te besteên, tot welstandt van het leeven.
Het volk is zonder winst een uurwerk dat niet gaat:
De Koopmanschap is 't wicht, om 't raadtwerk gang te geeven.
Geen beeter klok dan die het uur van zeege slaat.
Slaa uw gezicht eens van deez' waagen op de Waagen,
Die zich by duizenden bezwaaren, om het Landt

Van hondertduizenden, die 't tot haar last moet dragen,
Dus te verlichten: zoo behoudt de Leeuw zijn standt.
Een machtigh inkomst dient tot steun der stadt en baaren.
Hier sluit men 't Schermschool op, tot heil van d'onderdaan;
Niet om te moorden: maar om 't leeven te bewaaren.
Geen nutter kunst dan die de Boosheidt af doet staan.
Gins ziet men kerken om de godtsdienst in te pleege'.
De Preekstoel dient om 't quaadt te houden in de bandt.
Waar dat geen godtsdienst is verwacht de Staat geen zeege.
Hier beurt de Schouwburg 't hooft, tot oefning van 't verstandt,
Die nu in 't vorstlijk kleedt, uit zucht tot Staat, komt woeden;
Dan in een hardersrok het minnevuur verbreit.
't Bedrijf der speelen toont de voor- en teegenspoeden.
Door wyze lessen wordt men tot de deugdt geleit.
Tooneelspel leert het volk hun overheeden eeren.
Een spreekende schildry is d'allerbeste baak.
Het Staatnutspel behaagt het oog en oor der heeren.
Wie voor zyn burgers waakt vereist bywyl vermaak.
Die ziel en huis bezorgt, behoort het spe1 t'aanschouwen.
Wie deeze twee verzuimt, wordt zelf van 't spel bestreên.
Men moet geen spel, maar die 't zoo ziet, voor godtloos houwen.
De speelen, ik beken 't, zyn uit de Grieksche steên
Gebannen: maar om 't quaadt van hunne lasterreeden.
Zoo wierdt mijn eigen paap, de boozen tot een leer,
Toen hy de goon bestreedt, zijn wettigh Overheeden,
Gestooten uit mijn kerk: dit strekt de goên tot eer.
Wie oproer speelt en stookt behoort men te verjaagen.
Zoo sprak de Kunstgodin, en daalden in de stadt:
Hier weesz' haar schoolen die voor geen Atheen versaagen.
Daar wapenhuizen als oudt Roome heeft gehadt.
Gins toorens daar het spits van Faroos voor moet zwichten.
En elders havens als het Rodiaans gebiedt.
Zy toonde haar 't Stadthuis, dat zy vol praalwerk stichten;
En brocht haar heel verschept, om niet te zijn verspiedt,

Naar binnen. en terwijl dat Juno al de zaalen
Bezichtigt, is Minerf naar d'Amstelstroom gegaan:
Hier sloeg zy haar gezicht op heuvelen en daalen.
Zy vat de teekenpen, de ry en passer aan;
En om op haar bestek te vaster te betrouwen,
Riep zy de wijsheidt van de krijgsbouwmeester Koek;
't Vernuft van Zwaanenburg, vermaart door zijn gebouwen;
En fiere wakkerheidt van Stalpaardt, om zoo kloek
Als kunstigh, alles naar haar schetsen af te meeten.
Nu wordt het werk gebaakt van d'een tot d'ander oordt.
Wie wijs zal bouwen moet de gront voor d'opstal weeten.
De schrandere Minerf dreef alle geesten voort.
't Gezeegent Amsterdam quam zelf op 't werk verschynen.
Ik wil dat elk, sprak zy, zijn plicht volvoeren zal.
Ruk alles uit de weegh voor bolwerk en gordijnen.
Een rijke stadt vereist een rijkelijke wal.
Hier op begon de bijl te woeden op de boomen.
De tuin en akker wierdt uit noodigheidt verwoest.
Pomoone riep, op hoop van 't werkvolk te betoomen;
Wat groote dolligheidt doet u mijn vruchtbaar' oest
Zoo fel deurkerven, en verachtelijk vertreeden?
Wie zonder order breekt betoont zich een tyran.
Een die zijn macht misbruikt is vyandt van de reeden.
Ik zal my wreeken op de bosschen, die ik an
Geteelt heb, tot sieraadt van uw beroemde grachten.
Waar weldaadt niet vermagh vereist een strenge straf.
De straffen dienen om de boozen te verkrachten.
Zoo riep Pomoon: en Pan, de godt van 't vee, begaf
Zich herwaarts, mit dat hy zijn bruikweers zagh vermindren.
O Amsterdam! zegt hy, wat maakt u dus verwoedt,
Gy weigert noodigh vee, in 't weiden, komt verhindren?
Gy weigert voedtsel aan die u door 't voedtsel voedt.
Een averechtse nydt geraakt in 't endt aan 't sneeven.
Is dit het loon dat ik uw taafel heb versiert

Met booter, kaas en vlees, tot onderhoudt van 't leeven?
Ondankbaarheidt is een afgrijselijk gediert.
Genoote deugdt behoort men dubbel te betaalen.
Vrouw Flora sprak hier op, want zy was vol van smart,
Om datz' haar hoven door geweldt om ver zagh haalen:
Gy steekt my, door dit quaadt, in 't midden van mijn hart.
Hier leit de purpre roos, de kaizerin der bloemen.
Daar Ajaxen, Adoon, Narcis en Hyacint.
Gins tulpen, waardigh om de werreldt deur to roemen.
Gy moordt de Scipioos, van 't Roomsche volk bemint;
Ja kaizers, koningen, zelf gooden en godinnen.
Die uw gezicht behaagt, heeft die uw handt misdaan?
Niet haatelijker dan veranderlijke zinnen.
Op Floraas klachten ving de poezle Bacchus aan,
Die op zijn waagen van een wijnvat was gezeeten,
Door leeuwen, tigers, beer, en luiperts voortgevoert:
Waarom, o stadt! hebt gy mijn wijngaartrank versmeeten.
Gy tergt een godt die 't heir der reuzen heeft besnoert,
Hy moet verwaant zijn die de strijdtbre durft bestormen.
Is Pentheus, door mijn wraak, gesneuvelt zonder krijg?
Heb ik het bootsvolk in dolfijnen doen vervormen?
Ik zweer ook dat ik u. .. zwijg, sprak de Koopstadt, zwijg:
Al wat ik hier bestaa is voor 't gemeene beste.
Ik ben door hulp der goôn van volk en schat verrijkt.
Een groot getal verbergt men in geen kleene veste'.
't Is best dat weinigh veel, dan veel voor weinigh wijkt.
Ik my noch huis, noch hof, noch 't landt der Overheeden.
Het algemeen is hier het allerdierste pandt.
Her Raadthuis bindt zich als de burger aan de Reeden.
Waar niemandt voorrecht heeft behoudt de Vryheidt standt.
Zoo sprak de Stadt; en 't volk begaf zich voort aan 't graaven.
Elk vreesd' dat hy te spaâ zou koomen met de spaâ.
De hoop van groote winst maakt vrye luy tot slaaven.
Het werkvolk zweet en zwoegt. elk slaat zijn plichten gâ.

De Noortsche boschbijl viel aan 't hakken, kappen, houwen,
En kerven, om een vloot van duizent scheepen met
De balken, zwaar van hout, tot voordering van 't bouwen,
En masten, lang van stam, daar 't Y zich vast op zet,
Tot zinkens toe te laân. Elk was tot dienst geneegen.
De Satyrs, ruig van huidt, die nooit door Febus gloedt
Verhindert waaren, om hun minnelust te pleegen,
Bevonden zich ondekt, en weeken met de stoet
Der Nimfen in een Mijn, voor 't licht der zonnestraalen.
Het kliprijk Zweedenrijk ontsloot het hardt gebergt,
Om kooper, yzer, staal, tot dienst van 't Y, te haalen.
De Berggoôn wierden in hun stille rust getergt.
Men kloofden in den yl de bosschen dicht van boomen,
En stookte d'ovens aan: men zagh 't gesmolte stof,
By gloênde beeken in de buik der vormen stroomen.
De reuzen van Vulkaan, die in het diepe hof
Der Zweedtsche mijnen zijn, geraakten voort aan 't smeeden:
Deez' breide plaaten uit; die rekte d'yzre staf;
Een ander wist het staal, door vuur en vlam, te kneeden.
De vonken schampten van 't geschroeide lichaam af,
Gelijk de hagelsteen, by winter, van de daaken;
Of blusten in het zweet dat langs hun leeden liep.
Nu zag men Benthem, dat op d'Amstel schijnt te waaken,
Met mookers, wiggen en met beitels in haar diep
Gehouwen mijnen gaan, en scheurde d'ingewanden
Van harde steenen, uit de boezem van haar grondt.
De schorre Mijngodt riep, al knarsend' op zijn tanden:
O Benthem! staak dit werk, eer gy my 't hart deurwondt,
Om Amsterdam een berg van blokken te verkoopen.
Gy zult door hoop van winst u zelf het meest verraân:
Wie dat zich zelf verraadt heeft op geen hulp te hoopen.
De zucht tot goudt ontziet geen handt aan vriendt te slaan.
De balg der Gierigheidt is nimmer te verzaaden.
Hier zweeg de Mijngodt: want het stof verstopt' zijn keel.

Het oude Naxes klooft, om vlooten af te laaden,
Haar marmerbergen, die zoo overschoon en eel
Van luister zijn, als hardt, tot steun van 't hooft der steeden.
De snelle Rijnstroom, met zijn muskadelle randt;
De kabbelende Vecht, omheint van sierlijkheeden;
De vischrijk Yselgrift, met eikenhout beplant;
En al wie ovens stookt, om kley tot steen te bakken,
Zijn beezigh om het Y met moppen t'overlaân.
Waar zucht tot winnen is zal d'arbeidt nooit verzwakken.
Zoo raaken alle steên een stadt ten dienst te staan.
Toen d'Aardt haar welfsel door de masten zagh verpletten,
Verschrikte zy, en riep, door 't parsen van de fmart,
Ik zal 't vergrooten van de stadt aan 't Y beletten.
De zeegen maakt haar trots en overstout van hart.
Wie trots en stout is durft d'onnoozelen vertreeden.
Ik zal iet wreeds bestaan, ja daar ik zelf voor schrik.
Waar 't bidden krachtloos is vereisen gruwlijkheeden.
Wie iet door noodtdwang pleegt, bedrijft een loflijk stik,
Zoo sprakz', en ging versteurt naar 't slot den winden draaven.
In 't middelpunt van d'aardt leit een geslooten hof,
Dat Mulciber weleer van staal en yzre staaven,
Vol balken van meetaal, en kooper, taay van stof,
Voor 't oopen rijten, aan elkander heeft geklonken.
Het gonst, en gilt, en tiert en bruit 'en overal.
De grondtvest kraakt en scheurt. de gloeiende spelonken
Van 't onderaardts gewest verschudden door 't geschal.
In deeze plaats quam d'Aardt: hier hoord' zy schriklijk raazen.
De Windtgodt toonde zich van alle rust berooft:
Zijn kaaken waaren, door de buien, opgeblaazen.
De lokken hingen hem, deur een gewart, om 't hooft.
Zijn staatcymantel was, om heerlijk meê te praalen,
Met vlooten geborduurt, die door de windt vergaan.
De zucht tot eer ontziet geen roem door moordt te haalen.
Hier zagz' hem op zijn troon van wrakke kielen staan,

Om al de winden, als de nood dwingt, moedt te geeven.
In deeze bergspelonk quam d'overdroevig' Aardt,
Die haar bedrogh ontveinst, recht naar zijn zetel streeven.
Wat jaagt u hier? vraagt hy. Ik kom u met 'er vaardt
Bezoeken, sprakz' hier op, om u de wisse weege'
Te wijzen van een roof, van overgroote prijs.
Niet loffelijker dan een overgroote zeege.
't Hovaardig Amsterdam, weleer beroemt voor wijs,
Plag al haar vlooten voor de wintertijdt te lossen,
Om 't woeden van het weer in zee niet uit te staan:
Haar waalen scheenen; door de scheepen, dichte bossen,
Die met haar masten steil naar 't hel gestarnt op gaan:
Zoo groeient aan in macht, tot schrik van haar gebuuren.
Zoo wierdt haar groote Beurs de koopman veel te kleen.
Wie dat in weelde zorgt kan 't ongeval verduuren.
Maar nu de Gierigheidt op Beurs en markt komt treên,
Laat zich de stadt niet door de Zoomerwinst genoegen.
De balg der wrekken toont zich staâgh tot meer gezint.
Men wil de wilde zee, schoon 't Winter is, deurploegen.
Het zandigh Texel, dat zoo meenigh schip verslindt,
Is nu tot walgens toe verkropt van groote kielen,
Die met een Koningryk van schatten zijn gelaân.
Zoo gy u wreeken wilt, moet gy de vloot vernielen.
Roep al uw stormen t'zaam, en val uw vyandt aan.
Zoo zal de macht van 't Y met al haar scheepen duiken.
Een die de godheidt tergt verdient de wreedtste straf.
Wie dat de macht heeft moet zijn moogentheidt gebruiken.
Zoo sprak de listig' Aardt, om d'Amstel in haar graf
Van veen te dompelen. de Windtgodt riep vol tooren,
De dolle stormen die hy lest gebeezigt hadt,
Toen hy de Vloot van Tromp by Hitlandt deedt versmooren.
Hier quaamen 't losse Zuidt, van neevelen omvat;
Het bulderende Noordt, met zijn besneeude lokken;
Het donker Weste, met zijn volle reegenkruik;

En 't strenge Oosten, met een korst van ys betrokken;
Deez' hadden tot haar hulp, o schrikkelijk gebruik!
Aardtbeeving, Waterbalg, Klipkneuzer, Toorenslooper,
Mastkerver, Kabelbreuk, Kielschender, Legerschrik,
Huisbreeker, Akkerplaag, Boomkloover, Zeilestrooper,
Al 't zaamen afgerecht op een afgrijslijk stik.
Bloemplukker, Orgelgalm, Belblaazer, Wollejaager,
Zandtstuiver, Kabbelwindt, en al wie krachtloos heet,
Wierdt deeze tocht ontzeidt. mijn krijgsluy; riep de Plaager
Der groot' en kleene zeen, elk maak zich vaardigh reedt,
Om al de scheepen in het Tessel t'overromplen.
Wie dat zich dapper toont, zal ik, tot dankbaarheidt,
Vereeren met de vlag van 't Schip dat hy zal domplen.
Een loffelijk bedrijf werdt nimmer loon ontzeidt.
Wie helden queeken wil moet hun verdiensten weeten.
Zoo sprak de Windtgodt, en de stormen brakken uit
Hun starke kerker, ja ze borsten deur de reeten
Van 't aardtrijk, eer dat d'Aardt, die d'aardt voor winter sluit,
De grendelslooten, door haar sleutel, open zetten.
De winden vloogen voort in d'onbepaalde lucht:
Hier zwoeren zy elkaâr de vlooten te verpletten.
De wolken scheurden door het yselijk gerucht:
De donder, die hier woont, qnam los op Tessel rollen:
Het eilandt daverden en schudden door de val.
De duinen trokken 't hooft van schrik tot in haar hollen.
De Nacht bedekte met haar vleugels 't hele dal.
De snelle blixem zag men duizent Etnaas braaken.
Nu vielen op een bof de stormen, groom van kracht;
De buien, dol in 't woên; en winden, bol van kaaken;
Gelijk van boven, op Neptunus zoutegracht.
Hier op begon de zee te steigren naar de wolken,
En doofde, door haar nat, het vuur der starren uit.
De golven gaapten tot in 't hol der holsche kolken.
Nu quam 'er een Orkaan, op hoop van rijke buit,

De vloot omsingelen, daar al de zee Orkaanen
Van alle d'eeuwen niet dan doô schildry by zijn.
De Schipper quam zijn volk vergeefs om hulp aanmaanen.
De kabels knapten, door het onweer, als een lijn.
De Doodt gebruikt het schip om vaardig te doen sterven.
De zee en 't onweer zijn tot moordery gezint.
Hier hoeft geen scherpe bijl om 't rondthoudt te deurkerven,
De masten worden snel deurkurven van de windt.
Men worpt het dieploodt uit, om naar de grondt te zoeken:
Maar 't schip gevoeld' de grondt veel eerder dan het loodt.
Die dikwijls badt om windt, durft nu de windt vervloeken.
Het noodige kompas quam hun t'onpas in noodt.
Deez' wenst' zich met zijn kiel in d'Indiaansche baaren,
En wou nochtans dat hy aan 't Y hem landt betradt.
Gins schoot men naar 't gestarnt, om 't groot gevaar t'ontwaaren:
Maar 't starlicht was geblust. nu wierdt de vloot gevat,
Door 't zwellen van de zee, en in de lucht gedreeven.
De hemel pronkte lang met Argos, Jazons schip,
Hier scheen de heele lucht vol Argozen te zweeven.
De kiel van Jazon week uit haar bepaalde stip,
Uit vrees dat deeze vloot haar fel aan boordt zou smijten.
Nu stort de zee en wierp de scheepen op het strandt:
Deez' kraakte door de val: die slurpte 't nat door 't rijten:
Veel andre morselen: deez' wolde diep in 't zandt:
Die zag men zonder schuldt elkaâr aan stukken stooten.
De menschen schreeuden naar door deeze tieranny.
Zoo draa als d'uchtenstondt het daghlicht hadt ontslooten,
Vertoonde Tessel 't oog een schriklijke schildry.
't Penseel der wreedtheidt maalt niet dan afgrijslijkheeden.
Hier dreeven wrakken heen. daar strandt d'ontlaade last.
Gins dobbren niet dan doôn door 't worst'len afgestreeden.
Toen d'Amftel, door de Faam van 't onweer, wierdt verrast,
Begon de Beurs van schrik van ondren op te scheuren.
Wie schaâ voor winst ontmoet, gevoelt een dubble smart.

Het binnenst is heel licht aan 't buitenst te bespeuren.
De Schaad ontveinst vergeefs. het oog ondekt het hart.
Minerf, die beezigh was, om d'Amstel uit te zetten,
Ontviel, op dit gerucht, de passer uit haar handt;
Zy zocht de buien, om het woeden te beletten,
Te kluisteren; maar de storm begaf zich zelf aan kant,
Eer 't langgewenste licht het water quam beschijnen,
Om niet te schrikken voor haar eigen gruwlijkheên.
Nu zal de moedt van 't Y, riep d'Aardt, tot niet verdwijnen.
Het bouwziek brein is slechts door schaade te vertreên.
De stouten raaken niet dan door 't Geweldt aan 't saagen.
Dit lastren speet Minerf en borst van gramschap uit:
Naa dat Emilius by Kannes was geslaagen,
Door 't heir van Hannibal, en dat dit moordtgeluidt
In 't oor van Roome klonk, besturven d'onderdaanen.
Een onverwachte ramp is meester van 't gemoedt.
De straaten wierden, door 't geween, zoo nat van traanen,
Als 't veldt, daar 't leger viel, door 't uitgespatte bloedt:
Noch raakte 't Kapitool door wakkerheidt aan 't brallen:
Men zag haar 't dol geweldt van 't Afrikaansche volk
Begraaven onder 't puin van hun verdelgde wallen.
Zoo zag men Amsterdam, dat dikwijls door een wolk
Van rampen wierdt bestormt, haar hooft ten poel uitsteeken.
Ik wil dat deeze stadt de markt der steeden blijft.
Aan d'Amstel zal, zegt zy, nooit moedt nocht macht ontbreeken.
Zoo worde 't nieuwe werk door Pallas raadt gestijft.
Nu woeldt het in de stadt met loopen, rennen, draaven.
De wakker yver blies te traagen 't hart vol vier.
De zoore klanken van de zindelijke schaaven;
Het ploffen van de hey, deurmengt met schor getier;
Het knarsetanden van de hongerige zaagen;
Het gierigh kankren van de scherpgebekte boor;
Het plotsen van de steen; het gieren van de waagen,
En klank der troffels zijn maatzangen voor mijn oor.

Hier zagh men water landt, daar landt tot water maaken.
Gins wordt de hegh een muur, die al de stadt verstarkt.
Daar zagh men 't dak van riet verschept in leyedaaken.
Het natte veldt vervormt zich in een drooge markt.
Gins wordt de herreberg een hooftkerk, vol pilaaren.
Hier wordt de vuile sloot een klaare watergracht,
Geboordt met smalle yp, en linden, breedt van blaaren.
Gins wordt de vlotte schouw een brug van groote kracht.
Noch verder ziet men uit een dal een tooren rijzen.
Door kunst en tijdt verkrijgt men veel verandering.
Wie dat iet groots volvoert, verdient de hoogste prijzen.
Dus lang geloofd' ik niet, o stadt! daar ik van zing,
Dat Baucis hut van strooy, met rietdak overtoogen,
Verschept wierdt door Jupijn in een versierde kerk:
Maar nu dat deeze poel, door Pallas groot vermoogen,
Verandert in een stadt, geloof ik 't eerste werk.
Toen Dido oudt Kartaag eerst stichte langs de randen
Van d'ossehuidt, heeft zy niet vaardiger gebouwt.
't Voltrekken van een stadt vereist getal van handen.
Nu worden d'Amstelstroom, daar 't volk zich op betrouwt,
Met balken afgedamt, om d'opperbrug te bouwen:
De Stroomgodt, die dit quaadt ontmoeten op zijn vloer,
Besturf, en riep al die zich in zijn hof onthouwen:
O godtheên, ving hy aan, toen 't Y, mijn echte broêr,
Zijn vloedt te nauw bevondt, verdelgden by de dijken,
En zwalpten over 't landt gelijk een baare zee.
Een steigerende stroom weet alles te doen wijken.
Waar dat de wraak verschijnt, ontmoet men alle wee.
Ik heb noch grooter recht om Amsterdam te plaagen:
Wy zijn tot noch belast, dat tuigt mijn zwakke rug,
Met neegen bruggen en twee Beurzen, zwaar van schraagen.
Araxes, snel van loop, gedoogt geen enkle brug:
Ik wil noch minder, door mijn luister en vermoogen,
Verdraagen dan die vloedt; nu wordt ik, door de ram,

En hey en aardt, verkropt, om vijfendartig boogen
Te torsen op mijn kruin. laat ons de starke dam,
Eer 't werk gegrondtvest is, op 't allervaardigst breeken.
Wie machtigh is, begeert een vrye moogentheidt.
't Beletten van het quaadt is lichter dan het wreeken.
Zoo sprak hy, en elk heeft zijn krachten aangeleit.
Deez' wist de balken vol van bouten los te wrikken.
Die tilden 't paalwerk met zijn schouders uit de grondt.
Een starker brak de mast tot aan de punt aan stikken.
Deez' sloopt' de schoejing door een nieuwgevonde vondt.
Een ander wist deur d'aardt en vette kley te booren.
Zoo borst de vaste dam, tot leedt van Amsterdam.
Nu zagh men 't metselwerk in 't vloeient water smooren.
Vrouw Pallas zwol van spijt, en braakte vuur en vlam
Op 't hooge water, dat haar voortgang quam beletten.
Wie mikt en 't wit niet treft, is vol van ongedult.
Ik zal mijn brein, riep zy, op 't allerscherpste wetten,
Om 't aangeleide werk, schoon 't onheil vinnigh brult,
Te brengen in de standt van mijn ontworpe schetsen.
Door wakkerheidt en kunst wordt veel te weeg gebracht.
Zoo sprak zy, en het volk geraakte voort aan 't metsen.
Een onvermoeide handt heeft overgroote kracht.
Terwijl de Kunstgodin haar werken op deedt bouwen,
Quam Gijsbrecht, d'oude Heer van Amstel naar beneên,
Door godt Merkuur geleit, om alles te beschouwen;
Maar in een braaver standt, dan toen hy afgetreên,
Door 't bloedigh worstelen met landen van vermoogen,
Moest vluchten voor het heir, tot moorden opgeruit;
De blijdtschap quam zich in zijn aangezicht vertoogen:
De nooitvolpreeze deugdt blonk hem ten oogen uit:
Men zag het groot ontzag, waar dat hy heen quam treeden:
Maar deeze gaaf hadt hy met needrigheidt gepaart.
Wie onderdaanen heeft vereist eerwaardigheeden.
O Handelgodt! sprak hy, gy brengt my hier op d'aardt,

Omdat ik Amsterdam, mijn erfgrondt, zou genaaken;
Waar is mijn oude stadt en wal van eikenhout?
Waar zijn de huizen met haar laage rietedaaken?
Waar is mijn Blokhuis heen, daar ik het woest' en stout
Geweldt van Kenmerlandt, eer ik uit noodt moest saagen,
Zoo dikwijls heb gestuit door 't schitterende zwaardt?
Wie vyandt keeren wil moet schat en leeven waagen.
Een die zijn volk beschermt betoont zich braaf van aart.
Waar vindt mijn oog de buurt van arme visschers hutten.
Hier zag men 't Damrak met een quakkelbrug bekleên.
Gins dook de duiker, die het Y van d'Amstel schutten.
Wat is dit voor een wijk? dit is geen dal van veen.
Waar zijn de Koggen om de Zuider-meir te ploegen?
Is 't al verdelgt, vraagt hy, door water, staal en vlam?
O Gijsbrecht! sprak Merkuur, onslaa u van misnoegen;
Gy zoekt naar Amsterdam, en staat in Amsterdam.
Uw kleene stadt is nu een werreldt vol van menschen.
Zoo daalt de zonkoets: maar om schoonder op te staan.
Wie voordeel doet door schaâ, behoort naar schaâ te wenschen.
Zoo zaait men weinigh zaadt, om overvloedt van graan.
Het maanlicht wast, en als het vol is zal 't verkleenen.
Uw vesten groeien: maar wie ziet haar ooit volbout?
't Is tijdt dat gy uw oog aan deeze hoek komt leenen.
Hier ziet gy om de stadt, die van geen legers houdt
Die wallen morselen, een leger dat de wallen
En diepe grachten maakt, om legers af te slaan.
Wie vry wil blijven moet zich hoên voor overvallen.
De starkten dienen om het uiterst' uit te staan.
Laat Babel roemen op haar hoog en breede muuren,
Beplant met boomen, die steil steigren naar de lucht;
De muur aan d'Aamstel, die het woên der blixemvuuren,
Noch 't dondren van 't geschut, in spijt van 't krijgsgerucht,
Behoeft te wijken, rust, al rijstze deur de zwerken,
Op duizent duizenden van bosschen, zwaar van schacht.

Zoo toont het Y u 't grootst en lest der wondre werken.
Het wonder van elk ding bestaat in eigen kracht.
Hier ziet gy uit de stroom een brug vol kunst ophaalen,
Die vorst Salmoneus brug van koper overwint:
Daar hy met zijn karros en vuist vol gloênde straalen,
Langs heen quam rennen, zoo vermetel als ontzint,
Om 't daavren van Jupijn, door 't dreunen te verdooven.
De brug te Londen, die noch met de hoofden van
De koningmoorders pronkt, wordt nu van elk verschooven:
Want deeze geeft meer stof dan die bereiken kan.
Wat stroomen droegen ooit zulk praalwerk op haar ruggen?
De hooge hooftbrug van Veneedje duikt van spijt,
Nu zy de hooftbrug van driehondert steene bruggen,
Op hondert eilanden vol huizen, hoog en wijdt,
Aan 't Y ziet rijzen, om haar ronde boog te tergen.
Hier ziet men sluizen die den Nyl, hoe snel in 't vliên,
Wanneer hy toomeloos de bosschen, akkers, bergen,
En hooven met zich sleept, het veurhooft zoude biên.
Zoo weet de schutdeur 't nat van d'Ystroom te betoomen,
Of in te zwelgen, als men vreest voor Roof en Moordt,
Om 't water, als een zee, langs d'akkers te doen stroomen,
Eer 't brullend krijgsvolk dringt deur d'opgesloote poort.
Atheene wierdt bewaart door vlotte houte wallen,
Hier is de houtewal en waterwal by een.
De noodtdwang wapent zich voor allerley gevallen.
Wie Staatwijs is, lijdt schaâ tot voordeel van 't gemeen.
Gins rijst een wapenburg, om 't zeerecht te bevryen:
Hier wordt de blixem en de donder van ons landt
In tijdt van vreê bewaart, tot schrik der rooveryen:
Waar trouwe voorzorg is behoudt men loflijk standt.
Wie 't quaadt wil kneuzen moet zich in 't begin verweeren.
Zoo hoort de vrye zee geen heilloos krijgsgedruis.
Hier sticht de Maatschappy der Indiaansche heeren,
In d'onbepaalde stadt ten ongemeete huis,

Dat zelf een stadt gelijkt, voor die 't van ver beschouwen.
In deeze plaats verbergt men allerley geweer.
Dit huis bouwt scheepen, om de losse zee te bouwen,
Die deur de Middellijn, de golf van 't Roode meer,
En Indus, koel van nat, om winst verby gaan steigren:
Zelf Gangus wyde mondt, een oversnelle vloedt,
Die Alexanders heir den overtocht doet weigren.
Zoo bruist men deur de zee, vol steenen hel van gloedt,
In andre werrelden, omheint van paarelstranden,
En brengt al d'oeft van 't Oost, aan d'Amstel, in het Noordt.
Een volle watervloot vervult all' ydle landen.
Wan dat de Zeege woont behoeft geen vruchtbaar' oordt.
Hier ziet men Beeren die de Noorsche boschbeer tarten;
Haar wreede roem bestaat in roof van mensch en vee:
Maar deeze Beeren, vol van harde steene harten,
Beschermen volk en landt; zy vreezen voor geen zee,
Die schriklijk zwelt en brult, en yslijk aan komt grimmen,
Schoon dat Neptunus met zijn gaffel, scherp van tandt,
De golven voortdrijft, om de dijken te beklimmen:
Haar dapperheidt behoudt, in spijt der baaren, standt,
Eer alles wordt verzwelgt van zwallepende vloeden.
Het woest Geweldt wordt eer door kunst dan kracht gestuit.
De rampen kan men best door wakkerheidt verhoeden.
Zoo sprak Merkuur, en brocht den vaader Gijsbrecht uit
Het nieuw in 't oude werk, om alles aan te schouwen,
Dat sedert zijn vertrek, aan d'Amstel wierdt bemint.
Terwijl hy in een stadt veel andre steên zag bouwen,
Vol wijde straaten, daar het oog geen endt aan vindt;
Vol ruime markten, om de waaren te verhandlen;
Vol arme huizen, tot behulp van 't arme volk;
Vol oope grachten, om in lindeschaauw te wandlen;
Verscheen de Zeegen op een heldre waagenwolk,
Die van twee arenden naar d'Amstel wierdt getoogen.
De milde Neering en de weelig' Overvloedt,

Die uit haar rijke borst een bron van schatten zoogen,
Bestierden haar gespan. zy hadt de vlugge hoedt
Van d'Opperhandelgodt op haar ontvlochte hairen;
En in haar rechte handt een scheepsroer, groen van mos.
De welvaart van een stadt bestaat in veiligh vaaren.
Op, Stroomgoôn, op, riep zy, verschijnt in 't dorre bosch:
't Is overtijdt dat gy deur 't water op komt booren.
Wie op zijn plichten past verkrijgt een heerlijk lof.
Zoo liet de Zeege zich aan 't kabblend water hooren.
Wie steurt my, riep het Y, in mijn beslibde hof,
Daar ik vast bezigh ben, om 't zaadt van biezen, rieten,
En lis te schiften, eer de tijdt van 't jaar verloopt?
Al spreekend'quam hy met zijn schaar verbaast opschieten:
Toen hy de Zeege zag, daar d'Amstel heil door hoopt,
Heeft hy met al zijn stoet eerbiedelijk geboogen.
Beroemste Stroomgoôn, sprak de Zeege, van dit oordt,
Begeef u in de zee, en maakt het groot vermogen
Van Amsterdam bekent, zoo zal het volk van 't Noordt,
Van 't Zuidt, van 't Oost en 't West, zich herwaarts aan begeeven.
Hier vindt men plaats en heil, voor die deez' twee ontbreekt.
De veiligheidt bezorgt het volk een zorgloos leeven.
Waar dat men handelt wordt de rijkdom aangequeekt.
De schatten vinden rust in schaaduw van de vreede.
Wie dat het gulde vlies van Neederlandt wil zien,
Moet zich vertoonen in de hooftmarkt aller steede':
Hier hoeft men voor geen draak, die vuur uitbraakt, te vliên.
Waar trouwe wachters zijn ontmoet men geen gevaaren.
Zoo maant zy d'Ygoôn aan, en school zich in de wal.
De Tritons zwommen voort uit Tessel, in de baaren,
Zy bruisden door de zee, en bliezen overal
Deur hoorens, schor van klank, in 't oor van alle stranden;
Veel steeden hebben zich, door balling, roof en moordt
Te bergen, groot gemaakt, tot schrik der naaste landen:
Maar 't machtigh Amsterdam ontsluit haar nieuwe poort

Voor al die balling wordt door vremde dwinglandye.
Hier leeft men veiligh voor het woedende Geweldt.
Hier vinden burger, weeuw en weezen goude tye'.
De Vryheidt heeft haar troon aan d'Amsteltroon gestelt,
Waar dat zy wetten schrijft die lydtzaam zijn te draagen.
D'onnoozlen worden door een wijze wet behoedt.
De zorg van 't Raadthuis weet de Boosheidt te verjaagen.
Men dwingt hier niemandt, zoo hy stil is, in 't gemoedt.
't Geweten kan men door geen hardigheidt bepaalen.
De vreemd' en burger wordt hier eeven eens geschat.
Waar wijze heerschers zijn is 't veiligh aâm te haalen.
Zoo bergt men, door vernuft, veel lieden in een stadt.
Laat andre steeden met een enkel' jaarmarkt brallen,
Hier ziet men alle daagh een jaarmarkt, rijk van waar.
De rnarkten strekken tot een stut van volk en wallen.
Dit is de goudtmijn voor een eerlijk handelaar.
Zoo heft de stadt haar hooft uit brakke darykolken.
Nu zeilt zy met haar vloot tot in een andre dagh:
Hier geeft zy wetten aan de teegenvoetsche volken.
Een welbestierde stadt krijgt overal gezagh.
De stoute winzucht vindt hier veel gebaande spooren.
De wakkre Neering wordt aan d'Amstel groot geacht.
Zoo lieten zich in zee de gladde Tritons hooren.
Nu was heer Gijsbrecht weer by 't hel gestarnt gebracht;
Hier quam hy in 't gedrang der zielen van de Graave',
Reaalen, Hasselaars, de Schaapon, Witsens, Hooft,
De Bassen, Bakkers, Burg; verzelschapt van de braave
Outshoorens, Valkeniers, de Bikkers, hoog gelooft;
De Waavrens, Beuningens, de Maarseveens, en Boomen,
Ja Pankras, Geelvink, Kók, en Pol, oprecht van moedt;
Vlooswijken, Nekken, en al wie geweldt betoomen.
Hy melde hen 't bedrijf van d'Y en Amstelvloedt.
Zoo kittelde hy 't oor der langvergoode heeren.
Een die zijn stadt bemint, behaagt haar goede stant.

Wie braaf wil blijven moet zijn eerste roem vermeeren.
Vermeerdering van roem geeft luister aan het landt.
Nu beurt de Stadt haar Kroon vol helle diamanten,
Sneeuwitte paarelen, en gloeiende roobijn.
Haar staacytabbert is geboort met goude kanten:
De zilvre kruissen staan in zwart op roodt satijn.
Z'omgordt haar rug met meer dan zes-en-twintigh punten
Van steene wallen, die tot noodtweer zijn gebouwt.
Haar ruime boezem pronkt, om heerlijk uit te munten
Op zee, met duizenden van scheepen, zwaar van hout.
Zoo wordt zy nau bewaakt van leeuwen, rap van schreeden.
Het mannelijk ontzag, vol van eerwaardigheidt;
De fiere heldenmoedt, deurmengt met schranderheeden;
En 't errentvest gelaat, met minlijkheên bespreit;
Bewoonen haar gezicht en loffelijke weezen:
Noch blinkt haar inborst deur al d'andre gaaven heen.
Een deugdelijk gemoedt wordt overal gepreezen.
Zoo bralt zy als vorstin der groot' en kleene steên.
Vrouw Juno, schatgodin; d'aanbiddelijke Zeege,
De wakkre Handelgodt, de rijklijk' Overvloedt,
De Neering, mildt van aart; Gerechtigheidt, op 't weege'
Der Rechten afgerecht; en Pallas vol van moedt
En wijsheidt, koomen zich voor haare troon vertoogen.
De gunst der goôn maakt wijs en overrijk van schat.
Wie wijs en schatrijk is, heeft ongemeen vermoogen.
Het oude Roome klom, van vestingen omvat,
Langs zeeven bergen, om elk booven 't hooft te wassen;
Maar 't Y, weleer een hut, beklom nooit steile kruin,
En heft haar dak van riet uit diepe veenmoerassen:
Zoo ziet het Roomlus stadt begraaven in haar puin.
Nu quam de Werreldt by de waterstadt verschijnen;
Zy was verzelschapt van haar dochters, groot van waardt:
Het geel' Amerika, vol goudt en zilvermijnen;
't Getulbandt Azia, het grootste deel van d'aardt;

Het zwart' gebraad' Afrijk', vol tygers, draaken, leeuwen;
En 't steederijk Euroop, beroemt door schranderheidt.
O Amsterdam! sprak zy, o steun der weez' en weeuwen!
De handling wierdt weleer aan Tyrus toegeleit,
De wijsheidt aan Atheen, en 't groot gezagh aan Roomen:
Maar nu zijn koopmanschap, vermoogen en verstandt,
drie zuilen voor de Staat, gelijk by u gekomen:
Indien gy deeze drie wilt houden aan een bandt,
Zoo hou u zelver vry op 't landt en op de baaren.
De Vryheidt heeft dit oordt een zee van bloedt gekost.
Al wat men dier betaalt behoort men te bewaaren.
Betrouw geen vremde hulp, gy hebt u zelf verlost.
Wie dat zijn roer verlaat, vervalt aan vreemde wallen.
Zoo wijkt het schaap de hondt, en loopt de wolf te moet.
Uitheemsche hulp kan licht tot dwinglandy vervallen.
Nooit moet de zieledwang, belust op menschebloedt,
Die uit de wreede kolk van d'afgrondt is gereezen,
Haar kluisters breeken, om op uw gemeent' te woên.
D'onzichbre ziel behoort zoo vry als 't lijf te weezen.
Een hooftkerk moet 'er zijn, om twisten te verhoên:
Maar d'andre zijn niet dan voor halfgelooken oogen.
Wie dat hier teegenstreeft betreedt het slinke padt;
Wat Jupiter gedoogt, staat yder te gedoogen.
Wie vreemdelingen lokt, tot welvaart van zijn stadt,
Moet hun geloof, de gaaf der goôn, niet buiten keeren.
Wie zonder godtsdienft leeft vervalt in heilloosheidt.
Een heilloos volk ontwast het recht der Opperheeren.
Zoo queekt men quaadt, in plaats van goedt, door quaadt beleit:
Maar gy, o wijze Stadt! omheint van nieuwe muuren,
Weegt alles, eer gy 't waagt, in uwe herssenschaal.
Zoo bloeit uw burgery, tot spijt der nagebuuren.
Wasch op, o Stadt! wasch op, zoo rijk van roem als praal:
Mijn dochters offren u haar meegebrochte gaaven:
Dit zijn de vruchten die gegroeit zijn op haar grondt.

Zoo sprak de Werreldt aan de rijkste markt en haaven,
Die immer zijn gezien op 't ongemeete rondt.
Onlangs verlangde hier het meeste deel der menschen,
Om 't eerste huis te zien in d'uitgebreide wal:
Ik wens, in goede standt, en elk gelooft mijn wenschen,
Om 't leste huis te zien dat d'Amstel bouwen zal;
En by dit huis de Graaf, en Witsen, en Outshooren,
En Hooft, en Schaap, en Pol; zes mannen, die het Y,
Door raadt en wakkerheidt, al raast de Nijdt van tooren,
Behoeden voor 't geweldt van alle dwinglandy.
Zoo rekt men 't leeven, of de Zeegen moest zich spoeien.
De Zeegen gaat voor al, om dat zy 't al vernoegt.
Ik zie de Stadt alreê in volk en luister groeien.
Geen rijker stadt dan die de zee met oordeel ploegt.
Mijn vleugels zijn te zwak om aan het top te stijgen.
Wie stof heeft en geen kracht voldoet het oor met zwijgen.

[Verscheide gedichten]

Doodt van Joan van Dorsten, Te Wertheim, op de weêrom-reis van Weenen, overleeden. Voor zijn Moeder Aleda Verwou.

Van Dorsten, die al lang naar deugdt en wijsheidt dorsten,
Deurreisden 't Duits gewest, omheint van veel gevaars:
Hier zagh hy Leopoldt, het hooft van alle Vorsten,
De blixem zwaaien op zijn troon van adelaars.
Het straftuigh dient om 't hooft der boozen te verpletten.
Waar dat de Boosheidt duikt is 't veiligh voor de deugdt.
Terwijl de Jongling zich te Weenen neederzetten,
Wierdt hy, o wreedt bedrijf! in 't bloeienst van zijn jeugdt,
Door 't moordtschut van de Doodt, tot in zijn long geschooten.
Hy worsteld' met de wondt: maar 't was vergeefsch gestrêen.
De Doodt is noch door list noch krachten te verstooten.
Nu heeft hy d'Isterstroom, omgordt van starke steên,
Verlaaten, om aan 't Y zijn voesterwiegh te koomen:
Maar Wertheim wordt zijn lijk gegeeven tot een graf.
Het sterflot laat zich door geen snelle vlucht betoomen.
Elk houdt zich aan de macht die hem het voorrecht gaf.
Wie, roept de Moeder, nu de smart haar slaap komt steuren,
Vermoordt mijn lieve Zoon, daar al mijn hoop op stondt?
Wie dat zijn hoop verliest heeft reeden om te treuren.
Nu dunkt haar datz' hem hoort, door 't nijpen van zijn wondt,
En mat van reizen, op 't gebergt van steenen steenen.
Dan zietz' hem, meent zy, langs de straat van Straatsburg treên.

Nu, klaagt zy, hoortz' hem weêr in 't hof te Weenen weenen.
't Penseel der rampen maalt het brein vol schriklijkheên.
Hy was veel dieper in haar hart dan 't graf gezonken.
In deez' onsteltenis vertoonden zich haar zoon:
Zijn hairen glinsterde. zijn helder' oogen blonken.
De Blijdtschap zetten zich in 't aangezicht ten toon.
Dus quam hy haar, in 't wit en blaauw gekleedt, verschijnen.
O Moeder! ving hy aan, verlaat dit droef geschrey.
Dat ik op 't aardtrijk quam betaalde gy met pijnen:
Belast u niet met pijn nu ik van 't aardtrijk schey.
Het brosse leeven wordt niet dan te leen ontfangeu.
't Onsterffelijke deel is voor het zaaligh Rijk.
Ey! Moeder, wis, ey! wis de traanen van uw wangen.
Zoo sprak de Jongeling, en nam allengs de wijk.
Noch voegtz' haar niet naar troost, noch goede raadt te hooren.
De droefheidt, die 't verstandt beneevelt, heeft geen ooren.

Aan den Eed. Gestr. Heer Konstantijn Huigens, Ridder, Heer van Zuilichem, Monikelandt, Zeelhem, &c.

Uw koetsglas, Zuilichem, wilt gy de man doen dichten,
Die gistren heeft gedicht, zegt gy, voor 't Prinslijk hof.
Dat was geen wonder; want Oranje gaf my stof.
Ik zal uw koets niet min dan 't hof door dicht verlichten:
Want ik heb my al lang tot dubbeldicht gestelt.
Vraagt gy hoe ik my draag in dubbeldicht te toonen?
Ik dicht het best om niet, en 't slechtst' dicht ik om geldt.
Door kunst- en winstdicht krijgt men goude lauwerkroonen.

Grafdicht op Anna Vos, mijn Zuster.

De Doodt heeft Annaas lijk in 't diepe graf doen daalen.
Haar brein was vol van geest; haar keel van nachtegaalen:
Nu leeft zy, door haar deugdt, in 's hemels heldre schoot.
Wie Godt uit liefde dient, vertreedt de helsche doodt.

Aan Juffrouw Joanna van Oorschot, Echtgenoot van d'Heer Bartholomeus Schout &c.

Ik dank van Oorschot voor haar bruine hofmorellen:
Want uwe vrucht die voor een koning past te staan,
Doet gy, o mildtheidt! op een Dichters taafel stellen.
Ik kies voor dit gerecht geen wildtbraat van Diaan.
Wat oog en tong behaagt heeft overgroote krachten.
Ik wraak de koele pers, en bloozend' abrikoos.
Men moet geen ding om naam, maar om zijn deugden achten.
Uw boomvrucht is bevrucht van nektar en ambroos:
Die braave gift is waardt om dankbaar van te dichten.
Wie dat zich dankbaar toont, bewijst niet meer dan plichten.

Aan G. D. H. op zijn boek.

Uw Staatschrift doet het volk, dat blindt is, d'oogen oopen:
't Strijdt meer om vreede dan tienduizent man in 't veldt.
Wie wijze lessen volgt heeft niet dan heil te hoopen.
Zoo raakt het Algemeen, door 't breideloos Geweldt
Op 't allerwreetst' geboeit, uit klem der slaafsche banden.
Een vrye pen verwerpt het juk der dwingelanden.

Voor Floor aan de Lasteraar.

Wy danken Floor die ons zoo eerlijk komt bedriegen:
Want Loopes grafdicht heeft hy op Heer Heins gepast.
De noodtdwang doet een geest bywijlen aartigh liegen.
Zwijg laster! Floor heeft ons nu ook door noodt verrast.
Laat hem door 't Duits gezicht de Spaansche traanen weenen.
Wie zelf geen rouwkleedt heeft behoort 'er een te leenen.

Ondankbare Klaas, aan milde Flip.

Zoo gy, o Flip! zeidt Klaas, mijn mondt bezorgt met wijn,
Zoo zweer ik aan uw huis altijdt verplicht te zijn.
Klaas wierdt bezorgt, en wou zijn geever nooit gerijven.
Waarom? hy zocht altijdt aan Flip verplicht te blijven.

Aan den Wel-Eed. Heer K. D. G. V. V. S. P. &c. toen hy my wijn gezonden hadt.

Gy hebt my Bacchus zap, doch onverdient, gezonden;
Maar wie hier veel van drinkt gevoelt het hooft vol pijn:
Dit tuigden in mijn huis verscheide Dichters monden.
Uw wijn, 't is vreemt, maakt ziek, en 't is gezonde wijn.

Ter Maaltijdt van den Heer M^{r} Pieter Schout,toen hy binnen Uitrecht Ingewijdt wiert tot Domheer van Out-Munster, &c.

Sint Wilbrordt quam de Vecht met Christus leer bevechten,
En trok het Heidendom uit d'onderaardsche nacht.
Zoo zagh men hem Godts kerk, tot sticht van 't Sticht, oprechten.

Wie voor de Hemel strijdt heeft overgroote kracht.
Zoo leert men 't onkruit van de velden uit te roeien.
Men lijdt geen teeling die bederflijk is in 't landt.
Een woeste boomgaardt moet men door het mes besnoeien.
Dit is de grondtvest waar dat Schout zijn hoop op plant.
De Staatzucht, die zich meest met godtsdienst komt bekleeden,
Zocht deeze macht te treên door een verwoede voet:
Maar z'heeft zich zelf geredt door enkle wakkerheeden.
Een die zich wakker houdt verwint het boos gebroet.
Zoo raakt een huureling, uit vrees voor straf, aan 't zwijgen.
Aan zulk een voorrecht heeft zich Schout al lang verplicht.
Hy laat geen dienaar op zijn meesters zetel stijgen.
Oudt-Munster is in 't Sticht op beeter voet gesticht.
Men laat dan, buiten zorg, om Schout hier in te wyen,
De roemer zwieren, tot de randt met wijn gevult.
Het Wyfeest, vol van vreugdt, begeert geen zorg te lyen.
De loflijk engel wraakt al wie hier teegen brult.
Oudt-Munster voegt zich naar de noodigheidt der zaaken.
Wie zorgt, behoort bywijl zijn geesten te vermaaken.

Aan Huigo de Groot, Zoontje van den Ed. Heer M^r^ Pieter de Groot, Pensionaris van Amsterdam, &c.

O kleene Groot! die jong als oudt begint te spreeken,
Indien de Dichters ooit waarzeggers zijn geweest,
(Dat by de Grieken en Roomeinen heeft gebleeken)
Zoo zie ik, door uw zwier en leevendige geest,
De zon van vaaders hoop in u alree verschijnen.
Zoo zag de Bondtgebuur van d'oude Tibervloedt,

In Kato, noch een kindt, de luister der Latijnen.
De kracht der kruiden ziet men in het zaadt te moedt.
De glans van uw vernuft begint met u te rijzen.
De hemel gun dat ik niet ydels heb voorzeidt.
Wasch op, o jonge Huig! en volg het spoor der wijzen:
Zoo vindt men in de zoon de vaaders schranderheidt.
Een die niet struiklen wil vereist gebaande weegen.
Die oudt zal blinken moet men Pallas jong besteên.
Vernuft en Staat wordt best door Wakkerheidt verkreegen.
Zoo volgd' uw vaader, om eerampten te bekleên,
Uw Groote Grootvaâr, die wy na zijn doodt zien leeven,
Door zijn beroemt verstandt, de steun van 't vrye volk,
Een man van oordeel weet de Doodt verby te streeven.
De zon der wijsheidt blinkt deur d'allerdikste wolk.
Bestel, o kindt van hoop! mijn veeder stof tot zingen.
Een pen die dichtstof heeft is quaalijk te bedwingen.

UIT.